דין וחשבון שנתי

2014

דיסקונט | זה טוב למשפחה

שנה

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

4 רשימת חברי הדירקטוריון וההנהלה

7 קבוצת דיסקונט - רקע כללי ונתונים עיקריים

7 קבוצת דיסקונט - רקע כללי ומבנה הקבוצה

14 תוכנית אסטרטגית לקבוצת דיסקונט

15 הסברים למצב עסקי הקבוצה

15 רווח ורווחיות

17 התפתחות ההכנסות וההוצאות

24 התפתחות הנכסים וההתחייבויות

34 האמצעים ההוניים

37 מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק

39 תיאור פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות

39 פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים

73 פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים

106 הפעילות הבינלאומית

109 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

154 השפעת גורמים חיצוניים

154 קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2014

161 חקיקה ופיקוח

172 נושאים נוספים בתיאור הקבוצה

172 מבנה הקבוצה הבנקאית

173 חברות מוחזקות עיקריות

177 רכוש קבוע ומתקנים

182 מיסוי

182 שינויים בחקיקה הגלובלית למניעת עבירות מס

183 חשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ

186 משאבי אנוש

201 השליטה בבנק

204 מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואמדנים חשבונאיים קריטיים

212 דירוג התחייבויות הבנק וחברות בת מסויימות

213 הליכים משפטיים

216 הסכמים מהותיים

217 נושאים בתחום הממשל התאגידי

217 קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט

218 שאלון ממשל תאגידי

218 ניהול קבוצתי

218 הביקורת הפנימית בקבוצת הבנק בשנת 2014

221 מעורבות ותרומה לקהילה

226 שכר רואי החשבון המבקרים

227 תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

231 בקרות ונהלים

233 שונות

233 הדירקטוריון וההנהלה

247 נספח לדוח הדירקטוריון

247 חלק א': פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך

251 חלק ב': טבלת קשר בין דרישות הגילוי על פי הנדבך השלישי לבין המידע שנכלל בדוח

252 חלק ג': פירוטים נוספים

סקירת הנהלה

259 תוספת א' – מאזן מאוחד – מידע רב תקופתי

261 תוספת ב' – דוח רווח והפסד מאוחד – מידע רב תקופתי

262 תוספת ג' – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית – מאוחד

266 תוספת ד' – חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית – מאוחד

270 תוספת ה' – סיכון האשראי הכולל לציבור לפני ענפי משק על בסיס מאוחד

272 תוספת ו' – חשיפה למדינות זרות – מאוחד

277 תוספת ז' – מאזן מאוחד לסוף רבעון – מידע רב רבעוני

278 תוספת ח' – דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון – מידע רב רבעוני

280 הצהרת המנהלת הכללית

281 הצהרת החשבונאי הראשי

282 דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

דוחות כספיים לשנת 2014

285 דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ – בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

286 דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ – דוחות כספיים שנתיים

287 מאזן מאוחד והבנק

288 דוח רווח והפסד מאוחד

289 דוח רווח והפסד בנק

289 דוח על הרווח הכולל

290 דוח על השינויים בהון

291 דוח על תזרימי המזומנים – מאוחד והבנק

293 ביאורים לדוחות הכספיים

חברי הדירקטוריון

ד"ר יוסי בכר
יו"ר דירקטוריון הבנק

אריה אור לב

אילן בירן (דח"צ)

לינדה בן שושן

אלי אליעזר גונן

אילן כהן

ברוך לדרמן (דח"צ)

יהודה לוי (דח"צ)

דוד לוינסון

עידית לוסקי (דח"צ)

שאול קוברינסקי

ריצ'רד מוריס רוברטס

יהלי שפי

פרטים אודות חברי הדירקטוריון וחברי ההנהלה מובאים בדוח הדירקטוריון.

חברי הנהלה

לילך אשר-טופילסקי
מנהלת כללית

יוסף ברסי
סגן מנהל כללי בכיר
חשב - חשבונאי ראשי וראש מערך החשבות

יובל גביש
סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הבנקאית

אסתר דויטש
סגנית מנהל כללי בכירה
היועצת המשפטית הראשית וראשת מערך הייעוץ המשפטי

אורי לוין
סגן מנהל כללי בכיר
ראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים

רן עוז
סגן מנהל כללי בכיר
ראש חטיבת שווקים פיננסיים

יאיר אבידן
סגן מנהל כללי
מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים

אורית אלסטר
סגנית מנהל כללי
ראשת החטיבה העסקית

יפית גריאני
סגנית מנהל כללי
ראשת חטיבת משאבי אנוש ונכסים

לוי הלוי
סגן מנהל כללי
ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול

אבי לוי
סגן מנהל כללי
ראש חטיבת נכסי לקוחות

ניר אבל
סגן מנהל כללי
מבקר פנימי

רות מושקוביץ
מזכירת הבנק

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

4 רשימת חברי הדירקטוריון וההנהלה
7 קבוצת דיסקונט – רקע כללי ונתונים עיקריים
7 קבוצת דיסקונט – רקע כללי ומבנה הקבוצה
14 תוכנית אסטרטגית לקבוצת דיסקונט
15 הסברים למצב עסקי הקבוצה
15 רווח ורווחיות
17 התפתחות ההכנסות וההוצאות
24 התפתחות הנכסים וההתחייבויות
34 האמצעים ההוניים
37 מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק
39 תיאור פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים
39 פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים
73 פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים
106 הפעילות הבינלאומית
109 החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
154 השפעת גורמים חיצוניים
154 קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2014
161 חקיקה ופיקוח
172 נושאים נוספים בתיאור הקבוצה
172 מבנה הקבוצה הבנקאית
173 חברות מוחזקות עיקריות
177 רכוש קבוע ומתקנים
182 מיסוי
182 שינויים בחקיקה הגלובלית למניעת עבירות מס
183 חשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ
186 משאבי אנוש
201 השליטה בבנק
204 מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואמדנים חשבונאיים קריטיים
212 דירוג התחייבויות הבנק וחברות בת מסויימות
213 הליכים משפטיים
216 הסכמים מהותיים
217 נושאים בתחום הממשל התאגידי
217 קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט
218 שאלון ממשל תאגידי
218 ניהול קבוצתי
218 הביקורת הפנימית בקבוצת הבנק בשנת 2014
221 מעורבות ותרומה לקהילה
226 שכר רואי החשבון המבקרים
227 תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה
231 בקרות ונהלים
233 שונות
233 הדירקטוריון וההנהלה
247 נספח לדוח הדירקטוריון
247 חלק א': פירוטים נוספים – תיק ניירות ערך
251 חלק ב': טבלת קשר בין דרישות הגילוי על פי הנדבך השלישי לבין המידע שנכלל בדוח
252 חלק ג': פירוטים נוספים

קבוצת דיסקונט - רקע כללי ונתונים עיקריים

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 9 במרס 2015, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוח השנתי של הבנק לשנת 2014.

קבוצת דיסקונט - רקע כללי ומבנה הקבוצה

בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") התאגד בארץ ישראל בשנת 1935, כחברה ציבורית לפי פקודת החברות. הבנק נוסד על ידי מר ליאון רקנאטי ז"ל. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רשיון "בנק" לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות (רישוי)").

ב-80 שנות קיומו פיתח הבנק רשת סניפים ופעילות בנקאית מסחרית ענפה בכל תחומי הבנקאות.

הפעילות בארץ

בנק דיסקונט מציע ללקוחותיו שירותים בנקאיים מקיפים, בכל תחומי הפעילות הפיננסית, באמצעות רשת של 138 סניפים בישראל, שירותי בנקאות ישירה, בנקאות מקוונת ואינטרנט.

לבנק חברה בת בנקאית בישראל - בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, שהינו בנק מסחרי המשרת את לקוחותיו בכל תחומי הפעילות הפיננסית באמצעות 80 סניפים.

הפעילות בארץ פרוסה על פני תחומים נוספים, ובהם:

- כרטיסי אשראי - הבנק שולט בחברות "כרטיסי אשראי לישראל בע"מ" (להלן: "כאל") ו-"דיינרס קלוב ישראל בע"מ" (להלן: "דיינרס"), אשר מנפיקות ומשווקות כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" ו-"MasterCard", לשימוש בארץ ובחו"ל;
- ניהול תיקים - חברת הבת "תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ" (להלן: "תפנית") עוסקת בניהול תיקי השקעות בניירות ערך עבור לקוחות פרטיים, חברות, מלכ"רים וגופים מוסדיים;
- השקעות ריאליות וחיתום - חברת הבת "דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ" (להלן: "דש"ה") עוסקת בתחום הבנקאות להשקעות, בהשקעות בקרנות השקעה פרטיות, בקרנות הון סיכון ובהשקעות ריאליות נוספות. כן עוסקת דש"ה בתחום הפצת ניירות ערך ובתחום חיתום להנפקות וניהולן, באמצעות חברה בת.

לפרטים בדבר החזקות הבנק בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנק הבינלאומי"), אשר היה חברה כלולה של הבנק עד ליום 13 במרס 2014, ראו ביאור 6 ד' (1) לדוחות הכספיים.

הפעילות הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית של קבוצת דיסקונט מתבצעת בעיקר באמצעות חברות הבת בארה"ב ובאירופה, באמצעות חברת הבת בשוויץ וסניף הבנק בלונדון. הפעילות הבינלאומית מתאפיינת כפעילות עסקית-מסחרית ובנקאות פרטית.

בארצות הברית, אי די בי ניו יורק הינו הגדול מבין הבנקים הישראלים הפועלים בחו"ל ומפעיל כיום סניפים באזור ניו יורק, בפלורידה, בקליפורניה ובאיי קיימן. לבנק זה חברה בת בנקאית באורוגוואי - דיסקונט בנק (לטין אמריקה) ("DBLA") ונציגויות באמריקה הלטינית ובישראל. (לפרטים בדבר מכירת פעילות DBLA, ראו ביאור 8א לדוחות הכספיים).

בשוויץ, אידיבי (סוויס) בנק, מפעיל סניף בג'נבה ונציגות בישראל.

לפרטים בדבר ההחלטות בענין שלוחות הבנק באירופה, ראו להלן "הפעילות הבינלאומית".

פעולות עיקריות ואירועים מרכזיים בתקופת הדוח

ביום 19 בפברואר 2014, החלה גב' לילך אשר-טופילסקי את כהונתה כמנכ"ל הבנק.

ביום 20 באוגוסט 2014 אושרה התוכנית האסטרטגית לקבוצת דיסקונט לשנים 2015-2019. התוכנית גובשה במהלך השנה על ידי הנהלת הבנק, והיא מקיפה את כל תחומי הפעילות של הקבוצה. לאחר אישור התוכנית האסטרטגית החלה ההיערכות להטמעתה (ראו להלן). במסגרת התוכנית, כחלק מצעדי ההתייעלות, הופעלה תוכנית לפרישה מוקדמת של עובדים (ראו ביאור 16 יב' לדוחות הכספיים). התוכנית הושלמה בהצלחה: 395 עובדים חתמו על הסכם פרישה, מהם 381 עובדים פרשו בפועל עד ליום 31 בדצמבר 2014. מצבת כח אדם בבנק ליום 31 בדצמבר 2014, ירדה ב-664 עובדים (על בסיס משרה מלאה), ירידה של 10.8% בהשוואה לסוף השנה הקודמת.

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות באזל III.

ביום 18 בדצמבר 2014, נחתם הסכם למכירת פעילות DBLA, חברה בנקאית בבעלות אי די בי ניו יורק, הפועלת באורוגוואי (ראו ביאור 8א לדוחות הכספיים).

ביום 19 בפברואר 2015, השלים הבנק מהלך למכירת חבילת מניות של הבנק הבינלאומי, שבעקבותיו ירד שיעור ההחזקה במניות הבנק הבינלאומי לפחות מ-10% (ראו ביאור 6 ד' 7 לדוחות הכספיים). השלמת המהלך מהווה עמידה של הבנק באבן הדרך הרלבנטית במתווה המכירה שקבע הממונה על ההגבלים העסקיים, לפני המועד האחרון שנקבע לכך.

הדוח מתפרסם בסימן שנת ה-80 להיווסדו של הבנק.

נתח שוק

בהתבסס על נתוני המערכת הבנקאית ליום 30 בספטמבר 2014, כפי שפורסמו על ידי בנק ישראל, חלקה של קבוצת דיסקונט בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל היה כלהלן:

	30 בספטמבר 2014	31 בדצמבר 2013
	באחוזים	
סך-כל הנכסים	15.6	16.1
אשראי לציבור, נטו	14.1	14.2
פקדונות הציבור	15.3	15.8
הכנסות ריבית, נטו	17.0	16.9
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	18.2	19.6

תרשים מבנה האחזקות של בנק דיסקונט

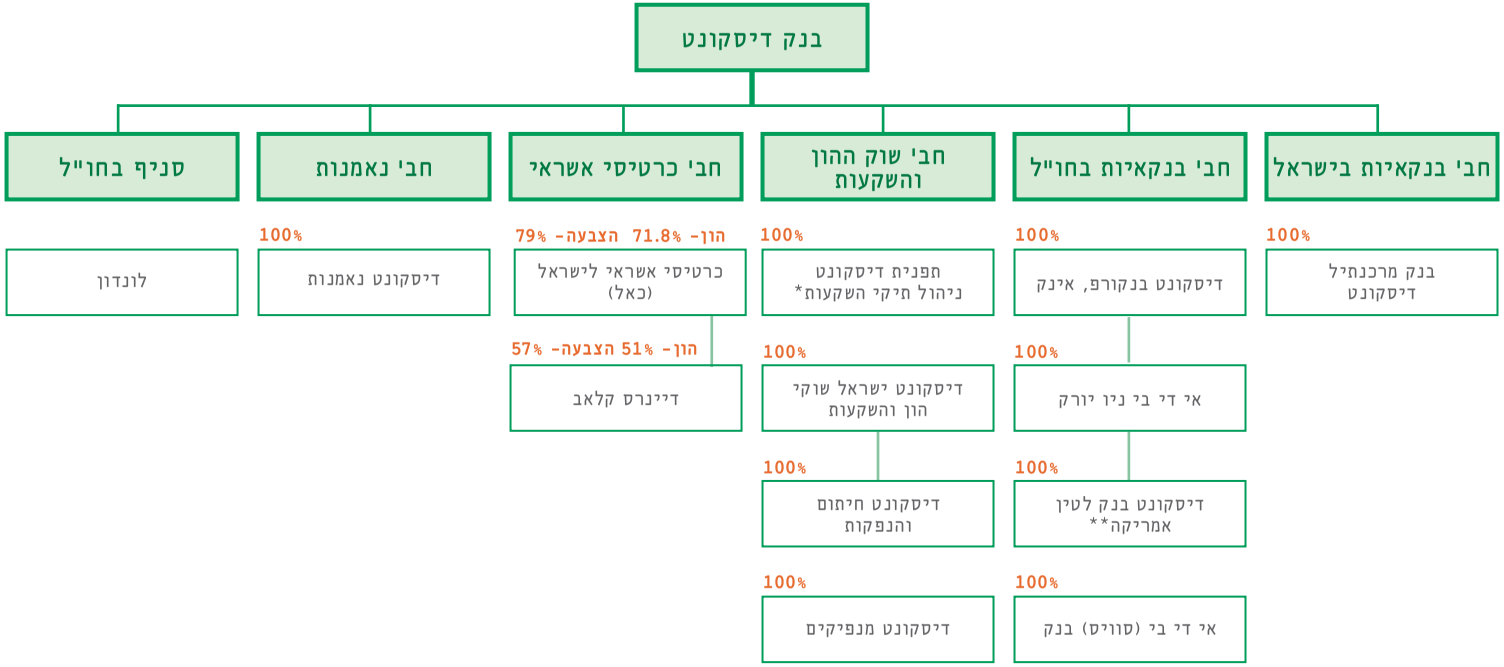

* במישרין ובעקיפין.

** לפרטים בדבר הסכם למכירת פעילות החברה, ראו ביאור 8א לדוחות הכספיים.

תרשים המבנה הארגוני

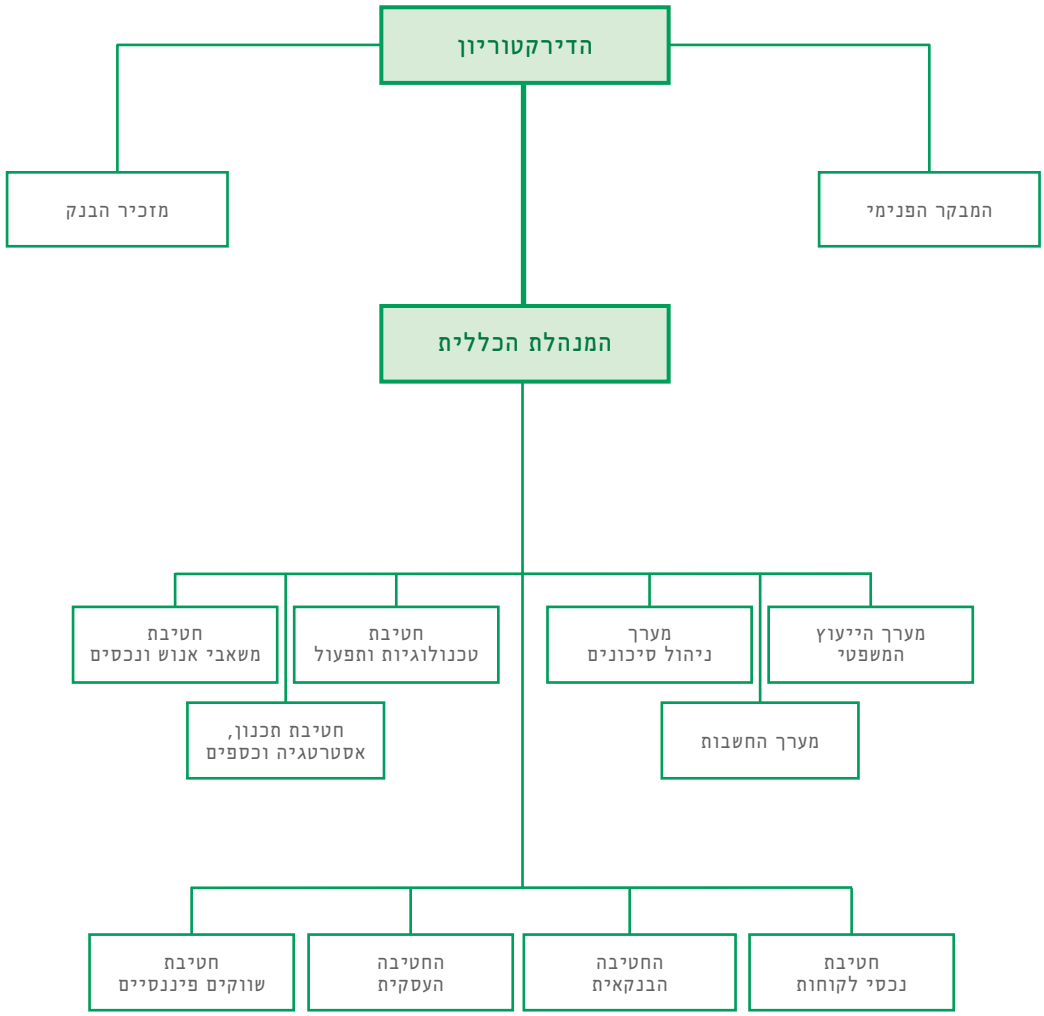

מגזרי הפעילות של קבוצת דיסקונט – תיאור תמציתי

הבנק מדווח על פעילותו, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בששה מגזרי פעילות כלהלן:

- **בנקאות קמעונאית - מגזר משקי הבית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק בזירת הלקוחות הפרטיים המוגדרים כפרטיים מקבלי משכורת, צמיחה ואח"מ (להוציא לקוחות של המרכזים לבנקאות פרטית). כן כולל המגזר את לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט במגזר משקי הבית - לקוחות פרטיים של בנק מרכנתיל דיסקונט, שסממני פעילותם אופיניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 300 אלף ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלף ש"ח.
- **בנקאות קמעונאית - מגזר עסקים קטנים:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק ולקוחות של בנק מרכנתיל דיסקונט, המוגדרים כחברות קטנות ועסקים קטנים בעלי מחזור שנתי של עד 15 מיליון ש"ח ובעלי חבות של עד 5 מיליון ש"ח.
- **בנקאות עסקית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה העסקית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי העולה על 150 מיליון ש"ח או חבות העולה על סך של 50 מיליון ש"ח, שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות העסקית של אי די בי ניו יורק.
- **בנקאות מסחרית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות האגף המסחרי בחטיבה הבנקאית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי של 15 עד 150 מיליון ש"ח ובעלי חבות כוללת בסך של 5 עד 50 מיליון ש"ח שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות המסחרית של אי די בי ניו יורק.
- **בנקאות פרטית:** במסגרת מגזר זה, בתחום הפעילות המקומית של הבנק, נכללים לקוחות הבנק (יחידים ותאגידים) המקבלים שירות בנקאי במרכזים לבנקאות פרטית. לקוחות אלה הינם, בדרך כלל, לקוחות ישראליים בעלי עושר פיננסי בבנק של 4 מיליון ש"ח ומעלה ולקוחות תושבי חוץ, בעלי עושר פיננסי בבנק של 1 מיליון דולר ומעלה. כן כולל המגזר לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה בבנק מרכנתיל דיסקונט ובסניף לונדון, את כל פעילות אידיבי (סוויס) בנק ופעילות לקוחות הבנקאות הפרטית באי די בי ניו יורק, לרבות כל פעילותה של חברת הבת דיסקונט בנק לטין אמריקה.
- **מגזר הניהול הפיננסי:** במסגרת מגזר זה נכללות פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לפעילותם מול חדר עסקאות, אשר נכללת במגזר), הכוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכנתיל דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכוני שוק ונזילות ופעילות חדר עסקאות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי (עד ליום 31 במרס 2014) וברווחי חברות כלולות שהן תאגידי עזר. בנוסף כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות.

מגזרים אלה כוללים גם את החלק המתייחס בפעילות של מגזרי המוצרים ובפעילות הבינלאומית של קבוצת דיסקונט.

הבנק מדווח על פעילותו בארבעה מגזרי מוצרים, כלהלן:

- **פעילות בתחום כרטיסי אשראי:** פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעת הן באמצעות כאל, חברת כרטיסי אשראי, המוחזקת על ידי הבנק בשיעור של כ-71.8% בהון ו-79% בהצבעה, והן בהנפקת כרטיסי אשראי של כאל ללקוחות הבנק וללקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט כמנפיקים משותפים, כחלק מסל השירותים והמוצרים המוצע על ידי הבנק ועל ידי בנק מרכנתיל דיסקונט.

  הכנסות הבנק מהפעילות בכרטיסי אשראי כוללות, בראש ובראשונה, עמלות שונות הקשורות לפעילות כאל בכרטיסי אשראי (הן כמנפיקה של כרטיסי אשראי והן כסולקת של כרטיסי אשראי), וכן את הכנסות המימון מאשראי בעסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי חוץ בנקאיים. בנוסף, לבנק ולבנק מרכנתיל דיסקונט הכנסות הנובעות מתשלומים המועברים להם בגין כרטיסי אשראי שהונפקו על ידי כאל ביוזמת הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט, עבור לקוחותיהם.
- **פעילות בשוק ההון:** הפעילות בשוק ההון כוללת פעילות בתחום ניירות ערך (למעט נוסטרו), ניהול תיקים ומוצרים פנסיוניים. הפעילות כוללת את פעילות הבנק בתחום ניירות ערך, מערכים פנסיוניים, את פעילותה של חברת הבת המתמחה תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות ואת הפעילות בשוק ההון של בנק מרכנתיל דיסקונט.
- **פעילות בניה ונדל"ן:** בפעילות זו נכללים לקוחות החטיבות השונות בבנק אשר סיווגם הענפי הינו בתחומי הבניה והנדל"ן. כן כוללת הפעילות את פעילות מגזר בניה ונדל"ן בבנק מרכנתיל דיסקונט, באי די בי ניו יורק ובסניף לונדון.
- **פעילות המשכנתאות:** הפעילות כוללת את פעילות המשכנתאות בקבוצת דיסקונט בארץ. במסגרת מגזר זה נכללת פעילות מתן הלוואות לדיור (רכישה, בניה וכיו"ב) ומתן הלוואות לכל מטרה המובטחות במשכון דירת מגורים/נכס.

לפרטים נוספים, ראו "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים", "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים" ו-"הפעילות הבינלאומית", להלן, וביאור 31 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הוראה בעניין מגזרי פעילות פיקוחיים, אשר תיושם החל מדוח שנתי 2015, ראו ביאור 1 ה' 3 לדוחות הכספיים.

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים

רווחיות

	לשנה שהסתיימה ב- 31 בדצמבר			שינוי באחוזים	
	2014	2013	2012	2014 לעומת 2013	2013 לעומת 2012
	במיליוני שקלים חדשים				
הכנסות ריבית, נטו[1]	4,218	4,250	4,459	(0.8)	(4.7)
הוצאות בגין הפסדי אשראי	164	580	726	(71.7)	(20.1)
רווח לפני מסים	937	1,171	1,164	(20.0)	0.6
הפרשה למסים על הרווח	324	305	407	6.2	(25.1)
רווח לאחר מסים	613	866	757	(29.2)	14.4
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	596	874	802	(31.8)	9.0
רווח כולל המיוחס לבעלי המניות של הבנק	1,018	418	1,136		
הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ. המיוחס לבעלי המניות של הבנק, בש"ח	0.57	0.83	0.76		
שיעור הרווח לפני מסים ביחס לסך כל ההון, ב-%	7.5	11.1	11.7		
שיעור הרווח לאחר מסים ביחס לסך כל ההון, ב-%	4.9	8.2	7.6		
תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-%	4.7	7.3	7.1		

הערות:

(1) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (26) לדוחות הכספיים.

רווחיות - בניטרול רכיבים מסויימים

		לשנה שהסתיימה ב- 31 בדצמבר		
		2014	2013	
	ביאור	במיליוני שקלים חדשים		שינוי באחוזים
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - כפי שדווח		596	874	(31.8)
בניטרול:		-	-	
שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה	16 יב' ו-יג'	272	-	
הפסד ממכירת פעילות DBLA	8 א	50	-	
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בניטרול הרכיבים לעיל		**918**	**874**	**5.0**
תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-% - בניטרול הרכיבים לעיל		**7.2**	**7.3**	
בניטרול:				
הפסד ממכירת TRUPS	3 יג'	65	-	
הפסד מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, בגין מניות הבנק הבינלאומי	6 ד' (7)	47	-	
הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי	6 ד' (3)	26	158	
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בניטרול כלל הרכיבים		**1,056**	**1,032**	**2.3**
תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-% - בניטרול כלל הרכיבים		**8.3**	**8.6**	

מאזן

	ליום 31 בדצמבר		
	2014	2013	שינוי
	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים
סך-כל הנכסים	206,946	200,507	3.2
אשראי לציבור, נטו	120,123	115,859	3.7
ניירות ערך	37,353	41,325	(9.6)
פקדונות הציבור	152,903	148,928	2.7
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	13,243	12,233	8.3
סך-כל ההון	13,641	12,538	8.8

יחסים פיננסיים

	ליום 31 בדצמבר	
	2014	2013
	באחוזים	
סך-כל ההון ביחס לסך-כל הנכסים	6.6	6.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי ביחס ליתרה הממוצעת של האשראי לציבור	0.14	0.49
אשראי לציבור, נטו ביחס לסך כל הנכסים	58.0	57.8
אשראי לציבור, נטו ביחס לפקדונות הציבור	78.6	77.8
פקדונות הציבור ביחס לסך כל הנכסים	73.9	74.3
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית ביחס להוצאות התפעוליות והאחרות	51.1	58.5
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית ביחס להוצאות התפעוליות והאחרות – בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA	55.5	58.5
ההוצאות התפעוליות והאחרות ביחס לסך כל ההכנסות	85.3	77.5
ההוצאות התפעוליות והאחרות ביחס לסך כל ההכנסות – בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA	78.5	77.5
תשואה מותאמת לנכסי סיכון[1]	5.0	8.2
תשואה מותאמת לנכסי סיכון[1] – בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA	7.7	8.2

הערה:

(1) תשואה על הון ליבה מחושבת על יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (31.12.2014 – 8.5% ו-31.12.2013 – 8.0%).

יחסי הון לרכיבי סיכון

	באזל III		באזל II
	31.12.2014	1.1.2014	31.12.2013
		באחוזים	
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון (2013: יחס הון ליבה)	9.4	8.9	9.3
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.4	9.7	10.1
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.9	14.2	14.4

התפתחות שער מניית דיסקונט

	שער סגירה בסוף יום המסחר			שיעור שינוי בשנת 2014
	31.12.2013	31.12.2014	2.3.2015	באחוזים
מניית דיסקונט	663	625	633	(1.3)
מדד מניות הבנקים	1,323.36	1,249.51	1,282.61	(2.6)
מדד ת"א-25	1,329.39	1,464.99	1,535.60	(4.6)
שווי שוק דיסקונט (במיליארדי ש"ח)	6.98	6.59	6.67	(1.3)

תוכנית אסטרטגית לקבוצת דיסקונט

ביום 20 באוגוסט 2014, אישר הדירקטוריון את התוכנית האסטרטגית לקבוצת דיסקונט לשנים 2015-2019.

התוכנית גובשה במהלך השנה על ידי הנהלת הבנק, והיא מושתתת על ניתוח מעמיק ועבודת תכנון מפורטת שנערכה בבנק, בסיוע חברת ייעוץ בינלאומית.

התוכנית מקיפה את כל תחומי הפעילות של קבוצת דיסקונט, מתוך ראיה של העוצמות והאתגרים של הקבוצה. קבוצת דיסקונט הינה קבוצה פיננסית מגוונת ויציבה אשר כוללת החזקות מהותיות ומרכזיות בישראל ובחו"ל. לקבוצה בסיס לקוחות ותיק ונאמן, רשת סניפים בפריסה רחבה, שירות המבוסס על יחס אישי ועובדים מסורים ומקצועיים.

התוכנית בנויה על שלושה נדבכים מרכזיים - התייעלות נרחבת, צמיחה במגזר הקמעונאי והטמעת תרבות ארגונית תומכת שינוי.

הנדבך הראשון מתמקד בהתייעלות וניהול קפדני של ההוצאות, ובכלל זה:

- הקטנת מצבת כח אדם בקבוצת דיסקונט, בלמעלה מ-1,000 עובדים, מתוכם כ-700 עובדים עד סוף שנת 2017. צמצום זה נשען בעיקר, על פרישה טבעית של כ-600 עובדים במהלך תקופת התוכנית, ועל תוכנית פרישה מוקדמת (ראו ביאור 16 יב' לדוחות הכספיים). התוכנית הושלמה בהצלחה: 395 עובדים חתמו על הסכם פרישה, מהם פרשו בפועל 381 עובדים עד ליום 31 בדצמבר 2014. מצבת כח אדם בבנק ליום 31 בדצמבר 2014, ירדה ב-664 עובדים (על בסיס משרה מלאה), ירידה של 10.8% בהשוואה לסוף השנה הקודמת;
- התאמות במבנה הארגוני במטרה לייעל ולפשט תהליכים שונים ולקצר את זמן התגובה ללקוח. במסגרת זו נסגרה מנהלת מרחב דן והסניפים שפעלו במסגרתה הוכפפו למרחבים אחרים, נסגר מרכז עסקים דן והאחריות על לקוחותיו הועברה למרכזי עסקים האחרים, בהלימה לשינוי בכפיפות הסניפים;
- צמצום שטחי הנדל"ן של הקבוצה (בין היתר, לאור הקטנת מצבת כוח האדם). תתבצע בחינה קפדנית לניצול יעיל ואפקטיבי של נכסי הנדל"ן של הקבוצה;
- תבוצע התאמת גודלה של רשת הסניפים ואופיה לאתגרים החדשים של הקבוצה. בשלב ראשון הוחלט על סגירת 10 סניפים בבנק ובהם סניפי הקונספט "דיסקונט בדרך שלך" הממוקמים במרכזי קניות מרכזיים (בשנת 2014 נסגרו 5 סניפי "דיסקונט בדרך שלך". כמו כן מוזג סניף רובע י"ז באשדוד עם סניף אשדוד סיטי);
- חיסכון בהוצאות רכש והוצאות אחרות.

הנדבך השני בתוכנית מתמקד בצמיחה וברווחיות לטווח הארוך:

- צמיחה במגזר הקמעונאות, תוך דגש על לקוחות פרטיים ועסקים קטנים, בבנק ובחברות הבת, מרכנתיל וכאל;
- בצד המיקוד במגזר הקמעונאות, בחינת פעילויות שהן מחוץ לליבה (לפרטים בדבר ההחלטות בענין שלוחות הבנק באירופה, ראו להלן "הפעילות הבינלאומית");
- העמקת הקשר עם לקוחות הבנק באמצעות שדרוג הצעות ערך מתאימות ומועילות במגוון ערוצי ההפצה, תוך יישום שיפורים טכנולוגיים והעצמת חווית הלקוח. יושם דגש על הגדלת חלק הבנק באשראי הצרכני;
- האצת המהלך להעברת הפעילות התפעולית מהסניפים למשרד אחורי, במטרה לאפשר לבנקאים להתמקד בשירות האישי ללקוחות.

הנדבך השלישי הוא הטמעת תרבות ארגונית תומכת שינוי, ממוקדת לקוח, מבוססת על ביצועיות ומצוינות ועל פיתוח ההון האנושי וטיפוחו.

להערכת הנהלת הבנק, יישומה של התוכנית יביא לצמיחה ברווחי הקבוצה, בשיעור שנתי דו-ספרתי ממוצע, כך שבתום תקופת התוכנית תתמקם קבוצת דיסקונט בחזית המערכת הבנקאית בישראל.

הטמעת התוכנית האסטרטגית. הטמעת התוכנית כוללת התנעה ובצוע של 29 פרויקטים אסטרטגיים. במסגרת זו, בין היתר, הוקמה מינהלת שינוי להנעת ויישום משימות שיובילו לשינוי, שתפקידיה העיקריים הם תיאום תוכניות השינוי, סיוע במימושן, מעקב ובקרה על ההתקדמות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון.

מידע צופה פני עתיד. עיקרי התוכנית האסטרטגית המובאים לעיל כוללים הערכות שהן בבחינת מידע צופה עתיד, כדוגמת הערכת הרווחיות, יעדי התייעלות וצמיחה שהוצבו ועוד. הערכות אלה מבוססות על המידע והאומדנים העדכניים שבידי הבנק במועד פרסום הדוחות.

התוכנית האסטרטגית מבוססת על הנחות בדבר התפתחות המשק בשנים הקרובות, ויוזמות חקיקה ורגולציה הידועות היום, אשר ברמת סבירות גבוהה צפויות להתקבל. שינויים מהותיים במצב המשק וציבור הלקוחות, שינויי חקיקה ורגולציה בעלי השפעה מהותית, שינויים מהותיים במבנה התחרות ושינויים מהותיים במצב הבטחוני, עשויים להשפיע על מידת העמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית. גורם חוסר ודאות נוסף נובע מיכולת דיוק מוגבלת בחיזוי ההשלכות של חלק מהתהליכים העתידיים והשפעתם על הרווחיות.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות פעולותיו של הבנק בפועל, עשויות להיות שונות באופן מהותי מאלה שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו-כלכליים, שינויים במצב הגיאו-פוליטי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים, שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי-התממשות ההערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים, כגון: "מאמין", "צופה", "מעריך", "מתכוון", "נערך ל...", "יכול ש...", "יתכן" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "רצון", "צפי", "כוונה", "צפיה", "הערכה", "תחזית" וכיו"ב. ביטויים צופי פני עתיד אלה, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר הערכות לגבי מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי האינפלציה וכיו"ב, וכן ביחס להשפעת הוראות חקיקה ורגולציה חדשות, בתחום הבנקאות ושוק ההון ובתחומים אחרים שיש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים, המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון והכספים בארץ ובעולם.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק וחברות הבת שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק וחברות הבת שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

הסברים למצב עסקי הקבוצה

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של קבוצת דיסקונט בשנת 2014 הסתכם בסך של 596 מיליון ש"ח, לעומת 874 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 31.8%. בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA, ראו טבלה לעיל, היה הרווח בשנת 2014 מסתכם בסך של 918 מיליון ש"ח, לעומת 874 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה בשיעור של 5.0%.

התשואה נטו להון המיוחס לבעלי המניות של הבנק הגיעה בשנת 2014 לשיעור של 4.7%, לעומת שיעור של 7.3% בשנת 2013. בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA, ראו טבלה לעיל, התשואה בשנת 2014 היתה מגיעה לשיעור של 7.2%, לעומת 7.3% בשנת 2013.

הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ. הסתכם בשנת 2014 בסך של 0.57 ש"ח, לעומת 0.83 ש"ח בשנת 2013.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הקבוצה בשנת 2014, בהשוואה לשנת 2013:

א. ירידה בהכנסות ריבית, נטו, בסך של 32 מיליון ש"ח (0.8%).

ב. ירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בסך של 416 מיליון ש"ח (71.7%), כתוצאה, בעיקר, מגביות (ביטול מחיקות חשבונאיות) והקטנת הפרשות במספר תיקי אשראי, שקוזזה בחלקה על ידי עליה בהוצאה על בסיס קבוצתי, שנבעה, בעיקר, מיישום הוראת הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים.

ג. ירידה בסך כל ההכנסות שאינן מריבית בסך של 265 מיליון ש"ח (7.5%), שהושפעה בעיקר מירידה בסך של 83 מיליון ש"ח בהכנסות מימון שאינן מריבית (13.1%), מזה הפסד בסך של 105 מיליון ש"ח הנובע מהחלטת אי די בי ניו יורק למכור איגרות חוב מסוג TRUPS (במסגרת ההיערכות ליישום הוראות באזל III בארה"ב), והפרשה לירידת ערך, בסך של 47 מיליון ש"ח, בגין מניות הבנק הבינלאומי, שנמכרו לאחר תאריך המאזן, מירידה בסך של 118 מיליון ש"ח בעמלות (4.4%), מזה ירידה בסך של 189 מיליון ש"ח, שנובעת מיישום ההוראה החדשה בדבר הכנסות ריבית, ומירידה בסך של 64 מיליון ש"ח בהכנסות אחרות (35.0%), שהושפעה בעיקר מירידה ברווחי הקופה לפיצויים.

ד. עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות בסך של 353 מיליון ש"ח (5.9%), שהושפעה, בעיקר, מעליה בסך של 369 מיליון ש"ח במשכורות והוצאות נלוות (10.2%), מזה 437 מיליון ש"ח השפעת השינויים בעתודה לפיצויים בגין פרישה, בבנק ובבנק מרכנתיל דיסקונט, עליה בסך של 19 מיליון ש"ח בהוצאות אחרות (1.6%), שקוזזה בחלקה על ידי ירידה בסך של 35 מיליון ש"ח בהוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד (2.8%).

ה. הפרשה למסים על הרווח בסך של 324 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת 305 מיליון ש"ח בשנת 2013. ההפרשה למסים בשנת 2013 הושפעה, בעיקר, מהגדלת יתרת מסים נדחים לקבל, כתוצאה מעליית שיעורי המס (ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים).

ו. ירידה בחלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס, בסך של 18 מיליון ש"ח, אשר נבעה, בעיקר, מהעובדה שהחל מיום 13 במרס 2014 הבנק אינו רושם יותר חלק ברווחי הבנק הבינלאומי (ראו ביאור 6 ד' לדוחות הכספיים).

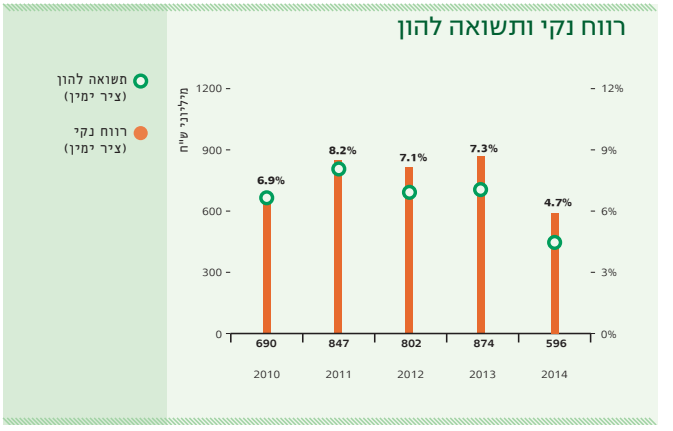

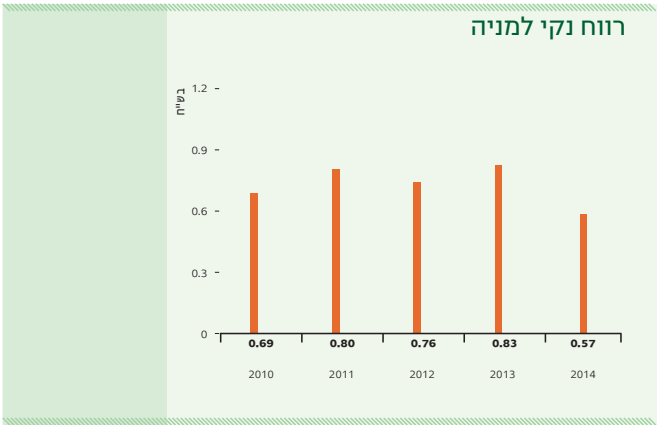

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2014	2013	שינוי באחוזים
	במיליוני שקלים חדשים		
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	596	874	(31.8)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק:			
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים[1]	531	(623)	
השפעת המס המתייחס	(109)	167	
רווח (הפסד) כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק, לאחר מיסים	422	(456)	
הרווח הכולל המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**1,018**	**418**	**143.5**

הערה:

(1) השינוי בסעיף רווח כולל אחר לפני מסים נובע, בעיקר, מעליית ערך ניירות ערך בתיק הזמין למכירה (31.12.2013: ממימוש ניירות ערך מהתיק הזמין למכירה, שהרווחים בגינו סווגו לרווח הנקי). לפרטים נוספים, ראו ביאור 33 לדוחות הכספיים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2014 בסך של 5 מיליון ש"ח, לעומת 234 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של השנה, ירידה בסך של 97.9%, ולעומת 72 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2013, ירידה בשיעור של 93.1%. בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA, ראו טבלה לעיל, היה הרווח ברבעון הרביעי של שנת 2014 מסתכם בסך של 186 מיליון ש"ח, לעומת 254 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של השנה, והירידה היתה בשיעור של 26.8%, ולעומת 72 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2013, עליה בשיעור של 158.3%.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2014, בהשוואה לרבעון הקודם:

א. ירידה בהכנסות ריבית, נטו, בסך של 22 מיליון ש"ח (2.1%).

ב. עליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בסך של 44 מיליון ש"ח (110.0%), שהושפעה מעליה בהוצאה על בסיס קבוצתי, שנבעה, בעיקר, מיישום הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים.

ג. ירידה בהכנסות שאינן מריבית, בסך של 23 מיליון ש"ח (2.7%).

ד. עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות, בסך של 297 מיליון ש"ח (20.1%), מזה 209 מיליון ש"ח השפעת השינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה.

ה. ברבעון הרביעי של שנת 2014 נרשם חיסכון במס בסך של 5 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה בסך של 149 מיליון ש"ח ברבעון הקודם.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

כללי. החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את ההוראה בדבר הכנסות ריבית. יישום ההוראה לראשונה נעשה בדרך של "מכאן ולהבא", ללא תיקון מספרי ההשוואה. לפיכך, נפגעה קלות ההשוואתיות בין נתוני שנת 2014 לבין נתוני שנת 2013, ובין נתוני הרבעון הרביעי והרבעון השלישי של שנת 2014 לבין נתוני הרבעון הרביעי של שנת 2013, בסעיפים "הכנסות ריבית" ו-"עמלות". לפרטים בדבר ההוראה והשפעת יישומה לראשונה, ראו ביאור 1 ד' 25 לדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחויות בסעיפים תוצאתיים מסוימים בשנת 2014, לעומת שנת 2013:

	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2014	2013	שינוי
	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים
הכנסות ריבית[3]	5,736	6,822	(15.9)
הוצאות ריבית	1,518	2,572	(41.0)
הכנסות ריבית, נטו	4,218	4,250	(0.8)
הוצאות בגין הפסדי אשראי	164	580	(71.7)
הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	**4,054**	**3,670**	**10.5**
הכנסות שאינן מריבית			
הכנסות מימון שאינן מריבית	549	632	(13.1)
עמלות[3]	2,586	2,704	(4.4)
הכנסות אחרות	119	183	(35.0)
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	**3,254**	**3,519**	**(7.5)**
הוצאות תפעוליות ואחרות			
משכורות והוצאות נלוות	3,988	3,619	10.2
אחזקה ופחת בניינים וציוד	1,212	1,247	(2.8)
הוצאות אחרות	1,171	1,152	1.6
סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**6,371**	**6,018**	**5.9**
רווח לפני מסים	937	1,171	(20.0)
הפרשה למסים על הרווח	324	305	6.2
רווח לאחר מסים	613	866	(29.2)
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	27[1][2]	45[1]	(40.0)
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	(44)	(37)	18.9
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**596**	**874**	**(31.8)**
תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-%	4.7	7.3	
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA, ראו טבלת רכיבים מסוימים לעיל	**918**	**874**	**5.0**
תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-% - בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA, ראו טבלת רכיבים מסוימים לעיל	7.2	7.3	

הערות:

(1) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (3) לדוחות הכספיים.

(2) לפרטים בדבר ביטול חלק הבנק בקרנות של הבנק הבינלאומי, שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר, וסיווגו לרווח והפסד, ראו ביאור 6 ד' (4) לדוחות הכספיים.

(3) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25) לדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחויות בסעיפים תוצאתיים מסוימים, ברבעון הרביעי של שנת 2014, לעומת רבעון שלישי 2014 ולעומת רבעון רביעי 2013:

	2014		2013	רבעון רביעי 2014	
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון רביעי	לעומת רבעון שלישי 2014	לעומת רבעון רביעי 2013
	במיליוני שקלים חדשים			שינוי באחוזים	
הכנסות ריבית[2]	1,352	1,479	1,531	(8.6)	(11.7)
הוצאות ריבית	313	418	460	(25.1)	(32.0)
הכנסות ריבית, נטו	1,039	1,061	1,071	(2.1)	(3.0)
הוצאות בגין הפסדי אשראי	84	40	123	110.0	(31.7)
הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	**955**	**1,021**	**948**	**(6.5)**	**0.7**
הכנסות שאינן מריבית					
הכנסות מימון שאינן מריבית	163	148	116	10.1	40.5
עמלות[2]	668	650	684	2.8	(2.3)
הכנסות אחרות	(8)	48	61	–	–
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	**823**	**846**	**861**	**(2.7)**	**(4.4)**
הוצאות תפעוליות ואחרות					
משכורות והוצאות נלוות	1,066	914	921	16.6	15.7
אחזקה ופחת בניינים וציוד	309	306	316	1.0	(2.2)
הוצאות אחרות	396	254	320	55.9	23.8
סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**1,771**	**1,474**	**1,557**	**20.1**	**13.7**
רווח לפני מסים	7	393	252	(98.2)	(97.2)
הפרשה למסים על הרווח	(5)	149	51	–	–
רווח לאחר מסים	12	244	201	(95.1)	(94.0)
חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר השפעת המס	4	3	(121)[3]	33.3	–
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	(11)	(13)	(8)	(15.4)	37.5
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**5**	**234**	**72**	**(97.9)**	**(93.1)**
תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-%[1]	0.2	7.5	2.4		
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA	**186**	**254**	**72**	**(26.8)**	**158.3**
תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-%[1]- בניטרול שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר תוכנית הפרישה והפסד ממכירת פעילות DBLA	5.7	8.2	2.4		

הערות:

(1) על בסיס שנתי.

(2) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25) לדוחות הכספיים.

(3) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (3) לדוחות הכספיים.

להלן פרטים בדבר שינויים מהותיים בסעיפים תוצאתיים:

הכנסות ריבית, נטו. בשנת 2014, הסתכמו הכנסות ריבית, נטו, בסך של 4,218 מיליון ש"ח, לעומת 4,250 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 0.8%. הירידה בהכנסות מריבית, נטו, בסך של כ-32 מיליון ש"ח, מוסברת בהשפעת מחיר שלילית בסך של כ-109 מיליון ש"ח, ומהשפעת כמות חיובית בסך של כ-77 מיליון ש"ח (ראו תוספת ג' בסקירת ההנהלה להלן).

אילולא יישום ההוראה החדשה בדבר הכנסות ריבית, היו הכנסות ריבית, נטו, מסתכמות בסך של 4,027 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה של 5.2% לעומת שנת 2013, והשפעת המחיר השלילית הייתה גדלה ל-300 מיליון ש"ח.

פער הריבית ללא השפעת נגזרים הגיע בשנת 2014 לשיעור של 2.22%, לעומת 2.15% בשנת 2013.

היתרה הממוצעת של הנכסים נושאי הריבית ירדה בשיעור של כ-1.6%, מסך של 178,129 מיליון ש"ח לסך של 175,230 מיליון ש"ח והיתרה הממוצעת של ההתחייבויות נושאות הריבית ירדה בשיעור של כ-5.6%, מסך של 152,950 מיליון ש"ח לסך של 144,445 מיליון ש"ח.

הכנסות ריבית נטו לפי מגזרי הצמדה

להלן יובאו פרטים בדבר התפלגות היקף הפעילות בהתאם לנכסים נושאי הריבית, הכנסות הריבית נטו ופער הריבית בחתך מגזרי הצמדה:

	2014			2013		
	היקף פעילות* ב-%	הכנסות ריבית, נטו במיליוני ש"ח	פער ריבית ב-%	היקף פעילות* ב-%	הכנסות ריבית, נטו במיליוני ש"ח	פער ריבית ב-%
מטבע ישראלי לא צמוד	56.6	2,966	2.85	55.5	2,972	2.79
מטבע ישראלי צמוד למדד	13.2	116	(0.18)	13.9	253	0.01
מטבע חוץ	30.2	1,136	2.06	30.6	1,025	1.81
הכנסות ריבית, נטו ופער הריבית	**100.0**	**4,218**	**2.22**	**100.0**	**4,250**	**2.15**

* על פי היתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית.

במגזר השקלי הלא צמוד הסתכמו הכנסות הריבית נטו בשנת 2014 בסך של 2,966 מיליון ש"ח, לעומת 2,972 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 0.2%, ומשקלן מסך כל הכנסות הריבית נטו עמד בשנת 2014 על 70.3%, לעומת 69.9% בשנת 2013.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה עלתה בשנת 2014 בשיעור של 0.3% לעומת שנת 2013, והיקף הנכסים היווה בממוצע 56.6% מכלל הנכסים נושאי הריבית בשנת 2014, לעומת 55.5% בשנת 2013.

פער הריבית במגזר עלה משיעור של 2.79% בשנת 2013, לשיעור של 2.85% בשנת 2014.

הקיטון ברווח במגזר נבע מההשפעה החלקית של ירידת שיעורי הריבית במשק על פיקדונות הציבור אשר קוזזה בשל יישום הנחיות FAS 91 ומעליה בהיקף הנכסים, נטו, נושאי הריבית.

במגזר השקלי הצמוד למדד הסתכמו הכנסות הריבית נטו בשנת 2014 בסך של 116 מיליון ש"ח, לעומת 253 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 54.2%, ומשקלן מכלל הכנסות הריבית נטו עמד בשנת 2014 על 2.8%, לעומת 6.0% בשנת 2013.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה בשנת 2014 ירדה בשיעור של 6.8% לעומת שנת 2013, והיקף הנכסים היווה בממוצע 13.2% מכלל הנכסים נושאי הריבית בשנת 2014, לעומת 13.9% בשנת 2013.

פער הריבית במגזר ירד משיעור חיובי של 0.01% בשנת 2013, לשיעור שלילי של 0.18% בשנת 2014.

הקיטון ברווח במגזר נבע בעיקר מהשפעת הירידה בהפרשי ההצמדה למדד על עודף הנכסים, נטו, ומירידה בפער הריבית על תשואת הנכסים, בעיקר אשראי לציבור, לעומת עלות המקורות.

במגזר מטבע חוץ, הכולל את הפעילות במגזר השקלי הצמוד למטבע חוץ, הסתכמו הכנסות הריבית נטו בשנת 2014 בסך של 1,136 מיליון ש"ח, לעומת 1,025 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה בשיעור של 10.8%, ומשקלן מכלל הכנסות הריבית נטו עמד בשנת 2014 על 26.9%, לעומת 24.1% בשנת 2013.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה בשנת 2014 ירדה בשיעור של 2.8% לעומת שנת 2013, והיקף הנכסים היווה בממוצע 30.2% מכלל הנכסים נושאי הריבית בשנת 2014, לעומת 30.6% אשתקד.

פער הריבית במגזר עלה משיעור של 1.81% בשנת 2013, לשיעור של 2.06% בשנת 2014.

הגידול ברווח במגזר נבע מעליה בפער הריבית על תשואת הנכסים, בעיקר של איגרות חוב, לעומת עלות המקורות, ומעליה בהיקף הנכסים, נטו, נושאי הריבית.

הכנסות מימון שאינן מריבית. בשנת 2014, הסתכמו הכנסות מימון שאינן מריבית בסך של 549 מיליון ש"ח, לעומת 632 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 13.1%.

הקיטון בהכנסות מימון שאינן מריבית נובע, בעיקר, מירידה ברווחים מהשקעה באיגרות חוב ובמניות, אשר קוזזה בשל גידול ברווחים מהפרשי שער, נטו (ראו באור 24 לדוחות הכספיים). בכלל האמור, הפסד בסך של 105 מיליון ש"ח ממימוש אג"ח מסוג TRUPS (ראו ביאור 3 יג') והפסד מירידת ערך מניות הבנק הבינלאומי שנמכרו לאחר תאריך המאזן, בסך של 47 מיליון ש"ח (ראו 6 ד' 7).

הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות את השפעת הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול חשיפת הריבית וחשיפת הבסיס של הבנק. לפיכך, לצורך ניתוח הרווח המימוני מפעילות שוטפת יש לסכום את הכנסות הריבית, נטו, ואת הכנסות המימון שאינן מריבית.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו:

	שנתי	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
	במיליוני שקלים חדשים				
	2014				
הכנסות ריבית[1]	5,736	1,352	1,479	1,581	1,324
הוצאות ריבית	1,518	313	418	481	306
הכנסות ריבית, נטו	4,218	1,039	1,061	1,100	1,018
הכנסות מימון שאינן מריבית	549	163	148	114	124
סך-כל הרווח המימוני, נטו	**4,767**	**1,202**	**1,209**	**1,214**	**1,142**
	2013				
הכנסות ריבית[1]	6,822	1,531	1,865	1,758	1,668
הוצאות ריבית	2,572	460	771	717	624
הכנסות ריבית, נטו	4,250	1,071	1,094	1,041	1,044
הכנסות מימון שאינן מריבית	632	116	90	236	190
סך-כל הרווח המימוני, נטו	**4,882**	**1,187**	**1,184**	**1,277**	**1,234**

הערה:

(1) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25) לדוחות הכספיים.

להלן ניתוח של סך הרווח המימוני, נטו:

	שנתי	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
	במיליוני שקלים חדשים				
	2014				
רווח מפעילות שוטפת[1]	4,195	1,059	1,047	1,072	1,017
רווחים, נטו, ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב	307	78	72	52	105
רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות	63	(29)	11	63	18
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים	(2)	20	11	(1)	(32)
הפרשי שער, אופציות ונגזרים אחרים	204	75	67	28	34
רווחים (הפסדים) נטו בגין הלוואות שנמכרו	–	(1)	1	–	–
סך-כל הרווח המימוני, נטו	**4,767**	**1,202**	**1,209**	**1,214**	**1,142**
	2013				
רווח מפעילות שוטפת[1]	4,026	1,059	1,011	971	985
רווחים, נטו, ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב	400	20	66	197	117
רווחים מהשקעה במניות	137	39	15	24	59
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים	195	18	59	54	64
הפרשי שער, אופציות ונגזרים אחרים	94	33	32	30	(1)
רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו	30	18	1	1	10
סך-כל הרווח המימוני, נטו	**4,882**	**1,187**	**1,184**	**1,277**	**1,234**

הערה:

(1) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25) לדוחות הכספיים.

הרווח המימוני, נטו הסתכם בשנת 2014 בסך של 4,767 מיליון ש"ח, לעומת סך של 4,882 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 2.4%.

הירידה ברווח המימוני נבעה, בעיקר, מירידה של 93 מיליון ש"ח ברווחים מהשקעה באיגרות חוב, מירידה של 74 מיליון ש"ח ברווחים מהשקעה במניות ומירידה בסך של 197 מיליון ש"ח בהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים, אשר קוזזה בשל גידול ברווחים מהפרשי שער, בסך של כ-99 מיליון ש"ח, ובשל עליה בסך של 169 מיליון ש"ח ברווח מפעילות שוטפת, אשר הושפע מיישום הנחיות FAS 91.

שיעורי הכנסה והוצאה. בתוספת ג' בסקירת ההנהלה, מוצגות הכנסות ריבית, נטו. לצורך הסבר פער הריבית של הבנק מפעילות שוטפת, יש להוסיף את השפעת הפעילות בנגזרי ALM (ללא התאמות לשווי הוגן, הפרשי שער ופעילות באופציות).

פער הריבית מפעילות שוטפת כולל נגזרי ALM הגיע בשנת 2014 לשיעור של 1.09%, לעומת 1.07% בשנת 2013.

הרווח המימוני, נטו הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2014 בסך של 1,209 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,187 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עליה בשיעור של 1.9% ולעומת 1,209 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2014.

פער הריבית מפעילות שוטפת, כולל נגזרי ALM הגיע ברבעון הרביעי של שנת 2014 לשיעור של 1.10%, לעומת 1.13% ברבעון המקביל אשתקד ולעומת 1.09% ברבעון השלישי של שנת 2014.

להלן נתונים על התפתחות הכנסות מריבית, נטו, לפי מגזרי פעילות:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2014	2013	שינוי
	במיליוני שקלים חדשים		ב-%
קמעונאי – מגזר משקי בית	1,178	1,268	(7.1)
קמעונאי – מגזר עסקים קטנים	797	743	7.3
מגזר בנקאות עסקית	893	983	(9.2)
מגזר בנקאות מסחרית	579	550	5.3
מגזר בנקאות פרטית	328	320	2.5
מגזר פיננסי	443	386	14.8
סך-הכל	**4,218**	**4,250**	**(0.8)**

הכנסות ריבית, נטו, במגזרים הקמעונאיים

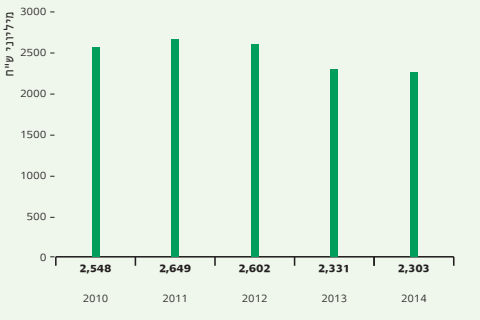

הכנסות ריבית, נטו, במגזרים העסקיים

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בסך של 164 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת סך של 580 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 71.7%. בשנת 2014 היוו ההוצאות בגין הפסדי אשראי 3.9% מהכנסות ריבית, נטו, לעומת 13.6% בשנת 2013. ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2014, בהשוואה לשנת 2013, כוללות ירידה בהוצאה על בסיס פרטני, כתוצאה, בעיקר, מגביות (ביטול מחיקות חשבונאיות) והקטנת הפרשות במספר תיקי אשראי, ומנגד, מעליה בהוצאה על בסיס קבוצתי שנבעה, בעיקר, מיישום הוראת הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. (ראו ביאור 1 ד' 4.3 לדוחות הכספיים).

לפרטים בדבר מרכיבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי, ראו ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחות הרבעונית של ההוצאות בגין הפסדי אשראי:

	2014				2013			
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
	במיליוני שקלים חדשים							
על בסיס פרטני	20	(34)	(75)	104	170	102	77	101
על בסיס קבוצתי	64	74	40	(29)	(47)	69	64	44
סך-הכל	**84**	**40**	**(35)**	**75**	**123**	**171**	**141**	**145**
שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי ביחס ליתרה הממוצעת של אשראי לציבור[1]:								
השיעור ברבעון	0.28%	0.13%	(0.12%)	0.25%	0.41%	0.58%	0.48%	0.49%
שיעור מצטבר מתחילת שנה	0.14%	0.09%	0.07%	0.25%	0.49%	0.51%	0.48%	0.49%

הערה:
(1) על בסיס שנתי.

העמלות הסתכמו בשנת 2014 בסך של 2,586 מיליון ש"ח, לעומת 2,704 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 4.4%. העמלות הושפעו, בעיקר, מירידה בעמלות טיפול באשראי, עמלות ניהול חשבון ועמלות מעסקי מימון, שקוזזה בחלקה מעליה בעמלות מכרטיסי אשראי, מהפרשי המרה, פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים ועמלות הפצת מוצרים פיננסיים.
אילולא יישום ההוראה החדשה בדבר הכנסות ריבית, היה סך כל העמלות בשנת 2014 מסתכם בסך של 2,775 מיליון ש"ח, עליה של 2.6% לעומת שנת 2013.
לפרטים בדבר שינויים בתחום העמלות, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

להלן התפלגות העמלות:

	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2014	2013	שינוי באחוזים
	במיליוני שקלים חדשים		
ניהול חשבון	571	591	(3.4)
כרטיסי אשראי	935	917	2.0
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	338	305	10.8
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	138	116	19.0
ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים	15	17	(11.8)
טיפול באשראי[1]	123	288	(57.3)
הפרשי המרה	139	129	7.8
פעילות סחר חוץ[1]	51	53	(3.8)
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	16	17	(5.9)
עמלות מעסקי מימון[1]	163	180	(9.4)
עמלות אחרות	97	91	6.6
סך-כל העמלות	**2,586**	**2,704**	**(4.4)**

הערה:
(1) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25) לדוחות הכספיים.

אילולא יישום ההוראה האמורה, העמלות מטיפול באשראי היו מסתכמות בשנת 2014 בסך של 300 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של 4.2%.

הוצאות משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשנת 2014 בסך של 3,988 מיליון ש"ח, לעומת 3,619 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה בשיעור של 10.2%. (לפרטים נוספים אודות מרכיבי הסעיף, ראו ביאור 27 לדוחות הכספיים). העליה נובעת, בעיקר, משינויים בעתודה לפיצויים, בעיקר בגין תוכנית הפרישה (ראו ביאור 16 יב' ו-יג' לדוחות הכספיים) ומשינוי במענקים.

להלן פירוט ההשפעה של רכיבים מסוימים על הוצאות משכורות והוצאות נלוות:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			שינוי באחוזים	
	2014	2013	2012	2014 לעומת 2013	2013 לעומת 2012
	במיליוני שקלים חדשים				
משכורות והוצאות נלוות – כפי שדווח	3,988	3,619	3,444	10.2	5.1
מענקים	(79)	(229)	(71)		
שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר בגין תוכנית הפרישה	(437)	–	–		
משכורות והוצאות נלוות – בניטרול רכיבים מסוימים	**3,472**	**3,390**	**3,373**	**2.4**	**0.5**

הוצאות משכורות ללא הוצאות נלוות הסתכמו בסך של 2,309 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת סך של 2,410 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 4.2%.

להלן ההתפתחות הרבעונית של הוצאות משכורות והוצאות נלוות, תוך פירוט ההשפעה של רכיבים מסוימים:

	2014				2013			
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
	במיליוני שקלים חדשים							
משכורות והוצאות נלוות – כפי שדווח	1,066	914	1,072	936	921	889	933	876
מענקים	(23)	(22)	(16)	(18)	(68)	(57)	(81)	(23)
שינויים בעתודה לפיצויים, נטו, בעיקר בגין תוכנית הפרישה	(209)	(33)	(195)	–	–	–	–	–
משכורות והוצאות נלוות – בניטרול רכיבים מסוימים	**834**	**859**	**861**	**918**	**853**	**832**	**852**	**853**

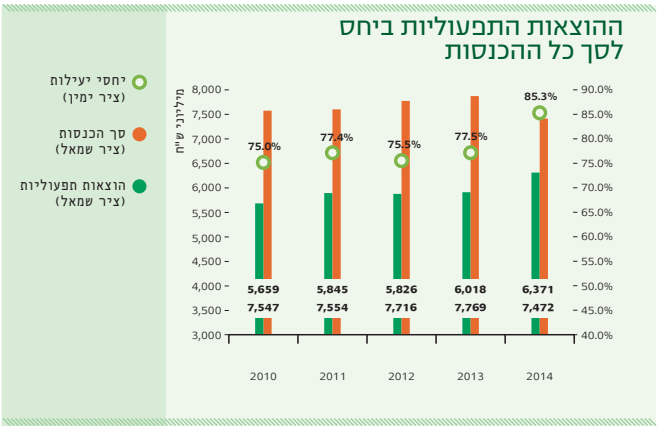

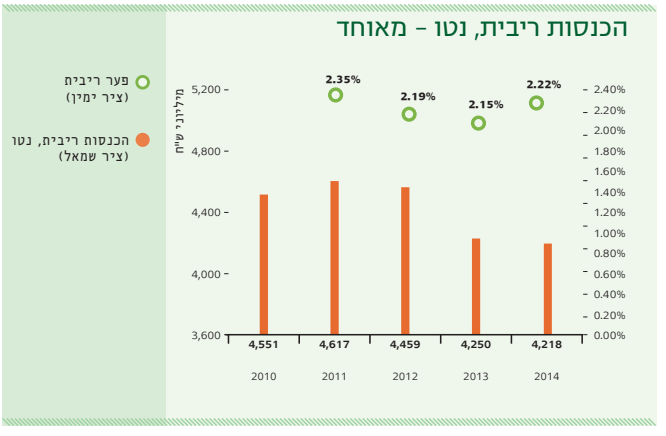

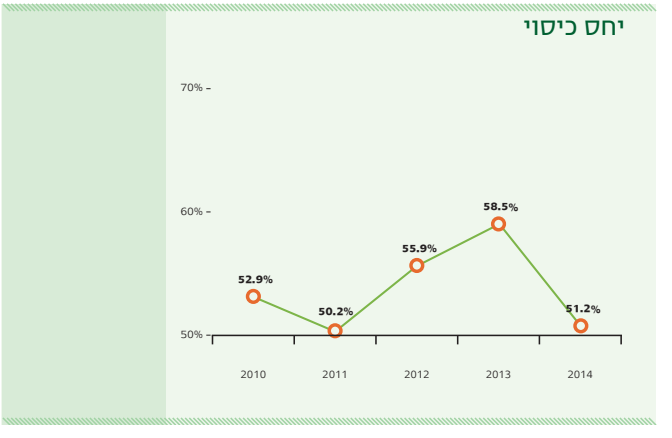

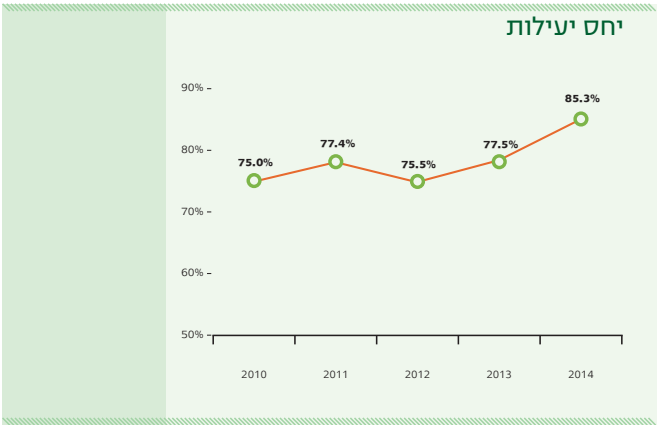

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

סך כל הנכסים הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 בסך של 206,946 מיליון ש"ח, לעומת 200,507 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, עליה בשיעור של 3.2%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

	31 בדצמבר		
	2014	2013	שיעור השינוי
	במיליוני שקלים חדשים		ב-%
נכסים			
מזומנים ופקדונות בבנקים	31,694	25,319	25.2
ניירות ערך	37,353	41,325	(9.6)
אשראי לציבור, נטו	120,123	115,859	3.7
השקעות בחברות כלולות(1)	142	1,668	(91.5)
התחייבויות			
פקדונות הציבור	152,903	148,928	2.7
פקדונות מבנקים	5,547	4,213	31.7
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	3,984	3,644	9.3
כתבי התחייבות נדחים	10,638	11,664	(8.8)
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	13,243	12,233	8.3
סך-כל ההון	13,641	12,538	8.8

הערה:
(1) החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014, מניות הבנק הבינלאומי מוצגות כמניות זמינות למכירה.

להלן יובאו פרטים בדבר האשראי לציבור, ניירות ערך ופקדונות הציבור.

האשראי לציבור

כללי. האשראי לציבור, נטו, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 בסך של 120,123 מיליון ש"ח, לעומת 115,859 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, עליה בשיעור של 3.7%. חלקו של האשראי לציבור, נטו, מסך כל המאזן הגיע בסוף שנת 2014 לשיעור של 58.0%, לעומת 57.8% בסוף שנת 2013.

לפרטים בדבר ניהול סיכוני האשראי, ראו "ניהול סיכוני אשראי" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" להלן. לפרטים בדבר איכות האשראי, ראו ביאור 4 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תיק האשראי לדיור בקבוצת דיסקונט, ראו "פעילות המשכנתאות" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה

להלן נתונים על הרכב האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי הצמדה:

	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013		
	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לציבור	שיעור השינוי ב-%
מטבע ישראלי לא צמוד	74,762	62.2	69,874	60.3	7.0
מטבע ישראלי צמוד למדד	15,314	12.7	17,388	15.0	(11.9)
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ	30,047	25.1	28,597	24.7	5.1
סך-הכל	**120,123**	**100.0**	**115,859**	**100.0**	**3.7**

האשראי לציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ עלה בשיעור של 5.1% לעומת 31 בדצמבר 2013. במונחים דולרים ירד האשראי במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 513 מיליון דולר לעומת 31 בדצמבר 2013, ירידה של 6.2%. סך כל האשראי לציבור, הכולל את האשראי במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ, כשהם מחושבים במונחים דולריים, עלה בשיעור של 0.9% לעומת 31 בדצמבר 2013.

הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות

להלן נתונים אודות התפתחות היתרות של האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות:

	31.12.14	30.9.14	30.6.14	31.3.14	31.12.13	30.9.13	30.6.13	31.3.13
	במיליוני שקלים חדשים							
קמעונאי – מגזר משקי בית	40,889	40,577	39,445[2]	38,902[2]	39,191[1][2]	38,249[1][2]	37,850[1][2]	37,358[1][2]
מזה – הלוואות לדיור	20,138	20,035	19,835	19,686[3]	19,753	19,739	19,540	19,393
קמעונאי – מגזר עסקים קטנים	14,255	13,857	13,555[2]	13,423[2]	13,372[2]	13,180[2]	12,854[2]	12,611[2]
מגזר בנקאות עסקית	39,105	39,409	38,440[2]	40,421[2]	41,196[1][2]	42,694[1][2]	42,178[1][2]	44,447[1][2]
מגזר בנקאות מסחרית	21,953	21,415	20,136[2]	19,582[2]	18,716[1][2]	18,808[1][2]	18,708[1][2]	18,307[1][2]
מגזר בנקאות פרטית	3,921	3,716	3,585	3,543	3,384[1]	3,567	3,530	3,432
סך-הכל	**120,123**	**118,974**	**115,161**	**115,871**	**115,859**	**116,498**	**115,120**	**116,155**

הערות:
(1) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (1) לדוחות הכספיים.
(2) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (3) לדוחות הכספיים.
(3) תיקון הנתון שדווח בדוח הדירקטוריון בגין רבעון זה.

העליה באשראי לציבור בשנת 2014 נובעת מצמיחה במגזר הקמעונאי ובמגזר המסחרי, בהתאם למדיניות הבנק. הירידה באשראי למגזר העסקי נובעת מתכנית הפחתת החשיפה של הבנק לאזורי פגיעות באשראי, בדגש על הפחתת החשיפה לחברות החזקה ולמימון עסקאות אמצעי שליטה, וכן מירידה בביקוש לאשראי בקרב לקוחות המגזר.

הרכב האשראי לציבור לפי ענפי משק

להלן התפתחות סיכון האשראי לציבור, לפי ענפי משק עיקריים:

ענף	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013		
	סיכון האשראי הכולל לציבור	שיעור מסך הכל	סיכון האשראי הכולל לציבור	שיעור מסך הכל	שיעור השינוי
	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	ב-%
חקלאות	1,218	0.6	1,179	0.6	3.3
תעשיה	23,128	12.0	22,880[1]	12.4	1.1
בינוי ונדל"ן – בינוי	15,137	7.8	14,743	8.0	2.7
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	19,484	10.0	17,121	9.2	13.8
חשמל ומים	3,517	1.8	3,392	1.8	3.7
מסחר	21,684	11.2	19,838	10.7	9.3
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	2,778	1.4	2,898	1.6	(4.1)
תחבורה ואחסנה	4,458	2.3	4,189	2.3	6.4
תקשורת ושירותי מחשב	2,616	1.3	2,507	1.4	4.3
שירותים פיננסיים	20,419	10.5	21,504	11.6	(5.0)
שירותים עסקיים אחרים	8,548	4.4	8,369	4.5	2.1
שירותים ציבוריים וקהילתיים	5,724	2.9	4,876	2.6	17.4
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	21,966	11.3	21,124	11.4	4.0
אנשים פרטיים – אחר	43,458	22.4	40,610	21.9	7.0
סך-הכל סיכון אשראי כולל לציבור	**194,135**	**100.0**	**185,230**	**100.0**	**4.8**
בנקים	12,114		12,423[1]		
ממשלות	23,225		28,486		
סך-הכל	**229,474**		**226,139**		

הערה:
(1) סווג מחדש – טיוב הסיווג בענפים שונים.

מהנתונים שהובאו לעיל עולה, כי בהשוואה לשנת 2013, סיכון האשראי הכולל לציבור גדל ב-4.8%, בין היתר, כתוצאה מגידול בענפי הבינוי והנדל"ן, המסחר והאשראי לאנשים פרטיים. בתוך כך, חלה ירידה בענף בתי המלון, שירותי הארחה ואוכל וכן בענף שירותים פיננסיים.

התפתחות סיכון אשראי בעייתי

סיכון אשראי בעייתי[1] ונכסים שאינם מבצעים:

	31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2013		
	סיכון אשראי					
	מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל
	במיליוני שקלים חדשים					
סיכון אשראי בעייתי:						
סיכון אשראי פגום	2,796[3]	42	2,838	3,873[3][4]	295	4,168
סיכון אשראי נחות	922	6	928	999	16	1,015
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת[2]	2,370[5]	667	3,037	2,085[5][6]	475	2,560
סך-הכל סיכון אשראי בעייתי	**6,088**	**715**	**6,803**	**6,957**	**786**	**7,743**
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר[2]	506			531		
נכסים שאינם מבצעים:						
חובות פגומים – שאינם צוברים הכנסות ריבית	2,487			3,327		
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	2			2		
סך-הכל נכסים שאינם מבצעים	**2,489**			**3,329**		

הערות:

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(3) לרבות איגרות חוב קונצרניות לא צוברות בסך של 20 מיליון ש"ח (31.12.2013 – 8 מיליון ש"ח).

(4) כולל סיכון אשראי בעייתי מאזני בגין איגרות חוב מסוימות של חברות החזקה בנקאיות (TRUPS) שהוחזקו על ידי חברה בת בסך של 13 מיליון ש"ח.

(5) כולל איגרות חוב בנקים צוברות בסך של 122 מיליון ש"ח ואיגרות חוב ממשלות זרות צוברות בסך של 30 מיליון ש"ח (31.12.2013– כולל איגרות חוב קונצרניות צוברות בסך של 7 מיליון ש"ח).

(6) כולל סיכון אשראי בעייתי מאזני בגין איגרות חוב מסוימות של חברות החזקה בנקאיות (TRUPS) שהוחזקו על ידי חברה בת, בסך של 163 מיליון ש"ח.

להלן פרטים בדבר האשראי לציבור, כמפורט בביאור 4 לדוחות הכספיים:

אשראי פגום לציבור. האשראי המאזני הפגום לציבור (צובר ריבית ושאינו צובר ריבית) עמד ביום 31 בדצמבר 2014 על כ-2,776 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,852 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, ירידה של 27.9%. הירידה נובעת, בעיקר, מגביות, מימוש בטוחות ומחיקות חשבונאיות.

אשראי פגום לציבור שאינו צובר ריבית. האשראי הפגום לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית, עמד ביום 31 בדצמבר 2014 על כ-2,467 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,306 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, ירידה בשיעור של 25.4%.

להלן שיעור החובות הבעייתיים מסך החובות בענפי משק עיקריים:

	31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2013		
ענף	סיכון האשראי הכולל לציבור	מזה: סיכון אשראי בעייתי	שיעור סיכון בעייתי	סיכון האשראי הכולל לציבור	מזה: סיכון אשראי בעייתי	שיעור סיכון בעייתי
	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%
תעשיה	23,128	1,270	5.5	22,880[1]	1,623	7.1
בינוי ונדל"ן – בינוי	15,137	724	4.8	14,743	979	6.6
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	19,484	896	4.6	17,121	1,478	8.6
מסחר	21,684	1,101	5.1	19,838	1,043	5.3
שירותים פיננסיים	20,419	443	2.2	21,504	600	2.8
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	21,966	464	2.1	21,124	477	2.3
אנשים פרטיים – אחר	43,458	345	0.8	40,610	357	0.9
ענפים אחרים	28,859	1,408	4.9	27,410	1,186	4.3
סך-הכל ציבור	**194,135**	**6,651**	**3.4**	**185,230**	**7,743**	**4.2**
בנקים	12,114	122	1.0	12,423[1]	–	–
ממשלות	23,225	30	0.1	28,486	–	–
סך-הכל	**229,474**	**6,803**	**3.0**	**226,139**	**7,743**	**3.4**

הערה:
(1) סווג מחדש – טיוב הסיווג בענפים שונים.

בשנת 2014 נרשמה ירידה בשיעור סיכון האשראי הבעייתי, שנבעה, בעיקר, מענפי התעשיה, והבינוי והנדל"ן.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, הכוללת הפרשה על בסיס קבוצתי והפרשה על בסיס פרטני, לא כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, הגיעה ביום 31 בדצמבר 2014, לסך של 2,049 מיליון ש"ח ומהווה 1.67% מהאשראי לציבור, לעומת יתרת הפרשה בסך של 2,134 מיליון ש"ח, שהיוותה 1.81% מהאשראי לציבור, ביום 31 בדצמבר 2013.

יתרת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי פגום לציבור אשר נבדק על בסיס פרטני עמדה ביום 31 בדצמבר 2014 על 307 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-459 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013.

יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, למעט הלוואות לדיור שההפרשה להפסדי אשראי בגינן חושבה לפי עומק הפיגור, עמדה ביום 31 בדצמבר 2014 על 1,481 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,417 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013, המהווה גידול בהפרשה השוטפת בסך של 64 מיליון ש"ח, שיעור של כ-4.5%.

להלן יחסים פיננסיים מסוימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי:

	31.12.2014	31.12.2013
שיעור יתרת אשראי פגום לציבור מיתרת האשראי לציבור	2.3%	3.3%
שיעור יתרת אשראי שאינו פגום לציבור, שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר, מיתרת האשראי לציבור	0.4%	0.5%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת האשראי לציבור	1.7%	1.8%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי פגום לציבור	73.8%	55.4%
שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור, מסיכון אשראי כולל בגין הציבור	3.4%	4.2%
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי, מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור	0.14%	0.49%
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור, מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור	0.2%	0.4%
שיעור המחיקות נטו, בגין אשראי לציבור, מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	14.1%	23.2%
שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי פגום לציבור בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר בפיגור של 90 ימים או יותר	62.5%	48.7%

יצוין כי העליה החדה ב-"שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי פגום לציבור" וב-"שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי פגום לציבור בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר בפיגור של 90 ימים או יותר", נובעת מהירידה החדה ביתרת אשראי פגום לציבור (ראו לעיל).

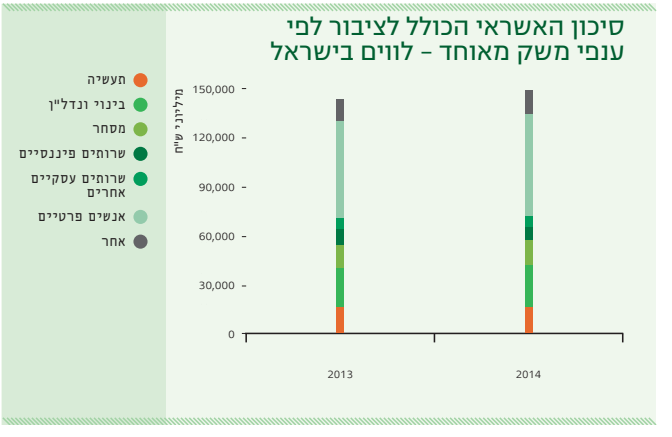

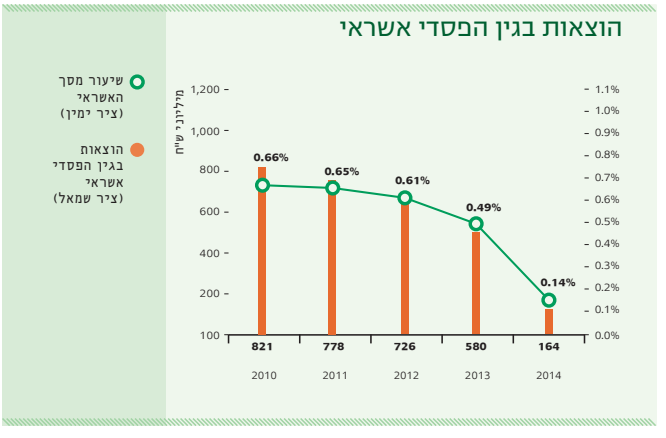

מאפייני סיכון של תיק האשראי לציבור

להלן שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי בענפים מסויימים, ביחס ליתרת החובות בגין אשראי לציבור באותם ענפים:

ענף	2014	2013
		ב- %
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	0.1	0.4
מסחר	(0.5)[1]	1.4
תעשיה	(0.1)[1]	1.3
תקשורת ושירותי מחשב	6.5	0.9
שירותים עיסקיים אחרים	(0.2)[1]	0.2
אנשים פרטיים – אחר	0.5	0.1
סך-הכל סיכון אשראי כולל לציבור	**0.1**	**0.5**

הערה:
(1) הקטנת הפרשה.

להלן משקל ענפי משק מסוימים מסך ההוצאה בגין הפסדי אשראי:

ענף	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר			
	2014		2013	
	הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	שיעור מסך ההוצאה השנתית	הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	שיעור מסך ההוצאה השנתית
	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%
תעשיה	(17)	–	194	33.4
בינוי ונדל"ן – בינוי	(2)	–	1	0.2
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	12	7.3	55	9.5
מסחר	(77)	–	216	37.2
תחבורה ואחסנה	25	15.2	42	7.2
תקשורת ושירותי מחשב	113	68.9	16	2.8
שירותים פיננסיים	(11)	–	(5)	–
שירותים עסקיים אחרים	(10)	–	10	1.7
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	19	11.6	31	5.3
אנשים פרטיים – אחר	113	68.9	13	2.2

מהנתונים שהובאו לעיל עולה כי הירידה בהוצאה בגין הפסדי אשראי התמקדה בעיקר בענפי המסחר, התעשיה, ושירותים פיננסיים ועסקיים אחרים. הגידול בהוצאה להפסדי אשראי לאנשים פרטיים שלא לדיור נבע, בעיקר, מהגדלת ההפרשה הקבוצתית במסגרת יישום הוראות המפקח על הבנקים.

התפתחות האשראי לציבור, כולל סיכון אשראי חוץ מאזני, לפי גודל לווה (מאוחד)

כ-99.5% מהלווים קיבלו אשראי שאינו עולה על 1.2 מיליון ש"ח. האשראי שהועמד לקבוצה זו מהווה 35.0% מסך כל האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2014, לעומת 34.7% ביום 31 בדצמבר 2013. מדרגות האשראי שבין 1.2 מיליון ש"ח עד 200 מיליון ש"ח מהוות כ-48.6% מסך כל האשראי ליום 31 בדצמבר 2014, לעומת 48.3% ביום 31 בדצמבר 2013.

ל-58 הלווים הגדולים ביותר, במדרגות האשראי שבין 200 מיליון ש"ח לבין 3,976 מיליון ש"ח, ניתן אשראי המהווה כ-16.4% מסך כל האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2014, לעומת 58 לווים שהאשראי שניתן להם היווה 17.0% מסך האשראי ליום 31 בדצמבר 2013.

לפרטים בדבר מדרגות אשראי מעל 800 מיליון ש"ח, ראו נספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 3).

ניירות ערך

כללי. ניירות הערך בתיק הנוסטרו הסתכמו בסך של 37,353 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014, לעומת 41,325 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, ירידה בשיעור של 9.6%. מובהר כי בתיק הנוסטרו של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2014, לא היה נייר ערך שההשקעה בו היוותה שיעור של 5% או למעלה מזה מכלל התיק, פרט לנייר ערך מסוג "ממשלתית משתנה 520" ונייר ערך מסוג "ממשלתית משתנה 1121", שהגיעו לכ-8.1% ולכ-6.3% מכלל התיק, בהתאמה.

ליום 31 בדצמבר 2014, כ-56% מהתיק מושקע באיגרות חוב ממשלתיות, וכ-13% מהתיק מושקע באיגרות חוב של סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (GSE). לפרטים בדבר התפלגות ההשקעה באיגרות חוב ממשלתיות, לפי ממשלות עיקריות, ראו נספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 5).

מדיניות ניהול תיקי הנוסטרו. תיקי הנוסטרו של הבנק ושל חברות הבת משמשים ככלי מרכזי בניהול סיכוני הריבית והבסיס, וכן לניהול יתרות הנזילות העודפות. התיקים מנוהלים בראיה כוללת של מאזן הבנק, במטרה למקסם את הכנסות הריבית, תחת מגבלות סיכון שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק והדירקטוריונים של חברות הבת.

הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות היא הגורם המאשר את חשיפות הריבית והבסיס במאזן הבנק. השקעות בהן יש מרכיב של סיכון אשראי מנוהלות על ידי יחידת הנוסטרו, בכפוף להחלטות וועדת השקעות נוסטרו.
פעילות ההשקעות של חברות הבת, בעיקר אי די בי ניו יורק ובנק מרכנתיל דיסקונט, מבוצעת באופן עצמאי, בכפוף למגבלות סיכון שנקבעו על ידי הבנק.
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנק הבינלאומי"). ראו ביאור 6 ד' לדוחות הכספיים, לפרטים בעניינים הבאים: הסכם עם פיבי אחזקות, בענין החזקות הבנק במניות הבנק הבינלאומי, אשר כתוצאה מהוראותיו, חדל הבנק הבינלאומי להיות חברה כלולה של הבנק, החל מיום 13 במרס 2014; לוח הזמנים שקבעה הממונה על ההגבלים העסקיים לירידת החזקות בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי; הפרשה לירידת ערך בגין החזקות הבנק במניות הבנק הבינלאומי; דיבידנד שחולק בחודשים אפריל 2014 וצמבר 2014 ונרשם כרווח; מכירת מניות בחודש יוני 2014, בחודש ספטמבר 2014 ובחודש דצמבר 2014, הפסד מירידת ערך שאינה זמנית (OTTI), בגין חלק מהמניות שנמכרו לאחר תאריך המאזן.

הרכב תיק ניירות הערך לפי מגזרי הצמדה

להלן הרכב תיק ניירות הערך לפי מגזרי הצמדה:

	31 בדצמבר		
	2014	2013	שיעור השינוי ב-%
	במיליוני שקלים חדשים		
מטבע ישראלי לא צמוד	14,782	20,804	(28.9)
מטבע ישראלי צמוד למדד	4,817	5,474	(12.0)
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ	16,062	14,182	13.3
מניות-פריטים שאינם כספיים	1,692	865	95.6
סך-הכל	**37,353**	**41,325**	**(9.6)**

ניירות ערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ עלו בשיעור של 13.3% לעומת 31 בדצמבר 2013. במונחים דולריים עלו ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 44 מיליון דולר, עליה של 1.1% לעומת 31 בדצמבר 2013. סך כל ניירות הערך, הכוללים את ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ כשהם מחושבים במונחים דולריים, ירדו בשיעור של 13.8% לעומת 31 בדצמבר 2013.

הרכב תיק ניירות הערך לפי הסיווג לתיקים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מסווגים ניירות הערך לשלושה תיקים: תיק איגרות חוב מוחזקות לפדיון, תיק ניירות ערך זמינים למכירה ותיק ניירות ערך למסחר.

להלן הרכב ההשקעות בניירות ערך על פי הסיווג האמור:

	31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2013		
	עלות מופחתת (במניות-עלות)	שווי הוגן	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	שווי הוגן	הערך במאזן
	במיליוני שקלים חדשים					
איגרות חוב						
מוחזקות לפדיון	6,981	7,452	6,981	7,174	7,424	7,174
זמינות למכירה	26,849	27,282	27,282	30,940	31,108	31,108
למסחר	1,382	1,398	1,398	2,181	2,178	2,178
מניות						
זמינות למכירה	1,737	1,681	1,681	838	852	852
למסחר	13	11	11	14	13	13
סך-הכל ניירות ערך	**36,962**	**37,824**	**37,353**	**41,147**	**41,575**	**41,325**

ההפרש נטו בין השווי ההוגן של התיק הזמין למכירה לבין עלותו המופחתת, בסך של 377 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014, מוצג במסגרת רווח כולל אחר, בסעיף "התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" (31 בדצמבר 2013: 182 מיליון ש"ח).

איגרות חוב קונצרניות. תיק ניירות ערך הזמינים למכירה של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2014 כולל השקעה באיגרות חוב קונצרניות בסכום של 3,333 מיליון ש"ח (סך של 452 מיליון ש"ח מוחזק באי די בי ניו יורק, סך של 892 מיליון ש"ח מוחזק בבנק מרכנתיל דיסקונט, וסך של 1,989 מיליון ש"ח במישרין על ידי הבנק), לעומת 4,121 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013 (סך של 1,314 מיליון ש"ח הוחזק באי די בי ניו יורק, סך של 869 מיליון ש"ח המוחזק בבנק מרכנתיל דיסקונט, וסך של 1,938 מיליון ש"ח במישרין על ידי הבנק). לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו הכלולים ביתרת איגרות החוב האמורות, ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים.

נתונים לפי ענפי משק. לפרטים בדבר נתונים לפי ענפי משק של איגרות חוב זמינות למכירה, איגרות חוב מוחזקות לפדיון ואיגרות חוב למסחר, ראו נספח א' לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו, סעיפים 1, 2 ו-3, בהתאמה.

ירידת ערך של איגרות חוב מוחזקות לפדיון. לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב מוחזקות לפדיון, אשר נמצאות בפוזיציית הפסד, ראו ביאור 3 ג' לדוחות הכספיים.

השקעות בניירות ערך מגובי משכנתאות ונכסים

כללי. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2014 כולל השקעה באיגרות חוב מגובות משכנתא בסכום של 2,330 מיליון דולר ארה"ב (9,060 מיליון ש"ח), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק לעומת סך של 2,326 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2013 (8,072 מיליון ש"ח), עליה של 0.2%. רוב איגרות החוב מגובות המשכנתא, מורכבות מאיגרות חוב של סוכנויות פדרליות שונות (Freddie Mac, Fannie Mae, Ginnie Mae) בדרוג AA+ בארצות הברית (הירידה בדירוג איגרות החוב האמורות, מ-AAA, נובעת מהורדת דירוג האשראי של ארה"ב). ההשקעה באיגרות החוב האמורות אינה כוללת חשיפה לשוק ה-Subprime.

ליום 31 בדצמבר 2014, כלל תיק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) הפסדים שטרם מומשו נטו בסך של כ-10 מיליון דולר (37 מיליון ש"ח), לעומת כ-57 מיליון דולר (199 מיליון ש"ח) ביום 31 בדצמבר 2013.

הסוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב. פאני מיי ופרדי מאק הינן סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (GSE - Government Sponsored Enterprises) לפי צ'ארטר שניתן על ידי הקונגרס האמריקאי (להלן: "הסוכנויות"), ומטרתן היא להעניק נזילות ויציבות לשוקי הדיור והמשכנתאות בארצות הברית. בכדי להשיג מטרה זו, סוכנויות אלה פועלות בשוק המשני של המשכנתאות. במקום להעמיד הלוואות לדיור ישירות לצרכנים, סוכנויות אלה פועלות עם בנקים למשכנתאות, מתווכים ושותפויות אחרות הפועלים בשוק המשכנתאות הראשוני, בכדי להבטיח שיהיו להם מקורות למתן הלוואות לרוכשי דיור בשעורי ריבית שיוכלו לעמוד בהם. הסוכנויות מממנות את השקעותיהן בשוק המשכנתאות בעיקר על ידי הנפקת איגרות חוב בשוק המקומי ובשוק הבינלאומי.

שוק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות פעל תמיד בהנחה שלניירות ערך אלה יש ערבות משתמעת של ממשלת ארה"ב, ולכן הפעולה שנקטה על ידי הממשלה הפדרלית, להעמיד את הסוכנויות תחת אפוטרופסות, נתקבלה באהדה על ידי השוק.

פעולות אלה מוסיפות ליציבות השוק בכך שהן מקנות ביטחון נוסף לבעלי החוב של הסוכנויות - הן חוב בכיר והן חוב נדחה - וגורמת למשכנתאות להיות יותר בהישג יד כלכלי באמצעות שיפור בטחון המשקיעים בניירות ערך מגובי משכנתאות של הסוכנויות. התחייבות זו מבטלת גם הפעלה מחויבת כלשהי של כינוס נכסים.

כל ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות המוחזקים בידי אי די בי ניו יורק עומדים בתנאים שלהם.

בנוסף לפאני מיי ופרדי מאק, ה-(FHLB) Federal Home Loan Bank הינה סוכנות שלישית הפועלת בחסות ממשלת ארה"ב, שייעודה לספק נזילות ויציבות לבנקים האמריקאיים החברים בה.

השקעה ישירה באיגרות חוב של סוכנויות פדרליות. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2014 כולל השקעה ישירה באיגרות חוב של FHLB (Federal Home Loan Bank), Fannie Mae ו-Freddie Mac (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 25 מיליון דולר (97 מיליון ש"ח), לעומת 25 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2013 (87 מיליון ש"ח).

CMBS. לפרטים בדבר חשיפה לניירות ערך מגובי משכנתאות למסחר (CMBS), בסכומים לא מהותיים, ראו נספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק א', סעיף 4).

CLO. ברבעון הרביעי של שנת 2013, אי די בי ניו יורק מכר את כל ניירות הערך מסוג CLO, במסגרת ההיערכות ליישום Volker Rule (ראו להלן "חקיקה אמריקאית" בפרק "חקיקה ופיקוח"). כתוצאה מהמכירה כאמור נרשם הפסד בסך של 1.7 מיליון דולר (5.9 מיליון ש"ח).

נוכח שינויים בתנאי ה-CLO, שנועדו להתאימם להוראות החדשות, חזר אי די ניו יורק ורכש בשנת 2014 איגרות חוב מובטחות מסוג CLO, בסך כולל של כ-100 מיליון דולר. ניירות הערך שנרכשו כאמור מדורגים בדירוג AA-AAA, על ידי סוכנות דירוג אחת לפחות. לפרטים, ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים.

פרטים בדבר ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה

כללי. נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש היא תאריך המאזן של תקופת הדיווח שבמהלכה ארעה לראשונה ירידת הערך המתמשכת. שיעור הירידה בשווי ההוגן מתחת לעלות מחושב ליום הדיווח. זאת, גם אם במהלך התקופה שבה ההשקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש, שיעור הירידה בשווי ההוגן מתחת לעלות היה שונה באופן משמעותי משיעור הירידה ליום הדיווח.

לפרטים בדבר בחינת ירידת ערך של ניירות ערך, ראו להלן "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים" וביאור 1 ד' 5 לדוחות הכספיים.

בהתבסס על בחינת ירידת הערך של ניירות הערך האמורים ליום 31 בדצמבר 2014, העריכה הנהלת הבנק, ובמקרים הרלבנטיים, בהתבסס על הערכת הנהלת חברת הבת הרלבנטית, כי ירידת הערך הינה זמנית.

ליום 31 בדצמבר 2014, ההפסדים שנצברו וטרם מומשו בגין מניות זמינות למכירה, הסתכמו בסך של 64 מיליון ש"ח, לעומת 1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013.

לימים 31 בדצמבר 2014 ו-31 בדצמבר 2013, ההפסדים שנצברו וטרם מומשו בגין ניירות ערך מגובי משכנתאות זמינים למכירה, הסתכמו בסך כולל של 82 מיליון ש"ח ו-200 מיליון ש"ח, בהתאמה. לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של ניירות ערך זמינים למכירה, אשר נמצאים בפוזיציית הפסד, ראו ביאור 3 ד' לדוחות הכספיים.

הפסד מירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי. לפרטים בדבר הפסד מירידת ערך שאינה זמנית (OTTI) בגין חלק ממניות הבנק הבינלאומי שנמכרו בחודש פברואר 2015, בסך של 47 מיליון ש"ח, ראו ביאור 6 ד' (7) לדוחות הכספיים (יצוין כי ההפסד האמור, בגובה הפער בין העלות בספרי הבנק לבין שווי המניות בשוק לתאריך המאזן, נכלל ממילא ב-"רווח כולל אחר", מעצם היות המניות מניות זמינות למכירה. ההכרה בהפסד כאמור מהווה, הלכה למעשה, "מיון" מרווח כולל אחר לרווח והפסד).

הפרשה לירידת ערך של TRUPS. החל מיום 1 בינואר 2015, חלים על אי די בי ניו יורק כללי באזל III, במסגרתם נחשבת ההשקעה באיגרות החוב מסוג TRUPS כ"השקעה בהון במוסדות פיננסיים, שאינה מהותית". בהתאם, עודף ההשקעה העולה על 10% מהון עצמי רובד 1 יופחת בהדרגה מההון, בהתאם להוראות המעבר. לאור ההשפעה הצפויה לעניין הלימות ההון, החליט אי די בי ניו יורק למכור את ניירות הערך כאמור. בשנת 2014 נמכרה מלוא ההשקעה ב-TRUPS. בדוחות הכספיים נרשם הפסד ממכירת איגרות חוב כאמור בסך של כ-30 מיליון דולר (105 מיליון ש"ח).

פקדונות הציבור

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בסך של 152,903 מיליון ש"ח, לעומת סך של 148,928 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 2.7%.

להלן נתונים על הרכב פקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה:

	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013		
	במיליוני ש"ח	% מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	% מסך פקדונות הציבור	שיעור השינוי ב-%
מטבע ישראלי לא צמוד	85,546	56.0	85,467	57.4	0.1
מטבע ישראלי צמוד למדד	8,314	5.4	10,797	7.2	(23.0)
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ	59,043	38.6	52,664	35.4	12.1
סך-הכל	**152,903**	**100.0**	**148,928**	**100.0**	**2.7**

פקדונות הציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ עלו בשיעור של 12.1% לעומת 31 בדצמבר 2013. במונחים דולריים עלו פקדונות הציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 9 מיליון דולר, עליה של 0.1% לעומת 31 בדצמבר 2013. סך כל פקדונות הציבור, הכוללים את הפקדונות במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ כשהם מחושבים במונחים דולריים, ירדו בשיעור של 1.6% לעומת 31 בדצמבר 2013.

להלן פרטים אודות התפתחות היתרות של פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013		
	במיליוני ש"ח	% מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	% מסך פקדונות הציבור	שיעור השינוי ב-%
קמעונאי – מגזר משקי בית	65,683	43.0	(1)64,794	43.5	1.4
קמעונאי – מגזר עסקים קטנים	16,517	10.8	(1)16,371	11.0	0.9
מגזר בנקאות עסקית	21,975	14.3	23,503	15.8	(6.5)
מגזר בנקאות מסחרית	11,604	7.6	10,678	7.2	8.7
מגזר בנקאות פרטית	37,124	24.3	(1)33,582	22.5	10.5
סך-הכל	**152,903**	**100.0**	**148,928**	**100.0**	**2.7**

הערה:
(1) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (1) לדוחות הכספיים.

סך כל האשראי לציבור, נטו ביחס לפקדונות הציבור היווה בסוף שנת 2014 כ-78.6%, לעומת 77.8% בסוף השנה הקודמת.

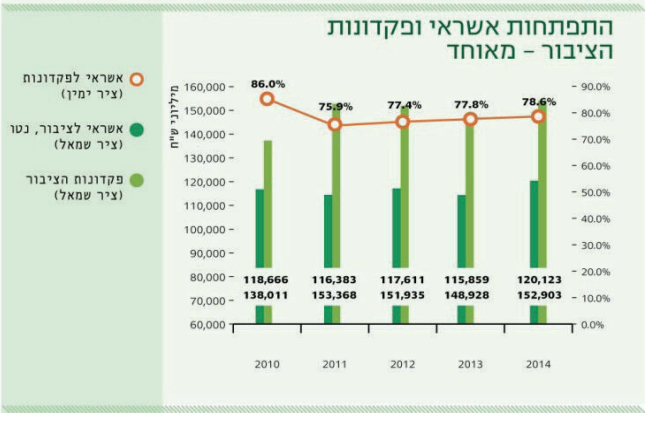

האמצעים ההוניים

השפעת יישום ההוראה בעניין זכויות עובדים

החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את ההוראה החדשה בעניין זכויות עובדים. יישום ההוראה נעשה באופן של יישום למפרע של מספרי השוואה לתקופות שהתחילו ביום 1 בינואר 2013 ואילך. לפרטים נוספים אודות ההוראה והשפעת יישומה, ראו להלן וביאור 1 ה' 1 לדוחות הכספיים.

יצויין כי בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 299, בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", נקבע לענין חישובי הלימות הון, כי במידה שההון העצמי בדוחות הכספיים יכלול יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, יחולו על היתרה כאמור הוראות המעבר בענין התאמות פיקוחיות וניכויים מההון, לפיהן היא תנוכה בהדרגה מההון על פני תקופה של 4 שנים. בהתאמה, ביום 1 בינואר 2015 נוכה סך המהווה 40%, והיתרה תנוכה בחלקים שווים בשנים 2016-2018.

יישום באזל III בישראל

ההוראות. ביום 3 ביוני 2013 הפיץ המפקח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-205, 208 ו-211, הכוללים תיקונים לכללי המדידה הקיימים בנושא הלימות ההון ("כללי באזל II"), והנחיות חדשות המיועדות להטמיע את העקרונות שנכללו במסמך ועדת באזל שפורסם בחודש דצמבר 2010 ("כללי באזל III"). ההוראות חלות מיום 1 בינואר 2014, והן כוללות דרישה לעמידה ביחס הון ליבה מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% (החל מיום 1 בינואר 2015) וכן התייחסות מפורטת באשר להוראות המעבר.

הנפקות עתידיות של מכשירי הון. מכשירי ההון שיונפקו החל מיום 1 בינואר 2014, יכללו מנגנונים ל"ספיגת הפסדים" בין בהמרה למניות ובין במחיקה (חלקית או מלאה) של מכשיר ההון. להערכת הבנק, לא ניתן יהיה להנפיק מכשירי הון כאמור לציבור, בטווח המיידי, נוכח ההסכמה הנדרשת בין גופי הפיקוח בדבר המאפיינים של ניירות הערך שניתן יהיה להציעם לציבור, שלמיטב ידיעת הבנק טרם גובשה בשלב זה.

השפעת הוראות המעבר בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 ("ההוראה"). בהוראה נקבעו, בין היתר הוראות מעבר ליישום, המאפשרות, בחלק מהנושאים, יישום מדורג על פני מספר שנים. להלן תובאנה השפעות אימוץ ההוראה לטווח קצר (שנה) וארוך (סיום הוראות המעבר).

השפעת אימוץ ההוראה על יחס הון עצמי רובד 1 - השפעה לטווח קצר. הוראות המעבר שנקבעו בהוראה, קובעות אימוץ מדורג של ההחמרות שנכללו בה. להערכת הבנק, אילו ההנחיות שבהוראה היו מיושמות ליום 31 בדצמבר 2014, על בסיס הנתונים למועד זה והוראות המעבר כפי שיחולו ביום 31 בדצמבר 2015, ולרבות השפעת יישום ההוראה בענין זכויות עובדים (ראו ביאור 1 ה' 1), ובהתחשב במכירת מניות הבנק הבינלאומי (ביום 19 בפברואר 2015) וירידת ההחזקה בהן לשיעור הנמוך מ-10% (ראו ביאור 6 ד' (7)), אך ללא התחשבות ברווחים שיצטברו במהלך התקופה, היה יחס הון עצמי רובד 1 קטן ב-0.2%.

השפעת אימוץ ההוראה על יחס הון עצמי רובד 1 - השפעה לטווח ארוך. להערכת הבנק, אילו ההנחיות בהוראה היו מיושמות במלואן ליום 31 בדצמבר 2014, על בסיס הנתונים למועד זה וללא התחשבות בהוראות המעבר (פרט להנחה בדבר מכירת כל מניות הבנק הבינלאומי שהבנק מחזיק) (מצב שווה ערך למצב אשר ישרור בשנת 2022, בחלוף 9 שנים ממועד יישום ההוראה לראשונה, לרבות השפעת ההוראה בענין זכויות עובדים, אך ללא התחשבות ברווחים שיצטברו במהלך התקופה), היה יחס הון עצמי רובד 1 קטן ב-0.7%.

יודגש כי הנתונים שהובאו לעיל, כהערכה להשפעה לטווח קצר וארוך, הם בגדר אומדן בלבד. יתר על כן, האומדנים כאמור מניחים מצב סטטי של קיום הנתונים ליום 31 בדצמבר 2014, לאורך כל תקופת היישום, בעוד שבפועל במהלך תקופת היישום יחולו שינויים בהלימות ההון של הבנק הן כתוצאה מצבירת רווחים שוטפים והן כתוצאה מצעדי היערכות שתנקוט הנהלת הבנק, ככל שתנקוט. לאור כל האמור, ברי כי התוצאה בפועל לטווח קצר וארוך תהיה שונה מהאומדנים שהובאו לעיל.

מגבלות למתן הלוואות לדיור. לפרטים בדבר תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור", במסגרתו נדרש התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1, ראו ביאור 14 לדוחות הכספיים.

היערכות הבנק. הבנק ערך תוכנית מפורטת לעמידה ביעדי הון, שהם לפחות ברמת ההון שנקבעה במדיניות המפקח על הבנקים ובלוחות הזמנים שפורסמו על ידו, והוא פועל ליישומה.

לפרטים נוספים, ראו "באזל III" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

ניהול ההון

תהליך ניהול ההון מורכב מהשלבים הבאים:

- **קביעת יעדי ההון בתוכנית העבודה.** יעדי ההון בתוכנית העבודה נקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, תוך התייחסות לסביבה התחרותית בה הבנק פועל, סקירת הנאותות ההונית שביצע מנהל הסיכונים הראשי, הערכה של השלכות יישום הוראת באזל III על יחסי ההון המחושבים ודרישות הרגולציה.
- **גיבוש התיאבון לסיכון וקביעת כרית הונית.** התיאבון לסיכון מתבטא בקביעת גודלה של "כרית הונית" אותה הבנק מחזיק, על מנת להבטיח את העמידה ביעדי ההון בתנאי שוק ורווחיות משתנים. הבנק קבע כרית על בסיס ניתוח מגוון תרחישי רווחיות, תנודתיות קרן ההון ושער חליפין.
- **גזירת היקף הגידול המקסימאלי בנכסי סיכון.** לאחר קביעת יעדי ההון והכרית ההונית הנדרשת, לאור התיאבון לסיכון והנחות תוכנית עבודה ראשונית, חושבה מגבלת הגידול הכוללת בנכסי סיכון.
- **הקצאת נכסי הסיכון בין היחידות העסקיות וחברות הבת.** תהליך הקצאת נכסי הסיכון בין היחידות העסקיות וחברות הקבוצה הינו פועל יוצא של קביעת יעד ההון וגיבוש התכנון האסטרטגי. בסוף שנת 2014 נקבע תמהיל של השימושים בנכסי הסיכון, בבנק ובחברות הבת,

בהלימה עם המיקודים האסטרטגיים למקסום התשואה להון של הקבוצה. במסגרת התהליך, בוצע מיפוי צרכי הון בכל חברה בקבוצה והתקבלו החלטות ביחס להקצאת מסגרות של נכסי סיכון על בסיס שיקולים עסקיים של מקסום רווחים ושיקולים אסטרטגיים נוספים.

- **ניהול וניטור ההון.** במטרה להבטיח עמידה ביעד הלימות ההון שנקבע, הבנק מבצע באופן שוטף פעילות ניטור כחלק מתהליך ניהול ההון. הניטור כולל דיווח חודשי לדירקטוריון ולהנהלה, במסגרתו מנותחים השינויים העיקריים במרכיבי ההון ובנכסי הסיכון.

ניהול ההון בחברות הבת. יעדי ההון שנקבעו בתהליך ניהול ההון הקבוצתי משמשים כעקרונות מנחים ואומצו על ידי חברות הבת. יעדים אלה מהווים בסיס לתכנון ההון הפרטני של כל חברה, בהתאמות נדרשות. תכנון ההון בחברות הבת מתבצע במתודולוגיה דומה לתכנון ההון הקבוצתי.

עבירות הונית. במהלך השנים 2013-2014 משך הבנק הון עודף מחברות הבת באמצעות חלוקת דיבידנד. בנק מרכנתיל דיסקונט חילק סך של 120 מיליון ש"ח ו-45 מיליון ש"ח, בהתאמה. כאל חילקה סך של 100 מיליון ש"ח (חלק הבנק כ-72 מיליון ש"ח) ו-60 מיליון ש"ח (חלק הבנק כ-43 מיליון ש"ח), בהתאמה. Bankorp חילקה סך של 25 מיליון דולר ו-75 מיליון דולר, בהתאמה. מטרת העברת ההון לבנק היא למנוע היווצרות הון עודף ולקיים בכל אחת מן החברות בקבוצה רמת הון המתאימה לרמת הסיכון שהיא מנהלת.

מרכיבי ההון

סך-כל ההון של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, הסתכם בסך של 13,641 מיליון ש"ח, לעומת 12,538 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, עליה בשיעור של 8.8%.

ההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, הסתכם בסך של 13,243 מיליון ש"ח, לעומת 12,233 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, עליה בשיעור של 8.3%.

השינוי בהון המיוחס לבעלי המניות של הבנק בשנת 2014 הושפע, בין היתר, מהרווח לשנת 2014, מעליה בסך של 77 מיליון ש"ח במרכיב של התאמות נטו בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, בניכוי השפעת המס ומעליה בסך 337 מיליון ש"ח בהתאמות מתרגום דוחות כספיים.

יחס סך-כל ההון, לסך כל הנכסים ליום 31 בדצמבר 2014, הגיע לשיעור של6.6%, לעומת 6.3% ביום 31 בדצמבר 2013.

מרכיבי ההון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2014

כללי. כאמור, החל מיום 1 בינואר 2014 נכנסו לתוקף, בהדרגה, ההוראות החדשות בהתאם לכללי באזל III. הנתונים להלן משקפים הפחתות, בהתאם להוראות המעבר. לפרטים בדבר השפעות יישום הוראות באזל III, ליום 1 בינואר 2014, ראו בדוח שנתי 2013 (עמ' 34-35).

יצוין כי בחישוב הנתונים ליום 1 בינואר 2014 ובדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014, חלק מההפחתות בוצע במתכונת הפחתה רבעונית ליניארית, של רבע מההפחתה השנתית הנדרשת. לאור הבהרות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים, החל בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2014 ההפחתה השנתית מבוצעת במלואה, גם במהלך אותה שנה, וכן שונתה מתכונת הטיפול בהשקעות פיננסיות מסוימות.

הנתונים המובאים להלן הם במונחי באזל III - נתונים לימים 1 בינואר 2014, מועד תחילת יישום ההוראות החדשות, ו-31 בדצמבר 2014. בביאור 14 לדוחות הכספיים מובאים גם נתונים במונחי באזל II ליום 31 בדצמבר 2013.

יחס הון עצמי רובד 1 (יחס הון ליבה במונחי באזל II) ליום 31 בדצמבר 2014, הגיע לשיעור של 9.4%, לעומת 8.9% ליום 1 בינואר 2014.

יחס ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2014, הגיע לשיעור של 14.9%, לעומת 14.2% ליום 1 בינואר 2014.

	31 בדצמבר 2014	1 בינואר 2014
	במיליוני שקלים חדשים	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר ניכויים	13,393	12,364
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים	1,425	1,136
הון רובד 1	14,818	13,500
הון רובד 2	6,288	6,124
סך-כל ההון הכולל	**21,106**	**19,624**
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	125,643	122,592
סיכון שוק	2,629	2,588
סיכון CVA	1,200	1,144
סיכון תפעולי	12,345	12,217
סך-הכל יתרות משוקללות	**141,817**	**138,541**
3. יחס ההון לרכיבי הסיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.4	8.9
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.4	9.7
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.9	14.2
יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים		–
יחס הון עצמי רובד 1	9.0[1]	9.0[1]
יחס ההון הכולל	12.5[1]	12.5[1]

הערה:

(1) החל מיום 1 בינואר 2015. לפרטים בדבר דרישה להגדלת יעד הון עצמי רובד 1 וההון הכולל, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור, ראו ביאור 14 (ג) לדוחות הכספיים.

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל

במסגרת המסמך "גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל" מובא תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו (חלק א' של המסמך) וגילוי על הרכב ההון הפיקוחי (חלק ב' של המסמך). המסמך עומד לעיון באתר מגנא של רשות ניירות ערך, באתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ובאתר הבנק, יחד עם הדוח השנתי של הבנק לשנת 2014 (דוח זה). המידע הכלול בחלקים א ו-ב של המסמך מובא כאן על דרך ההפניה.

מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק

כללי

במהלך שנת 2014, נרשמה עליה חדה, בשיעור של כ-36%, במצרף הכסף M1 (מזומן בידי הציבור ופקדונות עו"ש בשקלים), מתוך זה בפקדונות העו"ש נרשם גידול של כ-48%. ראוי לציין כי עיקר העליה במצרף M1 נרשמה במחצית השניה של השנה. הגידול במצרף הכסף M2 (M1 בתוספת פקדונות לא צמודים עד שנה), היה מתון יותר (כ-8%), ושיקף (מעבר לגידול ב-M1) עליה של כ-10% בפח"ק ומנגד ירידה של כ-5% בפיקדונות עד שנה.

מגמות אלו התרחשו במקביל להורדת הריבית ולעליות בשוקי ההון. אלו הובילו למעבר מפקדונות בבנקים, על רקע הריבית הנמוכה, לנזילות, ולשוק ההון.

יצוין כי בתקופה המקבילה אשתקד עלו מצרפי הכסף M1 ו-M2, ב-15% ו-6.6%, בהתאמה.
בשנת 2014 נרשם גידול של 11.7 מיליארד ש"ח בבסיס הכסף, לעומת 6.4 מיליארד בשנת 2013. הגידול בתקופה הנסקרת שיקף הזרמה, בעיקר של בנק ישראל. הזרמת בנק ישראל בוצעה באמצעות המרת מט"ח, כאשר עודפי הנזילות נספגו על ידי מכרזים לפיקדונות השקליים ופעולות בשוק הפתוח (הנפקת מק"מ).

להלן מקורות לשינויים בבסיס הכסף:

	2014	2013	שינוי
	במיליארדי שקלים חדשים		ב-%
פעולות בשוק הפתוח	(3.2)	(6.3)	(49.2)
מכרז לפקדונות שקליים	(12.3)	2.0	–
המרת מט"ח	24.6	19.0	29.6
פעילות הממשלה	1.2	(10.5)	–

הבנק

מדיניות ניהול סיכון הנזילות בקבוצת דיסקונט. ראו "ניהול סיכון הנזילות" להלן.
מדיניות ניהול סיכון הנזילות של הבנק מגדירה את התיאבון לסיכון של הבנק במונחי אופק הישרדות, יחס נזילות ופער נזילות בתרחישים שונים וכן ריכוזיות מקורות.
עבירות נזילות בקבוצה. העברת נזילות בין חברות הקבוצה לבנק מתבצעת על בסיס מנגנון מחירי כסף שנקבע בבנק. כאמור, חברות הבת אינן רשאיות להסתמך על העברת נזילות מבלי שהוגדרה מסגרת נזילות שנלקחת בחשבון במודל הנזילות בצד הנגדי.
לפרטים נוספים, ראו "ניהול ומדידת סיכון הנזילות" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".
במהלך שנת 2014, הבנק שמר על נכסים נזילים בהיקף גדול מסך ההתחייבויות הנזילות ומודל הנזילות הפנימי של הבנק הראה עודפי נזילות ניכרים. במהלך השנה נצפו המגמות הבאות:

- ירידה של כ-1.8 מיליארד ש"ח בהיקף הפיקדונות השקליים הלא צמודים וצמודי המדד, אשר מהווה שיעור של כ-3.1%. מזה 700 מיליון ש"ח ירידה מפרעון של כתבי התחייבות שהונפקו על ידי דיסקונט מנפיקים והופקדו בבנק, ירידה של כ-1.5 מיליארד ש"ח בפקדונות תאגידים ומנגד עליה של כ-400 מיליון ש"ח בפקדונות קמעונאיים;
- מעבר של נזילות מפקדונות לעו"ש, בהיקף של כ-5.5 מיליארד ש"ח במגזר השקלי, כתוצאה מסביבת הריבית הנמוכה;
- בנטרול השפעת שער חליפין, פקדונות מט"ח ירדו בכ-220 מיליון דולר. ירידה של כ-500 מיליון דולר בפקדונות קמעונאיים ומנגד עליה בתאגידים בכ-300 מיליון דולר. פקדונות מט"ח כולל השפעת שער חליפין גדלו בכ-2.6 מיליארד ש"ח.

פקדונות הציבור

	31.12.14	31.12.13	שינוי לעומת 31.12.13	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	ב-%
מטבע ישראלי לא צמוד	70,618	70,442	176	0.3
מטבע ישראלי צמוד למדד	9,415	12,128	(2,713)	(22.4)
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ	30,947	28,608	2,339	8.2
סך-הכל	**110,980**	**111,178**	**(198)**	**(0.2)**
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ – במיליוני דולרים	7,958	8,242	(284)	(3.5)

פקדונות מבנקים

			שינוי לעומת	
	31.12.14	31.12.13	31.12.13	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	ב-%
מטבע ישראלי לא צמוד	2,334	1,000	1,334	133.4
מטבע ישראלי צמוד למדד	290	468	(178)	(38.1)
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ	849	869	(20)	(2.3)
סך-הכל	**3,473**	**2,337**	**1,136**	**48.6**

גיוס מקורות

הנפקות הון רובד 2. בשנים 2013-2014 לא גוייס הון רובד 2.

גריעת מכשירי הון פיקוחיים בשנת 2015. שטרי הון נדחים, אשר תחת הוראות באזל II הוכרו כהון ראשוני מורכב או כהון משני עליון, אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו כהון רובד 1 נוסף ויבוטלו בהדרגה בשנים 2014-2021. כמו כן, כתבי התחייבות נדחים, אשר תחת הוראות באזל II הוכרו כהון רובד 2, אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו כהון רובד 2 ויבוטלו בהדרגה בשנים 2014-2021. מכשירי הון פיקוחי אשר ייגרעו בהתאם להוראות המעבר במהלך שנת 2015, מסתכמים בסך של 848 מיליון ש"ח (כל הסכום היה נגרע גם בהתאם להוראות באזל II).

למרות גריעת מכשירי הון פיקוחי (הון רובד 2) כאמור, בהתאם לתוכנית העבודה של הבנק לשנת 2015, לא נדרש גיוס הון רובד 2 על מנת לעמוד ביעדי ההון הכולל לשנת 2015.

גילוי על פקדונות

פיקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014, בסך של 4,886 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 6,191 מיליון ש"ח).

תיאור פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים

פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים

כללי

נתונים מרוכזים אודות הפעילות במגזרים השונים מובאים בביאור 31 לדוחות הכספיים, עמ' 444 להלן.

תאור תמציתי של מגזרי הפעילות, ובכלל זה הקריטריונים לשיוך הלקוחות על פי מגזרי הפעילות, בדרך כלל, הובאו לעיל ב-"מגזרי הפעילות של קבוצת דיסקונט - תיאור תמציתי" בפרק "קבוצת דיסקונט - רקע כללי ומבנה הקבוצה". פרטים בדבר התפלגות ההון האנושי בקבוצה לפי מגזרי פעילות, מובאים בפרק "משאבי אנוש" להלן. לפרטים בדבר עיקרי ההנחות, האומדנים ועקרונות הדיווח אשר שימשו בהכנת הנתונים, ראו ביאור 31 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההבדלים העיקריים בין מתכונת הדיווחים הניהוליים לבין מתכונת הדיווח לציבור, ראו נספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 4).

מגזרי פעילות פיקוחיים. לפרטים בדבר תיקון הוראות הדיווח לציבור וקובץ שאלות ותשובות בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, ראו ביאור 1 ה' 3 לדוחות הכספיים. בהתאם לתיקון דרישות הגילוי בדוח הדירקטוריון ובהוראת השעה בדבר "תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון" יתייחסו לגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

מבנה ניהולי

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות הבנק, חברות בת, סניפים ונציגויות בכל תחומי הבנקאות והשירותים הפיננסיים.
פעילותו העסקית של הבנק התבצעה בשנת 2014 באמצעות 4 חטיבות: החטיבה הבנקאית, החטיבה העסקית, חטיבת שווקים פיננסיים והחטיבה לנכסי לקוחות.

החטיבה הבנקאית אחראית לפעילות בקרב משקי בית, לקוחות אח"מ, חברות ועסקים קטנים, חברות בינוניות (Middle market) ולקוחות הבנקאות הישירה. החטיבה אחראית להפעלתם של יועצי ההשקעות, הפועלים בסניפים ומרכזי ההשקעות, ועל הערוצים הישירים.

החטיבה העסקית אחראית לפעילות בקרב החברות הגדולות באמצעות מנהלי עסקים, סניף ראשי ת"א ושלוחותיו, אגף סחר חוץ, סניף בורסת היהלומים וסניף לונדון. כמו כן, אחראית החטיבה לניהול הפעילות עם מגזרי לקוחות ספציפיים, כגון: חברות בניה (ליווי פרוייקטים בתחום הנדל"ן) ותשתיות ופעילים גדולים בשוק ההון.

חטיבת שווקים פיננסיים אחראית על הניהול הפיננסי של הבנק והקבוצה, ובכלל זה ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול חדרי עסקאות, ניהול סיכוני השוק, ניהול מחירי העברה, ניהול ההון, ניהול נוסטרו וניהול הקשר עם מוסדות פיננסיים זרים. פעילות החטיבה מתחלקת בין מספר יחידות: ניהול נכסים והתחייבויות, חדר עסקאות, יחידת ההשקעות, שירותי בקרה ותפעול בניירות ערך ונגזרים והכלכלנית הראשית ומוסדות פיננסיים זרים. כמו כן, החטיבה אחראית על חברות הבת בית למד דלת בע"מ, דיסקונט מנפיקים בע"מ ודיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ.

החטיבה לנכסי לקוחות אחראית על השירות בבנק ללקוחות בנקאות פרטית, ישראלים ותושבי חוץ. כן אחראית החטיבה על הייעוץ בבנק - ייעוץ פנסיוני וייעוץ בניירות ערך ועל ייזום, פיתוח וניהול המוצרים הפיננסיים לכל מגזרי הלקוחות. בנוסף החטיבה אחראית על ניהול תיקים (באמצעות "תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות") ושירותי נאמנות (באמצעות "דיסקונט נאמנות") ועל חברת הבת אידיבי (סוויס) בנק.

המגזר הקמעונאי - כללי

הבנק מציג שני מגזרים קמעונאיים: מגזר "משקי הבית" ומגזר "עסקים קטנים". בסעיף כללי זה להלן יובאו כמה עניינים שמשותפים לשני המגזרים האמורים.

דיסקונט הבנק למשפחה

בחודש פברואר 2013, השיק הבנק תוכנית ראשונה מסוגה בישראל, המיועדת ללקוחות קיימים ולמצטרפים חדשים, שקיים ביניהם קשר משפחתי. הרעיון הוא לקשר מספר לקוחות בעלי חשבונות שונים, שקיים ביניהם קשר משפחתי, ל"תוכנית משפחה" במערכות הבנק ובכך להפוך את התא המשפחתי הקיים גם לקבוצה פיננסית, שתהנה ממגוון שירותים והטבות בלעדיות, בהתאם לנתונים המצרפיים של שותפי התוכנית. מהתוכנית נהנים לקוחות הבנק המצטרפים כאשכול "לתוכנית משפחה" בדיסקונט. ההצטרפות פשוטה וקלה וניתנת לביצוע באמצעות רישום בסניף, במוקד הטלבנק ובאתר האינטרנט של הבנק.
הקישור לקבוצה המשפחתית מעניק לבני המשפחה, המצורפים לתוכנית, הטבות בעלות ערך אישי בהתאם למצב החשבונות ובהתאם לסוגי ההטבות שאליהן בחרו להצטרף והכל, כמובן, תוך הקפדה מלאה על כללי הסודיות הבנקאית כך שאיש ממצטרפי התוכנית לא שותפים ולא מעורבים בחשבונם של בני המשפחה האחרים.
בשלב זה, המוצרים המרכזיים בתכנית המשפחה הם:

- **פטור מעמלות בהעברת כספים** במטבע ישראלי, בין חשבונות בני המשפחה המצורפים לתוכנית.
- **"פלוס משפחתי"** - קיזוז ריבית אוברדראפט בין חשבונות בני המשפחה. הטבה בלעדית ללקוחות החדשים וללקוחות הקיימים שיצרפו אליהם בן משפחה כלקוח חדש. "פלוס משפחתי" מאפשר ללקוח ליהנות מקיזוז ריבית החובה בחשבונו, בתנאי שאחד או יותר מבני המשפחה המצורף להטבה נמצא באותה עת ביתרת זכות בעו"ש. סכום הקיזוז הוא ליתרת חובה בסכום מרבי של 5,000 ש"ח בכל חשבון בתוכנית. יודגש כי, בן המשפחה בעל יתרת הזכות מסייע לבן המשפחה המצוי ביתרת חובה, מבלי להפסיד את ריבית הזכות בחשבונו.
- **כרטיס "מפתח 2go"** - כרטיס נטען, שבני המשפחה יכולים להזמין גם ללקוח שאינו בעל החשבון ובכלל זה גם לילדים מגיל 14. הכרטיס ניתן לטעינה באמצעות חשבון הלקוח בסניף, בטלבנק ובאינטרנט. מפתח 2go מאפשר משיכת מזומנים של עד 400 ש"ח ביום וביצוע עסקאות של עד 400 ש"ח ביום. הכרטיס מעניק ביטחון ובקרה על ההוצאות.

- **חיסכון להשכלה גבוהה** - חיסכון ל-15 שנה עם שנת חיסכון שלמה נוספת, על חשבון הבנק. בני המשפחה יוכלו לחסוך מסכום של 150 ש"ח ועד 10,000 ש"ח בחודש וליהנות בתום התקופה, מסכום הקרן והריבית שנצברה וכן מתוספת של מענק מהבנק, בשווי הקרן השנתית והצמדה למדד, בסך כולל של עד 120,000 ש"ח והצמדה למדד.
- **הלוואת משפחה** - הלוואות בתנאים מועדפים למצורפים ולמצטרפים חדשים לתוכנית המשפחה.
- **בילוי משפחתי** - בני המשפחה שבדיסקונט מוזמנים ליהנות ביחד, באמצעות מפתח דיסקונט, מהטבה משפחתית. מעת לעת מוצעות ללקוחות הטבות שונות.

סניפים – מרכז העשייה הקמעונאית

הסניפים הם החוליה המרכזית בקשר בין הבנק ללקוח הקמעונאי. חווית הקמעונאות מתרחשת במקום המפגש של הלקוח הקמעונאי עם הבנק - בסניף. לקוח המבקר בסניף יחווה חווית קמעונאות כתוצאה משילוב של ארבעה גורמים עיקריים: חזות נעימה של הסניף ועובדיו, שירות איכותי לאורך כל זמן שהייתו בסניף, בהירות ופשטות של המוצרים והמסרים המועברים לו וזמינות וקלות הצריכה - תהליכים פשוטים וביצוע יעיל. הסניפים הותאמו למבנה ממוקד לקוח, כאשר מול כל דירת לקוחות מתקיימת היערכות שונה ומבודלת.
במטרה להעמיד סביבה שרות נעימה ללקוחות, הבנק ממשיך בפריסת מערכת ניהול תורים בסניפים.

סינוף

בסוף שנת 2014 הפעיל הבנק מערך של 138 סניפים ושלוחות ברחבי הארץ המאורגנים במסגרת 5 מרחבים (לאחר סגירת מרחב דן, בחודש אוקטובר 2014). זאת, לאחר שבמהלך השנה הבנק סגר 8 סניפים מנהלת מרחב ומרכז עסקים. בנק מרכנתיל דיסקונט הפעיל 80 סניפים נוספים. ברבעון הראשון של השנה הושלמה הסבת כל סניפי "דיסקונט ביתי" לסניפים רגילים. סניפי דיסקונט ביתי הותאמו במקור למתן שירות ללקוחות פרטיים בלבד. צרכי הלקוחות והסביבה הדמוגרפית המשתנה הובילו להרחבת השירותים הניתנים בסניפים אלה, לרבות שירותים ללקוחות עסקיים. במהלך השנה נסגרו 5 סניפי דיסקונט בדרך שלך, וליום 31 בדצמבר 2014 נותרו 2 סניפים מסוג זה.
לפרטים בדבר רשת הסינוף, שירותים משלימים ומערכי ייעוץ ראו "מגזר משקי הבית" להלן.

אסטרטגיית המגזרים

אסטרטגיה המתווה דרך על פיה יש ליצור בידול ברור בין לקוחות על מנת להצליח לשמר את הלקוחות ולמצות את הפוטנציאל הגלום בהם. במהלך שנת 2014 המשיך הבנק לשפר את פילוח לקוחות המגזר במטרה להתאים את השירות הניתן לכל פלח. בנוסף על החלוקה לצוותי שירות בסניפים, המבוססת בעיקר על פרמטרים פיננסיים, סווגו הלקוחות לתתי פלחים המאפשרים לשפר את רמת השירות הניתנת ללקוח, לרבות מגוון המוצרים, השירותים והערוצים להם הוא זקוק.

פילוח הלקוחות

במגזר משקי הבית עליו הושם דגש בשנים האחרונות, נקבעו דגשים אסטרטגיים שונים לפעילות מול כל פלח, בהתאם למאפייניו וצרכיו. בשנים האחרונות הושם דגש מיוחד על המגזר הפרטי על כל פלחיו. בהתבסס על פילוח המגזר הפרטי נקבעו דגשים אסטרטגיים שונים לפעילות מול כל פלח בהתאם למאפייניו, צרכיו ולסדרי העדיפויות של הבנק. בהתבסס על פילוח המגזר הפרטי נבנו מסלולי חשבון המאפשרים, בין היתר, העמדת קווי אשראי מובנים, בהם שיעור הריבית הולך ופוחת ככל שגדל הניצול, הלוואות וכן הצעת מסלולים ייחודיים לבעלי עושר פיננסי ו/או מקבלי משכורת.
התאמת מוצרי האשראי לפלחי אוכלוסיה אלה נעשית באמצעות פניה יזומה ללקוח והתאמת המסגרות בהתאם לצרכיו של הלקוח, יכולת ההחזר שלו, וההיכרות עימו לאורך שנים. ללקוח מוצעות הלוואות המותאמות לצרכיו ולאירועי חיים, כרטיסי אשראי וקווי אשראי מובנים. פעילות זו תומכת בפיתוח תחום האשראי הצרכני בבנק ומאפשרת התאמה מלאה לצרכי הלקוח.
במגזר העסקים הקטנים אותרו שלושה פלחים עיקריים של לקוחות: עסקי, עסקי פלוס, עסקי מורחב. הפלחים מוגדרים בהתייחס לפרמטרים של היקף הפעילות מול הבנק, כפי שנמדד בעיקר בתחום האשראי.

תפיסת השירות

בשנת 2014 התמקד הבנק במתן שירות מבודל על פי מגזרי לקוחות, הממוקד בצרכי הלקוח, לרבות התאמת מגוון מוצרים מותאמי מגזר.
הובלת השירות בנויה על העקרונות הבאים:

- מיקוד בלקוח - התמחות לפי סגמנטים (דירות לקוחות) במקום במוצרים - התאמת שירותים ומוצרים על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים של כל סגמנט;
- שירות כולל ללקוח בנקודת שירות אחת - one stop shop;
- שירות בצוות - מקנה מענה שירותי מקיף יותר בכתובת אחת בסניף;
- רב ערוציות - לאפשר ללקוח לבצע פעילות בנקאית בכל מקום, בכל זמן, בכל ערוץ ובהתאמה אישית;
- בנקאות מומחים - מתן שירותים מקצועיים מגוונים, בתחום האשראי וההשקעות, תוך התאמת המוצר לצרכיו של הלקוח;
- היכרות ויחס חם מצד נותני השירות;
- יוזמה שירותית - הקדמת הלקוח בחיזוי צרכיו והתאמת מוצר או שירות לאותם צרכים;
- הטמעת סטנדרטים לטיפול בפניות לקוחות והמשך צמצום התלונות;
- הקצאת משאבים המבוססת על צרכי הלקוח וסדרי העדיפות בבנק;
- במטרה לאפשר תקשורת קלה ונוחה עם הלקוחות הבנק החל בתהליך פריסת מייל לבנקאי.

בבנק הוטמעה מערכת התומכת בשיווק ממוקד לקוח במערכי השירות. מערכת זו ממקמת את הלקוח במרכז, ומתאימה לו מוצרים בהתאם לצרכיו והעדפותיו.

"מפתח דיסקונט"

בשנת 2014 הבנק המשיך במהלך השיווקי הייחודי בתחום הצריכה הפיננסית - "מפתח דיסקונט". המהלך מבטא גישה חדשה המשלבת בין תרבות הצריכה לתרבות החיסכון, במטרה לבסס את נאמנות הלקוחות לבנק. במסגרת זו נהנים לקוחות הבנק מחזיקי כרטיס אשראי של דיסקונט (ויזה Cal, דיינרס ומאסטרקארד) מהנחות בלמעלה מ-120 רשתות שיווק ומהטבות ייחודיות כדוגמת חניה חינם אחר הצהרים ובסופי שבוע.
ללקוחות ניתנת האפשרות להצטרף לתוכנית חיסכון ייחודית, הצוברת כספים שנצברים מהפעולות המבוצעות באמצעות כרטיס האשראי. לקוחות הבנק יכולים לבחור לחסוך בשלושה מסלולים: עיגול עסקה, שהם מבצעים בכרטיס האשראי, לחמישה או עשרה שקלים; צבירת ההנחות, שמעניקים בתי עסק המשתתפים בהסדר, לחיסכון; והשלמת הפקדה בסכום חודשי קבוע.
בחודש אפריל 2013 השיק הבנק את הדלקן הפרטי הראשון בישראל. הטבה זו מאפשרת ללקוחות בעלי חשבון פרטי, המחזיקים את כרטיס האשראי של הבנק, להזמין דלקן פרטי, ללא עלות, לתדלוק בתחנות סונול.

התייעלות תפעולית בסניפים

נמשך מהלך הוצאת הפעילות התפעולית מהסניפים במקביל למהלכי התייעלות, שיפורי תהליכים ושינוי תפיסות ביצוע.
הפעילות נועדה להשיג את המטרות הבאות:

א. הלקוח יוכל לבחור בין בנקאות נעזרת בפקיד לבין בנקאות בשירות עצמי;
ב. הוצאה מהסניף של כל הפעילות שאיננה הכרחית בכדי לשרת את הלקוח;
ג. פישוט וקיצור התהליכים הנותרים בסניף;
ד. התמקדות בלקוח ובצרכיו, לשיפור חווית השירות;
ה. הקטנת כמות הניירת והתיוק בסניף;
ו. התייעלות בכוח אדם ובעלויות;
ז. צמצומי שטחי סניפים (בשנת 2015).

בכל סניפי הבנק קיים אזור של בנקאות עצמית בו הלקוח יכול לבצע את מרבית הפעילות הבנקאית היום יומית, לרבות הפקדת שיקים, הפקדת ומשיכת מזומנים, משיכת מט"ח וביצוע תשלומים. שירות משיכת מט"ח קיים בכ-100 מכשירים, שירות הפקדת המזומן בכספומט ושירות הפקדת שיקים במשוב קיים בכל סניפי הבנק. בשנת 2014 הושק שירות חדש ללקוחות שיאפשר הפקדת שיק גם בכספומט.
בשנת 2014 המשיך המשרד האחורי לקלוט פעילויות חדשות, אשר תרמו לפישוט וקיצור התהליכים בסניף.

כמו כן, בשנת 2014 יושם תהליך לבקרת שיקים מרחוק המיועד להסתיים בתחילת שנת 2015. הפקדות שיקים במשוב, המשודרות און-ליין, מטופלות בזמן אמת על ידי המשרד האחורי. הפעילות מהווה נדבך חשוב בהתייעלות תהליכית ובחסכון במשאבים ברמת הבנק.
נמשכה הפעילות להוצאת תיוק מסמכי היסוד מהסניפים וקליטתם באופן המאפשר לגורם העסקי צפייה במסמכי היסוד. הוצאת מסמכי היסוד בוצעה עד כה בכ-106 סניפים (מתוכם כ-30 שנסגרו או אוחדו). בשנת 2015 מתוכנן המשך התהליך בכ-10 סניפים נוספים. הוצאת הניירת היומית בוצעה בכל הסניפים.
בשנת 2014 נפרסה מערכת להפחתת הדפסות ללא נוכחות לקוח בכל סניפי הבנק שמשמעותה ירידה של כ-10% בכמות התדפיסים היומית. פעילויות אלה חוסכות שטחים בסניף, חוסכות נייר, מקצרות את זמן איתור המסמך ומפחיתות סיכונים.

בנקאות קמעונאית – מגזר משקי הבית

כללי

מגזר משקי הבית מספק שירותים ומוצרים פיננסיים מגוונים ללקוחות הקבוצה הפרטיים, הן בבנק דיסקונט והן בבנק מרכנתיל דיסקונט, באמצעות רשת של כ-200 סניפים הפרושים ברחבי הארץ, בנוסף למגוון ערוצים ישירים. הלקוחות מפולחים למספר מגזרי לקוחות על פי גילם, עושרם הפיננסי ופרמטרים נוספים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2014 אישר הבנק תוכנית אסטרטגית קבוצתית כוללת חדשה, אשר הגדירה את מגזר משקי הבית כאחד המגזרים במיקוד, שבהם תתמקד הקבוצה בשנים הבאות, כמנוע צמיחה מרכזי. האסטרטגיה החדשה נשענת על שלושה נדבכים עיקריים: מיקוד בהעמקת הקשר עם לקוחות הקבוצה הקיימים; התמקדות במוצרי צמיחה - אשראי פרטי, ובמגזרי צמיחה - אמידים (בדיסקונט), לקוחות מהמגזר הערבי ומהמגזר חרדי (במרכנתיל); ושיפור התשתית הקמעונאית, הכוללת בין היתר את שיפור מודל השירות וחווית הלקוח.
יישום האסטרטגיה החדשה ייפרש על פני מספר שנים, אך כבר בשנת 2014 בוצעו מספר מהלכים ראשונים לקראת השגת היעדים הרב שנתיים:

- **הגדלת היקף היזמה והמכירה** מול הלקוחות על בסיס מהלך הדרכתי מקיף לבנקאים ושיפור מערכות המכירה המבוססות על צרכי לקוח;
- **מיצוב הטלבנק כמרכז שירות ומכירות ארצי** - ביצוע שיחות יזומות לבנקאות כללית ושילוב הצעות ערך ומכירות לשיחות נכנסות, לצד מתן שירות מענה טלפוני למנויים וללקוחות, הפניית שיחות אישית וכללית והפעלת מוקדי שימור ללקוחות אח"מ וסטודנטים;
- **מיצוי פוטנציאל הלקוחות** - באמצעות בניית אסטרטגית מגעים מותאמת מגזר לקוח, והצעות ערך במסגרת "דיסקונט למשפחה", על ידי בניית חבילת מוצרים ייעודיים ללקוחות המצורפים למשפחה;
- מיקוד באשראי פרטי, תוך הגדלת היקפי המכירה, ופיתוח מודלים למתן אשראי פרטי מאושר מראש על פי מאפייני הלקוח.

דגשים לשנה הקרובה

בשנת 2015 ימשיך הבנק ליישם את האסטרטגיה הקמעונאית החדשה, תוך התמקדות במספר זירות:

- שיפור השירות ללקוח באמצעות שיפור התהליכים בסניפים ובטלבנק, השקת שירות דואר אלקטרוני לבנקאי, הוצאת פעילויות תפעוליות מהסניף, ויישום יוזמות לשיפור חווית השירות בסניף, כל זאת לצד הרחבת קשת השירותים בערוצים הישירים,
- המשך חיזוק הקשר האישי בין הבנקאי ללקוח ;
- שדרוג אפקטיביות המכירה של הצעות ערך מותאמות לקוח בכל הערוצים;
- המשך מיצוב הבנק כמוביל בתחום הייעוץ הפנסיוני;
- המשך פיתוח ושימוש במודלים אנליטיים ככלי תומך החלטה במתן אשראי;
- מיקוד בשירות רב ערוצי - שימוש בכל ערוצי ההפצה של הבנק במתן שירות ללקוח, תוך הסטת פעילות לערוצים הישירים.

שירות

כללי. בשנת 2014 נמשכה המגמה של התאמת הצעות ערך ללקוחות המאוגדים כאשכול בתוכנית משפחה, תוך פיתוח מוצרים וחיזוק היתרון באשכול המשפחתי.
הוטמעה אסטרטגית מגעים, בהתאם לאירועי חיים של הלקוח, תוך מיקוד במוצרים מותאמים וייעודיים למגזר משקי הבית.
מוצרים בנקאיים. המוצרים הבנקאיים העיקריים העומדים לשימוש לקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, אשראי, פקדונות, פעילות בשוק ההון וכרטיסי אשראי, וכן הלוואות לרכישה, חכירה, הרחבה, שיפוץ או בניה של דירת מגורים ומתן הלוואות לכל מטרה, המובטחת על ידי משכון דירות מגורים.
טלבנק שירות אישי. מרכז מענה טלפוני ללקוחות - הפניה אוטומטית לבנקאות הישירה ללקוחות המתקשרים למרכזיית הסניף. השירות מאפשר לשפר את איכות המענה הטלפוני ולפנות לעובדי הסניף זמן לייצר עבור הלקוח ערך מוסף בהיבטי יוזמה ומכירות. בשנת 2014 הוקם מוקד מכירות טלפוני בטלבנק, אשר עיקר מיקודו בעולם האשראי הפרטי. מוקד זה ימשיך ויתרחב במהלך שנת 2015 עם שילובו כחלק אינטגראלי ממוקד השירות האישי.
פעילות באינטרנט. עידוד השימוש בערוץ זה, שמתבטא בעלויות הנמוכות משמעותית ללקוח לעומת שירותים זהים הניתנים בסניף.
הלוואות באינטרנט. לקוחות פרטיים, אשר עונים לקריטריונים שנקבעו, יכולים לקבל הלוואה באינטרנט.
דיסקונט בסלולר. שירות המבוסס על יישום סלולרי, המאפשר גלישה לחשבון לקבלת מידע וביצוע פעולות בנקאיות באמצעות אפליקציה/SMS מכל מקום ובכל זמן. ללקוח ניתנים שירותים שונים תוך אפשרות קבלת תמיכה בעת הגלישה.
מתן שירותים לעובדי מדינה ולעובדי הוראה. בשנת 2014 זכה בנק אחר במכרז החשב הכללי למתן שירותים לעובדי הוראה. כמו כן, הבנק בחר שלא לגשת למכרז למתן שירותים לעובדי מדינה. עם זאת, הבנק ימשיך לתת תנאים ושירותים ייחודיים ללקוחות עובדי מדינה ועובדי הוראה. (ראו ביאור 19 ג' סעיפים 17 ו-18, בהתאמה).

התאמת רשת הסינוף

שינוי במתכונת שירותי בנקאות מהירה. בשנת 2014, שירותי בנקאות מהירה בסניפים ניתנו בשירות עצמי. בשנת 2015 יצומצמו מבואות הסניפים ושרותי הבנקאות המהירה יינתנו מחוץ לכותלי הסניף.
הסבת סניפים לעסקיים. בשנת 2015 מתוכננת הסבת של שני סניפים (סניף התעשיה בחולון וסניף קרית אריה).
"דיסקונט בדרך שלך". כחלק מתוכנית התייעלות של הבנק, הוחלט בשנת 2014 על סגירת סניפי "דיסקונט בדרך שלך" בקניונים. תהליך סגירת כל סניפי "דיסקונט בדרך שלך" יושלם בשנת 2015.
"דיסקונט ביתי". סניפי דיסקונט ביתי הותאמו במקור למתן שירות ללקוחות פרטיים בלבד. צרכי הלקוחות והסביבה הדמוגרפית המשתנה הובילו להרחבת השירותים הניתנים בסניפים אלה, לרבות שירותים ללקוחות עסקיים. בשנת 2014 הושלמה הסבת כלל הסניפים לסניפים מסורתיים.

מערכי הייעוץ

מרכזי השקעות. לקוחות בעלי פסיבה של מעל 750 אלף ש"ח או לקוחות פעילים בשוק ההון זכאים לייעוץ בתחום הפסיבה במרכזי השקעות. חשבון הלקוח משויך לסניף אולם השירות ניתן במרכז ההשקעות על ידי יועצי השקעות מומחים.
בסוף שנת 2014 פעלו 9 מרכזי השקעות ו-4 שלוחות של מרכזי השקעות.
במהלך שנת 2014 הורחבו השירותים הניתנים בחלק ממרכזי ההשקעות, ממתן שרותי יעוץ השקעות בלבד למתן שרותי בנקאות הכוללים: אשראי, יעוץ משכנתאות ויעוץ פנסיוני (ללקוחות אח"מ שמטופלים במרכזי ההשקעות בלבד במגזר משקי בית).
שירותי ייעוץ בסניפים. לקוחות בעלי פסיבה בתחום של 120-750 אלף ש"ח זכאים לייעוץ אשר ניתן בסניפים על ידי יועצי השקעות מורשים ומבודלים העוסקים בתחום שוק ההון בלבד.
שירותי ייעוץ פנסיוני. הבנק עוסק במתן ייעוץ פנסיוני בסניפי הבנק ובמרכזי ההשקעות. הבנק בחר במודל ייחודי של מתן ייעוץ פנסיוני על ידי יועצים מבודלים המתמחים בייעוץ פנסיוני לכל סוגי הלקוחות. הבנק מספק ייעוץ פנסיוני לעצמאים ושכירים בכל רחבי הארץ. (לפרטים נוספים ראו להלן "פעילות בשוק ההון" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים").
ניהול תיקים. הפנית לקוחות הנדרשים לשירות זה להתקשרות עם מנהלי תיקים מורשים.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה מתבצעים באמצעות מבצעי פרסום בעיתונות, בטלוויזיה, ברדיו ובשלטי חוצות. בנוסף, מתבצעים שיווק והפצה בערוצים הבאים:

- בסניפים - פנים מול פנים, על ידי מסכים בעמדות ההמתנה לשירות;
- באמצעות הטלפון, הן בפניה יזומה והן בתגובה לפנית הלקוחות;
- בטלבנק דיסקונט - הן בפניה יזומה הן כמענה לפנית לקוחות;
- באתר דיסקונט באינטרנט ובאפליקציית דיסקונט בסלולר, באמצעותם מועברים מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות;
- במשוב דיסקונט, באמצעותו מועברים מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות;
- במערכת מענה קולי אינטראקטיבי (IVR) בטלבנק, באמצעות מסרים שיווקיים והצעות מכר בזמן המתנה לשירות;
- דיוור ישיר ללקוחות (בצירוף דוח מצב חשבון) ובאמצעות המכשירים לשירות עצמי (משובים וכספומט).

תחרות

מתחרים. מספר המתחרים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק. עיקר התחרות של הבנק הינה מול ארבעת הבנקים הגדולים בישראל: בנק הפועלים, בנק לאומי, הבנק הבינלאומי הראשון ובנק מזרחי-טפחות. כמו כן, בשנים האחרונות התפתחה תחרות מצד גופים פיננסים "חוץ בנקאיים" כגון: חברות כרטיסי אשראי - בתחום האשראי הצרכני, חברות השקעות וביטוח - בתחום שוק ההון, ועוד.

דרכי התמודדות עם התחרות. התמודדות עם התחרות נעשית תוך מאמץ לבדל את הבנק מול מתחריו, בכמה מישורים:

- גידול בנתח השוק הקמעונאי על ידי גיוס לקוחות תוך התמקדות בבידול וגיוס באמצעות "דיסקונט למשפחה", באמצעות מערך הסניפים;
- מיצוי פוטנציאל לקוחות על ידי העמקת פעילות, שיפור שירות ומתן הצעות ערך מבודלות ללקוחות הבנק;
- כחלק מהצעת הערך הכוללת המותאמת לצרכי הלקוחות, מפעיל הבנק מערכי שירות מתמחים בייעוץ השקעות, ייעוץ פנסיוני ואשראי.

התפתחות בשוקי המגזר ושינויים במאפייני הלקוחות

בשנת 2014 לא חלו שינויים במאפייני לקוחות המגזר.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר

- התאמת פריסת נקודות שירות ושעות הפעילות לאיזור וסוג האוכלוסיה;
- הרחבת החשיפה והזמינות של הערוצים הטכנולוגים הישירים;
- מתן שירות ומענה מקצועי ללקוח, התואם את צרכיו והעדפותיו;
- בניית מוצרים המותאמים ללקוח במגוון האפיקים הבנקאיים;
- גמישות ורגישות לשינויים בשוק, לרבות הוראות רגולטוריות.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים במגזר

- השקעה בפריסת רשת סניפים ברחבי הארץ;
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם;
- הכשרת כוח אדם שירותי המיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות;
- שמירה על מוניטין של רמת שירות, מובילות, מקצועיות ואמינות, הנבנה לאורך שנים;
- השקעת תשומות ומאמצים בשימור לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

כללי. רוב ההכנסות מפעילות ההנפקה של כרטיסי אשראי משוייכות למגזר משקי הבית.

ההפסד של המגזר הסתכם בשנת 2014 בסך של 178 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 20 מיליון ש"ח בשנת 2013. ההפסד הושפע, בין היתר, מהורדת הריבית בשנת 2014. ההפסד הושפע גם מהשפעת שינויים בעתודה לפיצויים, בעיקר בגין תוכנית פרישה, בסך של כ-110 מיליון ש"ח, נטו.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 128 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת 48 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה של 166.7%. הגידול בהוצאות בשנת 2014, נובע, בעיקר, מגידול בהפרשה הקבוצתית במגזר זה, בהתאם להוראה של הפיקוח על הבנקים בדבר "הפרשה קבוצתית בגין אנשים פרטיים" (ראן ביאור 1 ד' 4.3 לדוחות הכספיים).

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר משקי בית:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
	פעילות מקומית					פעילות בינלאומית:	
	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	הלוואות לדיור	סך-הכל	בנקאות ופיננסים	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו							
- מחיצוניים	319	259	–	584	1,162	–(1)	1,162
- בינמגזרי	516	(26)	–	(474)	16	–(1)	16
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	835	233	–	110	1,178	–(1)	1,178
הכנסות מימון שאינן מריבית	–	8	7	–	15	–(1)	15
עמלות והכנסות אחרות	408	827	259	29	1,523	–(1)	1,523
סך-הכל הכנסות	**1,243**	**1,068**	**266**	**139**	**2,716**	**–(1)**	**2,716**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	81	29	–	19	129	(1)	128
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,630	852	215	147	2,844	3	2,847
רווח (הפסד) לפני מסים	(468)	187	51	(27)	(257)	(2)	(259)
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	(182)	65	19	(11)	(109)	–(1)	(109)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**(286)**	**94**	**32**	**(16)**	**(176)**	**(2)**	**(178)**
תשואה להון (אחוזים)	(32.0)	12.4	86.4	(2.0)	(7.0)	(94.3)	(7.1)
יתרה ממוצעת של נכסים	10,843	8,664	–	20,290	39,797	26	39,823
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	10,843	8,664	–	20,290	39,797	26	39,823
יתרה ממוצעת של התחייבויות	65,152	2,821	–	44	68,017	41	68,058
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	65,152	13	–	44	65,209	41	65,250
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	10,488	8,879	433	9,940	29,740	21	29,761
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	–	–	44,557	–	44,557	–(1)	44,557
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	1,277	–	3,259	871	5,407	–(1)	5,407
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	529	233	–	110	872	–(1)	872
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	306	–	–	–	306	–(1)	306
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**835**	**233**	**–**	**110**	**1,178**	**–(1)**	**1,178**

הערה:

(1) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

נתונים עיקריים אודות מגזר משקי בית (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
	פעילות מקומית					פעילות בינלאומית:	
	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	הלוואות לדיור	סך- הכל	בנקאות ופיננסים	סך- הכל
	במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו							
- מחיצוניים	(41)	259	-	887	1,105	-(1)	1,105
- בינמגזרי	952	(30)	-	(759)	163	-(1)	163
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	911	229	-	128	1,268	-(1)	1,268
הכנסות מימון שאינן מריבית	2	8	5	-	15	-(1)	15
עמלות והכנסות אחרות	454	804	225	37	1,520	-(1)	1,520
סך-הכל הכנסות	**1,367**	**1,041**	**230**	**165**	**2,803**	**-(1)**	**2,803**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	(4)	21	-	31	48	-(1)	48
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,616	813	205	130	2,764	-(1)	2,764
רווח (הפסד) לפני מסים	(245)	207	25	4	(9)	-(1)	(9)
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	(87)	70	9	1	(7)	-(1)	(7)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**(158)**	**119**	**16**	**3**	**(20)**	**-(1)**	**(20)**
תשואה להון (אחוזים)	(22.2)	18.0	54.1	0.4	(0.9)	-	(0.9)
יתרה ממוצעת של נכסים	9,897(2)	8,235	-	20,015	38,147	26	38,173
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	9,897(2)	8,235	-	20,015	38,147	26	38,173
יתרה ממוצעת של התחייבויות	66,162	2,422	-	27	68,611	50	68,661
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	66,162	-	-	27	66,189	50	66,239
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	8,936	8,261	376	9,907	27,480	20	27,500
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	37,889(3)	-	37,889	-(1)	37,889
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	1,302	-	2,457(3)(4)	1,045	4,804	-(1)	4,804
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	467	229	-	127	823	-(1)	823
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	444	-	-	1	445	-(1)	445
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**911**	**229**	**-**	**128**	**1,268**	**-(1)**	**1,268**

הערות:
(1) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
(2) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (2) לדוחות הכספיים.
(3) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (4) לדוחות הכספיים.
(4) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (6) לדוחות הכספיים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ביום 8 ביולי 2014 קיימה ועדת הכלכלה של הכנסת דיון הכנה לקראת קריאה ראשונה בהצעות חוק פרטיות, במסגרתן מוצע לחייב את הבנקים לשלם ריבית על סכומים הנצברים בחשבונות העו"ש של לקוחותיהם.

לפרטים בדבר המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, צעדים בהם נוקט הפיקוח על הבנקים ליישומן וצעדים נוספים בהם נוקט הפיקוח, לשיפור התחרות והגברת השקיפות בניהול חשבון העו"ש, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר טיוטת הוראה בעניין "הטבות ללקוחות", ראו "חקיקה ופיקוח" להלן.

המגזר הקמעונאי בבנק מרכנתיל דיסקונט

מרבית לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט המשתייכים למגזר משקי הבית בבנק זה, מקבלים שירותי בנקאות באמצעות סניפי בנק מרכנתיל דיסקונט המשתייכים ארגונית לאזור עכו ולאזור נצרת (31 סניפים). סניפים אלה ממוקמים במקומות ישוב שבהם יש רוב מוחלט לאוכלוסיה לא יהודית. להערכת הנהלת בנק מרכנתיל דיסקונט, מרבית הלקוחות המשתייכים לאוכלוסיות אלה מקבלים את שירותיהם באמצעות בנק לאומי ובנק הפועלים ויתרת הפעילות מתחלקת בין יתר הבנקים.

בנק מרכנתיל דיסקונט רואה במגזר הקמעונאי יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית ושוקד על הגדלת פריסת הסניפים במגזר ושיפור השירות ללקוחות המגזר. במהלך שנת 2013 פתח בנק מרכנתיל דיסקונט סניף אחד באזור בעל פוטנציאל למתן שירותים בנקאיים ללקוחות המשתייכים למגזר זה.

בנקאות קמעונאית – מגזר עסקים קטנים

כללי

מגזר העסקים הקטנים מספק שירותים ומוצרים פיננסיים מגוונים ללקוחות העסקיים הקטנים, הן בבנק דיסקונט והן בבנק מרכנתיל דיסקונט, באמצעות רשת של כ-200 סניפים הפרושים ברחבי הארץ, בנוסף למגוון ערוצים ישירים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2014 אישר הבנק תוכנית אסטרטגית קבוצתית כוללת חדשה, אשר הגדירה את מגזר העסקים הקטנים כאחד המגזרים במיקוד, שבהם תתמקד הקבוצה בשנים הבאות, כמנוע צמיחה מרכזי. האסטרטגיה החדשה נשענת על מיקוד בהעמקת הקשר עם לקוחות הקבוצה הקיימים, לצד צמיחה בנתח השוק במגזר זה.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשנת 2014 בסך של 192 מיליון ש"ח, לעומת 202 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 5.0%. הירידה ברווח הושפעה, בין היתר, משינויים בעתודה לפיצויים, בעיקר בגין תוכנית פרישה, בסך של כ-24 מיליון ש"ח, נטו.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 39 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת 94 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 58.5%.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בשנת 2014 בסך של 390 מיליון ש"ח, לעומת 482 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 19.1%. הירידה האמורה הושפעה, בעיקר, מיישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), כמפורט בביאור 1 ד' 25 לדוחות הכספיים. אילולא יישום ההוראה, היו העמלות והכנסות אחרות מסתכמות בשנת 2014 בסך של 481 מיליון ש"ח.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר עסקים קטנים:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
	פעילות מקומית					
	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	הלוואות לדיור	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו						
– מחיצוניים	691	23	–	6	114	834
– בינמגזרי	13	(7)	–	55	(98)	(37)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	704	16	–	61	16	797
הכנסות מימון שאינן מריבית	4	1	1	–	–	6
עמלות והכנסות אחרות	292	33	45	19	1	390
סך-הכל הכנסות	**1,000**	**50**	**46**	**80**	**17**	**1,193**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	53	–	–	18	(32)	39
הוצאות תפעוליות ואחרות	748	20	35	21	14	838
רווח לפני מסים	199	30	11	41	35	316
הפרשה למסים על הרווח	75	11	4	16	13	119
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**124**	**14**	**7**	**25**	**22**	**192**
תשואה להון (אחוזים)	15.4	20.8	105.6	26.8	33.1	18.4
יתרה ממוצעת של נכסים	11,121	281	–	1,329	893	13,624
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	11,121	281	–	1,329	893	13,624
יתרה ממוצעת של התחייבויות	14,584	550	–	951	3	16,088
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	14,584	–	–	951	3	15,538
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	9,572	763	75	1,146	779	12,335
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	–	–	8,449	–	–	8,449
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	–	–	611	–	–	611
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:						
מרווח מפעילות מתן אשראי	640	16	–	57	16	729
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	64	–	–	4	–	68
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**704**	**16**	**–**	**61**	**16**	**797**

נתונים אודות מגזר עסקים קטנים (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
	פעילות מקומית					
	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	הלוואות לדיור	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו						
- מחיצוניים	626	27	-	50	43	746
- בינמגזרי	33	(8)	-	(4)	(24)	(3)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	659	19	-	46	19	743
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	3	-	-	3
עמלות והכנסות אחרות	376	42	41	22	1	482
סך-הכל הכנסות	**1,035**	**61**	**44**	**68**	**20**	**1,228**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	98	2	-	4	(10)	94
הוצאות תפעוליות ואחרות	707	45	42	10	11	815
רווח לפני מסים	230	14	2	54	19	319
הפרשה למסים על הרווח	81	3	-	20	7	111
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**149**	**5**	**2**	**34**	**12**	**202**
תשואה להון (אחוזים)	20.0	6.9	28.4	48.7	19.4	21.4
יתרה ממוצעת של נכסים	10,464[1]	358	-	935	738	12,495
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	10,464[1]	358	-	935	738	12,495
יתרה ממוצעת של התחייבויות	15,464	754	-	740	3	16,961
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	15,464	-	-	740	3	16,207
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	9,216	836	74	880	795	11,801
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	8,529[2]	-	-	8,529
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	-	-	489[2][3]	-	-	489
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:						
מרווח מפעילות מתן אשראי	565	19	-	40	19	643
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	94	-	-	6	-	100
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**659**	**19**	**-**	**46**	**19**	**743**

הערה:
(1) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (2) לדוחות הכספיים.
(2) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (4) לדוחות הכספיים.
(3) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (6) לדוחות הכספיים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ביום 8 ביולי 2014 קיימה ועדת הכלכלה של הכנסת דיון הכנה לקראת קריאה ראשונה בהצעות חוק פרטיות, במסגרתן מוצע לחייב את הבנקים לשלם ריבית על סכומים הנצברים בחשבונות העו"ש של לקוחותיהם.

לפרטים בדבר המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, צעדים בהם נוקט הפיקוח על הבנקים ליישומן וצעדים נוספים בהם נוקט הפיקוח, לשיפור התחרות והגברת השקיפות בניהול חשבון העו"ש, ובכלל זה השינוי בהגדרת "עסק קטן" לעניין חיוב בעמלות, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

דגשים לשנה הקרובה

- העמקת פעילות במגזר עסקים קטנים - גידול במצבת לקוחות תוך שימת דגש על הקטנת הנטישה, גידול במספר הלקוחות בעלי מוצרים בנקאיים וגידול בשיעור לקוחות נוטלי אשראי;
- התאמת מכירת מוצרים ייחודיים ללקוחות המגזר ופניה לפלחי לקוחות ייעודיים במגזר;
- מיקוד מתמיד לשיפור רמת השירות ללקוח על ידי שיפור מיומנות העובדים, מדידה ובקרה;
- פיתוח מודל דרוג ללקוחות העסקיים ושימוש בהם ככלי תומך החלטה במתן אשראי;
- הרחבת השימוש בערוצים הישירים, בדגש על האתר הייעודי ללקוחות המגזר - "עסקים +";
- הגברת השימוש במודלים לניתוח פעילות לקוחות המגזר (מערכת "אורות אדומים");
- הרחבת הפרסום בתחום העסקים הקטנים, הן באתר הבנק ובפייסבוק והן במדיה ובכנסי לקוחות.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה, היא בעיקר מצד המערכת הבנקאית. יחד עם זאת, קיימת פעילות העמדת מימון ללקוחות עסקיים קטנים הן על ידי חברות כרטיסי האשראי, והן על ידי חברות פרטיות ייעודיות הממומנות פעילות ספציפית, כגון: רכישת רכב, ציוד או פעילות יבוא. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות, הן מתן מענה מהיר לפניות הלקוחות, פיתוח קשר אישי עם הלקוח והצעת פתרונות מקצועיים כוללים למכלול צרכיו הפיננסים.

השירות ללקוחות המגזר

מגזר העסקים הקטנים מספק את כל מגוון השירותים ללקוחות המגזר. השירות ניתן בסניפי הבנק, למעט שירותי סחר חוץ. לרשות הלקוחות העסקיים קיימת גם האפשרות לקבל שירות באמצעות האינטרנט באתר ייעודי ובאמצעות הטלפון.
לקוחות העוסקים בסחר בינלאומי מטופלים באגף לסחר חוץ בהתאם לשיוך הענפי שלהם (ראו להלן ב-"המגזר העסקי").
שירות לעסקים קטנים ובינוניים. לקוחות הבנק שהם עסקים קטנים ובינוניים מקבלים שירות בהלימה להיקפי פעילותם, וזאת כדי לאפשר שירות מקצועי המתאים למאפייני הלקוח. לקוחות בעלי מחזורי פעילות בסכום של עד כ-15 מיליון ש"ח וחבויות בסכום של עד כ-4-5 מיליון ש"ח, מקבלים שירות בצוותי בנקאות לעסקים בסניפים. לקוחות בעלי מחזורי פעילות או חבויות גבוהים מאלה, מקבלים שירות במרכזי העסקים של הבנק.
מימון עסקים קטנים. כחלק ממדיניות הבנק למיקוד פעילות במגזר זה, מוצעים ללקוחות הקיימים של הבנק 2 מסלולי מימון, ושני מסלולים נוספים מוצעים ללקוחות חדשים. זאת, במסגרת 4 קרנות למימון עסקים קטנים. סך המימון ללקוח באמצעות הקרן יכול להגיע עד ל-1 מיליון ש"ח, תוך הקלה בבטוחות הנדרשות. בשנים 2013-2014 התרחבה הפעילות בתחום זה והבנק העניק מימון מסוג זה למאות עסקים קטנים בפיזור גיאורפי וענפי.
חדר עסקות. החדר מעניק שירותי פעילות בתחומי רכישת מט"ח והמרתו וביצוע עסקות הגנה. הבנק מקיים פעילות ממוקדת לחיבור לקוחות עסקיים, קטנים ובינוניים, לחדר עסקות מסחרי.
כרטיס אשראי עסקי. הבנק מציע ללקוחות כרטיס אשראי "מפתח עסקי". הכרטיס נועד לתת לבעלי העסקים שירות ייחודי באמצעות כרטיס אשראי מסוג מפתח, המאפשר ללקוח לקבל הנחות בבתי עסק שהינם ספקים.
אתר "עסקים +". אתר ייעודי ללקוחות עסקיים. האתר מציג מידע מקיף על חשבונות העסק ומאפשר ביצוע פעולות באופן עצמאי, על ידי הלקוחות, ישירות מבית העסק.
חבילות SMS לעסקים. חבילה המאפשרת הרחבה של שירותי העו"ש. ניתן לקבל הודעות בנושאים הבאים: הודעה מראש על סיום ערבות, יתרת ערבויות בחשבון, שיקים דחויים גובייה (יתרה ופרעון), שיקים לבטחון (יתרה, פרעון, וירידה מתחת לסכום שהוגדר), הזמנת פנקסי שיקים, שיקים שהוחזרו וכיוצ"ב.
לפרטים בדבר אתר אינטרנט חדש ללקוחות עסקיים, ראו "המגזר העסקי" להלן.

מגזר עסקים קטנים בבנק מרכנתיל דיסקונט

מגזר עסקים קטנים בבנק מרכנתיל דיסקונט מהווה את אחד המגזרים הבולטים של בנק מרכנתיל דיסקונט ולפיכך מהווה יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של בנק זה.
כמחצית מלקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט המשתייכים למגזר זה מתגוררים בישובים בהם יש רוב מוחלט לאוכלוסיה לא יהודית, ומקבלים שירותי בנקאות באמצעות 31 מסניפי בנק זה המשתייכים ארגונית לאזור עכו ולאזור נצרת. להערכת הנהלת בנק מרכנתיל דיסקונט, מרבית הלקוחות המשתייכים לאוכלוסיות אלו מקבלים את שירותיהם באמצעות בנק לאומי ובנק הפועלים ויתרת הפעילות מתחלקת בין יתר הבנקים.
במהלך שנת 2013 פתח בנק מרכנתיל דיסקונט סניף אחד באזור בעל פוטנציאל למתן שירותים בנקאיים ללקוחות המשתייכים למגזר זה.

המגזר העסקי

סקירת התפתחויות בסקטור העסקי בשנת 2014

בשנת 2014 התרחבה הכלכלה המקומית בשיעור של 2.9%, לעומת צמיחה של 3.2% בשנת 2013. במקביל, קצב הצמיחה של התוצר העסקי הואט משיעור של 3.4% בשנת 2013 ל-2.9% בשנת 2014. ההאטה האמורה שיקפה, בעיקר, את ההשפעה השלילית של מבצע "צוק איתן" על התוצר ברבעון השלישי. בפרט, התוצר העסקי נסוג ברבעון השלישי בשיעור של 0.1%, אולם ברבעון הרביעי, נרשמה התאוששות משמעותית, צמיחה של 8.8%.
להלן הגורמים אשר השפיעו על התפתחות התוצר העסקי בשנת 2014:

- האצה ביצוא (ללא חברות הזנק) משיעור של 0.4% בשנת 2013 ל-3.8% בשנת 2014. ההאצה האמורה שיקפה האצה ביצוא השירותים (6.7%) וצמיחה של 2.4% ביצוא הסחורות. בהקשר זה ראוי לציין, כי על רקע "צוק איתן", נרשמה בשנת 2014 ירידה ביצוא שירותי תיירות;
- הצריכה הפרטית המשיכה להתרחב בקצב מהיר, תוך האצה משיעור של 3.3% בשנת 2013 ל-3.9% בשנת 2014. ההאצה האמורה שיקפה, בין היתר, גידול חד ביבוא מוצרים בני קיימא ובפרט ביבוא של כלי תחבורה;
- נסיגה בהשקעות בנכסים קבועים (ללא אוניות ומטוסים) (1.5%-). הנסיגה האמורה הקיפה את ההשקעות בענפי המשק ובבניה למגורים, כאחד;
- הצריכה הציבורית (ללא יבוא ביטחוני) התרחבה בשנת 2014 בשיעור של 4.2% (3.3% בשנת 2013). יצוין כי בשנת 2014, נרשמה האטה בצריכה האזרחית ומנגד גידול משמעותי (10.4%) בצריכה הביטחונית, על רקע מבצע "צוק איתן". בפרט, נרשם גידול של 16.1% ברכישות מהתעשיה הביטחונית המקומית;

ביבוא הסחורות והשירותים (ללא יבוא ביטחוני), נרשם גידול מתון של 1.6% (לאחר התכווצות בשנת 2013). נתוני היבוא הצביעו על גידול מהיר (7.2%) ביבוא השירותים ומנגד, קיפאון ביבוא הסחורות.

התפתחויות בחוב המגזר העסקי

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2014 נרשמה יציבות בחוב של הסקטור העסקי (ללא בנקים וחברות ביטוח), לאחר עליה של כ-2% במהלך שלושת הרבעונים הראשונים של השנה (שיעורי השינוי הינם במונחים נומינליים, ומושפעים משינויים בשערי החליפין ובמדד המחירים). יתרת החוב בסוף שנת 2014 עמדה על 816 מיליארד ש"ח, לעומת 799 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.
העליה האמורה בחוב שיקפה גידול של 11% בחוב לתושבי חוץ, אשר קוזז בחלקו על ידי ירידה (1%-) בחוב לבנקים. יצוין כי החוב לבנקים הסתכם בסוף חודש דצמבר 2014 ב-385 מיליארד ש"ח, ירידה של 1% לעומת סוף שנת 2013 וירידה של 2% לעומת חודש ספטמבר 2014. יצוין עוד כי במהלך שנת 2014 החוב למשקי הבית נותר ללא שינוי, ברמה של 90 מיליארד ש"ח, וכך גם החוב למוסדיים - 150 מיליארד ש"ח. בחוב מהמוסדיים נמשך גידול מהיר בהלוואות הפרטיות, לצד נסיגה באחזקות אג"ח. כתוצאה מכך, בסוף חודש דצמבר 2014, משקלו של החוב לבנקים בסך החוב של הסקטור העסקי עמד על 47.2%, לעומת 48.7% בסוף שנת 2013.
לפי אומדני בנק ישראל, במונחים כמותיים (בנטרול השפעת האינפלציה והשינוי בשערי החליפין), נרשמה במהלך שנת 2014 ירידה של 1.4% בסך החוב של המגזר העסקי, תוך נסיגה של 2.5% בחוב לבנקים.
היקף גיוס אג"ח חברות (סחיר ולא סחיר, ללא הסקטור הפיננסי) בשנת 2014 הסתכם ב-29.5 מיליארד ש"ח, בדומה לשנת 2013.
המרווח בין אג"ח חברות (הנכללות בתל בונד 60) לאג"ח ממשלתי, בסוף חודש דצמבר 2014, עמד על 2.01%, לעומת 1.18% בסוף שנת 2013 ובסוף הרבעון השלישי של שנת 2014.

התפתחויות בשווקים של המגזר

בשנת 2014 נרשמה האטה בכלכלה המקומית, על רקע מבצע "צוק איתן" שהתרחש בקיץ, והשפיע בעיקר על תחומי התיירות והחקלאות וכן על הצריכה הפרטית. עם זאת, האטה זו מותנה לאור נתוני הצמיחה הגבוהים של הרבעון האחרון של השנה.

להלן כיווני ההתפתחות בענפי המשק העיקריים:

- ענף התעשיה - ענף מוטה יצוא ומושפע מביקושים בחו"ל. שנת 2014 התאפיינה בהיחלשות מסוימת של התפוקה והיצוא התעשייתי, אם כי ברבעון האחרון של השנה חל שיפור. כמו כן, הפיחות המשמעותי בשקל אל מול הדולר, שחל במחצית השניה של השנה, צפוי לשפר את מצב היצואנים;
- ענף היהלומים - בשנת 2014 נרשמה פעילות יציבה של הענף בארץ ואספקת ביקושים גוברים מארה"ב, גם על חשבון ירידה בביקושים של שווקי מזרח אסיה. ברבעון הרביעי ניכרה חולשה בפעילות הענף שנבעה מהאטה בביקושים של שווקי המזרח הרחוק במקביל לשוק יציב בארה"ב שעדיין מהווה את מרכז השיווק הגדול ליהלומים מישראל;
- ענף התיירות - שנת 2014 הייתה שנה קשה לענף, בייחוד לאור מבצע "צוק איתן", שבעקבותיו נרשמו ירידות חדות בנתוני התיירות. בנוסף, משבר הרובל ברוסיה (המהווה ארץ המקור של כ-17% מסך התיירים בארץ), הקשה אף הוא על פעילות הענף;
- ענף המסחר - הענף מושפע בעיקר מביקושים מקומיים, כאשר לגביהם קיימות אינדיקציות חיוביות: הצריכה הפרטית הוסיפה להשתפר (בין היתר לאור האינפלציה הנמוכה), שוק העבודה מוסיף להימצא במצב טוב (שיעורי אבטלה בירידה) וכן השתפרו היקפי הפדיון (פדיון המסחר ופדיון רשתות השיווק) ביחס לאמצע השנה;
- ענף הנדל"ן - לפרטים, ראו להלן "פעילות בניה ונדל"ן" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".

התפתחויות צפויות בשוקי המגזר

על פי תחזית בנק ישראל, המשק הישראלי יצמח בשנת 2015 בשיעור של 3.2%, לאחר צמיחה של 2.9% בשנת 2014. השיפור הצפוי בקצב הצמיחה של המשק הינו על רקע שיפור צפוי בהשקעה בנכסים קבועים וביצוא.

הגידול הצפוי ביצוא נתמך בגידול בסחר העולמי (על פי ה-IMF, הסחר העולמי צפוי לצמוח בשנת 2015 בשיעור של 3.8%, לאחר גידול של 3.1% בשנת 2014), בפיחות שהתרחש בשקל (במהלך המחצית השניה של שנת 2014) ובהתאוששות צפויה של שירותי התיירות לאחר "צוק איתן".

הירידה החדה במחירי הנפט צפויה לתמוך, אף היא, בתעשיה ובצריכה הפרטית שתשפיע על מגזר המסחר.

אי אישור התקציב לשנת 2015 והקדמת הבחירות אינם צפויים להשפיע באופן מהותי על הצמיחה בשנת 2015.

לפרטים בדבר ההתפתחויות הצפויות בנדל"ן ובתשתיות, ראו להלן "פעילות בניה ונדל"ן" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".

ביצוע יעדים ואסטרטגיה עסקית – שנת 2014

במהלך שנת 2014 הבנק פעל בהתאם לתוכנית העבודה למגזר העסקי, תוך התמקדות בהשאת התשואה לנכסי הסיכון וראייה ממוקדת לקוח. בין היתר פעל הבנק להתאמת מרווחי האשראי לרמת הסיכון, לצמצום החשיפה לפעילות חו"ל ולצמצום סיכון הריכוזיות (בגין קבוצות לווים וללווים גדולים), במטרה לטייב את תיק האשראי. בנוסף, בוצעו הצעדים שנדרשו להשגת מבנה התיק הרצוי והשגת היעדים העסקיים. כתוצאה מהאמור, ולאור ירידה בביקוש לאשראי מצד התאגידים הגדולים, חלה ירידה בגודלו של תיק האשראי למגזר העסקי.

הבנק מקפיד לעקוב אחר לקוחות גדולים וקבוצות לווים ברמת סיכון גבוהה. לפרטים נוספים, ראו "ניהול סיכוני אשראי" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2015 הבנק יפעל במגוון רחב של מגזרים וענפי משק תוך פיזור תיק האשראי ותוך צמצום החשיפה לתחומים שבהם זוהה סיכון גבוה מהממוצע. זאת, תוך הקצאת נכסי סיכון לפי תשואה מותאמת סיכון. כמו כן, יינתן דגש לעסקים קטנים ובינוניים, תוך המשך ליווי פיננסי לחברות הגדולות.

במסגרת מיקוד הבנק בהשאת ערך על תיק נכסי הסיכון במגזר העסקי ועמידה ביעדי הלימות ההון, הוגדרו לשנת 2014 כיווני ההתפתחות העיקריים המפורטים להלן:

- פעילות במגוון רחב של מגזרים, ענפי משק ומוצרי אשראי, על מנת ליצור פיזור מיטבי בתיק;
- הובלת עסקאות סינדיקציה בשיתוף עם גופים מוסדיים ושדרוג יכולות סינדיקציה;
- הרחבת מעטפת השירותים ללקוחות תוך הגדלת התשואה מותאמת סיכון;
- הגדלת ההכנסה לנכס סיכון תוך מתן תמחור תואם סיכון;
- בחינת מיקוד בתתי ענפים ספציפיים בענף התשתיות;
- ירידה בפרופיל הסיכון הקיים באמצעות הגדרת רמות תיאבון אשראי לענפי המשק השונים;
- מיצוי הסינרגיה הקבוצתית והיתרון היחסי הקיים לכל אחת מחברות הבת בתחום האשראי (אוכלוסיות יעד, מוצרים, גיאוגרפיה);
- מיקוד בפעילויות בהן קיימת תשתית ניהולית, תשתית מיכונית נאותה, כ"א, ניטור ובקרה;
- הבנק ימנע מפעילות אשראי שיש בה חשש לפגיעה במוניטין הקבוצה או הבנק, בין היתר, תחומים הקשורים להלבנת הון ומימון טרור;
- השתתפות במימון עסקאות גדולות בתחום רכישות ומיזוגים.

האמור לעיל הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק, בשים לב למידע המצוי בידיה במועד עריכת הדוחות הכספיים, באשר למצב המשק והכלכלה העולמית, כמפורט לעיל בסעיף זה וכן בפרק "קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2014". האמור עשוי שלא להתממש במידה ותחול ירידה ניכרת בהיקף הביקושים מחו"ל כתוצאה מהתמתנות ניכרת בקצב ההתאוששות והצמיחה בשווקים מסוימים בחו"ל, ירידה ניכרת ברמת הביקושים המקומיים כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, קיטון בהיצע מקורות המימון בשווקים הפיננסיים בחו"ל ובשוק המקומי, תנודתיות ניכרת בשערי הריבית ושערי החליפין בעולם ובמשק העולמי והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים, שאינם בשליטת הבנק.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזר.

הוראת ניהול בנקאי תקין מסי 313. ליום 31 בדצמבר 2014 לא הייתה כל חריגה מהמגבלות שנקבעו בהוראה.

מגבלת "אנשים קשורים". במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 חלה מגבלה על מתן אשראי לכלל "האנשים הקשורים" לבנק, כהגדרתם בהוראה, כך שלא יעלה על 10% מהון הבנק. החבות של כל מרכיב בגרעין השליטה לא תעלה על המכפלה של חלקו היחסי בגרעין השליטה ב-10% מהון הבנק.

בחודש ספטמבר 2006 נמסרה לבנק הנחיית הפיקוח על הבנקים בעניין, לפיה לצורך ההוראה האמורה, מגבלת האשראי למרכיבי הקבוצה היחידים תהיה כלהלן: מר אדגר מ. ברונפמן - 3.86% מהון הבנק, מר מתיו ברונפמן - 0.78% מהון הבנק, מר אדם ר. ברונפמן - 0.39% מהון הבנק, גב' הולי ב. לב - 0.39% מהון הבנק; מר מייקל ראובינוף - 0.2% מהון הבנק, מר פיליפ מילשטיין 0.39% מהון הבנק ומר רובין שראן - 4.0% מהון הבנק. בעקבות פטירתו של מר אדגר מ. ברונפמן ז"ל, הבהיר הפיקוח כי חלקו של מר ברונפמן המנוח במגבלת האשראי יפוצל בין היורשים שנמנו בנספח 3 לתוספת להיתר ההחזקה המתוקן (ראו בפרק "השליטה בבנק" להלן).

ליום 31 בדצמבר 2014 אין חריגה מהמגבלה האמורה. יצוין כי בהיתר ההחזקה נקבע כי בתקופת הצינון יראו את יחידי קבוצת ברונפמן ומר שראן כאנשים קשורים ובעלי שליטה לעניין הוראה 312 (ראו להלן "השליטה בבנק").

החל מהדוח השנתי לשנת 2012, הבנק מסווג את השקעתו בניירות ערך של סוכנויות פדרליות בארה"ב במסגרת האשראי לציבור. הבנק בחן את השאלה האם יש לסווג את ההשקעה כאמור גם לעניין בחינת העמידה במגבלות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין. זאת, נוכח מיהות הסוכנויות והמאפיינים הייחודיים של ניירות הערך בהם השקיע הבנק כאמור. עד לדוח שנתי 2013, החישובים לעניין עמידת הבנק במגבלות לא כללו את השקעת הבנק בניירות ערך כאמור. ביום 1 במאי 2014 התקבלה הבהרה מהפיקוח על הבנקים, לפיה לצורך חישוב החבות לפי הוראה 313, יש לשקלל את הסכום ב-50%.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 בנושא עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים. ביום 15 ביולי 2014, פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראה, במסגרתו הוחמרו המגבלות החלות על תאגיד בנקאי בנוגע לעסקאות עם אנשים קשורים.
במסגרת התיקון, בין היתר, הורחבה רשימת אנשים קשורים, ונוספו לה גם בעלי מניות המחזיקים מעל 5% בתאגיד הבנקאי, לרבות מי ששולט בהם, תאגידים בשליטתם, וכן נושאי משרה בתאגידים אלו. עם זאת, נקבע כי חריגה זמנית, של עד 60 יום, משיעור החזקה של 5%, אשר על פניו אינה מכוונת, לא תחייב סיווג כ"איש קשור" לעניין ההוראה. בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה נוסף לרשימת אנשים קשורים גם בעל מניות אשר הציע מועמד למינוי כדירקטור. כמו כן, נוספו לרשימת האנשים הקשורים גם צאצאים של נושאי משרה ומי שסמוך על שולחנם, אשר לא היו כלולים קודם ברשימת האנשים הקשורים.
בנוסף, שונתה הגדרת ההון המשמשת במגבלה בדבר היקף העסקאות עם אנשים קשורים, להון העצמי רובד 1, במקום ההון הפיקוחי על פי ההוראה הקיימת, וכתוצאה מכך נקבעו מגבלות מחמירות יותר על היקף העסקאות עם אנשים קשורים. כמו כן, נקבעה מגבלה חדשה לפיה סך החבויות של נושא משרה בתאגיד הבנקאי, קרוביו ותאגידים בשליטתם לא יעלה על מיליון ש"ח, זאת, למעט הלוואות לדיור.
בנוסף, במסגרת התיקון עודכנו הרפים שנקבעו בהוראה לאישור עסקאות "אנשים קשורים" על ידי ועדת הביקורת.
מועד תחילת השינויים היה בחודש ינואר 2015. יצויין כי השינוי בהגדרת ההון יחול באופן הדרגתי.
הבנק נערך ליישום ההוראה.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשנת 2014 בסך של 370 מיליון ש"ח, לעומת 278 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה בשיעור של 33.1%. העליה ברווח הנקי נובעת בעיקרה מהשינוי בהוצאה להפסדי אשראי. מאידך, הרווח הנקי הושפע, בין היתר, משינויים בעתודה לפיצויים, בעיקר בגין תוכנית פרישה, בסך של כ-47 מיליון ש"ח, נטו.
ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בהקטנת הוצאות בסך של 60 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת הוצאה בסך 322 מיליון ש"ח בשנת 2013. הירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2014, בהשוואה לשנת 2013, נובעת בעיקר מירידה בהוצאה על בסיס פרטני, כתוצאה, בעיקר, מגביות (ביטול מחיקות חשבונאיות) והקטנת הפרשות במספר תיקי אשראי, וכן מירידה בהוצאה על בסיס קבוצתי שנבעה, בעיקר, משינויים ביתרת האשראי.
עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בשנת 2014 בסך של 357 מיליון ש"ח, לעומת 418 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 14.6%. הירידה האמורה הושפעה, בעיקר, מיישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), כמפורט בביאור 1 ד' (25) לדוחות הכספיים. אילולא יישום ההוראה, היו העמלות והכנסות אחרות מסתכמות בשנת 2014 בסך של 370 מיליון ש"ח, ירידה של 11.5%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014								
	פעילות מקומית					פעילות בינלאומית			
	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך-הכל	בנקאות ופיננסים	בניה ונדל"ן	סך-הכל	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים								
הכנסות ריבית, נטו									
- מחיצוניים	597	15	-	290	902	195	42	237	1,139
- בינמגזרי	(75)	-	-	(96)	(171)	(60)	(15)	(75)	(246)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	522	15	-	194	731	135	27	162	893
הכנסות מימון שאינן מריבית	34	1	2	1	38	-	-	-	38
עמלות והכנסות אחרות	130	29	60	89	308	41	8	49	357
סך-הכל הכנסות	**686**	**45**	**62**	**284**	**1,077**	**176**	**35**	**211**	**1,288**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	(145)	-	-	13	(132)	14	58	72	(60)
הוצאות תפעוליות ואחרות	455	14	43	81	593	102	27	129	722
רווח (הפסד) לפני מסים	376	31	19	190	616	60	(50)	10	626
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	139	12	5	73	229	28	(7)	21	250
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**237**	**13**	**14**	**117**	**381**	**32**	**(43)**	**(11)**	**370**
תשואה להון (אחוזים)	11.4	35.9	142.2	9.5	11.4	5.9	(30.6)	(1.7)	9.1
יתרה ממוצעת של נכסים	22,400	350	28	8,415	31,193	6,494	1,841	8,335	39,528
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	22,400	350	28	8,415	31,193	6,494	1,841	8,335	39,528
יתרה ממוצעת של התחייבויות	15,896	676	6	1,821	18,399	1,884	509	2,393	20,792
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	15,896	-	-	1,821	17,717	1,884	509	2,393	20,110
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	24,128	434	113	14,708	39,383	6,524	1,709	8,233	47,616
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	79,061	-	79,061	-	-	-	79,061
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	-	-	648	-	648	-	-	-	648
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:									
מרווח מפעילות מתן אשראי	487	15	-	190	692	99	18	117	809
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	35	-	-	4	39	36	9	45	84
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**522**	**15**	**-**	**194**	**731**	**135**	**27**	**162**	**893**

נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013								
	פעילות מקומית					פעילות בינלאומית			
	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך-הכל	בנקאות ופיננסים	בניה ונדל"ן	סך-הכל	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים								
הכנסות ריבית, נטו									
- מחיצוניים	589	15	-	520	1,124	184	22	206	1,330
- בינמגזרי	(42)	-	-	(251)	(293)	(50)	(4)	(54)	(347)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	547	15	-	269	831	134	18	152	983
הכנסות מימון שאינן מריבית	70	-	3	1	74	-	-	-	74
עמלות והכנסות אחרות	173	34	57	102	366	46	6	52	418
סך-הכל הכנסות	**790**	**49**	**60**	**372**	**1,271**	**180**	**24**	**204**	**1,475**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	246	3	-	23	272	12	38	50	322
הוצאות תפעוליות ואחרות	472	24	47	61	604	93	23	116	720
רווח (הפסד) לפני מסים	72	22	13	288	395	75	(37)	38	433
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	28	7	4	105	144	14	(8)	6	150
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**44**	**10**	**9**	**183**	**246**	**61**	**(29)**	**32**	**278**
תשואה להון (אחוזים)	2.1	27.3	95.3	13.7	7.0	11.6	(24.2)	4.9	6.7
יתרה ממוצעת של נכסים	22,948[1]	380	27	11,464	34,819	6,012	1,935	7,947	42,766
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	22,948[1]	380	27	11,464	34,819	6,012	1,935	7,947	42,766
יתרה ממוצעת של התחייבויות	18,311	789	3	1,989	21,092	1,860	313	2,173	23,265
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	18,311	-	-	1,989	20,300	1,860	313	2,173	22,473
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	26,665	462	117	16,667	43,911	6,487	1,505	7,992	51,903
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	73,412[2][4]	-	73,412	-	-	-	73,412
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	-	-	689[2][3]	-	689	-	-	-	689
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:									
מרווח מפעילות מתן אשראי	513	15	-	262	790	99	12	111	901
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	34	-	-	7	41	35	6	41	82
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**547**	**15**	**-**	**269**	**831**	**134**	**18**	**152**	**983**

הערה:
(1) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (2) לדוחות הכספיים.
(2) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (4) לדוחות הכספיים.
(3) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (6) לדוחות הכספיים.
(4) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (5) לדוחות הכספיים.

השירות ללקוחות המגזר

המגזר העסקי נהנה משירות בנקאי מקצועי, המתמחה בליווי פיננסי כולל (One Stop Shop) לרבות בחינה מעמיקה של צרכי החברה והתאמת פתרונות פיננסים יצירתיים. הלקוחות זוכים לשירות אישי, מקצועי ואיכותי המתייחס לכל צרכיהם הפיננסיים בהתאמת מוצרים בנקאיים שונים בתחומי האשראי, הגנות מטבע, מסחר בינלאומי, סליקה בכרטיסי אשראי, מימון, השקעות מתמחות בשוק ההון ועוד.
הליווי הפיננסי של החברות הגדולות מתבצע באמצעות מנהלי העסקים באגף חברות גדולות של החטיבה העסקית. הצוותים מפולחים על פי ענפי הפעילות העסקית של החברות. הצוותים כוללים מנהל עסקים, בנקאי עסקים, כלכלנים ורכזי אשראי. צוות כזה מהווה כתובת בנקאית לכל צרכיו הפיננסיים של הלקוח העסקי.

לרשות הלקוחות עומדים שירותי הסניף הראשי ת"א. סניף זה מתמחה בטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים של הבנק כמו גם במתן שירותים למוסדות פיננסיים ומוסדיים, לרבות טיפול בחשבונות קסטודיאן לגופים זרים. בנוסף, עומדים לרשות הלקוחות שלוחת סניף ראשי בירושלים, הממוקמת בתוך סניף ראשי ירושלים, ושלוחה נוספת בחיפה.

דש"ה מציעה ללקוחות המגזר העסקי שירותי חיתום ושירותים בתחום הבנקאות להשקעות.

אתר שיווקי חדש לעסקים. בחודש אוקטובר 2014, השיק הבנק אתר שיווקי חדש לעסקים. העיצוב החדש הינו כמקובל באתרי אינטרנט מובילים: עיצוב נקי וקל להתמצאות והתאמה למכשירים ניידים.

ענף שוק ההון. הענף פועל במטרה להרחיב את שירותי הבנק בתחום שוק ההון לתאגידים הגדולים, הגופים המוסדיים ופעילי שוק ההון. הענף עוסק בהקצאת אשראי לפעילי שוק ההון, לרבות מתן שירותים נלווים (ברוקראז', ייעוץ השקעות, תפעול), במתן ייעוץ יזום לתאגידים, ובטיפול כולל בגופים מוסדיים.

לקוחות העוסקים בסחר בינלאומי מטופלים באגף סחר חוץ (לפרטים נוספים, ראו להלן).

סניף בורסת היהלומים משרת את לקוחות ענף היהלומים, וייחודו בניהול חשבונות ליהלומנים, תוך התמחות בכלל השירותים המיוחדים לענף זה.

חלק מלקוחות המגזר מקבלים שירותים באמצעות חדר עסקות (ראו להלן ב"מגזר הניהול הפיננסי") ובאמצעות שלוחות חו"ל של הבנק (ראו להלן ב"הפעילות הבינלאומית").

פעילות סחר חוץ

כללי. אגף סחר חוץ פועל במסגרת החטיבה העסקית בבנק, ומעניק שירותים מגוונים ללקוחות מהמגזרים העסקיים השונים העוסקים בסחר בינלאומי.

היקפי הפעילות. על פי נתוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2014, הסתכם יבוא הסחורות בסך של 71.5 מיליארד דולר, עליה של 0.5% לעומת שנת 2013. יצוא הסחורות הסתכם בסך של 57.7 מיליארד דולר, עליה של 1.4% לעומת שנת 2013. (נתונים אלה כוללים מטוסים, אוניות, יהלומים וחומרי אנרגיה). בשנת 2014 נמשכת מגמת הירידה ביבוא חומרי אנרגיה, בשיעור של כ-12.3%. זאת, לאחר ירידה של כ-15% בתחום זה בשנת 2013.

על פי נתוני המגמה ברבעון האחרון של שנת 2014, קיימת עליה מתונה של כ-2% וכ-1% ביצוא הסחורות וביבוא הסחורות (ללא מטוסים, אוניות, יהלומים וחומרי אנרגיה), בהתאמה.

הפעילות העסקית באגף סחר חוץ מרכזת את מכלול השירותים בתחום סחר החוץ הנדרשים ללקוח (יבוא, יצוא, מימון, מכשירים פיננסיים וכד').

בשנת 2014 המשיך אגף סחר חוץ בפעילות אינטנסיבית לשימור ופיתוח הקשר עם הלקוחות הקיימים וגיוס לקוחות חדשים, תוך ייזום מפגשים עסקיים וביקורי לקוחות בשיתוף עם מנהלי היחידות העסקיות בחטיבות שונות. כמו כן, פעל אגף סחר חוץ בשיתוף עם חדר עסקאות, במטרה לצרף לקוחות סחר חוץ של החטיבה הבנקאית לביצוע פעולות בחדר עסקאות מסחרי, דבר שמאפשר שיפור רמת השירות הניתן ללקוח ושיווק מוצרים פיננסיים חדשים.

בשנת 2014 בוצעה בהצלחה הפעילות השיווקית להגדלת מאגר הלקוחות המשתמשים בשירותי סחר חוץ באינטרנט. מערכת האינטרנט מאפשרת ללקוחות ביצוע תשלומי יבוא ישירים, ביצוע פתיחת אשראי דוקומנטרי יבוא וביצוע תשלומים בדוקומנטים לגוביינא יבוא.

שיפורים טכנולוגיים. בשנת 2014 בוצע מחשוב תהליכי עבודה במחלקת עסקאות סחר חוץ מורכבות וערבויות חוץ. כמו כן, הרחיבה המחלקה את פעילותה וכיום היא נותנת מענה בנושא ערבויות חוץ לכלל לקוחות הבנק.

שינויים במאפייני הלקוחות

הלקוחות הגדולים וקבוצות הלווים הגדולות במשק מהווים נתח נכבד מתיק הלקוחות העסקיים בבנק.

תיק האשראי העסקי כולל בתוכו גם חשיפה לחברות אחזקה שהאשראי שניתן להן שימש למימון פעילות מקומית או פעילות בחו"ל. ברמה המשקית, בשנים האחרונות חל גידול בפרופיל הסיכון של חברות אלה, כאשר מספר חברות החזקה גדולות לא הצליחו לפרוע את חובותיהן ונאלצו להגיע להסדר חוב עם מחזיקי איגרות החוב שהונפקו על ידן, (ולגבי אחרות קיים חשש לכך, המתבטא בתשואות איגרות החוב).

בעקבות גידול בפרופיל הסיכון של חברות האחזקה הפעילות בשוק המקומי ו/או בשווקי חו"ל, הבנק הקטין את האשראי הניתן להן, בדרך של העברת אשראי לחברות הבת התפעוליות, מעבר לאשראי באמורטיזציה, גיבוי החוב בביטחונות מקומיים סבירים, והימנעות ממתן אשראי לחברות שעיקר פעילותן בחו"ל.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

המגזר העסקי עוסק באופן שוטף בעדכון ושדרוג מערכות המידע המשמשות אותו לניתוח ומדידת סיכונים שונים (בעיקר סיכוני אשראי) למעקב ובקרה אחר פעילות הלקוחות "בזמן אמת".

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- קשר מחייב וארוך טווח עם הלקוחות, שירות איכותי, מתן מענה מהיר לבקשות אשראי ולמכלול השירותים הנלווים (פעילות סחר חוץ, השקעה בניירות ערך, מכשירים פיננסיים נגזרים, שירותים בנקאיים למנהלי ובעלי חברות וכיוצ"ב);
- יכולת תמיכה ועמידה לצד הלקוח גם בעיתות של האטה ומשבר כלכלי;
- ניהול יעיל של תיק האשראי מהיבט מדידה, תמחור וניהול סיכונים מושכל "בזמן אמת", תוך קיום מערכות בקרת אשראי נאותות לאיתור ומזעור הסיכונים ותוך התייחסות לכלל היקף החבויות של הלקוח לרבות בשוק החוץ בנקאי;
- הכשרה מקצועית של כוח אדם איכותי ומיומן;
- שיפור היכולת הטכנולוגית לאספקת השירותים;
- קשרים עם בנקים גדולים בארץ ובחו"ל.

מחסומי הכניסה והיציאה של המגזר

הלקוחות במגזר פעילים, בו זמנית, מול מספר בנקים כך שהיתרון היחסי של המגזר מושתת על מערכות קשרים ארוכות טווח עם לקוחותיו ובכלל זה שביעות רצון מתמשכת מטיב השירות ומתן פתרון מהיר והולם לצרכי מימון מורכבים, ותמיכה בלקוחות בזמן של הרעה במצב הכלכלי.
חלק ניכר מהפירמות הגדולות אמצו מדיניות מינוף הכוללת צריכת מקורות מימון בנקאים בד בבד עם אמצעי מימון חוץ בנקאים.
מחסומי כניסה ויציאה עשויים להיווצר מהצורך בהקצאת הון מתאימה ועמידה במגבלות רגולטוריות של בנק ישראל המשליכים על אופן והיקף הפעילות מול לקוחות וקבוצות לווים.
מקורות למתן אשראי לזמן ארוך, העומדים לרשות הבנק, מוגבלים ביחס למקורות לזמן קצר ובינוני. לפיכך נדרש שיתוף פעולה עם משקיעים מוסדיים במימון פרויקטים ארוכי טווח בתחום הנדל"ן המניב והתשתיות ו/או באמצעות מכירת חלקים מהאשראי הבנקאי לזמן ארוך.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

כתחליף לאשראי הבנקאי ללקוחות המגזר העסקי התפתחו מוצרי מימון תחליפים המוצעים על ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאים בכלל וגופים מוסדיים בפרט. תחליפי האשראי כוללים גיוס אמצעי מימון באמצעות הנפקת מניות, איגרות חוב וניירות ערך אחרים בשווקי ההון בארץ ובחו"ל לרבות העמדת אשראי ישיר הניתן על ידי גופים אלה.
במצבים של הרחבת הפעילות העסקית ושיפור בביצוע העסקי של חברות הפועלות בשוק המקומי ובשווקים בחו"ל, גדלה זמינות מקורות המימון החוץ בנקאיים לחלק מהלקוחות הגדולים, החסונים פיננסית.
כאשר קיימת יכולת גיוס בשוק ההון, מהווה המימון החוץ בנקאי מקור מימון תחליפי בעיקר למוצרי אשראי לטווח ארוך ובינוני ובכך תורם להקטנת היקפו של אשראי זה בתיק האשראי המשקף את פעילות המגזר.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

המגזר העסקי חשוף לתחרות מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות לרבות בנקים זרים הפועלים בישראל (HSBC ,Citigroup).
במהלך השנה האחרונה מורגשת ירידה בביקוש לאשראי העסקי, וכן ניכרת ירידה בהיצע האשראי לקבוצות לווים וחברות החזקה.

שיווק והפצה

פעילות המגזר העסקי בשיווק אשראי ושירותים נלווים ללקוחות קיימים וחדשים מתבצעת, בעיקר, על ידי מנהלי העסקים העוסקים בהתאמת פתרונות מימון לעסקאות השונות וניתוח של מכלול הצרכים הבנקאים של הלקוחות, בהתאמה נכונה של מוצרי הבנק לצרכיהם ובהעמדתם ב"זמן אמת".

פעילות שיווק והפצה של מוצרי הבנק מתבצעת גם מול דירת הבעלים של החברות, מנהליהן ועובדיהן.

פעילות המגזר מול לקוחות בשוק ההון מתבצעת על ידי ענף שוק ההון, העוסק בשיווק אשראי ושירותים נלווים ללקוחות חדשים וקיימים, הכוללים תפעול, ייעוץ השקעות וברוקראז'.

התמודדות עם תחרות

התחרות הגבוהה במגזר מתבטאת, בעיקר, בטיב השירות ותחכומו, מהירות התגובה ומחירי אשראי ועמלות, התואמים, בקירוב, את התמהיל המוצע על ידי המתחרים. האמצעים העיקריים של המגזר להתמודדות עם התחרות כוללים מתן שירות אישי, מקצועי ואיכותי ובניית קשר ארוך טווח עם הלקוחות תוך מעבר לראיה כוללת של צרכיהם הפיננסיים.

המשבר האחרון הגביר את מודעות הלקוח העסקי לכך שרצוי לו לעבוד עם יותר מבנק אחד לאור הרצון והצורך שלא להיות תלוי במסגרות ו/או קווי אשראי מבנק אחד. מודעות גוברת זו מהווה יתרון לבנק בעת גיוס לקוחות חדשים.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים כוללים מימון שוטף על פי צרכי הלקוחות ובין השאר פעילות סחר חוץ וחדר עסקות, מימון השקעות לשימור הפעילות והרחבתה, מימון רכישות ומיזוגים, מתן אשראי לפעילים בשוק ההון, רכישת השתתפות באשראים ו/או סיכונים המוצעים על ידי הבנקים הגדולים המקומיים או גופים פיננסיים בחו"ל ומתן אשראי לחברות ישראליות הפועלות בחו"ל.

בנוסף, ניתנים שירותים נלווים כפעילות בתחום הפסיבה וההשקעות, עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים, העמדת ערבויות כספיות, ביצוע וכיו"ב.

מגזר הבנקאות המסחרית

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשנת 2014 בסך של 153 מיליון ש"ח, לעומת 170 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 10.0%. הירידה ברווח הושפעה, בין היתר, משינויים בעתודה לפיצויים, בעיקר בגין תוכנית פרישה, בסך של כ-8 מיליון ש"ח, נטו.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 63 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת 123 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 48.8%.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בשנת 2014 בסך של 155 מיליון ש"ח, לעומת 190 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 18.4%. הירידה האמורה הינה כתוצאה מיישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), כמפורט בביאור 1 ד' 25 לדוחות הכספיים. אילולא יישום ההוראה, היו העמלות והכנסות אחרות מסתכמות בשנת 2014 בסך של 185 מיליון ש"ח, ירידה של 2.6%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014									
	פעילות מקומית					פעילות בינלאומית				
	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	הלוואות לדיור	סך-הכל בנקאות ופיננסים	בניה ונדל"ן	סך-הכל	סך-הכל	
	במיליוני שקלים חדשים									
הכנסות ריבית, נטו										
– מחיצוניים	297	8	–	123	12	440	133	287	727	
– בינמגזרי	(46)	–	–	(17)	(2)	(65)	(34)	(83)	(148)	
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	251	8	–	106	10	375	99	204	579	
הכנסות מימון שאינן מריבית	8	–	–	–	–	8	–	–	8	
עמלות והכנסות אחרות	63	14	10	28	–	115	20	40	155	
סך-הכל הכנסות	**322**	**22**	**10**	**134**	**10**	**498**	**119**	**244**	**742**	
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	42	–	–	27	–	69	(10)	(6)	63	
הוצאות תפעוליות ואחרות	237	7	9	42	3	298	61	135	433	
רווח לפני מסים	43	15	1	65	7	131	68	115	246	
הפרשה למסים על הרווח	20	6	–	25	3	54	21	36	90	
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**23**	**6**	**1**	**40**	**4**	**74**	**47**	**79**	**153**	
תשואה להון (אחוזים)	4.0	24.8	115.5	10.0	7.8	7.0	10.1	8.7	7.7	
יתרה ממוצעת של נכסים	7,410	176	–	3,797	373	11,756	4,019	8,458	20,214	
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	7,410	176	–	3,797	373	11,756	4,019	8,458	20,214	
יתרה ממוצעת של התחייבויות	7,656	346	–	960	1	8,963	927	2,318	11,281	
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	7,656	–	–	960	1	8,617	927	2,318	10,935	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	7,617	315	16	4,858	492	13,298	5,534	10,163	23,461	
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	–	–	7,308	–	–	7,308	–	–	7,308	
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	493	–	350	–	–	843	–	–	843	
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:										
מרווח מפעילות מתן אשראי	236	8	–	102	10	356	79	155	511	
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	15	–	–	4	–	19	20	49	68	
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**251**	**8**	**–**	**106**	**10**	**375**	**99**	**204**	**579**	

נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013									
	פעילות מקומית					פעילות בינלאומית				
	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	הלוואות לדיור	סך-הכל	בנקאות ופיננסים	בניה ונדל"ן	סך-הכל	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים									
הכנסות ריבית, נטו										
– מחיצוניים	324	4	–	129	10	467	146	121	267	734
– בינמגזרי	(85)	–	–	(29)	(2)	(116)	(41)	(27)	(68)	(184)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	239	4	–	100	8	351	105	94	199	550
הכנסות מימון שאינן מריבית	15	–	–	–	–	15	–	–	–	15
עמלות והכנסות אחרות	92	9	10	32	–	143	23	24	47	190
סך-הכל הכנסות	**346**	**13**	**10**	**132**	**8**	**509**	**128**	**118**	**246**	**755**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	101	1	–	(9)	(3)	90	19	14	33	123
הוצאות תפעוליות ואחרות	213	7	9	30	2	261	71	56	127	388
רווח לפני מסים	32	5	1	111	9	158	38	48	86	244
הפרשה למסים על הרווח	11	1	1	40	3	56	6	11	17	73
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**21**	**3**	**–**	**71**	**6**	**101**	**32**	**37**	**69**	**170**
תשואה להון (אחוזים)	3.4	15.0	–	20.6	16.5	10.0	9.6	9.1	9.3	9.7
יתרה ממוצעת של נכסים	7,330[1]	100	–	3,444	347	11,221	4,182	3,883	8,065	19,286
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	7,330[1]	100	–	3,444	347	11,221	4,182	3,883	8,065	19,286
יתרה ממוצעת של התחייבויות	6,752	210	–	877	1	7,840	1,357	921	2,278	10,118
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	6,752	210	–	877	1	7,840	1,357	921	2,278	10,118
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	7,496	222	17	4,232	454	12,421	4,330	5,136	9,466	21,887
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	–	–	8,891[2]	–	–	8,891	–	–	–	8,891
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	932	–	288[2][3]	–	–	1,220	–	–	–	1,220
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:										
מרווח מפעילות מתן אשראי	221	4	–	94	8	327	77	75	152	479
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	18	–	–	6	–	24	28	19	47	71
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**239**	**4**	**–**	**100**	**8**	**351**	**105**	**94**	**199**	**550**

הערה:
(1) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (2) לדוחות הכספיים.
(2) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (4) לדוחות הכספיים.
(3) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (6) לדוחות הכספיים.

השירות ללקוחות המגזר

השירות ללקוחות הבנק ניתן באמצעות חמישה מרכזי עסקים בפריסה ארצית, בחפיפה גיאוגרפית לחמשת המרחבים הפועלים בבנק: ת"א, השרון, השפלה, ירושלים והדרום וצפון. זאת לאחר מיזוג מרכז עסקים דן לתוך מרכז עסקים תל אביב, בשלהי שנת 2014, במסגרת מהלכי ההתייעלות הנקטים בבנק. לפרטים נוספים בדבר השירות לעסקים קטנים ובינוניים, ראו לעיל "מגזר עסקים קטנים".

מגזר הבנקאות המסחרית נהנה משירות בנקאי מקצועי. הלקוחות זוכים לשירות אישי, מקצועי ואיכותי המתייחס לכל צרכיהם הפיננסיים בהתאמת מוצרים בנקאיים שונים בתחומי האשראי, הגנות מטבע, מסחר בינלאומי, סליקה בכרטיסי אשראי, מימון, השקעות מתמחות בשוק ההון ועוד. לצד אלה מוצעים פתרונות לצרכים הפיננסיים של בעלי החברות, מנהליהן וצוות העובדים בהן, הנהנים מהסדרים המקנים להם מעמד של לקוחות מועדפים.

השירות במרכזי העסקים אינטגרטיבי וניתן על ידי צוותים הכוללים בנקאי עסקים, כלכלנים ורכזי אשראי, בסיוע צוות המבצע הלוואות וערבויות. התאמת השירות ללקוח העסקי נעשית על ידי צוותי שירות ייחודיים אלו אשר נמצאים במרכזי העסקים, תוך הסתייעות במערך הסניפים.

לקוחות העוסקים בסחר בינלאומי מטופלים באגף לסחר חוץ. לרשות לקוחות המגזר, עומד אתר האינטרנט החדש "עסקים+". (לפרטים נוספים, ראו לעיל ב-"המגזר העסקי").

חדר עסקות. מאז פתיחת חדר עסקות מסחרי למתן שירותי פעילות חדר עסקות, ללקוחות מגזר עסקים קטנים ומגזר הבנקאות המסחרית בבנק, מתבצעת פעילות ממוקדת, לחיבור לקוחות מתאימים לחדר עסקות זה. החדר מעניק שרותי רכישת מט"ח והמרתו וביצוע עסקאות הגנה.

התפתחויות בשווקים של המגזר

לקוחות המגזר הינם בדרך כלל, כאמור, חברות בעלות היקף פעילות בינוני, שעיקר פעילותן בשוק המקומי. חלק מלקוחות המגזר מנהלים פעילות יבוא ויצוא.

ברבעון השלישי של שנת 2014, הואטה הצמיחה כתוצאה מהשפעות מבצע "צוק איתן", אך לאחר תום המבצע, חלה התאוששות בתיירות, ברכישות בכרטיסי אשראי, ובפדיון ענפי המסחר והשירותים ואף שיפור ביצוא, כך שלא הייתה השפעה מהותית על ההכנסות ורווחיות של מרבית לקוחות המגזר.

יעדים ודגשים לשנת 2015

- לאור החוזקות והייחודיות של מרכזי העסקים בדיסקונט, המגזר מהווה אחד מהמיקודים האסטרטגיים של הבנק. לאור זאת, נקבע למגזר יעד מאתגר של גידול בהיקף האשראי תוך דגש על לקוחות איכותיים. קיימים וחדשים, הפועלים בענפי משק בעלי רמת סיכון סבירה ורווחיות נאותה לבנק;
- הרחבת פעילות עם לקוחות הפועלים בענפי משק המועדפים לגידול על פי מדיניות האשראי של הבנק, בין היתר: מיקוד פעילות עם רשויות מקומיות ותאגידים נלווים, קיבוצים ותעשיה קיבוצית, תעשיית מזון וליווי פרויקטים קטנים למגורים למול צמצום פעילות בענפי משק בעלי רמת סיכון גבוהה;
- מיצוי קו עסקים בתחום האשראי המסחרי - דגש על העמקת פעילות וגידול ברווחיות המגזר, תוך שאיפה להגדלת הפעילות עם לקוחות המגזר בדרך של העמקת פעילות סחר חוץ, פעילות בניירות ערך, העברות והגדלת פעילות חוץ מאזנית המרתקת פחות הון;
- המשך שיפור מקצועיות, זמינות ותהליכי ניהול סיכוני האשראי והגברת תהליכי הבקרה והניטור, בדרך של שיפור איכות ניתוח המעקב אחר מצב הלקוחות בדיוני ועדות האשראי, זיהוי מוקדם של לקוחות שעלולים להיקלע לקשיים, על ידי ועדת מעקב ייעודית העוקבת אחר לקוחות אלו, הרחבת הקווים המנחים למתן אשראי למגזר ומעקב אחרי חריגות מהכללים שנקבעו, וכן מעקב אחר התפתחות תיק האשראי והפקת לקחים;
- הטמעת מודלים מתקדמים לניהול סיכוני אשראי, במטרה לשפר את תמחור הלקוח או העסקה השולית והתאמת המרווח המימוני לאופי העסקה והסיכון לבנק, תוך שיפור היכולת להתחרות על לקוחות איכותיים;
- פעילות ממוקדת מול לקוחות שאינם מנצלים את מסגרת האשראי בכדי לפנות נכסי סיכון לגידול באשראי .

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

להערכת הבנק, צפוי גידול קטן בצמיחה בהשוואה לשנת 2014, תוך המשך ההתאוששות בתיירות, לאחר מבצע "צוק איתן" וההתאוששות ביצוא הסחורות, גידול בהשקעות בנכסים קבועים והמשך הגידול בצריכה הפרטית.

לאור האמור לעיל, צפוי גידול באשראי הבנקאי למגזר המסחרי הן למימון הון חוזר והן להשקעות ולמימון פעילות היצוא.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר

- יכולת זיהוי צרכי הלקוח והתאמת מוצרי הבנקאות לצרכיו תוך מתן תגובה מהירה;
- יכולת הענקת שירות כולל ומקיף ללקוח תוך גילוי מקצועיות ושימוש באמצעים טכנולוגים מתקדמים;
- קיום מערך בקרה שוטפת לצמצום סיכוני האשראי בבנק וזיהויים ב"זמן אמת" והקפדה בנושא הציות;
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק.

מחסומי הכניסה והיציאה של המגזר

- הקמת מערכת סינוף בפריסה התואמת את הפוטנציאל העסקי;
- הכשרת כח אדם מקצועי ומיומן במגוון המוצרים והפעילויות;
- השקעה בפיתוח ותחזוק אמצעים טכנולוגיים לשירות הלקוחות והעובדים;
- הצורך בריתוק הון בהיקף ניכר במתן אשראי בו נכסי הסיכון מהווים חלק משמעותי;
- הצורך בקיום מגוון רב של מוצרים מותאמים לצרכי לקוחות.

מגזר הבנקאות הפרטית

כללי

מערך השירות של הבנקאות הפרטית שם דגש על שירות בנקאי כולל, יוזם ומתמחה, ללקוחות עתירי הון, תוך מחויבות לטיפול מהיר במכלול צרכי הלקוח ובפרט בתחום ההשקעות.
לקוחות הבנקאות הפרטית, הישראלים ותושבי החוץ, מוגדרים כלקוחות פרטיים, המחזיקים בסכום מינימלי של נכסים פיננסים בבנק העולה על סך של 4 מיליון ש"ח ללקוחות ישראליים ו-1 מיליון דולר ללקוחות תושבי חוץ (להלן: "לקוחות בנקאות פרטית").
לקוחות הבנקאות הפרטית המקומית בישראל, מנהלים את חשבונותיהם בסניפי הבנק, ומקבלים שירות ב-4 מרכזי בנקאות פרטית, העומדים לרשותם: בהרצליה פיתוח, בתל אביב, בירושלים ובחיפה. לקוחות הבנקאות הפרטית שהינם תושבי חוץ מקבלים שירות במרכז הבנקאות הפרטית הבינלאומית בתל אביב.
לפרטים בדבר פעילות המגזר בחו"ל, ראו להלן "הפעילות הבינלאומית".

דגשים אסטרטגיים

בהתאם לדגשים האסטרטגיים העומדים ביסוד תוכניות העבודה של הבנק, פועלת הבנקאות הפרטית באמצעות 2 אגפים: האגף לבנקאות פרטית בינלאומית, המשרת לקוחות בנקאות פרטית תושבי חוץ; והאגף לבנקאות פרטית ישראלית, המשרת לקוחות בנקאות פרטית תושבי ישראל.
הבנקאות הבינלאומית משרתת שני פלחי לקוחות, פלח בנקאות פרטית בינלאומית ופלח בנקאות קמעונאית בינלאומית, האחראי לטיפול בתושבי חוץ בעלי נכסים פיננסים בבנק, הנמוכים מרף המינימום של הבנקאות הפרטית.
שירות הבנקאות הפרטית, הניתן לישראלים ולתושבי החוץ, מציע ללקוחות שירות בנקאי אישי וכולל, הניתן על ידי מנהל קשרי לקוחות, האחראי על חשבונם, ומקנה להם נגישות לייעוץ השקעות ולמוצרים פיננסיים, לרבות בתחום הגלובלי.
מרכזי הבנקאות הפרטית מציעים ללקוחות שירותים בנקאיים כוללים, עם דגש על ניהול השקעות פיננסיות ומוצרים מותאמים, כאשר הלקוחות יכולים לקבל אשראי למימון השקעותיהם.
מערכי הבנקאות הפרטית ימשיכו להתמקד בהרחבת בסיס הלקוחות ובהעמקת הפעילות מולם, תוך שימת דגש על טיפוח דור ההמשך וניהול סיכונים יסודי בתהליך צירוף לקוחות חדשים וטיפול בקיימים.
כחלק בלתי נפרד מהתוכנית העסקית בבנקאות הפרטית מושם דגש על בחינה ושדרוג מתמידים של תהליכי ניהול הסיכונים. בתחילת השנה אימץ הבנק מדיניות מבוססת סיכון בנוגע ללקוחות תושבי חוץ ועולים חדשים, המתייחסת לנושא תשלום המס על הכספים המופקדים בחשבונם והחל מיידית בישומה לגבי קבוצת הלקוחות הרלוונטית. בנוסף, יחידת ניהול הסיכונים בחטיבת נכסי לקוחות תמשיך להעמיק את פעילותה בתחומי איסור הלבנת הון, ציות וניהול סיכונים תפעוליים. נאמני הציות בסניפים ובמרכזי הבנקאות הפרטית, אחראים לניהול הסיכונים השוטף ביחידה, אולם מדווחים ישירות למנהל יחידת ניהול הסיכונים. על פי תוכנית העבודה, המשיכו העובדים ביחידות להשתתף בהדרכות להרחבת והעמקת הידע בתחומי איסור הלבנת הון וציות. עם סיום ההדרכות עוברים העובדים מבדקי ידע.

התפתחויות במגזר

בשנת 2014 המשיך הבנק במהלכים להעמקת הפעילות בקרב לקוחות הבנקאות הפרטית.
הבנקאות הפרטית הישראלית התמקדה בגיוס לקוחות חדשים, באמצעות 4 מרכזי השירות בהרצליה, בחיפה, בירושלים ובת"א, כמו גם, בהעמקת פעילות עם לקוחות קיימים והמשך שיוך לקוחות קיימים מקרב לקוחות הבנק, העונים על פרופיל לקוח בנקאות פרטית. במקביל, המשיכו להתבצע באגף תהליכים שוטפים, של העברת לקוחות שאינם בפרופיל בנקאות פרטית למערכי שירות אחרים, מתאימים יותר, בבנק.

כחלק מהאסטרטגיה שהוגדרה, פועלים המרכזים בתפיסת שירות יעודית ללקוחות הבנקאות הפרטית ובמעטפת שירות רחבה המותאמת ללקוחות המגזר. כחלק מתפיסת השירות, נערכו גם השנה מפגשים ממוקדים עם לקוחות המרכזים בנושאים כלכליים ונושאי אקטואליה שונים והתקיימו אירועי תרבות בהשתתפות ההנהלה הבכירה של הבנק.

הבנקאות הפרטית הבינלאומית, התמקדה בהעמקת הפעילות מול לקוחות קיימים ובהמשך יישום מהלך העברת הלקוחות שאינם עומדים בפרופיל בנקאות פרטית לטיפול סניפי הבנקאות הבינלאומית.

כחלק מהתוכנית לשדרוג תהליכי ניהול הסיכונים בבנקאות הפרטית יושמה מדיניות תושבי החוץ החדשה שאומצה בבנק. כמו כן, המשיך פרויקט מקיף של טיוב חשבונות תושבי חוץ, הכולל סגירת חשבונות וטיוב מסמכים.

סגירת המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בירושלים. במסגרת תוכנית ההתייעלות של הבנק, הוחלט על סגירת המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בירושלים. לקוחות תושבי חוץ, אשר טופלו במרכז, הועברו לטיפול במרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, שם ימשיכו לקבל שירות אישי ומקצועי, מותאם לצרכיהם.

לפרטים בדבר מדיניות קבלת תושבי חוץ, ראו "מיסוי" להלן.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

ההפסד הנקי של המגזר הסתכם בשנת 2014 בסך של 25 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 13 מיליון ש"ח בשנת 2013. הגידול בהפסדי המגזר הושפע, בין היתר, מהפסד ממכירת פעילות DBLA, בסך של 50 מיליון ש"ח, נטו.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 16 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת הוצאות בסך של 4 מיליון ש"ח בשנת 2013.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות הפרטית:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
	פעילות מקומית		פעילות בינלאומית				
	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך-הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך-הכל	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו							
- מחיצוניים	(74)	-	(74)	105	1	106	32
- בינמגזרי	154	-	154	142	-	142	296
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	80	-	80	247	1	248	328
הכנסות מימון שאינן מריבית	4	-	4	5	-	5	9
עמלות והכנסות אחרות	34	56	90	131	60	191	281
סך-הכל הכנסות	**118**	**56**	**174**	**383**	**61**	**444**	**618**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	13	-	13	3	-	3	16
הוצאות תפעוליות ואחרות	157	54	211	390	40	430	641
רווח (הפסד) לפני מסים	(52)	2	(50)	(10)	21	11	(39)
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	(19)	-	(19)	4	1	5	(14)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**(33)**	**2**	**(31)**	**(14)**	**20**	**6**	**(25)**
תשואה להון (אחוזים)	(20.4)	7.4	(17.7)	(4.8)	-	1.5	(5.0)
יתרה ממוצעת של נכסים	1,195	-	1,195	3,824	-	3,824	5,019
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	1,195	-	1,195	2,520	-	2,520	3,715
יתרה ממוצעת של התחייבויות	16,280	-	16,280	18,931	-	18,931	35,211
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	16,280	-	16,280	18,931	-	18,931	35,211
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	1,873	190	2,063	3,617	-	3,617	5,680
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	19,735	19,735	-	14,115	14,115	33,850
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	-	663	663	391	2,150	2,541	3,204
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	22	-	22	53	1	54	76
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	58	-	58	194	-	194	252
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**80**	**-**	**80**	**247**	**1**	**248**	**328**

נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות הפרטית (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
	פעילות מקומית			פעילות בינלאומית			
	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך-הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך-הכל	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו							
- מחיצוניים	(133)	-	(133)	91	-	91	(42)
- בינמגזרי	221	-	221	141	-	141	362
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	88	-	88	232	-	232	320
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	1	1	16	-	16	17
עמלות והכנסות אחרות	41	44	85	104	57	161	246
סך-הכל הכנסות	**129**	**45**	**174**	**352**	**57**	**409**	**583**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	1	-	1	3	-	3	4
הוצאות תפעוליות ואחרות	163	51	214	283	51	334	548
רווח (הפסד) לפני מסים	(35)	(6)	(41)	66	6	72	31
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	1	(1)	-	42	2	44	44
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**(36)**	**(5)**	**(41)**	**24**	**4**	**28**	**(13)**
תשואה להון (אחוזים)	(26.5)	(23.3)	(26.4)	8.3	316.7	9.3	(3.0)
יתרה ממוצעת של נכסים	(1)1,322	-	1,322	2,869	-	2,869	4,191
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	(1)1,322	-	1,322	2,136	-	2,136	3,458
יתרה ממוצעת של התחייבויות	15,489	-	15,489	17,661	-	17,661	33,150
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	15,489	-	15,489	17,661	-	17,661	33,150
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	2,017	176	2,193	3,169	12	3,181	5,374
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	(2)15,488	15,488	-	12,006	12,006	27,494
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	-	(2)368	368	220	(3)1,509	1,729	2,097
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	27	-	27	39	-	39	66
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	61	-	61	193	-	193	254
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**88**	**-**	**88**	**232**	**-**	**232**	**320**

הערה:
(1) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (2) לדוחות הכספיים.
(2) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (4) לדוחות הכספיים.
(3) סווג מחדש - ראו ביאור 31 ב (6) לדוחות הכספיים.

השירות ללקוחות

ללקוחות הבנקאות הפרטית מוצעת "מעטפת שירות", המותאמת ללקוחות המגזר והרותמת את משאבי הבנק והקבוצה למתן מענה אופטימאלי לצרכי הלקוחות ולפעילות יוזמת מולם. לקוחות המגזר נהנים ממכלול שירותים בנקאיים ברמה מקצועית גבוהה ביותר במרכזי הבנקאות הפרטית. לרשות הלקוחות עומדים יועצים בעלי ניסיון בתחום ההשקעות הפיננסיות בארץ ובעולם, יועצים פנסיוניים וכן בנקאים מנוסים בתחומי האשראי והבנקאות הכללית.

בבנקאות הפרטית הישראלית השירות ניתן ללקוחות שישה ימים בשבוע. שעות העבודה במרכזי הבנקאות הפרטית בהרצליה ובחיפה הוארכו, והם פועלים מהשעה 8 בבקר ועד 8 בערב, על מנת לאפשר מתן שירות בשעות הנוחות ללקוחות.

בבנקאות הבינלאומית העובדים דוברי שפות זרות בהתאמה לשפת הלקוח אותו הם משרתים.

בנוסף לשירותים הבנקאיים הכללים, עומדים לרשות הלקוחות שירותים נוספים, כגון: קשר ישיר לחדרי העסקות ושירותים משלימים של חברות הבת של הבנק: נאמנות וניהול תיקי השקעות, המותאמים ללקוחות המגזר.

יחידת תכנון ופיתוח עסקי פועלת להעמיד לרשות לקוחות הבנקאות הפרטית הצעות ערך, בעיקר במעטפת השיווקית.

יחידת ייזום מוצרים פועלת לבניית מוצרים ייחודיים המותאמים לצרכי פלח לקוחות זה.

אגף הייעוץ פועל ליצירת תשתית של מחקר וסקירות שוק מקומיות ובינלאומיות וכן לבניית מודלים להשקעה התואמים את צרכי פלח לקוחות זה.

התפתחות בשווקים של המגזר ותחרות

גם שנת 2014 אופיינה בהמשך התחרות במגזר הבנקאות הפרטית, בתחום המחירים והעמלות וברמת השירות ללקוח. בנקים זרים המשיכו, גם השנה, במאמצי השיווק ללקוחות ישראלים, הנחשבים ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, בין אם באופן ישיר מחו"ל או באמצעות השלוחות המקומיות.

שיווק והפצה

מאמצי השיווק בבנקאות הפרטית נשענים על הפניית לקוחות ממערכי שירות אחרים בבנק או על ידי לקוחות קיימים של הבנקאות הפרטית. שיווק המוצרים ושירותי המעטפת נעשים בעיקר באמצעות מפגשים אישיים ובכנסים מצומצמים וממוקדים ללקוחות הבנקאות הפרטית. כמו כן, כלקוחות נבחרים, נהנים לקוחות הבנקאות הפרטית מפעילות הבנק בתחומי תרבות ואמנות, תוך שיתוף פעולה עם אוצרת האמנות של הבנק ומוזיאון דיסקונט.

מגזר הניהול הפיננסי

חדר עסקאות

חדר עסקאות עומד לרשות הלקוחות והסניפים במתן שירות פיננסי אישי ומקצועי בשווקי הכספים וההון הגלובלים, ובביצוע עסקאות מיוחדות במט"ח, ריביות וניירות ערך. עם לקוחות חדר עסקות נמנים בנקים מקומיים וזרים, חברות, לקוחות פרטיים בעלי היקף פעילות גדול, פעילים בשוק ההון וגופים מוסדיים. דילרים וסוחרים מקצועיים, טכנולוגיה ומערך מחשוב מתקדמים, מאפשרים לחדר העסקאות לספק ללקוחותיו שירות מהיר, מקצועי ותחרותי. שילוב תחומי הפעילות כאמור, מאפשר ללקוחות קבלת כלל שירותי המסחר תחת קורת גג אחת, בסטנדרט השירות ורמת המקצועיות.
חדר עסקאות מרכז תחתיו שני תחומי פעילות עקריים:

מסחר OTC (Over The Counter) – מסחר במט"ח ובריביות

יחידת ה-OTC מפתחת ומתאימה עסקאות שונות לפי צרכי הלקוחות, בעיקר צרכי גידור סיכוני שוק. היחידה הינה "עושה שוק" מרכזי במסחר דולר/שקל; כאשר חדר עסקאות מתקשר בעסקה מול לקוח, חדר עסקאות מהווה צד נגדי לעסקה ונושא בגינה בסיכוני שוק, אשראי ותפעול.
העסקאות העיקריות אותן מאפשרת היחידה ללקוחות הן: רכישת או המרת מטבע חוץ, חוזים עתידיים לא סחירים, אופציות על המטבע, הריבית והמדד, עסקאות החלף ריביות ונגזרים אחרים לפי דרישת הלקוחות.

מסחר בניירות ערך

יחידת ניירות ערך מורכבת משני דסקים: דסק ניירות ערך זרים ודסק ניירות ערך מקומיים. שני הדסקים מאפשרים ללקוחות הבנק גישה לשווקים במגוון רחב של מכשירי השקעה. להלן פרטים אודות תחומי הפעילות במסחר בשני הדסקים בניירות ערך:
ניירות ערך זרים. דסק ניירות ערך זרים פעיל במגוון גדול של שווקי הון ופיננסים בעולם תוך שימוש בכלים פיננסיים מורכבים ומציע מסחר במגוון רחב של מכשירים: מסחר במניות בבורסות חו"ל, מסחר באופציות, באיגרות חוב מדינות ואיגרות חוב קונצרניות, קרנות נאמנות וקרנות גידור וביצוע פעילות ארביטראז'.
ברוקראז' ניירות ערך ישראלים. דסק הברוקראז' בניירות ערך ישראלים עוסק בתיווך עסקאות באיגרות חוב, מניות, חוזים סינטטים, אופציות והמירים בבורסה הישראלית. הדסק מעניק שרותי ברוקראז' בניירות ערך סחירים ולא סחירים, באמצעות תיווך עסקאות עבור לקוחות (עסקאות תואמות), ביצוע עסקאות ללקוחות (בבורסה ומחוצה לה), השתתפות בהנפקות. הדסק מפתח עסקים, משווק ומגייס לקוחות עתירי פעילות בבנק ומחוצה לו ונמצא בקשר ישיר עם לקוחות מוסדיים, חברות גדולות ושחקני גידור הפעילים במסחר התוך יומי.

ניהול נכסים והתחייבויות (נ"ה)

תחומי הפעילות העיקריים בניהול נכסים והתחייבויות הם ניהול ההון, ניהול הנזילות, ניהול חשיפות בסיס וריבית הגלומות במאזן, ניהול התיק הזמין למכירה, קביעת מחירי העברה וניהול המרווח הפיננסי.

ניהול ההון. תהליך ניהול ההון כולל קביעת יעדי יחס הון, בניית מסגרת לגידול בפעילות העסקית שתאפשר עמידה ביעדי ההון של הבנק, חלוקת תקציב נכסי סיכון לחברות בקבוצה וליחידות העסקיות ומעקב אחר הפעילות השוטפת. בתהליך שותפים מספר גורמים בבנק ובקבוצה. בנוסף, הנ"ה אחראי על גיוסי הון בשוק ההון, ככל שנדרש.

ניהול סיכון הנזילות. ניהול סיכון הנזילות מתבצע באמצעות מודל פנימי, ממנו נגזר ההיקף הנדרש של נכסים נזילים לצורך עמידה בתרחישי לחץ, ובאמצעות ניתוח שוטף של מגמות בתמהיל ונפח האשראי, הנכסים וההתחייבויות של הבנק. הנ"ה בבנק בוחן את סיכון הנזילות בחברות הבת, כפי שהוא משתקף במודלים הפנימיים שלהן.

נזילות קצרה ופקדונות. הנ"ה מנהל דסק נזילות העוסק בניהול הנזילות הקצרה של הבנק (עד חודש) בשקלים ובמט"ח, על ידי מכרזים של בנק ישראל, פיקדונות ועסקאות swap. הדסק נותן ציטוטי ריבית בפיקדונות במט"ח ובשקלים עבור לקוחות גדולים (סופר ג'מבו) ודואג להשקיע את עודפי הנזילות בכל מטבע ובכל נקודת זמן.

ניהול חשיפות הבסיס והריבית. אמידת חשיפות השוק במאזן הבנק מתבצע באמצעות מערכת מחשוב יעודית, שניזונה מכלל המערכות התפעוליות בבנק. ועדת נכ"ל, בראשות המנכ"ל, קובעת את רמות החשיפה לסיכוני ריבית במגזרי ההצמדה השונים, במסגרת מגבלות שקבע הדירקטוריון לעניין התיאבון לסיכון.

מחירי העברה וניהול המרווח הפיננסי השולי. הנ"ה מחשב מדי יום את מחירי ההעברה הפנימיים של הבנק לאשראי ולפיקדונות. מחירי ההעברה מהווים בסיס לחישוב רווחיות של כל עסקאות האשראי והפיקדונות המתבצעות בבנק. המחירים מתעדכנים בהתאם להתפתחויות בשווקי ההון והכסף. הנ"ה קובעת את יעדי המרווח השולי בפיקדונות ובאשראי ועוקבת אחריהם באופן שוטף.

טבלאות ריבית. הנ"ה אחראי להפקת ופרסום טבלאות הריבית לפיקדונות.

פיתוח מודלים פיננסיים. הנ"ה אחראי על תחזוקת המודלים לתמחור וגידור עסקאות פיננסיות מורכבות, ובכלל זה פיקדונות ברירה, תחנות יציאה, תחזית פירעונות מוקדמים במשכנתאות ועוד.

ניהול הנוסטרו

מדיניות ניהול תיקי הנוסטרו. תיקי הנוסטרו של הבנק ושל חברות הבת, מנוהלים בראיה כוללת, במטרה למקסם את הכנסות הריבית, תחת מגבלות סיכון שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק והדירקטוריונים של חברות הבת.

יחידת הנוסטרו של הבנק, כפופה להחלטות וועדת השקעות שלה ולמסגרות שנקבעות בדירקטוריון הבנק.

באמצעות ניהול תיק השקעות ביחידת הנוסטרו, מנוהלים יתרות הנזילות העודפות אשר הינם חלק מתיק ההשקעות הקבוצתי. פעילות ההשקעות של חברות הבת, בעיקר אי די בי ניו יורק, דש"ה ובנק מרכנתיל דיסקונט, מבוצעת באופן עצמאי, בכפוף למגבלות סיכון שנקבעו על ידי הבנק.

ניהול קבוצתי

בתחום ניהול ההון מתקיים בבנק תהליך סדור של תכנון הון קבוצתי ובניית תקציב נכסי סיכון לרמת חברה בת ומגזר פעילות בבנק.

בתחום ניהול סיכון הנזילות כל חברה בת אחראית לניהול סיכון הנזילות שלה באופן עצמאי, על בסיס מודל פנימי. הבנק מקצה נזילות לחברות הבת, במידת הצורך, על פי הנגזר מן המודלים הפנימיים. הנ"ה בבנק אחראית על הקמתן של עסקאות נזילות בין חברות הקבוצה.

בתחום ניהול סיכוני שוק. חברות הבת המרכזיות (בנק מרכנתיל דיסקונט ואי די בי ניו יורק) מנהלות את סיכוני השוק באופן עצמאי ובכפוף למגבלות שנקבעו בבנק.

בתחום השקעות נוספות חברות הבת המרכזיות (בנק מרכנתיל דיסקונט, אי די בי ניו יורק ודש"ה) מנהלות מדיניות השקעה עצמאית, בכפוף למגבלות שנקבעו בבנק.

התפתחויות עיקריות במגזר

מכירת פעילות בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שב"א"). הבנק מחזיק 20% בשב"א. ביום 9 בפברואר 2014 התקשרה החברה בהסכם מתוקן למכירת פעילות ה-ATM שלה, בתמורה לסך של 46.8 מיליון ש"ח.

תיק הנוסטרו. לפרטים בדבר תיק הנוסטרו של הבנק והתפתחויות שחלו בו, ראו לעיל "ניירות ערך" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות", חלק א' לנספח לדוח הדירקטוריון וביאור 3 לדוחות הכספיים.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר, ללא הפעילות של תת מגזר החברות הריאליות, הסתכם בשנת 2014 בסך של 6 מיליון ש"ח, לעומת 161 מיליון ש"ח בשנת 2013. הירידה ברווחי המגזר הושפעה, בין היתר, משינויים בעתודה לפיצויים, בעיקר בגין תוכנית פרישה, בסך של כ-77 מיליון ש"ח, נטו; ומהפסד מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני (OTTI) בגין מניות הבנק הבינלאומי שנמכרו בחודש פברואר 2015, בסך של 47 מיליון ש"ח, נטו.

סך כל ההכנסות, ללא הפעילות של תת מגזר חברות ריאליות, הסתכמו בשנת 2014 בסך של 830 מיליון ש"ח מזה 709 מיליון ש"ח מפעילות מקומית, לעומת 808 מיליון ש"ח בשנת 2013, מזה 713 מיליון ש"ח מפעילות מקומית, והן כוללות שלושה מרכיבים עיקריים:

1. רווחים מפעילות הנוסטרו של הבנק (בעיקר מנגזרים פיננסיים) בסך של 352 מיליון ש"ח, מהם 313 מיליון ש"ח רווחים ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן. זאת לעומת רווחים מפעילות נוסטרו בסך של 577 מיליון ש"ח בשנת 2013, מהם 424 מיליון ש"ח מרווחים ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר.
2. רווח נטו, מניהול נכסים והתחייבויות (ניהול הפוזיציות וממסחר ותווך במטבעות ובנגזרים פיננסיים) בסך של 357 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת רווח בסך של 136 מיליון ש"ח בשנת 2013.
3. ההכנסות מפעילות בינלאומית בסך של 121 מיליון ש"ח, לעומת 95 מיליון ש"ח בשנת 2013.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הניהול הפיננסי:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2014			2013		
	פעילות מקומית	פעילות בינלאומית	סך-הכל	פעילות מקומית	פעילות בינלאומית	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו	272	170	442	295	89	384
הכנסות מימון שאינן מריבית	410	(19)	391	369	26	395
עמלות והכנסות אחרות	27	(30)	(3)	49	(20)	29
סך-הכל הכנסות	**709**	**121**	**830**	**713**	**95**	**808**
ביטול הוצאות בגין הפסדי אשראי	(13)	(9)	(22)	–	(11)	(11)
הוצאות תפעוליות ואחרות	725	158	883	707	69	776
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**(4)**	**10**	**6**	**125**	**36**	**161**
תשואה להון (אחוזים)	(0.2)	3.8	0.2	5.7	13.5	6.6
יתרה ממוצעת של נכסים	62,518	15,663	78,181	61,142[1]	20,087	81,229
יתרה ממוצעת של התחייבויות	23,767	8,830	32,597	21,691	12,495	34,186
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	15,857	3,136	18,993	9,747	3,330	13,077

הערות:
(1) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (2) לדוחות הכספיים.

תחרות

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדרי העסקות בקבוצה. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. גורמים תחרותיים נוספים בשוק הם בנקים זרים אשר פתחו חדרי עסקות בארץ (סיטיבנק, דויטשה בנק, HSBC, ברקליס) וחברות פיננסיות אחרות בשוק המט"ח ובשוק הריביות השקליות, אשר מעורבותן בשווקים אלה עלתה בשנים האחרונות באופן משמעותי.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים שהוצבו למגזר לשנת 2014 הם בעיקר שמירה על רמת רווחיות נאותה, תוך שמירה על רמת הסיכון בהתאם לתאבון הסיכון של הבנק, למרות סביבת ריבית נמוכה וסביבה מקרו כלכלית מאתגרת. בפעילות חדר עיסקאות היעד הוא הרחבת הפיזור בין הכנסות מלקוחות להכנסות מניהול פוזיציה תוך הרחבת מעגלי הבקרה.

תת מגזר החברות הריאליות

מדיניות השקעות ריאליות

הפעילות מתבצעת במסגרת תוכנית אסטרטגית, שמתעדכנת מעת לעת, בהתאם לתיאבון לסיכון הקבוצתי ומגבלות שונות שנקבעות ברמת התיק והמוצר.
השקעות העולות על רף שנקבע מובאות לאישור דירקטוריון הבנק טרם ביצוען.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תת המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על תת המגזר.
סעיף 23 א (א) לחוק הבנקאות (רישוי) קובע, כי סך כל אמצעי השליטה שתאגיד בנקאי מחזיק בתאגידים ריאליים, לא יעלה על השיעורים הבאים מהון התאגיד הבנקאי, כפי שיוגדר לענין זה בכללים שקבע הנגיד, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעדת ובאישור שר האוצר -
(1) עד חמישה עשר אחוזים מהונו - בתאגידים ריאליים כלשהם;
(2) עד חמישה אחוזים נוספים מהונו - ובלבד שלא יחזיק בתאגיד אחר יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי השליטה ולא תהיה לו זכות למנות דירקטור;
(3) עד חמישה אחוזים נוספים מהונו - בתאגידים ריאליים שהם תאגידי חוץ אשר אין להם פעילות עסקית מהותית ומתמשכת בישראל.
ליום 31 בדצמבר 2014, הבנק היה רחוק ממיצוי המגבלה.

היקף הפעילות של תת המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של תת המגזר הסתכם בשנת 2014 בסך של 78 מיליון ש"ח, לעומת 96 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 18.8%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות תת מגזר החברות הריאליות:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים	
הכנסות ריבית, נטו	1	2
הכנסות מימון שאינן מריבית	82	113
עמלות והכנסות אחרות	2	2
סך-הכל הכנסות	**85**	**117**
הוצאות תפעוליות ואחרות	7	7
רווח לפני מסים	78	110
הפרשה למסים על הרווח	2	8
חלקו של הבנק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות	2	(6)
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**78**	**96**
תשואה להון (אחוזים)	63.4	80.1
יתרה ממוצעת של נכסים	1,023	1,027
יתרה ממוצעת של התחייבויות	729	756
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	1,446	1,507

תחומי הפעילות העיקריים במגזר

השקעות קבוצת דיסקונט בחברות הריאליות מתחלקות לשני סוגים עיקריים:

- **השקעה בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון.** הפעילות בתחום זה מתבצעת בעיקר באמצעות חברת הבת, דש"ה, על ידי הבנק במישרין, וכן באמצעות חברת הבת בנק מרכנתיל דיסקונט.
- **השקעה בחברות.** (ראו להלן).

השקעות הקבוצה בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון

בתחום קרנות הון סיכון וקרנות השקעה פרטיות שותפה חברת הבת דש"ה במספר קרנות ובהן:

שם הקרן	גודל הקרן	התחייבות להשקעה (מיליוני דולרים)*	הושקע	יתרת ההתחייבות	מידע נוסף והערות
			עד ליום 31 בדצמבר 2014*		
Vertex Israel II Fund	160	15	15	–	הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Vertex Israel III Fund	174	13.5	13.1	0.4	הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
קרן ויטלייף	50.3	10	10	–	דש"ה יזמה את הקמת הקרן. הקרן התמחתה בהשקעות בתחום מדעי החיים. הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Fimi Opportunity II	293	50	44.3	–	על פי מכתב מהנהלת הקרן, לא תהיינה "קריאות" נוספות.
FITE - First Israel Turnaround Enterprise	129	12.5	3.1	–	יתרת התחייבות ההשקעה בקרן הועברה לקרן FIMI Opportunity IV, שהחלה את פעילותה בתחילת שנת 2008 (ראו להלן). הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Fimi Opportunity IV	509	50	41.3	8.7	ההתחייבות להשקעה בקרן כוללת את יתרת התחייבות ההשקעה שהועברה מקרן FITE.
קרן גולדן גייט ברידג' פאנד	6	2	1.7	–	הקרן עוסקת במימון ביניים לחברות טכנולוגיה בראשית דרכן. הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה
Plenus Venture Lending II Fund	55	5	4.9	0.1	קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה.
Stage One Venture Capital Fund	49.3	18.8	18.8	–	הקרן הוקמה בשיתוף עם חברת בזק ואחרים. עוסקת בהשקעות בתחום התקשורת וטכנולוגיית המידע. הקרן סיימה השקעותיה ומימשה יתרת תיק ההשקעות שלה. הקרן החלה בהליכי פירוק.
קרן אלון	30	2	2	–	מקבוצת גאון ניהול נכסים. משקיעה בחברות טכנולוגיה בשלב המאוחר (late stage). הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה
Fortissimo Capital Fund	78	5	4.3	0.7	קרן מפנה (turn around) לחברות בוגרות מוטות טכנולוגיה.
Edmond de Rothschild Europportunities	100 מיליון יורו	11.3 מיליון יורו	10.6 מיליון יורו	0.7 מיליון יורו	קרן private equity מקבוצת רוטשילד.
Apax Europe VII	11 מיליארד יורו	7.4 מיליון יורו	7.3 מיליון יורו	0.1 מיליון יורו	קרן private equity אירופאית מקבוצת Apax, שצפויה לפעול בעיקר באירופה.
Plenus Venture Lending III Fund	120	15	15	–	קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה.
קרן נדל"ן מקבוצת "בראק קפיטל"	109	5	4.5	0.5	בתחילת פעילותה התמקדה בהשקעות בנדל"ן בהודו ובסין. בעקבות המשבר העולמי שינתה הקרן את מדיניות ההשקעות שלה והחליטה להתמקד בהשקעות בארה"ב ובקנדה.

בתחום קרנות הון סיכון וקרנות השקעה פרטיות שותפה חברת הבת דש"ה במספר קרנות ובהן (המשך):

שם הקרן	גודל הקרן	התחייבות להשקעה (מיליוני דולרים)*	הושקע עד ליום 31 בדצמבר 2014*	יתרת ההתחייבות	מידע נוסף והערות
קרן נדל"ן אירופאית	416 מיליון יורו	10 מיליון יורו	9.6 מיליון יורו	0.4 מיליון יורו	מנוהלת על ידי קבוצת AXA הצרפתית.
קרן פורטיסימו II	110	20	18.2	1.8	קרן מפנה (turn around) לחברות בוגרות מוטות טכנולוגיה.
Carmel Software Fund	171	0.5	0.5	–	הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה
FIMI Opportunity V	822	70	24	46	קרן private equity.
קרן פורטיסימו III	265	10	4.9	5.1	קרן private equity לחברות טכנולוגיה ותעשיה עם פוטנציאל צמיחה המצויות ב"נקודת פיתול".
Stage One Ventures Capital Fund II	20	4	0.4	3.6	קרן הון סיכון שתעסוק בהשקעות בתחום תקשורת וטכנולוגיות מידע.
מועדון משקיעים IGP (Israel Growth Partners)	223	6	3.8[1]	4.9	מועדון משקיעים שיתמקד בהשקעות בחברות טכנולוגיה המצויות בשלב הצמיחה. ההשקעה במועדון תורכב מהתחייבות השקעה ומאופציה להצטרף להשקעות (co-investment).
AMI Opportunities	217	10	–	10	קרן Private Equity מקבוצת APAX שצפויה לפעול בעיקר בישראל.

* הסכומים נקובים בדולרים של ארה"ב, אלא אם צויין במפורש אחרת.

(1) מזה סך של 2.7 מיליון דולר הושקע עקב מימוש אופצית ההצטרפות להשקעה ולא כחלק ממימוש ההתחייבות.

יתרת ההשקעה של דש"ה בקרנות הון סיכון, וקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 בסך של 154 מיליון דולר. יתרת התחייבויות ההשקעה של דש"ה הסתכמה למועד זה בסך של 83 מיליון דולר.

השקעה נוספת בקרנות. בנק מרכנתיל דיסקונט התקשר בהסכמים להשקעה בארבע קרנות הון סיכון פעילות. השקעת בנק מרכנתיל דיסקונט בקרנות אלה עמדה ביום 31 בדצמבר 2014 על כ-2.9 מיליון דולר. סך ההתחייבויות העתידיות המקסימליות של בנק מרכנתיל דיסקונט להשקעה בקרנות אלה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 ב-0.9 מיליון דולר.

מימושים. בשנת 2014, נרשמו מימושים משמעותיים ב-2 מהקרנות הותיקות בתיק ההשקעות של דש"ה: פימי אופורטיוניטי 2 ו-פימי אופורטיוניטי 4. בגין המימושים (בעיקר בגין הקרנות האמורות) רשמה דש"ה רווח בסכום כולל של כ-55 מיליון ש"ח, לעומת כ-102 מיליון ש"ח בשנת 2013.

השקעה בחברות

בתחום ההשקעה בחברות בוצעו השקעות במספר חברות. יתרת ההשקעה של דש"ה בחברות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 בסך של 257 מיליון ש"ח. להלן תאור תמציתי של ההשקעות העיקריות:

השקעה בסופר-פארם. בחודש אפריל 2013 חתמה דש"ה על הסכם לרכישת כ-10.4% מהון המניות של חברת סופר-פארם ישראל בע"מ ("סופר-פארם") ממנכ"ל החברה ומלאומי פרטנרס, תמורת סך של כ-150 מיליון ש"ח. סופר-פארם מפעילה רשתות חנויות המשווקות מוצרי פארמה ותרופות, מוצרי קוסמטיקה ומוצרי טואלטיקה בישראל, בפולין ובסין. בסך הכל, מפעילה סופר-פארם כ-188 חנויות בישראל ולמעלה מ-40 חנויות בפולין ובסין.

השקעה ב"מניות דיבידנד". דירקטוריון הבנק ודירקטוריון דש"ה אישרו תוכנית השקעות במניות דיבידנד, במסגרת השקעה כוללת עד לסכום מירבי של 150 מיליון ש"ח, במניות של חברות ציבוריות הנוהגות לחלק חלק ניכר מרווחיהן השוטפים כדיבידנד לבעלי המניות. ליום 31 בדצמבר 2014, דש"ה מחזיקה במניות של ארבע חברות, שנרכשו בעסקאות מחוץ לבורסה, ששווין הכולל בספרי דש"ה הינו כ-41.6 מיליון ש"ח. במהלך שנת 2014 מומשו השקעות בשתי חברות. בגין השקעה ב"מניות דיבידנד" רשמה דש"ה בשנת 2014 הכנסות מדיבידנדים ומימושים בסך של כ-14 מיליון ש"ח (2013: 10 מיליון ש"ח). לאחר תאריך המאזן מימשה דש"ה את השקעתה בשתי חברות נוספות.

השקעות בחברות כלולות. ברבעון השני של שנת 2013 השקיעה דש"ה ב-2 חברות, סכום כולל של כ-45 מיליון ש"ח.

השקעות נוספות. דש"ה בוחנת ביצוע השקעות נוספות, במטרה לגוון את מקורות ההכנסה שלה.

השקעה בחברת מניף - שירותים פיננסיים בע"מ. חברת מניף עוסקת בהשלמת הון עצמי לקבלנים, הנדרש על ידי בנקים המלווים את הפרוייקטים במתכונת של פרוייקטים סגורים. ההשלמה נעשית בדרך של העמדת ערבויות לטובת הפרוייקטים בתמורה לקבלת תשואה משתתפת ברווחים. דש"ה מחזיקה כ-19.6% מהון המניות של חברת מניף. לפרטים בדבר ערבויות שהעמידה דש"ה, ראו ביאור 19 ג' 16 (ב).

פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים

הפעילות בתחום כרטיסי האשראי

מבנה תחום הפעילות

כרטיס האשראי מונפק על ידי חברת כרטיסי אשראי ללקוח והלקוח מבצע באמצעותו תשלומים, כתחליף למזומן או לשיקים. חברת כרטיסי האשראי מנפיקה כרטיסי אשראי משני סוגים: רוב הכרטיסים מונפקים ללקוחות בנקים (להלן: "בנקים שבהסדר"). יתרת הכרטיסים מונפקת ישירות על ידי חברת האשראי ללקוחות, שלא באמצעות הבנקים (להלן: "כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים").

להערכת כאל, כ-80% מהאוכלוסיה הבוגרת בישראל משתמשים בכרטיסי אשראי כאמצעי תשלום, כאשר הצרכן הישראלי מחזיק בממוצע כ-1.5 כרטיסים בארנקו. להערכת כאל, ביום 31 בדצמבר 2014 היו בישראל כ-8.9 מיליון כרטיסים. כמו כן, כ-70 אלף בתי עסק ורשתות בישראל מאפשרים רכישות באמצעות כרטיסי אשראי.

השימוש בכרטיסי אשראי כאמצעי תשלום מתאפשר בהתקיים שילוב של מספר גורמים, הכוללים מנפיק, סולק, בית עסק ולקוח (מחזיק הכרטיס), אשר קשורים בינם לבין עצמם, במערכת של הסכמים נפרדים ובלתי תלויים (בין בהסכמים ישירים, ובין בעקיפין, מכוח חברותם של הסולק והמנפיק בארגון הבינלאומי מעניק הזכיון ביחס למותג כרטיס האשראי). מערך ההתקשרויות האמור, הוא המהווה את התשתית להעברת המידע הרלוונטי לשם הסדרת התשלומים בעסקאות שתמורתן שולמה באמצעות כרטיסי אשראי.

מחזיק הכרטיס קשור בקשר חוזי עם המנפיק ומשלם לו עמלה עבור הנפקת הכרטיס ותפעול שוטף. בית העסק קשור בקשר חוזי עם הסולק. במסגרת זו מתחייב הסולק, כנגד עמלה, לזכות את בית העסק הקשור עמו באופן מובטח מראש, בתמורה המגיעה לבית העסק בגין העסקאות שביצעו אצלו הלקוחות המחזיקים בכרטיס אשראי מהמותג שנסלק, שאושרו על ידה ונבדקו מול המנפיק. העמלה אותה גובה הסולק עבור מתן שירותי הסליקה לבית העסק היא "עמלת בית העסק". הסולק מצדו משלם למנפיק עמלת מנפיק הקרויה "עמלה צולבת". עמלה זו מגולמת בעמלת בית העסק שגובה הסולק. כלומר, עמלת בית העסק מורכבת מעמלת הסליקה ומעמלת המנפיק.

פעילות כאל

כאל פועלת בשוק כרטיסי האשראי בשני תחומי פעילות עיקריים: הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי.

כאל מנפיקה, משווקת ומתפעלת כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" (בבלעדיות) ו-"מאסטרקארד", התקפים בארץ ובחו"ל, וכן קשורה בהסכמי הנפקה משותפת עם בנקים בהסדר.

בתחום ההנפקה מנפיקה כאל (במישרין ובאמצעות דיינרס, חברה בשליטתה) כרטיסי אשראי בשני ערוצים: (א) כרטיסים בנקאיים - הנפקת כרטיסים ללקוחות בנקים שבהסדר עימם קשורה כאל בהסכמי הנפקה משותפת או בהסכמי הפצה (לעיל ולהלן: "הנפקה במשותף"). בכרטיסים אלה כאל מנפיקה ומתפעלת את הכרטיס ונושאת בתפעול הכרטיס ובעלות נזקי זיוף וגניבה. הבנקים הם שמעמידים את האשראי ללקוח ונושאים במלוא סיכון האשראי הכרוך בכרטיס; (ב) כרטיסים חוץ בנקאיים - הנפקת כרטיסים על ידי כאל במישרין, לרבות דרך מועדונים וארגונים ייחודיים. בכרטיסים אלה כאל, באמצעות חברות בת, היא אשר מעמידה את האשראי ללקוח ונושאת בסיכון הכולל הנובע מהפעולות המתבצעות בכרטיס.

כאל מציעה ללקוחותיה הלוואות שונות לכל מטרה, כולל "הלוואות ללא כרטיס" והלוואות לרכישת רכב באמצעות חברת שלמה כאל בע"מ, תכניות פריסת חיובים (כגון חיובים נדחים, עסקאות קרדיט, אשראי מתגלגל, חיוב חודשי קבוע, חיוב חודשי בהתאם לבקשת הלקוח - Cal Choice ועוד) וכן כרטיסים נטענים.

כאל סולקת כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" ו"מסטרקארד" התקפים בארץ ובחו"ל, וכן את המותג "ישראכרט" (בישראל בלבד).

תחום הסליקה כולל סליקה של כרטיסי אשראי בארץ באמצעות מכשירי סליקה Point of Sale (מכשירי "POS") המותקנים בבתי עסק.

בנוסף, מציעה כאל מועדי זיכוי גמישים ואפשרויות לפריסת תשלומים; שירותי ניכיון שוברים כנגד שוברי עסקאות רגילות או עסקאות תשלומים; מתן הלוואות; תשלום מקדמות על חשבון זיכויים עתידיים שבתי עסק אמורים לקבל כנגד שוברי עסקאות רגילות והקדמת מועדי זיכוי.

להלן יובאו נתונים כמותיים על פעילות כאל:

	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
	סך-הכל כרטיסים	מזה: כרטיסים פעילים	סך-הכל כרטיסים	מזה: כרטיסים פעילים
	באלפים			
כרטיסים בנקאיים	1,422	1,212	1,339	1,146
כרטיסים חוץ בנקאיים	840	592	820	576
סך-הכל	**2,262**	**1,804**	**2,159**	**1,722**

מחזור עסקאות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים	
כרטיסים בנקאיים	48,258	44,928
כרטיסים חוץ בנקאיים	13,320	12,469
סך-הכל	**61,578**	**57,397**

הערות:

(1) "כרטיס בנקאי" – כרטיס אשראי המונפק במשותף עם הבנקים שבהסדר ובאחריותם.

(2) "כרטיס חוץ-בנקאי" – כרטיס אשראי המונפק על ידי כאל, שלא במשותף עם הבנקים.

(3) "כרטיס תקף" – כרטיס אשראי בתוקף, שאינו חסום.

(4) "מחזור עסקאות" – כולל עסקאות שבוצעו באמצעות הכרטיס וחיובים בגין עסקאות בתשלום נדחה, בניכוי הזיכויים בהם זוכו הבנקים או זוכו לקוחותיהם בגין השימוש בכרטיסי האשראי במשך אותה תקופה ועמלות שנגבו עבור הבנקים או עבור כאל. מחזור העסקאות אינו כולל משיכת מזומנים ממכשירי בנק אוטומטיים בישראל.

(5) "כרטיס פעיל" – כרטיס אשראי שביצע לפחות פעולה אחת ברבעון האחרון.

היקף הפעילות והרווח הנקי

כללי. היקף העסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי עולה באופן עקבי מידי שנה. הגידול בשימוש בכרטיסי אשראי נובע הן מגידול בהיקף העסקאות (הנובע מגידול באוכלוסיה ומכניסת אוכלוסיה צעירה אשר רגילה לעשות שימוש בכרטיסי אשראי כחלק מתרבות הצריכה) והן מגידול הבא על חשבון עסקאות באמצעי תשלום אחרים.

ההכנסות מפעילות הסליקה של כרטיסי האשראי משויכות למגזר בנקאות עסקית, למגזר עסקים קטנים ולמגזר בנקאות מסחרית.

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2014 בסך של 127 מיליון ש"ח, לעומת 137 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 7.3%.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 29 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת 27 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה בשיעור של 7.4%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי האשראי:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
	משקי בית	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים				
הכנסות ריבית, נטו					
- מחיצוניים	259	23	15	8	305
- בינמגזרי	(26)	(7)	-	-	(33)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	233	16	15	8	272
הכנסות מימון שאינן מריבית	8	1	1	-	10
עמלות והכנסות אחרות	827	33	29	14	903
סך-הכל הכנסות	**1,068**	**50**	**45**	**22**	**1,185**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	29	-	-	-	29
הוצאות תפעוליות ואחרות	852	20	14	7	893
רווח לפני מסים	187	30	31	15	263
הפרשה למסים על הרווח	65	11	12	6	94
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**94**	**14**	**13**	**6**	**127**
תשואה להון (אחוזים)	12.4	20.8	35.9	24.8	14.4
יתרה ממוצעת של נכסים	8,664	281	350	176	9,471
יתרה ממוצעת של התחייבויות	2,821	550	676	346	4,393
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	8,879	763	434	315	10,391
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	233	16	15	8	272
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	-	-	-	-	-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**233**	**16**	**15**	**8**	**272**

נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי אשראי (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
	משקי בית	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים				
הכנסות ריבית, נטו					
– מחיצוניים	259	27	15	4	305
– בינמגזרי	(30)	(8)	–	–	(38)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	229	19	15	4	267
הכנסות מימון שאינן מריבית	8	–	–	–	8
עמלות והכנסות אחרות	804	42	34	9	889
סך-הכל הכנסות	**1,041**	**61**	**49**	**13**	**1,164**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	21	2	3	1	27
הוצאות תפעוליות ואחרות	813	45	24	7	889
רווח לפני מסים	207	14	22	5	248
הפרשה למסים על הרווח	70	3	7	1	81
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**119**	**5**	**10**	**3**	**137**
תשואה להון (אחוזים)	18.0	6.9	27.3	15.0	17.5
יתרה ממוצעת של נכסים	8,235	358	380	100	9,073
יתרה ממוצעת של התחייבויות	2,422	754	789	210	4,175
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	8,261	836	462	222	9,781
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	229	19	15	4	267
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	–	–	–	–	–
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**229**	**19**	**15**	**4**	**267**

חקיקה, תקינה ואסדרה

כללי. פעילותה של כאל מוסדרת על פי חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986. כן חלים עליה דינים שונים מתחום המשפט הכללי. בנוסף, בשל היותה חברה בת של תאגיד בנקאי, מוגדרת כאל "כתאגיד עזר" לפי חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, וככזו חלה עליה מערכת של חוקים, צווים ותקנות מתחום דיני הבנקאות, ובכלל זה הוראות שונות שמוציא המפקח על הבנקים.

בין היתר, חלות על כאל חובות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובכלל זה חובות זיהוי, ניהול רישומים ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון, בכל הנוגע למחזיקי כרטיסים ולבתי עסק עימם היא התקשרה בהסכמי סליקה.

כמו כן, כאל מחוייבת לפעול על פי הוראות הארגונים הבינלאומיים בהם היא חברה (ארגון ויזה הבינלאומי, ארגון מאסטר כארד הבינלאומי וארגון דיינרס הבינלאומי) אשר מתעדכנות מעת לעת וקובעות סטנדרטים בינלאומיים. בנוסף, הפעילות מחוץ לישראל, של סליקה בתחום הסחר הבינלאומי בחו"ל, עשויה להיות כפופה לחקיקה ורגולציה זרה.

הממונה על ההגבלים העסקיים. קיימת מעורבות רבה של הממונה על ההגבלים העסקיים בתחום הפעילות בכרטיסי אשראי. לפרטים בדבר הסדרים בין חברות כרטיסי האשראי ולפרטים בדבר הסדר סליקה צולבת מתוקן, ראו ביאור 34 ב' 1 לדוחות הכספיים.

חוק הבנקאות (רישוי) (סליקת עסקאות בכרטיסי חיוב). ביום 15 באוגוסט 2011 פורסם ברשומות חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 18), התשע"א-2011. החוק עוסק בארבעה נושאים:

- הסדרת שוק הסליקה באמצעות מתן רישיונות סליקה על ידי בנק ישראל, כאשר מספר סעיפים מפקודת הבנקאות יוחלו על מי שיקבל רישיון סליקה, ובכלל זה כל הוראות חוק הבנקאות שירות ללקוח;
- פתיחת שוק ההנפקה לתחרות כך שהמפקח על הבנקים, לאחר התייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים, יוכל לקבוע שסולק שסלק לפחות 20% מסכום העסקאות או ממספר העסקאות בישראל בשנה הקלנדרית הקודמת הינו "סולק בעל היקף פעילות רחב", ולכפות על סולק בעל היקף פעילות רחב להתקשר עם מנפיקים בהסכם סליקה צולבת לסליקת כרטיסיהם, אם סולק כאמור סירב להתקשר עם מנפיק מטעמים בלתי סבירים;

- פתיחת שוק הסליקה לתחרות, כאשר במסגרת החוק הוטלה חובה על מנפיק שהנפיק לפחות 10% ממספר הכרטיסים בישראל בשנה קלנדארית, או שבאמצעות כרטיסיו בוצעו 10% מהעסקאות כאמור, שהוא מנפיק בעל "היקף פעילות רחב", להתקשר עם כל סולק בסליקה צולבת, אלא אם סירב להתקשרות מטעמים סבירים. עם זאת, שר האוצר, לאחר התייעצות עם המפקח על הבנקים ועם הממונה על ההגבלים העסקיים, יכול לאשר למנפיק לא להתקשר עם סולק;
- הסדרת שוק הניכיון - החוק עוסק בהסדרת שוק הניכיון, ומטיל הגבלות שונות על סולקים, בהן איסור להפלות בין חברות ניכיון, איסור לסרב להתקשר עם חברת ניכיון ואיסור התניה בין שרותי הסליקה לבין שירותים נוספים. כן הוטלה על נותני שרותי ניכיון חובה להרשם במשרד האוצר כנותני שרותי מטבע.

החוק נכנס לתוקף עם פרסומו, בחודש אוגוסט 2011, למעט ענין פתיחת שוק הסליקה לתחרות, אשר נכנס לתוקף ביום 15 במאי 2012. בחודש ינואר 2012 הוגדרו כאל, לאומי כארד וישראכרט כ"מנפיק בעל היקף פעילות רחב" (כמשמעות מונח זה בתיקון החקיקה האמור). המפקח על הבנקים האריך לכאל מעת לעת את המועד לקבלת רשיון סליקה, לאחרונה עד לחודש מרס 2015, ועד לקבלת רישיון סליקה קבוע.

החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות. ביום 11 בדצמבר 2013, פורסם החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (להלן: "חוק הריכוזיות"; ראו "חקיקה ופיקוח" להלן). חוק הריכוזיות עשוי להשפיע על כאל בשל ההוראות הבאות:

1. היתרים להחזקת אמצעי שליטה בסולק - במסגרת חוק הריכוזיות תוקן חוק הבנקאות רישוי, על ידי הוספת סעיף 36יא1 לחוק הבנקאות רישוי, הקובע כי הוראות חוק הבנקאות לגבי היתרים להחזקת אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי יחולו גם לגבי החזקת אמצעי שליטה בסולק. על פי הוראות אלה, יש לקבל היתר החזקה לצורך החזקת אמצעי שליטה בשיעור העולה על 5%, אך הנגיד רשאי לקבוע שיעור שונה. בהתאם, בעלי המניות בכאל, הבנק והבנק הבינלאומי, ידרשו לקבל מהמפקח היתר שליטה או היתר החזקה, לפי הענין.
2. הפרדה בין תאגידים ריאליים לתאגידים פיננסיים - במסגרת החוק נקבעו הגבלות על החזקה צולבת, ובהן איסור על תאגיד ריאלי משמעותי או על השולט בו לשלוט או להחזיק בשיעור העולה על 10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בגוף פיננסי משמעותי. מגבלה זו חלה גם לגבי החזקת אמצעי שליטה בסולק.

   חל איסור על בעל מניות המחזיק יותר מ-5% בתאגיד ריאלי משמעותי לשלוט בסולק שהוא תאגיד פיננסי משמעותי. "תאגיד פיננסי משמעותי" מוגדר בחוק הריכוזיות כגוף ששווי כלל נכסיו על בסיס מאוחד עולה על 40 מיליארד ש"ח וכן סולק בעל היקף פעילות רחב כהגדרתו בסעיף 36יב(א) לחוק הבנקאות רישוי.

   מגבלות אלה, עלולות להשפיע על בעלי המניות בכאל, אשר שולטים בתאגידים ריאליים משמעותיים. בהתאם להוראות המעבר על הירידה בהחזקות להתבצע בתוך 6 שנים.

   רשימת הגופים הפיננסיים המשמעותיים והתאגידים הריאליים המשמעותיים פורסמה ביום 11 בדצמבר 2014.
3. חוק הריכוזיות קובע גם מגבלות על כהונה צולבת בתאגידים ריאליים ובתאגידים פיננסיים, ותקופת מעבר למימוש המגבלות.

רישוי סולקים. ביום 31 בדצמבר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים שני מסמכים בנושא רישוי סולק. האחד בנושא קריטריונים ותנאים כלליים לשולט ומחזיק אמצעי שליטה במבקש רישיון סליקה, והשני בנושא תהליך קבלת רישיון סולק, במסגרתו פורטו התנאים לקבלת רשיון סליקה עבור סולקים חדשים ועבור סולקים קיימים. כאל לומדת את המסמכים.

טיוטת מתווה מעבר לכרטיס חכם. ביום 26 ביוני 2013, הפיץ המפקח על הבנקים טיוטת מכתב, במסגרתו הוגדרה ההיערכות הנדרשת מהתאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי למעבר לשימוש בכרטיסים חכמים, בתחומים הבאים: הנפקת כרטיסים, שדרוג או החלפת מכשירי ATM וסליקת תשלומים. כן הוגדרו במכתב לוחות הזמנים להשלמת ההיערכות בתחומים האמורים. במסגרת המכתב נדרשו התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי להכין תוכניות עבודה ליישום ולהקצות את המשאבים הנדרשים בהתאם.

שימוש בכרטיסי חיוב מיידי ("דביט"). ביום 12 בפברואר 2014 פרסמה רשות ההגבלים העסקיים טיוטה להערות הציבור, שעניינה הגברת היעילות והתחרות בתחום כרטיסי החיוב ("המסמך"). במסגרת המסמך סקרה רשות ההגבלים העסקיים את הכשלים הקיימים לדעתה בתחום כרטיסי האשראי, אשר גורמים לתחרות מוגבלת, והציעה המלצות לפתרונם בשלושה היבטים: (1) עסקאות מסוג חיוב מיידי (דביט); (2) הקדמת מועד העברת התשלום בין מנפיקים לסולקים בעסקאות חיוב נדחה; (3) יצירת תנאים להתפתחות מגוון אמצעי תשלום מתקדמים. במסגרת המסמך פירטה הרשות את הצעדים שיש לנקוט לעמדתה, בגין כל אחד מהיבטים האמורים, על מנת להגביר את היעילות והתחרות בתחום כרטיסי האשראי בישראל.

בהמשך לכך, ביום 2 באפריל 2014 התכנסה ועדת השרים לענייני יוקר המחיה והחליטה, בין היתר, להסמיך את המפקח על הבנקים לבחון קביעת עמלה צולבת דיפרנציאלית, בכרטיס חיוב נדחה, לפי גודל בית העסק; לבחון את האפשרות לחייב בתי עסק, לאפשר ללקוח לבחור בין עסקת חיוב נדחה או חיוב מיידי, בכל עסקה מעל 500 ש"ח; לבחון את האפשרות לחייב חברת כרטיסי אשראי, להנפיק כרטיס חיוב מידי נוסף ללא חיוב, בעת הנפקת כרטיס חיוב נדחה; לקדם ישום פתרון שכרטיס אחד יוכל לבצע את כל סוגי החיובים (נדחה, מיידי, קרדיט); להסדיר העברת כספים ממנפיק לסולק, ולבית עסק תוך 3 ימי עסקים, בעסקאות חיוב מיידי; להסדיר העברת כספים ממנפיק לסולק תוך 3 ימי עסקים, בעסקאות חיוב נדחה; לבחון קידום מותג נוסף (על שב"א) לעסקאות בכרטיסי חיוב; לקדם את השימוש בתקן EMV לרבות בדרך של מתן תמריצים לבתי

העסק, וכן לפנות לממונה על ההגבלים העסקיים על מנת שיגבש תוך 90 יום הצעת חוק, שתסמיך את הממונה לקבוע את העמלה הצולבת.
ביום 10 בפברואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הודעה לפיה:

- כרטיס חיוב מיידי הוגדר כמוצר מדף בנקאי, והוא מהווה חלק בלתי נפרד מניהול חשבון עובר ושב; זאת, באמצעות כרטיס ייעודי נפרד, ולא כזה המשלב בין סוגי חיובים שונים.
- נקבע איסור על גביית עמלת פעולה בערוץ ישיר בגין כל שימוש בכרטיס חיוב מיידי;
- העמלה הצולבת לעסקאות חיוב מיידי (עסקאות בכרטיסי חיוב מיידי ובכרטיסים נטענים) תוכרז כבת פיקוח ומחירה יקבע בשיעור מרבי של 0.3%, לתקופה של שנה;
- פורסמה טיוטת הנחיה המחייבת את הבנקים לפנות לכלל הלקוחות הקיימים, בעלי חשבונות העו"ש, בהצעה להנפקת כרטיס חיוב מיידי, וזאת תוך פרק זמן מוגדר. לקוחות שברשותם כרטיס אשראי בנקאי יוכלו לקבל את כרטיס החיוב המיידי ללא דמי כרטיס נוספים, לכל הפחות בתקופת ההחזקה הראשונה של הכרטיס (3-4 שנים ראשונות). כמו כן הבנקים יידרשו להציע את כרטיס החיוב המיידי לכל לקוח הפותח חשבון עו"ש;
- פורסמה טיוטת הוראה המסדירה את מועדי העברת הכספים בעסקאות חיוב מיידי, כך שכל שרשרת התשלום, מחיוב מחזיק הכרטיס ועד לזיכוי בית העסק, תתבצע בסמוך למועד ביצוע העסקה, ולא יאוחר משלושה ימי עסקים לאחר הצגת העסקה;
- פורסמה טיוטה המסדירה את הגילוי על עסקאות חיוב מיידי במסגרת פירוט פעולות בחשבון העו"ש של מחזיק הכרטיס (גילוי על כל עסקה בנפרד, תוך ציון מועד העסקה, סכום ושם בית העסק).

במקביל ובנוסף, הודיע הפיקוח על הבנקים על צעדים נוספים הננקטים על ידו להגברת התחרות, החדשנות והאבטחה בתחום כרטיסי האשראי:

- קידום הטמעת השימוש בתקן EMV (Europay MasterCard Visa), הן בצד הנפקת כרטיסים אלו והן בצד השימוש בטכנולוגיה תומכת בבתי העסק (POS). בהתאם פורסמה טיוטת הוראה להטמעת תקן זה;
- קידום התחרות בתחום הסליקה: קידום תיקון חקיקה שיאפשר חיבור של סולקים חוץ-בנקאיים בעלי רישיון למתג כרטיסי החיוב המופעל על ידי חברת שירותי בנקאות אוטומטיים (שבא) והסדרת מועד העברת הכספים בין מנפיק לסולק בעסקאות חיוב נדחה. צעדים אלו מצטרפים לפעולות נוספות ליצירת התשתית לכניסת סולקים חדשים לתחרות, כגון פרסום מסגרת לקבלת רישיון סולק ושיפורים במערך הטכנולוגי של חברת שבא, שמטרתם לאפשר מתן שירות לסולקים חדשים.
- הסדרת הגילוי על שירותי הסליקה לבתי העסק, בפרט בהתייחס לעסקאות חיוב מיידי.

בשלב זה, נוכח הקושי בחיזוי היקפי השימוש בכרטיסי החיוב המיידי והשפעתו על תמהיל והיקף העסקאות בכרטיסי אשראי במשק הישראלי, לא ניתן לאמוד את השלכותיה של הרפורמה האמורה.

הפרדת בנקים מחברות כרטיסי אשראי. ביום 22 באפריל 2013 הונחה על שולחן הכנסת הצעה פרטית לתיקון חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון - החזקה בגופים המנפיקים כרטיסי אשראי), התשע"ג-2013, לפיה מוצע כי תאגיד בנקאי לא ישלוט ולא יחזיק באמצעי שליטה בחברה המנפיקה כרטיסי אשראי. בחודש ינואר 2014 הוגשו הצעות חוק פרטיות נוספות ברוח דומה.

תזכיר חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 16 - קביעת עמלה צולבת), התשע"ד-2014. בחודש אוגוסט 2014 פרסם הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") תזכיר חוק, שתכליתו להסמיך את הממונה לקבוע שיעורי עמלה צולבת עבור הסדרי סליקה צולבת של עסקאות בכרטיסי חיוב, במקום ההסדר המשפטי הקיים, במסגרתו שיעור העמלה הצולבת נקבע במסגרת הליך שיפוטי של אישור הסדר כובל בבית הדין להגבלים עסקיים. על פי תזכיר החוק, יוסמך הממונה, בין היתר, לקבוע עמלה צולבת בשיעור אפס, לקבוע שיעורי עמלה שונים לעסקאות מסוגים שונים וכן לקבוע שיעורי עמלה שונים לעסקאות שבוצעו באמצעי תשלום שונים.

טיוטה לתיקון צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות הניתן בידי סולק לנותן שירותי ניכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב), התשע"ד-2014. ביום 11 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את הטיוטה, האמורה. במסגרתה מוצע לתת לפיקוח סמכות לקבוע את שיעור העמלה הנגבית בגין שירות הניתן על ידי סולק לנותן שירותי ניכיון.

לפרטים בדבר תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), במסגרתה הוטלו, בין היתר, מגבלות מסוימות על גביית עמלות בתחום כרטיסי אשראי, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים. להערכת כאל, יישום ההנחיות האמורות יביא לפגיעה בהכנסותיה בהיקף שנתי של כ-30 מיליון ש"ח.
לפרטים בדבר הוראה בעניין "הטבות לא בנקאיות ללקוחות", ראו "חקיקה ופיקוח" להלן. להערכת כאל, התיקון צפוי להשפיע עליה בקשר עם אופן מתן הטבות שאינן בנקאיות אגב הנפקת כרטיס והשימוש בו.
לפרטים בדבר המלצות "הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי", ראו "חקיקה ופיקוח" להלן.

שינויים טכנולוגיים

השימוש בכרטיס חכם. במסגרת הניסיונות להקטין את תופעת השימוש לרעה בכרטיסי אשראי וזיופם, נוקטים ארגון ויזה הבינלאומי, ארגון מסטרקארד הבינלאומי וארגון דיינרס הבינלאומי בצעדים שונים לשיפור רמת האבטחה בכרטיסי האשראי הנושאים את המותגים שלהם. בין היתר, הורו הארגונים לחבריהם על מעבר לשימוש בכרטיס אשראי בעל מאפיינים מיוחדים אשר מקשים על השימוש בו על ידי גורמים שאינם מורשים ו/או על זיופו (להלן: "כרטיס חכם"). מועד המעבר במותגים ויזה ומסטרקארד נקבע ליום 1 בינואר 2005 ואילו בדיינרס נקבע מועד המעבר ליום 29 באוקטובר 2013 (להלן: "מועדי המעבר"). על מנת להאיץ במנפיקים ובסולקים לעבור לשימוש בכרטיסים החכמים קבעו הארגונים הבינלאומיים הוראות בקשר עם הסבת האחריות במקרה של שימוש לרעה בכרטיס במקרים מסויימים: לכרטיסי ויזה ומסטרקארד החל ממועד המעבר המצוין לעיל, ולכרטיסי דיינרס החל מיום 11 באפריל 2014. הוראות אלו קובעות כי במקרה של זיוף ו/או שימוש לרעה בכרטיס:

(1) כאשר כרטיס חכם נסלק בבית עסק אצלו לא הותקן מכשיר סליקה חכם, ישא בעלויות הסולק.

(2) כאשר כרטיס שאינו כרטיס חכם נסלק בבית עסק אצלו הותקן מכשיר סליקה חכם, ישא בעלויות המנפיק.

בהתאם להוראות הארגונים הבינלאומיים החלה כאל בהיערכות למעבר לשימוש בכרטיסים חכמים. כאל מנפיקה באופן שוטף כרטיסי ויזה חכמים והחל מחודש פברואר 2015, גם כרטיסי דיינרס חכמים. היערכות זו כוללת התאמת המערכות בכאל והגדרת פרופיל כרטיס חכם מול יצרני הכרטיסים.

במגזר הסליקה, כאל החלה בהיערכות לתשתית EMV הכוללת התאמת מערכות החברה לקליטה, לעיבוד ולשידור שדרים וקבצים במבנים החדשים שהוגדרו על ידי שב"א ושלוש חברות כרטיסי האשראי. ראו גם לעיל "טיוטת מתווה מעבר לכרטיס חכם" בסעיף חקיקה תקינה והסדרה".

שידרוג מערכות המידע. החל משנת 2010, כאל מיישמת מתווה רב-שנתי להחלפה ושדרוג מערכות מיושנות והקמת תשתיות עדכניות, בקצב השקעות מוגדר, כדי לייעל, לשדרג, לייצב ולהפחית סיכון בכל מערכות המחשב שתומכות בתחומי העסקים.

כמו כן מתקיימת תכנית רב שנתית ליישום תקן PCI-DSS (תקן בינלאומי בתחום אבטחת המידע לנושא ניהול מערכות כרטיסי אשראי).

במסגרת זו בוצעו בשנים 2012-2013 הפרוייקטים העיקריים הבאים: הושלמה החלפת שרתי הליבה מסוג HP אלפא לשרתים מסוג HP איטניום; הושלמה הטמעה ועליה לאוויר של מערכת תקשורת מקוונת מול גורמי חוץ (Switch) ומודול "אישורים" עבור בקשות אישור צד סולק, אשר מאפשרת גמישות ביישום לוגיקה עסקית במענה למסרים מקוונים (בקשות אישור, חסימות, שפעול וכיו"ב), וכן תמיכה בקצבי פעילות גבוהים תוך שיפור הזמינות. בשנתיים הקרובות יושלם המעבר והמערכת צפויה לשרת גם את צד המנפיק (מחזיקי כרטיסים); הושלמה הסבה טכנולוגית משמעותית של מערכת הסיבל, המערכת המרכזית שבאמצעותה החברה נותנת שירות לקהל לקוחותיה; הושלם שדרוגה של מערכת התקשורת המחשובית ובוצעה סגמנטציה מלאה של הרשת, כחלק מההיערכות לנושאי ה-PCI והסייבר; בוצעה הוכחת ישימות והושלמה אבן דרך ראשונה ביישום טוקניזציה כפתרון לעמידה בדרישות תקן PCI; שדרוג יכולות ה-BI על ידי שילוב תשתית איחסון EXADATA; יושמו מגוון אפליקציות דיגיטליות חדשניות; שופרו מנגנוני זיהוי לקוחות מול הערוצים המקוונים על ידי שימוש בסיסמה חד פעמית שנשלחת לנייד; הושלם שלב ראשון בפרויקט מאגר תנועות חדש מבוסס Informatica ו-ExaData; הושלמה הקמתה של מערכת לניהול הזמנת דיווחים על גבג פלטפורמה חדשה מבוססת Java כולל הכשרת צוותי פיתוח.

גורמי ההצלחה הקריטיים בפעילות

בתחום ההנפקה. קיימים מספר גורמים חיוביים המשפיעים על המעמד התחרותי: מוצרים ושירותים הפונים לקהל לקוחות מגוון, תדמית כאל ומותגיה, הון אנושי איכותי ומנוסה, מערך ניהול סיכונים יעיל ומפותח, מערכות מידע טכנולוגיות ותשתיות מתקדמות, התקשרות בהסכם ארוך טווח עם בנקים בהסדר להנפקת כרטיסים, יכולת להנפיק כרטיסי אשראי ממותגים מובילים ("ויזה", "מסטרקארד" ו"דיינרס"), מערכת הסכמים ענפה עם מועדוני לקוחות בעלי חתכי אוכלוסייה מגוונים, מבנה הון חזק, יכולת ללוות כספים מגופים פיננסיים בתנאים נוחים.

מנגד, קיימים מספר גורמים המשפיעים לשלילה על המעמד התחרותי ובראשם: פיתוח אמצעי תשלום חלופיים העשויים להוריד את הביקוש להנפקת כרטיסי אשראי, כניסת גורמים קמעונאיים לתחום הנפקת כרטיסים, ושינויים רגולטורים תכופים ומשמעותיים, בעיקר מצד המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים, כגון הורדת שיעור העמלה הצולבת, הסדרי הנפקה בכרטיסי חיוב מיידי ועוד.

בתחום הסליקה. קיימים מספר גורמים חיוביים המשפיעים על המעמד התחרותי: ניסיון מצטבר בתחום סליקת כרטיסי אשראי; מערך שירות יעיל במתן פתרונות הולמים לבתי עסק; מערכות מידע ותשתית מתקדמות; מערך ניהול סיכונים מקצועי ויעיל; הון אנושי איכותי ומנוסה; מערך שיווק ומכירה נרחב ויעיל המאפשר גיוס לקוחות ושימורם; מותג בעל עוצמה ומוניטין; פיתוח והרחבה תמידיים של סל המוצרים והשירותים; קיומם של הסכמי סליקה צולבת בין כל חברות כרטיסי האשראי בארץ; קבלת רישיון מארגונים בינלאומיים לסליקת מותגיהם; קיום ופריסה של מערך תקשורת המאפשר סליקה או תקשורת עם שב"א; מבנה הון יציב ותזרים מזומנים חיובי.

גורמים שליליים המשפיעים על המעמד התחרותי הינם: שיפורים טכנולוגיים היוצרים אמצעי תשלום חליפיים העלולים להקטין את השימוש בכרטיסי אשראי; הנחיות רגולטוריות בקשר עם פעילות חברת שב"א והאפשרות העומדת בפני עסקים להחליף סולקים שונים, על פי רצונם, במותגים המובילים: "ויזה", "מסטרקארד" ו"ישראכרט".

מחסומי כניסה לשוק

בתחום ההנפקה. גוף המעוניין להיכנס לפעילות במגזר ההנפקה עומד בפני מספר חסמים, שהעיקריים שבהם הינם: עמידה בתנאי כשירות מסוימים לצורך קבלת רישיון מארגון בינלאומי להנפקת כרטיסים ממותג כלשהוא; קיום מערך תפעולי נרחב, עתיר עלויות, כולל מערכות מידע ושירות לקוחות מתקדמות; השקעה גדולה ורציפה בערוצי שיווק, הפצה ומכירה בפריסה ארצית, בפרט ערוצי הפצה מול בנקים ומועדוני לקוחות; חוסן פיננסי המאפשר גיוס אשראי בתנאי שוק עדיפים; החזקת שליטה במנפיק מצד תאגיד בנקאי לצורך ההכרה של ארגונים בינלאומיים וחברות בהם; קבלת ערבויות מהתאגיד הבנקאי השולט; קיום מערכת יעילה ומפותחת לדירוג סיכוני אשראי; צורך בהון מינימלי על מנת לעמוד בהוראות המפקח על הבנקים בנושא יחס הון לרכיבי סיכון.

בתחום הסליקה. החסמים העיקריים העומדים בפני חברה המעוניינת להיכנס למגזר הסליקה הינם: קבלת רישיון מארגון בינלאומי בעל מותג כרטיס אשראי אותו מעוניינים לסלוק. קבלת רישיון, כאמור, דורשת עמידה בתקנים עסקיים ופיננסים להבטחת הפעילות; פריסה של מערך תקשורת נרחב שיאפשר סליקה On-line, או לחילופין התקשרות מול שב"א שהינה בעלת מערך כזה; קיומה של מערכת מידע אמינה ויציבה לניהול התחשבנות (Billing); אמצעים כספיים, ניסיון וידע לצורך השקעה בטכנולוגיה ובמערכי תפעול, פרסום ושיווק; סליקה בהיקפים ניכרים לצורך החזר ההשקעה בתשתיות הסליקה; דרישות הון עצמי מינימלי; מערך שירות לקוחות, מכירות וגיוס לקוחות רחבים ויעילים.

לפרטים בדבר פטור מהסדר כובל בקשר עם אחזקה ופעילות משותפת בשב"א, אשר נועד להסיר את חסמי הכניסה לענף הסליקה, ראו בפרק "חקיקה ופיקוח" להלן.

מוצרים תחליפיים

קיימים אמצעי תשלום תחליפיים רבים לכרטיסי אשראי החל ממזומן, הוראות קבע, העברות בנקאיות, תווי קנייה ושיקים וכלה בתשלום באמצעות טלפון חכם ו-"ארנק דיגיטלי".

אשראי בנקאי וחוץ בנקאי וכן שירות ניכיון שיקים מהווים מוצר תחליפי לאשראי ושירותים פיננסיים אחרים הניתנים על ידי כאל.

לקוחות

בתחום ההנפקה. הלקוחות בתחום זה הינם מחזיקי כרטיס אשראי, ביניהם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים גדולים ועסקים. כיום, רוב לקוחות כאל מחזיקים כרטיסים בנקאיים. כאל עמלה להגדיל את שיעור מחזיקי הכרטיסים החוץ - בנקאיים, בעיקר במסגרת מועדוני לקוחות, בכפוף לבדיקת יכולת הפירעון של כל לקוח אפשרי.

בתחום הסליקה. לקוחות כאל בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי העסק המכבדים כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "מאסטרקרד", "ישראכרט" או "דיינרס". לקוחות נוספים בתחום הסליקה הינם עסקים המבקשים שירותי ניכיון שוברים, קבלת הלוואות, הקדמת תשלומים וקבלת מקדמות.

שיווק והפצה

בתחום ההנפקה. השיווק וההפצה במגזר ההנפקה נעשים בעיקר באמצעות הגברת שיתוף הפעולה עם הבנקים בהסדר וכן עם מועדוני לקוחות. הראשונים מהווים עבור החברה "רצפת גיוס" לצירוף לקוחות בנקאיים לשורותיה, והאחרונים - לצירוף לקוחות חוץ בנקאיים. צירוף לקוחות מועדונים מקנה למצטרפים, על-פי רוב, הנחות והטבות במגוון בתי עסק. בנוסף, מקיימת כאל שיתופי פעולה שיווקיים עם עסקים מובילים בארץ ומפעילה ערוצי פרסום ושיווק באמצעי התקשורת השונים ובאמצעות דוכני מכירות. המועדונים העיקריים כיום הינם Flycard, Cal-365, Cal-H&O, Powercard ו-You. בנוסף, כאל הקימה מועדונים שונים הפונים לבעלי מקצועות חופשיים כמו רואי חשבון ועורכי דין.

לכאל אתר אינטרנט פעיל המספק מידע אודות מוצריה ושירותיה, מבצעים, הנחות והטבות ומאפשר גישה לחשבונות מחזיקי כרטיסים לשם מעקב ובקרה אודות פעולותיהם. בנוסף, השיקה החברה אפליקציה לטלפונים חכמים המאפשרת מעקב אחר עסקאות הלקוח ומידע אודות שירותי החברה, הטבות והנחות שונות.

בתחום הסליקה. פעולות השיווק בתחום זה מופנות לבתי עסק, כולל רשתות (בדרך כלל רשת מתקשרת עם סולק יחיד עבור כל סניפיה). שיווק שירותי סליקה לבתי עסק מבוצע באמצעות אנשי מכירות של כאל, אשר משמשים כאנשי קשר עם בית העסק גם לאחר הצטרפותם. בנוסף, מפעילה כאל אתר אינטרנט ייחודי לבתי עסק הכולל מתן מידע אודות פירוט זיכויים וחיובים קודמים ועתידיים, הזמנת דוחות וחשבוניות ברמת בית עסק בדיד וברמת רשת וקבלתם בכספת מאובטחת ועוד.

תחרות

בתחום ההנפקה מתחרותיה של כאל בתחום ההנפקה הן קבוצת ישראכרט שבשליטת בנק הפועלים וחברת לאומי קארד שבשליטת בנק לאומי. במסגרת התחרות במגזר, מתחרה כאל על צירוף לקוחות חדשים, חסרי כל כרטיס אשראי, או בעלי כרטיס אשראי של חברה מתחרה וכן פועלת בדרכים שונות לשמר לקוחות קיימים ולמנוע מהם לעזוב לטובת מתחרותיה. בנוסף, כאל פועלת ומשקיעה מאמצים ניכרים בשיווק ומתן הנחות והטבות למחזיקי הכרטיסים שלה על מנת שיבצעו באמצעותם את עיקר רכישותיהם ומציעה להם שירותי אשראי מגוונים, כחלופה או כתוספת, לאשראי בנקאי רגיל.

מגזר הסליקה מאופיין ברמת תחרות גבוהה בין חברות כרטיסי האשראי. השחקנים במגזר הם: קבוצת כאל הסולקת כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "מסטרקארד", "דיינרס" (בבלעדיות) ו"ישראכרט", קבוצת ישראכרט הסולקת את המותגים "ישראכרט", "מסטרכארד", "ויזה", ו"אמריקן אקספרס" (בבלעדיות) וחברת לאומיקארד אשר סולקת את המותגים "ויזה", "מסטרכארד" ו"ישראכרט".

התחרות במגזר עלתה מדרגה במהלך שנת 2012, עם פתיחת המותג ישראכרט, המהווה 17% מהשוק, לסליקה על ידי כל חברות הענף.

כאל מתחרה על מנת להרחיב את מעגל העסקים המקבלים ממנה שירותי סליקה ושירותים משלימים ומתמקדת בגיוס עסקים חדשים בהסכמי סליקה, ובשימור בתי עסק קיימים כלקוחותיה תוך השקעת מאמצי שיווק ומכירה ניכרים. היבט נוסף של התחרות במגזר נוגע לפיתוח מוצרים ושירותים פיננסים ותפעוליים לבתי העסק אשר יביאו לעליה בהיקף המחזור של אותם עסקים מול החברה.

התפתחויות במגזר בשנת 2014

השלכות מבצע "צוק איתן". בעקבות מבצע "צוק איתן", שהתנהל בדרום הארץ, נרשמה בחודשים יולי-אוגוסט 2014 האטה בפעילות בכרטיסי אשראי, בשל ירידה בהיקף הצריכה הפרטית.

כרטיס אשראי ממותג "אל על". ביום 11 ביוני 2014 חתמו כאל ודיינרס על הסכם להנפקת כרטיסי אשראי ממותגים לחברי מועדון הנוסע המתמיד של אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ ("אל-על"). במסגרת ההסכם יונפקו על ידי כאל ודיינרס, באופן בלעדי, כרטיסי אשראי ממותגים לציבור הרחב, בהתאם ליעדי שיווק שהוגדרו על ידי הצדדים. כמו כן, יונפקו על ידי כאל ודיינרס, באופן לא בלעדי, כרטיסי אשראי ממותגים ללקוחות יוקרה, אשר עומדים בתנאי זכאות מתאימים. כרטיסי האשראי הממותגים יקנו למחזיקיהם הטבות ייחודיות בהתאם לסוג הכרטיס והיקף הפעילות בו, והכל בהתאם לתנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים. הטבות אלה כוללות, בין היתר, צבירת נקודות נוסע מתמיד בגין ביצוע עסקאות בכרטיסי האשראי הממותגים.

על פי ההסכם, אל-על זכאית לתמורה המבוססת אף היא על היקף השימוש בכרטיסי האשראי הממותגים. כן מסדיר ההסכם השתתפות בהוצאות פרסום, שיווק וקידום מכירות וכן שירות לקוחות למחזיקי כרטיסי האשראי הממותגים. ההסכמים הינם לתקופת התקשרות ראשונית של חמש שנים וכוללים אפשרות הארכה לתקופות שונות נוספות, בכפוף לזכויות ביטול העומדות לצדדים, בנסיבות מסוימות.

מועדון הלקוחות הושק ביום 3 בספטמבר 2014.

שינויים בתנאי ההסכם למכירת מניות דיינרס ובתנאי הסכם מועדון YOU. לפרטים, ראו ביאור 34 לדוחות הכספיים.

הקמת מוקד שרות נוסף. בחודש יולי 2014 הקימה כאל מוקד שרות שלישי, בעיר אשדוד. זאת, במטרה לספק מענה מהיר, אדיב ומקצועי ללקוחות בתחום זה.

הקמת מועדון "יינות ביתן". בחודש ספטמבר 2014 הושק מועדון לקוחות משותף לכאל ולרשת יינות ביתן. שיתוף הפעולה עם רשת זו, לה סניפים רבים בפריסה ארצית, מאפשרת לכאל להציע ללקוחות ערך מוסף בתחום המזון. ביום 27 בדצמבר 2014 נחתם בין המשביר 365 החזקות בע"מ לבין יינות ביתן החזקות בע"מ מזכר הבנות בקשר עם רכישת 50% מהון מניותיו של מועדון 365 פיננסים בע"מ, המתפעל את מועדון 365. על פי המזכר, יפעלו הצדדים לצירוף רשת המזון יינות ביתן לרשתות המשתתפות ומעניקות הטבות לחברי מועדון 365. עם כניסת מזכר ההבנות לתוקף, צפויים לקוחות מועדון "יינות ביתן" להצטרף למועדון 365, תוך הרחבת מספר בתי העסק בהם הם זכאים להטבות. כמו כן, באותו מועד צפוי לפקוע הסכם ההנפקה המשותפת לחברה וליינות ביתן. ביום 17 בפברואר 2015 נתחם בין הצדדים הסכם.

הסכמים מהותיים

הסכם עם קבוצת אלון. לפרטים בדבר תוספת למערכת ההסכמים בין בעלי המניות בחברת דיינרס, ראו ביאור 34 א' לדוחות הכספיים. לפרטים בענין שיתוף פעולה עם חברת אל-על נתיבי אוויר לישראל בע"מ, ראו לעיל "התפתחויות במגזר בשנת 2014".

הסכמים עם תאגידים בנקאיים. כאל קשורה בהסכמים עם תאגידים בנקאיים שונים (ובכלל זה הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט) לצורך הנפקת כרטיסי אשראי ללקוחותיה. הנפקת הכרטיסים נעשית במשותף על ידי כאל והתאגיד הבנקאי, מקום בו מעמד התאגיד הבנקאי בארגון הבינלאומי מאשר לו הנפקת כרטיסים. במקרים אחרים הנפקת הכרטיס נעשית על ידי כאל וההפצה ללקוחות נעשית על ידי התאגיד הבנקאי.

לפרטים בדבר הסכם הנפקה משותפת עם הבנק הבינלאומי הראשון ובדבר הענקת מכשיר הוני לבנק הבינלאומי הראשון לרכישת עד 10% מהון המניות של החברה, ראו ביאור 34 ב' 3 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הסכם הנפקה משותפת עם בנק מזרחי-טפחות, ראו ביאור 34 ב' 4 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הסכם הנפקה משותפת עם בנק איגוד ובדבר מתן אופציה לבנק איגוד לרכישת 3% מהון המניות של כאל, ראו ביאור 34 ב' 5.

הסדר לסליקת כרטיסי "ישראכרט". ביום 14 במאי 2012, נחתמו בין ישראכרט בע"מ לבין כאל הסכם רשיון והסכם לסליקה צולבת של כרטיסי ישראכרט. ההסכמים מאפשרים לכאל, לפנות לבתי עסק ולהציע להם לסלוק את המותג ישראכרט באמצעות כאל. יצויין כי נתח השוק של המותג ישראכרט הינו כ-17% משוק הסליקה. לפרטים נוספים, ראו ביאור 34 ב' 2 לדוחות הכספיים.

הסכם מועדון 365. ביום 1 בדצמבר 2011 חתמה כאל על הסכם עקרונות עם מועדון 365 בע"מ (להלן: "מועדון 365") להקמת מועדון כרטיסי אשראי חוץ בנקאי. הכרטיסים יונפקו על-ידי כאל וישווקו בכלל החברות המאוגדות במועדון 365, כגון: המשביר לצרכן, ניו פארם וחברות שיצטרפו בעתיד למועדון 365.

במסגרת הסכם העקרונות נקבע, כי כרטיסי האשראי יונפקו ככרטיסים משולבים של מועדון 365 לחברי מועדון קיימים ומצטרפים חדשים, והמחזיקים בכרטיסים אלו יזכו להטבות ולתנאים הניתנים ללקוחות החברה באופן שוטף, בנוסף להנחות ולהטבות המוקנות לחברי מועדון 365, תוך יצירת בידול מיטיב למחזיקי כרטיס האשראי.

הסכם העקרונות קובע את אופן גיוס הלקוחות, פרסום ושיווק על ידי שני הצדדים, וכן את התמורה לה יהא זכאי מועדון 365 בהתאם למדדי פעילות שנקבעו בהסכם.

בנוסף, נקבעו הוראות לאפשרות שינוי מודל שיתוף הפעולה בין הצדדים למודל אחזקה משותפת במיזם, בכפוף להוראות הדין ודרישות רגולטוריות, ככל שיידרשו. המודל המפורט לאחזקה משותפת במיזם, יהיה כפוף לאישור דירקטוריון כאל ודירקטוריון הבנק.

תקופת ההתקשרות בין הצדדים תעמוד על 10 שנים, כאשר לאחר 5 שנים יוכל כל צד להחליט על הפסקת ההתקשרות, בכפוף למתן הודעה של 12 חודשים מראש ובכתב.

הארכת הסכם "פאואר קארד". ביום 22 ביולי 2010 התקשרה כאל בהסכם עם חברת פאואר קארד (2000) בע"מ, ועם חברת פישמן רשתות בע"מ (להלן: "ההסכם"). ההסכם מאריך את תוקפו של הסכם קודם שנכרת בין הצדדים, בשינויים מסוימים, עד ליום 31 בדצמבר 2015. ההסכם מעגן את חובות וזכויות הצדדים במסגרת פעילויות משותפות, שמטרתן קידום הנאמנות לרשתות המשתתפות במועדון "פאואר קארד" מחד, והפצת כרטיסי אשראי שמפיצה כאל מאידך.

הסכם הנפקה משותפת עם מועדון H&O. ביום 29 בדצמבר 2010 התקשרה כאל בהסכם עם H&O רשתות אופנה (2003) בע"מ (להלן: "ההסכם"). ההסכם מאריך את תוקפו של הסכם קודם שנכרת בין הצדדים, בשינויים מסוימים, עד ליום 31 בדצמבר 2015. ההסכם מעגן את חובות וזכויות הצדדים במסגרת פעילויות משותפות, שמטרתן קידום הנאמנות לרשתות המשתתפות במועדון "H&O" מחד, והפצת כרטיסי אשראי שמפיצה כאל מאידך.

הסדרים בין חברות כרטיסי אשראי. לפרטים בדבר הסדר לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה, לפרטים בדבר הסדר סליקה צולבת מתוקן, ולפרטים בדבר הסכם משולש לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה ומסטרקארד, ראו ביאור 34 ב' 1 לדוחות הכספיים.

הסכם הנפקה משותפת בין כאל ובין בנקים בעלים. לפרטים בדבר חתימת הסכמי הנפקה משותפת חדשים בין כאל לבין הבנק ולבין הבנק הבינלאומי, בהתאמה, לרבות הענקת מכשיר הוני לבנק הבינלאומי לרכישת עד 10% ממניות כאל, ראו ביאור 34 ב' 3 לדוחות הכספיים.

הסכם לשיתוף פעולה עם ארגון "ויזה אירופה". בחודש אפריל 2013 חתמו כאל וארגון ויזה אירופה על הסכם תמיכה להידוק שיתוף הפעולה ביניהן, במטרה להביא לצמיחה בהיקף השימוש בכרטיסי המותג "ויזה" המשווקים על ידי כאל.

הסכם עם בנק מזרחי-טפחות. לפרטים בדבר חידוש ההסכם, ראו ביאור 34 ב' 4 לדוחות הכספיים.

סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי

כאל סלקה בעבר עסקאות בתחום הסחר האלקטרוני הבינלאומי, פעילות שאינה מתבצעת עוד בחברה.
לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים וחומר מחשב בכאל והעברת תיק החקירה לפרקליטות, ראו ביאור 34 ג' לדוחות הכספיים.
לפרטים בדבר דרישות מאגדים, ראו ביאור 34 ג' לדוחות הכספיים.

עונתיות

העונתיות בתחומי ההנפקה והסליקה נגזרת מהעונתיות של הצריכה הפרטית בישראל.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בתחום ההנפקה. הובלת השוק באמצעות מיצוי הערוץ הבנקאי והצעת פתרונות מותאמים לצרכי הלקוח, וגיוס כרטיסים בערוץ החוץ-בנקאי במועדוני הלקוחות הקיימים וכן באמצעות יצירת שיתופי פעולה עם גופים שונים להקמת מועדוני לקוחות נוספים.
כמו-כן, כאל פועלת על מנת להפוך לשחקן משמעותי בתחום האשראי הצרכני, כאשר גיוס כרטיסים חוץ בנקאיים מהווה תשתית לגיוס אשראי צרכני ולמיצובה של כטל כגוף הנותן שירותי אשראי מגוונים (לרבות באמצעות כרטיסי אשראי).
בתחום הסליקה. יעדה הראשי של כאל הוא לשווק סל מוצרים כולל לבתי העסק, תוך הגדלת נתח השוק שלה בשוק הסליקה. כמו כן, כאל פועלת לפיתוח ושיווק מוצרים נוספים לבתי עסק, בנוסף לאלו המוצעים כיום.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

שינויים שהתרחשו לאחרונה או שצפויים להתרחש ועתידיים להשפיע על פעילות כרטיסי האשראי:
- הפחתת שיעור העמלה הצולבת - ראו ביאור 34 ב' 1 לדוחות הכספיים;
- הנחיות רגולטוריות בקשר עם פעילות שב"א וכן בקשר עם שימוש בכרטיסי חיוב מיידי - ראו בסעיף "חקיקה, תקינה והסדרה" לעיל;
- עדכון תעריפון חברות כרטיסי האשראי (ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים);
- פיתוח מועדון "אל על" - ראו לעיל "התפתחויות במגזר בשנת 2014".

פעילות בשוק ההון

דיסקונט invest

כחלק מהאסטרטגיה העסקית, המתמקדת בלקוח ובמגוון צרכיו, מפעיל הבנק שירות רחב בתחום שוק ההון - "דיסקונט invest". שירות זה מציע ללקוחות הבנק מעטפת רחבה ומגוונת של מערכי שירות וטכנולוגיה מתקדמת לביצוע הפעילות בשוק ההון.
"דיסקונט invest", מציע יישומים טכנולוגיים חדשניים, שהבולט בהם הוא "דיסקונט טרייד" - מערכת מסחר מתקדמת, המאפשרת ללקוחות הפעילים בשוק ההון עצמאות מוחלטת וקישור ישיר לבורסה, תוך שימוש בכלים תומכי החלטה לביצוע הפעולות. לצד החידוש הטכנולוגי, מנויי "דיסקונט טרייד" זוכים לרמת שירות וזמינות ייחודית מחדר המסחר בבנק. השירות מאפשר קישור למרכז תמיכה טלפוני, ייעודי, לאורך כל שעות המסחר. השילוב בין הכלי הטכנולוגי המתקדם והתמיכה הטלפונית מהווה פיתרון אולטימטיבי למשקיעים הפעילים בשוק ההון.
השירות כולל גם פעילות בניירות ערך זרים בבורסה האמריקאית.
במסגרת "דיסקונט invest", מציב הבנק רף גבוה של שירות, המותאם לאופי הפעילות של הלקוח, בזמינות מכסימלית. הייעוץ במערך הסניפים ניתן על ידי יועצי השקעות מורשים, המעניקים שירות אישי בשעות פעילות הסניף. ניתן להמשיך ולקבל יעוץ במרכז השקעות טלפוני ארצי, בימים א-ה, עד השעה 23:00. השירות מאפשר רצף יעוץ למשקיעים המנויים על שירות הטלבנק, לרבות בניירות ערך זרים.
ללקוחות בעלי היקף השקעות שבין 700 אלף ש"ח ל-4 מיליון ש"ח מוצע שירות ב-9 מרכזי השקעות, בפריסה ארצית, בהם מוענק ללקוח שירות מתמחה, בדומה לבית השקעות. בכך זוכה הלקוח לחוויית שירות מבודלת במערכת הבנקאית. יועצי ההשקעות במרכזים אלה זמינים אישית ללקוחות לאורך שעות פעילות המסחר ולפגישות המתואמות אף לאחר מכן.
חידוש נוסף הוא בתמחור העמלות. לקוחות מרכזי ההשקעות, למעט משתמשי "דיסקונט טרייד", נהנים ממסלולי שירות מגוונים ובמחירים אטרקטיביים. לדוגמא: מסלול Invest Gold, שמאפשר ליהנות ממכלול השירותים הכולל שמציע המרכז תמורת תשלום רבעוני קבוע.

לקוחות בעלי עושר פיננסי נהנים ממערך חדיש של מרכזי בנקאות פרטית ללקוחות ישראלים ובהם שירות מקצועי ומתמחה של יעוץ השקעות בשוק המקומי והבינלאומי.

לצד אלה, שידרג הבנק את השירות בכל סוגי הטלפונים הסלולאריים. האפליקציה של דיסקונט מותאמת לגרסת ה-Blackberry, Android ו-Iphone ומאפשרת קבלת מידע וביצוע פעולות בשוק ההון. בנוסף, ניתן ליהנות מ-"דיסקונט SMS", המאפשר קבלת הודעות על מדדי הבורסה בסיום המסחר.

מגמות אירועים והתפתחויות בסביבת המקרו כלכלית

שוק קרנות הנאמנות. שוק קרנות הנאמנות עלה בשנת 2014 ב-30.7 מיליארד ש"ח, מרמה של 230.8 מיליארד ש"ח בסוף חודש דצמבר 2013 לרמה של 261.5 מיליארד ש"ח בסוף חודש דצמבר 2014. בשנת 2014 נרשמו בקרנות הנאמנות גיוסים בהיקף של 26.4 מיליארד ש"ח (נטו). גיוסים חיוביים נטו נרשמו בקרנות האג"ח ובקרנות חו"ל, בהיקפים של 27.9 מיליארד ש"ח ו-8.3 מיליארד ש"ח, בהתאמה. במקביל, נרשמו פדיונות נטו בשאר הקרנות, בפרט בקרנות הכספיות, בהן נפדו 7.4 מיליארד ש"ח ובקרנות השקליות, בהן נפדו 2.1 מיליארד ש"ח.

נכסי קרנות האג"ח בארץ עלו בתקופה האמורה בסך של 28.4 מיליארד ש"ח, בעיקר עקב עליות בנכסי קרנות אג"ח אחרות (15.0 מיליארד ש"ח) ואג"ח מדינה (15.0 מיליארד ש"ח). לעומת זאת, נרשמה ירידה של 1.7 מיליארד ש"ח בקרנות האג"ח השקליות. עליות דומות, של 5.1 מיליארד ש"ח, נרשמו בקרנות אג"ח חו"ל ובקרנות מניות חו"ל. מנגד, נרשמו ירידות חדות, של 7.4 מיליארד ש"ח, בקרנות הכספיות השקליות.

שוק קופות הגמל. שוק קופות הגמל השיג בשנת 2014 תשואה חיובית בשיעור ממוצע של כ-5.4%. העליה האמורה משקפת את עליות השערים במדדים השונים של הבורסה בשנת 2014.

מנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, עולה כי היקף כל קופות הגמל בסוף שנת 2014 הסתכם בכ-368,720 מיליון ש"ח לעומת כ-347,343 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, עליה של כ-21,370 מיליון ש"ח (6%).

בנוסף, לפי נתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בקופות גמל מסוג "קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים" היתה בשנת 2014 צבירה נטו שלילית בהיקף של כ-1,797 מיליון ש"ח. זאת, לעומת צבירה נטו שלילית של כ-1,962 מיליון ש"ח בשנת 2013. הנתונים האמורים מבטאים השפעה של שינויי רגולציה בתחום קופות הגמל.

שוק קרנות הפנסיה החדשות. קרנות הפנסיה החדשות השיגו בשנת 2014 תשואה חיובית של 6.4% בממוצע. לפי הנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בסך קרנות הפנסיה החדשות הייתה בשנת 2014 צבירה חיובית נטו בהיקף של כ-20.7 מיליארד ש"ח, לעומת צבירה חיובית נטו של כ-17.9 מיליארד ש"ח בשנת 2013. היקף קרנות הפנסיה החדשות הסתכם בשנת 2014 ב-191 מיליארד ש"ח, לעומת כ-160.2 מיליארד ש"ח בשנת 2013, עליה של כ-30.8 מיליארד ש"ח (כ-19%).

שוק תעודות הסל. על פי נתונים שפורסמו על ידי הבורסה לניירות ערך, בשנת 2014 הונפקו 75 תעודות סל חדשות (לעומת 78 בשנת 2013) ובמקביל פקעו ונמחקו מהמסחר 15 תעודות. מספרן הכולל של תעודות הסל שנסחרו בסוף חודש דצמבר 2014 עמד על 590, בהן 24 תעודות מטבע ("תעודות פיקדון"). שווי החזקות הציבור בתעודות סל עמד בסוף שנת 2014 על כ-130 מיליארד ש"ח, לאחר עליה של כ-17 מיליארד ש"ח במהלך שנת 2014.

שוק ההון. לפרטים בדבר התפתחויות בשוק ההון בשנת 2014, ראו להלן "שוק ההון" בפרק "קווי התפתחויות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2013".

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות בשוק ההון

המסגרת הרגולטורית הנוגעת לפעילות שוק ההון, ממשיכה להתעדכן באופן שוטף והיא צפויה להמשיך ולהשפיע על פעילות הבנק בתחום פעילות זה, לרבות בתחום הייעוץ הפנסיוני.

תיקוני חקיקה ותקינה בתחום החסכון הפנסיוני

ממשקים אחידים. אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ממשיך בהסדרת הממשקים האחידים להעברת מידע ונתונים בתחום החיסכון הפנסיוני בין הגופים המוסדיים, בעלי הרשיון וצרכני מידע נוספים. הסדרה זו נעשית באמצעות חוזר שמתעדכן מעת לעת, כאשר כל עדכון מוסיף ממשק חדש ו/או מרחיב על המידע והנתונים שיש להעביר במסגרת ממשק קיים.

בימים 1 ביוני ו-1 ביולי 2013, נכנסו לתוקף, בהתאמה, החובות שנקבעו בחוזר מיום 7 בינואר 2013 בקשר עם השימוש בממשק האירועים ובממשק האחזקות (להלן: "הממשקים"). הבנק, כמו גם יתר הגורמים עליהם חלה חובת השימוש בממשקים (מפיצים וגופים מוסדיים), פיתח את הממשקים, אך נתגלו בהם ליקויים בקליטת המידע. על מנת לאפשר לגורמים כאמור לאתר את הליקויים בממשקים ולבצע התאמות, דחה משרד

האוצר, בתנאים מסוימים, את חובת השימוש בממשקים, עד ליום 1 בנובמבר 2013, ובהמשך אף פרסם הבהרות ועדכונים לממשקים, שחלקם היוו אורכה נוספת עד ליום 16 במרס 2014. כיום המידע נקלט בבנק באמצעות הממשקים באופן תקין, והבנק ממשיך בביצוע עדכונים בהם בהתאם להבהרות ועדכונים של משרד האוצר המתפרסמים מעת לעת.

ביום 17 בספטמבר 2014 פורסם נוסח חדש לחוזר. ביום 4 בנובמבר 2014 פורסמה טיוטת תיקון לחוזר זה, שעיקרה הוספת ממשק לשימוש הגופים המוסדיים ובעלי הרישיון, כאשר מועד התחילה המוצע נקבע ליום 1 ביולי 2015. ביום 6 בינואר 2015, פורסמה טיוטת תיקון נוספת לחוזר, אשר עוסקת בהקמת ממשק ניוד.

מסלקה פנסיונית. ביום 30 ביוני 2013 החלה לפעול המסלקה הפנסיונית. בשלב הראשון, אשר החל מיד עם הפעלת המסלקה, מפיץ (סוכן ביטוח או יועץ פנסיוני) יכול לפנות דרך המסלקה בשם חוסך, אל כל הגופים המוסדיים בהם ניתן לחסוך כספי פנסיה, בבקשה לקבל מידע על כל מוצר פנסיוני הרשום על שם החוסך. בהתאמה, ביום 30 בנובמבר 2013 נכנסה לתוקף הוראת חוזר "חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית", מיום 7 באוקטובר 2013, לפיה פניית בעל רישיון לגוף מוסדי לשם בקשת מידע חד פעמי, תעשה באמצעות המסלקה בלבד.

בשלב השני יוכלו מפיצים להעביר באמצעות המסלקה בקשות לביצוע פעולות, בקשות למידע הנלווה להפקדת כספים. בשלב השלישי המסלקה תאפשר סליקת כספים וקבלת נתונים אודות כספים שהועברו באמצעות המסלקה. יצויין כי לפי חוזר "חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית", חובת השימוש במסלקה בקשר עם פניית בעל רישיון לגוף מוסדי לצורך ביצוע פעולות עבור לקוח, או קבלת מידע אודות מוצר של הלקוח, תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2016, אלא אם קיים ממשק ייעודי אחר בין בעל הרישיון לגוף המוסדי.

מאז תחילת פעילות המסלקה פרסמה החברה המפעילה את המסלקה, כללי היערכות והתחברות ונהלי עבודה, למשתמשים במסלקה, גופים מוסדיים ומפיצים. לצד זאת, ממשיך משרד האוצר בהסדרה וייצוב פעילות המסלקה והמשתמשים בה, באמצעות עדכון חוזרים קיימים, לרבות החוזר בקשר עם הממשקים האחידים כמפורט בהרחבה לעיל, ופרסום חוזרים חדשים.

טיוטת תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלות הפצה), התשע"ד-2014. ביום 12 ביוני 2014, העביר אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר את טיוטת התיקון לאישור ועדת הכספים של הכנסת. עיקרי התיקון עוסקים בשני עניינים מהותיים לייעוץ הפנסיוני: האחד, אפשרות לקבל עמלת הפצה גם בגין מתן ייעוץ במוצר פנסיוני מסוג קופת ביטוח; והשני, שינוי מבנה ושיעור עמלת ההפצה. לעניין ייעוץ בקופות ביטוח מוצע לקבוע כי יועץ פנסיוני יהיה רשאי להתקשר עם מבטח בהסכם הפצה לצורך ביצוע פעולות במוצרים פנסיוניים מסוג קופות ביטוח, מינוי היועץ על מוצרים אלה וקבלת עמלת הפצה בגין הייעוץ. לעניין עמלות ההפצה, מוצע להפחית את שיעור עמלת ההפצה מהצבירה שרשאי לקבל יועץ פנסיוני, מ-0.25% ל-0.2% ובכל מקרה לא יותר מ-40% מדמי הניהול שמשלם העמית בשל יתרת הצבירה. בנוסף, מוצע לקבוע אפשרות לתשלום עמלת הפצה בשל הפקדות באופן שתהיה בשיעור 1.6% מכל הפקדה, אך לא יותר מ-40% מדמי הניהול שמשלם העמית בשל ההפקדות. יובהר כי עמלת ההפצה בגין קרן השתלמות נשארה בעינה - 0.25% מהצבירה.

מוצע כי תחילתן של תקנות אלה יהיה ביום 1 בינואר 2015 ולעניין עמלת הפצה המשתלמת בגין לקוחות מיועצים - ביום 1 בינואר 2016.

ביום 18 בינואר 2015 פורסמה עמדת הממונה בנושא תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון, במסגרתה הביעה הממונה עמדה השוללת את קיומם של מנגנונים לפיהם דמי העמילות שישולמו לבעל רישיון מסוג סוכן ביטוח יהיו גבוהים יותר ככל שדמי ניהול שישלם הלקוח יהיו גבוהים יותר. בהמשך לעמדה זו, מסרה הממונה לאיגוד הבנקים, כי היא מוצאת קושי גם במנגנון שהוצע במסגרת טיוטת התיקון המפורטת לעיל. לפיכך, הוחלט על הקפאת קידום התיקון לתקנות עמלות ההפצה, עד לגיבוש עמדה אחרת בנושא.

אסדרות נוספות בשוק החיסכון הפנסיוני. אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ממשיך באסדרת פעילות הגורמים השונים הפועלים בשוק החיסכון הפנסיוני - היועצים הפנסיוניים, המשווקים הפנסיוניים והגופים מוסדיים. האסדרה נעשית ביחס לכל גורם בנפרד וכן ביחס לפעילויות המתבצעות ביניהם, בין היתר, באמצעות הממשקים האחידים והמסלקה.

האוצר פרסם מספר טיוטות חוזרים, אשר ככל שתהפוכנה למחייבות, הן תחייבנה בעלי רישיון מסוג תאגיד בנקאי, בין היתר, בהיערכות מיכונית רחבה, שינוי חלק מהמסמכים הכרוכים בפעילות ושינוי תהליכי העבודה. כך לדוגמא, ביום 10 בינואר 2014, פורסמה טיוטת חוזר דיווח נתוני הייעוץ הפנסיוני, אשר מסדירה את הדוחות והמידע השוטפים, שעל תאגיד בנקאי בעל רישיון יועץ פנסיוני, להגיש לממונה אחת לרבעון, לגבי היקף הפעילות שלו בתחום הייעוץ הפנסיוני. ביום 24 בנובמבר 2014, פורסמה טיוטה מעודכנת לתיקון חוזר יפוי כוח לבעל רישיון, שעיקרה הרחבת האפשרויות לאימות ומילוי יפוי הכוח שלפי נספח א' לחוזר, דבר אשר יחייב את בעל הרישיון בהיערכות מיכונית, ככל שיבחר לעשות שימוש בדרכים אלה. בנוסף, במסגרת טיוטה זו מוצע להרחיב את יפויי הכוח השונים גם ביחס לתוכניות ביטוח. מוצע כי התיקון לחוזר יכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015. יצוין כי באשר ללקוחות החתומים על נוסח יפויי כוח שאינו לפי החוזר, יידרש בעל הרישיון להחתימם מחדש על הנוסח שלפי החוזר, וזאת עד ליום 1 ביולי 2017. ביום 28 בספטמבר 2014, פורסמה טיוטת חוזר מסמך הנמקה, שמטרתה להסדיר מבנה אחיד, מצומצם וממוקד למסמך הנמקה, אשר יקל על הלקוח להתמודד עם המידע אליו הוא נחשף במסגרת הייעוץ הפנסיוני. ככל שטיוטה זו תהפוך למחייבת, היא תחייב בעלי רישיון בהיערכות מיכונית רחבה. כמו כן, מוצע להסדיר במסגרת טיוטה זו, תהליכים חדשים אשר יש בהם כדי לקדם את פעילות הייעוץ הפנסיוני, ובהם אפשרות לביצוע פעולה במוצר שלא פנים מול פנים ובדרך הניתנת לאחזור ואפשרות למתן ייעוץ פנסיוני ממוקד. בטיוטה מוצע כי החוזר יכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015.

לצד זה החל האוצר לאחרונה בהסדרת הפעולות המבוצעות על ידי הגופים המוסדיים וזאת, בין היתר, באמצעות טיוטת חוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל מיום 23 בנובמבר 2014; טיוטת חוזר עקרונות לחיתום רפואי מיום 28 בדצמבר 2014 וחוזר העברת כספים בין קופות גמל מיום 1 בינואר 2015, המחליף את החוזר הקודם בעניין משנת 2008. חוזרים אלו מחייבים ועתידים לחייב, היערכות מצד בעלי הרישיון כגורם המפיץ אשר מעביר אל הגוף המוסדי, את ההוראה לביצוע הפעולות האמורות.

לפרטים בדבר תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך, שינויים בתעריפון המלא בקשר עם עמלות בעד פעילות בניירות ערך וגילוי עלות שירותים בניירות ערך, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

תפעול קופות גמל. ביום 18 באוגוסט 2014 פרסם אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר את חוזר הסכמים למתן שירותים, אשר ממשיך את ההסדר שהיה קיים החל משנת 2006, בקשר עם מתן שירותי תפעול (משרד אחורי וקדמי) לחברה מנהלת על ידי תאגיד בנקאי בעל רישיון יועץ פנסיוני.

תיקוני חקיקה ותקינה בתחום ייעוץ השקעות, ניהול תיקים, חיתום, קרנות נאמנות ושירותי קסטודי

קובץ הצעות חקיקה בנושא הקלות ופיתוח שוק ההון - עדכונים באופני הצעה לציבור. ביום 23 באפריל 2014 פרסמה רשות ניירות ערך נוסח מעודכן לאחר הערות הציבור. הקובץ כולל הצעות לתיקון חוק ניירות ערך והתקנות שהותקנו מכוחו, לצורך טיוב מנגנוני הצעת ניירות ערך לציבור. העדכונים המוצעים כוללים עדכונים במנגנון הצעה לא אחידה, ובכלל זה, אפשרות לקבל התחייבויות מוקדמות גם בקשר עם הצעה לא אחידה; עדכונים נלווים של הוראות ניגוד עניינים של חתמים; עדכונים במנגנון ההתחייבויות המוקדמות (המכרז המוסדי), ובכלל זה, הצעה להשמיט מרשימת הזכאים להשתתף במכרז המוסדי יחידים הנכללים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך, הרוכשים בעבור עצמם; הצעה לקבוע בדין מנגנון הצעה אחידה נוסף, עם טווח כמויות, בו יאוחדו המכרז הציבורי והמכרז המוסדי והחברה תקיים מכרז אחד בלבד לכל המשקיעים; הצעה לעדכן את מועדי התקופה להגשת הזמנות; והצעה לבטל את חובת חתימת חתם על טיוטת תשקיף המפורסמת לציבור בהצעה ראשונה של ניירות ערך ולעדכן את מחיר נייר הערך והכמות המוצעת במסגרת הודעה משלימה.

אסדרה חדשה בתחום קרנות הנאמנות. ביום 3 ביולי 2012 פורסמה הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מספר 21) (תעודות סל וקרנות סל), התשע"ב-2012, אשר מטרתה להתאים את האסדרה החלה בתחום תעודות הסל ומוצרים דומים לאסדרה הקיימת לעניין קרנות נאמנות.

ביום 10 בפברואר 2015 הודיעה הרשות, כי מאחר שלא ידוע מתי יקודם התיקון האמור ובשל רצונה לקדם תחרות בתחום, מוצע לפעול לפיתוח השוק על ידי הכשרת הצעת קרנות סל כבר עתה, בנפרד מהסדרת תעודות הסל. בהתאם, הרשות פרסמה להערות הציבור את טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (קרנות סל), התשע"ה-2015. המטרה היא להכשיר קרנות סל כקרנות סגורות מחקות נסחרות בבורסה, אשר ייעודן, בדומה לקרן פתוחה מחקה, לעשות את מירב המאמצים להשגת תוצאות הדומות ככל הניתן לשיעור השינוי בנכס (למשל מדד).

קרנות חוץ. ביום 10 בפברואר 2015, פרסמה רשות ניירות ערך להערות הציבור את טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלת הפצה)(תיקון), התשע"ד-2014. על פי טיוטת התקנות, מוצע כי מנהל קרן חוץ יהיה רשאי לשלם למפיץ עמלת הפצה בשל יחידות של קרן חוץ שהרשות אישרה את הצעתן לציבור. בנוסף, מוצע כי המפיץ יהיה רשאי לגבות מבעל היחידה עמלה וזאת במקרים המפורטים בטיוטה וביניהם במקרה בו מנהל הקרן או מנהל קרן חוץ לא התקשר בהסכם בינו לבין המפיץ על תשלום עמלת הפצה, בשל קרן שבניהולו.

בחודש מרס 2014 אישרה מליאת רשות ניירות ערך את טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (הצעת יחידות של קרנות חוץ), התשע"ג-2013. על פי טיוטת התקנות, הרשות רשאית להתיר למנהל קרן חוץ להציע יחידות של קרן חוץ לציבור בישראל, בהתקיים מספר תנאים, ובהם, שעל פי מדיניות ההשקעות של הקרן, הקרן אינה מתמחה בהשקעות בישראל ושמחירי היחידות של הקרן מתפרסמים באופן שוטף באתר האינטרנט ונגישים לציבור ללא עלות כספית. ביום 30 ביולי 2014 פורסם ברשומות תיקון מספר 23 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשע"ד-2014. בתיקון נקבע, כברירת מחדל, כי לא ניתן להציע לציבור בישראל קרנות חוץ, אלא בתנאים שיקבע שר האוצר, שבהתקיימם רשאית הרשות להתיר את הצעתן של יחידות קרנות חוץ.

בירור צרכי לקוח והנחיותיו. ביום 10 ביוני 2014 פרסמה רשות ניירות ערך "הוראות לבעלי רישיון בקשר לבירור צרכיו והנחיותיו של הלקוח (נוסח חדש-2013)", המציע הליך יעיל, תכליתי וממוקד.

טיוטת הוראה הפניית לקוח לניהול תיקים. ביום 10 ביוני 2014 פרסמה רשות ניירות ערך להערות הציבור את טיוטת "הוראה לבעלי רישיון יועץ ובעלי רישיון משווק בדבר הפניית לקוחות לקבלת שירותי ניהול תיקים". על פי הטיוטה, הפניית הלקוח לחברה העוסקת בניהול תיקים תיעשה לאחר שיועץ ההשקעות הפעיל שיקול דעת עצמאי בעניין ומצא כי ההפניה כאמור היא לטובת הלקוח. יועץ השקעות לא יתוגמל במישרין או בעקיפין בגין הפניית לקוח על ידו לחברת ניהול תיקים והיקף פעילותו בתחום ההפניה לא ישמש למדידת פעילות היועץ. בנוסף מוצע לקבוע כי בעת ההפניה לחברת ניהול תיקים קשורה, יביא יועץ ההשקעות לידיעת הלקוח בלשון מובנת לו בעל פה ובמסמך שיימסר בכתב, את טיב הקשר בין הבנק ובין החברה הקשורה.

אסדרת שירותי הקסטודי בישראל. ביום 16 בינואר 2013, הודיע המפקח על הבנקים על אימוץ המלצות הוועדה הבין-משרדית להסדרת

שירותי קסטודי בשוק ההון בישראל, אשר פורסמו בחודש ינואר 2012. המלצות הוועדה נועדו לקבוע נורמות בסיסיות בתחום מתן שירותי קסטודי, במטרה ליישר קו עם סטנדרטים בינלאומיים בתחום זה ולהגביר את אחידות האסדרה החלה על הפעילים בתחום זה בישראל. התאגידים הבנקאיים נדרשו ליישם את המלצות הוועדה החל מיום 1 באוקטובר 2013, למעט מספר דרישות ביחס לאספקת שירותי משמורת באופן ישיר וכל הדרישות החלות בנוגע לאספקת שירותי משמורת כמתווך, החלות מיום 1 ביולי 2014.

אסדרה בתחום מערכת הצבעות אלקטרונית. ביום 31 באוקטובר 2013, פורסם ברשומות חוק ניירות ערך (תיקון מס' 53), התשע"ד-2013. החוק המוצע נועד להרחיב את ההוראות הקיימות לעניין אישורי בעלות והצבעה באסיפת מחזיקים גם לכתבי אופציה, ולהסדיר את התשתית המשפטית להקמת מערכת הצבעות אלקטרונית, באמצעותה יוכלו מחזיקים בניירות ערך להצביע באסיפות השונות. האפשרות להצביע תינתן לבעלי מניות של חברות ציבוריות, למחזיקי אופציות, למחזיקי תעודות התחייבות (איגרות חוב) ולמחזיקי יחידות השתתפות בשותפויות גז ונפט. המהלך נועד לסייע בהגברת מעורבותם באסיפות ומימוש כוח ההצבעה שלהם.

מערכת ההצבעות האלקטרונית שתקים הרשות, תקשר בין חברי הבורסה לבין המצביעים הפוטנציאלים. חברי הבורסה יידרשו, מצד אחד, להעביר למערכת את כל הנתונים אודות המצביעים הפוטנציאלים המחזיקים בניירות ערך באמצעותם, אשר לא הביעו סירוב בכתב להעברת הנתונים לגביהם כאמור, ומנגד - להעביר למצביעים הפוטנציאלים הללו את המידע הנדרש להם לצורך הצבעה, ובכלל זה סיסמאות בקרה ומידע אודות האסיפה הרלבנטית.

תחילת התיקון ביום תחילתן של תקנות בדבר כתבי הצבעה למחזיקים בכתבי אופציה. ביום 17 בדצמבר 2014 פורסמו ברשומות תקנות ניירות ערך (הצבעה בכתב והוכחת בעלות בכתבי אופציה לצורך הצבעה באסיפת מחזיקים בכתבי אופציה), התשע"ה-2014. כאמור, מועד התחילה של התקנות האמורות (6 חודשים מיום פרסומן) הוא גם מועד התחילה של תיקון 53 לחוק ניירות ערך, כלומר מועד ההפעלה של מערכת ההצבעות האלקטרונית.

טיוטת תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלות הפצה), התשע"ד-2014. ביום 12 ביוני 2014, העביר אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר את טיוטת התיקון לאישור ועדת הכספים של הכנסת. עיקרי התיקון עוסקים בשני עניינים מהותיים לייעוץ הפנסיוני: האחד, אפשרות לקבל עמלת הפצה גם בגין מתן ייעוץ במוצר פנסיוני מסוג קופת ביטוח; והשני, שינוי מבנה ושיעור עמלת ההפצה. לעניין ייעוץ בקופות ביטוח מוצע לקבוע כי יועץ פנסיוני יהיה רשאי להתקשר עם מבטח בהסכם הפצה לצורך ביצוע פעולות במוצרים פנסיוניים מסוג קופות ביטוח, מינוי היועץ על מוצרים אלה וקבלת עמלת הפצה בגין הייעוץ. לעניין עמלות ההפצה, מוצע להפחית את שיעור עמלת ההפצה מהצבירה שרשאי לקבל יועץ פנסיוני, מ-0.25% ל-0.2% ובכל מקרה לא יותר מ-40% מדמי הניהול שמשלם העמית בשל יתרת הצבירה. בנוסף, מוצע לקבוע אפשרות לתשלום עמלת הפצה בשל הפקדות באופן שתהיה בשיעור 1.6% מכל הפקדה, אך לא יותר מ-40% מדמי הניהול שמשלם העמית בשל ההפקדות. יובהר כי עמלת ההפצה בגין קרן השתלמות נשארה בעינה - 0.25% מהצבירה.

מוצע כי תחילתן של תקנות אלה יהיה ביום 1 בינואר 2015 ולעניין עמלת הפצה המשתלמת בגין לקוחות מיועצים - ביום 1 בינואר 2016.

תקנות החברות (הודעה ומודעה על אסיפה כללית ואסיפת סוג בחברה ציבורית), התשע"ד-2014; תקנות החברות (הוכחת בעלות במניה לצורך הצבעה באסיפה הכללית), התשע"ד-2014; טיוטת תקנות החברות (הצבעה בכתב והודעות עמדה), התשע"ד-2014. בהמשך לתיקון מס' 53 לחוק ניירות ערך, אשר, בין היתר, מסדיר את נושא מערכת ההצבעות האלקטרונית, כמפורט לעיל, פורסמו ביום 2 ביוני 2014 ברשומות התיקונים האמורים, שהעיקריים שבהם כוללים התאמת התקנות להצבעה באמצעות מערכת ההצבעות האלקטרונית לפי תיקון 53 לחוק ניירות ערך. התיקונים הותירו כנו את מנגנון כתבי ההצבעה ה"ידניים" בהתאמות שונות, ומאפשרים הצבעה בכתב הצבעה "אלקטרוני" בכל נושא ובכל אסיפה; הטלת חובת פירוט התגמול הגבוה בחברה במסגרת זימון לאסיפה כללית שעל סדר יומה אישור מדיניות התגמול, אם התגמול אינו נכלל בגילוי לציבור לפי תקנות ניירות ערך או לפי הדין הזר החל והתאמת המועדים לזימון אסיפה כללית באופן שיאפשר הוספת נושא לסדר היום של אסיפה שזומנה, וזאת על מנת לממש את זכותם של בעלי המניות לפי סעיף 66(ב) לחוק החברות.

הצעות חקיקה בנושא הקלות ופיתוח שוק ההון. בהמשך לתוכנית "מפת הדרכים" שפרסמה הרשות בחודש ספטמבר 2012, ביום 27 בינואר 2014 פורסם ברשומות חוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014. התיקונים העיקריים הינם לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 (חוק הייעוץ), ולחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, והם עוסקים בהקלות בתחום האכיפה (כגון גובה העצומים והרחבת הסמכות להפחתתם), הארכת התקופה לגיוס כספים על פי תשקיף מדף משנתיים לשלוש שנים והקלות בתחום ייעוץ השקעות (כגון הקלה בתדירות חובת קיום הליך עדכון צרכי לקוח). עוד הוסמך שר האוצר להחריג סוגים מסוימים של נכסים פיננסיים מהגדרת המונח "נכסים פיננסיים" בחוק הייעוץ, באופן שיאפשר למכור קפ"מ (קרן פקדונות ומלוות) למרות שהינה קרן נאמנות, שלא על ידי יועץ, בדומה לפיקדונות בנקאיים. הקפ"מ יהווה פיתוח, סיווג משנה, של קרן נאמנות כספית שקלית, סולידי במיוחד, אשר תשואותיו ישקפו את התשואות הגלומות בפקדונות ענק (ג'מבו) ובמלוות קצרי מועד (עד שנה לפדיון) של ממשלת ישראל ובנק ישראל. ביום 19 בנובמבר 2014, פורסמו ברשומות תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (נכס לעניין עיסוק פטור מבעל רישיון), התשע"ה-2014.

בנוסף, כחלק ממפת הדרכים, פרסמה רשות ניירות ערך בחודש אפריל 2014 קובץ הצעות חקיקה בנושא הקלות בדיווחים מיידים מעודכן לאחר הערות הציבור. עיקרי ההקלות הינם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970. לדוגמא, הארכת המועד בו ניתן לדווח דיווח מיידי וצמצום החובה בדבר דיווח אודות מינוי וסיום כהונת נושאי משרה בכירה מסוימים.

הצעת חוק בנושא איסור הטרמה. ביום 18 בפברואר 2014 פורסמה טיוטת חוק איסור הטרמה (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014. הצעת החוק עוסקת בשלושה נושאים עיקריים: (1) איסור הטרמה (front-running) על ידי מתווכים פיננסיים ועובדיהם - על פי הצעת החוק, יראו מתווך פיננסי שביצע פעולה בנייר ערך כשיש בידו מידע שהגיע מלקוח על פעולה העתידה להתבצע באותו נייר ערך או בנייר ערך קשור, כמבצע הטרמה ודינו מאסר 5 שנים או קנס של כ-1 מיליון ש"ח וכ-5 מיליון ש"ח לחברה. אף מסירת מידע כאמור מהווה עבירת הטרמה וכרוכה באותם עונשים. הגדרת מתווך פיננסי כוללת תאגיד בנקאי, חבר בורסה, תאגיד בעל רשיון לפי חוק הייעוץ, מנהל קרן, חברה מנהלת, מבטח, חתם ומפיץ. הצעת החוק מונה מספר מקרים בהם הפעולה לא תחשב להטרמה. (2) איסור שימוש בחוות דעת שהתקבלה מאיש פנים בחברה - הצעת החוק קובעת כי שימוש בחוות דעת על נייר ערך של חברה, שהגיעה מאיש פנים בחברה, כאשר למשתמש ידוע או שיש לו יסוד סביר להניח כי בידי איש הפנים מצוי מידע פנים, יהווה שימוש במידע פנים. עוד מוצע לקבוע כי מידע לא ייחשב כמידע שאינו ידוע לציבור בחלוף 30 דקות ממועד פרסומו במגנ"א או שחלף יום מסחר בבורסה לאחר יום פרסום המידע שפורסם בדרך אחרת, המקובלת לצורך הבאת המידע לידיעת הציבור. (3) מגבלות על החזקת ניירות ערך וביצוע עסקאות בהם - מוצע לקבוע מגבלות אחידות בנושא החזקת ניירות ערך וביצוע עסקאות בהם על ידי בעלי רשיון ועובדי מנהל קרן, אשר יעוגנו בתקנות שיפרסם שר האוצר.

דוח הוועדה לשכלול המסחר ולעידוד הנזילות בבורסה (בראשות פרופ' בן חורין). ביום 7 באפריל 2014 פורסמו ההמלצות הסופיות של הוועדה. הוועדה הוקמה על רקע השפל במחזורי המסחר בבורסה בשנים האחרונות. הוועדה התבקשה לבחון ולהציע חלופות לשם שכלול המסחר ולעידוד הנזילות בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה. הדוח כולל, בין היתר, המלצות בנושאים כגון שינוי מבנה הבורסה, השקת מוצרים פיננסיים חדשים, שיטות מסחר ופקודות מסחר, מבנה עמלות מסחר, הקמת מאגר השאלות לניירות ערך, עידוד משקיעים זרים וכיוצ"ב.

שינוי מבנה הבורסה. ביום 26 בנובמבר 2014 פרסמה רשות ניירות ערך לעיון הציבור הצעה להסדרת שינוי מבנה הבורסה - טרום תזכיר לתיקון חוק ניירות ערך, שאושרה במליאת הרשות. הצעת החוק מבוססת, בין היתר, על המלצתה המרכזית של הוועדה לשכלול המסחר ולעידוד הנזילות בבורסה, שעניינה שינוי מבנה הבעלות על הבורסה ומעבר ממודל של חברים ללא זכויות הוניות למודל של תאגיד למטרות רווח, באופן המנתק ככל האפשר בין הבעלות לבין החברות, תוך מזעור ניגודי העניינים בין ניהול הבורסה ובין האינטרסים השונים של כל הפעילים בה. בעקבות השינוי המבני המוצע, יחזיק כל בעל מניות בבורסה בזכויות הצבעה ובזכויות הוניות, בהתאם לחלוקה שתוסכם.

הגנת "נמל מבטחים" מפני שימוש במידע פנים. ביום 13 באפריל 2014 פורסם נוסח סופי של עמדת סגל רשות ניירות ערך בדבר הגנת נמל מבטחים מפני שימוש במידע פנים בעת ביצוע עסקאות בניירות ערך של תאגיד על ידי נושאי משרה בכירה, עובדים ובעלי מניות עיקריים בתאגיד. הפרסום כולל את העקרונות על פיהם נדרש התאגיד לפעול בכדי להקנות לגורמים שלעיל הגנת נמל מבטחים עם ביצוע עסקאות בניירות ערך שהונפקו על ידו.

בחודש ספטמבר 2014 פרסמה רשות ניירות ערך להערות הציבור תיקון לתקנות ניירות ערך בעניין הצעות רכש, מיזוגים ועדכון דיווחים. במסגרת התיקון מוצע לקבוע, בין היתר, כי על חבר הבורסה המשמש כרכז ההצעה בהצעת רכש, תוטל חובה, להעביר את הודעות הקיבול שהתקבלו אצלו בכתב, במסגרת הצעת הרכש, למציע, על מנת שהאחרון יוכל לבחון האם קיים עניין אישי בניצע. בהתאם, יהיה על חבר בורסה להעביר את הודעות הקיבול כאמור, אל חבר הבורסה המשמש כרכז ההצעה בהצעת הרכש. יובהר כי מעבר להיערכות הנדרשת מחבר הבורסה לצורך יישום חובה זו, יש בדבר משום חשיפת מידע אודות לקוחות חבר הבורסה.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2014 בסך של 76 מיליון ש"ח, לעומת 27 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה בשיעור של 181.5%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014								
	פעילות מקומית							פעילות בינלאומית:	
	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פיננסי	סך-הכל	בנקאות פרטית	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים								
הכנסות ריבית, נטו									
- מחיצוניים	-	-	-	-	-	-	-	1	1
- בינמגזרי	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הכנסות ריבית, נטו	-	-	-	-	-	-	-	1	1
הכנסות מימון שאינן מריבית	7	1	2	-	-	-	10	-	10
עמלות והכנסות אחרות	259	45	60	10	56	1	431	60	491
סך-הכל הכנסות	**266**	**46**	**62**	**10**	**56**	**1**	**441**	**61**	**502**
הוצאות תפעוליות ואחרות	215	35	43	9	54	1	357	40	397
רווח לפני מסים	51	11	19	1	2	-	84	21	105
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	19	4	5	-	-	(1)	27	1	28
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**32**	**7**	**14**	**1**	**2**	**-**	**56**	**20**	**76**
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	44,557	8,449	79,061	7,308	19,735	-	159,110	14,115	173,225
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	3,259	611	648	350	663	-	5,531	2,150	7,681

נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013								
	פעילות מקומית							פעילות בינלאומית:	
	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פיננסי	סך-הכל	בנקאות פרטית	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים								
הכנסות ריבית, נטו									
- מחיצוניים	–	–	–	–	–	–	–	–	–
- בינמגזרי	–	–	–	–	–	–	–	–	–
הכנסות ריבית, נטו	–	–	–	–	–	–	–	–	–
הכנסות מימון שאינן מריבית	5	3	3	–	1	–	12	–	12
עמלות והכנסות אחרות	225	41	57	10	44	6	383	57	440
סך-הכל הכנסות	**230**	**44**	**60**	**10**	**45**	**6**	**395**	**57**	**452**
הוצאות תפעוליות ואחרות	205	42	47	9	51	3	357	51	408
רווח (הפסד) לפני מסים	25	2	13	1	(6)	3	38	6	44
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	9	–	4	1	(1)	2	15	2	17
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**16**	**2**	**9**	**–**	**(5)**	**1**	**23**	**4**	**27**
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	37,889[1]	8,529[1]	73,412[1][3]	8,891[1]	15,488[1]	–	144,209	12,006	156,215
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול[1][2]	2,457	489	689	288	368	–	4,291	1,509	5,800

(1) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (4) לדוחות הכספיים.
(2) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (6) לדוחות הכספיים.
(3) סווג מחדש – ראו ביאור 31 ב (5) לדוחות הכספיים.

התפתחויות בפעילות

תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך. לפרטים בדבר תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

הפצת קרנות נאמנות. הבנק התקשר בהסכמי הפצה עם מרבית החברות המנהלות קרנות נאמנות בארץ לצורך הפצת קרנות הנאמנות שלהן ללקוחותיו, בתמורה לעמלות הפצה בגין החזקת הלקוחות ביחידות בקרנות נאמנות, בהתאם לתקנות בעניין זה. בנוסף, הבנק נמצא בשלבי היערכות ראשוניים לחתימה על הסכמי הפצה עם מנהלי קרנות נאמנות זרים, ולכשיתאפשר להם על פי החוק להציע בישראל יחידות של קרנות נאמנות שבניהולם. יצויין כי נאסר על בנקים דרך כלל לגבות עמלות בגין קניה ומכירה של יחידות בקרנות נאמנות.

שירותי מסחר בשוק ההון. הבנק מעמיד שירותי מסחר מגוונים בניירות ערך:

- דיסקונט טרייד - שירות המיועד ללקוחות אשר פעילים עצמאית בשוק ההון והוא כולל מרכז עסקאות מתקדם ומערכת מסחר אינטרנטית משוכללת.
- ממשק לפעילות בניירות ערך באתר האינטרנט.
- ממשק מסחר ייעודי לגופים מוסדיים לפעילות בניירות ערך.

מתן שירותי ניירות ערך ללקוחות אמריקאיים. בעקבות שינוי מדיניות האכיפה של הרשויות בארה"ב בנוגע לחשבונות המנוהלים מחוץ לארה"ב, אימץ הבנק, בחודש מרס 2010, מדיניות להפסקת מתן שירותי ניירות ערך ללקוחות בעלי זיקה לארה"ב (חדשים וקיימים), ולאסור על שימוש באמצעי תקשורת אמריקאיים לצורך מתן שירותי ניירות ערך לשוהים בארה"ב, ונקבעו הנחיות מתאימות במסגרת נהלים החלים על פעילות הבנק ועל חברות הבת הרלבנטיות בקבוצה. כחלק מהליך הטיפול והמעקב השוטפים, עודכנה בחודש ינואר 2013 המדיניות בנושא זה והובהרה סוגיית הפסקת הטיפול בחשבונות ניירות ערך של לקוחות אשר זוהו כתושבי ארה"ב. בהמשך לעדכונים בחקיקה האמריקאית הרלוונטית והבהרות שונות שהתקבלו בנושא, הבנק מעדכן את הנוהל הקיים.

נתונים אודות היקפי הפעילות בתחומים השונים

ניירות ערך. ביום 31 בדצמבר 2014, עמדה יתרת ניירות ערך המוחזקים עבור לקוחות על סך של כ-151 מיליארד ש"ח, כולל סך של כ-6.15 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, לעומת סך של 147.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, אשר כלל סך של 10.6 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, עליה של כ-2.4%. לפרטים בדבר הכנסות מפעילות בניירות ערך, ראו ביאור 25 לדוחות הכספיים.
בנוסף, יתרת ניירות ערך שהוחזקו בבנק מרכנתיל דיסקונט עבור לקוחותיו עמדה ביום 31 בדצמבר 2014 על סך של 11.8 מיליארד ש"ח, לעומת 11.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, עליה של 2.6%.
ניהול תיקי השקעות. ביום 31 בדצמבר 2014, ניהלה תפנית תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-6,100 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-4,803 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013. נתונים אלה מצביעים על עליה של 27% בהיקף הכספי של התיקים שבניהול.
ייעוץ פנסיוני. ביום 31 בדצמבר 2014, עמד מספר הלקוחות המיועצים בבנק על כ-86,000 לקוחות. הצבירה הכוללת בגין כל הלקוחות המיועצים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה בכ-13.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-11.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, עליה של כ-10%.

שיווק והפצה

הפצת המוצרים והשירותים נעשית על ידי עובדי המגזר תוך שימוש בפלטפורמה הקיימת של הבנק, מערך הסניפים, מוקדי השקעות, מרכזים לבנקאות פרטית ויחידות המטה והחברות הבנות שלו. לפרטים נוספים ראו "מערכי הייעוץ" בסעיף "המגזר הקמעונאי - כללי" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים" לעיל.
בעקבות החקיקה ליישום המלצות ועדת בכר הפך הבנק ליועץ פיננסי ופנסיוני בלתי תלוי ביצרני המוצרים, המפיץ מגוון מוצרים פיננסים ופנסיוניים.

שירותים בשוק ההון

הבנק מספק ללקוחותיו מגוון שירותי ייעוץ השקעות, מסחר ותפעול בניירות ערך בארץ ובחו"ל, וזאת ללקוחות פרטיים, לקוחות מוסדיים ולפעילים בשוק ההון. הבנק מציע מגוון שירותים הכולל: פעילות במניות בארץ ובחו"ל, איגרות חוב (כולל איגרות חוב להמרה), מק"מ, אופציות, מט"ח, פקדונות מובנים, תעודות סל, נגזרים בארץ ובחו"ל, הנפקות והשאלות, וכן מתן ייעוץ השקעות מקצועי ואובייקטיבי, בניירות ערך ובנכסים פיננסיים.
חלק מלקוחות הבנק מנהלים תיקי השקעות באמצעות מנהלי תיקים שונים הפועלים באמצעות הבנק, ובכלל זה באמצעות חברת הבת תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות.

שירותי ייעוץ פנסיוני

משנת 2008 הבנק נותן שירותי ייעוץ פנסיוני ללקוחותיו וגם ליחידים שאינם לקוחות הבנק. לשם כך התקשר הבנק בהסכמי הפצה עם מרבית הגופים בשוק הפנסיוני לצורך הפצת קרנות השתלמות, קופות גמל וקרנות הפנסיה שבניהולם ללקוחות.
הבנק מעניק ייעוץ פנסיוני בקופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות ומוצרי ביטוח באמצעות היועצים הפנסיוניים הפרוסים בסניפים ובמוקדי ההשקעות.
בשנים האחרונות גברה המודעות בציבור לחשיבות התכנון הפנסיוני, וכתוצאה מכך גדל בצורה משמעותית הביקוש לייעוץ פנסיוני באמצעות הבנק. כחלק ממערך התמיכה בשירותי הייעוץ הפנסיוני פותחו מספר מערכות וכלי עזר:

- מערכת ייעוץ פנסיוני - מערכת ממוחשבת שתפקידה להוות כלי תומך החלטה ליועץ הפנסיוני, בהמלצה ובחירה של מוצרים פנסיוניים ללקוח. מערכת זו עוברת התאמות ושידרוגים בהתאם לדרישות הרגולציה והצרכים העיסקיים;
- מערכת טפסים אוטומטית עם חתימה גרפית, להפקת טפסי הוראות ביצוע לגופים המוסדיים עמם הבנק חתום בהסכמי הפצה, בהתאם לתוצאות הייעוץ הפנסיוני;
- תצוגת תיק לקוח בערוצים הישירים - ללקוחות הבנק בעלי אישור לגישה לערוצים הישירים (אינטרנט ומשוב הבנק) שהינם מיועצים פנסיונית, מפורטים נתוני המוצרים הפנסיוניים בתיקיהם;
- פורטל מידע פנסיוני - לתמיכה מקצועית ביועצים, המתעדכן באופן שוטף.

הבנק מחויב להתקשר עם כל הגופים המוסדיים המנהלים קופות גמל, קרנות פנסיה חדשות וכן קרנות השתלמות, החפצים בכך ולמעט חברות ביטוח. נכון למועד עריכת דוח זה הבנק התקשר בהסכמי הפצה עם מרבית הגופים המוסדיים בשוק הפנסיוני לצורך הפצת המוצרים שבניהולם, בתמורה לתשלום עמלת הפצה בשיעור ובתנאי תשלום זהים עבור שירות זהה. שיעור עמלת ההפצה המרבי נקבע בתקנות, והעמלה משולמת בגין הנכסים הפנסיוניים (שאינם מוצרי ביטוח) של לקוחות שקיבלו ייעוץ מהבנק.
בועידת "עדיף" לשנת 2013 נבחר הבנק, בפעם השלישית ברציפות, כמוביל בקטגוריית מערך הייעוץ הפנסיוני של הבנקים, במסגרת דירוג נבחרי השנה של עיתונאי הביטוח, הפנסיה והפיננסים וקוראי "עדיף".
החל מתחילת שנת 2013, לאחר הפסקת פעילות הייעוץ הפנסיוני בבנק מרכנתיל דיסקונט, החל הבנק לספק שירותי ייעוץ פנסיוני בסניפי בנק מרכנתיל דיסקונט באמצעות יועצי הבנק ומערכותיו.

תחרות

בפעילות בשוק ההון מתחרה הבנק הן בבנקים האחרים והן בברוקרים הפרטיים. בתחום המוצרים הפיננסיים קיימת תחרות הן מול הגופים המייעצים והן מול הגופים המשווקים (יצרני המוצרים) על המכירה ללקוח של מוצר פיננסי זה או אחר.
גוף מוסדי משלם עמלה למפיץ שהינו בעל רשיון (יועץ, משווק או סוכן פנסיוני) בגין מוצרי הלקוח שהגוף המוסדי מנהל, ככל שהמפיץ מונה על ידי הלקוח. הלקוח רשאי בכל עת לבטל את המינוי כאמור ו/או להעבירו לבעל רשיון אחר, ומאותו מועד ישלם הגוף המוסדי את העמלה לבעל הרשיון החדש (ככל שמונה) ותשלום עמלה ליועץ הפנסיוני הקודם יפסק מאותו מועד. לפיכך, צפויה תחרות על הלקוח בין כל בעלי הרשיון והגופים המוסדיים.
כיום פועלים מרבית הבנקים בתחום הייעוץ הפנסיוני.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- שיפור המסחר בניירות ערך באמצעות האינטרנט, פיתוח פעילות שחקני ארביטראז' ושחקני שוק ההון;
- המשך טיפוח ובידול מעמד יועץ ההשקעות.

פעילות בניה ונדל"ן

התפתחויות בשווקים של הפעילות

כללי. במהלך שנת 2014 שררה אי וודאות לגבי יישום תוכנית "מע"מ אפס" של משרד האוצר ותכנית "מחיר מטרה" של משרד הבינוי, אשר הובילה להאטה במכירת דירות חדשות מקבלנים. בחודשים ינואר-ספטמבר 2014 נרשמה ירידה של 15.1% בביקוש לדירות חדשות, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. עם זאת, ההודעה על בחירות לכנסת והקפאת תוכנית "מע"מ אפס" גרמו לחזרתם של רוכשי הדירות בחודש נובמבר.
כמות העסקאות לדירות חדשות בחודש נובמבר הסתכמה ב-2,648, גידול של 23% בהשוואה לחודש המקביל אשתקד.
היקף ההשקעה בבניה למגורים ירד בשנת 2014 בשיעור של 1.4%, לעומת גידול בשיעור של 3.8% בשנת 2013. היקף ההשקעה בבניה שלא למגורים ועבודות בניה אחרות קטן בשיעור משמעותי של 11%, לעומת גידול של 12.8% בשנת 2013.
בשנת 2014 חלו במגזרי הפעילות השונים ההתפתחויות הבאות:

בניה למגורים

- מחירי דירות - בשנת 2014 עלה מדד מחירי הדירות בבעלות, שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשיעור של 5.8%. העליה נבעה, בעיקר, מסביבת הריבית הנמוכה, שתרמה להמשך הביקושים לדירות והאטה בהתחלות הבניה לאור אי הוודאות בשוק שיצרו התכניות הממשלתיות;
- התחלות בניה - היקף התחלות הבניה הנמוך במהלך העשור האחרון יצר מחסור מצטבר בהיצע הדירות. בשלושת הרבעונים הראשונים[1] של שנת 2014 החלה בנייתן של 32,850 דירות חדשות, מתוכן 42% במחוז המרכז ומחוז תל אביב. מספר התחלות הבניה בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2014 מהווה ירידה של 7% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. התחלות הבניה בשנים האחרונות מספקות את הביקוש השנתי, אולם אין בהן כדי לצמצם את עודף הביקוש המצטבר שנוצר בעשור הקודם.

1 המידע העדכני ביותר שהיה זמין במועד הבאת הדוח לדפוס.

ביקוש למשכנתאות. בשלושת הרבעונים הראשונים[1] של שנת 2014 גדלה יתרת המשכנתאות ב-11 מיליארד ש"ח, לרמה של 299 מיליארד ש"ח, קצב הדומה לקצב הגידול בשלוש השנים הקודמות. לנוכח הגידול המתמשך באשראי לדיור ובחלקו בסך תיק האשראי הבנקאי, הורה בנק ישראל להגדיל את כריות ההון שהמערכת הבנקאית מקצה כנגד תיק האשראי לדיור ובכך להביא לחיזוק יכולתם של הבנקים לספוג הפסדים בלתי צפויים ולחיזוק היציבות הפיננסית בכללותה (ראו להלן).

ריבית בנק ישראל. הריבית הריאלית, המחושבת כפער בין ריבית בנק ישראל לציפיות לאינפלציה משוק ההון לשנה קדימה, הייתה שלילית בשנת 2014 ונכון לחודש דצמבר הסתכמה ב-0.35%, מגמה שהחלה בסוף שנת 2012. ריבית נמוכה זו תומכת בהמשך הביקושים לדירות ובעליה מתונה של מחירי הדיור.

נדל"ן מניב - משרדים. שוק המשרדים שמר בשנת 2014 על יציבות במחירי השכירות ושיעורי התפוסה ברוב חלקי הארץ. קיימים עודפי שטחים באזור המרכז, עודפים שמצויים בעיקר באזור רמת החייל ובני ברק, המתבטאים בקצב איכלוס נמוך של השטחים המוצעים.

נדל"ן מניב - מסחרי. בשנת 2014 נרשמו ירידות מחירים קלות יחד עם שמירה על יציבות בשיעורי התפוסה. קיימת מגמה של עליה בפדיונות מרכזי "פאוור סנטר" וירידה בפדיונות הקניונים. מגמה זו נובעת מהשינוי שחל בהעדפות הצרכנים, שמחפשים מוצרים במחירים נמוכים יותר, אותם הם מוצאים במרכזים הפתוחים. קיים היצע גדול של תכניות מאושרות לבניה, ומימושן עשוי להביא לעודף היצע, שעלול לגרום לירידה במחירי השכירות.

תשתיות. הענף בישראל כולל בעיקר 3 תחומים: תחבורה (כבישים, רכבות, רכבות קלות), מים (התפלה, טיהור שפכים) ואנרגיה (יצרני חשמל פרטיים), ונמצא בעיצומה של תנופת השקעות. בשנים האחרונות השקיעה מדינת ישראל מיליארדי ש"ח בפרויקטי תשתיות.

הפרויקטים הבולטים בתחום זה הינם פיתוח תשתיות לרכבת הקלה ו-BRT, פרויקט "עיר הבה"דים", הנתיב המהיר לתל אביב, מרכז ההדרכה של המשטרה, ייצור חשמל באמצעות אנרגיות מתחדשות ועוד.

פעילות נדל"ן בחו"ל. השקעות של חברות ישראליות בנדל"ן יזמי ומניב בשווקים מסוימים במערב אירופה, ארה"ב וקנדה, כתוצאה מההתפתחויות הבאות.

- צפון אמריקה - מגזר הנדל"ן המסחרי ממשיך להראות סימני התאוששות עם המשך מגמת העליה בהתחלות הבניה וגידול בשטחים הקמעונאיים המושכרים. המגזרים שהובילו את העליות הינם חנויות הדיסקאונט והאאוטלטים. מחירי הנכסים המסחריים ברחבי ארה"ב ממשיכים לעלות ודמי השכירות המשיכו גם הם להפגין חוזקה.
- קנדה - היקף הבנייה של מרכזי המסחר ממשיך לגדול, כאשר מרבית הפרויקטים בפיתוח מתמקדים במרכזי "פאוור סנטר", הרחבות של קניונים מקומיים ומרכזים לשימושים מעורבים. רשתות אמריקאיות מתרחבות לשוק הקנדי ומניעות את השוק הקמעונאי קדימה. מרבית הרשתות הגדולות מעוניינות לפתוח סניפים, בעיקר במרכזי קניות מבוססים ומצליחים. ביקושי הנדל"ן הגבוהים הובילו לירידה הדרגתית בשיעורי ההיוון במהלך העשור האחרון. התשואות השוררות כיום בשוק עומדות על כ-6.5%. הירידה בשיעורי ההיוון מקטינה את הכדאיות בענף, אך עם זאת, יציבותה של כלכלת קנדה וסביבת הריבית הנמוכה הצפויה בשנים הקרובות, ימשיכו לתמוך במגמה חיובית זו בתקופה הקרובה.
- אירופה - קיימת התאוששות הדרגתית בשוק הנדל"ן המניב באירופה. ענף השכרת המשרדים ומרכזים מסחריים צפוי לצמוח. תימשך מגמה של רכישת נכסים הממוקמים במרכזי ערים באירופה על ידי משקיעים זרים, ביניהם גופים מוסדיים. הביקוש על ידי משקיעים זרים לנכסים אלו עשוי להוריד את התשואה על הנכסים.

התפתחויות במקורות המימון של הפעילות

איגרות חוב. בשנת 2014 גייסו חברות המגזר איגרות חוב קונצרניות בהיקף של כ-14.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-17.5 מיליארד ש"ח בשנת 2013. היקף הגיוס בסקטור הנדל"ן היווה כ-35% מסך הגיוסים בשנת 2014. בין חברות הנדל"ן המנפיקות נמנות חמש חברות זרות העוסקות בייזום פרויקטים ובנדל"ן מניב בניו יורק, אשר גייסו סך של כ-2.36 מיליארד ש"ח.

החרפת התחרות מצד הגופים המוסדיים. בשנים האחרונות חל גידול מהותי באשראי הלא סחיר של הגופים המוסדיים. עיקר האשראי נועד למימון פרוייקטי נדל"ן ותשתיות בארץ ובחו"ל. מגמה זו צפויה להימשך בשנים הקרובות ולגרום להחרפה בתחרות בין הבנקים לגופים אלה.

התפתחויות צפויות בשווקי הפעילות

בניה למגורים - מרכז הארץ. עלויות אשראי נמוכות, העדר אלטרנטיבות השקעה, כתוצאה מריבית ריאלית שלילית, ועודף הביקוש המצטבר, תומכים בהמשך מגמת עליה מתונה במחירי הדיור. העליה במחירי הדירות, תומכת בהמשך המגמה של הסטת ביקושים לאזורי הפריפריה.
נדל"ן מניב - משרדים. בשנים הקרובות צפויים להתווסף למלאי הקיים שטחי משרדים חדשים בהיקף גבוה, בהמשך למלאי הגדול שנוסף בשנה האחרונה, ותוספת זו עלולה להאיץ את תהליך ירידת המחירים. עם זאת, להערכת הבנק, בטווח הקצר שיעורי התפוסה בענף יישארו יציבים.
נדל"ן מניב - מסחרי. צפי ליציבות בביקושים לנכסי מסחר איכותיים, שתלווה ביציבות במחירי השכירות בטווח הקרוב. עם זאת, המשך ההאטה בצמיחה הכלכלית והעליה ביוקר המחייה עלולות להביא לירידה במכירות ולקשיים של השוכרים לעמוד בדמי השכירות הגבוהים. ההאטה עשויה להעיב על הביקוש לשטחי מסחר חדשים ולהגדיל את רמת הסיכון בענף.
תשתיות. היקף ההשקעה הכולל בפרויקטי PPP בישראל עומד על למעלה מ-19 מיליארד ש"ח. פרויקטים נוספים מצויים כיום בהליכי מכרז בהיקף של כ-11.5 מיליארד ש"ח. סך ההתחייבות התקציבית לטובת פרויקטי ה-PPP עומדת כיום על כ-220 מיליון ש"ח בשנה. בשנים הקרובות צפויות השקעות נוספות בפרויקטי ה-PPP, כך שבשנת 2022 צפויה ההתחייבות התקציבית להסתכם בכ-500 מיליון ש"ח.
מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק בשים לב למידע המצוי בידיה במועד עריכת הדוחות הכספיים כמפורט בסעיף זה לעיל, והמתבסס על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד השיכון, בנק ישראל ואחרים. המידע עשוי שלא להתממש במידה ויימשך ו/או תחול החרפה בקיטון רמת הביקושים המקומיים, כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, קיטון ניכר עד כדי קיפאון בהיצע מקורות המימון בשווקים הפיננסים בחו"ל ובשוק המקומי, החרפה בתנאי המיתון בשווקים הגלובלים, תמשך התנודתיות בשיעורי הריבית ובשערי החליפין בעולם ובמשק המקומי והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים שאינם בשליטת הבנק.

כיווני פיתוח עסקי בשווקי הפעילות

הבנק הגדיר את תחומי הפעילות הבאים כתחומים מועדפים להקצאת מסגרות אשראי:
- מימון פרוייקטים סגורים למגורים, לרבות פרויקטים קטנים, בהיקפי מימון נמוכים, באזורי הביקוש המרכזיים במרכז ובפריפריה, תוך יצירת פיזור לווים באשראי לתחום;
- רכישת קרקעות חדשות זמינות לבניה באזורי ביקוש במרכז הארץ ובפריפריה, אשר בכוונת הבנק לממן לגביהן את פעילות הבניה למגורים ו/או מסחר במתכונת של ליווי פיננסי סגור;
- מימון פרויקטים בתחום התשתיות הלאומיות, בשיתוף עם בנקים ו/או גופים מוסדיים, הכוללים מקורות החזר מזוהים ומובטחים לזמן ארוך, ברמת ודאות גבוהה;
- מימון נכסים מניבים, בעיקר בתחום הקניונים ומרכזי מסחר באזורי ביקוש, על ידי יזמים בעלי חוסן פיננסי, תוך הבטחה מראש של שיעור ניכר מפוטנציאל דמי השכירות.

מדיניות האשראי בפעילות הנדל"ן והבניה

מדיניות האשראי מתבססת על העקרונות הבאים:
- התמקדות במימון פעילות בישראל;
- הפחתת רמת הסיכון בתיק האשראי לתחום על ידי מיקוד במימון התחומים בהם לבנק נסיון חיובי במימון ובמקביל, צמצום אשראים בעלי רמת סיכון גבוהה;
- מימון הפעילות יתבצע תחת הכללים והמגבלות שקבע הבנק להעמדת מימון לענף, ובכלל זה מגבלות על ריכוזיות לווים ומגבלות על תתי פעילות בענף;
- עדיפות למימון לווים בעלי איתנות פיננסית גבוהה וותק בתחום, אשר לבנק ניסיון חיובי בפעילות מולם;
- לאור המומחיות הנדרשת בתחום, האשראי למגזר הנדל"ן יטופל ברובו במסגרת אגף נדל"ן ותשתיות;
- מימון ייזום פרויקטים למגורים ונכסים מניבים יבוצע בשיטת "הליווי הסגור" (Construction loan) המאפשר פיקוח צמוד על הפרויקט בליווי;
- מימון פרויקט סגור יתבצע תחת דרישות סף, ובכלל זה הון עצמי, רווחיות נדרשת מהפרויקט, עמידה בתרחישי קיצון, כושר ספיגה, מכירות מוקדמות ועוד;
- מימון נכסים מניבים יותנה בקיום שוכרים איתנים.

היקף הפעילות והרווח הנקי

כללי. נוכח העליה בהיקף הפעילות בענף הדירות למגורים בשנת 2014, הרחיב הבנק את פעילותו העסקית מול חברות קבלניות. במרבית הפרויקטים בתהליך ביצוע דווח על קצב מכירות העולה על קצב הביצוע, דבר שהגדיל את היקף החשיפה לערבויות חוק מכר על חשבון ניצול אשראי בנקאי.

הרווח הנקי של הפעילות הסתכם בשנת 2014 בסך של 186 מיליון ש"ח, לעומת 296 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 37.2%. הירידה ברווח הנקי נובעת, בעיקר, מירידה בהכנסות מימון של פעילות הנדל"ן במגזר העסקי כתוצאה מהתחזקות התחרות מול הגופים המוסדיים.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 106 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת 70 מיליון ש"ח בשנת 2013, עליה בשיעור של 51.4%. העליה נבעה, בעיקר, מגידול בהוצאות להפסדי אשראי בפעילות הנדל"ן במגזר הבנקאות המסחרית.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות בניה ונדל"ן:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
	פעילות מקומית				פעילות בינלאומית			
	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי	סך-הכל	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו								
– מחיצוניים	6	290	123	419	133	42	175	594
– בינמגזרי	55	(96)	(17)	(58)	(34)	(15)	(49)	(107)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	61	194	106	361	99	27	126	487
הכנסות מימון שאינן מריבית	–	1	–	1	–	–	–	1
עמלות והכנסות אחרות	19	89	28	136	20	8	28	164
סך-הכל הכנסות	**80**	**284**	**134**	**498**	**119**	**35**	**154**	**652**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	18	13	27	58	(10)	58	48	106
הוצאות תפעוליות ואחרות	21	81	42	144	61	27	88	232
רווח (הפסד) לפני מסים	41	190	65	296	68	(50)	18	314
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	16	73	25	114	21	(7)	14	128
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**25**	**117**	**40**	**182**	**47**	**(43)**	**4**	**186**
תשואה להון (אחוזים)	26.8	9.5	10.0	10.3	10.1	(30.6)	0.6	7.8
יתרה ממוצעת של נכסים	1,329	8,415	3,797	13,541	4,019	1,841	5,860	19,401
יתרה ממוצעת של התחייבויות	951	1,821	960	3,732	927	509	1,436	5,168
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	1,146	14,708	4,858	20,712	5,534	1,709	7,243	27,955
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:								
מרווח מפעילות מתן אשראי	57	190	102	349	79	18	97	446
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	4	4	4	12	20	9	29	41
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**61**	**194**	**106**	**361**	**99**	**27**	**126**	**487**

נתונים עיקריים אודות פעילות בניה ונדל"ן (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
	פעילות מקומית			פעילות בינלאומית				
	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי	סך-הכל	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו								
– מחיצוניים	50	520	129	699	121	22	143	842
– בינמגזרי	(4)	(251)	(29)	(284)	(27)	(4)	(31)	(315)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	46	269	100	415	94	18	112	527
הכנסות מימון שאינן מריבית	–	1	–	1	–	–	–	1
עמלות והכנסות אחרות	22	102	32	156	24	6	30	186
סך-הכל הכנסות	**68**	**372**	**132**	**572**	**118**	**24**	**142**	**714**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	4	23	(9)	18	14	38	52	70
הוצאות תפעוליות ואחרות	10	61	30	101	56	23	79	180
רווח (הפסד) לפני מסים	54	288	111	453	48	(37)	11	464
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	20	105	40	165	11	(8)	3	168
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**34**	**183**	**71**	**288**	**37**	**(29)**	**8**	**296**
תשואה להון (אחוזים)	48.7	13.7	20.6	16.5	9.1	(24.2)	1.5	13.0
יתרה ממוצעת של נכסים	935	11,464	3,444	15,843	3,883	1,935	5,818	21,661
יתרה ממוצעת של התחייבויות	740	1,989	877	3,606	921	313	1,234	4,840
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	880	16,667	4,232	21,779	5,136	1,505	6,641	28,420
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:								
מרווח מפעילות מתן אשראי	40	262	94	396	75	12	87	483
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	6	7	6	19	19	6	25	44
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**46**	**269**	**100**	**415**	**94**	**18**	**112**	**527**

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות

המגבלות שתוארו לעיל, בקשר למגזר העסקי, חלות אף על פעילות בניה ונדל"ן. בנוסף, ראוי לציין כי במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה על ריכוזיות אשראי ענפית, וזאת כאשר חלקו של האשראי באחריות התאגיד הבנקאי (כולל אשראי חוץ מאזני) הניתן לענף מסוים, כהגדרתו בהוראה, עולה על 20% מסך האשראי לציבור שבאחריות התאגיד הבנקאי. שיעור החשיפה לאשראי בענף הבינוי והנדל"ן בבנק ליום 31 בדצמבר 2014 עמד על כ-18.43% (16.96% בסוף שנת 2013).

השירות ללקוחות המגזר

מרבית הפעילות העסקית במגזר הבניה והנדל"ן מתבצעת באמצעות אגף נדל"ן ותשתיות. האגף מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות הן לחברות הגדולות והן לחברות בדרג ביניים העוסקות בייזום והשקעות בתחומי הנדל"ן למגורים והנדל"ן המניב בשוק המקומי. בנוסף מתבצעת פעילות המימון של המגזר על ידי מנהלי עסקים באגף חברות גדולות, בעיקר מול חברות אחזקה, שעיקר פעילותן מתמצה באחזקת חברות בתחום הנדל"ן.

במסגרת אגף נדל"ן ותשתיות פועלת יחידה לטיפול בעסקאות מורכבות של מימון השקעות בפרויקטים של תשתיות לאומיות (אנרגיה, חשמל, מתקני התפלה ומים, כבישי אגרה, בעיקר בשיטת PPP). היחידה עוסקת בהעמדת חבילות מימון מתאימות, תוך שיתוף משקיעים מוסדיים (להם יתרון בגיוס מקורות מימון ארוכים) או שיתוף גורמים בנקאיים במימון העסקה.

בנק מרכנתיל דיסקונט מעמיד את השירות ללקוחות המגזר באמצעות אגף נדל"ן המטפל בכל חברות הנדל"ן הפועלות במסגרת בנק זה, ועוסקות בתחומי ייזום הכולל מימון בשיטת "ליווי פיננסי סגור", למטרת ביצוע פרוייקטים לבניית מבנים, בעיקר מבני מגורים (בטיפול מחלקת ליווי בניה), קבלנות ביצוע, נדל"ן מניב ואחזקות נדל"ן (בטיפול מחלקת נדל"ן).

גורמי ההצלחה הקריטיים בפעילות

גורמי ההצלחה הקריטיים בפעילות כוללים:

- כח אדם מקצועי ומיומן;
- ניטור ובקרה נאותים על האשראי הניתן לתחום;
- הבנת השוק וניתוחו הרציף על כל צדדיו, היזמים, קבלני הביצוע, נותני המימון המתחרים, הביקוש לדיור ולהשקעה, רגולציה והשפעות אקסוגניות. יכולת להגיב לזיהוי הזדמנויות ובמקביל יכולת תגובה לזיהוי איומים וסיכונים;
- קשר שוטף עם הלקוחות, שירות איכותי, שביעות רצון מתמשכת מטיב השירות והליווי הפיננסי בפרויקטים שהסתיימו;
- מתן מענה מהיר לבקשות אשראי ושירותים נלווים אחרים;
- הצעת תנאים תחרותיים מהיבט תנאי הליווי, התאמת המבנה המימוני לרמות הסיכון, התאמות דרישות ההון העצמי מהיזמים כפונקציה של איכות היזם, איכות הפרויקט הספציפי, רמות הביקוש והמכירות מראש, היקפו של הפרויקט ומספר השלבים, היצע הדירות והתחרות באותו אזור ביקוש ושקלול פרמטרים נוספים;
- שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים, המסייעים בתהליך קבלת החלטות ובקרה במהלך הליווי הפיננסי;
- מיפוי וקריאה נכונה של השוק במטרה לזהות מערכת של סיכונים - סיכויים הטמונה בתחומי הפעילות השונים כבניה עממית למגורים, מגורי יוקרה, נכסים מניבים איכותיים בתחום המשרדים והמסחר.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של הפעילות

הלקוחות בענף פעילים בו זמנית מול מספר בנקים, כך שהיתרון היחסי בפעילות מושתת על היכרות ארוכת טווח של הבנק עמם ובכלל זה שביעות רצון מתמשכת מטיב השירות והליווי הפיננסי. לצורך מתן שירות איכותי ללקוחות דרוש משאב אנושי בעל מיומנות גבוהה, היכרות מעמיקה של לקוחות המגזר, מאפייני פעילותם וניתוח צרכיהם, תוך התאמת מוצרי הבנק לצרכים לעיל. בנוסף נדרשות מערכות למעקב ובקרה אחר חשיפות וסיכונים שונים במהלך הלווי.

שיטת הליווי הפיננסי הסגור של פרויקטים אמורה, לכאורה, לאפשר לקבלן לממן כל פרויקט בבנק אחר.

עם זאת בהתייחס לעובדה שעודפים בפרויקטים שמלווים על ידי הבנק או מסגרות שוטפות שהוקצו לחברות ו/או ליזמים משמשים במקרים רבים כהון עצמי למינוף פרויקטים אחרים, קיים קושי מסוים לבצע מעבר מבנק לבנק, בעיקר בקרב לקוחות קטנים ובינוניים, המושפעים במיוחד ממגבלת זמינות של אמצעים כספיים להזרמת הון.

נדרשת גם היערכות מתאימה לצורך עמידה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות פנימיות שקבע דירקטוריון הבנק לגבי שיעורי חשיפת הבנק המירבית במימון הענף.

תחליפים למוצרים ולשירותים של הפעילות והשינויים שחלו בהם

המימון החוץ בנקאי מהווה מקור מימון תחליפי ללקוחות בענף לגבי אשראי לטווח ארוך ובינוני המשמש למימון השקעות ו/או רכישת נכסים מניבים, כאשר בפרויקטים לבניה הלקוחות מעדיפים בדרך כלל שימוש באשראי מגשר לטווח בינוני-קצר לתקופת ההקמה.

בתחום התשתיות, בו תקופת ההפעלה/ההנבה של הפרויקט ארוכה יחסית, קיים יתרון למערכת הבנקאית במימון שלב היזום וההקמה (זמן קצר-בינוני) לעומת הצורך לשלב גופים מוסדיים במימון ארוך הטווח.

ההוראות שנקבעו בעקבות המלצות ועדת חודק, המחייבות קבלת בטחונות בהנפקות, הפכו את חברות המגזר ליעד מועדף על ידי הגופים המוסדיים בשל קבלת שעבוד בטחונות נדל"ניים. יחד עם זאת, ללקוחות הקטנים והבינוניים תלות גבוהה במערכת הבנקאית, בהשגת מקורות מימון לתמיכה בפעילותן.

מבנה התחרות בפעילות והשינויים שחלו בו

עיקר התחרות בפעילות מתקיימת בתוך המערכת הבנקאית. עם זאת, בשנים האחרונות הגופים המוסדיים הקימו יחידות שמטרתן לעסוק בהעמדת אשראי למימון נכסים לא סחירים לטווח ארוך, וצפויה החרפה בתחרות מול גופים אלה.

במימון פרויקטים בתחום התשתית ונכסים מניבים בארץ קיימת תחרות מול בנקים מקומיים וגופים מוסדיים (כגון חברות ביטוח וקרנות פנסיה).

חלק מהגופים המוסדיים עוסקים בהעמדת ערבויות חוק מכר לרוכשי דירות.

התמודדות עם התחרות

בבנק פועלת יחידת סינדיקציה בחטיבה העסקית במטרה להגדיל את החשיפה לעסקאות סינדיקציה, בדגש על נטילת תפקיד המארגן והמרכז, תוך הקפדה על כללי חיתום, מגבלות רגולטוריות ורמת התיאבון לסיכון. מכירת החובות תתבצע בכפוף להוראת בנק ישראל. כמו כן, הבנק אישר מדיניות ייחודית לתחום הסינדיקציה ומכירת חובות אשר עומדת בהוראות ניהול בנקאי תקין.
קיימים אמצעים נוספים להתמודדות עם התחרות ביניהם מתן שירות מקצועי, מהירות תגובה ובניית מערכת תקשורת מקיפה ושוטפת עם הלקוחות, תוך ראייה כוללת של צרכיהם הפיננסים.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים כוללים:
- אשראי להקמת פרויקטים המיועדים למגורים ו/או המיועדים לשמש כנכסים מניבים (בעיקר מסחר ומשרדים שחלקים ניכרים מתוכם משווקים מראש);
- אשראי להקמה ורכישה של נכסים מניבים המיועדים למסחר ומשרדים;
- אשראי לקבוצות רכישה;
- אשראי למימון שוטף ו/או השקעות בארץ, ובמקרים חריגים להשקעות בחו"ל;
- העמדת ערבויות חוק מכר לרוכשי יחידות דיור וערבויות לבעלי הזכויות בקרקע במסגרת עסקאות קומבינציה;
- מתן אשראי לפרויקטים בתחום התשתיות הלאומיות בשלב ההקמה וההפעלה.

לפרטים נוספים אודות השירות ללקוחות המגזר בבנק, ראו "המגזר העסקי" לעיל.

פעילות המשכנתאות

התפתחויות בשוק המשכנתאות

בשנת 2014 המשיך שוק המשכנתאות להתאפיין בתחרות עזה בין הבנקים הפועלים בו. היקף ביצוע המשכנתאות הסתכם בכ-52 מיליארד ש"ח, בדומה לשנת 2013.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2014	2013	
	במיליוני שקלים חדשים		שינוי באחוזים
סך האשראי לדיור שניתן על ידי הבנקים למשכנתאות, לא כולל מיחזורים פנימיים	51,597	51,705	(0.2)
אשראי מכספי מדינה	165	228	(27.6)

הוראות המפקח על הבנקים שהתפרסמו בשנים 2013-2014 (ראו להלן "מגבלות חקיקה") הביאו לעליה בממוצע נכסי הסיכון בפעילות המגזר.
בנוסף, המפקח הגביל את מרכיב ההלוואות הניתנות בריבית משתנה. מיום החלתה, הביאה ההוראה למעבר ממסלולי הריבית המשתנה למסלולים בריבית קבועה. מעבר זה מקטין את חשיפת הלווים לשינוי בהחזר החודשי בעת עליית ריבית.
שיעור הגידול בהיקף תיק המשכנתאות בבנק בשנים האחרונות נמוך יחסית לגידול הענפי. חלקו של הבנק בתיק המשכנתאות במערכת הבנקאית נמצא במגמת ירידה.
עם השלמת מיזוג בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ עם ולתוך הבנק, הופסק שיווק מוצר "משכנתא מסובסדת" ("מתווה דיסקונט").
משנת 2013 נצפתה עליה מתמשכת במרווח האשראי השולי.
החזרי הלוואות המשכנתא מושפעים בין היתר משיעור האבטלה במשק וממחירי הדיור. על רקע שיעור האבטלה בשנת 2014, וסביבת מחירי הדיור, נותר החוב הבעייתי בהיקף נמוך יחסית.

תחומי הפעילות

הלוואות לרכישת, שיפוץ או בניית דירת מגורים. הלוואות לרכישת יחידות דיור, לשיפוצן או לבנייתן, הנלקחות על ידי פרטיים. הלוואות אלה מהוות את עיקר הפעילות בתחום המשכנתאות. הלוואות אלה ניתנות מכספי בנק. בנוסף, הבנק פועל במתן שירותי ביצוע וגביה של הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, בהיקפים לא מהותיים.

הלוואות לכל מטרה בשעבוד דירת מגורים. הלוואות הניתנות לפרטיים כנגד שעבוד דירות מגורים למטרות מגוונות (שאינן למטרות עסקית).

קבוצות רכישה. הבנק מעניק אשראי לקבוצות המתאגדות לפרויקט של בניה משותפת בדרך של קבוצות רכישה. הערכת סיכוני הפרויקט וניהול מסגרות האשראי, ככל שאושרו, מבוצעים על ידי יחידת ליווי הפרויקטים שבחטיבה העסקית. אישור תיקי המשכנתא הפרטניים מבוצע בסניפים יעודיים שהוגדרו לכך. בשנים האחרונות נרשמה ירידה בהיקפי פעילות זו בבנק.

פעילות תומכת - ביטוח אגב משכנתא. כבטוחה נוספת לאשראי, דורש הבנק מלקוחותיו ביטוח נכס וביטוח חיים.

הבנק מחזיק בחברת בת, דיסקונט למשכנתאות לבית סוכנות לביטוח (2005) בע"מ, שהינה סוכנות ביטוח. בנק מרכנתיל דיסקונט מחזיק אף הוא בסוכנות ביטוח, מרביט סוכנות לביטוח (1996) בע"מ. סוכנויות הביטוח האמורות פועלות באופן עצמאי ומשווקות את הביטוחים באמצעות מוקד טלפוני הנפרד מהמוקד הטלפוני של הבנק ושל בנק מרכנתיל דיסקונט, בהתאמה.

אסטרטגיה עסקית

העמדת המשכנתאות מתבצעת מתוך ראיית לקוח כוללת. הבנק ממקד את פעילות המשכנתאות בלקוחותיו הקיימים, כמוצר מעגן ומשמר. בנוסף, מבוצעת פעילות גיוס לקוחות חדשים, אגב לקיחת משכנתא, בסניפים המוגדרים כסניפי צמיחה.

מדיניות בתחום פעילות המשכנתאות. אושרה מדיניות הבנק לגבי פעילות המשכנתאות, אשר מגדירה קריטריונים נדרשים להבטחת איכות האשראי והקטנת הסיכונים הנובעים ממנו, לרבות קריטריונים לסינון ומיון לווים ובקשות אשראי, בחינת כושר ההחזר של הלווים והערבים לחוב, סוגי הביטחונות שישמשו להבטחת האשראי, מקדמי הביטחון, אופן תימחור האשראי, וכן עקרונות לניהול מעקב ובקרה אחר האשראי והביטחונות. המדיניות קובעת מגבלות שונות לפעילות המשכנתאות, הן ברמת התיק הבודד והן ברמת הביצוע המצרפי.

הבנק מפעיל מודל דירוג, המשמש בעת אישור העסקה ותימחורה.

הבנק איפשר בעבר מתן הלוואות בביטוח עזר על ידי אי. אם. אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ. על רקע הוראת הפיקוח בדבר הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור, הבנק אינו מאשר עוד הלוואות בביטוח האמור.

מבנה ארגוני

פעילות מתן המשכנתאות מבוצעת בסניפי הבנק. אגף אשראי קמעונאי בחטיבה הבנקאית, אחראי על פעילות מתן ההלוואות המיועדות למימון רכישת דירות מגורים על ידי פרטיים, והן למתן הלוואות לכל מטרה כנגד שעבוד דירת המגורים, שניתנות לפרטיים שלא למטרה עסקית. במסגרת זו אמונות יחידות ייעודיות באגף על אישור משכנתאות בפרופיל סיכון גבוה, חיתום האשראי לאחר שאושר, וכן על בחינת תיקי ההלוואות טרם מתן ההלוואות. כמו כן, מסייעות יחידות ייעודיות נוספות באגף בטיפול שוטף בהלוואות קיימות, על ידי הפעלת יחידת סילוקין מרכזית ויחידות למעקב אחר נאותות הביטחונות שניתנו לבנק, בדגש על ביטוח חיים וביטוח נכס.

יחידה נוספת אשר אחראית על חיתום הבטוחה בתיקי המשכנתאות וביצוע המעקב אחר קידום הרישום לאורך זמן, כפופה למערך היעוץ המשפטי.

שירות

כיום פועלים בבנק 85 סניפים בהם ניתן שירות המשכנתאות, בפריסה ארצית.

הבנק מתמקד במתן משכנתאות ככלי לעיגון לקוחות קיימים.

הבנק מפעיל שני מוקדים מתמחים בתחום המשכנתאות: מוקד מכירות, המטפל בפניות של לקוחות המתעניינים בהלוואה חדשה, לרבות ליווי שוטף של הלקוח בתהליך העמדת ההלוואה, ומוקד קשרי לקוחות, שנותן מענה ללקוחות קיימים.

הבנק משקיע בהרחבת ידע הפועלים בתחום ובשיפור תהליכים, בדגש על קיצור משך תהליכים.

היקף הפעילות והרווח הנקי

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים:

	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים		
מכספי בנק[1]	2,997	2,901	2,606
מכספי האוצר[2]	7	13	7
סך הכל הלוואות חדשות	3,004	2,914	2,613
הלוואות שמוחזרו	981	823	295
סך-הכל ביצועים	**3,985**	**3,737**	**2,908**

הערות:

(1) כולל ביצועי הלוואות חדשות שניתנו במשכון דירת מגורים בסך של 195 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת 197 מיליון ש"ח בשנת 2013 ו-248 מיליון ש"ח בשנת 2012.

(2) כולל הלוואות עומדות בסך 4 מיליון ש"ח בשנת 2014 לעומת 7 מיליון ש"ח בשנת 2013 ו-1 מיליון ש"ח בשנת 2012.

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2014 בסך של 10 מיליון ש"ח, לעומת 21 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 52.4%.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי. בשנת 2014 נרשמה הקטנת הוצאה בסך של 13 מיליון ש"ח, לעומת הוצאה בסך של 18 מיליון ש"ח בשנת 2013.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
	פעילות מקומית			
	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים			
הכנסות ריבית, נטו				
- מחיצוניים	584	114	12	710
- בינמגזרי	(474)	(98)	(2)	(574)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	110	16	10	136
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-
עמלות והכנסות אחרות	29	1	-	30
סך-הכל הכנסות	**139**	**17**	**10**	**166**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	19	(32)	-	(13)
הוצאות תפעוליות ואחרות	147	14	3	164
רווח (הפסד) לפני מסים	(27)	35	7	15
הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח	(11)	13	3	5
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**(16)**	**22**	**4**	**10**
תשואה להון (אחוזים)	(2.0)	33.1	7.8	1.0
יתרה ממוצעת של נכסים	20,290	893	373	21,556
יתרה ממוצעת של התחייבויות	44	3	1	48
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	9,940	779	492	11,211
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	871	-	-	871
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:				
מרווח מפעילות מתן אשראי	110	16	10	136
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	-	-	-	-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**110**	**16**	**10**	**136**

נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			
	פעילות מקומית			
	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים			
הכנסות ריבית, נטו				
– מחיצוניים	887	43	10	940
– בינמגזרי	(759)	(24)	(2)	(785)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	128	19	8	155
הכנסות מימון שאינן מריבית	–	–	–	–
עמלות והכנסות אחרות	37	1	–	38
סך-הכל הכנסות	**165**	**20**	**8**	**193**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	31	(10)	(3)	18
הוצאות תפעוליות ואחרות	130	11	2	143
רווח לפני מסים	4	19	9	32
הפרשה למסים על הרווח	1	7	3	11
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**3**	**12**	**6**	**21**
תשואה להון (אחוזים)	0.4	19.4	16.5	2.4
יתרה ממוצעת של נכסים	20,015	738	347	21,100
יתרה ממוצעת של התחייבויות	27	3	1	31
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	9,907	795	454	11,156
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	1,045	–	–	1,045
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:				
מרווח מפעילות מתן אשראי	127	19	8	154
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	1	–	–	1
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**128**	**19**	**8**	**155**

מגבלות חקיקה

תיקון צו הבנקאות (עמלות פרעון מוקדם), התשס"ב-2012. ביום 27 באוגוסט 2014 פורסם תיקון של הצו, אשר יכנס לתוקף 180 ימים ממועד פרסומו. עיקרי התיקון מתייחסים לשינוי הנוסחה לחישוב עמלת פרעון מוקדם בהלוואה שנתן תאגיד בנקאי לרכישת דירת מגורים או במישכון דירת מגורים, ללקוחות שקיבלו הלוואה בריבית הגבוהה מהריבית הממוצעת כפי שפורסמה במועד נטילת ההלוואה. ללקוחות אלה תתבסס הנוסחה לחישוב העמלה על הריבית הממוצעת הידועה ביום הפירעון מול הריבית הממוצעת הידועה ביום העמדת ההלוואה. במידה והריבית במועד העמדת ההלוואה תהיה נמוכה מהריבית הממוצעת כפי שהיתה במועד העמדת ההלוואה, תתבסס הנוסחה על הריבית הממוצעת הידועה ביום הפירעון מול ריבית ההלוואה (כלומר, נוסחת החישוב תהיה כפי שהייתה בעבר). התיקון יחול על כל הפירעונות המוקדמים שיבוצעו החל ממועד כניסת התיקון בצו לתוקף.

בנוסף, תבוטל עמלת אי הודעה מוקדמת בעת פרעון מוקדם במקרה של פטירת לווה. כמו כן, התיקון כולל שינוי בהסדרי הודעות של הלקוח בטרם ביצוע פרעון מוקדם וכן שינוי באופן הגילוי שיש לתת ללקוח בעת פרעון מוקדם.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 318 - מאגר מידע על בטחונות. ביום 5 באוגוסט 2013, הפיץ המפקח על הבנקים חוזר לתיקון ההוראה, לפיה ידרש תאגיד בנקאי להרחיב את מאגר המידע על בטחונות ולכלול בו גם נתונים מפורטים על בטחונות להלוואות לדיור. פרטי המידע שיוחזקו במאגר עבור כל דירה המשמשת כבטוחה להלוואה לדיור מפורטים בנספח להוראה וכוללים פרטים על סוג הנכס, מיקומו בבניין, כתובתו, גודלו, שוויו, קיום הצמדות, קיומו של ממ"ד וכיוצ"ב. בנוסף, התאגיד הבנקאי ידרש לשמור במאגר המידע תיעוד של שיעור המימון ושיעור החזר מהכנסה, כהגדרתם בהוראת הדיווח לפיקוח מס' 876. בהתאם להוראה, מועד תחילת השינויים בהוראה היה ביום 1 ביולי 2014. הבנק נערך בהתאם.

נייר עמדה של המפקח על הבנקים בנושא מחזור הלוואות מוכוונות במסלול מהיר. ביום 25 בדצמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים נייר עמדה, שמטרתו קריאה ללווים שקיבלו הלוואה בסיוע מהמדינה (הלוואות מוכוונות) למחזר את הלוואתם להלוואה מכספי בנק בריבית נמוכה יותר, ועל ידי כך להשיב הון לאוצר המדינה. מיחזור ההלוואה יעשה בריבית קבועה וצמודה למדד, כאשר העמלה שניתן יהיה לגבות לא תעלה על 120 ש"ח. תאגיד בנקאי שהודיע על הצטרפותו למהלך ישלח הודעה ללווים העומדים בתנאי הסף ויפרט את היתרונות והחסרונות שבביצוע המחזור. ביצוע המיחזור ייעשה באמצעות חתימה בפקס, באמצעות אתר האינטרנט או בשיחה מוקלטת. מחזור ההלוואה בדרך זו יתאפשר בין התאריכים 1 בינואר 2015 ו-31 במאי 2015. הבנק הודיע על הצטרפותו למהלך זה.

הנחיות והוראות של המפקח על הבנקים, שנועדו לגרום לריסון בשוק המשכנתאות

בשנים 2010 עד 2014 פרסם המפקח על הבנקים מספר הוראות שנועדו להביא לריסון בשוק המשכנתאות, כמפורט להלן:

- **מכתב המפקח על הבנקים בנושא התפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדיור מיום 11 ביולי 2010.** במסגרת המכתב נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את תיקי האשראי שלהם ואת מדיניות האשראי בנושא משכנתאות, לוודא שמדיניותם תואמת את תאבון הסיכון שהוגדר באסטרטגיה העסקית שלהם ולבצע הפרשה נוספת בגין הלוואות לדיור.
- **מכתב המפקח על הבנקים בנושא הלוואות ממונפות לדיור מיום 28 באוקטובר 2010.** במסגרת ההוראה חוייבו התאגידים הבנקאיים להעלות את משקל הסיכון של הלוואות לדיור, לפי קריטריונים של סכום, שיעור מימון, וסוג הריבית בהלוואה.
- **הנחיית המפקח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה מיום 3 במאי 2011.** במסגרת ההנחיה נאסר על התאגידים הבנקאיים להעמיד הלוואה לדיור בריבית משתנה, שתדירות שינוי הריבית בהן קצרה מ-5 שנים, בחלק העולה על שליש מסכום ההלוואה וכן נדרש מתן גילוי ללקוחות אשר נטלו הלוואות בריבית משתנה ברכיב העולה על שליש מסכום ההלוואה.
- **מכתב המפקח בנושא הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור מיום 1 בינואר 2011.** במסגרת המכתב נדרשו התאגידים הבנקאיים לבצע הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, בנוסף להפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור, וזאת לאור הגידול המהיר שחל באשראי לדיור, שעדיין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור.
- **הוראה להגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור מיום 4 בנובמבר 2012.** המפקח על הבנקים פרסם הוראה בנושא הגבלת שיעור המימון (LTV) בהלוואות לדיור, אשר חלה על הלוואות שניתן להן אישור עקרוני מיום 1 בנובמבר 2012 ואילך.

  על פי ההוראה, תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור, בשיעור מימון גבוה מ-70%, למעט הלוואות לדיור לצורך רכישת דירה ראשונה של לווה, לגביה יחול שיעור מימון מירבי של 75%. על הלוואה לדיור המיועדת לרכישת דירה להשקעה יחול שיעור מימון מירבי של 50%. (דירה להשקעה - בהתאם לדיווח לרשויות המס, לרבות דירה הנרכשת על ידי תושב חוץ). המגבלות כאמור לא יחולו על הלוואה לדיור הניתנת לצורך פרעון הלוואה קיימת לדיור, לרבות מיחזור, בסכום שאינו עולה על סכום ההלוואה הנפרעת ועל הלוואה לדיור שלמעלה מ-50% ממנה ניתן מכספי המדינה ובאחריותה.

"עידכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור". ביום 19 בפברואר 2013, פרסם המפקח על הבנקים הוראה אשר מחמירה את כללי המדידה של סיכון האשראי בתחום ההלוואות לדיור, ובכלל זה:

- העלאת משקל הסיכון של הלוואות לדיור שיממנו בין 45% ל-60% משווי הנכס ל-50%, לעומת 35% קודם, בהתייחס להלוואות שהועמדו מיום 1 בינואר 2013 ואילך;
- העלאת משקל הסיכון של הלוואות לדיור שיממנו למעלה מ-60% משווי הנכס ל-75%, לעומת 35% קודם, בהתייחס להלוואות שהועמדו מיום 1 בינואר 2013 ואילך;
- שימור הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, המוחזקת בגין הלוואות לדיור, בשיעור שלא יפחת מ-0.35% מהיקף ההלוואות. הוראה זו יושמה החל מהרבעון הראשון של שנת 2013. (האמור אינו חל על הלוואות לדיור אשר מוחזקת בגינן הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית).

הנחיות בדבר הגבלות על הלוואות לדיור. ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא הגבלות על מתן הלוואות לדיור (משכנתאות). ההנחיות החדשות מגבילות, בהתייחס להלוואות לדיור, את:

- שיעור ההחזר מן ההכנסה - תאגיד בנקאי לא יאשר משכנתא כאשר שיעור ההחזר החודשי של המשכנתא מתוך ההכנסה החודשית של הלווה עולה על 50%. הלוואות לדיור, בהן שיעור ההחזר החודשי מההכנסה הוא בין 40% ל-50%, ישוקללו ב-100% לצורך חישוב יחס הלימות ההון.
- חלק ההלוואה שניתן בריבית משתנה - תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור שבה היחס בין חלק ההלוואה לדיור בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה, עולה על 66.7% (שני שלישים). המגבלה תחול על הלוואות בריבית משתנה לכל טווחי הזמן, והיא מתווספת להגבלה הקיימת המגבילה לשליש את חלק ההלוואה לדיור שניתן בריבית משתנה לתקופה קצרה מ-5 שנים.
- התקופה הסופית לפירעון ההלוואה - תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור לתקופה לפירעון סופי העולה על 30 שנים.

תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע מיחזור הלוואה, אם כתוצאה מן המיחזור נוצרה חריגה מאחת המגבלות לעיל, או הוגדלה חריגה שהייתה קיימת ערב המיחזור.

מטרת ההנחיות הינה לחזק את עמידות הלווים והמערכת הבנקאית בפני השפעות שליליות אפשריות שעלולות להיגרם בעת עליית שיעורי הריבית בעתיד. ההנחיות חלות על הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 בספטמבר 2013. ביום 15 בספטמבר 2013, פרסם המפקח הבהרה לענין הוראות המעבר הקבועות בהנחיות.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור". ביום 16 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים את ההוראה. ההוראה מאגדת את ההוראות והמגבלות שנקבעו בנושא זה. ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה" ומבהירה את התנאים להכרה בהכנסות עצמאים, תושבי חוץ, שכירים ובעלי שליטה בתאגיד וכן הכרה בהכנסות של ערב להלוואה. שינוי בהגדרות יחול על הלוואות שתאושרנה החל מיום 1 באוקטובר 2014. בנוסף, כוללת ההוראה הנחיה לפיה על הלוואות לדיור שתאושרנה החל מיום 1 באוקטובר 2014, שסכומן יעלה על 5 מיליון ש"ח, יוחל משקל סיכון בשיעור של 100%, במקום טווח של 35%-100% כיום. כמו כן, בוטלה ההוראה לענין הקצאת נכסי סיכון של 100% בהלוואות ממונפות ונקבע כי ניתן להפחית משקל הסיכון בהלוואות שניתנו בתקופה הרלוונטית ל-75%.

ביום 17 ביולי 2014, פורסם קובץ שאלות ותשובות לעניין יישום הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, המרכז סוגיות שעלו מאז פרסום ההנחיות הקודמות, במסגרתו ניתנו הבהרות בנושאים שונים לעניין שיעור החזר מהכנסה, שיעור מימון, מיחזור הלוואות, הגבלות בריבית משתנה והקצאת נכסי סיכון. בין היתר, יהיה על תאגיד בנקאי לשמור נתונים לצרכי ניהול סיכונים ומבחני קיצון בקשר עם הכנסות הלווים כדוגמת גובה הכנסתו הפנויה, גובה הכנסתו החודשית נטו והוצאותיו הקבועות.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329.

ביום 25 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בקשר עם הגדרת "שיעור החזר מהכנסה", לפיו ניתן להכיר במלוא הכנסת בן/בת זוג של הלווה אף אם אינו/ה בעלת זכויות בנכס ובלבד והם מתגוררים יחד בנכס.

מגבלות למתן הלוואות לדיור. לפרטים בדבר דרישה להגדלת יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור, ראו ביאור 14 לדוחות הכספיים.

פרטים נוספים בדבר תיק המשכנתאות של קבוצת דיסקונט והסיכונים הגלומים בו

כללי. הנתונים המוצגים להלן מתייחסים לכלל פעילות הקבוצה בתחום זה: הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט ו-אי די בי ניו יורק. יצוין עם זאת שהנתונים המתייחסים ל-אי די בי ניו יורק הינם זניחים (אשראי לדיור בסך של 43 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014 ו-9 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013).

להלן נתונים על סכום הלוואה ושיעורי מימון ממוצעים:

	2014	2013	2012
סכום הלוואה ממוצעת (באלפי ש"ח)	644	638	666
שיעור מימון ממוצע לדיור (באחוזים)	52.7	52.9	57.5
שיעור מימון ממוצע לכל מטרה (באחוזים)	36.8	37.0	32.2

שיעור המימון הממוצע לדיור בבנק נמצא בירידה בשנים האחרונות, הן בשל מיקוד הבנק בפעילות עם לקוחות ממגזרים נבחרים יחד עם מדיניות תמחור תואמת סיכון, והן מהשפעות הוראות בנק ישראל לעניין הגבלת שיעור המימון.

להלן התפלגות יתרות האשראי לדיור לפי גודל האשראי ללווה:

	ליום 31 בדצמבר					
	2014		2013		2012	
תקרת אשראי (באלפי ש"ח)	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לדיור	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לדיור	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לדיור
עד 1,200	17,079	83.4	17,265	85.7	17,014	85.7
מעל 1,200 ועד 4,000	3,013	14.7	2,552	12.7	2,524	12.7
מעל 4,000	380	1.9	327	1.6	325	1.6
סך-הכל	**20,472**(1)(2)	**100.0**	**20,144**(1)(2)	**100.0**	**19,863**(1)(2)	**100.0**

הערות:

(1) ליום 31 בדצמבר 2014 יתרת האשראי כוללת סך של 43 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שניתנו בחו"ל (31.12.2013: 9 מיליון ש"ח , 31.12.2012: 9 מיליון ש"ח)

(2) יתרת האשראי הינה לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

להלן נתונים על היקף החוב הבעייתי בהלוואות לדיור:

	יתרת אשראי לציבור(1)	יתרת אשראי בעייתי(1)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי(2)(3)	שיעור החוב הבעייתי
31 בדצמבר	במיליוני ש"ח			%
2014	20,735	429	190	2.1
2013	20,401	449	184	2.2
2012	20,092	447	181	2.2

הערות:

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) ליום 31 בדצמבר 2014 יתרת ההפרשה כוללת הפרשה לפי עומק פיגור בסך של 164 מיליון ש"ח, וכן הפרשה מעבר לעומק הפיגור בסך של 26 מיליון ש"ח (31.12.2013: 167 מיליון ש"ח ו-17 מיליון ש"ח, 31.12.2012: 167 מיליון ש"ח ו 14 מיליון ש"ח, בהתאמה).

(3) לא כולל הפרשה קבוצתית בשיעור של 0.35% מיתרת האשראי אשר בגינה לא בוצעה הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, בסך של 73 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014 (31.12.2013: 70 מיליון ש"ח).

להלן התפלגות ביצועי אשראי לדיור שניתן בפילוח לפי שיעורי מימון וכשיעור ממתן האשראי:

	2014		2013	
שיעור מימון(1)(LTV)	במיליוני ש"ח	% מסך הביצועים	במיליוני ש"ח	% מסך הביצועים
עד 45%	933	31.2	901	31.1
בין 45%-60%	1,146	38.2	1,270	43.8
מעל 60%	918	30.6	730	25.2
סך-הכל	**2,997**	**100.0**	**2,901**	**100.0**

הערה:

(1) שיעור המימון (LTV) מחושב ביחס לנכס הנרכש ולא כולל בטחונות נוספים, באם ניתנו.

בשנת 2014 נרשמה עליה בשיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון של מעל 60% משווי הנכס. יצוין כי מרכיב הלוואות אלו בבנק אינו עולה על מרכיב פעילות זה בכלל המערכת הבנקאית.

להלן נתונים על התפתחות יתרות האשראי לדיור לפי מגזרי הצמדה:

	אשראי לא צמוד[2]			אשראי צמוד מדד[2]			אשראי צמוד מט"ח[2]			
	ריבית קבועה	ריבית משתנה		ריבית קבועה	ריבית משתנה		ריבית קבועה	ריבית משתנה		
31 בדצמבר	במיליוני ש"ח		% מסך האשראי לדיור	במיליוני ש"ח		% מסך האשראי לדיור	במיליוני ש"ח		% מסך האשראי לדיור	סך האשראי לדיור[1][2]
2014	1,878	7,786	47.2	4,974	5,374	50.7	3	458	2.2	20,472
2013	992	7,446	41.9	6,273	5,073	56.3	6	354	1.8	20,144
2012	448	7,249	38.7	6,987	4,765	59.2	4	410	2.1	19,863

הערות:

(1) מזה כ–245 מיליון ש"ח הלוואות לדיור שניתנו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה.

(2) יתרת האשראי הינה לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

עד שנת 2013 ניכרת מגמת הסטה מסויימת מהלוואות הניתנות במגזר צמוד המדד לזה שאינו צמוד.

עיקר ההלוואות ניתנות לתקופה מקורית של עד 25 שנה.

יתרת תיק האשראי לדיור לפי תקופה נוכחית לפירעון של מעל 20 שנה ליום 31 בדצמבר 2014 עומדת על סך של 1,365 מיליון ש"ח ומהוות 6.7% מסך תיק האשראי לדיור (ליום 31 בדצמבר 2013 עמדה היתרה על סך של 1,408 מיליון ש"ח והוותה 7.0% מסך תיק האשראי לדיור).

להלן נתונים על הרכב ביצוע אשראי למטרת מגורים בפילוח לפי שיעור ההחזר מההכנסה:

	2014		2013		2012	
שיעור החזר מהכנסה[1]	במיליוני ש"ח	% מסך הביצועים	במיליוני ש"ח	% מסך הביצועים	במיליוני ש"ח	% מסך הביצועים
עד 40%	2,464	94.7	2,264	88.8	2,055	91.8
מעל 40%	139	5.3	286	11.2	183	8.2
סך–הכל	**2,603**	**100.0**	**2,550**	**100.0**	**2,238**	**100.0**

הערה:

(1) סכומי הביצוע אינם כוללים הלוואות במשכון דירת מגורים , הלוואות בולט והלוואות בלון.

עד שנת 2013 נרשמה עליה בהיקף האשראי שניתן מעל ליחס החזר של 40%. לעניין זה יצויין כי בבנק פועל מודל דירוג המביא בחשבון פרמטרים נוספים המשלימים את תמונת כושר ההחזר ושאינו מסתמך בלעדית על יחס ההחזר בלבד.

על רקע ההוראות הרגולטוריות לעניין הגבלת יחס החזר ל-50% והגדלת הקצאת ההון בהלוואות ביחס החזר גבוה מ-40%, חלה ירידה משמעותית בשיעור האשראי שניתן ביחס החזר של מעל 40% בשנת 2014, והוא היווה כ-5.3%. יצויין כי הנתון לשנת 2013 הושפע מעסקה בודדת במקטע זה.

תחרות

ענף המשכנתאות אופיין בשנים האחרונות במיזוגים של בנקים למשכנתאות שפעלו כיישות נפרדת, עם הבנק המסחרי שהחזיק בבעלות בהם. כיום, חמשת הבנקים הגדולים השלימו מיזוג של חברות הבת שלהן שפעלו בתחום המשכנתאות. הענף מאופיין בתחרות גבוהה, ומוטת מחיר באופן מובהק. התחרות מושפעת, בין היתר, מראיית הבנקים את מוצר המשכנתא כמוצר עוגן לשימור לקוחות קיימים וככלי לגיוס לקוחות חדשים.

הבנק מתמודד עם התחרות האמורה על ידי שיפור בשירות, בדגש על קיצור פרק הזמן להעמדת ההלוואה, ייעול הליכים, הרחבת פריסת השרות בסניפים ומתן שירות מתועדף מגזרי לקוחות. כמו כן, הבנק נערך כיום לשדרוג מערכותיו בהיבט ניהול מרווח הריבית, במטרה לשפר את מהירות התגובה ללקוחותיו בקשר עם בקשות משכנתא חדשות. זאת, על מנת לשפר את השירות ללקוחותיו נוכח התחרות בין הבנקים בתחום המשכנתאות.

עונתיות

בענף המשכנתאות קיימת עונתיות מסוימת אשר מתאפיינת בהיקף פעילות מצומצם בתקופת החגים וכן בחודשי החורף, ומנגד פעילות מוגברת במחצית השניה של השנה בדגש על החודשים יולי-אוגוסט וחודשי סוף השנה (נובמבר-דצמבר).

שיווק מוצרי משכנתא

הבנק אינו פועל כיום בשיווק יזום של הלוואות משכנתא. כאמור, מתן המשכנתא מבוצע תוך התמקדות בלקוחות קיימים והפעילות מתבצעת במערך הסינוף של הבנק. אין לבנק תלות בגורמי שיווק והפצה חיצוניים במסגרת מגזר זה.
ההלוואות לדיור בבנק מרכנתיל דיסקונט ניתנות במסגרת סניפים מתמחים של בנק זה.

הפעילות הבינלאומית

כללי

פעילות קבוצת דיסקונט בחו"ל מתבצעת בעיקר באמצעות חברות הבת בארה"ב ו-DBLA באורוגוואי (כולל נציגויות באמריקה הלטינית), חברת הבת בשוויץ וסניף הבנק בלונדון.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות החלות על הפעילות הבינלאומית:
מגבלת החשיפה לשלוחות בחו"ל. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, דירקטוריון תאגיד בנקאי, שפועל או שבכוונתו לפעול באמצעות שלוחות חו"ל, נדרש לדון ולאשר מסמך מדיניות מקיף בנושא הפעילות בשלוחות חו"ל. במסגרת המסמך האמור, דירקטוריון התאגיד הבנקאי נדרש, בין היתר, לקבוע מגבלה, או מערכת מגבלות, על החשיפה לפעילות שלוחות חו"ל, אשר ישקפו את תיאבון הסיכון לגבי פעילות שלוחות חו"ל, ובלבד שעיקר פעילות התאגיד הבנקאי והקבוצה הבנקאית תהיה בישראל.
שיעור החשיפה המחושבת של הבנק לשלוחות חו"ל עמד על 20.47% מסך נכסי הסיכון ביום 31 בדצמבר 2014, בהשוואה לשיעור של 20.59% ביום 31 בדצמבר 2013. שיעור החשיפה האמור עומד במגבלות החשיפה שקבע הדירקטוריון, במסגרת הצהרת תיאבון הסיכון של קבוצת דיסקונט (מגבלת שיעור החשיפה כאמור עמדה ביום 31 בדצמבר 2014 על 30%. ביום 2 בפברואר 2015 קבע הדירקטוריון כי שיעור החשיפה לא יעלה על 25%).
הבנק עוקב אחר התפתחות נכסי הסיכון בגין פעילותו בשלוחות חו"ל.
פיקוח רגולטורי בחו"ל. פעילות המגזר הבינלאומי כפופה לפיקוח מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות הרלבנטיות.
אסדרה באנגליה. ביום 5 בספטמבר 2014 פורסם מסמך הנחיות מטעם יחידת הפיקוח בבנק המרכזי באנגליה, ה-PRA (Prudential Regulation Authority), שעניינו הבהרת ופירוט הפרמטרים והדרישות של ה-PRA לרישוי פעילותם באנגליה של סניפי בנקים זרים, או חברות הבת שלהם (כאלה הקיימים כיום וחדשים, שתוגש בקשה להקמתם). מטרות האסדרה החדשה, כעולה מהמסמך - בחינת מידת השפעת הבנקים הזרים על יציבות השוק הפיננסי באנגליה, והגברת הפיקוח על פעילותם.
חקיקה אמריקאית. ביום 10 בדצמבר 2013 פרסמו רשויות הפיקוח בארה"ב את הכללים הסופיים הנוגעים לתיקי ההשקעות של הבנקים ("נוסטרו"), שנקבעו בחוק Dodd Frank ("Volcker rule") ותקופת ההיערכות הוארכה לאחרונה, עד ה-21 ביולי 2015.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2014 בסך של 82 מיליון ש"ח, לעומת 165 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 50.3%. הירידה ברווחי המגזר הושפעה, בין היתר, מהפסד ממכירת פעילות DBLA בסך של 50 מיליון ש"ח, נטו.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 59 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת 75 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 21.3%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
	משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו	–(1)	162	204	248	170	784
הכנסות מימון שאינן מריבית	–(1)	–	–	5	(19)	(14)
עמלות והכנסות אחרות	–(1)	49	40	191	(30)	250
סך-הכל הכנסות	**–(1)**	**211**	**244**	**444**	**121**	**1,020**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	(1)	72	(6)	3	(9)	59
הוצאות תפעוליות ואחרות	3	129	135	430	158	855
רווח (הפסד) לפני מסים	(2)	10	115	11	(28)	106
הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח	–(1)	21	36	5	(38)	24
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**(2)**	**(11)**	**79**	**6**	**10**	**82**
תשואה להון (אחוזים)	(94.3)(1)	(1.7)	8.7	1.5	3.8	3.8
יתרה ממוצעת של נכסים	26	8,335	8,458	3,824	15,663	36,306
יתרה ממוצעת של התחייבויות	41	2,393	2,318	18,931	8,830	32,513
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	21	8,233	10,163	3,617	3,136	25,170

הערה:
(1) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית (המשך):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
	משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו	–(1)	152	199	232	89	672
הכנסות מימון שאינן מריבית	–(1)	–	–	16	26	42
עמלות והכנסות אחרות	–(1)	52	47	161	(20)	240
סך-הכל הכנסות	**–(1)**	**204**	**246**	**409**	**95**	**953**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	–(1)	50	33	3	(11)	75
הוצאות תפעוליות ואחרות	–(1)	116	127	334	69	646
רווח מפעולות רגילות לפני מסים	–(1)	38	86	72	37	233
הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות	–(1)	6	17	44	1	68
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**–(1)**	**32**	**69**	**28**	**36**	**165**
תשואה להון (אחוזים)	–	4.9	9.3	9.3	13.5	8.6
יתרה ממוצעת של נכסים	26	7,947	8,065	2,869	20,087	38,994
יתרה ממוצעת של התחייבויות	50	2,173	2,278	17,661	12,495	34,657
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	20	7,992	9,466	3,181	3,330	23,988

הערה:
(1) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

מיסוי

לפרטים בדבר מיסוי בגין חברות הבת הבנקאיות בחו"ל, ראו "מיסוי" להלן וכן ביאור 29 לדוחות הכספיים, סעיף יב'.

Rubik Tax Agreement. החל משנת 2013, נכנסו לתוקף שתי אמנות - אמנה בין שוויץ לבין בריטניה ואמנה בין שוויץ לבין אוסטריה. האמנות מסדירות (הן לגבי העבר והן לגבי העתיד) את הטיפול במיסוי הכנסות ורווחי הון מהשקעות פיננסיות בבנקים בשוויץ, אשר בוצעו על ידי תושבי המדינות האמורות, אשר בחרו להישאר אנונימיים ומשמרות את הגנת הפרטיות בשוויץ.

לגבי בעלי חשבון אשר יבחרו להצהיר על השקעותיהם הפיננסיות ולשלם המיסים בגינם באופן ישיר ועצמאי, הרי שפרטי חשבונם יועברו ע"י הבנקים, בהסכמתם של הנ"ל, לשלטון המס המקומי במקום מגוריהם.

התפתחויות במגזר

מכירת פעילות DBLA. לפרטים בדבר מכירת פעילות DBLA, ראו ביאור 8א' לדוחות הכספיים.

שלוחות הבנק באירופה. הנהלת הבנק נוקטת בצעדים ליישום החלטות הדירקטוריון, לנקוט בפעולות הנדרשות לקידום סגירת הסניף בלונדון ולבחון חלופות שונות להמשך הפעילות בשוויץ.

הסכם בין הרשויות בשוויץ לבין משרד המשפטים האמריקאי. לפרטים, ראו ביאור 19 ג' 15 לדוחות הכספיים.

אידיבי (סוויס) בנק. לפרטים בדבר תביעות שהגיש נושא משרה בכירה לשעבר ב-אידיבי (סוויס) בנק, ראו "הליכים משפטיים נוספים" בסעיף "הליכים משפטיים" להלן.

ניירות ערך מגובי נכסים. לפרטים בדבר השקעות הקבוצה בניירות ערך מגובי נכסים, ראו לעיל "ניירות ערך "בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" וביאור 3 לדוחות הכספיים.

השירות ללקוחות המגזר

אירופה. אידיבי (סוויס) בנק, הינו חברה בת בשוויץ, בבעלות מלאה של בנק דיסקונט, הפועל באמצעות סניף בג'נבה, ונותן מענה ללקוחותיו, בשירותי בנקאות פרטית מתקדמים ובניהול השקעות במרכז פיננסי בינלאומי.

בישראל פועלת נציגות של אידיבי (סוויס) בנק, למתן מידע ולקידום (promotion) עסקי בנק זה בישראל.

סניף בנק דיסקונט בלונדון מתמקד במתן שירותי בנקאות עסקית מסחרית.

אמריקה. אי די בי ניו יורק הינו הגדול בין הבנקים הישראלים הפועלים בחו"ל.

בנק זה מפעיל כיום ארבעה סניפים באזור ניו יורק, סניף אחד בפלורידה, שני סניפים בקליפורניה וסניף באיי קיימן.

לאי די בי ניו יורק חברה בת בנקאית באורוגוואי - דיסקונט בנק (לטין אמריקה) (DBLA) ונציגויות באמריקה הלטינית ובישראל.

שירותים ומוצרים עיקריים של אי די בי ניו יורק

אשראי. אי די בי ניו יורק מעניק אשראי בנקאי למגוון רחב של חברות אמריקאיות וישראליות, הפועלות בארה"ב, לבעלי מניותיהן וללקוחות בנקאות פרטית.

מגזר החברות הבינוניות (Middle Market). אי די בי ניו יורק מעניק אשראי למגזר החברות הבינוניות, הפועלות בענפים שונים, באזור המטרופוליטני של ניו יורק, מיאמי ולוס אנג'לס. ללקוחות מוצע מגוון רחב של שירותים ובכלל זה, סחר חוץ ופעילות המימון בגינו, מימון נדל"ן מסחרי לרבות מימון לרכישת נכסי מקרקעין מסחרי ומימון פרויקטי מגורים (Multi Family) וכן, מימון פעילות מוסדות בריאות ומלכ"רים ופעילות מקומית של חברות ישראליות.

הלוואות למימון הון חוזר (Revolving Credits). הלוואות אלה כוללות מימון כנגד מלאי וחייבים ומאפשרות לממן הון חוזר, באמצעות מינוף נכסיו השוטפים של הלקוח.

רכישת חובות לקוחות (Factoring). פעילות זו כוללת מיסוד קווי אשראי, כנגד תקבולים מלקוחותיו של הלווה ומאפשרת לו לשפר את תהליך הגביה מאותם לקוחות.

בנקאות פרטית (Private Banking). אידיבי ניו יורק מעניק שירותי בנקאות פרטית מגוונים, ללקוחות תושבי ארה"ב (בנקאות פרטית מקומית) וללקוחות שאינם תושבי ארה"ב (בנקאות פרטית בינלאומית), בעלי רמה גבוהה של עושר אישי.

לרשות לקוחות אלה עומדים, בין היתר, שירותי ניהול השקעות ונאמנות ושירותי אשראי שונים ובכלל זה, מתן משכנתאות למגורים וכן, מוצרים ושירותים של אידיבי קפיטל, חברה בת של אידיבי ניו יורק, העוסקת בפעילות עבור לקוחות בניירות ערך ובמוצרי ביטוח.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פרופיל הסיכון של קבוצת דיסקונט

קבוצת דיסקונט פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות הכרוכות בנטילת סיכונים. הפיזור הגיאוגרפי והעסקי של הקבוצה וגודלן של חברות הבת בארץ ובחו"ל ביחס לפעילות חברת האם, חושף את הקבוצה לסביבה בעלת מאפיינים עסקיים ורגולטורים שונים ומגוונים.

ההשפעות החיצוניות העיקריות להן חשופה הקבוצה:

- **דרישות ההון מהמערכת הבנקאית.** הנחיות הפיקוח ליישום הוראות באזל 3 ולעמידה ביחס הון ליבה מינימלי שלא יפחת מ-9% (ותוספת מסויימת בגין המשכנתאות), החל מיום 1 בינואר 2015, מהוות אתגר לכלל המערכת הבנקאית וצפויות להשפיע על יכולת המערכת הבנקאית, ובכלל זה קבוצת דיסקונט, בפיתוח פעילות עסקית הכרוכה בגידול של היקף נכסי הסיכון. הבנק ערך תוכנית מפורטת לעמידה ביעדי הון, בתוספת כרית הונית;
- **התפתחות בשווקים הכלכליים.** התאוששות כלכלות ארה"ב ובריטניה, צפויה להוביל את הכלכלה הגלובלית בשנת 2015. גוש האירו צפוי להמשיך לצמוח בקצב איטי, בהובלת גרמניה וספרד, בעוד איטליה וצרפת מדשדשות מאחור. המדינות המתפתחות צפויות להתאושש בקצב מתון, תוך שונות גבוהה בין המדינות. במדינות ה-BRIC בכלל ובסין בפרט צפויה צמיחה איטית יחסית, בעוד המדינות הקטנות ומוטות היצוא יציגו ביצועים טובים יותר. החשש מפני דפלציה, אשר התגבר בעקבות הירידה החדה במחיר הנפט, משפיע בעיקר על מדינות גוש האירו, וימשיך להשפיע על השווקים בשנת 2015. הקבוצה מבצעת מעקב וניטור אחר ההתפתחויות בשווקים, ונקבעו אינדיקטורים למעקב אחר החשיפות השונות;
- **הגברת התחרות ושחיקת מקורות ההכנסה.** סביבת הריבית הנמוכה, הגברת הפיקוח הרגולטורי על הכנסות והורדת חסמי כניסה למתחרים חדשים (לרבות בנקים חברתיים, שירותי מימון באינטרנט), מובילים להגברת התחרות במערכת הבנקאית, להעברת פעילות בנקאית לגופים פיננסיים שאינם בנקים וכפועל יוצא, לשחיקת מקורות ההכנסה של המערכת הבנקאית. הקבוצה נערכת להרחבת שירותים דיגיטליים והצעות ערך ללקוחות;
- **שוק הנדל"ן המקומי.** ענף הנדל"ן הינו בעל שיעור החשיפה הגדול ביותר בגין פעילות לווים בארץ. הקבוצה פועלת לשינוי תמהיל התיק באמצעות הרחבת הפעילות בסגמנטים בעלי מאפייני סיכון נמוכים יותר (באשראי לתחום ליווי המגורים), ובמקביל, צמצום החשיפה לסגמנטים ולווים בעלי מאפייני סיכון גבוהים;
- **שינויים רגולטורים.** בשנים האחרונות ניכרת מגמה של ריבוי דרישות דין ורגולציה בארץ ובעולם, לרבות תחולה אקסטריטוריאלית של הדין, בעיקר בתחומי הציות ואיסור הלבנת הון, המגבירים את חובות הגילוי והדיווח של התאגידים הבנקאיים ומחייבים היערכות תשתיתית והטמעה של השינויים בקרב העובדים. לצד השינויים הרגולטוריים השונים, ניכרת מגמה של הגברת האכיפה בתחומים שונים (ייעוץ להשקעות, דיני עבודה, הגבלים עסקיים, הגנת הפרטיות, נגישות ועוד). הבנק פועל באופן ממוקד לשיפור תרבות הציות ווידוא עמידה בדרישות הדין והרגולציה;
- **סיכונים קיברנטיים.** לאחרונה חל גידול באיומים הקיברנטיים אליהם חשופים מוסדות פיננסים בארץ ובעולם. בהתאם, הופנתה תשומת לב פיקוחית בענין, תוך מתן דגש כי לאור מורכבות הנושא, עוצמת הנזק הפוטנציאלי והקושי להתמודד עם האיומים בתחום, קיים צורך בניהולו של הסיכון כאיום חוצה ארגון, הדורש תשומת לב ניהולית ומהווה בנוסף לסיכון הטכנולוגי, גם סיכון אסטרטגי-עסקי;
- **המשכיות עסקית.** המצב הגיאופוליטי האזורי והתגברות האיומים הקיברנטיים מחייבים את הבנק בהיערכות להתמודדות עם תרחישי קיצון וחיזוק התהליכים להמשכיות עסקית. במסגרת זו הבנק נערך בהתאם להוראות נב"ת 355 בנושא המשכיות עסקית ומעת לעת מתקיימים תרגילים לבחינת מוכנות הבנק והקבוצה לאירועי תרחיש שונים.

ההשפעות הפנימיות העיקריות להן חשופה הקבוצה:

- **שינויים ארגוניים.** התוכנית האסטרטגית של הקבוצה כוללת תוכנית התייעלות בכוח אדם (לרבות מהלכי פרישה מרצון ופרישה טבעית) ושיטוח מבנים ארגונים. בטווח הקצר, ההתייעלות האמורה תורמת לעליה בסיכון, נוכח החשיפה לאובדן ידע ו/או מחסור בכוח אדם במקרים ספציפיים וזאת, לנוכח השינויים המשמעותיים והמשאבים הנדרשים בהיערכות הבנק ליישום הפרויקטים השונים, בלוחות זמנים קצרים יחסית. עם זאת, בטווח הארוך מהלכי ההתייעלות האמורים נותנים מענה לאתגרים השוחקים את רווחיות הקבוצה.
- **יחסי היעילות התפעולית.** שיפור יחסי היעילות התפעולית נמנה על יעדיה המרכזיים של הקבוצה ומהווה אתגר מרכזי נוכח סביבת התחרות, שחיקת הרווחיות ומקורות ההכנסה של המערכת הבנקאית, ונוכח מגבלות בגמישות ניהול הוצאות השכר ורגישות של מערכות יחסי העבודה, בין היתר על רקע שינויים ארגוניים שהקבוצה נדרשת לבצע לצרכי התייעלות ומיצוי סינרגיות. יישום התוכנית האסטרטגית הכוללת, בשילוב מהלכי הפרישה, יתרמו לשיפור יחסי היעילות.

בנוסף לגורמי הסיכון הרוחביים המפורטים להלן, מבצעת הקבוצה הליך של זיהוי והערכה של גורמי הסיכון העיקריים והייחודיים להם חשופה הקבוצה.

טבלת גורמי סיכון

במסגרת תהליכי ניהול סיכונים בקבוצת דיסקונט ובהתאם לדרישות רגולטוריות בנושא, מתבצעים תהליכי זיהוי, ניתוח והערכה של סיכונים אליהם חשופה הקבוצה, בהתאם למתודולוגיה הקבוצתית להערכת פרופיל הסיכון.

התאגידים הבנקאיים בישראל נדרשים להציג את גורמי הסיכון, במסגרת הדוח השנתי, ולדרג בקטגוריות את השפעתם על עסקי התאגיד הבנקאי, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון: השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

ההערכה המוצגת בטבלה שלהלן הינה הערכה עצמית של הנהלת הבנק, לגורמי הסיכון המהותיים ולהשפעתם, בהתאם למאפייני הפעילות הייחודיים לקבוצת דיסקונט. ההערכה הכוללת מבוססת על זיהוי ומיפוי של אזורי הפגיעות של הקבוצה, הערכת איכות הניהול של מערכי הבקרה, בבנק ובחברות הבת, ראיה צופה פני עתיד להתפתחויות בקבוצה ובסביבת הסיכון ועוד.

כל אלה וכן, המתודולוגיה שגובשה לתהליך הערכת הנאותות ההונית מהווים, בין היתר, בסיס להערכת דרישות ההון, בהלימה לפרופיל הסיכון הייחודי של הקבוצה.

עקב מורכבות הסיכונים המתוארים, כמו גם היכולת להעריך את השפעתם, משתמשת הקבוצה בכלי הערכה שונים, לרבות הערכת מומחה, כרטיסי סיכון, מודלים ותרחישי קיצון, הכוללים הנחות שונות בדבר השפעת החשיפות, עוצמת אירועים עתידיים וההסתברות שאירועים אלה יתממשו. עם זאת, לא קיים מדרג אובייקטיבי אחיד, להמרה של התוצאות המתקבלות משימוש בכלי ההערכה, כאמור, לקטגוריות בהן נעשה שימוש בטבלה.

לאור האמור לעיל, יודגש כי הערכת ההשפעה של כל גורם סיכון הינה הערכה סובייקטיבית של הנהלת הבנק ועל כן יש לנקוט משנה זהירות בבחינת הערכת ההשפעה של גורמי הסיכון, כמוצג בטבלה, ובעריכת השוואות בעניין זה בין הבנקים.

טבלת גורמי סיכון

גורם הסיכון		השפעת הסיכון	תיאור הסיכון
1.	סביבת הסיכון	בינונית–גדולה	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, הנובע מגורמים ואירועים חיצוניים לקבוצה, בהם גורמים ואירועים כלכליים, פיננסיים, רגולטורים, חברתיים, פוליטיים וגיאופוליטיים. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית–גדולה", לאור הגברה של סביבת התחרות, הסיכונים הקיברנטיים, הדרישות הרגולטוריות ומורכבותן וכן, הגברה של התנודתיות בשווקים. מאידך, המיקודים העסקיים של הקבוצה, פיזור הסיכונים בפעילותה, כמו גם תוכניות המענה להשפעת גורמים ואירועים חיצוניים, לרבות בקיצון, תורמים למיתון אי הוודאות הנובעת מסביבת הסיכון.
2.	השפעה כוללת של סיכוני אשראי	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", למרות שיפור בהרכב ואיכות התיק. כמו כן, יישום הוראות המפקח על הבנקים, הנוגעות לאחריות פונקצית ניהול הסיכונים על מדיניות האשראי וקביעת המגבלות ושיפור השימושיות של מודלים ותרחישים, תורמים לשיפור איכות ניהול הסיכון.
2.1	סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהרעה באיכות הלווים ו/או בשווי הביטחונות. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", על אף המשך קיטון בהוצאות להפסדי אשראי ובשיעור האשראי הפגום והשיפורים שבוצעו בתהליכי ניהול וניטור האשראי.

טבלת גורמי סיכון (המשך)

גורם הסיכון		השפעת הסיכון	תיאור הסיכון
2.2	סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהרעה בפעילות העסקית בענף משק מסוים. הערכת השפעת הסיכון הועלתה מ-"קטנה-בינונית" ל-"בינונית", למרות עמידה במגבלות ענפיות, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, לאור עליה מסוימת בחשיפה לענף הבינוי והנדל"ן.
2.3	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולתה להשיג את יעדיה, כתוצאה מהרעה בפעילות העסקית של לווה/קבוצת לווים גדולה. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", למרות שיפור במדדי ריכוזיות שונים ועמידה במגבלות חבות לווה/קבוצת לווים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. זאת, לאור השפעה פוטנציאלית של סביבת הסיכון על לווים גדולים וקבוצות לווים.
3.	השפעה כוללת של סיכוני שוק	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה משינויים בפרמטרים כלכליים בשווקים הפיננסיים, המשפיעים על השווי ההוגן בתנאי שוק, של נכסי הבנק או של התחייבויותיו המאזניות. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", למרות נקיטת פעולות שהביאו לירידה ברגישות השווי הכלכלי והחשבונאי של הקבוצה לסיכוני שוק ולשיפורים באיכות הניהול והבקרות.
3.1	סיכון ריבית	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מתזוזות בשיעורי הריבית, תמחור מחדש, שינויים בעקום התשואה, וההשפעה של האופציונליות הגלומה במכשירים פיננסיים שונים, הן על השווי הכלכלי של הון הקבוצה והן על ההון הרגולטורי. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", למרות ירידה בהיקף החשיפה.
3.2	סיכון אינפלציה ושערי חליפין	קטנה	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהשפעת שינויים באינפלציה או בשערי החליפין, לרבות השפעת נגזרים ועסקאות עתידיות על הפער שבין הנכסים לבין ההתחייבויות. הערכת השפעת הסיכון נותרה "קטנה", למרות שינויים מהותיים בשערי חליפין, בשל חשיפה שהשפעתה על הלימות ההון אינה מהותית.
3.3	סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי בהחזקת ניירות ערך	קטנה-בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה משחיקת שווי של ניירות ערך בעלי סיכון אשראי ושוויין של ההשקעות הריאליות, לרבות קרנות, עקב תנודות מחירים. הערכת השפעת הסיכון נותרה "קטנה-בינונית", אם כי חל קיטון בהיקף החשיפה.
4.	סיכון נזילות	קטנה	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מאי וודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לספק את צרכי הנזילות שלה וכן, כתוצאה מכך שהקבוצה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה, בשל התפתחות בלתי צפויה ותיאלץ לגייס מקורות ו/או לממש נכסים, באופן שיגרום לה הפסד משמעותי. הערכת השפעת הסיכון נותרה "קטנה", בעיקר לאור רמת הנזילות הגבוהה בשווקים ובקבוצה ואיכות הניהול הנאותה בניטור ובקרת הסיכון.
5.	סיכון תפעולי	בינונית - גדולה	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מאי נאותות, או מכשל של תהליכים פנימיים, כשלים במערכות הקבוצה, אירועים חיצוניים, טעויות אנוש, הונאות ומעילות או כתוצאה מהעדר תהליכי בקרה נאותים, לרבות מחשיפה לסיכוני טכנולוגיות המידע, איומי סייבר ונושאי המשכיות עסקית. הערכת השפעת הסיכון הועלתה מ-"בינונית" ל-"בינונית-גדולה", לאור חשיפה מוגברת בטווח הקצר, על רקע שינויים ארגוניים נרחבים, לצד מהלכי התייעלות ויישום תוכנית אסטרטגית ובהינתן הגברת הסיכון בסביבה הטכנולוגית, בעיקר התגברות איומי הסייבר. זאת, בהינתן ניהול קפדני של תוכנית השינוי, המשלבת תהליכי הטמעת תרבות ניהול סיכונים וביצועיות והמשך פעילות נרחבת לשיפור תהליכי ניהול הסיכון, לרבות חיזוק המוכנות בנושאי המשכיות עסקית, אבטחת מידע וסייבר.
6.	סיכון משפטי ורגולטורי	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, או מחשיפה להליכים משפטיים נגד הבנק (במישור הפלילי או האזרחי), או כתוצאה מחשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין, כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages) כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements) ועוד. הסיכון המשפטי כולל בחובו גם סיכונים רגולטורים בעלי מאפיינים משפטיים. סיכון רגולטורי הינו סיכון הנובע, בין היתר, מאי יישום, או יישום שגוי של הוראות רגולטוריות שונות, אשר מכוחן מוטלות חובות על הבנק. הערכת השפעת הסיכון הועלתה מ"קטנה-בינונית" ל"בינונית", לאור העלייה בהיקף הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם, בכלל זה שינויי מגמה בחקיקה ובאכיפה בנוגע לחילופי מידע ביחס ללקוחות וסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וזאת, בהינתן איכות ניהול גבוהה ובאמצעים הננקטים לניטור ולבקרת הסיכון.

טבלת גורמי סיכון (המשך)

גורם הסיכון		השפעת הסיכון	תיאור הסיכון
7.	סיכוני ציות, הלבנת הון ומימון טרור	בינונית – גדולה	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מסנקציה חוקית או רגולטורית, או פגיעה במוניטין כתוצאה מאי ציות להוראות הדין והרגולציה, בתחום יחסי בנק–לקוח ו/או בתחום איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור. הערכת השפעת הסיכון הועלתה מ–"בינונית" ל–"בינונית–גדולה", כנגזרת של העליה בסיכון המשפטי–רגולטורי ובהינתן הציפיה הפיקוחית להרחבת ניהול סיכון הציות לתחומים רחבים יותר. זאת, בהינתן שיפורים באיכות ניהול הסיכון והשקעה בפיתוח כלי בקרה ולאור מיקוד הקבוצה בפעילות להטמעת תרבות הציות.
8.	סיכון מוניטין	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מפגיעה תדמיתית בעקבות פרסומים, נכונים או שגויים, אירועים חיצוניים, לרבות אירועים בסביבת התחרות ו/או אירועים פנימיים, לרבות החלטות עסקיות שגויות, תקלות מחשב מהותיות, שביתות, מעילות, אירועי הפרה מהותיים בתחום ציות והלבנת הון וכו'. הערכת השפעת הסיכון הועלתה מ–"קטנה–בינונית" ל–"בינונית", כנגזרת של ההערכה בדבר עליית הסיכון התפעולי, הסיכון המשפטי–רגולטורי וסיכון הציות ובהערכת סיכוני הרווחיות ויחסי היעילות, לצד השיפור הצפוי מיישום האסטרטגיה ושיפורים באיכות ובאפקטיביות תהליכי ניהול הסיכונים והבקרות.
9.	סיכון אסטרטגי	בינונית	פגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהתממשות של סיכון עסקי, בין במעשה (כגון החלטות עסקיות שגויות או יישום לא נאות של החלטות עסקיות) ובין במחדל (כגון, העדר תגובה לשינויים בתחרות). הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", לאור יישום התוכנית האסטרטגית, שיש בה כדי להפחית סיכון ולמרות העליה בסביבת הסיכון, בדגש על סביבת התחרות והסביבה הרגולטורית.

עקרונות ניהול הסיכונים

נשמרת המגמה העולמית להכרה בתחום ניהול הסיכונים כרכיב חיוני בפעילות התאגיד הבנקאי, ולחידוד הצורך בביסוס תפיסת ניהול הסיכונים והטמעתה בפעילות השוטפת ובתהליכי קבלת החלטות עסקיות.

הבנק בוחן את הסיכונים השונים אליהם חשופה הקבוצה בראיה קבוצתית וצופה פני עתיד.

הדירקטוריון וההנהלה מקנים חשיבות רבה להיבטי ניהול סיכונים ולהטמעת תרבות ניהול סיכונים נאותה בבנק ובחברות הבת, תוך הקצאת המשאבים הנדרשים לשם כך וקביעת מיקודים בתחומים אלו כחלק מהיעדים הקבוצתיים.

ניהול סיכונים קבוצתי

ניהול הסיכונים, על מרכיביו השונים, מבוצע על בסיס קבוצתי. מסמכי מדיניות, כלים, מתודולוגיות ותשתיות שמפתחת חברת האם מועברים לחברות הבת אשר אחראיות לאימוצם בהתאמות המחוייבות ממאפייני פעילותן הייחודיים. הקבוצה פועלת, באופן מתמיד, לשיפור והידוק יכולות הניהול, הפיקוח והבקרה הקבוצתיים, ולשיפור יכולות הניהול הקבוצתי, תוך גיבוש מהלכים אסטרטגיים בראיה קבוצתית ומיצוי סינרגיות בקבוצה.

במסגרת זו הוגדרו פונקציות שונות שהינן בעלות אחריות קבוצתית, להבנייה וחיזוק הממשקים ההדדיים ומעורבות בהחלטות מהותיות שמתקבלות בחברות הבת, ולשיפור איכות הבקרה ואיכות ניהול הסיכונים הקבוצתית.

במהלך שנת 2014 נמשך פיתוח יכולות הניטור והמעקב ברמה הקבוצתית.

מנהלי הסיכונים בחברות הבת כפופים ניהולית למנכ"ל חברת הבת אך מונחים מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה.

מדיניות ניהול הסיכונים ומטרותיה

תפישת ניהול הסיכונים, שגיבשה הקבוצה, משקפת ומיישמת את רוח ההנחיות והכללים שפורטו בהנחיות באזל ובהוראות הפיקוח על הבנקים בעניין, ובמרכזן הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 מחודש דצמבר 2012 המבססת את עקרונות היסוד בניהול סיכונים מיטבי.

תפישת ניהול הסיכונים מעוגנת בסדרה של מסמכי מדיניות לניהול הסיכונים השונים, אשר אושרו על ידי דירקטוריון הבנק ומטרתם להתוות את התשתית הכוללת לניהול הסיכונים בבנק ובקבוצה. תפישה זו כוללת התייחסות נרחבת להיבטי הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, לרבות תפקידי הדירקטוריון, ההנהלה והגדרת סמכות ואחריות של הגורמים המשתתפים בתהליכי ניהול הסיכונים. כמו כן, המסמכים מגדירים את הכלים והמנגנונים לזיהוי, מדידה, הערכה, בקרה, ניטור ודיווח על החשיפה לסיכונים, לרבות התיאבון לסיכון ותרחישי קיצון.

מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים עקביים עם הרגולציה המתפתחת בתחום ניהול הסיכונים, בסביבה העסקית הנתונה, ומועברים לאימוץ, בהתאמות המחויבות, לחברות הבת העיקריות.
מסמכי המדיניות לניהול סיכונים בשילוב עם האסטרטגיה הקבוצתית, תכנון ההון, תוכניות העבודה ומגבלות התיאבון לסיכון, מהווים את הבסיס לגיבוש מסמכי מדיניות פרטניים וכן להסדרת תחומי האחריות והסמכויות של פונקציות הבקרה השונות, בנהלי עבודה מחייבים.
הבנק והקבוצה פועלים בתהליך מתמשך להסדרת תהליכים אפקטיביים לזיהוי, פיקוח, ניטור, דיווח ובקרה אחר ניהול הסיכונים והחשיפות ומבצעים מעקב אחר פרופיל הסיכון של הבנק והקבוצה.
מסמכי המדיניות השונים מבטאים ונותנים מסגרת תומכת למתודולוגיות, לכלים (מודלים) ולתשתיות שגובשו בבנק. במסגרת זו ראוי לציין שימוש בכלים כמותיים שונים המאפשרים ניהול של הסיכונים באמצעות מודלים סטטיסטיים מגוונים (כגון מודלים לדירוג חבות של לווים, מודלים לאמידת סיכוני השוק וכד') וכן במתודולוגיות וכלים איכותיים שמאפשרים תהליך סדור ושיטתי של זיהוי, הערכה וניטור אחר התפתחות הסיכונים והחשיפות. לצד הכלים המשמשים לניהול השוטף של הסיכון, עושה הקבוצה שימוש בתרחישים שונים, על מנת לבחון את החשיפה לסיכונים בתרחישים שונים ובמצבי קיצון שונים, כמפורט להלן.
השיטות ונהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים, בארץ ובחו"ל, נבחנים ומתעדכנים מעת לעת, בהתאמה לשינויים בסביבה העסקית, הפנימית והרגולטורית.

כלים לניהול סיכונים

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של תאגיד בנקאי ישקף את טעמי הסיכון של הדירקטוריון, יהיה עקבי עם האסטרטגיה העסקית, תכנון הנזילות ומקורות מימון ותכנון ההון של התאגיד ויהווה אחד הכלים המרכזיים של הדירקטוריון לפיקוח על התאמת פרופיל הסיכון של התאגיד לתיאבון שנקבע.
גיבוש תיאבון הסיכון הינו תהליך ליבה בניהול הסיכונים של קבוצת דיסקונט, המתבצע בהלימה למתווה האסטרטגי ולמתווה ההון, מתוך ראיה משולבת כלל תאגידית וצופה פני עתיד. בהתאם, מסמך הצהרת תיאבון הסיכון מהווה אחד ממסמכי התשתית לניהול סיכונים כלל תאגידי, כמוגדר במסמך היסוד לניהול הסיכונים.
ככלל, תאגיד בנקאי לא יחרוג ממגבלות רגולטוריות ובהתאם, המגבלות הכמותיות והיעדים האיכותיים, שנקבעו בהצהרת תיאבון הסיכון בקבוצת דיסקונט, נועדו להבטיח עמידה, כאמור. מכוח הצהרה זו, נקבעו מסמכים פרטניים של תיאבון הסיכון, בתחומי סיכון מהותיים, המתווים את קביעת המדיניות העסקית הקבוצתית בתחומי הסיכון וכוללים מגבלות, יעדי סיכון ו/או ספי התרעה, אשר נועדו להבטיח את העמידה במגבלות הכמותיות וביעדים האיכותיים, שנקבעו בהצהרה הכלל תאגידית.
מגבלות הצהרת תיאבון הסיכון מנוטרים באופן שוטף ומדווחים באופן תקופתי לדירקטוריון. בהתאם להצהרה, חריגה ממגבלות אלה תדווח לדירקטוריון, או לאחת מועדותיו, תוך קביעת מתווה לירידה ברמת הסיכון ולעמידה במגבלות.
בחודש פברואר 2015 אישר הדירקטוריון את הצהרת תיאבון הסיכון של קבוצת דיסקונט, אשר עומדת בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310. הצהרת תיאבון הסיכון מתעדכנת מדי שנה. בשנת 2014 לא היו חריגות מהמגבלות שקבע הדירקטוריון בנושא זה.

תרחישי קיצון

הבנק משתמש בתרחישי קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לתהליכי ניהול הסיכונים, שמטרתו להתריע בפני ההנהלה על תוצאות חמורות בלתי צפויות הקשורות למגוון הסיכונים, ולספק אינדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. כמו כן, חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי באתגור תהליכי תכנון ההון, ובקביעת תיאבון לסיכון לאזורי הפגיעות שזוהו בתרחישים.
הוגדרה מסגרת מתודולוגית אחידה המגדירה תהליך עבודה סדור ליישום תרחישי קיצון בבנק ובחברות הבת, המפרטת את המתודולוגיה והמודלים שבהם עושה הקבוצה שימוש לשם הערכת השפעת תרחישי הקיצון על סיכוני אשראי, סיכוני שוק ורכיבים מסויימים בדוח רווח והפסד.
מתודולוגיה זו משלבת בין בחינת השפעותיהם של תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעותיהם של שינויים בפרמטרים מקרו כלכליים, על סעיפי דוח רווח והפסד ועל ההון, באמצעות מודלים פנימיים שהבנק פיתח, לבין בחינת ההשפעות של תרחישי הקיצון על אזורי פגיעות/מוקדי סיכון ספציפיים שזוהו, כאשר תהליך הבחינה וההערכה מבוצע על ידי הגורמים העסקיים. השילוב כאמור מאפשר לבנק גמישות ומהירות יחסית בהרצה של מגוון תרחישים בניתוחי רגישות שונים מחד, ומאידך בחינה פרטנית של החשיפות, תוך התייחסות למאפייני הסיכון הייחודיים לקבוצה והעלאת השימושיות של הכלי, בידי הגורמים העסקיים ומערך ניהול הסיכונים, בקביעת מגבלות פרטניות, בהגדרת התיאבון לסיכון ובגיבוש תוכניות מגירה למצבים בהם יתממש הסיכון.

תרחיש קיצון מאקרו כלכלי אחיד. בחודש נובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב לפיו הבנקים נדרשים לבצע מבחן קיצון מאקרו כלכלי המבוסס על שני תרחישים משותפים לכלל המערכת הבנקאית. התרחישים כוללים: תרחיש בסיס, המשקף את הנתיב הצפוי של הכלכלה, ותרחיש קיצון מקרו כלכלי, המאופיין בזעזוע מקומי חמור כתוצאה מהידרדרות במצבה הגיאופוליטי של ישראל, לצד זעזוע גלובלי שמקורו בהאטה משמעותית בכלכלת אירופה והאטה מסוימת בכלכלת ארה"ב.
מבחן הקיצון האחיד משולב בתהליכים להערכת הנאותות ההונית.
הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח בנושא.

תוכנית פיננסית לחיזוק ההון בעת משבר

התוכנית הפיננסית לחיזוק הלימות ההון בעת משבר והתוכנית לחיזוק הנזילות (CFP) הינם שני מסמכי הליבה בתחום ההמשכיות העסקית הפיננסית. מטרת התוכנית לחיזוק הלימות ההון בעת משבר הינה מיסוד דרכי התמודדות עם מצבים של פגיעה משמעותית ביחסי ההון, באופן שיפחית את הסיכון להעצמת המשבר ויסייע בניהולו הנכון. ניהול משבר כאמור מבוסס על העקרונות הבאים: זיהוי המשבר, הכרזה על משבר ורמת סיכון ההון, ניטור ודיווח על יחסי הלימות ההון, בחינת עדכון יעדי תיאבון הסיכון והמגבלות והפעלת תוכניות מגירה להקטנת נכסי הסיכון והגדלה של בסיס ההון.

אישור מוצרים חדשים

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, בטרם הפעלה של מוצרים/פעילויות חדשות, נדרש ביצוע תהליך סדור ושיטתי, שיבטיח זיהוי והערכה נכונים של כל הסיכונים הגלומים במוצר/הפעילות החדשה, תוך בחינת השפעתם על פרופיל הסיכון, בין היתר, באמצעות ספי מהותיות, ווידוא נאותות התשתיות והבקרות התומכות בהפעלתם. התהליך האמור מוסד במדיניות יעודית ובנהלי עבודה תומכים, שמיושמים בבנק ובקבוצה.
חברות הבת הונחו להעביר לבחינה ואישור של חברת האם, בקשות לאישור הפעלה של מוצרים חדשים, שהינם מהותיים לפעילות חברת הבת.
הטמעת התהליך ברמה הקבוצתית תורמת ליכולת לזהות ולהעריך סיכונים חדשים בהתהוותם, ולוודא היערכות וגידור נאות של הסיכונים, באמצעות תהליכי עבודה תומכים, תשתיות ובקרות.

הערכת פרופיל הסיכון

הערכת פרופיל הסיכון של הבנק והקבוצה, מבוצעת בתהליך הערכה סדור ושיטתי, באמצעות מתודולוגיה קבוצתית, העומדת בבסיס תהליך הערכת הנאותות ההונית, ה-ICAAP (ראה הרחבה להלן). השינויים בפרופיל הסיכון נבחנים מידי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים, שהותאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310. מסמך הסיכונים מהווה כלי הערכה המסייע לדירקטוריון הבנק, לעקוב אחר שינויים בפרופיל הסיכון, תוך ווידוא כי הקבוצה אינה חורגת מהתיאבון לסיכון שנקבע וכי היא משמרת נאותות הונית.
הדוח מציג את עמדת מנהל הסיכונים הראשי ביחס לשינויים בפרופיל הסיכון, בין היתר, בהתבסס על שינויים בסביבה העסקית והרגולטורית ותוך בחינה של עמידה במגבלות ואינדיקטורים שונים המשמשים לניטור החשיפות, זאת גם באמצעות השוואה, בפרמטרים מסוימים, למערכת הבנקאית. במסגרת המסמך נבחנים גם שינויים מהותיים באיכות ניהול הסיכונים, לרבות השפעתם איכות ואפקטיביות תהליכי ניהול הסיכונים ומוצפים נושאים וסוגיות, המאפשרים מיקוד הדיון וקבלת החלטות מבוססות סיכון.

פיתוח מודלים

תהליכי פיתוח המודלים בקבוצה מתבצעים בדגש על מודלים מתקדמים לדירוג ולתמחור אשראי מבוסס סיכון, בהתאם למתודולוגיות מקובלות בתחום. זאת, מתוך הכרה בחשיבות שימושיות והתאמת המודלים לפעילות העסקית ולשיפור תשואה מותאמת סיכון.

תיקוף מודלים

בבנק פועלת יחידה לניהול סיכוני מודל. בשנת 2013 הסתיים תהליך תיקוף מודלים שנמצאים בשימוש הבנק והם נמצאו נאותים ועונים לצורך ששמו הם פותחו.

במהלך שנת 2014, גובשה מדיניות בנושא ניהול סיכוני מודל, המתווה מסגרת לתהליכי ניהול הסיכון ומטרתה מזעור סיכונים פוטנציאלים הנובעים משימוש לא נאות במודלים. יישום המדיניות בבנק ובחברות הבת העיקריות, יתרום לזיהוי השפעתם של המודלים על רמת הסיכון ושמירתם בגבולות תיאבון הסיכון. כמו כן, הבנק מתחזק קטלוג מודלים ומגבש תכנית עבודה רב שנתית, הכוללת תיקוף תקופתי בתדירות ובתעדוף שנקבעים בהתאם לרמת סיכון המודל, ולשינויים במודלים או בסביבה הכלכלית.

הדרכות, תירגול והטמעת תרבות ניהול סיכונים

הבנק מייחס חשיבות רבה לשיפור ולהטמעת תרבות ניהול הסיכונים לרוחב הקבוצה. הפעילות מבוצעת על ידי קו ההגנה השני (כהגדרתו להלן, בסעיף "קווי ההגנה"), באמצעות פונקציות הבקרה בחטיבות ובמערך ההדרכה. גורמים אלה משמשים כמטמיעי ידע גם בתחומי ניהול סיכון פרטניים, בדגש רוחב בנושאי סיכוני ציות, איסור הלבנת הון וניהול סיכונים תפעוליים (לרבות סיכוני מעילות והונאות).

תהליכי ההטמעה מתקיימים לקהלי יעד ולכלל העובדים וכוללים, בין היתר, תוכניות הכשרה והדרכה סדורות, קיום מבדקי ידע, גיבוש שגרות עבודה ובקרות ממוקדות סיכון וקיום סדנאות בנושאים שונים, הקשורים לשיפור התרבות, כגון סדנאות הפקת לקחים, ניתוח אירועי כשל מהותיים וכיוצ"ב. זאת, בנוסף על תהליכי הדרכה, בתחומים העסקיים, המתבצעים במטרה לשמר את כשירות העובדים.

ממשל תאגידי לניהול סיכונים

בקבוצת דיסקונט מאומצת מסגרת ממשל תאגידי בהלימה להוראות באזל ולהוראות הפיקוח על הבנקים, המעוגנת כאמור, בסדרה של מסמכי תשתית ומדיניות בתחומי הסיכונים השונים.

הדירקטוריון וועדותיו וההנהלה רואים חשיבות רבה בקיומה של תרבות ניהול סיכונים ושואפים לחיזוק המעמד המקצועי, העצמאות והתפקוד של קווי ההגנה.

מבנה ניהול הסיכונים בבנק כולל את: הדירקטוריון, ההנהלה ושלושת קווי ההגנה, כמפורט להלן.

הדירקטוריון

הדירקטוריון נושא באחריות לעסקי הקבוצה ולאיתנותה הפיננסית, ומסגרת עבודתו מוגדרת בהלימה להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301 ומעוגנת בנהלי עבודה תומכים לפעילותו ולפעילות ועדותיו השונות.

הדירקטוריון אחראי על התווית אסטרטגיה ומדיניות שיאפשרו מימוש היעדים העסקיים בראייה ארוכת טווח וישמרו על יציבות הקבוצה ופועל להידוק וחיזוק הקשר בין תהליך התכנון האסטרטגי, תכנון ההון, התיאבון לסיכון ופרופיל הסיכון, כך שיהיו עקביים עם האסטרטגיה העסקית.

הדירקטוריון אחראי להתווית מדיניות ניהול הסיכונים ולפיקוח אחר השינויים בפרופיל הסיכון, בהלימה לתיאבון לסיכון ולמגבלות השונות שנקבעו מכוחה.

פעילות הדירקטוריון מבוצעת, על ידי מליאת הדירקטוריון ו/או על ידי ועדות המשנה שלו, בנושאים השונים, באמצעות דיונים שוטפים, תקופתיים ויעודיים, לרבות בראייה קבוצתית.

השליטה והבקרה על ניהול הסיכונים מתבצעות על ידי ועדות הדירקטוריון השונות, שהעיקריות שבהן הן:

- **ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון.** הוועדה מסייעת ומייעצת לדירקטוריון ביישום תפקידיו, לוידוא קיומם של תהליכי ניהול סיכונים אפקטיביים בבנק ובקבוצה. הוועדה דנה וממליצה לדירקטוריון על המדיניות לניהול הסיכונים השונים ומפקחת על יישום המדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון;
- **ועדת ביקורת.** הוועדה בוחנת את אפקטיביות מערך הבקרה הפנימית, באמצעות פונקציות הביקורת והבקרה השונות, עוקבת אחר ממצאיהן ואחראית, בין היתר, להציע לדירקטוריון דרכים לתיקונם. לצורך מילוי תפקידיה נסמכת ועדת הביקורת על עבודתן של פונקציות הבקרה הבלתי תלויות, בהן מערך הביקורת הפנימית, פונקציות הציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

ההנהלה

להנהלת הבנק תפקידים רבים בתחום ניהול הסיכונים של הבנק ושל הקבוצה. מסמכי המדיניות (ראו לעיל) כוללים התייחסויות נרחבות למשימות ההנהלה כ"אורגן" בתחום ניהול הסיכונים, כאשר, באופן כללי, כל משימה שבאחריות הדירקטוריון מחייבת טיפול מקדים של ההנהלה: עריכת דיונים מקדימים, ביצוע של משימות בקרה ופיקוח וגיבוש המלצות עבור הדירקטוריון. ההנהלה אחראית למימוש מדיניות ניהול הסיכונים, קיום בקרה ופיקוח על איכות ניהול הסיכונים ונאותות מדידת והערכת הסיכונים. ההנהלה פועלת באמצעות מנהל הסיכונים הראשי והמערך לניהול סיכונים ובאמצעות ועדת מנהלי סיכונים.

ועדות ופורומים

במסגרת ההנהלה פועלים פורמים וועדות שונים, אשר תורמים ומסייעים להנהלה במשימות בתחום ניהול הסיכונים, כאשר העיקריים שבהם, בראשות מנהל הסיכונים הראשי, או מי מטעמו, הינם: ועדת מנהלי סיכונים, פורום תרחישי קיצון, ועדת תיקוף מודלים, ועדת מוצר חדש, ועדת תיעדוף פרויקטים טכנולוגיים ליישום רגולציה, ועדת מנהלי סיכונים תפעוליים, ועדה לסקירה בלתי תלויה, ועדה להפרשה קבוצתית. כמו כן, פועלות בבנק מספר רב של ועדות ייעודיות בתחומי הפעילויות השונים, המעורבות, בין היתר בתהליכי ניהול סיכונים. ניתן למנות בין היתר את ועדות האשראי השונות, ועדת הנכ"ה, פורום סיכוני שוק ונזילות, פורום בקרי סיכונים תפעוליים, פורום קציני ציות בקבוצה ועוד.

ועדות הדירקטוריון, ועדות ההנהלה והפורומים השונים, מסייעים בידי ההנהלה והדירקטוריון לקיים דיונים ממוקדים ומעמיקים, תוך ניתוח ובחינה של חלופות להחלטה, התורמים לשיפור איכות הבקרה וניהול הסיכונים בקבוצה.

ועדת מנהלי סיכונים קבוצתית. הוועדה היא הפורום המרכזי באמצעותו מבוצע ניהול הסיכונים והיא מקיימת דיונים שוטפים, דיווחים והתייעצות, במכלול הנושאים הנדרשים לקידום ולשיפור תהליכי ניהול הסיכונים בבנק ובקבוצה, לרבות: מתודולוגיות, אמצעים וכלים, הנדרשים לניהול סיכונים, תרחישי קיצון, המשכיות עסקית, הוראות רגולציה ופרקטיקה מקובלת (best practice), היבטי ניהול סיכונים בתוכניות העבודה ובמיקודים אסטרטגיים, וזאת, בנוסף למעקב אחר התפתחות החשיפות לסיכונים, בהשוואה לתיאבון הסיכון, מגבלות ומדיניות, שקבע הדירקטוריון.

בחודש נובמבר 2014 נקבע כי פורום הוועדה יהיה פורום קבוצתי, בהובלת המנהלת הכללית, כאשר מנהל הסיכונים הראשי של הבנק יכהן כסגן ומ"מ יו"ר הועדה וחבריה יהיו חברי הנהלת הבנק, שהם מנהלי סיכונים וכן, מנכ"לים ומנהלי הסיכונים בחברות הבת העיקריות.

קווי ההגנה

תפישת ניהול הסיכונים בקבוצה מבוססת על שלושה קווי ההגנה, שנוטלים חלק בניהול השוטף של הסיכונים:

- **נוטלי הסיכונים (קו ההגנה הראשון).** כלל יחידות הבנק, אשר נוטלות סיכונים, בדגש על יחידות עסקיות, אחראיות לניהול שוטף של אותם סיכונים באמצעות תהליכי בקרה, המתבצעים על ידי גורמים ביחידה, ו/או ביחידות בקרה ייעודיות. יחידות אלה אחראיות לעיתים לגיבוש "האסטרטגיה והמדיניות העסקית" ביחס לסיכונים הנלקחים במסגרת פעילותן, בהלימה למדיניות ניהול הסיכונים ולהנחיה מקצועית על ידי מערך ניהול סיכונים. בשנים האחרונות פעלה הקבוצה לחיזוק מעמדן, כשירותן ועצמאותן של פונקציות הבקרה הפועלות בקו ההגנה הראשון.
- **מנהל הסיכונים הראשי ומערך ניהול סיכונים (קו ההגנה השני).** קו הגנה זה אחראי על המסגרת הכוללת לניהול הסיכונים בבנק. ראו להלן.
- **ביקורת פנימית (קו ההגנה השלישי).** לביקורת הפנימית תפקיד חשוב בתחום ניהול הסיכונים, בראיית באזל, בהיותה כפופה ליו"ר הדירקטוריון וככזו - בלתי תלויה בקו ההגנה הראשון והשני ומסייעת להנהלה ולדירקטוריון במימוש יעיל ואפקטיבי של תחומי האחריות המוטלים עליהם. בין היתר, מקיימת סקירה שוטפת ובלתי תלויה של מערך ניהול הסיכונים והערכת פרופיל הסיכון בקבוצה לרבות יעילות ואפקטיביות הבקרות והמשאבים המוקצים לניהול סיכונים נאות, וכן בחינת מהימנות ותזמון של הדיווחים למפקח על הבנקים ולרשויות הפיקוח.

מערך ניהול הסיכונים (קו ההגנה השני)

בראש המערך מכהן מנהל הסיכונים הראשי, שהינו חבר הנהלה ומדווח למנכ"ל, באופן בלתי תלוי בקווי העסקים יוצרי הסיכון. מנהל הסיכונים הראשי נדרש לסייע לדירקטוריון במילוי תפקידיו, בתחום ניהול הסיכונים, ולו גישה מלאה לדירקטוריון ולוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים. מנהל הסיכונים הראשי אחראי על ניהול מכלול הסיכונים בבנק ובקבוצה, במסגרת קו ההגנה השני.

ניהול הסיכונים הוגדר בבנק כפונקציה בעלת אחריות קבוצתית. לפיכך, מושם דגש מרכזי על הידוק הממשקים עם חברות הבת ושלוחות חו"ל ועל הנחייתן לאימוץ תהליכים וכלים, במתודולוגיות הנקבעות בחברת האם, בשינויים המחויבים.

בין תפקידיו העיקריים של המערך ניתן למנות:

- זיהוי והערכה נכונה של החשיפות;
- ווידוא הנאותות ההונית, להבטחת יציבות הקבוצה לאורך זמן, בשים לב, בין היתר, לשינויים בחשיפות ובסביבה העסקית והרגולטורית, ולעמידה בתיאבון לסיכון, כפי שנקבע על ידי הדירקטוריון;
- מעורבות בתהליכים מהותיים של קבלת החלטות כגון מתן חוות דעת שנייה על בקשות האשראי ועל השקעות בהן כרוכה חשיפת אשראי מהותית ואישור דירוגים, סיווגים והפרשות, ובתהליכים אסטרטגיים, כדוגמת תכנון ההון, במטרה לוודא שילוב היבטי ניהול סיכונים בתהליכים אלו ובחינת השפעותיהם על פרופיל הסיכון בבנק ובקבוצה;
- דיווח שוטף להנהלה, לדירקטוריון ולוועדות של אורגנים אלה, ככלי לניהול מבוסס סיכון.

מערך ניהול סיכונים מאגד תחתיו את הפונקציות הבלתי תלויות לניהול סיכונים, בהן יחידות לניהול סיכוני האשראי, סיכוני שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים, לרבות סיכוני המשכיות עסקית וסיכוני מעילות והונאות, וכן, סיכוני ציות וסיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור, סיכוני IT, לרבות סיכוני סייבר, וסיכוני מודלים. מנהלי היחידות לניהול הסיכונים פועלים, כאמור, כקו ההגנה השני ומבצעים מכלול תהליכים למדידה, הערכה ובקרת סיכונים ופיתוח מתודולוגיות. בנוסף, באחריות מנהל הסיכונים הראשי פונקציות בקרה, בהן בקר האשראי, יחידת חוות דעת שניה על בקשות אשראי וכן, פונקצית פיקוח והערכה, אשר מבצעת תהליכי פיקוח ובקרה על חברות בת ושלוחות חו"ל, וכן, תהליכי הערכה כוללת של סיכונים, לרבות ניהול התהליך השנתי להערכה פנימית של הנאותות ההונית (ICAAP). כמו כן, במסגרת המערך פועלת יחידת מערכות מידע, התומכת בייזום וניהול מערכות לניהול סיכונים, בזאת גם מערכת שולחן עבודה למנהל הסיכונים הראשי.

באזל ודרישות ההון הרגולטוריות

כללי

ועדת באזל הינה גוף בינלאומי אשר נוסד בשנת 1974 על ידי הבנקים המרכזיים של מדינות שונות. החלטותיה והמלצותיה של הועדה, אף שאין להן תוקף משפטי מחייב, קובעות את עקרונות הפיקוח לפיהם יפקחו הגופים המפקחים על המערכות הבנקאיות בחלק ניכר ממדינות העולם. בחודש יוני 2004 פרסמה ועדת באזל המלצות שנועדו להבטיח את הרגולציה הראויה בנושא הלימות ההון של בנקים במדינות השונות (להלן: "באזל II"). הנחיות באזל II הוסדרו בישראל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211. מרבית הוראות אלה תוקנו במהלך שנת 2013, והותאמו להוראות באזל III. התיקונים בתוקף, בדרך כלל, מיום 1 בינואר 2014. לפרטים נוספים, ראו להלן.

הוראות באזל II בנויות משלושה נדבכים:

- **הנדבך הראשון - דרישות להון מזערי.** מגדיר את אופן חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון. לפרטים נוספים, ראו להלן.
- **הנדבך השני - הערכה פיקוחית.** מדגיש את תהליך הפיקוח והבקרה, את איכות ניהול הסיכונים ואת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי. במסגרת הנדבך השני נדרשים התאגידים הבנקאיים לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות הלימות ההון ולקבוע אסטרטגיה להבטחת הלימות ההון - ("ICAAP") Internal Capital Adequacy Assessment Process. לפרטים נוספים, ראו להלן.
- **הנדבך השלישי - "משמעת שוק".** התאגידים הבנקאיים נדרשים לתת גילוי נאות ולהרחיב את הדיווח לציבור בדבר הסיכונים הכרוכים בפעילותם, באופן שיאפשר לציבור להבין טוב יותר את מכלול הסיכונים להם הם חשופים, האופן בו מנוהלים סיכונים אלה והיקף ההון שהוקצה בגינם.

מסגרת העבודה למדידה והלימות הון על פי הנדבך הראשון של באזל

מסגרת העבודה למדידה והלימות הון, כפי שאומצה על ידי המפקח על הבנקים, חלה על קבוצת דיסקונט ובראשה חברת האם, בנק דיסקונט.
מסגרת העבודה חלה גם על תאגיד בנקאי ותאגיד עזר בקבוצת דיסקונט: בנק מרכנתיל דיסקונט וכרטיסי אשראי לישראל.
מסגרת העבודה מיושמת על בסיס מאוחד ואין הבדל בין חברות הבת שנכללו בבסיס האיחוד על פי כללי חשבונאות מקובלים לבין בסיס האיחוד הפיקוחי למסגרת העבודה. לפרטים בדבר החברות העיקריות בקבוצה, ראו להלן "חברות מוחזקות עיקריות" וביאור 6 לדוחות הכספיים.
השקעות בחברות שאינן ריאליות, בהן לבנק השפעה מהותית והן כלולות בספרי הבנק על פי כללי חשבונאות מקובלים, מנוכות מההון לצורך יישום ההוראה. ההשקעה העיקרית בחברה כלולה כאמור היא בגין השקעת הבנק בבנק הבינלאומי הראשון (זאת, עד רבעון ראשון 2014. לפרטים ראו ביאור 6 ד' (1) לדוחות הכספיים).

דרישות ההון

- **סיכוני אשראי.** דרישת ההון בגין סיכוני אשראי מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית, על בסיס דירוגי אשראי חיצוניים;
- **סיכוני שוק.** דרישות ההון בגין סיכוני שוק, מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית;
- **סיכון תפעולי.** דרישות ההון בגין סיכונים תפעוליים מחושבות בהתאם לגישה הסטנדרטית, לפיה ההכנסה הגולמית מקווי עסקים שונים תוכפל במקדם שונה לכל קו עסקים, הנע בין 12% לבין 18%, כקבוע בהוראה.

עבירות ההון

עבירות ההון מהווה נדבך חשוב בביסוס הנאותות ההונית של הקבוצה. בראיית קבוצת דיסקונט, רמה גבוהה של עבירות הון בקבוצה תומכת בנאותות ההון הקבוצתית לאור היכולת להעביר הון, בעת הצורך, בין חברות הקבוצה.
העברת הון בין חברות הקבוצה עשויה להתבצע באמצעות הנפקת הון רובד 1 והון רובד 2 בין חברות הקבוצה, מכירת/רכישת נכסי סיכון, ואף באמצעות מתן כתבי שיפוי על מנת לצמצם את הצורך בהעברת ההון עצמה. הסדרת תהליכי העברת ההון ושכלולם, תורמת למוצקות הטיעונים ביחס לנאותות ההון של הקבוצה ושל כל חברה בת בנפרד.
יצוין כי העברת הון כאמור, יכולה להתבצע בין חברות הבת לבין עצמן ומחברת האם (הבנק) לחברות הבת. ואכן, בפועל, הבנק השקיע בהון ובשטרי הון של חברות בת מסוימות וכן נתן שיפוי לחברות בת אחרות. העברת הון מחברות הבת לחברה האם אינה רלבנטית, אך יחד עם זאת, הון רובד 2 עודף בחברה בת יכול לשמש את האם בחישוב הלימות ההון.
לפרטים נוספים, ראו לעיל "ניהול ההון" בסעיף "האמצעים ההוניים".

תהליך ה-ICAAP – דרישות ההון על פי הנדבך השני של באזל

התהליך הפנימי להערכת הנאותות ההונית (Internal Capital Adequacy Assessment Process; להלן: "ה-ICAAP") הינו תהליך הערכה עצמית קבוצתי, המתבצע במסגרת הנדבך השני של באזל II, אשר נועד להבטיח נאותות הונית מתמשכת של הקבוצה אל מול פרופיל הסיכון שלה.
בגין התהליך מוגש דוח שנתי לפיקוח על הבנקים בישראל, אשר נבחן על ידי הפיקוח במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחית (Supervisory Review Evaluation Process; להלן: "ה-SREP").
כמו כן, מתבצעים באופן שוטף תהליכי מעקב ופיקוח אחר שינויים בפרופיל הסיכון, תוך ניטור ובחינה של התפתחות נכסי הסיכון וההון ומוגש דוח רבעוני, "מסמך סיכונים", הכולל אף הוא הערכה בדבר הנאותות ההונית של הקבוצה.
בראיית מסגרת העבודה של באזל, תהליכי הערכת הנאותות ההונית הינם תהליכים משלימים להוראות הנדבך הראשון, המספק מסגרת מחייבת להקצאת ההון.
בתהליך זה, הקבוצה הבנקאית נדרשת להעריך, בעצמה, את היקף דרישות ההון הנאותות ביחס לסיכונים אליהם היא חשופה ולאיכות ניהול הסיכונים, על מנת להבטיח את יציבותה הפיננסית לטווח ארוך. לפיכך, תהליך ה-ICAAP כולל בחינה של מכלול תהליכי ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק, לרבות ממשל תאגידי וניהול קבוצתי של ניהול הסיכונים, זיהוי הסיכונים המהותיים אליהם חשופה הקבוצה, כימות החשיפה הכוללת לסיכונים במונחי הון ועריכת השוואה בין היקף החשיפה לבין מקורות ההון של הבנק, בהווה ובראייה צופה פני עתיד, תוך מתן מענה למחזוריות השוק, לתקופות לחץ (stress) ולתרחישים שונים, לרבות בקיצון.

במסגרת תהליך ה-ICAAP נדרשים התאגידים הבנקאיים להעריך מחדש את צרכי ההון שלהם, הן עבור הסיכונים שטופלו במסגרת הנדבך הראשון והן עבור סיכונים מהותיים שלא טופלו במסגרתו ולקבוע, באופן סובייקטיבי, מהי רמת ההון הנאותה הנדרשת אל מול סיכונים אלו (הערכת נאותות ההון).

הסיכונים הנוספים הכלולים בנדבך השני מורכבים מסיכונים שאינם מטופלים במסגרת הנדבך הראשון, אשר ניתן לחשב את היקף החשיפה אליהם ואת הקצאת ההון הנדרשת בגינם על בסיס כמותי (כגון: סיכון ריכוזיות, סיכון ריבית בתיק הבנקאי וכיוצ"ב) ומסיכונים איכותיים, אשר נבחנים במסגרת הבחינה הכוללת של הנאותות ההונית (כגון: סיכון מוניטין, סיכון ציות, סיכון אסטרטגי, סיכון משפטי וכו'). כמו כן, במסגרת הנדבך השני נדרשים התאגידים הבנקאיים לערוך תרחישי קיצון לבחינת מצב ההון.

גילויים בהתאם לנדבך השלישי של באזל

הוראות באזל מרחיבות את דרישות הגילוי, האיכותי והכמותי, בנושא ניהול החשיפות לסיכוני אשראי, סיכוני שוק והסיכון התפעולי.

גילוי איכותי וכמותי אודות הסיכונים השונים מובא לעיל ולהלן בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

יצויין כי חלק מהנתונים שגילויים נדרש בהתאם לנדבך השלישי של באזל, מובאים בחלק ג' של המסמך "גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל", טבלאות 1-7. המסמך עומד לעיון יחד עם הדוח השנתי של הבנק לשנת 2014 (דוח זה) באתר הבנק, באתר מגנא של רשות ניירות ערך, ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "מסמך האינטרנט בעניין באזל"). המידע הכלול בטבלאות האמורות מובא כאן ולהלן על דרך ההפניה. כמו כן, בנספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ב') מובאת טבלת הקשר בין דרישות הגילוי על פי הנדבך השלישי לבין המידע שנכלל בדוח.

באזל III

ההמלצות של ועדת באזל, "באזל III", נועדו לשפר את עמידות הבנקים בעיתות משבר (תרגום ההוראות זמין באתר של בנק ישראל). כחלק מלקחי המשבר העולמי שהחל בשלהי שנת 2007, החליטה ועדת באזל כי הון הליבה בבנקים הוא המרכיב העיקרי בספיגת ההפסדים, במהלך העסקים הרגיל כמו גם בעת משבר, ועל כן החזקתו ברמה נאותה נדרשת בכדי למנוע פגיעה בתאגיד הפיננסי. ההמלצות כוללות מספר תחומים עיקריים:

- שיפור איכות ההון;
- הוספת דרישה לניהול יחס מינוף;
- הוספת דרישת הון לסיכונים שונים כגון סיכון צד נגדי בנגזרים;
- הגדרת מסגרת כמותית לנזילות, אשר מכתיבה יחס נזילות לטווח של חודש, ויחס נזילות נוסף לטווח של שנה, שאופן חישובם צריך לשקף גם תרחיש קיצון;
- פיקוח מערכתי שיבחן את הסיכון המערכתי הפיננסי מעבר לסיכון של סקטור או מוסד פיננסי מסוים.

במסגרת ההמלצות כאמור לשיפור איכות ההון, מציעה ועדת באזל, בין היתר, כי רכיבי הון הליבה יחוזקו ויועלה שיעורו המינימלי.

תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא "באזל III". ביום 3 ביוני 2013 הפיץ המפקח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-205, 208 ו-211, הכוללת תיקונים לכללי המדידה הקיימים בנושא הלימות ההון (כללי "באזל II"), והנחיות חדשות המיועדות להטמיע את העקרונות שנכללו במסמך ועדת באזל שפורסם בחודש דצמבר 2010 (כללי באזל III"), המתייחסים בעיקר לשיפור איכות "בסיס ההון", ולחיזוק "כיסוי הסיכון", כמפורט להלן:

- הוחמרו הקריטריונים להכרה במרכיבי הון שיכללו במסגרת ההון ב"רובד ראשון" (להלן הון עצמי רובד 1), והם יכללו בעיקר: הון מניות, עודפים וקרנות הון (לרבות פרמיה על מניות);
- נוסף רובד הון נוסף: "רובד 1 נוסף", שיכלול מכשירי חוב הוניים צמיתים (שניתן לפדות אותם בפדיון מוקדם רק לאחר שחלפו חמש שנים לפחות ממועד הנפקתם, ובכפוף לקבלת אישור מוקדם מהמפקח על הבנקים), הכוללים מנגנונים ל"ספיגת הפסדים", לרבות:
  - הפסקת תשלומי ריבית למחזיקים במכשיר, לפי שיקול דעתו הבלעדי של התאגיד הבנקאי המנפיק, והמרה אוטומטית של מכשיר החוב למניות בנסיבות מוגדרות מסוימות או לפי דרישת המפקח.
  - המרה אוטומטית של מכשיר החוב למניות, בכל עת שיחס "ההון העצמי ברובד ראשון", ירד מתחת לשיעור של 7%, או לאחר שהתקבלה הודעת המפקח על הבנקים, לפיה המרת מכשיר החוב למניות הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי המנפיק או החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי שבלעדיה יגיע התאגיד הבנקאי לנקודת אי קיימות, כפי שקבע הפיקוח (אירוע "אי קיימות").

- בוטלה האבחנה הקיימת ב"כללי באזל II", בין שני סוגי ההון ב"רובד 2" ("רובד שני" ו-"רובד שני עליון"), ובהתאם ההון ברובד השני יכלול רובד אחד בלבד. בנוסף, הוחמרו הקריטריונים להכרה במכשירי חוב הוניים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי, כ"מרכיבי הון ברובד 2", כלהלן:
  - המכשירים יונפקו לתקופה של חמש שנים לפחות ויהיו ניתנים לפדיון מוקדם רק לאחר שחלפו חמש שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לאישור מוקדם של המפקח על הבנקים.
  - המכשיר יכלול מנגנונים ל"ספיגת הפסדים", שיאפשרו המרה אוטומטית למניות בכל עת ש"יחס ההון העצמי ברובד הראשון" ירד מתחת לשיעור של 5%, או לאחר שנמסרה הודעת המפקח על הבנקים, לפיה המרת מכשיר החוב למניות הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי המנפיק (אירוע "אי קיימות").
- הוחמרו ההתאמות הפיקוחיות בגין אמצעי ההון, ונוספו מרכיבים נוספים שינוכו מההון ברובד הראשון, לרבות:
  - התאמות חשבונאיות בגין סיכוני האשראי של הבנק (DVA) שנכללו בשווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים.
  - מסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על הרווחיות העתידית של התאגיד הבנקאי.
  - "עודף מסים נדחים" המהווה את יתרת המיסים נדחים לקבל, שנוצרו מהפרשי עיתוי, העולה על 10% מהון עצמי ברובד הראשון.
  - השקעות בהון של תאגידים פיננסים מעל ל-10% מהון התאגיד, העולה על 10% מהון עצמי רובד 1.

  שני הסעיפים האחרונים לא יעלו על 15% מהון עצמי רובד 1.
  - השקעות בהון של תאגידים פיננסים מתחת ל-10% מהון התאגיד, העולה על 10% מהון עצמי רובד 1.
  - נקבע יחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 9% ויחס הון כולל של 12.5%. לפרטים בדבר דרישה להגדלת יעד הון עצמי רובד 1, בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור, ראו ביאור 14 (ג).
  - בנוסף, יותר להכיר ברווחי קרן ההון נטו בהון עצמי רובד 1. כמו כן, לא יוכרו עודף זכויות מיעוט מעל לדרישות המזעריות של חברת הבת להון עצמי רובד 1.
  - מאידך, יותר לתאגידים הבנקאיים לכלול במסגרת מרכיבי ההון ב"רובד 2" גם את יתרת ה"הפרשה להפסדי אשראי המחושבת על בסיס קבוצתי" (בכפוף לתקרה בשיעור של 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים בגין סיכוני אשראי, כהגדרתם בהוראות).
- ההוראה כוללת "הוראות מעבר" שיאפשרו אימוץ הדרגתי של ההנחיות החדשות שנכללו בהוראה - בכל הנוגע להחמרת הקריטריונים להכרה בהון, ולניכוי מההון, כלהלן:
  - הדרישות לניכוי התאמות פיקוחיות מההון יופעלו בהדרגה בשנים 2014-2018 ויאומצו במלואן החל מיום 1 בינואר 2018. האימוץ ההדרגתי יכלול ניכוי חלק מסוים בלבד מהיקף הנדרש להפחתה והכרה בחלקו האחר כ"נכס סיכון".
  - מאחר שכתבי ההתחייבות שהונפקו על ידי התאגידים הבנקאיים בעבר, אינם עומדים בקריטריונים להכרה במרכיב הון ב"רובד השני" (מכיוון שאינם כוללים מנגנון לספיגת הפסדים), נקבע בהוראת המעבר, מנגנון לאימוץ הדרגתי של הקריטריונים בהכרה בהון פיקוחי לגבי כתבי ההתחייבות אלה, שיופעלו בשנים 2014-2022, לפיו - כתבי התחייבות אלו יוכרו בחלקם כ"הון ברובד 2" בתקופה זו, בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום התקופה.

התיקונים להוראות נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014.

לפרטים בדבר הערכת הבנק בעניין השפעת אימוץ ההוראות החדשות, ראו "האמצעים ההוניים" לעיל.

מסגרת רגולטורית לניהול סיכונים

במהלך השנה החולפת, נמשכה ההיערכות ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין שונות. במסגרת זו, כפי שיפורט בהמשך, נקלטה פעילות יחידת חוות דעת שניה,יושמו ההוראות בנושא ההפרשה הקבוצתית, בוצעו תהליכים לשיפור כשירויות, הערכת האפקטיביות ומסגרת הבקרה הפנימית, הוגברה מעורבות ניהול סיכונים בתהליך גיבוש מדיניות האשראי ועוד.

טיוטות והוראות שפורסמו במהלך שנת 2014

טיוטת הוראות והוראות שונות בתחום ניהול סיכוני אשראי. לפרטים ראו להלן "ניהול סיכוני אשראי".

הוראת ניהול בנקאי תקין, והוראת שעה בנושא יחס כיסוי הנזילות - ראו להלן "ניהול סיכון נזילות".

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 בנושא ניהול סיכוני המשכיות עסקית - ראו להלן "סיכונים תפעוליים".

טיוטת הוראות בדבר ניהול ההגנה הקיברנטית, בדבר דיווח על אירוע קיברנטי ובדבר ניהול סיכונים בסביבת מחשוב ענן - ראו להלן "ניהול סיכוני טכנולוגית המידע".

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור" - ראו "הנחיות והוראות של המפקח על הבנקים, שנועדו לריסון בשוק המשכנתאות", בסעיף "פעילות המשכנתאות".
לפרטים בדבר הוראות בעניין הלוואות לדיור, שפורסמו במהלך שנת 2014, ראו "פעילות המשכנתאות" בפרק ""פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".

ניהול סיכוני אשראי

סיכון אשראי הינו הסיכון להיווצרות הפסדים כתוצאה מחוסר יכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו, בחלקן או במלואן.
תפיסת ניהול סיכוני האשראי בבנק ובקבוצה מכוונת להבטיח איזון נאות בין הגורמים העסקיים היוצרים באופן ישיר את החשיפה לסיכון אשראי ומנהלים אותה, לבין הגורמים העוסקים בפיקוח, בקרה והערכת סיכונים בלתי תלויה, והגורמים העוסקים בביקורת.
להלן תובא התייחסות, לפי העניין, לחברות הבת העיקריות אי די בי ניו יורק וכאל. נוכח העובדה שבנק מרכנתיל דיסקונט דומה במאפייניו הכלליים לבנק, בהיבט תחומי הפעילות הכלליים והרגולציה המתייחסת, לא הובאה בדרך כלל התייחסות נפרדת לבנק זה.
תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 בדבר "ניהול סיכון אשראי". ביום 30 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה, לפיו שולבו בהוראה הדרישות בדבר בקרת האשראי ובוטלה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 319. הדגש בהוראה הוסט ממדדים טכניים כמותיים לדרישות איכותיות ולתוצרים הנדרשים מפעילות פונקצית בקרת האשראי. על פי התיקון, בקרת האשראי תסייע לגבש מסקנות רוחב בנוגע לתהליכי מתן אשראי ולפיקוח ומעקב אחר מוקדי הסיכון העיקריים בקווי הפעילות השונים. בנוסף, בקרת האשראי צריכה לוודא שבחברות הבת פועלת יחידה ברמה מקצועית. תחילת התיקונים מיום 1 בינואר 2015 ואילך.
לפרטים בדבר הוראות בעניין הלוואות לדיור - ראו "מגבלות חקיקה" בסעיף "פעילות המשכנתאות" לעיל.

אסטרטגיה ומדיניות הבנק בתחום ניהול סיכוני האשראי

מדיניות ניהול סיכוני האשראי

מטרת מדיניות ניהול סיכוני האשראי הינה להוות תשתית לניהול סיכוני האשראי בבנק ובקבוצה, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל (במונחים מותאמי סיכון), בהתאם לתיאבון הסיכון שהוגדר, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של הבנק והקבוצה והבטחה כי רמת ההון תשקף פרופיל סיכון זה.
הגישה העומדת ביסוד המדיניות הינה הגדרת המסגרת לניהול סיכוני אשראי, ואחריותם של הגורמים המעורבים בבנק בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי שהבנק נוטל.
מדיניות ניהול סיכוני אשראי קובעת, בין היתר, את המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים, התפקידים של גורמי הבקרה, הצהרת התיאבון לסיכון אשראי, מגבלות והגבלות לנטילת סיכון אשראי, קריטריונים לאישור אשראי, תהליך אישור האשראי, תהליך זיהוי סיכוני אשראי, תהליכי מדידה והערכה של גורמי סיכון אשראי, ותהליכי דיווח ביחס לחשיפה לסיכון אשראי.

מדיניות האשראי

מדיניות האשראי של הבנק וחברות הבת נועדה, בין היתר, להביא לשיפור איכות תיק האשראי, גיוון התיק, הגבלת הריכוזיות ופיזור הסיכונים הגלומים בו.
מסמכי המדיניות והאסטרטגיה של הבנק נדונים ומאושרים מידי שנה בהנהלה ובדירקטוריון הבנק.
בנוסף, נקבעת מדיניות אשראי מפורטת לתחומים ופעילויות שונים, בהם: ענפי המשק, קבוצות לווים ולווים גדולים. מושם דגש על תחומים בהם קיימת חשיפת אשראי ייחודית מהותית כגון: רכישת אמצעי שליטה, חברות החזקה, מימון ממונף, ענף היהלומים, נדל"ן וליווי פרויקטים, הלוואות לדיור, קבוצות רכישה ופעילים בשוק ההון.
מסמכי מדיניות האשראי לשנת 2015 כוללים גם את מסמך מדיניות האשראי הקבוצתית, המשקף את התיאבון לסיכון של הקבוצה ומטרתו לייצר בקבוצה תפיסת סיכון אחידה בכל הקשור לנושא האשראי. המדיניות מתייחסת לאשראי הלא סחיר ומחייבת כל אחת מחברות הבת בארץ בהתאמות הנדרשות.
נקבעה מדיניות גם לתחום איכות הסביבה, זאת לאור עליית המודעות לנזקים אקולוגיים וחברתיים הנגרמים כתוצר לוואי של פעילות חברות והרחבת החקיקה בנושא ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בענין זה. כמו כן, נקבעה מדיניות לעסקאות סחר חוץ מורכבות, לסינדיקציה

ומכירת אשראי, למוסדות פיננסיים, לפעילות הבנק מול קסטודיאנים, לבנקים וללווים במדיניות פחות מפותחות (ה-LDC) ולאשראי בתיק הנוסטרו. בנוסף, למגבלות הרגולטוריות המוטלות על תאגידים בנקאיים במסגרת הוראות המפקח על הבנקים לגבי ריכוזיות ענפית, לווה בודד, קבוצת לווים, קבוצת לווים בנקאית, מדיניות האשראי של הבנק וחברות הבת כוללת מגבלות פנימיות וקווי פעולה. קבוצת דיסקונט עומדת במגבלות אלה.

כמו כן, נקבעו במדיניות האשראי קריטריונים וקווים מנחים למתן אשראי, מתודולוגית תמחור וכללים להפחתת סיכון האשראי על ידי ביטחונות והטיפול בהם.

מדיניות האשראי של הבנק כוללת כללים מפורטים בנושא בטחונות, בהתייחס לקבלת הבטחונות, טיפול בסוגי הביטחונות השונים ושיעורי ההסתמכות עליהם. על פי רוב, נוהג הבנק לתת אשראי ללקוחותיו כנגד בטחונות מסוגים שונים, ובהם נכסים נזילים, נכסים קבועים, שעבודים וערבויות לסוגיהם. הבטוחות מותאמות, במידת האפשר, לאשראי אותו הן מבטיחות, מבחינת תקופת האשראי, מטבע ההלוואה, אשראי נפרע או מתחדש. הערכת שווי הביטחונות נעשית באופן תקופתי. בנוסף, מדיניות האשראי קובעת שיעורי הסתמכות מקסימליים על פי אופי הבטוחה.

מדיניות האשראי של אי די בי ניו יורק. מדיניות האשראי של חברת הבת, שמאושרת מדי שנה על ידי הדירקטוריון שלה, קובעת כללים למתן אשראי בהתאם לקטגוריות הריכוזיות הבאות: סוג ענף, פיזור גיאוגרפי, חשיפות לקבוצות גדולות, דירוגי סיכון, ותיק הנדל"ן, במטרה לפזר את הסיכונים הגלומים בתיק האשראי. בנוסף, מסמך המדיניות קובע מגבלות ו/או יעדים במסגרת סיכוני ריכוזיות אלו. חשיפות האשראי והעמידה במגבלות מדווחות לדירקטוריון על בסיס רבעוני. כמו כן, מדיניות האשראי קובעת את מדרג הסמכויות לאישור אשראי, ואת תפקידי היחידות העסקיות ויחידות הבקרה הנוגעים להערכה, ניטור, מדידה וניהול סיכון האשראי.

מדיניות האשראי של כאל. מדיניות האשראי המאושרת בדירקטוריון כאל לפחות אחת לשנה וקובעת את אסטרטגיית האשראי ואת הכללים והמגבלות לקווי הפעילות השונים בחברה.

המבנה והארגון של פונקציות ניהול סיכוני האשראי

המבנה הארגוני באמצעותו מנוהל סיכון האשראי מורכב כאמור משלושה קווי הגנה.

קו ההגנה הראשון

- **יחידות עסקיות.** במסגרת היחידות העסקיות מתבצעים באופן שוטף תהליכים להפחתת סיכון האשראי באמצעות ניתוח כלכלי ועסקי של בקשות האשראי להערכת סיכון האשראי בפעילות הלווה, דירוג האשראי ומעקב ובקרה שוטפים אחר האשראי הניתן ואיכות הלווה. במסגרת תהליכים אלו מוערכים ומשוערכים הביטחונות בהתאם למדיניות הביטחונות והנהלים הנגזרים ממנה. הסריקה השוטפת של תיקי האשראי כוללת בדיקת יישום ההחלטות שנתקבלו בועדות האשראי לרבות מסמכים המלווים את עסקות אשראי (חוזי אשראי, מסמכי שעבוד, עמידה בהתניות, זמינות דיווחים שוטפים מהלקוח וכו').

  מהלכי הבקרה מבוצעים תוך שימוש בדוחות חריגים ודוחות חייבים בחתכים שונים. מטרת הבקרה, לאתר מוקדם ככל האפשר כשלים בחשבונות הלקוחות ולהסב את תשומת לב הגורמים העסקיים לצורך לפעול בדחיפות להסדרת החבויות;
- **ועדות אשראי.** בבנק נקבע מדרג סמכויות אשראי למנהלים ולועדות האשראי השונות, עד למליאת הדירקטוריון.

  להלן רשימת ועדות האשראי בבנק, שנקבעה על ידי הדירקטוריון:
  - ועדת אשראים של הדירקטוריון;
  - ועדת אשראי מרכזית, בראשות מנכ"ל הבנק;
  - ועדות אשראי ברמת חטיבה (עסקית ובנקאית);
  - ועדות אשראי מקומיות (לפי היחידה העסקית אליה משויך הלקוח).

  ועדות האשראי דנות ומקבלות החלטות בנושאי אשראי, הן בבקשות אשראי חדשות והן בחבויות קיימות. דיוני הוועדות כוללים סקירה של הלווים, לרבות עמידת הלווה בתנאי האשראי, שינויים ברווחיות האשראי, התפתחות מצבו הכספי, הערכת רמת החשיפה לשינויים בשער החליפין, דירוג הלקוח, תשואה מותאמת סיכון ועוד.

  מדרג הסמכויות למתן אשראי תואם את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, כך שסמכות הדירקטוריון באישורי אשראי תתמקד באישור עסקות שהן חריגות ביחס למדיניות שנקבעה.

להלן יחידות הבקרה בחטיבות השונות:

- **יחידת ניהול האשראי** בחטיבה הבנקאית מנהלת את סיכוני האשראי העסקי בחטיבה הבנקאית מול גורמים עסקיים בחטיבה (מרכזי עסקים, מרחבים), אגף בקרה גביה וציות, וגורמים שונים בבנק, כגון חשבות ומערך ניהול סיכונים.
היחידה אחראית, בין היתר, על מתן חוות דעת ואישור אשראי בחתימה שניה על בקשות אשראי, השתתפות בוועדות האשראי השונות, אחריות על כתיבת מתודולוגיה, נהלים והדרכה בתחום האשראי העסקי בחטיבה, בדיקת סבירות איכות דירוגי חבות וסיווג ענפי של לקוחות החטיבה.
- **אגף בקרה גביה וציות** בחטיבה הבנקאית, אשר כולל את היחידות הבאות:
- **אגף הגביה** האחראי על גיבוש הסדרי חוב עם חייבים, העברת חובות לטיפול משפטי וכן טיפול ומעקב אחר תיקי חייבים בטיפול משפטי ומחוץ לטיפול משפטי.
- **ענף בקרת אשראי** מבצע מעקב שוטף ובקרת חשבונות לקוחות המגדר העסקי, בקרה על פעילות משכנתאות, וביצוע בקרות ממוקדות סיכון.
- **יחידה לניטור חובות** מאתרת חשבונות בעלי "מאפיינים שליליים", לשם מניעת כשל אשראי, ומבצעת מעקב שוטף אחר החשבונות באמצעות מערכת "אורות אדומים". בנוסף, היחידה עוסקת בבקרות עומק על אשראי צרכני בכל סניפי הבנק.
- **יחידה לבקרה עסקית** אחראית לביצוע תחקירי הפקת לקחים, מעקב אחר ביצועים חריגים של יחידות והתפתחות ענפית, בחינת השפעות אקסוגניות על תיק האשראי וביצוע בקרות ממוקדות סיכון.
- **בקרת מסמכי אשראי** אחראית על בדיקת תיקי לווים ובחינת שלמות ותקינות מסמכי האשראי והבטוחות בתיקי האשראי.
- **האגף לניהול סיכוני אשראי** בחטיבה העסקית משמש כקו הגנה ראשון על פעילות החטיבה העסקית ושותף לתהליך גיבוש מדיניות האשראי של הבנק אשר באחריות מערך ניהול סיכונים. בנוסף, האגף אחראי על מתודולוגיות אשראי, ועל בניית תהליכי עבודה שיבטיחו את יישומם. האגף כולל את היחידות הבאות:
- **בקרה עסקית.** מבצעת בקרה וניטור על תיק האשראי ומעקב שוטף אחר כלל הלווים של החטיבה, במטרה לאתר חולשות ולווים בסיכון גבוה ולצמצם חשיפה לסיכון מבעוד מועד. בין היתר, ניהול רשימת מעקב אחר לווים תקינים עם תסמינים שליליים (חבות של 5 מיליון ש"ח ומעלה).
כמו כן, מרכזת את תהליך דיוני הוועדה לבחינת נאותות הסיווג וההפרשה, מבצעת מעקב אחר יישום החלטות שהתקבלו בוועדות אשראי, בקרה שוטפת לטיוב נתוני תיק האשראי של החטיבה, ריכוז ומענה לביקורות החטיבה המתקבלות מאת הביקורת הפנימית וכן למכתבים וביקורות חיצוניות בנוגע ללקוחות החטיבה.
- **המחלקה הכלכלית.** מבצעת סקירות ענפיות וסקירות על קבוצות לווים, מבצעת מעקב אחר תמהיל ופיזור הלווים בחתך של דרוג החוב ואיכות התיק, מפתחת ומתחזקת מתודולוגיה לניהול סיכוני אשראי ללקוח בודד, עוסקת בכתיבת בקשות אשראי מורכבות, באופן בלתי תלוי בגורמים העסקיים, אחראית על כתיבת סקרים ניהוליים לניתוח סיכוני אשראי וכתיבת מסמך חשיפות האשראי בבנק. המחלקה הכלכלית שותפה לתהליך גיבוש מסמכי מדיניות האשראי אשר באחריות מערך ניהול סיכונים, בהתאם לחלוקת האחריות שנקבעה. כמו כן, עוסקת בכתיבת מתודולוגיה המשמשת ככלי לניתוח דוחות כספיים, כושר החזר, סבירות אשראי, שווי בטחונות, והטמעתה בקרב הגורמים העסקיים.
- **יחידת השמאות**, שתפקידה לבחון, לספק חוות דעת ולתקף את הערכות שווי נכסי הנדל"ן המשמשים את הבנק כבטחונות לאשראי, תוך קביעת שווים המרבי של הנכסים לבטחון.
- **יחידת בדיקת מסמכי אשראי (במ"א), ציות ואיסור הלבנת הון**, מבצעת בדיקת תקינות ושלמות של מסמכי האשראי (תיקים מעל 10 מיליון ש"ח); מבצעת הדרכות, הטמעות, מבדקי למידה ומעקב אחר החשיפות המהותיות בנושאי ציות ואיסור הלבנת הון, הפקת לקחים באירועי כשל באשראי.
- **יחידה לטיפול במערכות ובמתודולוגיות** התומכות בתהליכי הסיווג וההפרשות של חובות בעייתיים.
- **האגף לאשראים מיוחדים** פועל בחטיבה העסקית ומטפל בתיקי אשראי גדולים בעייתיים, במטרה להגיע להסדרי גביה ופירעון חוב.
- **ענף ניהול ותפעול אשראי** בחטיבה העסקית עוסק בהכנה ועדכון של תיקי המעקב לועדות האשראי. הענף אחראי על קישור קבוצות לווים, בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא, ומעקב שוטף למניעת חריגה ממגבלות ללווה בודד/קבוצת לווים. כן אחראי הענף על כתיבת חלק מנהלי האשראי והביטחונות בבנק ועל המערכות התומכות בניהול מוצרי האשראי בבנק.

קו ההגנה השני

- **אגף ניהול סיכוני אשראי.** תפקידיו של האגף כוללים, בין היתר:
  - כתיבה ויישום של מסמכי מדיניות ומתודולוגיות לניהול סיכוני האשראי (בשיתוף עם הגורמים העסקיים), כל זאת על מנת להגדיר את "התיאבון לסיכון", לעקוב ולוודא כי תיק האשראי מנוהל בהתאם למגבלות החשיפה אשר אושרו על ידי הדירקטוריון;
  - אחריות לתהליך גיבוש ועדכון מסמכי מדיניות האשראי של הבנק (סולו) בשיתוף הגורמים העסקיים;
  - אתגור מסמכי מדיניות האשראי של חברות הבת;
  - ניתוח של פרופיל סיכון האשראי בהתייחס לאזורי פגיעות ברמת הקבוצה;
  - פיתוח ויישום מודלים פנימיים לדירוג אשראי לצורך דירוג פנימי של לקוחות הבנק, לשם כימות סיכוני אשראי ותמיכה בהחלטות;
  - פיתוח ויישום מתודולוגיה לתמחור והערכת ביצועים מותאמי סיכון;
  - פיתוח מודל סטטיסטי לחישוב הפרשה קבוצתית בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא חובות פגומים;
  - הערכת פרופיל סיכון האשראי של הבנק ושל הקבוצה ודיווח לדירקטוריון במסגרת מסמך החשיפות ודוח ה-ICAAP;
  - פיתוח מתודולוגיות לכימות מבחני קיצון ובחינת השפעתם על תיק הקבוצה והבנק.
- **היחידה לבקרת אשראי** הינה פונקציה חיונית לניהול סיכון האשראי. תפקידה הוא לבדוק בדיעבד את אופן ניהול סיכון האשראי על כל שלביו, לרבות את שיקול הדעת של הגורמים המקצועיים המאשרים מתן אשראי ואת נאותות המעקב השוטף אחריו, ולספק הערכה חיונית לאיכות אשראי ספציפי ולאיכות תיק האשראי בכללותו. על פי הנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, תכנית העבודה תתבסס על בחינת אשראי, על פי מדגם מבוסס סיכון. היחידה כפופה למנהל הסיכונים הראשי של הבנק.
- **יחידת "חוות דעת שניה"** מספקת חוות דעת עצמאית ובלתי תלויה לעסקאות אשראי ובפרט אישור חשיפות, קביעת דירוגים, סיווגים והפרשות. היחידה מספקת חוות דעת בלתי תלויה לבקשות האשראי ואשראים המובאים לחידוש, טרם הפצתן לוועדות האשראי.

שלוש היחידות האמורות פועלות במסגרת מערך ניהול סיכונים.

קו ההגנה השלישי

הביקורת הפנימית מבצעת בדיקות מדגמיות של תיקי אשראי. בנוסף, היא בודקת את תהליכי אישור מתן אשראי וניהולו ובוחנת האם תהליכי העבודה עולים בקנה אחד עם נהלי הבנק. בנוסף עורכת הביקורת הפנימית ביקורות רוחב בנושאי אשראי.

תהליכי חיתום וניהול האשראי

תהליך חיתום האשראי בבנק מוגדר באמצעות נהלים, סמכויות אשראי ותהליכי עבודה. תהליך החיתום הינו מובנה ומתחיל מהממשק שבין הלקוח למנהל קשרי הלקוח בבנק, כתיבת בקשת האשראי, ניתוח הבקשה, שלב אישור הבקשה בהתאם לסמכויות האשראי, מתן האשראי ולאחר מכן בקרה שוטפת על תיק הלקוח.

במסגרת אישור האשראי מבוצע ניתוח כלכלי ועסקי של הלקוח לצורך איתור והערכת סיכוני אשראי בפעילותו. כמו כן, במסגרת הדיון בועדת האשראי, הועדה שוקלת האם אישור האשראי משקף נטילת סיכון סביר מבחינת הבנק במקביל לרווחיות ותשואה הולמת.

השיקולים למתן אשראי ללקוח עסקי מתבססים בעיקר על מטרת האשראי וכושר פירעון, חוסן פיננסי, מיצוב עסקי וטיב הביטחונות. פרמטר חשוב נוסף הוא טיב הלקוח וניסיון העבר עימו.

האשראי הצרכני בבנק מאופיין בסכומים קטנים יחסית ובפיזור גבוה. המתודולוגיה והנהלים לבדיקת בקשות אשראי של לקוחות פרטיים מכוונים להתמקד יותר בהכרת הלקוח, בפרמטרים סוציו-אקונומים ובאיתנות פיננסית בנוסף לבחינת בטחונות. כמו כן, נעשה שימוש במערכת דירוג ללקוחות פרטיים (Credit Scoring) לצורך קביעת דירוג והמלצת אשראי ללקוחות קיימים. החלטות למתן אשראי צרכני מתקבלות בסמכות אישית או בועדת האשראי הרלוונטית, בהתאם להיקף האשראי.

חיתום האשראי בתחום המשכנתאות מתבצע תוך בחינה מעמיקה של הלווה, בדגש על יכולת ההחזר שלו, ובחינת העסקה, מטרותיה והבטוחה המשועבדת בגין האשראי.

במסגרת תהליך ניהול האשראי בבנק נערכים דיונים שוטפים בועדות האשראי בתדירות שנתית לכל לקוח עם מסגרת העולה על 400 אלף ש"ח בגין לקוחות ברמת מורכבות או סיכון גבוהה יותר, נערכים דיונים בתדירות רבעונית. לקראת הדיון נערכת הכנה ועדכון של תיקי המעקב. במסגרת הדיון נסקרים התפתחויות ושינויים עיקריים במצבו העסקי של הלווה, לרבות עמידת הלווה בתנאי האשראי, שינויים ברווחיות האשראי, מצבו הכספי של הלקוח ודירוג החבות שלו.

הבנק פועל על פי נהלים המגדירים קריטריונים לזיהוי אשראים בעלי פוטנציאל בעייתי, וזאת על מנת להבטיח ניטור שוטף של איכות תיק האשראי, ובמידת הצורך סיווג אשראים בעייתיים ו/או ביצוע הפרשות, במועד המתאים. התהליך של סיווג החובות הבעייתיים וקביעת ההפרשות מבוצע אחת לרבעון על ידי הנהלת הבנק, ובאופן שישקף את רמת הסיכון של תיק האשראי.

תהליך ניטור תיק האשראי. התהליך כולל:

- זיהוי ואיתור לווים בעלי תסמינים שליליים, באמצעות מערכת "אורות אדומים" ובאמצעות רשימות מעקב.
- זיהוי הלקוחות שחלה הרעה במצבם הפיננסי ו/או ביכולתם לקיים את התחייבויותיהם כלפי הבנק, וסיווגם, כפועל יוצא מכך, כ"חובות בעייתיים" (חובות תחת הגדרה "בהשגחה מיוחדת", "נחות" ו-"פגום").
- עריכת הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק ברמה פרטנית. בקביעת ההפרשות מתבססת הנהלת הבנק על מידע הקיים בידיה לגבי החייב, כגון: חוסן פיננסי ו/או ערבויות בעלים, היקף ואיכות הביטחונות שלו, אומדן הערך הנוכחי של תזרים המזומנים העתידי של החייב;
- עריכת הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק ברמה הקבוצתית. בקביעת ההפרשות מתבססת הנהלת הבנק על מידע הקיים בידיה לגבי החייב, כגון: דירוג אשראי, סיווג החוב, ענף המשק, היקף ואיכות הביטחונות והערכת סביבת הסיכון.

תהליך חיתום האשראי באי די בי ניו יורק. מדיניות האשראי קובעת כי תהליך החיתום יתחיל ביחידות העסקיות, המתמחות בסגמנט לקוחות מסוים ופועלות בהתאם לנהלים ספציפיים. היחידה לניהול סיכוני אשראי, אשר כפופה למנהל הסיכונים באי די בי ניו יורק, עורכת "חוות דעת" על כל בקשת אשראי, אשר בוחנת, בין היתר, האם חשיפות האשראי חורגות מהספים השונים שנקבעו במדיניות האשראי.

הערכת סיכון האשראי באי די בי ניו יורק מתבססת על מודל דירוג פנימי. המודל מתחלק לשני שלבים של תהליכים אנליטיים, דירוג סיכון הלווה (Borrower Risk Rating) והתאמת סיכון עסקה (Transaction Risk Adjustment), שבאמצעותו נקבע דירוג לעסקה.

תהליכי חיתום וניהול האשראי בכאל. כאל פועלת על פי נהלים ותהליכי עבודה המגדירים את כללי החיתום, ניהול וניטור תיק האשראי. הנהלים לטיפול באשראי ובביטחונות ומערכות המידע הרלוונטיות נמצאים בתהליכי עדכון שוטפים במטרה לשפר את ניהול האשראי.

הערכת סיכון האשראי בכאל מתבססת על המודלים הסטטיסטיים הבאים:

- מודל Credit Scoring - מודל סטטיסטי, שבאמצעותו נקבע ניקוד ללקוח חדש, שעל פיו נקבע גובה האשראי/סוג הכרטיס.
- מודל Behavior Scoring - מודל סטטיסטי, שבאמצעותו נקבע ניקוד ללקוח בהתאם להתנהגות בתקופת היותו לקוח החברה.

כל תהליך של הערכה מחודשת ואשרור של מסגרות אשראי מבוצע בהתאם לקריטריונים ומדרג סמכויות שהוגדרו במסמך המדיניות.

מערכות מדידה ודיווח על סיכוני אשראי

אמידת הסיכונים. קבוצת דיסקונט מבססת את תפיסת סיכוני האשראי בהתאם לשיטות המתקדמות המקובלות בעולם, המתבססות על שני רכיבים, ההסתברות לכשל (PD) וההפסד הצפוי בהינתן כשל (LGD), באמצעות מודלים סטטיסטיים ואיכותיים.

מערכות מדידה ודיווח. בבנק נעשה שימוש במספר מערכות מדידה ודיווח התומכות בניהול סיכוני אשראי, כמפורט להלן:

- מערכת ממוחשבת לניהול מסגרות אשראי ולניהול חוב הלקוח, המאפשרת גם מעקב אחר היקף תיק האשראי. המערכת כוללת את כל לקוחות הבנק בעלי חבות שעולה על 400 אלף ש"ח. המערכת מאפשרת קבלת מידע לגבי מצבת האשראי והביטחונות של הלווה, מסגרות האשראי, ערבויות והתניות פיננסיות. המערכת תומכת בניהול ועדות האשראי השונות ומאפשרת ריכוז נתוני לקוח, כולל מרכיבי הסיכון השונים, בדוח כולל המוצג לועדות האשראי השונות. בנוסף, המערכת תומכת בתהליך פריסה וניתוח של דוחות כספיים והערכת שעבודים שוטפים.

  כמו כן, המערכת תומכת בניהול סיכון האשראי של הלקוח, ומבוססת על מודלים לאמידת רכיבי הסיכון (PD ו-LGD) המבוססים, בין השאר, על שאלונים איכותיים, נתונים כמותיים והתנהגות בנקאית;
- מערכת ממוחשבת לדירוג ומתן המלצות אשראי ללקוחות פרטיים (Credit Scoring);
- מערכת ממוחשבת לניהול בטוחות. במערכת מתועדים כלל הביטחונות, כגון, פיקדונות, שעבודים על נדל"ן, רכוש קבוע, ניירות ערך ושיעבוד שוטף. המערכת מנהלת את השווי לביטחון של הבטוחות המטריאליות;
- מערכת ממוחשבת לניהול ערבויות;
- מערכת מידע המשמשת לאמדן הרווחיות מתיק בודד וכן ליחידה עסקית (בשלבי פיתוח - הרחבת המערכת למדידת תשואה מלקוח);
- מערכת ממוחשבת לחישוב נכסי סיכון ברמה קבוצתית, בהתאם להוראות באזל.

מסמך חשיפות סיכוני אשראי. על פי הוראות המפקח, הבנק עורך מדי רבעון מסמכי חשיפות סיכוני אשראי המתייחסים לכלל חשיפות האשראי בבנק ובקבוצה, בהן: היקף והרכב תיק האשראי, ריכוזיות התיק, מגזרי הצמדה, מגזרי פעילות, ענפי משק, לווים גדולים וקבוצות לווים גדולות. במסמכים אלה נבחנת גם איכותו של תיק האשראי על פי התפלגות דירוגי האשראי של הלווים, היקף החוב הבעייתי וההוצאה בגין הפסדי אשראי וניתנת התייחסות לשינויים באיכות ניהול האשראי. כמו כן, המסמכים מתייחסים לעמידה במגבלות של הפיקוח וביעדים והמגבלות הפנימיות של הבנק ושל הקבוצה לצרכי מעקב ובקרה. מסמך החשיפות מוצג לדירקטוריון של הבנק.

הפחתת סיכון אשראי

גילוי איכותי כללי בהתייחס להפחתת סיכון אשראי. על פי הוראות באזל, יכולים התאגידים הבנקאיים לקבל הקלה בדרישות ההון בגין שימוש בשיטות של הפחתת סיכוני אשראי (CRM), בכפוף לקיום וודאות משפטית. וודאות משפטית מחייבת, בין היתר, כי כל המסמכים הקשורים להבטחת עסקאות, מסמכי קיזוז, ערבויות וכיוצ"ב, יהיו מחייבים כלפי כל הצדדים ובני אכיפה משפטית בכל תחומי השיפוט הרלוונטיים.

תהליכי הניהול והבקרה של הבטחונות. מדיניות האשראי של הבנק כוללת כללים מפורטים בנושא בטחונות, לרבות לגבי תהליכי הניהול והבקרה שלהם המתבצעים ביחידות הבקרה השונות, ואף במערך הייעוץ המשפטי, כנזכר לעיל.

הפחתת סיכוני אשראי מול גופים שונים. מדיניות הבנק הינה לפעול בנגזרים פיננסיים רק עם תאגידים בנקאיים עימם נחתם הסכם ISDA. הסכם זה מביא להפחתה של סיכוני האשראי, כיוון שהוא מאפשר קיזוז (Netting) של התחייבויות ודרישות הדדיות שמקורן בעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק, במקרה של חדלות פירעון של הצד הנגדי.

סיכון אשראי בנגזרים מופחת באמצעות בטחונות. העברת הבטחונות בהסכמים מול בנקים, עימם קיימת פעילות מהותית בנגזרים, מוסדרת במסגרת נספח CSA (Credit Support Annex) להסכם ISDA. חריגים בנושא זה מובאים לאישור הדירקטוריון.

באי די בי ניו יורק פועלים רק עם גופים עימם נחתם הסכם ISDA.

בבנק מרכנתיל דיסקונט עושים שימוש בקיזוז חוץ מאזני לגבי עסקאות במכשירים נגזרים עם גופים שאיתם נחתמו הסכמי קיזוז העומדים בכללי ISDA. מרבית הגופים הפעילים בנגזרים חתומים על הסכם ISDA.

הפחתת סיכוני סליקה. סליקת עסקאות בנגזרים מול בנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל מהווים את המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכוני סליקה. על מנת לגדר את סיכון הסליקה הגלום בעסקאות מסוג זה, משתמש הבנק בשירותי מערכת הסליקה הבינלאומית (CLS - Continuous Linked Settlement), שבה מתבצע תהליך הסליקה במטבעות השונים בנטו, בו זמנית.

על מנת לצמצם סיכוני סליקה, הבנק מבצע סליקה של עסקאות דו צדדיות במטבעות העיקריים עם בנקים באמצעות CLS, ככל שאפשרי.

הפחתת הסיכון בגין ריכוזיות

סיכון ריכוזיות הינו הסיכון הנובע מהעדר פיזור בתיק האשראי. סיכון זה נחלק לשתי קטגוריות עיקריות: (1) סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי הניתן ללווה ספציפי ו/או למספר לווים המשתייכים לאותה קבוצת לווים; (2) סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי הניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים או לאיזור גאוגרפי מסוים.

פיזור סיכוני האשראי מושג, בין היתר, על ידי פיזור תיק האשראי למספר רב של לווים/קבוצות לווים, בענפי משק ומגזרים שונים.

הפחתת סיכון האשראי בגין ריכוזיות לווים/קבוצות לווים. הבנק מקיים מעקב שוטף אחר מצב הלווים הגדולים/קבוצות הלווים בעלות חבות העולה על 10% מהון הבנק והעמידה במגבלות בנק ישראל ובמגבלות הפנימיות שקבע הבנק. בנוסף, הבנק מבצע סקרים ועורך דיון תקופתי בקבוצת הלווים, במטרה להעריך את סיכוני האשראי ברמת הקבוצה.

הבנק עומד במגבלות בנק ישראל ובמגבלות הפנימיות לגבי לווה בודד ולגבי קבוצות הלווים הגדולות.

הפחתת סיכון האשראי בגין ריכוזיות ענפי משק. בבנק נערכים סקרים ענפיים על ענפי משק שונים וכן סקירות שוטפות על מצב ענפי המשק בישראל כדי להעריך את סיכוני האשראי ברמת הענף.

במסגרת בקשת האשראי הפרטנית נערך ניתוח ענף המשק של הלווה ונבדק האם הבקשה עומדת במדיניות האשראי לענפי משק.

הבנק עומד במגבלות בנק ישראל ובמגבלות הפנימיות לגבי ענפי משק, ובכלל זה במגבלות הספציפיות לגבי ענף הנדל"ן.

הפחתת סיכון האשראי בגין חברות החזקה ואשראי לרכישת אמצעי שליטה. בקבוצה, ובעיקר בבנק, קיים אשראי שניתן לחברות החזקה ומימון רכישה אמצעי שליטה. כושר ההחזר העיקרי של ההלוואה מתבסס על תזרים המזומנים של החברות הפעילות המוחזקות, המועבר לחברות ההחזקה באמצעות דיבידנדים, דמי ניהול והחזר הלוואות בעלים.

עקב התלות הגבוהה בין כושר הפירעון של החברות המוחזקות במישרין או בעקיפין על ידי חברת ההחזקה לבין איכות הבטחונות, האשראי לחברות החזקה ולרכישת אמצעי שליטה הינו כתחום בעל פרופיל סיכון גבוה.

במדיניות האשראי נקבעה מגבלה על היקף החשיפה לחברות החזקה ואמצעי שליטה. המגבלה נקבעה במונחים אבסולוטיים (על בסיס המסגרות הקיימות) ובמונחים יחסיים להון ולתיק האשראי הכולל. בנוסף, הוגדרו במדיניות האשראי לחברות החזקה אינדיקטורים במונחי סיכון.

גילוי כמותי בנושא זה מובא במסמך האינטרנט בעניין באזל (כהגדרתו לעיל), בחלק ג', סעיף 4, שהמידע הכלול בו מובא כאן על דרך ההפניה.

גילויים נוספים

תיאור של הגישות והשיטות הסטטיסטיות לפיהן נקבעו הפרשות ספציפיות וכלליות

במסגרת יישום ההוראה בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", הבנק פיתח מתודולוגיות וכלים סטטיסטיים לקביעת הפרשות להפסדי אשראי. הבנק התאים את המתודולוגיות והכלים שיושמו, כנדרש לאור הטיוטה בדבר "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי", שהפכה בינתיים להוראה מחייבת (ראו ביאור 1 ד' 4.4 לדוחות הכספיים).

גילוי כמותי לסיכון האשראי

התפלגות חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

חשיפת סיכון אשראי ברוטו

	31 בדצמבר 2014	ממוצע לתקופה[1]	31 בדצמבר 2013	ממוצע לתקופה[1]
	באזל III		באזל II	
	במיליוני שקלים חדשים			
אשראי	161,935	152,877	149,885	149,895
איגרות חוב	31,741	33,263	35,964	37,324
אחרים[2]	8,741	8,944	8,282	8,054
ערבויות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות[3]	63,076	59,820	57,706	58,649
עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים[4]	3,018	2,412	1,875	1,819
סך-הכל	**268,511**	**257,316**	**253,712**	**255,741**

הערות:
(1) הממוצע מחושב על בסיס רבעוני.
(2) בעיקר: מזומנים, מניות, רכוש קבוע.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני הינו לפני המרה לשווה ערך אשראי (לפני הכפלה במקדמי CCF).
(4) סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר השפעת netting והכפלה במקדם התוספת (Add-on)).

גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

למטרת שקלול הסיכון של החשיפות, הבנק וחברות הבת הבנקאיות בישראל עושים שימוש בדירוגים הבינלאומיים של סוכנות הדירוג הבילאומית Moodys. אי די בי ניו יורק עושה שימוש בדירוגים של סוכנויות הדירוג הבינלאומיות Fitch, Moodys ו-S&P.
הקבוצה פועלת בהתאם למיפוי הסטנדרטי ולמסגרת העבודה שפרסם המפקח על הבנקים.

גילוי כללי לגבי חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי

נגזרים מעבר לדלפק. סיכון אשראי של צד נגדי הינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בגין העסקה. מדיניות הבנק לגבי ניהול סיכון אשראי של צד נגדי מעוגנת במסמך מדיניות לניהול סיכון אשראי צד-נגדי, אשר מובא לאישור הדירקטוריון לפחות אחת לשנתיים. מסמך המדיניות כולל, בין היתר, עקרונות לזיהוי מדידה והערכה של הסיכון, דרישות לקביעת מגבלות מצרפיות ולדיווחים לגבי החשיפות, וכן הגדרת קווי אחריות וסמכות.
חשיפת הקבוצה לסיכון אשראי של צד נגדי מתהווה הן מול בנקים ומוסדות פיננסיים בינלאומיים והן מול הלקוחות.

מסגרת החשיפה למוסדות פיננסיים בינלאומיים מאושרת ברמת הקבוצה, על בסיס מודל פנימי. הבנק מקצה את המסגרת המאושרת בין חברות הבת בקבוצה.

פעילות בנגזרים מותנית באישור מראש של קו האשראי, הקובע מגבלות חשיפה לצד הנגדי. מסגרת החשיפה ללקוחות מאושרת בהתאם לסמכויות לאישור אשראי.

ניטור סיכון אשראי של צד נגדי נעשה באופן הבא:

- חשיפות של בנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל - היחידה לגיבוי עסקאות (Back Office) בחטיבת שווקים פיננסיים עורכת השוואה של החשיפות בפועל מול המסגרות המאושרות, על בסיס יומי.
- חשיפות של לקוחות גדולים ו/או בעלי פעילות מורכבת - היחידה לבקרה וניהול סיכונים (Middle Office) בחטיבת שווקים פיננסיים עורכת השוואה של החשיפות בפועל אל מול המסגרות המאושרות, על בסיס יומי ואם נדרש, בתדירות גבוהה יותר, על פי תנאי השוק. אמידת החשיפה כוללת שימוש בתרחישי קיצון ובמודלים פנימיים שנועדו לצורך זה. כחלק מהניהול והבקרה אחר ניצול מסגרת החשיפה, מופק ממערכת המידע דוח חריגים יומי, ובו, בין היתר, מוצגת רשימת הלקוחות שניצלו את מסגרת החשיפה בפועל בשיעור שווה או עולה על 85%. מטרת הדוח הינה ליצור התראה לגורם העסקי האחראי לגבי שיעור הניצול הגבוה.

בנוסף, הבנק קבע מערכת מגבלות פנימיות ביחס לחשיפות אשראי מצרפיות של צדדים נגדיים, כגון: מגבלות מצרפיות לפי סוגי מטבעות. מגבלות אלה נועדו, בין היתר, לתת מענה לסיכון נזילות השוק, הנובע מקושי אפשרי לפעול בהיקפים גדולים בשווקים שסחירותם נמוכה.

השיטות הנהוגות בבנק להפחתת סיכון אשראי של צד נגדי כוללות:

- מעקב יומי לגבי מצב בטחונות הלקוח, ובמידת הצורך דרישה להשלמת בטחונות;
- קביעה חוזית של מגבלת הפסד מקסימלי (Stop Loss) - מאפשרת לבנק לסגור ללקוח פוזיציות באופן כפוי, במידה וקיימת חריגה במונחי הפסד מההפסד המקסימלי שנקבע ללקוח;
- חתימה על הסכמי ISDA ונספחי CSA. (להסבר בדבר "הסכם ISDA" ו-"נספח CSA", ראו "הפחתת סיכון אשראי" לעיל).

השיטה לקביעת מגבלות אשראי לחשיפות אשראי לצד נגדי. למטרות דיווח רגולטורי משתמשת הקבוצה ב"שיטת החשיפה הנוכחית", לפיה מחשבים את עלות השחלוף הנוכחית על ידי שערוך חוזים למחיר שוק, ומוסיפים מקדם "תוספת" (Add-On), כדי לשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי החוזה. החשיפה הפוטנציאלית העתידית, המחושבת על בסיס סכום הקרן הרעיונית של תיק הצד הנגדי כולו, הינה בהתאם לסוג המוצר וליתרת התקופה לפירעון לפי טבלת מקדמים שנכללה בכללי באזל II.

למטרות ניהול החשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי משתמשת הקבוצה ב"מודל חשיפת לקוח", המבוסס על חישוב החשיפה במונחי שווה ערך אשראי הכולל שערוך של העסקאות (Mark to Market), בתוספת החשיפה הפוטנציאלית העתידית.

הבנק מבצע מעת לעת שינויים במקדמי החשיפה העתידית המשמשים אותו לאמידה של חשיפות אשראי של צד נגדי במכשירים פיננסיים נגזרים, וזאת לאור ההתפתחויות בתנאי השוק.

מדיניות להגנה על ביטחון להערכת שווי ולניהול ביטחונות. על פי מדיניות הבנק, הביטחונות הפיננסיים משוערכים בתדירות יומית. שיעורי ההסתמכות על ביטחונות אלו נקבעים בהתאם לסיכוני התנודתיות בשווי השוק שלהם לאורך זמן, ומעוגנים במסמך מדיניות המאושר בדירקטוריון.

השפעה של סכום הביטחון שהתאגיד הבנקאי יידרש לספק במקרה של הורדת דירוג אשראי. בחלק מהסכמי הביטחונות עליהם חתום הבנק במסגרת הסכמי ISDA, נקבע כי סכום הסף (Threshold) והסכום המינימאלי להעברה יופחתו במידה שתחול ירידה בדירוג האשראי של הבנק. בהתאם, במקרים כאלה עשוי להיווצר מצב בו הבנק יידרש להפקיד בבנק הזר בטחונות בסכומים גבוהים יותר (במקרה של רווח לבנק הזר בנגזרים).

גילוי כמותי בנושא זה מובא במסמך האינטרנט בעניין באזל (כהגדרתו לעיל), בחלק ג', סעיף 5, שהמידע הכלול בו מובא כאן על דרך ההפניה.

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

סיכוני האשראי במכשירים פיננסיים. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה בגורמי סיכון מיוחדים ובהם סיכוני אשראי. ייחודיותו של סיכון האשראי בעסקאות אלה נובעת מכך שהסכום הנקוב של העסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי הכרוך בה. לפרטים נוספים ראו לעיל "גילוי כללי לגבי חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי" בסעיף "ניהול סיכוני האשראי".

בביאור 20 לדוחות הכספיים מובאים פרטים בדבר הפעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון. בחלק ב' של הביאור האמור, מובאים פרטים בדבר סיכון אשראי בגין נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, על בסיס מאוחד. להלן יובאו פירוטים נוספים.

בנספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 1) מובאים פירוטים נוספים לנתונים המובאים בחלק ב' האמור של הביאור.

עסקאות מימון ניירות ערך (SFT). לבנק לקוחות הפעילים בשוק ההון, אשר פועלים באסטרטגיות מורכבות ומבצעים עסקאות שאילה והשאלה של ניירות ערך, עסקאות הלוואות מרווח (Margin Lending) ופעילות בנגזרים סחירים ולא סחירים.
המעקב אחר הפעילות מבוצע באמצעות מערכות מחשב המודדות בזמן אמת את דרישת הביטחונות אל מול מסגרות הפעילות והביטחונות בפועל.
במדיניות האשראי הוטלו מגבלות על סך פעילות הלקוחות ומגבלות על היקף האחזקה בניירות ערך ספציפיים או בקבוצות ניירות ערך.
עסקאות REPO. אי די בי ניו יורק מבצע עסקאות מכר חוזר (Reverse Repo) כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות. עסקאות אלה מבוצעות מול מוסדות פיננסיים בדירוג אשראי A ומעלה, עימם נחתמו הסכמי ICMA המסדירים את אופן ביצוע העסקאות האמורות.

חשיפות איגוח

אי די בי ניו יורק משקיע במספר סוגים של ניירות ערך מאוגחים, ניירות ערך מגובי משכנתאות למסחר (CMBS), ניירות ערך מסוג Trust Preferred CDO וניירות ערך המגובים במשכנתאות למגורים (RMBS). אי די בי ניו יורק משמש כמשקיע בניירות ערך מאוגחים ואינו היוזם בהנפקת ניירות ערך מאוגחים כלשהם.
למטרת שקלול הסיכון של חשיפות האיגוח, אי די בי ניו יורק עושה שימוש בדירוגים של סוכנויות הדירוג הבינלאומיות Moody's, Fitch ו-S&P.
לפרטים נוספים, ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים ו-"השקעות בניירות ערך מגובי נכסים" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" לעיל.
גילוי כמותי בנושא זה מובא במסמך האינטרנט בעניין באזל (כהגדרתו לעיל), בחלק ג', סעיף 6, שהמידע הכלול בו מובא כאן על דרך ההפניה.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

כללי. הגדרת מוסדות פיננסיים זרים כוללת בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.
בשונה מהגדרת ענף משק "שירותים פיננסיים", לצורך הגילוי בסקירת הנהלה של "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק", החשיפה בגין מוסדות פיננסיים זרים המוצגת בטבלה שלהלן כוללת חשיפות לבנקים זרים ולבנקים להשקעות זרים שאינם נכללים באשראי לציבור מחד, ומאידך אינה כוללת חשיפות בגין השקעות בניירות ערך מגובי נכסים ובגין חשיפה חוץ מאזנית פוטנציאלית.
התפתחויות בשווקי העולם. במהלך השנה צמח גוש האירו בקצב מתון, של 0.9%, בהובלת גרמניה וספרד. מנגד, איטליה מדשדשת אחר שאר מדינות הגוש. במקביל, חלה ירידה בסביבת האינפלציה, לאור ירידת מחיר הנפט והפעילות האיטית בגוש. כתוצאה מהאמור נכנס הגוש לדפלציה ובסיכום שנת 2014 ירדו המחירים בשיעור של 0.2%. כתוצאה מהירידה באינפלציה הפחית הבנק המרכזי את הריבית בגוש לרמה של 0.05%, והכריז על תכנית הלוואות לבנקים ורכישת אג"ח מגובות.
ביוון נבחרה ממשלה המתנגדת לתנאי תכנית החילוץ, וכתוצאה מכך, התגברו החששות מפשיטת רגל של יוון ויציאתה מהגוש. עם זאת, בימים האחרונים מסתמן כי ממשלת יוון הגיעה להסכם עם ראשי הגוש וכתוצאה, הסיכוי למשבר פחת. במקביל, החרפת המשבר ברוסיה פוגעת בכלכלת הגוש, ומהווה סיכון לצמיחה בגוש בשנת 2015.
בהתאם למדיניות הבנק, חשיפות הקבוצה למוסדות פיננסיים במדינות ה-PIIGS (פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד), הינן ברמה זניחה. הבנק מקיים מדיניות אשראי זהירה ועוקב באופן שוטף וברמה קבוצתית, במסגרת פורום בינחטיבתי, אחר ההתפתחויות והיקפי החשיפות בשווקי מפתח ובמדינות בסיכון. חדר העסקאות של הבנק עוקב אחר השווקים לקבלת תמונה מקיפה ומנטר בזמן אמת את סיכוני המטבע בהתאמה לפרופיל הסיכון של כל לקוח ולמסגרות המאושרות. כמו כן, החטיבות העסקיות מבצעות באופן שוטף בדיקה מקיפה לגבי לקוחות שעלולים להיפגע מהמשבר באירופה.
כעולה מתוספת ו' לסקירת ההנהלה להלן, בדבר "חשיפה למדינות זרות", החשיפה הישירה של הקבוצה למדינות האמורות אינה מהותית ובמגמת ירידה. עם זאת, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה העקיפה, בפרט אם יתפתח משבר גלובלי בעקבות המשבר במדינות האמורות.
אופן ניהול חשיפת האשראי הנובעת ממוסדות פיננסיים זרים. מדיניות הבנק בדבר החשיפות השונות לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים עברה בחינה מחודשת ובאה לידי ביטוי בנושאים הבאים:

- הבנק קבע מדיניות שמרנית בתחום ניהול החשיפות לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים;
- הקצאת הקווים לבנקים זרים מבוצעת בצורה קפדנית ושמרנית יותר, תוך שימוש בכלי עזר מתמטיים שנבחנו מחדש והותאמו ללקחי המשבר;
- הפקדות הבנק מבוצעות באופן בררני, בבנקים המדורגים בדירוג "A" לפחות, בעיקר בארה"ב ובמדינות מערב אירופה;
- צומצם היקף ההפקדות בחו"ל;
- הבנק אימץ מדיניות לפיה חשיפה בנגזרים פיננסיים מחייבת חתימה על הסכם ISDA עם כל מוסד פיננסי עימו מתבצעות עסקאות מסוג זה. תהליך זה בוצע מול הרוב המכריע של המוסדות פיננסים מולם הוא פועל בעסקאות נגזרים פיננסיים;

- המסגרות לסיכוני סליקה נבחנות בצורה פרטנית, תוך מגמה ברורה לצמצם משמעותית את סיכוני הסליקה, ותוך שימוש בכלי ה-CLS, המהווה כלי מרכזי לסליקה דו-צדדית הדדית;
- נקבעה מדיניות לחשיפות למדינות פחות מפותחות (LDC). המדיניות מגדירה חשיפה בסכומים נמוכים ולטווחים קצרים יחסית;
- ניהול שיטתי וצמוד תוך שידרוג מערכות מעקב פיקוח ובקרה, בשיתוף כל הגורמים המעורבים בבנק ובקבוצה;
- מערכת מידע המסייעת בקבלת תמונה על בסיס קבוצתי בדבר חשיפות המתייחסות לבנקים ולמוסדות פיננסיים זרים.

בהתייחס לניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים, ראוי לציין כי:

- הורדת דירוג ו/או הרעה בנתונים הפיננסיים של בנק זר משוקללים במודלים ובמידת הצורך, הבנק מקטין את הקו בהתאם;
- היחידה למוסדות פיננסים בחטיבת שווקים פיננסיים מקצה את קווי האשראי שאושרו על ידי הדירקטוריון בין מרכיבי הקבוצה, לבין היחידות השונות בבנק, לרבות לחדר עסקות של הבנק שבאחריות חטיבת שווקים פיננסיים;
- הבנק מנהל את החשיפות למוסדות פיננסיים בדרום אמריקה באמצעות אי די בי ניו יורק, המתמחה בשווקים המתעוררים.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים. חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים הינה ברובה לבנקים ולבנקים להשקעות.
כעולה מהנתונים שיובאו להלן, כ-83% מהחשיפה ליום 31 בדצמבר 2014 הינה למוסדות פיננסיים בדרוג "A-" ומעלה.
המדינות בגינן קיימת לבנק חשיפת אשראי כאמור ליום 31 בדצמבר 2014 כוללות, בין היתר, את ארה"ב, בריטניה, גרמניה וצרפת.
בשנת 2014 נכלל סך של 105 מיליון ש"ח הפסד בגין מכירת ניירות ערך והפרשה להפסד בגין ירידת ערך של ניירות ערך של מוסדות פיננסיים.
ההפסד וההפרשה הינם בגין איגרות חוב מסוג TRUPS, והם נובעים ממכירתן, במסגרת ההיערכות ליישום הוראות באזל III בארה"ב, החל מיום 1 בינואר 2015 (ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים).
בשנת 2013 לא נכללו בגין החשיפה למוסדות פיננסיים הפסדים בגין ירידת ערך של ניירות ערך.

להלן נתונים על חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים[1], על בסיס מאוחד:

	סיכון אשראי מאזני[2][4][5]	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי[3][4]	חשיפת אשראי נוכחית[4]
	במיליוני שקלים חדשים		
	31 בדצמבר 2014		
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים[6]			
דירוג אשראי חיצוני[7]			
AAA עד AA-	2,433	518	2,951
A+ עד A-	5,511	182	5,693
BBB+ עד BBB-	1,316	22	1,338
BB+ עד B-	193	2	195
ללא דירוג[8]	126	108	234
סך-הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים	**9,579**	**832**	**10,411**
מזה חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים:			
בארצות הברית	2,085	271	2,356
יתרת איגרות חוב בעייתיים	122	-	122
	31 בדצמבר 2013		
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים[6]			
דירוג אשראי חיצוני[7]			
AAA עד AA-	2,228	269	2,497
A+ עד A-	5,569	167	5,736
BBB+ עד BBB-	2,107	7	2,114
BB+ עד B-	358	8	366
ללא דירוג[8]	196	105	301
סך-הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים	**10,458**	**556**	**11,014**
מזה חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים:			
בארצות הברית	3,150	45	3,195
יתרת איגרות חוב בעייתיים	176	-	176

הערות:

(1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.

(2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

(3) בעיקר ערבויות, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.

(4) חשיפות האשראי וסיכון האשראי הבעייתי מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני הניכויים כהגדרתם בסעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.

(5) למידע נוסף אודות הרכב חשיפות האשראי שנכללו בטבלה בגין מכשירים נגזרים מול בנקים/דילרים/ברוקרים, ראו ביאור 20 לדוחות הכספיים.

(6) חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. (לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים).

(7) לפי דירוג Moody's ובהעדרו, דירוג Fitch או S&P.

(8) סיכון אשראי חוץ מאזני ללא דירוג, מרביתו בגין ערבויות מבנקים שוויצרים פרטיים ומבנקים שוויצרים בבעלות בנקים במערב אירופה שדירוגם הינו A1 ומעלה.

בנוסף לחשיפה המוצגת בטבלה לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 קיימת חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית לבנקים זרים בגין מכשירים נגזרים (כהגדרתה בסעיף (4)(א) להגדרת חבות בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים") דהיינו, אחוז משתנה מיתרת עסקה עתידית בסך של 160 מיליון ש"ח ו-283 מיליון ש"ח, בהתאמה.

סיכוני אשראי בהלוואות לדיור

כללי. פעילות העמדת הלוואות לדיור על ידי הבנק מוצגת עם הפעילות המתבצעת על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט (והם יכונו להלן, לשם הנוחות, "הקבוצה").

התפתחויות בתחום ההלוואות לדיור. בשנים האחרונות נרשם גידול בביקושים ובהיקף הביצוע של הלוואות לדיור, שנגרמו בעקבות התגברות הביקושים בשוק הדיור ועליות המחירים שנגרמו כתוצאה מהמחסור בהיצע הדירות ביחס לביקושים כאמור.

העליה שנרשמה בהיקף ההלוואות לדיור (ובכלל זה עליה בהיקף הכספי הממוצע של הלוואות אלה), חורגת משיעורי הצמיחה במשק ומשיעורי העליה ברמת החיים ובהכנסות משקי הבית. לפיכך, עולה חשש מסוים שתהליכים אלו עלולים לפגוע באיכות תיק האשראי לדיור ולהגדיל את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכוני אשראי.

הצעדים שננקטו על ידי הקבוצה. מדיניות האשראי מגדירה את הקריטריונים הנדרשים להבטחת איכות האשראי והקטנת הסיכונים הנובעים ממנו, לרבות הכללים לבחינת יכולת החזר של הלווים והערבים לחוב, מדרג הסמכויות, סוגי הבטחונות שישמשו להבטחת האשראי, תימחור האשראי וכן עקרונות לניהול, מעקב ובקרה אחר האשראי והביטחונות. כמו כן, נקבעו ספים ומגבלות לפעילות בקשר עם יחס ההחזר, שיעור המימון, דירוג העסקה, הלוואות גישור והתפלגות גיאוגרפית. נקבעו גם מגבלות צולבות בגין חלק מהפרמטרים האמורים.

בנוסף, מבוצעות הפעולות הבאות:

- הקבוצה מפעילה בקרת איכות אשראי עוד בטרם העמדתו באמצעות מערך עורכי הכולל יחידת חיתום אשראי, חיתום משפטי ויחידת בחינה. אישורי משכנתאות בפרופיל סיכון גבוה ניתנים באמצעות מרכז אישורים מתמחה;
- שימוש ב"מקדמי בטחון" (מבחני עמידות) בתהליך אישור מסגרת ההלוואה. בטרם אישור מסגרת ההלוואה, בוחנת הקבוצה את ההשלכות הצפויות בגין שינויים תיאורטיים של משתני השוק (בעיקר עליה בשיעור של 2-3 נקודות האחוז בשיעור הריבית השנתי) - על כושר ההחזר של הלווה;

  צמצום היקף האשראי הניתן במסלולי הלוואה בהן שיעור הריבית משתנה, בהתאם למגבלות שקבע המפקח על הבנקים;
- קביעת מדיניות חשיפה למגזרים מיוחדים: קבוצות רכישה, תושבי חוץ, הלוואות לכל מטרה וכיוצ"ב. בהלוואות למימון רכישת נכסי יוקרה, הבנק מפעיל מדרג סמכויות מחמיר;
- שימוש שוטף בתרחישים תיאורטיים, לרבות תרחישי קיצון, לצורך ניתוח רגישות לגבי השינויים הצפויים בחשיפת הבנק לסיכוני אשראי - כנגזרת מהשינויים בפרמטרים הנבדקים;
- קיום מעקב אחר אינדיקטורים מצביעי סיכון (KRI), לרבות לעניין התפתחויות בשוק הדיור, שוק העבודה והיקף הפיגורים בהלוואות בבנק ובמערכת;
- עריכת הסדרים נקודתיים ללקוחות המתקשים לעמוד בהחזרים התקופתיים הנגזרים מהסכמי ההלוואות המקוריים;
- יישום מודל דירוג בקשות של אשראי למשכנתאות.

היקף תיק ההלוואות לדיור של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-20,735 מיליון ש"ח (31.12.2013 - 20,401 מיליוני ש"ח).

להלן נתונים, לגבי מאפייני סיכון מסויימים של תיק ההלוואות לדיור של הקבוצה:

	ליום 31 בדצמבר	
	2014	2013
	%	%
שיעור ההלוואות לדיור שמימנו למעלה מ-75% משווי הנכס	7.9	9.6
שיעור ההלוואות לדיור, שההחזר החודשי, בכל אחת מהן, עולה על 35% מהכנסות הלווה	18.1	17.2
שיעור ההלוואות לדיור בריבית משתנה, מסך תיק ההלוואות לדיור[1]	64.8	65.2

הערה:

(1) בחישוב היחס נכללו גם הלוואות בהן תדירות שינוי הריבית עולה על חמש שנים.

לפרטים נוספים, ובכלל זה פרטים בדבר תיק המשכנתאות של קבוצת דיסקונט והסיכונים הגלומים בו, ראו לעיל "פעילות המשכנתאות" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

גילוי נוסף על סיכון אשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

התאגידים הבנקאיים נדרשים לכלול בדיווח מידע על סיכון האשראי הנוכחי למועד הדיווח, בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותם נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי.
עד ליום 31 במרס 2013 היתה לקבוצת דיסקונט קבוצת לווים אחת שחבותה קרובה ל-15% מהון הבנק. מאז ירדה החבות של הקבוצה משמעותית מתחת לרף שקבע המפקח, ובהתאם, לבנק אין עוד חשיפות לקבוצות לווים שנדרש להציגן במסגרת הגילוי הנוסף כאמור.
הבנק מקיים תהליך מעקב רציף אחר קבוצות הלווים הגדולות, מבצע סקירות תקופתיות להערכת הסיכון המיוחס לכל קבוצה, ולגבי חלק מהקבוצות אף מבצע בחינה של תרחישי קיצון והשפעתם על יכולת ההחזר. הבנק עומד בכל המגבלות הרגולטוריות המתייחסות להיבטי ריכוזיות אשראי.

הגדרות של חובות בעייתיים

זיהוי וסיווג אשראים כ"חובות בעייתיים" מבוצע בהתאם לסיווגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור ועל פי קריטריונים שנקבעו בהוראות אלה: "חובות פגומים", "חובות נחותים", ו"חובות בהשגחה מיוחדת".
לפרטים בדבר סיכון האשראי בגין חובות בעייתיים ומרכיביו, ראו לעיל "האשראי לציבור" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות", וביאור 4 לדוחות הכספיים.

סיכוני אשראי בגין מימון ממונף (Leveraged Finance)

הגדרת מימון ממונף. מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמת מינוף פיננסי העולה באופן משמעותי על הנורמות המקובלות בענף הפעילות.
ביום 19 בינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 327, לפיה תורחב ההגדרה כך שתכלול, בין היתר, גם רכישת פעילות וחלוקת הון .
סיכוני אשראי בגין מימון ממונף. מדיניות האשראי של הבנק קובעת הנחיות מחמירות לחיתום ומגבלות על היקף החשיפה למימון ממונף. בנוסף, התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלות שנקבעו מדווחים להנהלת הבנק ולדירקטוריון אחת לרבעון, לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון זה.
בהוראות ניהול בנקאי תקין נקבעו מגבלות ביחס למימון רכישת אמצעי שליטה, אשר הבנק עומד בהן.
לפרטים נוספים בענין זה, ראו בנספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 2).

ניהול סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון לפגיעה בהון הבנק וברווחיותו הנובע משינויים בשווקים הפיננסיים המשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ומדדים כלכליים אחרים.
סיכוני השוק מוצגים בסקירה זו על בסיס קבוצתי הכולל את הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט, אי די בי ניו יורק, אי די בי (סוויס) בנק, כאל והקופה לפיצויים של עובדי הבנק (להלן בסעיף זה: "הקבוצה").

אסטרטגיה ומדיניות

הדירקטוריון אישר את מסמכי המדיניות הבאים הקשורים לסיכוני שוק:
מדיניות ניהול סיכוני שוק. מדיניות ניהול סיכוני השוק נועדה להגדיר את מסגרת ניהול סיכון השוק בפעילות הקבוצה. במסמך המדיניות נקבעו עקרונות המדיניות הקבוצתית, תהליכי הליבה בתחום סיכוני השוק, והגופים האחראים ליישומם.
תיאבון סיכון השוק הקבוצתי כולל מגבלות במונחי ההשפעה של תרחישים שונים, לרבות תרחישי קיצון על השווי הכלכלי ועל יחס הון רובד 1 בטווח קצר ובטווח ארוך.

מדיניות הניהול הפיננסי מגדירה את עקרונות הניהול של סיכוני השוק בבנק במסגרת קו ההגנה הראשון (נוטלי הסיכון), לרבות התייחסות לתפקידי חטיבת שווקים פיננסיים, לאחריות הגורמים המעורבים בתהליכי ניהול סיכוני השוק ולסמכותם. תהליכי הניהול השוטף בבנק מתבצעים בכפוף למסמך נלווה - מסמך ראש חטיבת שווקים פיננסיים, המגדיר נהלים ספציפיים ובעיקר מערך מגבלות נוסף שמאפשר ניהול שמרני יותר של החשיפות לסיכוני שוק.

מדיניות ניהול השקעות נוסטרו קובעת כללים ועקרונות בניהול ההשקעות של הבנק ושל הקבוצה, לרבות תהליכי בקרה וניהול סיכונים הכרוכים בפעילות זו.

מדיניות ניהול סיכוני שוק בחברות הבת. הדירקטוריונים של חברות הבת הבנקאיות קבעו מדיניות לגבי החשיפות המרביות לסיכוני השוק, על בסיס עקרונות המדיניות הקבוצתית המפורטים במסמך המדיניות הקבוצתי לניהול סיכוני שוק. מתודולוגיות מדידה וניהול סיכוני שוק של חברות הבת הותאמו למתודולוגיה הקבוצתית, תוך התחשבות בהיקף, באופי ובמורכבות הפעילות הספציפי של כל חברה בת.

הניהול השוטף של סיכוני השוק מתבצע בבנק ובכל אחת מחברות הבת הבנקאיות העיקריות בנפרד. במהלך שנת 2014, כחלק מהטמעת עקרונות הניהול הפיננסי הקבוצתי, הוגדר פורום קבוצתי לניהול סיכוני שוק המתכנס בתדירות רבעונית. דיווחים לגבי עמידת הקבוצה והבנק במגבלות החשיפה לסיכוני שוק מוצגים בפני הדירקטוריון במסגרת מסמך הסיכונים. הבנק בוחן בתדירות גבוהה את העמידה בתיאבון לסיכוני השוק של הבנק, של חברות הבת הבנקאיות ושל הקבוצה כמכלול.

שינויים עיקריים במדיניות החשיפה ובתהליכי ניהול הסיכונים. במהלך שנת 2014 נערכה הקבוצה ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 333 (ניהול סיכון הריבית). היערכות זו באה לידי ביטוי בעיצוב והתאמה של תהליכי ניהול הסיכונים וכן בעדכון מסמכי המדיניות. במהלך השנה אישר הדירקטוריון את תיאבון סיכון השוק החשבונאי וכן את תיאבון סיכון השקעות קבוצתי.

מבנה ותהליכים

במסגרת התהליכים המבוצעים בקווי ההגנה השונים ראוי לציין:

קו ההגנה הראשון. חטיבת שווקים פיננסיים מרכזת תחתיה את מכלול הפעילות הפיננסית של הבנק, הכוללת הן את הגורמים העסקיים (נוטלי הסיכון) והן את המערך העורפי ומערך הביניים (גורמי הבקרה).

תפקידיו הם: מימוש מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות; זיהוי וניהול סיכוני השוק הגלומים בפעילויות השונות; ניהול תכנון וניטור ההון; קביעה וניהול של מחירי ההעברה; ניהול סיכון הנזילות .

קו ההגנה השני. כולל את יחידת ניהול סיכוני שוק ונזילות הפועלת במסגרת האגף לניהול סיכונים ותפקידיה הם:

- דיווח להנהלה ולדירקטוריון אודות סיכוני השוק, תוך ביצוע ניתוחים משלימים ובלתי תלויים בחישובי קו ההגנה הראשון, לרבות תהליכי ניהול סיכוני השוק בבנק ובחברות הבת העיקריות;
- ווידוא כי מגבלות החשיפה עקביות עם המגבלות המוגדרות בהצהרת התיאבון לסיכון וכי הן כוללות את כלל גורמי סיכוני השוק, במהלך העסקים הרגיל ובתרחישי קיצון ובחינת האפקטיביות שלהן;
- פיתוח מודלים וכלים נאותים להערכה וניהול החשיפה לסיכוני שוק;
- חישוב הקצאת ההון לסיכוני שוק;
- אמדן השפעת תרחישי הקיצון על הון הבנק, הן בראיה החשבונאית והן בראיה הכלכלית;
- התאמת מדיניות ניהול הסיכון להוראות רגולטוריות בהתאם להחלטת הדירקטוריון;
- בחינת אפקטיביות תהליכי ניהול סיכוני השוק והנזילות.

הניהול והפיקוח השוטפים. הניהול והפיקוח השוטפים בתחום ניהול סיכוני השוק מתבצעים, בין היתר, על ידי הוועדות הבאות:

- **ועדה לניהול נכסים והתחייבויות (ועדת נכ"ה).** ועדה בראשות המנהלת הכללית, המתכנסת אחת לחודש. תפקיד הוועדה לקבוע את מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, לקבוע יעדי חשיפה לסיכוני שוק ונזילות לאור הערכת מצב על ההתפתחויות הצפויות בשווקים ובכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון, ולבחון את רווחיות הפעולות השונות וכן את העמידה ביעדי הלימות ההון;
- **ועדה קבוצתית לניהול נכסים והתחייבויות (ועדת GALCO).** ועדה בראשות המנהלת הכללית, המתכנסת אחת לרבעון. תפקיד הוועדה לבחון את רמת סיכוני השוק של הקבוצה ושל חברות הבת המרכזיות בה, בכפוף ליעדי הלימות ההון.
- **הפורום הפיננסי** הוא ועדה פנימית של חטיבת שווקים פיננסיים, הפועלת בראשות ראש חטיבת שווקים פיננסיים. הפורום מתכנס בתדירות שבועית ומטרתו להעריך את ההתפתחויות השוטפות בשווקים ולעקוב אחר ביצוע הנחיות ועדת ניהול נכסים והתחייבויות. הפורום אחראי על הניהול השוטף של חשיפות הבסיס והריבית של הבנק, במסגרת היעדים שהותוו על ידי ועדת נכ"ה;

- **פורום תרחישי קיצון ומתודולוגיית סיכוני שוק קבוצתי** מתכנס בתדירות חצי שנתית בהשתתפות נציגי הבנק וחברות הבת להן חשיפה מהותית לסיכוני שוק. הפורום נועד לתאם את תהליכי הניהול של סיכוני שוק ונזילות, לרבות ניהול שוטף של החשיפות לסיכון, הגדרת מתודולוגיות ליישום הכלים המשמשים לניהול החשיפה, קביעת התרחישים המנוהלים וניטור החשיפה הקבוצתית בתרחישי קיצון.

תהליכים

הבנק נוקט בצעדים הדרושים כדי למדוד ולהעריך את החשיפה הכוללת לסיכוני שוק ברמה קבוצתית.
הנהלים מחייבים את נוטלי הסיכון ואת גורמי הבקרה לדווח על אירועים חריגים, כדוגמת הפסד שעולה על סף שנקבע, חריגה ממגבלות וכו'. אופן הטיפול בחריגות ממגבלות הוגדר במסמך המדיניות.
בנוסף, מוגדרות מגבלות פנימיות אשר נקבעות על ידי ראש חטיבת שווקים פיננסיים ומנוטרות באופן שוטף.

מדידה ודווח

מדידת החשיפה לסיכוני שוק ונזילות, לרבות חישוב אומדני הסיכון השונים, מבוצעת בבנק בתדירות שבועית, באמצעות מערכת ייעודית לניהול סיכוני שוק. המערכת משמשת כבסיס מידע לנתונים פיננסיים, בו מרוכז המידע הפיננסי ביחס למגוון המכשירים הפיננסיים בהם פועל הבנק, כולל אופציות גלומות, לנתוני השוק (דוגמת מדדים, שערי חליפין ושיעורי ריבית), למידת התנודתיות שלהם ולמתאמים הסטטיסטיים שביניהם, וכן למודלים מימוניים והתנהגותיים. כמו כן, באמצעות המערכת מבוצעות סימולציות על כלל הפעילות ברמת הבנק והקבוצה, על פעילויות/תיקים וכן מחושבים מדדי סיכון נוספים ונמדדות חשיפות הריבית (יצויין כי המערכת משמשת גם במדידת השווי ההוגן לצרכי הדיווח החשבונאי).
מערכת זו משמשת גם את בנק מרכנתיל דיסקונט, לחישוב החשיפות לסיכוני השוק והנזילות שלו.
בסוף שנת 2014 החליט הבנק על שדרוג מערכת זו לגרסה מתקדמת.
אי די בי ניו יורק. מדידת החשיפה לסיכוני שוק ונזילות מבוצעת על ידי קו ההגנה הראשון (ה-Treasury) באמצעות מערכת ניהול סיכונים עצמאית (VTen) המספקת חישוב של אומדי הסיכון בתדירות חודשית. ניהול הסיכונים מבקר את החשיפות לסיכוני השוק והנזילות ומבצע חישובים עצמאיים של תרחישי קיצון.
לקראת סוף שנת 2014 החל אי די בי ניו יורק להטמיע מערכת ייעודית חדשה לניהול סיכוני שוק.

הפחתת סיכון

מדיניות גידור סיכוני השוק. מדיניות הבנק וחברות הבת הבנקאיות בנושא ניהול סיכוני שוק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכוני שוק, במסגרת מגבלות כמותיות שנקבעו על חשיפות אלה תוך הגדרה של אופן הפעילות והגנה עליה.
האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, כוללים:
- רכישת ומכירת מכשירים סחירים בכל מגזרי ההצמדה (בעיקר ניירות ערך לטווחים שונים);
- השקעה וגיוס מכשירים פיננסיים לא סחירים (בעיקר פקדונות של בנקים ולקוחות גדולים);
- פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים עם בנקים ולקוחות גדולים.

גילוי כמותי

(1) חשיפת בסיס

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בשערי החליפין או במדד המחירים לצרכן, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות והשפעתן של האופציות הגלומות. החשיפה לסיכון בסיס נמדדת במגזר הצמוד למדד המחירים ובמגזר מטבע חוץ (לרבות בשקלים צמודים למטבע חוץ).
ניהול החשיפות בפועל מתבצע בתדירות יומית על בסיס הפוזיציות הכלכליות במגזרי ההצמדה השונים, אשר שונות מהפוזיציות החשבונאיות אותן ניתן לראות בביאור 17 לדוחות הכספיים.

את ההפרשים בין הפוזיציות ניתן לחלק לקבוצות הבאות:

(א) תיקונים כלכליים מסוימים בפוזיציה המנוהלת: אי הכללת הפסדים או רווחים כתוצאה משינויים בשווי השוק של איגרות חוב במט"ח או צמודות מדד (התייחסות לערך הקניה בתוספת ריבית צבורה); הוספת רכוש קבוע במט"ח כנכס כספי; העברת חובות פגומים לא צוברים במט"ח למגזר הצמדה שקלי.

(ב) התייחסות לחברות הבת: מאזן ההצמדה הינו מאזן מאוחד, אשר כולל את כל חברות הבת, בעוד שהפוזיציה המנוהלת כוללת את נתוני הפוזיציות המנוהלות של חברות הבת העיקריות; חשיפת המט"ח בקופת הפיצויים לעובדי הבנק (ב.ל.ד.) אינה כלולה במאזן ההצמדה, היות ובמאזן הבנק נרשם רק הפער שבין העתודה ליעודה בקופה. לעומת זאת, היא נכללת בפוזיציה המנוהלת.

תמהיל ההשקעה במגזרי ההצמדה השונים נקבע באופן שוטף במסגרת המגבלות המוצגות להלן ועל בסיס תחזיות לגבי משתני השוק הרלבנטיים.

להלן התפלגות השקעת ההון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון)[1]:

	שנת 2014					שנת 2013				
	טווח החשיפה									
מגזר	מגבלה	סוף שנה	מ-	עד	ממוצע	סוף שנה	מ-	עד	ממוצע
צמוד מדד	50%-(25%)	25.6%	6.8%	27.0%	18.3%	8.5%	4.5%	29.0%	19.3%
מט"ח	40%-15%	26.7%	25.0%	29.9%	27.0%	25.1%	25.1%	28.1%	26.8%

(1) עיתוי חישוב הפוזיציה: הפוזיציה המנוהלת מחושבת על בסיס נתוני ההון בסוף הרבעון החולף בתוספת שינויים שחלו במהלך הרבעון האחרון, עד מועד החישוב. שינויים אלה מבוססים על נתונים לא סופיים, כפי שהם ידועים במועד החישוב. לעומת זאת, הפוזיציה במאזן ההצמדה מחושבת על בסיס נתונים מבוקרים המשמשים במסגרת הדוחות הכספיים.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין. רגישות ההון לשינויים בשערי חליפין מוצגת בטבלה שלהלן, המפרטת את ההשפעה של שינויים בשערי החליפין במטבעות העיקריים על ההון ליום 31 בדצמבר 2014.

	רגישות הון הבנק לשינויים בשערי חליפין			
	במיליוני שקלים חדשים			
מגזר	10%	5%	-5%	-10%
דולר	242	137	(131)	(266)
יורו	(3)	(2)	-	(1)
מט"ח אחר	(2)	(1)	2	6

השפעה זו חושבה על פי השינוי הצפוי בשווי ההוגן של הקבוצה במטבעות השונים, בהינתן התרחיש שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. יצויין כי, ביטול החיסוי על ההשקעה באי די בי ניו יורק, צימצם את רגישות יחס ההון לרכיבי סיכון לשינויים בשער החליפין.

(2) החשיפה לסיכון ריבית

א. כללי

סיכון הריבית הוא הסיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי של שיעורי הריבית בשווקים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות לרבות תיקונים כלכליים מסויימים. ניהול חשיפת הריבית מבוצע בנפרד בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

ב. ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, בהתאם להוראה, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרימי המזומנים המהוונים בריבית נכיון בשיעור המבטא את אומדן רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרימי המזומנים העתידיים וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינם סובייקטיביים. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הנתונים שיובאו להלן אינם בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת תזרימי המזומנים העתידיים נעשתה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה מתחשבת בתנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול ויהיו שונים באופן מהותי. הדברים אמורים בעיקר לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית, ולא נכללה השפעת המס.

עוד יצויין כי יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין הערכים המוצגים כשווי הוגן לא ימומש כיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בפרק זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי.

יתר על כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, ולאור השיטות וההנחות ששימשו ביישום ההוראה, יש להזהר בבחינת נתוני השווי ההוגן כשלעצמם, ובעריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

מכשירים פיננסיים מורכבים הינם מכשירי חוב, אשר משובצים בהם רכיבים נגזרים שלא הופרדו מהם. במידע על שווי הוגן, לא נדרש הבנק לסווג מכשירים פיננסיים כמכשירים פיננסיים מורכבים, כיון שבהתאם להנחיות בנק ישראל, החשיפה לריבית של מכשירים אלה כללה את הפריסה של עסקאות אלה על פי מועדי הפרעון, תוך הפרדת מרכיב האופציה ממכשירים אלה. להלן פרוט המכשירים הפיננסיים המורכבים, אשר בגילוי על החשיפה לשינויים בשיעורי ריבית טופלה האופציה שהופרדה והמכשיר המארח כמכשירים העומדים בפני עצמם (ההשפעה על הדוחות אינה מהותית): פקדונות עם אפשרות בחירה בין קבלת ריבית קבועה לקבלת ריבית משתנה, תוכניות חסכון צמודות למדד וצמודות למטבע חוץ עם אופציה לשינוי בסיס הצמדה ואופציה להבטחת קרן הפקדה שקלית, פקדונות והלוואות צמודים למדד וצמודים למטבע חוץ עם אופציה להבטחת קרן שקלית.

לפרטים נוספים בדבר השיטות וההנחות העיקריות ששימשו באומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו ביאור 21 לדוחות הכספיים.

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית)

	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[2]				
	לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
	31 בדצמבר 2014					
נכסים פיננסיים[1]	116,282	22,409	50,539	4,337	3,936	197,503
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים[3]	81,545	3,775	70,299	15,868	8,668	180,155
התחייבויות פיננסיות[1]	(99,936)	(18,549)	(58,342)	(8,153)	(4,438)	(189,418)
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים[3]	(95,486)	(4,545)	(59,672)	(12,048)	(8,197)	(179,948)
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	**2,405**	**3,090**	**2,824**	**4**	**(31)**	**8,292**
	31 בדצמבר 2013					
נכסים פיננסיים[1]	109,194	25,682	47,094	4,369	3,918	190,257
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים[3]	92,840	3,179	53,175	18,279	10,589	178,062
התחייבויות פיננסיות[1]	(98,157)	(21,860)	(49,985)	(8,616)	(4,913)	(183,531)
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים[3]	(100,128)	(6,878)	(48,138)	(14,117)	(9,598)	(178,859)
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	**3,749**	**123**	**2,146**	**(85)**	**(4)**	**5,929**

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים

	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית [4]						שינוי בשווי הוגן		
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[2]						
השינוי בשיעורי הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחר	השפעות מקזזות	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים								באחוזים
	31 בדצמבר 2014								
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	2,273	3,004	2,323	10	(29)	–	7,581	(711)	(9%)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	2,389	3,078	2,772	5	(31)	–	8,213	(79)	(1%)
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	2,694	3,177	3,070	5	(29)	–	8,917	625	8%
	31 בדצמבר 2013								
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	3,391	30	1,543	(76)	(2)	–	4,886	(1,043)	(18%)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	3,688	115	2,090	(84)	(4)	–	5,805	(124)	(2%)
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	4,111	229	2,609	(87)	(5)	–	6,857	928	16%

הערות:

(1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בביאור 21 לדוחות הכספיים.

(4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה, בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצויין בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפרטים בדבר השפעת שינויים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של החובות הבעייתיים, ראו ביאור 21 ג'.

הקיטון בשווי הוגן, נטו, במטבע ישראלי צמוד למדד כנגד גידול בשווי הוגן, נטו, במטבע ישראלי לא צמוד, נובע מניהול אקטיבי של ההון הפעיל והחלטה להסיט אותו בהתאם לתשואות הצפויות במגזרי ההצמדה השונים.

ג. נתונים המשמשים לצורך ניהול חשיפת הריבית

הנתונים שהוצגו בסעיף ב' לעיל, חושבו על בסיס השווי ההוגן, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובהתאמה לחישוב של תוספת ד' בסקירת ההנהלה להלן.

הניהול השוטף של חשיפת הריבית נערך על כלל פעילות הקבוצה ומובאים בו בחשבון נתונים נוספים המייצגים את הגישה הכלכלית לניהול חשיפת השווי הכלכלי של הון הבנק לשינויים בריבית.

ההבדלים העיקריים בין חישוב החשיפה לפי שווי הוגן חשבונאי לבין החשיפה הכלכלית (BPV) הם אלה:

(א) פרישת עו"ש זכותי מבוצעת רק בחישוב החשיפה הכלכלית;

(ב) בחישוב השווי ההוגן החשבונאי נעשה שימוש בעקומים אשר מביאים בחשבון את מרווחי האשראי. בחישוב החשיפה הכלכלית, נעשה שימוש בעקומים המייצגים את מחירי העברה של הבנק;

(ג) הבדלים באוכלוסיה ושיוך למגזרי ההצמדה, בעיקר: חוב פגום לא צובר (בשווי הוגן חשבונאי נשאר במגזרים בהם נכלל במקור, בעוד שבשווי הוגן כלכלי ממוין למגזר הלא צמוד), תוכניות ברירה (בשווי הוגן חשבונאי מוצגות במגזר הראשי בעוד שבשווי הוגן כלכלי מתבצעת הפשטה של העסקה למרכיבים הפיננסיים הבסיסיים שלה, וכל מרכיב משוייך למגזר ההצמדה המתאים לו).

להלן השפעת שינויים היפותטיים של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית על השווי הכלכלי של הקבוצה:

השינוי בשיעורי הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	מט"ח אחר	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים				
	31 בדצמבר 2014				
עליה של 100BP בשיעורי הריבית	51	(13)	23	–	61
ירידה של 100BP בשיעורי הריבית	28	4	(317)	(2)	(287)
	31 בדצמבר 2013				
עליה של 100BP בשיעורי הריבית	(138)	(48)	(212)	9	(389)
ירידה של 100BP בשיעורי הריבית	158	53	107	(8)	310

רמת החשיפה לסיכוני שוק צומצמה משמעותית במהלך שנת 2014.
המגבלות שקבע הדירקטוריון לגבי החשיפה לסיכוני ריבית במגזרי ההצמדה השונים מבוטאות במונחי הפגיעה המקסימלית בהון הכלכלי כתוצאה מתזוזה מקבילה של עקום התשואה ב-1% בכל אחד מהמגזרים.
המגבלה שנקבעה על החשיפה הקבוצתית לשינוי של 1% בעקומי הריבית, היא בשיעור של 7.5% מההון. זאת, בנוסף למגבלות שקבע הבנק וחברות הבת הבנקאיות על אומד סיכון זה. בשנת 2014 הבנק והקבוצה עמדו במגבלות החשיפה שנקבעו.
בנוסף לתרחיש של תזוזה מקבילה בעקומי הריבית, נבחנת גם החשיפה לשינויים לא מקביליים בעקומי הריבית השונים.
מדידת הסיכון בבנק נעשית בתדירות שבועית ואומדני החשיפה ברמת הקבוצה מנוטרים בתדירות חודשית.
בחברות הבת הבנקאיות מבוצעת מדידה במתודולוגיה דומה ובתדירות חודשית לפחות. החשיפה לסיכוני ריבית מנוהלת בכל אחת מהחברות בנפרד, באמצעות הגופים שהוסמכו לכך.

ד. אופיו של סיכון הריבית בתיק הבנקאי

התיק הבנקאי כולל את מרבית סיכוני הריבית של הקבוצה וכלולה בו פעילות הבנק במתן אשראים, ברכישת ניירות ערך ובגיוס פקדונות וכתבי התחייבות. פעילות זו מושפעת משיקולים אסטרטגיים וראייה ארוכת טווח של תיאבון הבנק לסיכון ריבית.
התיק הבנקאי של הקבוצה בארץ מוכוון ללקיחת חשיפות לסיכוני ריבית שקלית ומדדית ואילו התיק הבנקאי של החברות הבנות בחו"ל מכיל חשיפות לסיכוני ריבית מט"ח (בעיקר ריבית דולרית) לרבות סיכון פירעון מוקדם של נכסי הבנק והתחייבויותיו.

להלן השפעת שינויים היפותטיים של 100 נקודות בסיס בשיעור הריבית על התיק הבנקאי:

השינוי בשיעורי הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	מט"ח אחר	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים				
	31 בדצמבר 2014				
עליה של 100BP בשיעורי הריבית	49	21	26	16	112
ירידה של 100BP בשיעורי הריבית	18	(31)	(318)	(14)	(345)
	31 בדצמבר 2013				
עליה של 100BP בשיעורי הריבית	(138)	(34)	(205)	7	(369)
ירידה של 100BP בשיעורי הריבית	158	38	99	(4)	290

בעשר השנים האחרונות לא ארע שינוי שבועי מצטבר, אשר לו היה מתרחש בתקופת הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

להלן ריכוז נתוני החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו, ובכלל זה שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) ומשך החיים הממוצע (מח"מ), בהתאם למגזרי ההצמדה השונים, כולל הנחות לגבי פרעונות מוקדמים:

	ליום 31 בדצמבר 2014			ליום 31 בדצמבר 2013		
	מטבע ישראלי			מטבע ישראלי		
	לא צמוד	צמוד מדד	מטבע חוץ ושקלים צמודים למטבע חוץ	לא צמוד	צמוד מדד	מטבע חוץ ושקלים צמודים למטבע חוץ
	במיליוני שקלים חדשים					
סך-כל הנכסים	197,827	26,184	153,647	202,034	28,861	137,424
סך-כל ההתחייבויות	195,422	23,094	150,850	198,285	28,738	135,367
משך חיים ממוצע (מח"מ) (בשנים):						
נכסים	0.72	3.26	0.94	0.93	3.35	0.95
התחייבויות	0.76	3.24	0.66	0.76	3.10	0.61
פער המח"מ	**(0.04)**	**0.02**	**0.28**	**0.17**	**0.25**	**0.34**
הפרש שת"פ	**2.34**	**0.78**	**1.69**	**2.51**	**1.11**	**2.18**

(3) הערך הנתון לסיכון VaR (Value at Risk)

אומד סיכון זה שימש כאחד מכלי הניהול המרכזיים לניהול סיכוני השוק. כיום הוא משני בהתייחסות הניהולית אליו. לעומת זאת, כיום מודגשת יותר חשיבותם של מבחני הרגישות ותרחישי הקיצון במסגרת הניהול השוטף של סיכוני השוק. מטעמים אלה, הוחלט לחדול מהצגת נתוני ה-VaR במסגרת פרק זה, החל מהדוח השנתי לשנת 2013.

אמידת החשיפה הקבוצתית לסיכוני השוק באמצעות מודל ה-VaR מבוצעת על פעילות כלל הבנק בתדירות חודשית ועל פעילות המסחר בתדירות יומית, כנדרש על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339.

אופי והיקף מערכות הדיווח ומדידת הסיכון. ה-VaR מחושב על פי מודל פרמטרי המבוסס על התנהגות היסטורית של גורמי הסיכון השונים של השוק בתקופה הקודמת לחישוב (שנה) ובהנחה שהשינויים בפרמטרים מתפלגים נורמלית.

הדירקטוריון קבע מגבלה לפיה ה-VaR של הקבוצה (בשיטה פרמטרית, לאופק של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%) לא יעלה על 4% מההון. בשנת 2014 לא נרשמו חריגות ממגבלה זו.

ה-VaR אינו אומד הפסד שיכול להיגרם במצבי קיצון בשוק ואין להתייחס לתוצאותיו כאל חסם ממשי להפסד אשר עלול להיגרם לקבוצה בתרחישים קיצוניים. המענה יכול להינתן על ידי בחינה של ההפסד הפוטנציאלי בתרחיש קיצון (כמפורט להלן).

(4) ניתוח הפסדים בתרחישי קיצון (Stress Tests)

מבחני קיצון (Stress Tests) מאפשרים לבחון את השפעתם האפשרית של תרחישים שונים על החשיפה באמצעות קביעת גובה השינויים בגורמי הסיכון הנגזרים מתרחישים אלו.

חשיפת הבנק וחברות הבת העיקריות לסיכוני שוק נבחנת הן בראיה כלכלית והן בראיה חשבונאית במגוון רחב של תרחישי קיצון, הכוללים שינויים בעקומי הריבית (מקביליים ולא מקביליים), שינויים בשערי החליפין העיקריים ובמדד המחירים לצרכן ושינויים במרווחים של ההשקעות באיגרות החוב הקונצרניות. תרחישי הקיצון המנוהלים נקבעים בפורום תרחישי קיצון בהינתן שיקולי IMPACT/PROBABILITY.

להלן פרטים בדבר תרחישי הקיצון העיקריים המופעלים:

- תרחיש החרפה במצב הבטחוני בארץ;
- תרחיש משבר פיננסי בארה"ב;
- תרחיש עלית מחירים עולמית;
- תרחיש עליית תשואות בשוק המקומי ובארה"ב.

בנוסף, מופעלים מספר תרחישים טכניים, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 333.

בנוסף למערך המגבלות על שחיקת שווי כלכלי בתרחישי קיצון, הוגדרו מגבלות על החשיפה לסיכוני שוק בתרחישי קיצון בראיה חשבונאית, בטווח קצר ובטווח ארוך. בשנת 2014 לא נרשמו חריגות ממגבלות אלה. במהלך השנה הקבוצה פעלה לצמצום משמעותי בהיקף החשיפה במונחי שחיקת שווי בתרחישי הקיצון.

(5) מודל ה-NII (Net Interest Income) וה-EaR (Earning at Risk)

בנוסף לבחינת רגישות השווי הכלכלי של ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, נבחנת השפעת שינויים בריבית על הכנסות המימון. בחינה זו מבוססת על תחזית הכנסות המימון (NII) המבוצעת באמצעות סימולציה דינאמית על הכנסות הריבית נטו לשנה הקרובה, ונועדה לבחון את השפעתן של אסטרטגיות שונות בניהול הנכסים וההתחייבויות על הכנסותיו העתידיות של הבנק מריבית.
מדד ה-EaR מודד את רגישותן של הכנסות המימון הצפויות לשינויים בתשואות השוק והוא המודל העיקרי לניהול סיכוני ריבית באי די בי ניו יורק ובאידיבי (סוויס).

(6) הנחות התנהגותיות המיושמות באמידת סיכוני הריבית

מודל פריסת יתרות העו"ש הזכותיות. לצורך חישוב החשיפה לסיכוני ריבית הבנק מניח כי שיעור משמעותי של יתרות העו"ש הזכותיות אינו צפוי לפרעון מיידי ("החלק היציב") ולכן ניתן לפרוס אותו על פני מספר שנים.
בחינת הרגלי הלקוחות לאורך זמן הראתה כי קיימת יתרת זכות בחשבונות עו"ש שאינם נושאים ריבית, בסכום יציב לאורך זמן. על כן בעת חישוב החשיפה של הבנק לסיכון הריבית ההתייחסות לחלק היציב הינה כאל התחייבות ארוכה. מעת לעת, בהתאם לתוצאות בחינת השינוי בחלק היציב מתקבלת החלטה כיצד לפרוס אותו.
בשנה האחרונה עדכן הבנק את אופן הטיפול בחלק היציב בהינתן סביבת ריבית נמוכה. כל שינוי במתודולוגיית החישוב מובא לאישור ועדת נכ"ה, בהתייעצות עם מנהל הסיכונים הראשי. שינויים מהותיים בתוצאות החישוב מדווחים לוועדת ניהול סיכונים ולדירקטוריון במסגרת מסמך הסיכונים.
מודלים לכימות סיכון פירעון מוקדם (Prepayment Risk) של נכסים. הקבוצה מפעילה מספר מודלים לחיזוי פרעונות מוקדמים בתיק הנכסים. הבנק מנהל את סיכון הפרעון המוקדם של הלוואות מסוג משכנתא. המודל מבוסס על נתונים היסטוריים של פירעונות מוקדמים במשכנתאות.
חב' הבת IDBNY עושה שימוש במודלים מקובלים בארה"ב לחיזוי שיעורי הפרעון המוקדם בתיק הנכסים מגובי המשכנתאות המוחזק על ידה.

(7) הגישה הסטנדרטית להקצאת הון לסיכוני שוק

הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכוני שוק בהתאם לגישה הסטנדרטית, כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208.
ההקצאה לסיכוני שוק כוללת:

- סיכונים הנובעים ממכשירים הקשורים לריבית ולמניות בתיק למסחר.
  התיק למסחר של הבנק כולל את כלל פעילות חדר עסקות בתוספת לתיקי ניירות ערך המוגדרים למסחר (ראו סעיף 8 להלן). סיכון הריבית מחושב על פי שיטת "התקופות לפרעון";
- סיכון שער חליפין בתאגיד הבנקאי כולו (בנטרול פוזיציה מבנית בגין אי די בי ניו יורק).

בנוסף, עבור כל אחד מהסיכונים לעיל, יתווסף הרכיב האופציונאלי בהתאם לשיטת "דלתא פלוס" של המכשירים הכלולים.

להלן פירוט הקצאת ההון לסיכוני השוק לפי הגישה הסטנדרטית (כללי באזל II):

	הקצאת הון ליום	
	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים	
הבנק:		
סיכון ריבית*	280	171
סיכון שער חליפין	35	32
סיכון מניות	3	2
סיכון אופציות	11	28
סך-הכל הקבוצה הבנקאית	**329**	**233**
הקצאה במונחי נכסי סיכון	**2,629**	**2,588**

* כולל סיכון ספציפי בסך של 8.1 מיליון ש"ח ו-8.6 מיליון ש"ח בשנת 2014 ושנת 2013, בהתאמה.

ההקצאה לסיכוני שוק במונחי נכסי סיכון מהווה כ-1.85% מסך נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2014, לעומת כ-1.96% ליום 31 בדצמבר 2013.

(8) ניהול פוזיציות מסחר

הבנק מבחין בין חשיפות הנוצרות במהלך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין החשיפה למסחר. הפוזיציות למסחר הינן תוצאה של פעילות הבנק כ"עושה שוק" ושל ניהול דינמי של תיק הנכסים הפיננסיים הנזילים. פעילות המסחר מכוונת ליצירת הכנסות תוך לקיחת חשיפות בטווח הסיכון המותר לפעילות ותוך קיום מעקב ובקרה יומיים ותוך-יומיים.
הדירקטוריון קבע מערכת מגבלות נפרדת לפעילות המסחר ולפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות. המגבלות על פעילות המסחר השונות נקבעו על ידי הדירקטוריון במונחים של היקף הפעילות, של הרגישות לגורמי סיכון ושל ההפסד התיאורטי בתרחישים, לרבות תרחישי קיצון. במהלך שנת 2014 הוחל במדידת הערך בסיכון (VaR) של פעילות המסחר. בחודשים הקרובים תיקבע מגבלה גם על אומד סיכון זה.
לצורך חישובי הקצאת ההון לסיכוני שוק בנדבך הראשון הוגדרו הפוזיציות אשר יכללו בתיק למסחר. פוזיציות אלו עונות על הדרישות בהוראת באזל II וכוללת מכשירים פיננסיים המוחזקים עם כוונת מסחר וכן מכשירים שמטרתם לגדר רכיבים אחרים של התיק למסחר. הבנק הגדיר כי התיק יכלול את פעילויות חד"ע וכן פעילות מסוימת בתיקי אג"ח. בחברות הבת היקפי התיק למסחר הם לא מהותיים.
הבקרה על פעילות המסחר, לרבות בחינת העמידה במגבלות וחישוב הרווחיות, מבוצעים בתדירות יומית על ידי גורמי הבקרה של קו ההגנה הראשון.

(9) סיכוני אופציות

סיכוני אופציות מתייחסים לאפשרות להפסד הנובע משינויים בנכסי הבסיס והתנודתיות שלהם המשפיעים על שווין של אופציות, לרבות סטיות התקן. הבנק פעיל במגוון סוגי אופציות - אופציות רגילות ואופציות "אקזוטיות" מסוגים מסויימים וכן על מגוון נכסי בסיס (מט"ח וריביות).
דירקטוריון הבנק קבע הנחיות לפעילות המותרת באופציות, הן במונחי נפח כולל והן במונחי ירידת השווי המקסימלית בתרחישי קיצון ובתרחישים מתונים. התרחישים מתייחסים לשינוים סימולטניים בשער החליפין, במדד ובתנודתיות (Volatility) של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו בנהלי חדר עסקות מגבלות על השינויים המקסימליים בערכו של תיק האופציות, במונחים של מדדי רגישות (GREEKS).
גם הדירקטוריונים של חברות הבת הבנקאיות העיקריות קבעו מגבלות על הפעילות באופציות.
בשנת 2014 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

(10) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

דירקטוריון הבנק קבע את אופן הפעילות של הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים, היקפי הפעילות המקסימליים ומגוון המכשירים הפיננסיים שלבנק מותר לפעול בהם (בין אם עבור לקוחותיו ובין אם עבור עצמו). בנוסף למגבלות אחרות, נקבעה לכל מכשיר פיננסי נגזר מגבלת היקף שנועדה לתחום את הסיכון התפעולי הכרוך בפעילות בו. היקף הפעילות במכשיר מסוים אינו מייצג בהכרח את רמת הסיכון הפיננסי הגלומה בו.
עסקאות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים מבוצעות בחלקן עם תאגידים בנקאיים או עם חברי הבורסה לניירות ערך, המחויבים לעמידה בדרישות של הלימות הון או לעמידה ברמת בטחונות מול הבורסה לניירות ערך, ובחלקן עם לקוחות הבנק האחרים, המחויבים בבטחונות בהתאם לנוהלי הבנק.
חדר עסקות מבצע פעולות מסחר עם לקוחות וכן פעולות לגידור סיכונים במסגרת ניהול סיכוני השוק. בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון, נקבעו לחדר העסקות מגבלות פנימיות לתחום פעילות זה.
הבנק פעיל במגוון רחב של מכשירים פיננסיים נגזרים בשקלים ובמט"ח, ומשמש "עושה שוק" בחלקם. חלק ניכר מהעסקאות מבוצעות "מעבר לדלפק" (OTC) לפי צרכי הלקוחות וצרכי הבנק. קביעת המחירים לעסקאות אלו מבוצעת על בסיס תשואות ומחירי נכסי הבסיס, בהתבסס על מודלים מקובלים לתמחור ובהתחשב בתנאי התחרות בענף.
חשיפות השוק הנוצרות כתוצאה מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, הן בבסיס ההצמדה והן בריבית, נכללות במסגרת מגבלות הדירקטוריון השונות לחשיפות הבסיס, הריבית והאופציות. בנוסף, הוגדרו מגבלות על ההיקף הנומינלי, ועבור מכשירים מסוגים מסויימים גם מגבלה על מספר העסקאות הפתוחות בכל רגע נתון. כלל החשיפות והעמידה במגבלות הדירקטוריון נמדדות ומבוקרות באופן שוטף על ידי גורמי הבקרה של קו ההגנה הראשון.
בשנת 2014 לא נרשמו חריגות מהותיות ממגבלות הדירקטוריון.

להלן נתונים אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו:

	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים	
נגזרים מגדרים	2,129	1,869
נגזרים ALM	191,612	183,347
נגזרים אחרים	29,942	36,173
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט	2,942	2,078
סך-הכל	**226,625**	**223,467**

היבטים חשבונאים. המדיניות החשבונאית לגבי מדידת ערכם של המכשירים הפיננסיים הנגזרים והתוצאות הנובעות מהם, סוגי העסקאות והמכשירים הפיננסיים הנגזרים, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, מפורטת בביאורים 1 ד' 6 ו-20 לדוחות הכספיים.
על פי הנחיות המפקח על הבנקים כאמור, הוגדרו רוב העסקאות שמבצע הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים במסגרת ניהול סיכוני השוק הנובעים מנכסי הבסיס הפיננסיים שלו (ALM) כ"עסקאות ALM" ולא "עסקאות גידור", מאחר שלפי הנחיות אלו נדרשים קריטריונים מחמירים על מנת שעסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים יוכרו כ"עסקאות גידור".
רוב נכסי הבסיס שחשיפתם לסיכוני שוק כאמור כוסתה על ידי עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - אינם סחירים. ההכנסות וההוצאות הנובעות מנכסים אלה נזקפות לדוח הרווח והפסד על בסיס צבירה, בעוד שתוצאות העסקאות במכשירים פיננסים נגזרים שהוגדרו כ"עסקאות ALM" מחושבות לפי ה"שווי ההוגן". לפיכך, לא מתקיימת הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של נכסי הבסיס והתוצאות הנובעות מהם, לבין העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים בגין אותם נכסי בסיס שנכללו ב"עסקאות ALM". השפעת האמור לעיל הייתה קיטון בהכנסות מפעולות מימון שאינן מריבית בסך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2014, בהשוואה לגידול בסך של 195 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הכנסות המימון ממכשירים פיננסיים נגזרים מפורטות בביאור 24 לדוחות הכספיים.
פעילות בשוק המעו"ף. הבנק פועל בשוק המעו"ף על מדד המניות עבור לקוחותיו בלבד, תוך שמירת בטחונות בהתאם להנחיות הבורסה לניירות ערך. באופציות על שערי החליפין של הדולר, פועל הבנק בשוק המעו"ף הן עבור לקוחות והן עבור עצמו. ללקוחות נבחרים מאפשר הבנק לפעול באשראי בשוק המעו"ף תוך מעקב שוטף וצמוד על סיכון התיק מול הבטחונות.

ניהול סיכון הנזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל התפתחות בלתי צפויה, וייאלץ לגייס מקורות באופן שיגרום לו הפסד מהותי. כיוון שמדובר במצב של אי וודאות, שבו סיכון הנזילות קיים תמיד, הבנק קבע מגבלות חשיפה מקסימלית לסיכון נזילות.
במהלך השנה השלימה הקבוצה את היערכותה להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא הנזילות (342 ו-221) במסגרת זו נערכה הקבוצה לתת גילוי כמותי ולדון דיון איכותי בדבר יחס כיסוי הנזילות (LCR) הן של הקבוצה והן של חברות הבת המהותיות (ראו להלן).

מדיניות

הבנק מנהל את סיכוני הנזילות שלו בכפוף למדיניות לניהול סיכון הנזילות, שאושרה על ידי הדירקטוריון והמביאה לידי ביטוי את הנחיות הרגולטור בתחום והעקרונות המקובלים בתחום זה. המדיניות כוללת התייחסות למספר תרחישי קיצון, מבנה המקורות, כרית הנזילות, וקביעת מגבלות על אומדי הסיכון השונים. בנוסף כוללת המדיניות גם את תוכנית הבנק לטיפול במשבר נזילות (CFP), לרבות הגדרת מערך אינדיקטורים המשמשים לזיהוי מגמות בסיכון הנזילות.
מגבלות החשיפה לסיכוני נזילות. המגבלות שקבע הדירקטוריון במסמך המדיניות החדש שאושר מתייחסות למספר אומדי סיכון וכן למבנה הנכסים וההתחייבויות. בתחילת שנת 2014 נרשמו מספר חריגות ממגבלות הדירקטוריון, שנבעו מכשל נקודתי בתהליכי העבודה. הבנק שומר על רמות נזילות גבוהות, כך שחריגות אלו אינן מצביעות על הרעה בסיכון הנזילות והינן טכניות במהותן. הבנק פעל לשיפור תהליכי העבודה בתחום סיכון הנזילות.

מבנה ותהליכים

מנגנוני הבקרה הפנימית למניעת חריגות מהמדיניות:

- פורום נזילות עסקי אשר מתכנס בתדירות שבועית לפחות, דן במצב הנזילות ובוחן את יישום החלטות הגורמים הניהוליים.
- פורום נאותות המודל, ועדה משותפת לניהול הסיכונים ולנב"ה, שתפקידה לבחון את נאותות הפרמטרים במודל, המתודולוגיה לקביעתם ומגבלות הסיכון ולהמליץ על שינוי ברמת הלחץ המנוהלת.

ועדה לניהול נכסים והתחייבויות (ועדת נב"ה) במסגרת הוועדה נסקר מצב סיכון הנזילות בבנק ובקבוצה. ראו לעיל "ניהול סיכוני שוק".

מערכות מדידה ודיווח

אמידה שוטפת של סיכון הנזילות מספקת למקבלי ההחלטות אינדיקטורים לזיהוי מצבים בהם עולה סיכון הנזילות ומאפשרת שמירה על רמת נזילות נאותה ומבוצעת כאמור תוך שימוש במערכת ייעודית לניהול סיכוני שוק.

הסיכונים מזוהים ומוערכים על בסיס שוטף הן ברמת הקבוצה והן ברמת כל חברה שבפעילותה גלום סיכון נזילות.

זיהוי מגמות במצב הנזילות מבוצע באמצעות מעקב בו נבחנים תוצאות המודל הפנימי, מדדים וכלים נוספים ובחינה שוטפת של אינדיקטורים (KRIs).

חברות הבת הבנקאיות מנהלות אף הן את סיכון הנזילות שלהן בהתאם לנדרש בהוראות.

במהלך שנת 2014 עודכן מסמך המדיניות לניהול סיכון הנזילות.

לפרטים נוספים, ראו "מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק".

הוראה בדבר יחס כיסוי הנזילות ויחס המינוף

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 בנושא: "יחס כיסוי הנזילות"

בעקבות לקחים שהופקו מהמשבר הפיננסי הגלובלי, פרסמה וועדת באזל לפיקוח בנקאי בחודש דצמבר 2010 את מסמך באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית ("באזל III"). אחת מהרפורמות המרכזיות של באזל III הינה פיתוח תקן מזערי לנזילות, המכונה בשם יחס כיסוי הנזילות (LCR – Liquidity Coverage Ratio). התקן נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר ומבטיח זאת באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA – High Quality Liquid Assets), לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן בקלות ובמהירות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צורכי הנזילות בתרחיש קיצון של נזילות הנמשך 30 ימים קלנדריים. התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

ביום 2 באוקטובר 2014, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה, מס' 221, בדבר "יחס כיסוי נזילות", אשר מיישמת את העקרונות שנקבעו על ידי ועדת באזל.

ההוראה קובעת את אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות, לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342 בדבר "ניהול סיכון הנזילות" תמשיך להתקיים במקביל להוראה 221, והתאגידים הבנקאיים נדרשים למלא אחר הדרישות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, לרבות חישוב "יחס נזילות מזערי", השונה באופן החישוב מ"יחס כיסוי הנזילות". בשלב זה, חברות כרטיסי אשראי לא נדרשות למלא אחר ההוראה החדשה, ודרישות הוראה 342 תמשנה לחול עליהן.

ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2015, אך הדרישה המזערית תעמוד על 60%, ותגדל ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017.

הוראת שעה בדבר "יישום דרישות לפי נדבך 3 של באזל – גילוי בגין יחס כיסוי נזילות"

בהמשך לפרסום ההוראה בדבר: "יחס כיסוי הנזילות" (ראו לעיל), פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 2 באוקטובר 2014, הוראת שעה, המרחיבה את דרישות הגילוי שנקבעו בנדבך השלישי, וכוללת דרישות גילוי חדשות בנושא "יחס כיסוי הנזילות".

במסגרת ההנחיות שנכללו בהוראת השעה, התאגידים הבנקאיים יידרשו לכלול בדוח הדירקטוריון מידע איכותי וכמותי באשר ליחס כיסוי הנזילות, כלהלן:

- מידע כמותי - שיתייחס למרכיבים שונים המשמשים בחישוב יחס כיסוי הנזילות, ובכלל זה: הגורמים המשפיעים על יחס כיסוי הנזילות לאורך זמן, שינויים שחלו בתקופת הדוח, הרכב הנכסים הנזילים האיכותיים, ריכוזיות מקורות המימון, תזרימים נכנסים ויוצאים שלא נכללו במודל "יחס כיסוי הנזילות", וכו';
- מידע איכותי - שיתייחס להיבטים איכותיים הכרוכים בניהול סיכון הנזילות, ובכלל זה: מבנה הממשל התאגידי של ניהול סיכון הנזילות, אסטרטגית המימון, השיטות להפחתת סיכון הנזילות, השימוש במבחני קיצון, תוכניות מימון בשעת חירום וכו';
- הרחבת המידע בדוחות הכספיים - הכללת נתונים כמותיים באשר ל"יחס כיסוי הנזילות" גם בביאורים לדוחות הכספיים (הרבעוניים והשנתיים).

הוראת השעה תיכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2015. הבנק נערך ליישום ההנחיות שנכללו בהוראה.

קביעת "יחס מינוף"

ביום 14 בינואר 2014 פרסמה ועדת באזל הנחיות באשר לקביעת "יחס המינוף", לרבות התייחסות לתהליך עתידי לניטור התוצאות המתקבלות בגין יחס זה, עד לקביעת מגבלות מחייבות.

"יחס המינוף" הוגדר על ידי "ועדת באזל" כיחס שבין "מדידת ההון" ל"מדידת החשיפה", כמפורט להלן:

- "מדידת ההון" הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השפעת הוראות המעבר שנקבעו.
- "מדידת החשיפה" הוגדרה כסכום החשיפות הבאות:
  - חשיפה מאזנית - סך הנכסים הכלולים בדוחות הכספיים, לרבות בטחונות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך, למעט נכסים מאזניים בגין נגזרים ובגין מימון עסקאות בניירות ערך;
  - חשיפה לנגזרים - עלות השיחלוף של חוזה הנגזר, בצירוף הסכום בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית של הנגזר במשך התקופה שנותרה עד לסיום החוזה (ADD ON);
  - חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך - לרבות הסכמי רכש חוזר, הסכמי מכר חוזר, עסקאות שאילה והשאלת ניירות ערך ועסקאות הלוואות מרווח;
  - פריטים חוץ מאזניים - חשיפה זו תמדד בגישת המרה ל"שווה ערך אשראי", באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי (CCF), כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203.

בעקבות פרסום הנחיות ועדת באזל האמורה, החל הפיקוח על הבנקים בהיערכות ליישום יחס זה במערכת הבנקאית בישראל. במסגרת זו הפיץ הפיקוח ביום 20 אוקטובר 2014 מסמך, הכולל דרישה לביצוע סקר השפעה כמותית (QIS) ולחישוב יחס המינוף בכל אחד מהבנקים, בהתאם להנחיות שנכללו בטיוטת המסמך.

עד כה הפיקוח טרם פרסם הוראה מחייבת בדבר אימוץ יחס המינוף.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי הוא הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

הסיכון התפעולי שלוב בכל קווי העסקים, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בבנק. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל רמות התפקיד.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350 בדבר ניהול הסיכון התפעולי. קבוצת דיסקונט עומדת בהנחיות ההוראה, אשר העקרונות המרכזיים שלה תאמו את המדיניות וחזון ניהול הסיכונים של הקבוצה.

מדיניות

מדיניות ניהול סיכונים תפעוליים. הבנק פועל לניהול הסיכון התפעולי בהתאם למסמך המדיניות, לרבות הצהרת הסובלנות לסיכון התפעולי, שאושרה לראשונה על ידי הדירקטוריון בחודש מרס 2014, מגדירה יעדים לניטור. חברות הבת אימצו את המדיניות בהתאמות הנדרשות.

מסמך המדיניות לניהול הסיכון התפעולי עודכן ואושר בחודש יולי 2014.

מטרת מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים הינה, להגדיר ולתקשר עקרונות לניהול הסיכונים התפעוליים בכל יחידות קבוצת הבנק ולהבטיח את אפקטיביות הניהול, הבקרה והשליטה בסיכונים התפעוליים המהותיים הגלומים בכל סוגי הפעילויות, התהליכים, המוצרים, המערכות וקווי העסקים. כמו כן, המדיניות מיועדת להבטיח:

- ניהול סיכונים מיטבי, העומד בעקרונות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם לנב"ת 350;
- קיום תהליכי זיהוי הסיכונים, הערכתם, ניטורם השוטף, מדידה ומזעור החשיפה, בקרה שוטפת ודיווח שוטף, להנהלה ולדירקטוריון, של מידע רלבנטי, התומך בניהול פרואקטיבי ואפקטיבי של הסיכון התפעולי;
- ממשל תאגידי הולם - מבנה ארגוני ותפקודי, אשר תומך בניהול הסיכונים התפעוליים;
- הטמעת תרבות דיווח של אירועי כשל, לרבות אירועים מסוג "כמעט ונפגע", כשלי אשראי בהם התממש גם סיכון תפעולי, הפקת לקחים יעילה ויישום המסקנות;
- בקרה פרואקטיבית של קו ההגנה השני על מנת להבטיח אפקטיביות ניהול הסיכונים התפעוליים.

מבנה ותהליכים

מנהל הסיכונים הראשי נושא באחריות העל לניהול סיכון זה בבנק ובקבוצה.

קו ההגנה הראשון

כל ראש חטיבה או מערך אחראי לניהול הסיכון התפעולי הגלום בתחומי פעילותו. כמו כן, בכל החטיבות והמערכים מכהנים בקרי סיכונים תפעוליים שתפקידם, בין היתר, לסייע לראש החטיבה או המערך בניהול הסיכון התפעולי, לרבות זיהוי הסיכונים, אמידתם וגיבוש תוכניות להפחתתם. בקרי הסיכונים התפעוליים עומדים בקשר עם אגף ניהול סיכונים, ומדווחים אליו.

קו ההגנה השני

אגף ניהול סיכונים, אשר כפוף למנהל הסיכונים הראשי, מופקד על גיבוש המדיניות בנושא ניהול הסיכונים התפעוליים, ואחראי לוודא את יישומה, תוך העמדת הכלים הנדרשים לכך, גיבוש מתודולוגיה לזיהוי והערכת הסיכונים, לניטורם והפחתתם ומסירת דיווח עליהם לוועדת מנהלי הסיכונים, להנהלת הבנק ולדירקטוריון. כן אחראי האגף להטמעת תרבות ניהול הסיכונים התפעוליים בקרב יחידות הבנק והקבוצה.
באגף ניהול סיכונים פועלת היחידה לניהול סיכוני מעילות והונאות, שבאחריותה להוות מעגל בקרה שני בניהול סיכוני המעילות בבנק, נועדה לוודא כי סיכוני המעילות מנוהלים באופן צמוד ועקבי על ידי כל מנהלי מוקדי הסיכון, לרבות מעקב אחר התראות החשודות כפעילות של עובדים שלכאורה אינה מורשית.
חברות הבת גיבשו מבנה ארגוני התומך בניהול הסיכונים התפעוליים שלהן, ברוח דומה ובשינויים הנדרשים. מבנה ארגוני כאמור, מאפשר ניהול קבוצתי כולל ויעיל של הסיכונים התפעוליים בקבוצה.
פורום בקרי סיכונים תפעוליים. פורום בראשותו של מנהל סיכונים ראשי. הפורום מתכנס אחת לרבעון, ופעמיים בשנה הוא מתכנס כפורום קבוצתי.

מערכות מדידה ודיווח

מתודולוגיה להערכת הסיכונים. המתודולוגיה להערכת הסיכונים גובשה על ידי המערך לניהול סיכונים ומשמשת את הבנק ואת חברות הבת, בהערכה העצמית השוטפת שלהם, הן של הסיכונים הקיימים והן של סיכונים בתהליכי עבודה חדשים ובמוצרים חדשים. המתודולוגיה נבחנת אחת לתקופה בכדי להבטיח את האפקטיביות והרלבנטיות שלה. לאחרונה עודכנה המתודולוגיה בהתאם לשינויים הנדרשים, בהתייחסות ייחודית לסיכוני המשכיות עסקית וסיכוני מעילות והונאות.
הערכת הסיכונים משקללת את מאפייני התהליך והיקף הנזק שעלול להיווצר, וכן את רמת האפקטיביות של הבקרות הקיימות על סמך פרמטרים שהוגדרו. השילוב בין הערכת הסיכונים והבקרות הקיימות מאפשר הערכה של רמת הסיכון השורשי והשיורי במונחים איכותיים.
סקר סיכונים תפעוליים. סקר הסיכונים התפעוליים הינו אחד מהכלים המשמשים את הקבוצה לזיהוי ולהערכה תקופתיים של הסיכונים התפעוליים אליהם חשופה הקבוצה.

מערכת לניהול סיכונים תפעוליים. מערכת מידע לניהול הסיכון התפעולי הוטמעה באופן מלא בבנק ובמרבית חברות הבת. המערכת מאפשרת ניטור, ניתוח ודיווח של הסיכונים התפעוליים בקבוצת דיסקונט. המערכת מאפשרת ניהול קבוצתי בהתאם למדיניות ולמתודולוגיה להערכת הסיכונים. בהתאם למדיניות ניהול הסיכון התפעולי, יש לערוך סקר סיכונים תפעוליים בכל 3 שנים או במהלך 3 שנים, ולבצעו באמצעות הערכה עצמית (RCSA). בהתאם, החלה קבוצת דיסקונט בביצוע סקר עצמאי, בליווי צמוד ובניהולו של הבקר החטיבתי בכל מערך/חטיבה, שיתפרש על פני 3 שנים, 2014-2016.

מטרת הסקר הינה שמירה על עדכניות ורלבנטיות של מפות הסיכונים התפעוליים, וחיזוק תחושת האחריות על מפת הסיכונים, באמצעות ביצוע תהליך של הערכה עצמית על ידי כל מנהל מוקד סיכון.

הפחתת סיכון

אירועי כשל תפעוליים. דיווח ותחקור אירועי כשל מהווים חלק אינטגראלי מניהול הסיכונים השוטף, במסגרתו מנהלי מוקדי הסיכון מדווחים ומתחקרים אירועי כשל שארעו, מפיקים לקחים, ומשפרים ומחזקים את הבקרות על התהליכים השונים. הבנק בונה מאגר מידע על מימוש אירועי כשל תפעוליים על סמך דיווחים ממוקדי הסיכון השונים בבנק. הבנק שואף להגיע למאגר מידע רחב ומקיף של אירועי כשל. מאגר זה יאפשר ניתוח גורמי הכשל, טיפול במוקדי הסיכון שזוהו ובניית אינדיקטורים לסיכון שיאפשרו בעתיד לנטר את הסיכונים לפני התממשותם.

ניהול שוטף של הסיכונים התפעוליים. הבנק בוחן באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקט באמצעים להפחתת רמת הסיכונים המהותיים. מנהלי מוקדי הסיכון פועלים ליישום תוכניות ההפחתה ומעדכנים, מידי רבעון, בדבר התקדמות היישום של הבקרות החדשות. סטטוס הביצוע של תוכניות ההפחתה מדווח להנהלה ולדירקטוריון על בסיס רבעוני. כמו כן, מנהלי מוקדי הסיכון מעדכנים באופן שוטף את מפות הסיכונים, בעקבות יישום הבקרות (מערכות מידע, נהלים, דוחות וכד'), מזהים ומעריכים סיכונים ובקרות בתהליכי עבודה חדשים או בעקבות שינויים בתהליכי עבודה קיימים. מאגר אירועי הכשל הפנימי מאפשר לתקף את הערכת הסיכונים של מנהלי מוקדי הסיכון ולבחון באופן שוטף האם נדרשת הערכה מחדש של הסיכון.

הפחתת החשיפה לסיכון התפעולי באמצעות רכישת ביטוח. האמצעים בהם עושה הבנק שימוש, במטרה להפחית את החשיפה לסיכונים התפעוליים - כוללים, בין היתר, רכישת פוליסת ביטוח בנקאית ייעודית - בגבול אחריות של 150 מיליון דולר של ארה"ב, המגדרת חלק מהסיכונים התפעוליים אליהם חשוף הבנק.

פוליסת הביטוח של הבנק כוללת מספר פרקים רלוונטים ובהם: (1) פרק הביטוח הבנקאי המתמקד באירועים כגון מעילה באמון של עובדי הבנק, כספים ורכוש יקר ערך בחצרות הבנק, כספים ורכוש יקר ערך בהעברה, זיוף המחאות, בטחונות מזוייפים ומזומנים מזוייפים; (2) פרק ביטוח פשעי מחשב המתמקד באירועים כדוגמת הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכות המחשוב של הבנק או של לשכת שירות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות, שינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני; (3) פרק אחריות מקצועית שנועדה לבטח את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה או דרישה לפיצוי בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק; (4) פרק ביטוח כספות אישיות שנועד לבטח את הבנק בגין אובדן או נזק לרכוש לקוחות לרבות מזומנים ותכשיטים המצוי בכספות אישיות המצוי בכספות אישיות בחצרי הבנק בשטח מדינת ישראל.

כמו כן רכש הבנק, במסגרת פוליסת ביטוח שהוצאה לחברות בקבוצת דיסקונט, כסוי ביטוחי לתביעות כנגד נושאי משרה ודירקטורים, בגבול אחריות של 150 מיליון דולר של ארה"ב. בנוסף, הבנק רכש פוליסת "אש מורחב" לביטוח רכושו, ביטוח לענין אחריותו של הבנק לפי דין לנזקי גוף, על סך של 50 מיליון דולר, וביטוח חבות מעבידים, על סך של 30 מיליון דולר.

היקף הכיסוי הביטוחי של הבנק נבחן בעזרת יועץ מקצועי ובלתי תלוי, ותואם את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301 ו-352.

היערכות הבנק להמשכיות עסקית

תוכנית ההמשכיות העסקית (BCP) של הבנק נועדה להבטיח את המשך תפקודו הסדיר של הבנק בתהליכים עסקיים ובשרותים המוגדרים כחיוניים. זאת, בהתממשות תרחישי חרום ברמה הלאומית וברמה המקומית. התכנית מקיפה ותומכת בתהליכים העסקיים החיוניים, בכל שרשרת אספקתם, מקצה לקצה: תשתיות, מחשוב, חומרה, תוכנה, תקשורת, משאבי אנוש ועוד. כל אלו יבטיחו את ההמשכיות עסקית של הבנק בתנאי קיצון תוך מתן מגוון שירותים ללקוחות הבנק, ברמת שירות סבירה.

לרשות הלקוחות עומדים מערכים ושירותים תומכים ברשת הקמעונאית והעסקית: סניפי גרעין בפריסה ארצית הערוכים ומצוידים להמשכיות עסקית בחרום, סניפים מגבים לסניפים שניזוקו, ערוצי הבנקאות הישירה בטלפון ובאינטרנט, המאפשרים שירותי בנקאות מכל מקום 24 שעות ביממה, קו חם ללקוחות סניפים שנסגרים, מכשירי בנקאות מהירה בפריסה ארצית המאפשרים ביצוע פעילות בנקאית בשירות עצמי. בנוסף, קיימת יכולת פריסת סניפים ניידים בחרום.

בבסיס ההערכות להמשכיות עסקית עומד הגיבוי לתשתיות טכנולוגיות חיוניות שהקים הבנק. מערך הגיבוי מתבסס על: גיבוי חם למחשב מרכזי באתר ייעודי מרוחק, אתר גיבוי לחדר עסקות, אתר גיבוי לשירותי הבנקאות הישירה/טלבנק דיסקונט, גיבוי חם אקטיבי למערכות המידע החיוניות, גיבוי מערך הסליקה באמצעות הסכמי גיבוי עם בנקים אחרים ועוד.

רגולציה ובקרה. הבנק פועל ליישום רגולציה בתחום ההמשכיות העסקית בהתאמה ל: הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 - ניהול המשכיות עסקית; ישום המלצות מסמך "הערכת מסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית" של הפיקוח על הבנקים; עדכון תרחישי ייחוס בהתאמה למסמך "תרחישי ייחוס למערכת הבנקאית" של הפיקוח על הבנקים; הוראת דיווח לפיקוח בעת חרום.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355, בנושא: "ניהול המשכיות עסקית". בהמשך להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355, שפורסמה בחודש דצמבר 2011, ובעקבות סקר מיגון אתרים קריטיים, שבוצע במערכת הבנקאית, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 26 במאי 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי 355, הכוללת הנחיות שנועדו להסדיר את נושא מיגון האתרים הקריטים, ובכללן: דרישה למגן אתר ראשי או חלופי מפני מלחמה קונבנציונלית ומפני רעידות אדמה; מיגון כל אתר המשמש לעיבוד נתונים מפני מלחמה, היתר לחברה בת בנקאית להסתמך על האתר הקריטי של החברה האם. ההנחיות החדשות נכנסו לתוקף במועד אישור התיקון.

הוראת דיווח לפיקוח - דיווח בשעת חירום. ההוראה חלה על תאגידים בנקאיים, על חברות שירותים משותפות ועל חברות כרטיסי אשראי. ההוראה מפרטת אילו נתונים ומידע ובאיזו תדירות יש לשלוח לפיקוח על הבנקים מעת שהמפקח על הבנקים הכריז על שעת חירום.

אסטרטגיה

בחודש יולי 2014, אושר מסמך אסטרטגיה לניהול המשכיות עסקית. המסמך הינו חלק ממסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית, הנדרשת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355, הוא מגדיר את תפיסת הפתרון של הבנק להתמודדות עם משבר המשכיות עסקית, ומהווה את הבסיס למבנה המקיים את ההמשכיות העסקית. האסטרטגיה מתייחסת הן להיבטי החירום של ההמשכיות העסקית, והן להיבטי השגרה שלה ומעודכנת על ידי ההנהלה בהתאם לצורך.

מדיניות

מסמך מדיניות ניהול המשכיות עסקית מגדיר את מטרות ההיערכות לניהול המשכיות עסקית; המבנה הארגוני בשגרה ובחרום; סמכות ואחריות מנהלים במערך ההמשכיות העסקית; מתודולוגיה לניהול המשכיות עסקית.

מבנה ותהליכים

כל חטיבות הבנק שדרגו את היערכותן לקיום המשכיות עסקית בהתאם לתוכנית עבודה רוחבית, ששמה דגש על יישום 5 "עוגנים" (עדכון תיק חרום, קיום דיוני שולחן עגול, גיבוש תוכניות מענה, מעקב ובקרה על סגירת פערים, הדרכה אימון ותרגול).

חטיבות הבנק עדכנו במהלך שנת 2014 את תוכנית המענה החטיבתית להמשכיות עסקית (תיק חרום) על פי תבנית אחידה שגובשה ומשמשת את כלל חטיבות הבנק.

"מדד כשירות" חטיבתי מסייע לבנק להעריך באופן אובייקטיבי את מידת מוכנותו לקיום המשכיות עסקית ולמקד את השקעת המשאבים הנדרשים בהתאמה.

אושרה מתודולוגיה להערכת תהליכים חיוניים בחירום ובוצע סקר (BIA Business Impact Analysis) לבחינת ההשפעות על תהליכים עסקיים במצבי משבר שונים, בהתאם לתרחישי ייחוס שקבע הפיקוח על הבנקים, במסגרתו נקבעו התהליכים החיוניים בבנק והוצגו להנהלה הפערים וההמלצות העיקריות.

תרגול. חלק משמעותי מרמת מוכנות גבוהה לניהול המשכיות עסקית הינו ביצוע תרגול והדרכה. בבנק גובשה תוכנית תרגול רב שנתית ובמסגרתה נבחנים תהליכי העבודה הקשורים להמשכיות עסקית ומופקים לקחים לטיובם.

במהלך השנה ביצעו יחידות הבנק כ-54 תרגילים להעלאת מוכנות הבנק להתממשות אירועי המשכיות עסקית, ובכלל זה: תרגיל הנהלה, תרגילי שטח, תרגול פריסת סניף נייד; תרגול הפעלת אתרים חלופיים ייעודיים; תרגול אכלוס חלופי של יחידות עיסקיות/מרחבים ויחידות מטה; תרגול תשתיות טכנולוגיות והעתקת מתקנים טכנולוגיים; תרגול מתודי של סוגיות עיסקיות ותפעוליות בעת חירום.

הדרכה. בשנת 2014 בוצעה תכנית הדרכה, הסמכה והטמעה רחבה ומגוונת אשר כללה תחומי הצלת החיים, במסגרתה בוצעו 16 פעילויות הדרכה.

מערכות מדידה ודיווח

מיפוי הסיכונים להמשכיות עסקית, הערכתם וניטורם, מתבצע כחלק מזיהוי והערכת הסיכונים התפעוליים, מנוהל במערכת לניהול סיכונים תפעוליים, ובכך מסייע בידי הבנק לנהל את הסיכונים בשקיפות גבוהה ובאפקטיביות.
מערכת נוספת התומכת בתהליך הינה מערכת לניהול משברים. במסגרת הטמעת המערכת הוכנו נהלים והוזן אליה המידע הרלבנטי.

ניהול סיכוני טכנולוגית המידע

כללי. מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של תאגיד בנקאי, לאור היותו של המידע, על כל היבטיו והשלכותיו, בעל השפעה מכרעת על יציבות התאגיד והתפתחותו. סיכוני טכנולוגיות המידע הינם סיכונים הנובעים משימוש או מהעדר שימוש של תאגיד בטכנולוגיות מידע ו/או מתלות של תאגיד בהן.

אסטרטגיה ומדיניות

לבנק מסמכי מדיניות בתחום טכנולוגית המידע כלהלן:

- מדיניות טכנולוגית המידע, שמהותה היבטי ניהול ותפעול טכנולוגיית המידע;
- מדיניות אבטחת המידע, שמהותה עקרונות מנחים לנושא שמירת אמינות, סודיות וזמינות המידע;
- מדיניות לניהול סיכוני טכנולוגית המידע, שמהותה עקרונות ייסוד לצמצום חשיפתה של הקבוצה להתממשות סיכונים אלו.

מבנה ותהליכים

ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול משמש כמנהל סיכוני טכנולוגיות המידע בבנק ובקבוצה.

יחידות לניהול הסיכון

קו ההגנה הראשון. במסגרתו פועלות שתי יחידות מרכזיות, מחלקת סיכוני IT ומחלקת אבטחת מידע.

- **מחלקת ניהול סיכוני IT.** באחריותה להתוות, בשיתוף מערך ניהול סיכונים, את מדיניות סיכוני טכנולוגית המידע; להנחות את יחידות המחשוב בבנק ובקבוצה בנושאי ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע, ולפקח אחר נאותות יישום המדיניות בנושא; להתוות תהליכי בקרה שמטרתם להבטיח כי החשיפה לסיכוני טכנולוגיית המידע לא תחרוג מהסובלנות המכסימלית לסיכון שנקבעה, וממגבלות החשיפה שנקבעו בהתאם ולבצע, מדי תקופה, הערכה עצמית של הסיכון ואפקטיביות תהליך ניהול הסיכונים.
- **מחלקת אבטחת מידע.** במסגרת המחלקה פועלים מומחי תוכן שונים בנושאי אבטחת מידע. באחריות המחלקה להתוות את מדיניות אבטחת המידע בבנק ובקבוצה; להנחות את היחידות השונות בחטיבת טכנולוגיות ותפעול, בבנק ובחברות בת מסויימות בנושאי יישום היבטי אבטחת מידע במערכות השונות ולפקח אחר יישום המלצותיה; ליישם תהליכי בקרה שונים להערכת איכות אבטחת המידע, לרבות מבדקי חדירה למערכות באמצעות גורם בלתי תלוי ועוד.

קו ההגנה השני. פונקציה ייעודית שפועלת במערך ניהול סיכונים ברמה קבוצתית, באחריותה: ווידוא בלתי תלוי באשר לנאותות תהליכי ניהול הסיכונים; אתגור מפות סיכוני טכנולוגיית המידע; ניטור עמידה במגבלות הסובלנות לסיכון שנקבעה; ווידוא ניהול סיכונים אפקטיבי בפרויקטים אסטרטגיים בתחום טכנולוגיית המידע; והערכה בלתי תלויה של נאותות היערכות מערך טכנולוגיית המידע למצבי חירום ו/או מצבי קיצון.

ועדות מרכזיות

בקבוצה פועלות שתי ועדות קבוצתיות אשר בראשן עומד ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול.

- **ועדת ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע.** באחריות הוועדה בחינה של מדיניות ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע, בחינת סיכונים ואירועי כשל מהותיים בתחום סיכוני IT והפקת מסקנות, בחינת העמידה ברף הסובלנות לסיכוני טכנולוגיות המידע שנקבע ועוד;
- **ועדת היגוי עליונה לאבטחת מידע.** באחריות הוועדה בחינת איומים וסיכונים חדשים ו/או מהותיים בתחום אבטחת המידע, בחינת אירועים חריגים, מתן הנחיות ביצוע ופעולה למזעור הסיכונים, מעקב ובקרה אחר יישום מדיניות אבטחת המידע ועוד.

תהליכי הליבה לניהול הסיכונים

תהליכי הליבה מבוססים על עקרונות ניהול הסיכונים, בהתאמות הנדרשות לעולם טכנולוגיית המידע, בזה: מיפוי כלל מערכות הבנק להערכת רמת חשיבות כל מערכת לפעילות העסקית של הבנק והערכת סביבת הבקרה הקיימת של המערכת, אמידת החשיפה להתממשות סיכונים עסקיים כגון: סיכון אשראי, שוק, ציות וכד' הנובעים מכשל במערכת מסוימת ועוד.
בנוסף, נערכים סקרי סיכוני IT וסיכוני אבטחת מידע במערכות הבנק, בתדירות התואמת את קריטיות המערכת והסיכון הטמון בה.
תהליכים אלו מאפשרים מיקוד יעיל בתחומים ובמערכות שזוהו כבעלי הסיכון הגבוה יותר לשיבוש הפעילות העסקית, בניית תוכנית עבודה רב שנתית וכן התאמה מהירה של אסטרטגיית ניהול הסיכון ומפת הסיכונים, בהתאם לשינויים שמתרחשים בבנק ו/או בסביבת הפעילות שלו.

דיווחים

ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול מדווח להנהלה ולדירקטוריון בתדירות קבועה על מקרים בהם היתה חריגה מרף הסובלנות לסיכון בתחום טכנולוגיית המידע בבנק ובחברות הבת בקבוצה שפעילותן נסמכת על שירותי מיחשוב שמספק להן הבנק, וכן על סיכונים ברמת חשיפה "גבוהה מאוד"/"גבוהה", אירועי כשל מהותיים, הפעולות המתקנות שננקטו בגינם ועוד.

המשכיות עסקית

כחלק מהיערכות הבנק להבטחת המשכיותו העסקית, עומד לרשותו אתר משני הפועל ברציפות, שביכולתו לתמוך בתהליכי הליבה של הבנק ובתהליכים נוספים במקרה בו אתר היצור מושבת. בנוסף, כחלק מצמצום הסיכון בגין פגיעה בשני מאגרי המידע, הקים הבנק אתר בו מנוהל עותק נוסף של הנתונים על גבי מערך דיסקים (זאת בנוסף לשני המערכים הקיימים ומערך הגיבוי על גבי קלטות הקיים בבנק). כמו כן, הבנק נמצא בשלבים מתקדמים של בחינת העברת האתר המשני לאתר חדש העונה לסטנדרטים מתקדמים בתחום.

טיוטת הוראות בדבר ניהול הסיכון הקיברנטי ובדבר דיווח על אירוע קיברנטי

ביום 11 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה מעודכנת של הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר "ניהול ההגנה הקיברנטית". ביום 2 ביוני 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים בדבר "דיווח על אירוע קיברנטי".
טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר "ניהול ההגנה הקיברנטית". ההוראה מדגישה את גישת הפיקוח על הבנקים, כי הסיכון הקיברנטי הינו נושא חוצה ארגון, וכוללת הסדרה של דרישות וציפיות הפיקוח על הבנקים מתאגידים בנקאיים בנושא ניהול הסיכון הקיברנטי. הטיוטה רואה את ניהול הסיכון הקיברנטי כחלק מהמערך הכולל של ניהול הסיכונים בתאגיד הבנקאי, וקובעת כי על התאגידים הבנקאים לתת דגש מיוחד ולנקוט בצעדים הדרושים לצורך ניהול אפקטיבי של הסיכון.
ההוראה כוללת: פירוט של עקרונות היסוד לניהול ההגנה הקיברנטית; פירוט של תפקידי הדירקטוריון וההנהלה הבכירה, תיאור תפקיד מנהל ההגנה הקיברנטית ומערכי הניהול, תיאום ובקרה הנחוצים לצורך קיום הגנה אפקטיבית; תפיסת ההגנה הקיברנטית, הגדרת אסטרטגית הגנה קיברנטית, קביעת מסגרת לניהול הסיכון הקיברנטי, הגדרת מדיניות הגנה וגיבוש תוכניות עבודה; דרישה לקיום תהליך לניהול הסיכון הקיברנטי, לרבות זיהוי הסיכון, הערכת סיכונים, קביעה והערכה של בקרות ההגנה הקיברנטית ודיווח על סיכונים; יעדי הבקרות שעל התאגיד לבסס בכדי לצמצם את החשיפה לאיום הקיברנטי.
טיוטת הוראת דיווח לפיקוח בדבר "דיווח על אירוע קיברנטי". הטיוטה מעגנת הוראת דיווח חדשה המסדירה מתן דיווחים בזמן אמת, במתכונת דיווח קבועה מראש, בנושאים הבאים: התרעה על אירוע קיברנטי, זיהוי אירוע קיברנטי, ביסוס אירוע קיברנטי, בלימה והכרעה של אירוע קיברנטי, השבה לאחר אירוע קיברנטי ופרסום ופומביות של אירוע קיברנטי.
טיוטת הוראה בדבר "ניהול סיכונים בסביבות מחשוב ענן". ביום 10 בספטמבר 2014, הפיץ המפקח על הבנקים טיוטה מעודכנת של הוראה בנושא ניהול סיכונים בסביבות מחשוב ענן. הטיוטה עוסקת בניהול הסיכונים הנובעים מפעילות בענן. בהתאם לטיוטה, הפיקוח אינו אוסר שימוש בשירותים מסוג זה, למעט שימוש לצורך פעילויות ומערכות ליבה, אך מחייב קבלת היתר מהפיקוח לפני כל שימוש במיחשוב ענן, שבמסגרתו מאוחסן מידע אצל ספק, וכן נקבעו בטיוטה מגבלות ותנאים נוספים לשימוש בשירותי ענן. הטיוטה שמה דגש על מעורבות ההנהלה והדירקטוריון בניהול הנושא והסיכונים הכרוכים בו, חובת גיבוש מסמך מדיניות לנושא, ובקרות אותן נדרש להטמיע בגין פעילות מסוג זה.
הבנק נערך למימוש תוכנית יישום, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא.

השלכות סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות

איומים במרחב הקיברנטי. ככלל, איומים במרחב הקיברנטי (Cyberspace) מוגדרים כאיומים העשויים לגרום להשבתה, מניעת שירות מהותי, פגיעה מהותית בסודיות ושלמות המידע וביצוע פעילות עוינת והונאות. בתקופה האחרונה אנו עדים להחמרה כלל עולמית באיום זה, הן מהיבט היקף ההתקפות והן מהיבט תחכומן.

בשנת 2014 לא היו תקרית קיברנטית אחת או יותר שהשפיעו מהותית על המוצרים או השירותים של הבנק או של הקבוצה, על קשריהם עם לקוחות או על התנאים התחרותיים.

מבנה ותהליכים. בבנק פועל מנהל אבטחת מידע, הכפוף ישירות לראש חטיבת טכנולוגיות ותכנון. לפרטים בדבר תפקידי מחלקת אבטחת מידע, ראו לעיל.

מימוש יעדי אבטחת המידע מתבצע באמצעות יישום שורה של אמצעי הגנה, ניטור ובקרה. החל מקווי מדיניות ונהלים, קביעת תחומי אחריות וסמכות, התקנת טכנולוגיות הגנה ואישוש, וכלה בשיטות לניטור וטיפול באירועי אבטחה.

סקרי אבטחת מידע ומבדקי חדירה למערכות החברה מבוצעים על ידי חברות חיצוניות בלתי תלויות המתמחות בתחום אבטחת מידע וסיכוני IT. תדירות עריכת הסקר על כל מערכת, נקבעת בהתאם לקריטיות המערכת והסיכון הטמון בה.

הגנה על אתרי הבנק. בהתאם למדיניות הבנק בנושא מוטמעות במערכות הבנק מערכות למניעת גישה בלתי מורשית וכן מערכות לניטור וזיהוי חריגה מפעילות מותרת. ההגנה על אתרי השיווק והפעולות של הבנק הינה רציפה. הבנק מפעיל מוקד אבטחת מידע, שפועל ברציפות כל ימות השנה (24 שעות, 365 ימים), ובאחריותו בין השאר, לזהות ולהתריע על כל פעילות שמטרתה לפגוע באתרי הבנק או בלקוחותיו (באמצעות אתרים מתחזים). אתרי הפעולות של הבנק אשר מספקים שירות ללקוחות ברשת האינטרנט מוגנים במספר שכבות הגנה הכוללות רכיבי אבטחת חומרה/תקשורת/ושירותי מודיעין לקבלת מידע על תקיפות וכתובות עוינות. מערכות תשתית מנוטרות ומדווחת למוקד אבטחת המידע, הבנק נוקט בפעילות שוטפת, להגברת המודעות ושיפור התרבות הארגונית בהיבטי אבטחת מידע, הכוללת בין השאר, הדרכות ומנשרים.

כחלק מניהול הסיכון, הבנק מתחקר אירועים שונים ומפיק לקחים ותובנות. תובנות אלה, יחד עם סקרי אבטחת מידע מאפשרים לבנק למפות פערים לטיפול ולהגדיר קדימויות בטיפול, על בסיס נבנות תוכניות העבודה.

סיכונים סביבתיים

בהנחיות המפקח על הבנקים בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים וניהולם, מפורטים היבטים אפשריים שונים לחשיפת התאגידים הבנקאיים לסיכונים סביבתיים ומודגש בו הצורך להתייחס לסיכונים אלה באופן פרטני. סיכונים אלה עשויים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון נזילות). סיכון סביבתי לתאגיד הבנקאי יכול לנבוע מירידה בערך בטחונות בעת שימומשו. כמו כן, הסיכון עשוי להתממש באופן עקיף, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של חייב בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. פגיעת מוניטין גם אפשר שתוכר כחלק מהסיכון הסביבתי, כתוצאה מהאפשרות שייוחס לתאגיד הבנקאי קשר לגורם למפגע סביבתי.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק בנושא סיכונים סביבתיים, הוגדר תהליך הערכה של רמת הסיכון הסביבתי ושל איכות ניהול הסיכון של הלקוחות העסקיים בעת מתן אשראי ובעת ההערכה התקופתית של איכות הלקוחות, תוך התייחסות נפרדת ללקוחות בעלי פוטנציאל גבוה לסיכון סביבתי. ניטור סיכון האשראי החשוף לסיכונים סביבתיים מהותיים מבוצע באופן שוטף במהלך השנה.

כחלק מתהליך הטמעת ניהול הסיכונים הסביבתיים לגורמים העסקיים, בוצעו הדרכות על ידי מומחים חיצוניים.

סיכונים משפטיים

על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350 מיום 14 בפברואר 2012, הסיכון המשפטי הינו חלק מהסיכון התפעולי, המוגדר שם כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים, כאשר הסיכון המשפטי מוגדר ככולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים.

בין הסיכונים המשפטיים העיקריים, ניתן למנות את אלה: אי ידיעת הדין, המקומי או הזר, החל על פעילות הבנק והקבוצה, וכפועל יוצא מכך העלאת הסיכון לייעוץ משפטי שגוי, העדר ודאות משפטית ביחס לדין החל, כשל בזיהוי השינויים בדין במועד בשים לב לשינויים הרבים החלים בו מעת לעת, פעילות עסקית ללא לווי משפטי, שימוש במסמכים סטנדרטים שאינם מתאימים, אי קיום הוראות חוק ו/או רגולציה, שעלול לגרור עיצומים כספיים ו/או אחריות פלילית על הבנק ו/או עובדיו.

היועצת המשפטית הראשית הינה מנהלת הסיכונים המשפטיים והאחראית על ניהול הסיכון המשפטי בבנק ובקבוצה. במסגרת ניהול הסיכונים המשפטיים פועל הבנק לאיסוף וריכוז מידע בקשר לסיכונים משפטיים, בבנק ובקבוצה, ובכלל זה מידע לגבי שנויי חקיקה ו/או עדכוני פסיקה,

בעלי השלכה מהותית על פעילותו של הבנק, וכן מידע לגבי תביעות והליכים משפטיים מהותיים בהם מעורב הבנק. לבנק מדיניות ניהול סיכונים משפטיים, אשר נועדה למזער את החשיפה לסיכונים משפטיים. במסגרת זו, פועל הבנק לאיתור מוקדי הסיכונים המשפטיים, ולגיבוש הליכים, נהלים ושגרת דיווח לצורך טיפול ומעקב אחר סיכונים אלה.
ביום 10 בנובמבר 2014 אישר דירקטוריון הבנק את מסמך מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים המעודכן של קבוצת דיסקונט.

אכיפה פנימית

ביום 27 בינואר 2011, פורסם חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, הכולל רפורמה בסמכויות האכיפה של רשות ניירות ערך (להלן: "הרשות"). החוק מעניק לרשות, בנוסף לסמכויות האכיפה שכבר היו נתונות בידה קודם לכן, גם סמכויות אכיפה מנהלית כנגד יחידים וכנגד חברות, בגין הפרות חוקי ניירות ערך ובכלל זה חוק ניירות ערך, חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות וחוק השקעות משותפות בנאמנות.
ביום 17 באוגוסט 2011 פורסם חוק הגברת האכיפה בשוק ההון תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, המרחיב את סמכויות הפיקוח של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ומעניק לו סמכויות בירור מינהלי לצורך בירור קיומן של הפרות חוקי הפיקוח בתחומי הביטוח, הגמל והייעוץ הפנסיוני, וזאת לצורך הבטחת ביצועם ואכיפתם של חוקי הפיקוח בדומה לסמכויות האכיפה המנהליות שהוקנו כאמור לרשות ניירות ערך. בחוקי הפיקוח על הביטוח ועל הגמל, מעוגנות סמכויות הממונה לעניין פיקוח ובירור מנהלי והסדרים חדשים לעניין הטלת עיצומים כספיים. באשר לחוק הייעוץ הפנסיוני, עוגן תיקון מצומצם יותר, באופן שאין בו הסדרים חדשים לעניין הטלת עיצומים כספיים.
הנהלת הבנק והדירקטוריון אישרו תוכנית פעולה מקיפה ותחומה במועדים, לשם גיבוש תוכנית אכיפה פנימית, המותאמת לבנק ולקבוצה, בשים לב לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא ודרישות הרגולציה הרלוונטית ובשים לב לנהלים ולתהליכים הקיימים בבנק. בהמשך לאמור מינה הדירקטוריון ממונה על האכיפה, בכפיפות ליועצת המשפטית הראשית, אימץ מדיניות אכיפה ופעל לגיבוש תכנית אכיפה, המיושמת בבנק. בהתאם לתכנית כאמור, ננקטות בבנק ובקבוצה פעולות להוצאתה לפועל בהתאם.

סיכוני רגולציה

סיכון רגולציה הינו חלק מהסיכון המשפטי, והוגדר על ידי הבנק כהפסד הנובע מאי עמידה בהוראות רגולטוריות שונות, לרבות דרישות הרגולציה הזרה, החלות על הבנק והקבוצה.
פעילותו של הבנק מוסדרת בהוראות רגולטוריות שונות, אשר מכוחן מוטלות על הבנק מגבלות שונות על תחומי הפעילות ומקורות ההכנסה, והמטילות חובות החלות על הבנק מתוקף מעמדו כ"תאגיד בנקאי". הוראות אלה כוללות, בין היתר, את חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, חוק ההגבלים עסקיים, התשמ"ח-1988, הוראות ניהול בנקאי תקין, לרבות תקנות כללים וחובות נוספות המוטלות על הבנק מצד רשויות הפיקוח השונות להן הוא כפוף במסגרת פעילותו.
הבנק וחברות הבת שבשליטתו חשופים לשינויים תכופים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות שונות, שנקבעים לעיתים אף באופן רטרואקטיבי, אשר חושפים את הבנק וחברות הבת שלו לסיכונים הכרוכים בשינויים תכופים בתהליכי העבודה, ולעלויות הכרוכות בהערכות הנדרשות ליישום ההוראות הרלבנטיות. במסגרת ניהול סיכון הרגולציה נערך מעקב שוטף אחר שינויי חקיקה ורגולציה בעלי השפעה מהותית על פעילותו של הבנק, על מנת להיערך ליישום ההוראות החלות על הבנק והחברות שבשליטתו.

סיכוני ציות

סיכון ציות הוא סיכון בחשיפת התאגיד הבנקאי לסנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי, או פגיעה במוניטין, כתוצאה מכשלון בציות להוראות חוק ורגולציה.
סיכון הציות בבנק מנוהל על ידי קצין הציות בקשר עם הוראות רגולציה צרכניות, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308 (לעניין הרגולציה שעניינה איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, ראו להלן "הממונה על איסור הלבנת הון").
פעילות הבנק וחברות הבת שלו כפופה להוראות צרכניות שונות (חוקים, תקנות, צווים, רגולציות והוראות, המסדירים את הפעילות הבנקאית בישראל בנוגע ליחסים שבין הבנק ללקוח), הן בתחום הבנקאות והן בתחומים אחרים.

אי ציות להוראות צרכניות עלול לחשוף את הבנק לסנקציות שמקורן בהוראות הרגולציה (כגון קנסות, עיצומים כספיים וכיוצ"ב), להטלת אחריות פלילית על הבנק ועל נושאי משרה בו, להפסד כספי ולסיכוני מוניטין.

פעילויות חדשות בבנק, שינויים תכופים ברגולציה הצרכנית וריבוי הוראות רגולציה צרכניות החלות על הבנק ועל חברות הבת בתחומי פעילות קיימים או חדשים, מצריכים התאמה של תשתיות לתמיכה בחובות הנגזרות מהם.

טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308 "ציות ופונקצית הציות בתאגיד בנקאי". הטיוטה הופצה ביום 23 בדצמבר 2014 ומוצע בה לקבוע את אחריות דירקטוריון והנהלת הבנק לוודא יישום של כלל הוראות הרגולציה ונהלי הבנק.

הבנק החל בהערכות לוידוא יישום הוראות רגולציה שאינן צרכניות.

מסמך מדיניות לניהול סיכון הציות. מסמך מדיניות לניהול סיכון הציות אושר בדירקטוריון הבנק והוחל, בשינויים המחויבים על חברות הבת, לרבות אי די בי ניו יורק. מסמך המדיניות מעגן עקרונות בסיסיים ממסמכי באזל בהיבטי ציות ועקרונות הממשל התאגידי. המסמך מגדיר את המבנה של מעגלי הבקרה התומכים בניהול סיכון הציות ואת תחומי אחריותם, מפרט את תהליכי הליבה העיקריים בפעילות קצין הציות ואת הכללים לניהול סיכונים קבוצתי.

תשתית תומכת. בבנק קיימים סוגים שונים של תשתיות, לוידוא יישום הרגולציה - תשתית מיכונית, בקרה, הטמעה (נהלים) והדרכה. במסגרת בחינת פעילות חדשה או הוראת רגולציה חדשה, נבחנות התשתיות התומכות בפעילות/ברגולציה והתאמתן לסיכון הנגזר מהפעילות/הרגולציה החדשה. כמו כן, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, אחת לחמש שנים מבוצע סקר תשתיות, אשר מטרתו לוודא כי הבנק ערוך ליישום וקיום חובותיו הנגזרות מההוראות הצרכניות. סקר התשתיות האחרון בבנק הושלם בחודש דצמבר 2013 ונדון בדירקטוריון הבנק ובחברות הבת הרלבנטיות.

בשלהי שנת 2014 עלתה ליצור מערכת ממוכנת לניהול סיכון הציות, אשר תאפשר ניהול הסיכון בצורה מבוססת סיכון ומעגנת את תוצרי סקר התשתיות שבוצע.

בבנק קיימת תשתית של נהלים, המיועדת להביא לאכיפת הציות לדרישות השונות של הוראות הרגולציה הצרכניות. הנהלים מתעדכנים מעת לעת בהתאם להוראות הרגולציה ובהתאם לפעילויות השונות המבוצעות על ידי הבנק. במקביל מעודכנות גם מערכות התומכות בקיום הוראות הרגולציה האמורות בפעילויות שונות. כמו כן, לצורך הגברת המודעות לחשיבות הציות, נערכות בבנק הטמעות והדרכות בנושא הציות בקרב עובדי הבנק ומנהליו בכלל, ובנושאי ציות להוראות רגולציה צרכנית הרלבנטית לסביבת העבודה של אוכלוסיות עובדים ייעודיות בפרט.

בקרה ופיקוח. הציות להוראות הרגולציה הצרכניות, נאכף באופן שוטף באמצעות מערכות בקרה ופיקוח שונות - קצין הציות, נאמני ציות וביקורת פנימית. במטרה לשפר את מנגנוני הבקרה ולהדק את הפיקוח על הציות להוראות הרגולציה כאמור, לרבות בנושא איסור הלבנת הון, מונו בבנק קציני ציות, נאמני ציות, ברמות ארגוניות שונות (סניפים, מרחבים, חטיבות - לפי הענין).

הביקורת הפנימית בודקת באופן רציף ומתמשך את כל תחומי הפעילות של הבנק. לפרטים בדבר פעילות הביקורת הפנימית ראו סעיף "הביקורת הפנימית בקבוצה" להלן.

קצין הציות. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, קצין הציות אחראי לרכז את הטיפול של הבנק בציות להוראות צרכניות לרבות בתחום איסור הלבנת הון.

קצין הציות הראשי בבנק, מנהל בכיר הכפוף לסמנכ"ל, מרכז ומנהל את תחום הציות ואת תחום איסור הלבנת הון, במסגרת אגף ציות ואיסור הלבנת הון כחלק ממערך ניהול סיכונים.

קצין הציות משמש בתפקיד זה גם במספר חברות בת של הבנק. מרבית חברות הבת בארץ ובחו"ל מינו קציני ציות משלהן בהתאם להוראה האמורה וקצין הציות הראשי מקיים עימם קשר על בסיס קבוע. בין פונקצית הציות בבנק לפונקציות הציות בחברות הבת קיים ממשק לצורך עדכון ותיאום אשר במסגרתו, בין היתר, פועל פורום קבוע של קציני ציות של הקבוצה בארץ המתכנס מידי רבעון. כמו כן, מתקיים מהלך להידוק הממשק עם פונקציות הציות בשלוחות חו"ל של הבנק (אי די בי ניו יורק, אידיבי (סוויס) בנק והסניף בלונדון).

לצורך פעילותו מסתייע קצין הציות בוועדת תיאום המתכנסת מדי רבעון.

קצין הציות עוקב אחר היערכות הבנק לקיום החובות המוטלות עליו מכח הוראות צרכניות, מעורב באופן פעיל בהיערכות לקראת פעילות חדשה בבנק, לצורך וידוא עמידת הבנק בחובות כאמור אשר רלבנטיות לפעילות חדשה של הבנק, ועוקב אחר תיקון ליקויים שונים בנושא הציות להוראות צרכניות. קצין הציות מגיש דוחות רבעוניים, אשר כוללים את סיכום פעולותיו, למנכ"ל הבנק ולמנהלים הכלליים של חברות הבת בהן הוא משמש כקצין ציות. בנוסף, קצין הציות מגיש דוח סיכום פעילות שנתי למנכ"ל הבנק, למנהלים הכלליים של חברות הבת האמורות ולדירקטוריונים של הבנק ושל חברות הבת האמורות. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין ובתדירות הקבועה בהן, מבוצע בבנק סקר תשתיות הכולל מיפוי של ההוראות הצרכניות החלות על הבנק והחובות הנגזרות מהן, החשיפות הפוטנציאליות שבאי קיום החובות האמורות ומתקיים מעקב אחר ההערכות ליישומן באמצעות התשתיות התומכות בקיום החובות (נהלי עבודה, תשתיות מיכון ואמצעי בקרה אחרים).

הממונה על איסור הלבנת הון הינו תפקיד נוסף אותו ממלא קצין הציות הראשי ומינויו לתפקיד זה מכוח הוראות חוק איסור הלבנת הון (להלן: "החוק") וחקיקת המשנה על פיו, והוא אחראי על מילוי החובות המוטלות על הבנק בתחום איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, בהתאם לנדרש בחוק ובהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411. כאמור, יחידת איסור הלבנת הון מהווה חלק מאגף הציות אשר במערך ניהול הסיכונים בבנק.
חברות הבת בארץ ושלוחות הבנק בחו"ל הנדרשות לכך, מינו אף הן ממונה כנדרש בדין.
אי ציות להוראות החלות על הבנק בתחום איסור הלבנת הון חושף את הבנק, להטלת עיצומים כספיים, לסיכוני מוניטין, וכן להליכים פליליים, אשר עלולים להינקט נגד הבנק ועובדיו בשל הפרת הוראות הדין בתחום זה.
הממונה על איסור הלבנת הון אחראי על כתיבת נהלי עבודה והקמת התשתית המיכונית הדרושה לצורך עמידה בהוראות הדין החלות על הבנק בתחום זה, וכן על הגשת הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון, בגין פעולות החייבות בדיווח על פי החוק. הבנק נעזר במערכת מיכונית לצורך ניטור פעולות הנחזות כבלתי רגילות החייבות בדיווח.
בבנק נערכת פעילות הדרכה שוטפת ביחידות השונות לצורך העלאת הידע והגברת המודעות לנושא זה.
הממונה על איסור הלבנת הון מקיים קשר עם חברות הבת בארץ ועם שלוחות הבנק בחו"ל, לצורך מעקב אחר יישום מדיניות הבנק והוראות הרגולציה בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, על בסיס קבוצתי וזאת, בהתאם למדיניות הקבוצתית.
לעניין החקיקה בנושא איסור הלבנת הון, ראו "חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור" בסעיף "חקיקה ופיקוח" להלן.
גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב. הבנק מקפיד למלא אחר הוראות החוק לעניין זה, ובכללם הוראות חוק איסור הלבנת הון, פקודת המסחר עם האויב והוראות חוק איסור מימון טרור ולמיטב ידיעתו, אין לו קשרים, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב ולפיכך, אין לו חשיפה מהותית בגין קשרים כאמור.
מדיניות קבוצתית בנושא איסור הלבנת הון. מדי שנה מעודכנת ומאושרת מדיניות קבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור על ידי הדירקטוריון. בחודש פברואר 2015, עודכנה המדיניות בנושאים שונים. המדיניות חלה, בשינויים המחויבים, על חברות הבת והשלוחות בחו"ל. מסמך המדיניות קובע את הסטנדרטים הקבוצתיים לניהול הסיכון בתחום איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, וכן את העקרונות לניהול הסיכון על בסיס קבוצתי. מטרת המדיניות לתמוך במטרות העסקיות והיעדים האסטרטגיים של הבנק והקבוצה, על מנת למנוע או למזער הפסדים.
לפרטים בדבר ביקורת של בנק ישראל בנושא "יישום חוק איסור הלבנת הון" בחברת כאל, ראו להלן "חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ" בסעיף "חברות מוחזקות עיקריות".
דוח ביקורת בנושא איסור הלבנת הון. ביום 24 בפברואר 2014, התקבל דוח ביקורת של בנק ישראל בנושא איסור הלבנת הון בעקבות ביקורת שבוצעה בבנק ברבעון האחרון של שנת 2012 ובמחצית הראשונה של שנת 2013. הדוח בוחן את נאותות הטמעת ההוראות והחוקים בתחום איסור הלבנת הון ואת האופן בו הבנק מיישמם הלכה למעשה. הביקורת התמקדה בארבעה תחומים עיקריים: הליך "הכר את הלקוח", מערך הבקרה להוראות החוק והרגולציה באחת מחטיבות הבנק, מערך הבקרה בחטיבה נוספת בבנק ונאותות הניטור של פעולות בלתי רגילות והדיווח אודותן לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. הבנק פועל לתיקון הליקויים עליהם הצביע הדוח וליישום הדרישות שנכללו בו.

השפעת גורמים חיצוניים

קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2014

התפתחויות בכלכלת העולם

כללי. בשנת 2014 הוסיפה הכלכלה העולמית לצמוח בקצב מתון, תוך שונות משמעותית בקצב ההתרחבות, בין גושי הכלכלה המובילים. במקביל, חלה האטה מסוימת בקצב ההתרחבות של הסחר העולמי.
כלכלת ארה"ב צמחה בשנת 2014 בשיעור של 2.4%. זאת, בהמשך לצמיחה של 2.2% בשנת 2013. המשך ההתאוששות הקיפה את כל תחומי הפעילות. במקביל, המשק האמריקאי המשיך לקלוט עובדים בקצב מהיר, ושיעור האבטלה ירד לשיעור של 5.6% (לעומת 6.7% בסוף שנת 2013).
כלכלת גוש האירו התרחבה בקצב מתון של 0.9%, לאחר שנתיים של התכווצות התוצר. הצמיחה החיובית (אולם שונה בעוצמתה) הקיפה את מרבית מדינות הגוש, לרבות מדינות הפריפריה (למעט איטליה). שיעור האבטלה בגוש האירו נותר גבוה (11.3%), אולם בהשוואה לסוף שנת 2013 ניכרת ירידה.
בגוש מדינות ה-BRICS נרשמה האטה בצמיחה, אשר הקיפה את כל המדינות, למעט הודו. בפרט, כלכלת סין צמחה בשיעור של 7.4% (לעומת 7.7% בשנת 2013) ובברזיל וברוסיה נרשמה צמיחה אפסית.

בתוך כך, ברבעון הראשון, על רקע החששות מפני ההשלכות של הצמצום המוניטארי בארה"ב, לצד עליית המתח הגיאו-פוליטי בין רוסיה ואוקראינה השכנה, התגברו החששות ממשבר בשווקים המתפתחים. חששות אלו באו לידי ביטוי בפיחות חד של המטבעות המקומיים וירידות בשוקי ההון במדינות המתפתחות באותו רבעון. בהמשך השנה פחתו החששות מההשלכות של השפעת המדיניות המוניטארית בארה"ב על השווקים המתפתחים, אולם המתח הגיאו-פוליטי במזרח אירופה נמשך, ואף הסלים במחצית השניה של השנה. יתרה מכך, על רקע ההסלמה האמורה, נקטו מדינות המערב ורוסיה בסנקציות הדדיות. השפעת הסנקציות כללה, בין היתר, פגיעה בהתאוששות גוש האירו ופיחות משמעותי של המטבע הרוסי (בפרט בחודש דצמבר 2014).

במרבית המדינות המפותחות סביבת האינפלציה המשיכה להיות מתונה, בפרט ברבעון האחרון של שנת 2014 נרשמה התמתנות משמעותית בקצב עליית המחירים (עד כדי ירידה). במדינות המתפתחות המגמה לא הייתה אחידה. ירידה באינפלציה בסין ובהודו, ומנגד, האצה משמעותית ברוסיה.

ההתאוששות האיטית, לצד האינפלציה המתונה, תמכו בהמשך מדיניות מוניטרית מרחיבה, אולם שונה, במרבית הכלכלות המפותחות בעולם. בארה"ב, ה-FED הותיר את הריבית ברמת שפל של 0.25%, אולם סיים את תוכנית ההרחבה הכמותית. יצוין, כי בתקופה הנסקרת הפחית ה-FED את הצפי לריבית שיווי המשקל בטווח הארוך, אולם מנגד, הועלה תוואי הריבית לשנים הקרובות.

בגוש האירו, לקראת סוף המחצית הראשונה, נגיד ה-ECB הפחית את ריבית הבסיס מ-0.25% ל-0.15%, וברבעון השלישי הפחית את הריבית לרמת שפל של 0.05%. במקביל, הופחתה ריבית הפיקדונות עבור הבנקים המסחריים, והושקה תכנית חדשה, במסגרתה יוכלו בנקים ללוות בריבית קבועה לטווח של 4 שנים, כדי לעודד מתן הלוואות למגזר העסקי (יצוין כי הצלחת התוכנית הייתה מוגבלת). כמו כן, הודיע ה-ECB שיבדוק את האפשרות לבצע תוכנית לרכישת איגרות חוב מגובות נכסים.

בשווקים המתפתחים, מדיניות הבנקים המרכזיים שיקפה, בעיקר, תגובה להאטה בצמיחה ולפיחות של המטבע המקומי בחלק מהמדינות. כתוצאה מכך, בעוד שבסין נרשמה ירידה בריבית, הרי שברוסיה, על רקע הפיחות החד של המטבע והעליה באינפלציה, הועלתה הריבית בשיעור חד. העלאת ריבית נרשמה גם בברזיל.

שווקים פיננסיים. המסחר בשוקי המניות בכלכלות המפותחות התנהל על רקע הנזילות הרבה בשווקים וסביבת ריבית אפסית, לצד ההתאוששות המהירה בארה"ב מחד, והחולשה בכלכלת גוש האירו, מאידך. מדד המניות של השווקים המתפתחים הושפע, בין היתר, מהמשבר בראשית השנה, האירועים במזרח אירופה והאטה בכלכלת סין.

להלן השינויים במדדי המניות המובילים שנרשמו במהלך השנים 2013 ו–2014:

מדד	שינוי במהלך שנת 2014	שינוי במהלך שנת 2013
S&P 500	11.4%	29.6%
DAX	2.7%	25.5%
MSCI Emerging Markets	(4.6%)	(5.0%)

במהלך התקופה הנסקרת נרשמה מגמת ירידה בתשואות של איגרות החוב הממשלתיות בארה"ב ל-10 שנים. המגמה האמורה נתמכה על ידי מעבר לנכסים בטוחים (על רקע המשבר בשווקים מתפתחים ובאוקראינה), לצד המשך סביבת ריבית נמוכה ועדכון כלפי מטה של הריבית לטווח ארוך במדינה. יודגש כי הירידה האמורה נרשמה, על אף, סיום תוכנית הרכישות של הפד. ירידת תשואות באיגרות החוב נרשמה גם במרבית מדינות גוש האירו, על רקע הצעדים המרחיבים בהם נקט ה-ECB והציפיות לתוכנית הרחבה משמעותית בראשית 2015.

להלן תשואות איגרות החוב הממשלתיות:

תשואה אג"ח ל– 10 שנים	31.12.2014	31.12.2013
ארה"ב	2.2%	3.0%
גרמניה	0.54%	1.92%

המסחר של הדולר מול האירו התאפיין במגמת התחזקות של המטבע האמריקאי, בפרט במחצית השניה של השנה. ההתחזקות האמורה נבעה, בעיקר, מהורדת הריבית בגוש האירו ומצעדים מרחיבים נוספים של ה-ECB. יצוין כי הדולר האמריקאי התחזק במהלך 2014 מול כל המטבעות המובילים בעולם. בין היתר, שיקפה ההתחזקות האמורה את הביקוש לנכסים בארה"ב (על רקע ההתאוששות) והצפי לצמצום המדיניות המוניטארית המרחיבה, בניגוד למרבית הכלכלות המפותחות.

להלן השינויים בדולר מול מטבעות נבחרים:

	שינוי במהלך שנת	
שער חליפין	2014	2013
אירו	13.9%	(4.3%)
יין יפני	13.9%	21.5%
פאונד בריטי	6.3%	(2.0%)

במדד הסחורות העולמי GSCI נרשמה מגמה לא אחידה. בעוד שבמהלך המחצית הראשונה של השנה עלה המדד בשיעור של כ-4%, הרי שבמחצית השנייה ירד המדד בשיעור חד של 37% (כ-27% ברבעון הרביעי). הירידה האמורה הקיפה את כל רכיבי המדד, ובפרט נרשמה ירידה של 47% במחירי סחורות האנרגיה, על רקע עודף היצע הנפט מצד מדינות שמחוץ לאופ"ק. כאמור, ירידה נרשמה גם במחירי הסחורות החקלאיות ובמחירי המתכות התעשייתיות.

להלן השינויים במדדי סחורות נבחרים:

	שינוי במהלך שנת	
	2014	2013
מדד הסחורות – GSCI	(33.9%)	(2.2%)
מחיר הנפט (BRENT)	(48.3%)	(0.3%)
מחיר הנפט (WTI)	(45.9%)	7.2%
זהב	(1.4%)	(28.1%)

קווי התפתחות עיקריים של המשק הישראלי

כללי

בשנת 2014 התרחבה כלכלת ישראל בשיעור של 2.9%, ובשיעור זהה צמח גם התוצר העסקי. זאת, לעומת 3.2% ו-3.4%, בשנת 2013, בהתאמה. ההאטה נבעה, בעיקר, מהשפעות מבצע "צוק איתן", אשר הוביל לצמיחה מתונה של 0.6% (קצב שנתי) ברבעון השלישי. אולם, ברבעון הרביעי נרשמה התאוששות מהירה (אם כי לא מלאה) והתוצר התרחב בשיעור שנתי של 7.2%.

בנוסף, הכלכלה המקומית המשיכה לסבול מביקושים חלשים בעולם והשקל החזק (עד חודש אוגוסט). כתוצאה מכך, יצוא הסחורות התרחב בשיעור מתון מאוד. בשנת 2014 נרשמה גם נסיגה בהשקעות, לרבות בבניה למגורים (על רקע אי הודאות הרבה בתחום). כאמור, בעוד שבעולם היו הביקושים חלשים, הרי שתנאי הרקע הנוחים בישראל: שיפור בשוק התעסוקה, סביבת ריבית ואינפלציה נמוכה, עליות בשוקי ההון וירידת מחיר הדלק, לצד המטבע המקומי החזק, הטיבו עם הצרכן הפרטי. כתוצאה מכך, הצריכה הפרטית התרחבה בקצב מהיר של 3.9%, לרבות צריכה מואצת של מוצרים בני קיימא.

ראוי לציין כי על אף ההאטה בצמיחה, נמשך השיפור בשוק התעסוקה. שיעור האבטלה הממוצע ירד לשפל חדש, 5.9%, בעוד ששיעור ההשתתפות עלה לשיא חדש, 64.2%. בנוסף, נרשמה עליה בשיעור המועסקים במשרה מלאה, לצד האצה בקצב הגידול של השכר הריאלי.

התפתחויות עיקריות בענפי המשק

בשנת 2014 התרחב הייצור התעשיתי בשיעור מתון של כ-1% (לאחר התכווצות בשנת 2013), בעיקר בשל חולשה במחצית הראשונה של שנת 2014. פדיון ענפי המסחר התרחב בכ-2%, בהמשך לעליה בשיעור של 3% בשנת 2013. הפדיון הקמעונאי, בפרט, רשם עליה של כ-5%.

התפתחות בפעילות המשק מול חו"ל

בשנת 2014 נרשם גידול ניכר בהשקעות הפיננסיות של תושבי חוץ בניירות ערך ישראלים סחירים (הנסחרים בבורסה של תל אביב ובחו"ל). הגידול האמור הקיף את ההשקעות במניות ובאיגרות החוב כאחד. במקביל, נמשך זרם משמעותי של ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בישראל (באמצעות הבנקים).

היקף ההשקעות הפיננסיות של תושבי ישראל בחו"ל (ללא הבנקים), בשנת 2014 היה דומה לשנת 2013 (7.8 מיליארד דולר). עם זאת, בעוד שמשקל משקי הבית מהסכום האמור עמד בשנת 2013 על 35%, הרי שבשנת 2014 עלה משקלם לכ-70%. מבחינת אפיקי ההשקעה, בין האג"ח למניות, הרי שבשנת 2014 משקל האג"ח עמד כ-66%, לעומת 22% בלבד בשנת 2013.

להלן השינויים שנרשמו בהשקעות המשק מול חו"ל:

השקעות תושבי חוץ בישראל	2014	2013	שינוי
	מיליארדי דולר		
סך-הכל השקעות ישירות באמצעות הבנקים	8.3	8.0	2.8%
סך-הכל השקעות פיננסיות	8.4	1.8	376.8%
מזה: אג"ח ממשלתי ומק"מ	3.5	(1.7)	
מניות	3.3	2.7	22.9%

השקעות תושבי ישראל בחו"ל	2014	2013	שינוי
	מיליארדי דולר		
סך-הכל השקעות ישירות באמצעות הבנקים	0.3	(0.1)	
סך-הכל השקעות פיננסיות (ללא הבנקים)	7.8	7.8	0.5%

התפתחות שערי חליפין ואינפלציה

מראשית השנה ועד חודש אוגוסט התחזק השקל מול המטבע האמריקאי בשיעור של 1.6% (בניגוד להתחזקות הדולר בעולם), אולם בהמשך נחלש השקל בכ-14%. ההיחלשות האמורה של השקל, נבעה ממכלול של גורמים, ובעיקר מהשפעת צמצום פערי הריבית, מהמשך התחזקות הדולר בעולם ומהתערבות אגרסיבית של בנק ישראל. בסיכום השנה, נחלש השקל מול הדולר בשיעור של כ-12%. עם זאת, מול סל המטבעות, נחלש השקל בשיעור של כ-3% בלבד.

בשנת 2014 המשיכה סביבת האינפלציה להיות מתונה מאוד, עד שלילית, ולראשונה מאז שנת 2006, נרשמה אינפלציה שלילית בשיעור של מינוס 0.2%. במחירי הדירות (אשר לא כלולים במדד) נמשכה העליה, אולם בקצב מתון מבעבר.

מדיניות פיסקלית ומוניטרית

מדיניות פיסקלית. בשנת 2014 הסתכם הגרעון ב-29.9 מיליארד ש"ח, 1.2 מיליארד ש"ח פחות מהתכנון המקורי. במונחים של אחוזי תוצר הסתכם הגרעון בשיעור של 2.8% תוצר (לעומת יעד של 3%). מקור "העודף" הינו תת ביצוע בהוצאות משרדי הממשלה (בעיקר משרדים כלכליים, בעוד שמערכת הביטחון הגיעה לניצול העולה על התקציב המקורי) וגביית מסים בהיקף שעלה על התחזית. בהקשר זה יצוין כי בניכוי שינויי חקיקה (אשר הוסיפו 5.1 מיליארד ש"ח) נרשם בשנת 2014 גידול ריאלי בגביית מסים, בשיעור של 5.1% לעומת 2013, קצב גידול מהיר.

מדיניות מוניטרית. בתקופה הנסקרת המשיכה המדיניות המוניטרית המרחיבה של בנק ישראל וכללה שלוש הורדות ריבית, בשיעור מצטבר של 0.75%. כתוצאה מכך, הריבית בחודש ספטמבר 2014 הגיעה לרמת שפל של 0.25% ונותרה ברמה זו עד סוף השנה. הגורמים הדומיננטיים שתמכו בהורדת הריבית היו התחזקות שער החליפין של השקל (עד חודש אוגוסט), ירידה באינפלציה (בפועל ובציפיות) והחשש מחולשה משמעותית על רקע מבצע "צוק איתן".

שוק ההון

במהלך שנת 2014, נרשמה מגמה מעורבת במדדי המניות המובילים בישראל. המסחר במניות הושפע, בעיקר, מהמגמה בבורסות של המדינות המפותחות, מסביבת ריבית נמוכה ומעליה בביקוש לנכסי סיכון. זאת, לצד התפתחויות בחברות ספציפיות (בסקטור הגז ובחברות החשופות לפעילות ברוסיה).

להלן שינויים במדדי מניות נבחרים בשנים 2013 ו–2014:

מדד	שינוי במהלך שנת 2014	שינוי במהלך שנת 2013
המניות הכללי	11.5%	15.3%
ת"א 25	10.2%	12.1%
ת"א 100	6.7%	15.1%
ת"א בנקים	(5.6%)	16.3%
ת"א בלוטק	(5.2%)	8.6%
נדל"ן 15	0.9%	26.0%

מחזורי המסחר היומיים במניות והמירים עמדו בתקופה הנסקרת על 1.21 מיליארד ש"ח בממוצע, גידול של 3.5% בהשוואה לשנת 2013. יצוין כי ערך שוק המניות וההמירים עלה במהלך שנת 2014 בשיעור של 10.6% ועמד בסוף חודש דצמבר 2014 על 780 מיליארד ש"ח.
המסחר באיגרות החוב הממשלתיות בישראל התאפיין בירידת תשואות והושפע, במידה רבה, מהורדת הריבית בארץ ומירידת התשואות הארוכות בארה"ב, כמו גם מציפיות האינפלציה.
המסחר באיגרות החוב הקונצרניות הושפע מגורמים בעלי כיווני השפעה הפוכים. מחד, הביקוש לנכסים מסוכנים, על רקע התשואות הנמוכות באיגרות החוב הממשלתיות, ומאידך, עליה בסיכון של חברות ספציפיות, לצד ירידה בציפיות האינפלציה.

להלן השינויים שנרשמו במדדי איגרות חוב נבחרים במהלך השנים 2013 ו–2014:

מדד	שינוי במהלך שנת 2014	שינוי במהלך שנת 2013
אג"ח כללי	4.7%	5.4%
אג"ח ממשלתי כללי	6.6%	3.5%
אג"ח ממשלתי שקלי	7.2%	4.0%
אג"ח ממשלתי צמוד	5.8%	3.0%
אג"ח קונצרני כללי	1.5%	8.9%
אג"ח קונצרני צמוד	1.0%	9.5%
תל בונד שקלי	4.0%	6.0%

גיוסי ההון באמצעות איגרות החוב הקונצרניות (בישראל ובחו"ל) הסתכמו בשנת 2014 בסך של 57.8 מיליארד ש"ח, עליה של 57% לעומת שנת 2013. מתוך סכום זה, הנפקות אג"ח למוסדיים הסתכמו ב-21 מיליארד ש"ח (כ-13 מיליארד מתוך זה גויס בחו"ל), לעומת 2.2 מיליארד ש"ח בשנת 2013.
מחזורי המסחר היומיים באיגרות החוב עמדו על 4.25 מיליארד ש"ח בממוצע, ירידה של כ-2.2% לעומת שנת 2013. מנגד, במחזורי המסחר היומיים במק"מ נרשמה עליה של כ-10% והם עמדו על 640 מליון ש"ח בממוצע.

תיק הנכסים שבידי הציבור

שווי תיק הנכסים הפיננסיים שבידי הציבור עלה במהלך שנת 2014 בשיעור של 7.2%, והסתכם בסוף חודש דצמבר ב-3.18 טריליון ש"ח. ההתפתחויות בתיק הנכסים במהלך התקופה הנסקרת שיקפו גידול בכל סוגי הנכסים, כאשר כ-70% מהגידול נבעו מעליה בשווי הנכסים הלא צמודים והנכסים הצמודים למט"ח.

להלן התפלגות תיק הנכסים שבידי הציבור:

	ליום 31 בדצמבר 2014	ליום 31 בדצמבר 2013
מניות	24.2%	24.1%
נכסים לא צמודים	33.7%	33.7%
נכסים צמודים למדד	29.8%	31.4%
נכסים צמודים למט"ח	12.4%	10.8%

התפתחויות כלכליות עיקריות בחודשים ינואר-מרס 2015[2]

בחודש ינואר 2015 עדכנה קרן המטבע הבין-לאומית את תחזיות הצמיחה לשנים 2016-2015, כלפי מטה, בעיקר בשל חולשה מסתמנת במדינות המתפתחות. מנגד, הועלתה תחזית הצמיחה לארה"ב.

האינדיקטורים לפעילות הכלכלית בארה"ב, שפורסמו בתקופה הנסקרת, המשיכו להצביע על המשך ההתרחבות ובפרט נרשם שיפור נוסף בשוק התעסוקה. עם זאת, חלק מהאינדקטורים (בדגש על הסקטור העסקי) היו מאכזבים, ושיקפו את ההתחזקות של הדולר ופגיעה בסקטור האנרגיה, על רקע ירידת מחירי הנפט.

בגוש האירו נמשך שיפור מתון בכלכלה, תוך עליה באופטימיות, וירידה קלה בשיעור האבטלה. תמכו בכך, ההיחלשות של האירו וההרחבה המוניטארית, עליה הכריז ה-ECB בחודש ינואר. יצוין כי במהלך מרבית התקופה, הפעילות הכלכלית והפיננסית בגוש האירו התנהלה בצל המשא ומתן בין יוון לנושיה והחשש מפרישתה מהגוש (ו"הדבקה" של מדינות פריפריה נוספת), לצד המשך המשבר באוקראינה. לקראת סוף חודש פברואר 2015, הושגה הסכמה לגבי המשבר באוקראינה ורגיעה נרשמה גם בנושא היווני, על רקע הארכת תוכנית החילוץ למדינה בארבעה חודשים.

המגמה בקרב המדינות המתפתחות לא הייתה אחידה. המשך האטה בסין וחולשה בברזיל וברוסיה, ומנגד, המשך התאוששות הדרגתית בהודו.

בתקופה הנסקרת נרשמה ירידה נוספת באינפלציה בארה"ב ובגוש האירו, כמו גם בכלכלות מובילות נוספות, לרבות סין. על רקע הירידה בסביבת האינפלציה, לצד הרצון למנוע את התחזקות המטבע המקומי, נקטו הבנקים המרכזיים של מספר מדינות במדיניות מוניטרית מרחיבה ואגרסיבית. המדיניות האמורה, כללה הורדת ריבית לרמות שפל ואף לרמה שלילית. מבין הבנקים המרכזיים שהנהיגו ריבית שלילית, בלט הבנק המרכזי של שוויץ, אשר הוריד את הריבית למינוס 0.75% ובמקביל ביטל את הרצפה לשער החליפין מול האירו.

בגוש האירו, כאמור, ה-ECB הודיע על רכישת אג"ח, כך שהיקף הרכישות יעמוד על 60 מיליארד אירו בחודש. הרכישות ימשיכו עד ספטמבר 2016, או עד שהאינפלציה תתקרב ליעד הבנק המרכזי (2%). במקביל, הודיע הבנק המרכזי כי הוא אינו צופה הפחתת ריבית נוספת. בארה"ב, ה-FED הותיר את הריבית ללא שינוי, כאשר אי הוודאות לגבי מועד תחילת העלאת הריבית נותרה גבוהה.

המסחר בשוקי המניות בעולם התאפיין במגמה חיובית והושפע, בעיקר, מהנזילות הרבה וסביבת ריבית נמוכה בעולם, לצד רמה נמוכה במחירי הנפט. בסיכום התקופה עלה מדד ה-S&P 500 בשיעור של 2.2% מדד ה-DAX הגרמני עלה ב-16% ומדד שווקים מתפתחים עלה ב-3.5%. באיגרות החוב הארוכות של ארה"ב, נרשמה במהלך התקופה הנסקרת תנודתיות, כאשר בסיכום התקופה ירדו התשואות ב-15 נקודות בסיס, לרמה של 2.02%.

במהלך התקופה הנסקרת, נרשמה התחזקות משמעותית של הדולר והפרנק השוויצרי ומנגד האירו נחלש מול מרבית המטבעות המובילים בעולם. מדד הסחורות GSCI נחלש במהלך התקופה בשיעור של כ-1%, כאשר המסחר בנפט התאפיין בתנודתיות גבוהה. בסיכום התקופה מחיר הנפט מסוג Brent עלה בכ-7%.

האינדיקטורים לפעילות הכלכלית בישראל, שפורסמו בתקופה האמורה, היו ברובם חיוביים והמדד המשולב של בנק ישראל עלה בחודש ינואר ב-0.3%. במקביל, נמשך השיפור בשוק התעסוקה ושיעור האבטלה ירד ל-5.6% (לעומת 5.7% בסוף שנת 2014).

בחודש ינואר נמדד עודף (עונתי) בפעילות התקציבית של הממשלה, בהיקף של 5.3 מיליארד ש"ח, והגרעון המצטבר ל-12 חודשים האחרונים הסתכם ב-2.6% תוצר. יצוין כי בהיעדר תקציב מאושר (על רקע פיזור הכנסת בסוף שנת 2014), ההוצאה החודשית של הממשלה הוגבלה ל-1/12 מתקציב שנת 2014.

סביבת האינפלציה המשיכה להיות שלילית והאינפלציה השנתית בחודש ינואר הסתכמה במינוס 0.5%.

עד ה-23 בפברואר, התחזק השקל מול מרבית המטבעות המובילים בעולם ובפרט מול האירו והדולר, בשיעור של 7.7% ו-0.8%, בהתאמה. בהמשך, על רקע הורדת הריבית של בנק ישראל, נחלש השקל, כך שבסיכום התקופה נחלש השקל מול הדולר ב-2.5% ואילו מול האירו התחזק השקל ב-5.5%.

המדיניות המוניטרית המשיכה להיות מרחיבה, כאשר הריבית לחודש פברואר נותרו ללא שינוי ואילו הריבית לחודש מרס ירדה במפתיע ב-0.15%, לרמה של 0.1%. תמכו בהורדת הריבית, בעיקר, התיסוף של השקל, והשפעתו האפשרית על הפעילות והאינפלציה.

במחירי המניות בבורסה בתל אביב נרשמה תנודתיות, כאשר בסיכום התקופה עלו מדד ת"א 100 ומדד ת"א 25 ב-5.3% וב-4.7%, בהתאמה. באיגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות הארוכות נרשמה ירידת תשואות חדה (לרמות שפל חדשות), בפרט תשואת האג"ח ל-10 שנים ירדה ל-1.61%, תוך פתיחת פער תשואות שלילי מול ארה"ב. יצוין כי במהלך התקופה נרשמה ירידת תשואות במדד התל-בונד 60, תוך צמצום המרווח מול איגרות החוב הממשלתיות.

2 כל הנתונים מתייחסים לתקופה מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 2 במרס 2015.

מחיר הנפט מסוג ברנט ואינפלציה שנתית בכלכלות נבחרות

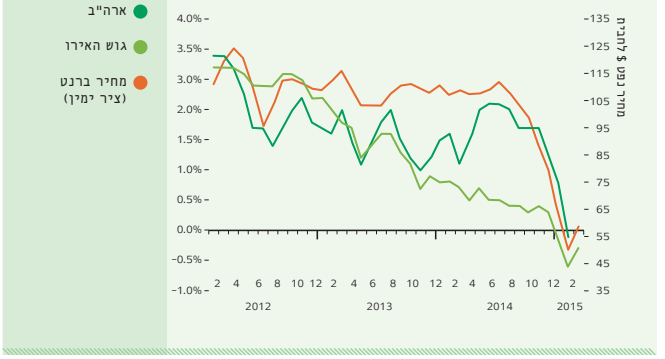

ריבית של הבנק המרכזי במדינות נבחרות

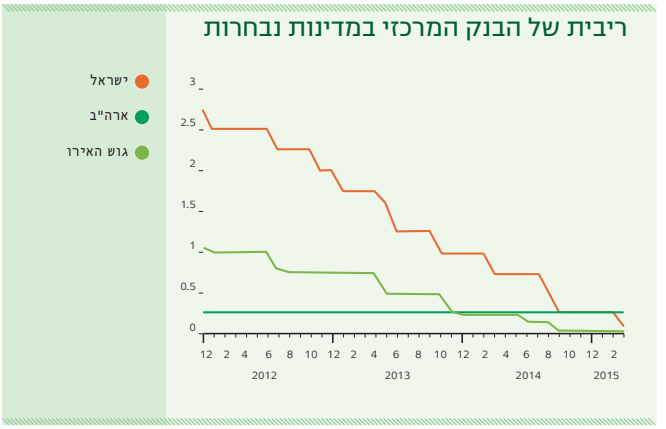

אינפלציה שנתית וציפיות האינפלציה לשנתיים בישראל

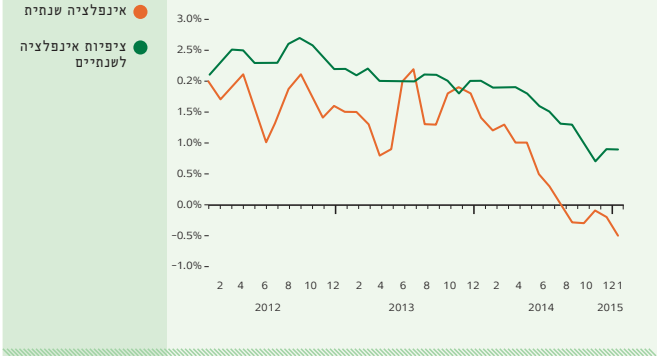

תשואות איגרות חוב ממשלתיות של ארה"ב וישראל והפער ביניהן (10 שנים)

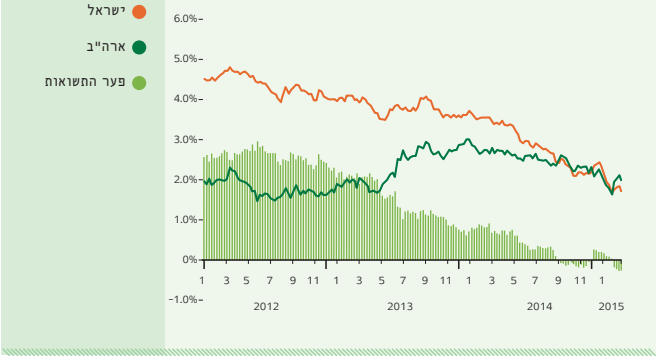

צמיחה רבעונית (בשיעור שנתי) בכלכלות נבחרות

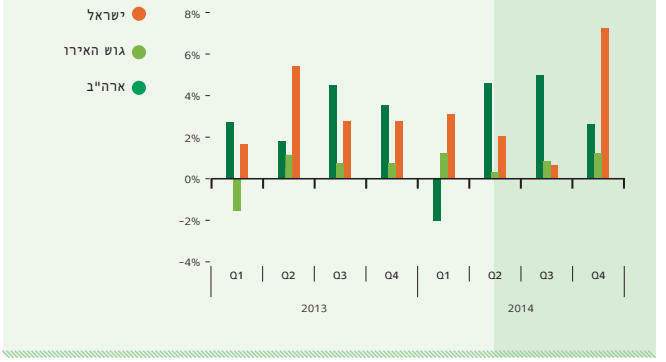

שיעור הצמיחה בישראל – רכיבים נבחרים

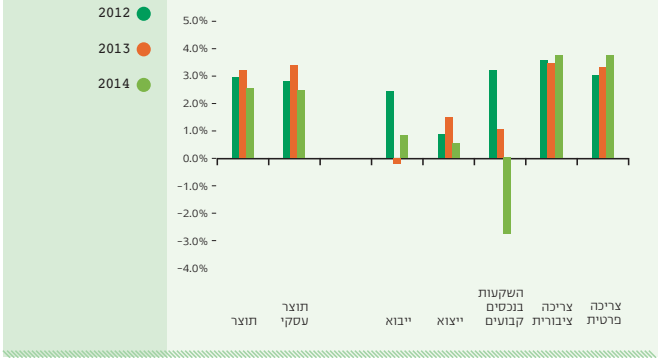

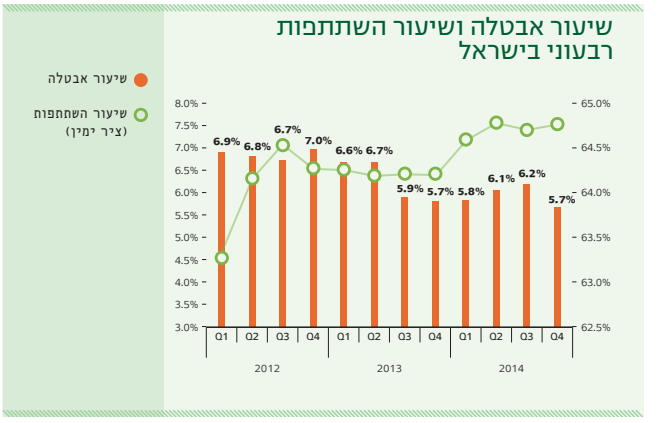

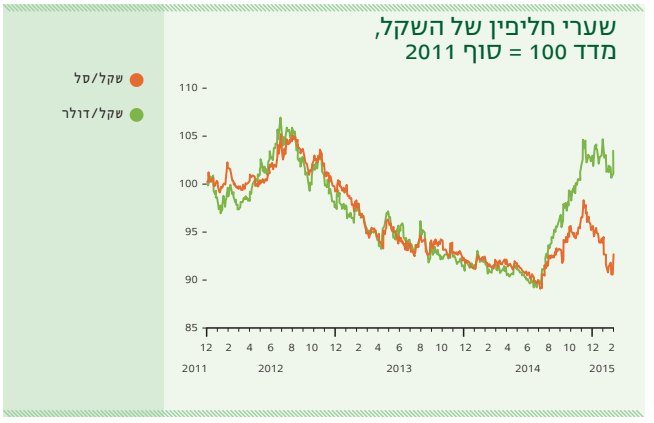

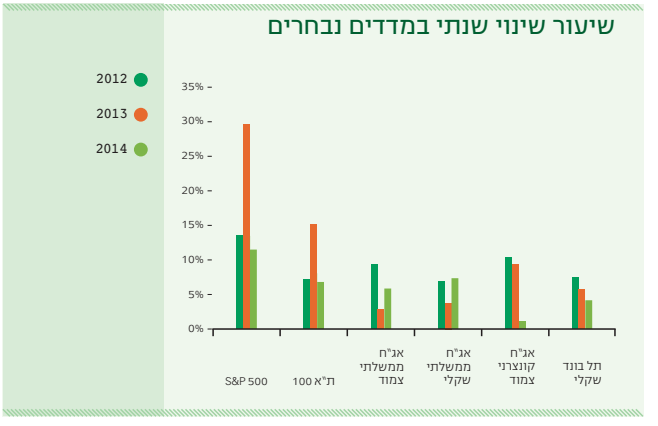

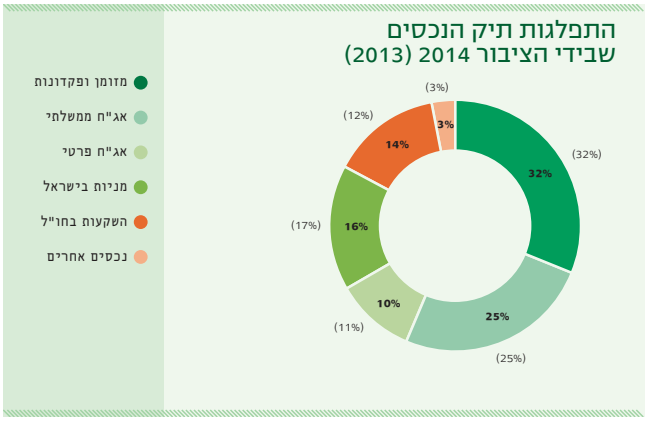

חקיקה ופיקוח

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. מסגרת זו מבוססת בעיקר על הדין הישראלי, על רבדיו השונים, אולם במספר תחומים מושפעת התנהלות הבנק גם מהוראות הדין הזר, ככל שיש להן תחולה אקסטריטוריאלית הנוגעת לפעילותו.

פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בת וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור.

בצידם כפוף הבנק לחקיקה עניפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, השקעות משותפות בנאמנות, כלל הפעילות של קופות הגמל, ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך, למשל, החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים.

פעילותם של הבנק ושל חברות הבת נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות ערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק ובחברות הבת בקשר עם תחומי הפעילות השונים.

הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות.

במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק קיימת האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה ויוזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

לאור פיזורה של הכנסת ה-19, לא ניתן להעריך האם יוחל דין רציפות על הצעות החוק שתפורטנה להלן, ובהתאם - האם יימשך הליך החקיקה.

דיני בנקאות

חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה)

ביום 19 במרס 2012 פורסם ברשומות חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012, אשר נועד להסדיר את פעולתו של תאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה.

במסגרת החוק נקבעו הוראות מיוחדות לעניין מינוי דירקטורים, כהונתם והפסקת כהונתם, שיחולו על תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. בין היתר, נקבעה הוראה לפיה ההצבעה על מינוי דירקטורים תהיה רק באסיפה השנתית או באסיפה שכונסה באישור המפקח; הוראה המגבילה את תקופת כהונתו של דירקטור שאינו דירקטור חיצוני לשלוש שנים, ואת תקופות הכהונה המצטברות שלו לתשע שנים; והוראה לפיה מספר הדירקטורים שיוחלפו מדי שנה לא יעלה על מחצית מהדירקטורים המכהנים.

על פי החוק תוקם ועדה סטטוטורית למינוי דירקטורים בתאגיד בנקאי. בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, הוועדה תציע בכל אסיפה כללית מועמדים לכהונה כדירקטורים, כמספר השווה למספר המשרות הפנויות בדירקטוריון ועוד מועמד אחד מכל סוג.

בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, יהיו רשאים להציע לאסיפה הכללית מועמדים לבחירה כדירקטור, הוועדה וכן מי שמחזיק מעל שניים וחצי אחוזים מסוג מסויים של אמצעי שליטה בתאגיד, וחבר מחזיקים שימנה שניים או שלושה מחזיקים, שכל אחד מהם מחזיק מעל אחוז ולא יותר משניים וחצי אחוזים, וביחד לא פחות משניים וחצי אחוזים ולא יותר מחמישה אחוזים, מסוג מסוים של אמצעי שליטה (להלן: "חבר מחזיקים").

בעל מניות המחזיק מעל אחוז אחד מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה חייב בדיווח לתאגיד הבנקאי ולמפקח על הבנקים על החזקותיו, והתאגיד הבנקאי יחויב בדיווח לציבור על כל בעל מניות המחזיק מעל שניים וחצי אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי. חובת הדיווח לציבור תחול גם לגבי בעלי מניות המחזיק ביותר מאחוז אחד ועד שניים וחצי אחוזים מסוג מסויים של אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי, אם בעל המניות האמור הסכים לפרסום לציבור כאמור, ואם לא הסכים לכך, הוא לא יהיה רשאי לחבור לחבר מחזיקים לצורך הצעת מועמדים לאסיפה הכללית לכהונה כדירקטורים.

בעקבות החוק תוקן תקנון הבנק, על מנת להתאימו לאפשרות שהבנק יתנהל כתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. (לפרטים בדבר תיקון תקנון הבנק, ראו להלן "תיקון תקנון הבנק - הוראות בעניין מינוי דירקטורים", בפרק "הדירקטוריון וההנהלה").

מסמך עקרונות לביזור גרעין שליטה בבנק

ביום 11 ביולי 2013, פרסם המפקח על הבנקים מסמך עקרונות לביזור גרעין שליטה בבנק. המסמך נועד להסדיר הליך של מכירת גרעין שליטה של בנק באופן מבוזר, כך שלאחר המכירה יתנהל הבנק ללא גרעין שליטה. העקרונות נועדו להבטיח שבעלי השליטה לשעבר לא ימשיכו לשלוט בבנק בפועל, למרות ביטול היתר השליטה, בשים לב לכך שבתקופת המעבר הם עשויים להחזיק שיעור משמעותי של אמצעי שליטה בבנק. במסמך העקרונות נקבעו מגבלות שונות שיחולו על זכויות בעלי השליטה בתקופת המעבר בה יבוזר גרעין השליטה, בין היתר, בענין רכישת אמצעי שליטה, מינוי דירקטורים וחלוקת דיבידנדים. המסמך קובע את העקרונות הכלליים לביזור גרעין שליטה בבנק, אך כל בקשה תיבחן על ידי המפקח לגופה, לצורך מתן היתר החזקה ספציפי בתקופת המעבר שעד לביזור גרעין השליטה.

לשם הנוחות, מסמך העקרונות עומד לעיון באתר הבנק.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח)(תיקון מס' 19)(הודעה ללקוח על נקיטת פעולה לגבי הלוואה), התשע"ב-2012

החוק פורסם ברשומות ונכנס לתוקף ביום 10 בספטמבר 2014. בהתאם לחוק, תאגיד בנקאי לא יעמיד הלוואה לפירעון מיידי, ולא יפתח בהליך משפטי כנגד לקוח בגין אי עמידה בתנאי ההלוואה, אלא אם מסר ללקוח הודעה בכתב, במסירה אישית, לפחות 21 ימי עסקים בטרם נקיטה בפעולה. בהודעה על התאגיד הבנקאי לפרט את יתרת החוב, שיעור הריבית על ההלוואה, הסכום שבפיגור ואופן חישובו ועמלות שיחויבו בשל העמדה לפירעון מיידי. תאגיד בנקאי לא יחויב למסור הודעה כאמור אם יש במסירתה חשש ממשי לפגיעה ביכולת הגביה של התאגיד הבנקאי.
ראו גם להלן, פרטים בדבר תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 453.

טיוטת תיקון לסעיף 9א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981

ביום 29 ביולי 2014 פרסם הפיקוח טיוטת תיקון לסעיף 9א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, שעיקרה חיוב התאגיד הבנקאי לוודא מחיקת שעבוד, משכון או הערת האזהרה, במקרה בו לקוח פרע את כל חיוביו, שלהבטחתם הנ"ל נוצרו; חיוב התאגיד הבנקאי בהוצאות האגרה בגין ביטול הערת האזהרה במקרה כאמור.
יישום הוראות התיקון, ככל שיתקבל, יצריך הערכות מיחשובית מורכבת ויהיה כרוך בהוצאות עתידיות העלולות להיזקף לחובת הבנק.

הגבלים עסקיים

פטור מהסדר כובל בקשר עם אחזקה ופעילות משותפות במסגרת שבא ומסב

ביום 5 בנובמבר 2008 החליטה הממונה על ההגבלים העסקיים, לאחר בחינה מחודשת ומקיפה, על מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל, להסדר בדבר החזקותיהם המשותפות ופעולותיהם של חמשת הבנקים הגדולים בחברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שבא") ובמרכז סליקה בנקאי ("מסב"). תוקפו של הפטור היה לשלוש שנים מיום מתן החלטת הממונה.
בחודשים נובמבר 2011, מרס 2012, מאי 2012, ספטמבר 2012 ומאי 2013 הוארך הפטור באופן זמני. ביום 26 באוגוסט 2013 ניתן פטור לשב"א לתקופה של שלוש שנים, בו נקבע, בין היתר, כי על שב"א לחתום על הסכם מכירת כל מכשירי הכספומט שברשותה עד ליום 20 באוקטובר 2013 (לפרטים בדבר הסכם למכירת הפעילות כאמור, ראו לעיל "התפתחויות במגזר" בסעיף "מגזר הניהול הפיננסי" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים"). כמו כן, החל מיום 1 באוקטובר 2015 יהא על שב"א להשמיש את הממשק הטכנולוגי למתן שירותי איסוף ואישור ושירותי ממשק, שיפותח ויוטמע במערכותיה ובתוכנה אשראית, שתפותח על ידה בהתאם לכל התחייבויותיה ובהתאם לעקרונות שנקבעו, והכל במטרה להסיר את חסמי הכניסה לענפי הסליקה וההנפקה.
ביום 21 במרס 2013, האריך הממונה את הפטור למס"ב לתקופה של שלוש שנים. במסגרת ההארכה כאמור, נקבע כי הבנקים ומס"ב יבצעו כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל תאגיד בנקאי שהינו חבר המסלקה הבין-בנקאית שליד בנק ישראל וללקוחותיו גישה לשירותי סליקת חיובים וזיכויים ושירותי העברת ממסרים, המסופקים על ידי מס"ב. הגישה תינתן בתנאים, שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה מס"ב לבנקים. עוד נקבע, כי העמלות בגין השירותים כאמור, שתיגבה מס"ב מכל מקבל שירותים כאלה, תהיינה זהות, אלא אם כן קיים הבדל בעלויות הישירות הנובעות ממתן השירות.
ביום 5 במאי 2014 פנו שב"א והבנקים לממונה על ההגבלים העסקיים בבקשה לתיקון תנאי הפטור מאישור הסדר כובל שניתן ביום 26 באוגוסט 2013, כך שיוסף להגדרת תחומי הפעילות של שב"א, תחום פעילות נוסף - שירותי סיוע לשיפור יכולת ההתגוננות מפני התקפות סייבר. הבקשה היא בהמשך להחלטה שנתקבלה לאחרונה, בתיאום עם בנק ישראל, על הקמת מרכז סייבר על ידי שב"א, במטרה לסייע להתמודדות של המערכת הבנקאית בישראל עם איומי סייבר.

הסכמי קונסורציום למתן אשראי

ביום 28 בפברואר 2011 הודיעה הממונה על ההגבלים העסקיים כי הגיעה למסקנה שיש להמשיך ולאפשר את קיומם של הסדרי קונסורציום למתן אשראי בין בנקים לחברות הביטוח ובינם לבין עצמם ופרטה את התנאים שבהתקיימם אין בכוונתה לאכוף את הוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 על הסדרים כאמור. ההודעה מאריכה הודעות קודמות שנתנו על ידי הממונה לעניין הסדרי קונסורציום, בשינויים מסויימים, לתקופה של שנתיים. ההודעה הוארכה מעת לעת, לאחרונה עד ליום 31 בדצמבר 2015.

איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

איסור הלבנת הון

ביום 17 באוגוסט 2000 נכנס לתוקף חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: "חוק איסור הלבנת הון"), מכוחו הותקנו במהלך השנים תקנות וצווים, וכן תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 ופורסמו בנושא הבהרות וחוזרים של המפקח על הבנקים. מערכת דינים זו הטילה על התאגידים הבנקאיים וכן על חברות בת נוספות (כמו החברה לניהול תיקים - תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות), חובות זיהוי, אימות, דיווח וניהול רישומים ביחס ללקוחות ולחשבונות המנוהלים על ידם. כמו כן נקבעו סנקציות פליליות, אפשרות הטלת עיצומים ואפשרות חילוט כספים בגין הפרת הוראות החוק והצווים מכוחו.

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מספר 10), התשע"ב-2012. ביום 14 במאי 2012, פורסם ברשומות תיקון מס' 10 לחוק איסור הלבנת הון, הנוגע ברובו להחלת משטר הלבנת ההון גם על סוחרים באבנים יקרות. תיקון זה נכנס לתוקף עם פרסום צו החל על סוחרים באבנים יקרות. הצו פורסם ביום 15 בספטמבר 2014 (ראו להלן).

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מספר 13), התשע"ד-2014. התיקון פורסם ברשומות ביום 7 באוגוסט 2014. עיקרו של החוק הינו החלת משטר איסור הלבנת הון על נותני שירות עסקי,עורכי דין ורואי חשבון, כפי שיפורט בצו שיותקן לצורך כך. הוראות החוק ייכנסו לתוקף עם כניסתו לתוקף של צו כאמור.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, ניהול רישומים של נותן שירות עסקי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ה-2014. ביום 2 בדצמבר 2014 פורסם הצו ברשומות. הצו מטיל על עורכי דין ורואי חשבון אשר נותנים שירותים עסקיים (כהגדרתם בחוק), בין היתר, חובת זיהוי לקוחותיהם, ביצוע הליך "הכרת הלקוח" ושמירת רישומים. הצו אינו כולל חובת דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. יום כניסת הצו לתוקף הינו 9 חודשים מיום פרסומו ברשומות.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור) (תיקון), התשע"ד-2014. צו מתקן זה פורסם ברשומות ביום 2 בפברואר 2014. מדובר בשורה של תיקונים לצו הבנקאי, שהמרכזיים שבהם הינם הוראות ביחס לזיהוי הצדדים בהעברות בנקאיות לחו"ל, הוראות נוספות ומרחיבות יותר ביחס לשמירת מסמכים ומאגר המידע שהוקם מכוח חוק איסור הלבנת הון, וכן שינוי קריטריון הדיווח על פעולה בלתי רגילה, לפעילות שלאור המידע המצוי בידי הבנק התעורר אצלו חשש שהיא קשורה לפעילות אסורה לפי חוק איסור הלבנת הון או לפי חוק איסור מימון טרור.

למעט הוראות ספורות, מרבית הוראות הצו המתקן נכנסו לתוקף בחלוף שישה חודשים מיום פרסומו.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של סוחר באבנים יקרות למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ד-2014. ביום 15 בספטמבר 2014 פורסם הצו ברשומות. הצו מחיל את משטר אסור הלבנת הון ומימון טרור על סוחרים באבנים יקרות לגבי סוגים של עסקאות באבנים יקרות אשר הוגדרו בצו. הצו יחייב את סקטור הסוחרים באבנים יקרות בחובות זיהוי, רישום, אימות והכרת הלקוח, כמו גם חובות בדיקה מול הרשימה, קביעת מדיניות, סיווג לקוחות על פי סיכון ודיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון. חובות זיהוי, אימות רישום, הכרת הלקוח, שמירת מסמכים וכד' יכנסו לתוקף בתום שניים עשר חודשים מיום פרסום הצו ברשומות. חובת הדיווח תיכנס לתוקף בתום עשרים וארבעה חודשים מיום פרסום הצו ברשומות. עם פרסום הצו נכנס לתוקף חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 10), התשע"ב-2012, הנוגע ברובו להחלת משטר הלבנת ההון גם על סוחרים באבנים יקרות.

החוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (הוראת שעה), התשע"ג-2013. הוראת השעה אוסרת על מסתנן להוציא כספים מהארץ כל עוד הוא שוהה בארץ ומתירה לו להוציא רכוש רק בצאתו ממנה, וגם זאת בשווי שנקבע בה. הוראת השעה קובעת כעבירה הוצאת כסף בניגוד לחוק על ידי המסתנן או עבורו. הוראת השעה נכנסה לתוקף ביום 13 בספטמבר 2013 ותעמוד בתוקפה עד ליום 11 בדצמבר 2016.

חוק איסור הלבנת הון (הוראת שעה), התשע"ג-2013. הוראת השעה קובעת כעבירת מקור את העבירה של הוצאת כספים עבור מסתנן. הוראת השעה נכנסה לתוקף עם כניסתה לתוקף של הוראת השעה ביחס לתיקון למניעת הסתננות, ביום 13 בספטמבר 2013, ותעמוד בתוקפה עד 11 ביוני 2015.

הודעה משותפת לציבור מטעם מאסדרים שונים בדבר סיכונים אפשריים הטמונים במטבעות וירטואליים מבוזרים. ביום 19 בפברואר 2014 פורסמה הודעה משותפת לציבור מטעם בנק ישראל, אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, רשות המיסים, רשות ניירות ערך והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, בדבר סיכונים אפשריים הטמונים במטבעות וירטואליים מבוזרים (כגון ביטקוין) ובה המלצה לציבור השוקל שימוש במטבעות וירטואליים מבוזרים להבין את המאפיינים ולהיות מודע לסיכונים הייחודיים הגלומים בשימוש בהם, וכן לגלות זהירות וערנות מוגברת. בנוסף, מצוין בהודעה כי מדובר בפעילות בעלת מקדם סיכון גבוה בנוגע להלבנת הון ומימון טרור, ועל כן על המוסדות הבנקאיים להתחשב בכך במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים שלהם, לרבות לעניין הדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס'), התשע"ד-2014. ביום 26 במרס 2014 פרסם המפקח על הבנקים את הצעת החוק, לפיה סירוב מצד תאגיד בנקאי לתת שירותים כמפורט בסעיף 2(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, ייחשב כסביר לעניין סעיף זה גם באחד מאלו: (1) אם הסירוב נובע מאי היענות הלקוח למסור פרטים הנדרשים על פי הוראות דין ובמיוחד צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים ומניעת הלבנת הון ומימון טרור)(תיקון), תשס"א-2001 והוראה 411; (2) אם הסירוב הינו בהתקיים יסוד סביר להניח שפעולה קשורה להלבנת הון או מימון טרור.

הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 13), התשע"ד-2014. ביום 21 ביולי 2014 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק. מטרת התיקון הינה לאפשר לרשם נותני שירותי מטבע ולמפקח מטעמו להעביר לגורמי האכיפה והחקירה מסמכים שהגיעו לידיהם במסגרת תפקידם, אם הם סבורים כי הדבר נדרש לצורך הליך פלילי. הצעת החוק תעבור לוועדת חוקה, חוק ומשפט להכנתה לקריאה שניה ושלישית.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי מטבע למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ד-2014. ביום 30 ביוני 2014 פורסם הצו ברשומות. הצו קובע נהלים חדשים לנותני שירות מטבע בדבר חובות זיהוי לקוחות, רישום פעולות ודיווח על חלק מהפעולות לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. צו זה מבטל את הצו הקודם בנושא ותחילתו תשעה חודשים מיום פרסומו.

איסור מימון טרור

בתחילת חודש אוגוסט 2005 נכנס לתוקפו חוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005 (להלן: "חוק איסור מימון טרור") ובהמשך תוקן מספר פעמים. חוק זה קובע הוראות בתחום איסור מימון טרור, ומכוחו הותקנו ועודכנו תקנות וצווים המטילים על התאגידים הבנקאיים חובות נוספות של זיהוי ובדיקת לקוחות מול רשימות מוכרזות של ארגוני ופעילי טרור. כמו כן נקבעו סנקציות פליליות, אפשרות הטלת עיצומים ואפשרות חילוט כספים בגין הפרת הוראות החוק והצווים מכוחו.

חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב-2012 (להלן: "חוק המאבק"). החוק פורסם ברשומות ביום 5 באוגוסט 2012.

על פי החוק, ועדת השרים (שהוקמה מכוחו) הוסמכה להכריז על גורם זר כמסייע לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה (להלן: "גורם זר מסייע") ועל תאגיד ככזה המקיים קשר עסקי עם איראן (להלן: "תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן"). משהוכרזו כאמור, קובע החוק שורה של איסורים ביחס לפעילות מול גורמים אלה, וכן חובות דיווח ועבירות, המהוות עבירות מקור.

חוק המאבק מבטל את חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, התשס"ח-2008, ובא במקומו. ההוראות לעיל בחוק המאבק תיכנסנה לתוקף עם כניסתן לתוקף של תקנות המאבק (ראו להלן). כמו כן, מכוח חוק המאבק נערכו תיקונים בפקודת המסחר עם האויב, ובכללם, החמרת העונש על עבירת המסחר עם האויב. התיקונים לפקודת המסחר עם האויב נכנסו לתוקף עם פרסום חוק המאבק.

תקנות המאבק בתכנית הגרעין של איראן (מתן הודעות וסדרי עבודה), התשע"ג-2013. ביום 15 באוקטובר 2013 אישרה ועדת חוקה חוק ומשפט את התקנות (לעיל ולהלן: "תקנות המאבק"). תקנות המאבק עוסקות בהליך, המנגנון וההכרזה על גורם זר מסייע ועל תאגיד המקיים קשר עסקי מהותי עם איראן. התקנות פורסמו ברשומות ביום 31 במרס 2014 ונכנסו לתוקף ביום 10 באפריל 2014. עם כניסת התקנות לתוקף, נכנסו לתוקף החלקים הרלוונטיים בחוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב-2012.

חוק החברות וממשל תאגידי

חוק החברות (תיקון מס' 20), התשע"ג–2012

ביום 12 בדצמבר 2012, נכנס לתוקף חוק החברות (תיקון מס' 20), התשע"ג-2012 ("התיקון"), בענין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בחברות ציבוריות ובחברות איגרות חוב. התיקון מבוסס על המלצותיה של ועדת נאמן, שהוקמה לצורך בחינת הצעות חוק פרטיות שהוגשו להקטנת פערי השכר במשק. במסגרת התיקון הוטלה על חברות ציבוריות חובה להקים ועדת תגמול ולאמץ מדיניות לענין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה, תוך 9 חודשים ממועד כניסת החוק לתוקף, שתתייחס, בין השאר, לשיקולים ולאמות המידה אשר פורטו במסגרת התיקון.

במסגרת שיקולים אלה יש להתייחס, בין היתר, למטרות החברה, עמידה ביעדים, ניהול סיכונים, תרומתו של נושא המשרה להשאת הרווחים, כישוריו של נושא המשרה, פערי השכר בין נושאי משרה לעובדי החברה והשפעתם על יחסי העבודה בחברה, וכן לאפשרות לקביעת תקרה עבור רכיבים משתנים. בנוסף, נקבעו הוראות לגבי השיקולים אליהם יש להתייחס בקביעת מענקי פרישה, וכן הוראות לעניין רכיבים משתנים המהווים חלק מהתגמול.

בהתאם להוראות תיקון מס' 20, תנאי הכהונה וההעסקה של נושאי משרה בבנק טעונים אישורים כמפורט להלן: נושאי משרה שאינם הדירקטורים ו/או המנכ"ל, אשר תנאי כהונתם והעסקתם תואמים את מדיניות התגמול, טעונים אישור על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון. תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה החורגים ממדיניות התגמול טעונים אישור האסיפה הכללית ברוב מיוחד של בעלי מניות שאינם בעלי השליטה או בעלי עניין אישי ("רוב מיוחד").

תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל, טעונים אישור ועדת התגמול, הדירקטוריון והאסיפה הכללית ברוב מיוחד.

תנאי הכהונה וההעסקה של דירקטורים, טעונים אישור האסיפה הכללית ברוב רגיל, אלא אם כן התנאים חורגים ממדיניות התגמול, ולכן טעונים אישור האסיפה הכללית ברוב מיוחד.

הדירקטוריון רשאי לאשר את תנאי הכהונה וההעסקה אף אם האסיפה הכללית התנגדה לאישורם, ובלבד שוועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו, על יסוד נימוקים מפורטים, כי אישור תנאי הכהונה וההעסקה, על אף התנגדות האסיפה הכללית, הוא לטובת הבנק.

בעקבות התיקון הקים הדירקטוריון ועדת תגמול, אשר הרכבה עומד בדרישות התיקון. לפרטים בדבר אישור מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק, ראו "מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק" בפרק "תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה ועסקאות עם בעלי שליטה" להלן.

לפרטים בדבר עדכונים מסויימים בתחום המיסוי, ראו ביאור 29 לדוחות הכספיים.

חקיקה אמריקאית

Dodd Frank

בחודש יולי 2010, אושרה בארה"ב רפורמה רחבה (The Dodd - Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act), שעניינה הסדרת פעילות בנקים ומוסדות פיננסיים בארה"ב וכן הסדרת פעילות מוסדות פיננסיים הפועלים מחוץ לארה"ב, אשר יש בפעילותם זיקה אמריקאית, כולל, בין היתר, כנותני שירותים פיננסים לאמריקאים או הפועלים באמצעות מתווכים אמריקאים, ופעילות מול גורמים אמריקאים (counterparties) וכיוצ"ב.

לחלקים מהרפורמה השפעה על פעילויות שונות של הקבוצה, כגון פעילות חדר העסקאות של הבנק, וזאת בכל הנוגע לפעילות בעלת זיקה אמריקאית כאמור. תאריכי יישום החקיקה משתנים בהתאם לדרישות השונות העולות מהחוק, כמפורט להלן.

להלן מספר תחומים הכלולים ברפורמה:

Living Will. כחלק מהרפורמה, נקבע כי על מוסדות פיננסים זרים (FBO) עם סך נכסים גלובלי, על בסיס מאוחד, העולה על 50 מיליארד דולר, הפועלים בארה"ב, להכין ולהגיש לרשויות האמריקאיות תכנית פעולה ("Living Will") לטיפול בישויות שלהם הפועלות בארה"ב, במקרה של חדלות פירעון של החברה האם.

בסוף חודש דצמבר 2013 הוגשה לרשויות בארצות הברית תכנית פעולה כאמור עבור שנת 2012. הבנק נדרש לחזור ולהגיש תכנית מעודכנת מדי שנה. בחודש דצמבר 2014 הוגשה תוכנית מעודכנת לרשויות בארה"ב, עבור שנת 2013.

Volcker Rule. במסגרת רפורמת Dodd Frank, נחקק גם ה-Volcker Rule, אשר נועד, בין היתר, להגביל את פעילות הבנקים לפעילות בנקאית "מסורתית" (העמדת אשראי, וכיוצא באלה פעולות) ולמנוע את חשיפתם לסיכונים הנילווים לפעילות השקעות בעלת פוטנציאל סיכון גבוה יותר. שני האיסורים המרכזיים המוטלים מכוח ה-Volcker Rule על מוסדות פיננסים הם האיסור בנוגע למסחר עצמי (proprietary trading) בנגזרים, ניירות ערך ומכשירים אחרים, וכן האיסור על פעילות ליווי (sponsoring) או השקעה בקרנות (private equity funds, hedge funds וכיוצ"ב), והכל ככל שבאיזו מהפעילויות האמורות מעורב "גורם אמריקאי" בפעילות.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 21 ביולי 2012, תוך מתן תקופת היערכות בת שנתיים ליישומה, עד ליום 21 ביולי 2014. בחודש דצמבר 2013 פורסמו תקנות סופיות של ההוראה, ובמסגרתן הוארכה תקופת ההיערכות, עד לחודש יולי 2015. בתחילת שנת 2014, הוארכה תקופת ההיערכות בכל הנוגע להשקעות קיימות של מוסדות בנקאיים בקרנות, עד לחודש יולי 2016. במהלך תקופת ההיערכות, מצופה כי מוסדות פיננסים יבנו תכנית פעולה ליישום ההוראה, על מנת להיות מוכנים ליישומה המלא עם סיומה. בחודש דצמבר 2014 עבר תיקון חקיקה הדוחה בשנה נוספת את יישום חלק מההוראה, לגבי היפרדות מוסדות פיננסיים מהשקעות קיימות בקרנות. הבנק החל בהערכות ליישום ההוראה.

Swap Rule. חקיקה שנועדה להסדיר את נושא המסחר בנגזרים לא סחירים (OTC). על פי החקיקה, יידרשו שחקנים גדולים בשוק, אשר ייחשבו ל-Swap Dealer או ל-Major Swap Participant, כהגדרת מונחים אלה בחקיקה, להירשם אצל הרשויות האמריקאיות (SEC, CFTC). לפי בדיקה שבוצעה על ידי הבנק לגבי פעילותו בתחום הנגזרים נכון לשנת 2012, הבנק אינו נדרש להירשם כאמור. חלק אחר של החקיקה בנושא המסחר בנגזרים לא סחירים, נוגע לשינויים באופן ביצוע המסחר והסליקה (clearing) של עסקאות מסוג זה באמצעות התקשרות עם גורם שלישי אשר יבצע סליקה מרכזית (CCP). במהלך שנת 2013 נכנסה לתוקף חובת הסליקה המרכזית ביחס לנגזרים מסוימים מול גורמים אמריקאים. בנוסף

לרפורמה בארה"ב, קיימת רפורמה מקבילה באירופה (EMIR), אשר צפויה להיכנס לתוקף בסוף שנת 2015. הבנק נמצא בשלבים מתקדמים ליישום רפורמת EMIR בכל הנוגע לסליקה מרכזית של נגזרים, כולל השינויים התפעוליים והמיכוניים שיידרשו לצורך יישום החקיקה, ככל שזו תחול על פעילות הבנק בנגזרים.

FRB Assessments for Large Financial Companies. בחודש אוגוסט 2013 פורסמה הוראה של הבנק הפדרלי המרכזי בארה"ב, לפיה מוסדות פיננסים מסוימים הכלולים בהוראה (מקומיים וזרים) יחויבו בתשלום שנתי ל-Federal Reserve בגין הוצאות פיקוח על פעילותם. לפי הקריטריונים בהוראה, בנק דיסקונט, כחברת אחזקות בנקאית עם סך נכסים (על בסיס מאוחד) של יותר מ-50 מיליארד דולר, כפוף להוראה ולתשלום מכוחה. הודעת התשלום הראשונה, בגין שנת 2012, נשלחה אל הבנק בסוף שנת 2013. בחודש יוני 2014 נשלחה לבנק הודעת תשלום בגין שנת 2013.
לפרטים בדבר שינויים בחקיקת המס בארה"ב, ראו בסעיף "מיסוי" להלן.

Section 165 - Enhanced Prudential Standards Final Rule. בחודש פברואר 2014, פורסמו הוראות של הבנק הפדרלי המרכזי בארה"ב בדבר יישום דרישות מוגברות לפיקוח על חברות אחזקה בנקאיות בארה"ב וכן על בנקים זרים עם פעילות בארה"ב, לרבות, בין היתר, דרישות מוגברות בנוגע לנזילות, הון, וניהול סיכונים. הבנק החל לבחון את השלכות החקיקה על הבנק ועל אי די בי ניו יורק. ההוראות יכנסו לתוקף בחודש יולי 2016.

נושאי חקיקה שונים

חוק לקידום התחרותיות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012

ביום 11 בדצמבר 2013 פורסם חוק הריכוזיות, המבוסס על המלצות הוועדה להגברת התחרותיות במשק. החוק קובע הסדרים, שנכנסים לתוקף במועדים שונים. במסגרת החוק נקבעו הוראות שמטרתן ליצור הפרדה בין מי ששולט בנכס ריאלי משמעותי לבין מי ששולט בנכס פיננסי משמעותי. על פי הוראות אלה נאסר על תאגיד ריאלי משמעותי ועל מי שמחזיק יותר מ-5% בתאגיד ריאלי משמעותי להחזיק יותר מ-10% בגוף פיננסי משמעותי, ואם מדובר בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, בשיעור שלא יעלה על 5%. כמו כן, נקבעו מגבלות על כהונה מקבילה של דירקטורים בתאגידים ריאליים משמעותיים ובגופים פיננסיים משמעותיים.
על פי החוק, גוף פיננסי משמעותי הינו גוף פיננסי, אשר כלל הנכסים שלו ושל הגופים בשליטתו ובשליטת השולט בו עולים על 40 מיליארד ש"ח.
החוק קובע כי רשימת הגופים הפיננסיים המשמעותיים והגופים הריאליים המשמעותיים תפורסם על ידי ועדת הריכוזיות.
במסגרת החוק נקבעו הוראות שמטרתן להגביל את היכולת לשלוט באמצעות מבנים פירמידליים, בהם קיים פער בין זכויותיו של בעל השליטה בהון לבין זכויותיו בהצבעה. כמו כן, נקבעו בחוק תיקונים לחוק החברות, החלים על הליכי האישור של עסקאות של חברות ציבוריות עם בעלי השליטה בהן. בהתאם להוראות אלה הוטלה על ועדת הביקורת חובה לקיים הליך תחרותי לאישור עסקאות עם בעלי שליטה, וכן הוטלו חובות לגבי אישור עסקאות בעלי שליטה אשר אינן זניחות אך אינן חריגות.
בנוסף, נקבעו בחוק הוראות המקנות למאסדרים סמכות לשקול שיקולי תחרות וריכוזיות במסגרת הליכים של הקצאת נכסים על ידי המדינה בתשתיות חיוניות.
תקופת המעבר למימוש המגבלות על איסור ההחזקות הינה 6 שנים. לחוק צפויה להיות השפעה על גורמים מרכזיים במשק, ובכלל זה הבנקים ובעלי השליטה בהם.
בחודש דצמבר 2014 פרסמה הוועדה לצמצום הריכוזיות את רשימת הגופים הריכוזיים במשק.
לפרטים בדבר דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ובכלל זה צעדים שנקט המפקח ליישום המלצות הצוות, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.
לפרטים בדבר השפעות אפשריות של חוק הריכוזיות על כאל, ראו "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".

תקנות הנגישות - התאמות נגישות למבנים ושירות

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב-2011, העוסקות בהתאמות נגישות למקומות ציבוריים שהם בניינים קיימים, נכנסו לתוקף בחודש יוני 2012.
תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013, העוסקות בהתאמות נגישות לשירות, נכנסו לתוקף בחודש אוקטובר 2013.

בהתאם לתקנות, הבנק נדרש לבצע התאמות נגישות במבנים, תשתיות וסביבה וכן התאמות נגישות לשירותים הניתנים על ידו ללקוחותיו. התאמות הנגישות כוללות בין היתר התאמות נגישות בדרכי גישה, התגברות על הפרשי גובה, קיומם של שירותי נכים וחניות נכים, עיצוב הפנים של סניפי הבנק; עמדות השירות של הבנק; המכשירים האוטומטיים העומדים לרשות לקוחות הבנק; המידע הניתן ללקוחות הבנק; המוקד הטלפוני של הבנק; אתר האינטרנט של הבנק; השילוט בבנק; מכשירי עזר שעל הבנק להעמיד ללקוחות.
הבנק נערך כדי לעמוד בדרישות התקנות (ראו להלן "נגישות" בסעיף "רכוש קבוע ומתקנים").

חוק החוזים האחידים (תיקון מס' 5), התשע"א-2010

ביום 17 בדצמבר 2014 פורסם ברשומות התיקון והוא נכנס לתוקף עם פרסומו, למעט הסעיפים הנוגעים לקביעתם של תנאים מקפחים נוספים, שיכנסו לתוקף שנה מיום הפרסום. עיקרי התיקון:

- קביעה כי התנאים הבאים הם מקפחים: תנאי המקנה לספק תרופה, שאינה עומדת לו על פי הדין, או שצירופה אינו מותר בדין, או פיצוי מוסכם בסכום שאינו סביר; תנאי שלפיו נדרש לקוח לאשר כי קרא את החוזה או להצהיר על מעשה או על מודעותו לעניין מסוים;
- קביעה כי אישור חוזה אחיד על ידי בית הדין יצור רק חזקה לכאורה כי החוזה אינו מקפח;
- החלה רטרואקטיבית של החלטת בית הדין בקשר עם תנאי מקפח, כך שתחול גם על חוזים שנכרתו לפני מועד ההחלטה וכן החלתה על חוזים "זהים במהותם" של אותו ספק.

הבנק בוחן את השלכות התיקון.

הצעת חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים

ביום 28 ביולי 2014 אושרה בקריאה ראשונה בכנסת הצעת החוק בנושא תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ד-2014. במסגרת הצעת החוק מוצע לקבוע כי תגמול שנתי של נושאי משרה ועובדים בהיקף העולה על 3.5 מיליון ש"ח ("תקרת התגמול"), יהיה טעון מנגנון אישור מיוחד על ידי ועדת התגמול, הדירקטוריון בתמיכת רוב הדירקטורים החיצוניים, והאסיפה הכללית ברוב מיוחד של רוב מבעלי מניות המיעוט. כמו כן, מוצע לקבוע כי שכר העולה על תקרה של 3.5 מיליון ש"ח בשנה, לא יותר בניכוי כהוצאה לצרכי מס. תקרת התגמול כאמור תחול על כלל רכיבי השכר הקבוע והמשתנה. הוראות החוק יחולו על כל תגמול שיאושר מיום פרסום החוק ואילך. לעניין תגמול קיים, שאושר לפני יום פרסום החוק, יחולו הוראות החוק בחלוף שנה מיום הפרסום, כאשר בהצעת החוק הובהר כי תגמול שאושר לפני מועד פרסום החוק כאמור, יאושר מחדש עד תום השנה האמורה. על אף האמור, התיקון לפקודת מס הכנסה, לעניין ההוראות בקשר עם התקרה לתשלום המותרת בניכוי, ייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

וועדות ציבוריות

לפרטים בדבר דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ובכלל זה צעדים שנקט המפקח ליישום המלצות הצוות, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי

ביום 26 במאי 2014 פורסם דוח הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי ("ועדת לוקר"). ביום 22 באוקטובר אישרה הממשלה את המלצות ועדת לוקר (להלן: "החלטת הממשלה"). להלן עיקרי ההמלצות, בשינויים שקבעה הממשלה:

- סכומי העסקאות בהן ניתן יהיה להשתמש במזומן יוגבלו באופן מיידי לסך של 10,000 ש"ח ולאחר מכן לסך של 5,000 ש"ח;
- הגבלת סכום עסקה במזומן בין צדדים פרטיים לסך של 15,000 ש"ח;
- הגבלת השימוש בשיקים שסוחרו יותר מפעם אחת.

בנוסף, גובש מתווה לקידום שימוש באמצעים אלקטרוניים מתקדמים, הכולל, בין היתר, את ההמלצות הבאות:

- הרחבת השימוש בכרטיס חיוב מיידי ובכרטיס נטען מזוהה. הוועדה גיבשה מתווה להרחבת השימוש בכרטיס חיוב מיידי ובכרטיס נטען מזוהה ולהפחתת העמלות הכרוכות בהן, לרבות קביעת זמן מקסימום של 3 ימים לזיכוי בית העסק על ידי חברות האשראי והסמכה בחקיקה של הממונה על ההגבלים העסקיים לקבוע באופן מיידי עמלות צולבות נפרדות לעסקאות המבוצעות בכרטיס חיוב מיידי;

- האצת מעבר המערכת הבנקאית לשימוש ב"כרטיסים חכמים" תוך שימוש בתקן האבטחה המתקדם "EMV";
- קידום השימוש בארנק וירטואלי חכם, אשר יהווה אכסניה לכספים ממקורות שונים ויאפשר להשתמש באמצעי התשלום הקיימים והעתידיים וכן קידום השימוש בשיק דיגיטלי;

בנוסף, הוועדה המליצה ליצור אסדרה עבור נותני שירותי מטבע (להלן: "נש"מ") ובכלל זה, חובת קבלת רישיון (להבדיל מחובת הרישום הקיימת כיום). במסגרת האסדרה יוגדר מושג חדש בתחום: נותן שירות אשראי, שהוא נש"מ העוסק בפעילות המחייבת מתן אשראי, כולל ניכיון שיקים, פקטורינג והלוואות חוץ בנקאיות. על נותן שירות אשראי יחולו דרישות רישוי ופיקוח מוגברות בהשוואה לדרישות החלות על נש"מ.

בהמשך להחלטת הממשלה הופצו בחודש ינואר 2015 שני תזכירי חוק:

תזכיר חוק סליקה אלקטרונית של שיקים, התשע"ה-2015. עיקרי תזכיר החוק: הסדרה של סליקה אלקטרונית של שיקים במערכת הבנקאית חלף הצגה פיזית של השיקים, הסדרה של החזרת שיק שסורב ללקוח, הסדרת קבילותו של השיק הממוחשב בהליך המשפטי, הסמכת נגיד בנק ישראל לקבוע כללים בענין הסליקה האלקטרונית ובענין שמירתו של השיק הפיזי, וכן קביעה כי היקף האחריות של הבנק כלפי לקוחות בהתאם לכל חוק לא ישתנה בשל שינוי שיטת הסליקה.

תזכיר חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ה-2015. עיקרי תזכיר החוק:

- איסור על תשלום וקבלה של סכום העולה על 10,000 ש"ח במזומן על ידי עוסק בפעולה למכירת נכס, מתן שירות או תשלום בעד שכר עבודה, תשלומי חובה וקנסות;
- איסור על קבלת סכום העולה על 50,000 ש"ח במזומן, על ידי אדם שאינו עוסק, עבור פעולה כאמור;
- איסור על תשלום של סכום העולה על 10,000 ש"ח במזומן על ידי אדם שאינו עוסק, עבור פעולה כאמור, כאשר מקבל הסכום אינו עוסק;
- איסור על הוצאה וקבלה של שיקים שלא מצוין בהם שם הנפרע או הנסב, לפי הענין;
- איסור על הסבת שיקים ללא ציון פרטים מזהים של המסב על השיק;
- הגבלת האפשרות לפרוע שיק שסוחר יותר מפעם אחת ביחס לשיק שסכומו עולה על 10,000 ש"ח;
- קביעת איסור על עורך דין ורואה חשבון לקבל במזומן סכום של 50,000 ש"ח ומעלה במסגרת מתן שירות עסקי ללקוח.

בנוסף, נקבעו תנאים לתחילת החוק טרם הגדלת הזמינות של אמצעי תשלום חלופיים לציבור וביניהם; הסדרת אופן העברת הכספים ממנפיק לסולק ומסולק לבית העסק בעסקאות של חיוב מיידי; הסמכת הממונה על ההגבלים העסקיים בחקיקה לקבוע עמלה צולבת נפרדת לעסקאות המבוצעות בכרטיס חיוב מיידי; הסדרת העמלות בגין עסקת חיוב מיידי; הנחיית המערכת הבנקאית ביחס לכרטיס חיוב מיידי; וכן הגדלת זמינות האפשרות לבצע עסקאות בחיוב מיידי באמצעים כמפורט בתזכיר החוק.

בתזכיר מוצע כי המגבלות יאכפו, בין היתר, כלפי עוסקים - בדרך של עיצום כספי, כלפי אדם שאינו עוסק - בעבירה פלילית, בעבירת מרמה, והוספת החוק לתוספת לחוק העבירות המנהליות.

תיבחן תחולת החוק על אזרחים ישראלים מחוץ לישראל.

ביום 8 בפברואר 2015 החליטה הממשלה לאשר את טיוטות החוק לשם הבאתן לכנסת לקריאה ראשונה.

לפרטים בדבר מספר טיוטות של הוראות לאסדרת היבטים מסוימים של פעילות בכרטיס חיוב מיידי, שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 10 בפברואר 2015, ראו לעיל בסעיף "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי".

הוועדה לבחינת תהליכים לעריכת הסדר חוב בישראל

ביום 3 ביולי 2014 פרסמה הוועדה, שמונתה על ידי שר האוצר ונגיד בנק ישראל ("ועדת אנדורן"), דוח ביניים שהופץ להערות הציבור. ביום 16 בנובמבר 2014 פרסמה הוועדה את מסקנותיה הסופיות. מסקנות הוועדה מתייחסות להסדר חוב של תאגידים שהנפיקו אג"ח או של תאגידים שהיקף ההלוואה שנטלו מממן אחד או ממספר ממנים עולה על 50 מיליון ש"ח.

הוועדה ממליצה על שני שלבים בתהליך ההסדר: הראשון נוגע להסדר בין חברה לבעלי האג"ח בשלב בו החברה פורעת את חובותיה כסדרם והשני כאשר החברה אינה פורעת את חובותיה.

הוועדה ממליצה לאפשר לנושים בשלב השני שלא לפנות לבית המשפט להליך של חדלות פרעון, אם רוב של הנושים המחזיקים 75 אחוז מערך החוב שלא שולם מסכימים לכך.

הוועדה ממליצה, בין היתר, כי בנק ישראל ינחה את הבנקים לקבוע כללים שונים הנוגעים לתהליך מתן האשראי, תמחור ומתן הלוואות לרכישה ממונפת; הטלת מגבלות אשראי על קבוצה עסקית, כך שקבוצה עסקית לא תוכל לקבל אשראי העולה על 5 אחוזים מסך האשראי העסקי במשק; תחול חובת דווח לועדת הריכוזיות על אשראי העולה על 3 אחוז מהאשראי העסקי במשק. כמו כן, מבקשת הוועדה כי תוטל על גוף פיננסי חובה לקבוע מגבלות פנימיות על שיעור המינוף של תאגיד לווה.

הוועדה ממליצה כי התאגידים הבנקאיים יקבעו לעצמם מדיניות גביה לגבי תהליכי חובות בעייתיים, הסדר חוב ומחיקה של חובות, תוך התייחסות למרכיבים שונים. כן ממליצה הוועדה כי תאגיד בנקאי ידווח לבנק ישראל על כל הסדר חוב שבמסגרתו ויתר ללווה בודד על חוב בסכום של למעלה מ-20- מיליון ש"ח.
ביום 1 בפברואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין ולהוראות הדווח לציבור, שנועדו ליישם את המלצות הועדה.

הוראות המפקח על הבנקים

הקדמת מועדי הגשת דוחות שנתיים ורבעוניים

ביום 3 באוקטובר 2013, פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור לפיו דוח שנתי של תאגיד בנקאי יפורסם בתוך 60 יום מתאריך המאזן (במקום 90 ערב פרסום התיקון, בהתייחס לתאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית) ודוח רבעוני בתוך 45 יום מתאריך המאזן (במקום 60 יום ערב פרסום התיקון). זאת, בכדי להתאים את מועדי הפרסום למקובל בארה"ב ובכדי לשפר את זמינות המידע לקוראי הדוחות הכספיים.
הקדמת המועדים נעשית באופן מדורג ותסתיים מדוח שנתי 2015 ואילך ומהדוח הרבעוני לרבעון ראשון 2016 ואילך. כך, למשל: הדוח השנתי לשנת 2014 מתפרסם עד ליום 10 במרס 2015 והדוחות הרבעוניים בשנת 2015 יפורסמו בתוך 50 יום מתאריך המאזן. הבנק נערך ליישום ההוראה כאמור.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 453 – ערבויות צד שלישי לטובת תאגיד בנקאי

ביום 23 באפריל 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 453 בעניין ערבויות צד שלישי לתאגיד בנקאי, לפיה על תאגיד בנקאי המבקש להעמיד את הלוואתו של החייב לפירעון מיידי, או לנקוט נגד החייב הליך משפטי, למסור על כך הודעה לערב 21 ימי עסקים מראש, בדואר רשום. תחילתו של התיקון נקבעה ליום 10 בספטמבר 2014.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 – פתיחת חשבון עו"ש ביתרת זכות וניהולו

ביום 26 במאי 2014 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422. מרבית סעיפי ההוראה נכנסו לתוקף ביום 1 בספטמבר 2014 (למעט סעיפים מסוימים שנכנסו לתוקף עם פרסום ההוראה וסעיפים אשר ייכנסו במועד מאוחר יותר, כמפורט להלן).
סעיף 2(א)(2) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 קובע כי תאגיד בנקאי לא יסרב, סירוב בלתי סביר, לפתיחת חשבון עו"ש במטבע ישראלי וניהולו. ההוראה נועדה להבהיר מהם השירותים המהווים חלק בלתי נפרד מניהול חשבון וקובעת כי: מתן גישה למידע אודות החשבון באמצעות האינטרנט ובאמצעות עמדת שירות (בתוקף ממועד פרסום ההוראה), ביצוע תשלומים בדרך של חיובים על פי הרשאה, קבלת כרטיס למשיכת מזומנים (בתוקף מיום 1 בספטמבר 2014), וקבלת כרטיס חיוב מיידי (בתוקף מיום 1 בינואר 2015), נכללים בגדר שירותים אלה. כן קובעת ההוראה מהם המקרים בהם לא תתקבל טענת "סירוב סביר" לפתיחת חשבון ביתרת זכות ומונה בגדר מקרים אלה (בתוקף ממועד פרסום ההוראה): מקום בו הלקוח מוגבל או מוגבל חמור או לקוח מוגבל מיוחד, לקוח הנמצא בהליך פשיטת רגל או היה בעבר בהליך פשיטת רגל, לקוח שהוטל עיקול על חשבונותיו, לקוח שמתנהל או התנהל בעבר, בינו לבין תאגיד בנקאי אחר, הליך משפטי שמקורו בגביית חוב. הובהר, כי אין המדובר ברשימה סגורה של מקרים. כמו כן, ההוראה קובעת הנחיות בעניין בחינת בקשה לפתיחת חשבון והחלטה בבקשה לפתיחת חשבון וחובות מתן הסבר ופרסום בעניין השירותים העומדים לרשות הלקוחות בהתאם להוראה.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 – דירקטוריון

ביום 26 במאי 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראה. בהתאם לתיקון, בין היתר, הוסמך המפקח על הבנקים לקבוע הוראות בדבר עליה הדרגתית במספר הדירקטורים בדירקטוריון של תאגיד בנקאי שהפך לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, עד להשלמת המספר ל-15. תחילת התיקון מיום פרסומו.
במכתבו מיום 25 ביוני 2014, הודיע המפקח על הבנקים לבנק, כי הוא מאשר, מתוקף סמכותו כאמור, עליה הדרגתית של דירקטור נוסף אחד בכל אחת משלוש אסיפות בעלי המניות השנתיות הבאות, כך שמספר החברים בדירקטוריון הבנק סמוך לאחר אסיפת בעלי המניות השנתית הקרובה (2014) יהיה 13 דירקטורים, וסמוך לאחר זו של שנת 2016 יהיה 15 דירקטורים.

הוראה בדבר "הטבות לא בנקאיות ללקוחות"

פרטים בדבר טיוטת ההוראה הובאו בדוח שנתי 2013 (עמ' 169). ביום 6 ביולי 2014, הפיץ המפקח תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 403 ו-470, בדבר "הטבות לא בנקאיות ללקוחות". במסגרת התיקון נקבע כי ככלל בנקים וחברות כרטיסי אשראי אינם רשאים לתת הטבה שאינה בנקאית, למעט במקרים ובתנאים המפורטים בתיקון. בנוסף התיקון קובע דרכים לשיפור הגילוי הנאות ביחס לפרסום הטבות לא בנקאיות.
התיקון נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

טיוטת עדכון נוהל פתיחת סניפים של תאגידים בנקאיים

ביום 20 במאי 2014 הפיץ המפקח על הבנקים את טיוטת ההצעה לעדכון הנוהל. במסגרת הטיוטה מוצע לעדכן שתי מתכונות לפתיחת סניפים של תאגידים בנקאיים: מתכונת ההיתר למתן שירותים בנקאיים מסוימים ומתכונת ההיתר לפתיחת סניפים ארעיים. כמו כן מוצע להוסיף שתי מתכונות היתר חדשות: מתכונת היתר למתן שירותי בנקאות בסניף במתכונת חלקית, ומתכונת היתר למתן שירותים הדדים בקבוצה בנקאית. בנוסף, מוצע לבטל את ההיתר הכללי לבנקים למשכנתאות לפתיחת סניפים ארעיים, ולבטל את המתכונת להיתר לבנקים למשכנתאות להפעלת דלפק בסניף בנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא הטיפול בתלונות לקוחות

ההוראה פורסמה ביום 2 באוקטובר 2014 והיא נועדה לאמץ את עקרון 9 לעקרונות העל להגנה על צרכנים של שירותים פיננסיים שפורסמו על ידי ה-OECD, במטרה לשפר את טיפול המערכת הבנקאית בתלונות הציבור.
עיקרי ההוראה: התאגיד הבנקאי יידרש לקבוע מדיניות לטיפול בתלונות הציבור על בסיס קבוצתי ובהתאם לכך להקים פונקציה ייעודית לטיפול בתלונות הציבור שבראשה יעמוד נציב תלונות הציבור. נציב תלונות הציבור ועובדיו לא ימלאו תפקיד נוסף ויהיה להם מעמד, משאבים וסמכות כפי הנדרש לביצוע עבודתם; נציב תלונות הציבור ידווח לממונה עליו ולקצין הציות על ליקויים מהותיים ויגיש לדיון ההנהלה והדירקטוריון דוחות תקופתיים המסכמים את פעילותו; נציב תלונות הציבור יגיש דוח תקופתי לפיקוח על הבנקים בדבר הטיפול בתלונות וליקויים מהותיים שאותרו; אמנת השירות של נציב תלונות הציבור ודוח המתמצת את פעילותו יובאו לידיעת הציבור; לנציב תלונות הציבור תהיה הסמכות לקבוע למתלונן סעד כספי או אחר בעקבות בירור התלונה ולהמליץ על דרכים לתיקון הליקויים; נקבעו תהליכי הטיפול בתלונה בתאגיד הבנקאי ובפיקוח על הבנקים ובכלל זה - משך הזמן למתן תשובה; למתלונן תעמוד הזכות להשיג על החלטת התאגיד הבנקאי בפני הפיקוח על הבנקים; נקבע כי בירור תלונה בתאגיד הבנקאי הנילון יהיה תנאי מוקדם להגשת תלונה לפיקוח על הבנקים.
ההוראה החדשה תחול לא יאוחר מיום 1 באפריל 2015. הבנק נערך ליישום ההוראה.

חובת יידוע הלקוח אודות פערי ריביות

במכתב מיום 15 בינואר 2015 ("המכתב"), דרש הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים, בענין הפער הקיים בין הריביות המשולמות על פיקדון בהוראת קבע לבין ריביות הנגבות בגין יתרת חובה בחשבון:

- לגבי לקוחות שמבקשים להפקיד כספים בפיקדון בעת שהם מצויים ביתרת חובה - להקפיד על מתן מידע אודות פערי הריביות כאמור, טרם ביצוע הפקדת הכספים בפיקדון ולוודא קיומם של נהלים מתאימים בענין זה;
- לגבי לקוחות שנכון למועד המכתב מצויים ביתרת חובה ואשר במקביל מפקידים כספים בפיקדון באמצעות הוראת קבע - לפנות אליהם בכתב, בתוך 60 יום ממועד המכתב, ולהציג להם את שיעור הריבית המשולם על הפיקדון, את שיעור הריבית הנגבה בגין יתרת החברה בחשבון, וכן את פער הריביות בין השניים, כאשר הריביות כולן מעודכנות למועד משלוח המכתב;
- פנייה יזומה - הובהר כי אין לבצע פניות יזומות ללקוחות המצויים באותה עת ביתרת חובה, בהצעה להפקיד כספים בפיקדון.

בתחילת שנת 2015, הוארכה תקופת ההיערכות בכל הנוגע להשקעות קיימות של מוסדות בנקאיים בקרנות, עד לחודש יולי 2016.

פרטים בדבר הוראות ניהול בנקאי תקין חדשות נוספות (או טיוטות של הוראות) הובאו גם בפרקים "תיאור פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות", "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" ו-"משאבי אנוש" לעיל.
לפרטים בדבר הצעות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה בקשר עם בירור של מוסדות פיננסיים את הפרטים של בעלי חשבונות שנפתחו אצלם וחילופי מידע בין מדינות, ראו "מיסוי" להלן.

ריבוי יוזמות חקיקה

גם שנת 2014, כקודמותיה, התאפיינה בריבוי הצעות חוק פרטיות (אשר חלקן נתמכות על ידי הממשלה), שעניינן הטלת הגבלות על הבנקים (בחוק או על פיו) בתחומי הפעילות השונים, ובכלל זה: הגבלות על מתן אשראי, הגבלות בעניין גביית עמלות, הגבלות על תשלום ו/או גביית ריבית, וכיוצ"ב. הצעות חוק אלה ודומות להן, אם תתקבלנה, עלולות להיות בעלות השפעה שלילית מהותית על פעילות הבנק והחברות המאוחדות שלו ועל תוצאות פעולותיהם בעתיד. הבנק אינו יכול להעריך איזה מבין הצעות החוק תתקבל ומה יהיה היקף ההשפעה האמורה.
כמו כן, התאפיינה גם שנת 2014 בריבוי הוראות רגולטוריות, הן הוראות ניהול בנקאי תקין והן הוראות שונות לגבי הדיווח לציבור, שהוצאו על ידי המפקח על הבנקים. לכך נוספו הוראות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר ושל רשות ניירות ערך, לגבי הנושאים שבפיקוחם, והחלטות הממונה על ההגבלים העסקיים בתחום סמכויותיו. יישום ההוראות השונות מצריך לא אחת היערכות הכרוכה בהשקעת משאבים, ולעיתים יש בה משום פגיעה אפשרית בהכנסות התאגידים הבנקאיים ממקורות שונים. הבנק מעריך כי מצב דברים זה, צפוי להימשך גם בעתיד. ראו גם לעיל, "סיכוני רגולציה" בפרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

נושאים נוספים בתיאור הקבוצה

מבנה הקבוצה הבנקאית

קבוצת הבנק פועלת באמצעות בנקים מסחריים בארץ ובחו"ל וחברות לשירותים פיננסיים. ההשקעה בחברות מוחזקות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 ב- 7.8 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 9.0 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, ירידה של 12.9%.

להלן התפלגות הרווח הנקי לפי מבנה הקבוצה:

	תרומה לרווח הקבוצה		תרומה לרווח בניטרול[1]	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
פעילות בנקאית:				
בנקים מסחריים:				
בארץ – הבנק (כולל סניפים בחו"ל)	161	288	460	288
– בנק מרכנתיל דיסקונט	157	182	177	182
– הבנק הבינלאומי הראשון	12	38	38	196
בחו"ל – שלוחות הבנק	60	138	175	138
פעילות אחרת:				
כרטיסי אשראי לישראל	95	92	95	92
דיסקונט שוקי הון	93	114	93	114
שירותים פיננסים אחרים	18	22	18	22
רווח נקי	**596**	**874**	**1,056**	**1,032**

הערה:
(1) בניטרול רכיבים משויימים, ראו טבלה בפרק "נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים" לעיל.

חברות מוחזקות עיקריות

17.35% מסך כל הנכסים במאזן המאוחד בסוף שנת 2014 הינם נכסי חברות מאוחדות בארץ וכ-20.83% מסך כל הנכסים במאזן המאוחד הינם של חברות מאוחדות וסניפים בחו"ל. התרומה לרווח הנקי של החברות המאוחדות בארץ הסתכמה בשנת 2014 ב-352 מיליון ש"ח (411 מיליון ש"ח בשנת 2013). התרומה לרווח הנקי של חברות מאוחדות בחו"ל הסתכמה בשנת 2014 ב-60 מיליון ש"ח (138 מיליון ש"ח בשנת 2013), התרומה לרווח הנקי של חברות כלולות הסתכמה בשנת 2014 ב-22 מיליון ש"ח (38 מיליון ש"ח בשנת 2013).

סך התרומה של החברות המוחזקות, בארץ ובחו"ל, לרווח הנקי של הבנק בשנת 2014 הסתכמה ב-435 מיליון ש"ח, לעומת סך של 586 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 25.8%.

להלן יובאו עיקרי ההתפתחויות בחברות המוחזקות העיקריות.

החל מיום 13 במרס 2014, ההשקעה בבנק הבינלאומי אינה מוצגת עוד לפי שיטת השווי המאזני (לפרטים, ראו ביאור 6 ד' לדוחות הכספיים).

דיסקונט בנקורפ אינק.

דיסקונט בנקורפ אינק. הינה חברת בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק. דיסקונט בנקורפ אינק. היא חברת החזקות בנקאיות שהתאגדה על פי חוקי מדינת דלאוור. בנקורפ מחזיקה במלוא הבעלות והשליטה ב-אי די בי ניו יורק, שהוא הגדול בין הבנקים הישראלים הפועלים בחו"ל. בהתאם למסמכי היסוד של בנקורפ, אי די בי ניו-יורק לא ימכר על ידי בנקורפ, אלא אם ניתנה לכך הסכמה מראש של בנק דיסקונט. הנתונים המובאים בסעיף זה להלן נלקחו מהדוחות הכספיים המבוקרים של בנקורפ.

	במיליוני דולר		שינוי
נתונים מאזניים	**31.12.2014**	**31.12.2013**	**ב-%**
סך-כל הנכסים	9,783	9,604	1.9
סך-כל האשראי	4,924	4,448	10.7
סך-כל הפקדונות	6,595	6,474	1.9
סך-כל ההון	784	794	(1.3)
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	12.9%	13.9%	

נתונים תוצאתיים לשנת	**2014**	**2013**	
הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות	22	9	144.4
התשואה להון	2.8%	1.1%	

לפרטים בדבר השקעות אי די בי ניו יורק באגרות חוב מגובות משכנתא, ראו "התפתחות נכסים והתחייבויות" לעיל וביאור 3 לדוחות הכספיים להלן.

חלוקת דיבידנד. בשנת 2014, חילק בנקורפ דיבידנד לבנק דיסקונט, בסכום כולל של 75 מיליון דולר (2013 - 25 מיליון דולר).

מכירת החזקות ב-DBLA. לפרטים, ראו ביאור 8 א' לדוחות הכספיים.

התוצאות של בנקורפ בשנת 2014 הושפעו מההחלטה על מכירת ניירות ערך מסוג TRUPS ומהחתימה על הסכם למכירת פעילות DBLA. לפרטים נוספים, ראו "ניירות ערך" לעיל וביאור 8 א לדוחות הכספיים. בנטרול ההפסד שרשמה בנקורפ כתוצאה מהאמור לעיל, הרווח שלה בשנת 2014 היה מסתכם בכ-58 מיליון דולר.

התוצאות של בנקורפ בשנת 2013 הושפעו מההחלטה על בחינת האפשרות למכירת DBLA. כתוצאה מההחלטה האמורה נרשמה הפרשה למס בסך של כ-28 מיליון דולר בגין חלקו של בנקורפ ברווחי DBLA משנים קודמות. כמו כן, עקב הצגת ההשקעה ב-DBLA בדוחות הכספיים של בנקורפ כפעילות מופסקת, נזקפה לדוח רווח והפסד הוצאה של כ-3 מיליון דולר בגין הצגת איגרות חוב בתיק של DBLA לפי שווי הוגן. בנטרול הסכומים האמורים, הרווח של בנקורפ בשנת 2013 היה מסתכם בכ-40 מיליון דולר.

התרומה של השקעת הבנק בבנקורפ לתוצאות העסקיות של הבנק הגיעה בשנת 2014 לרווח בסך של 58 מיליון ש"ח (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך של 25 מיליון ש"ח), לעומת 147 מיליון ש"ח בשנת 2013 (כולל תוספת בגין חסכון במס בסך של 83 מיליון ש"ח).

הפער בין הרווח הנקי לבין התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק בשנת 2013 נבע מההפרשה האמורה למס בגין חלקו של בנקורפ ברווחי DBLA משנים קודמות, שישולם לרשויות המס בארה"ב במועד מימוש DBLA. בגין רווחים אלה שולם כבר מס על ידי הבנק בישראל, בהתאם להסכם המס בין שלטונות המס בישראל לבין הבנק בישראל, ולפיכך תקוזז ההפרשה האמורה בהתאם לאמור בהסכם.

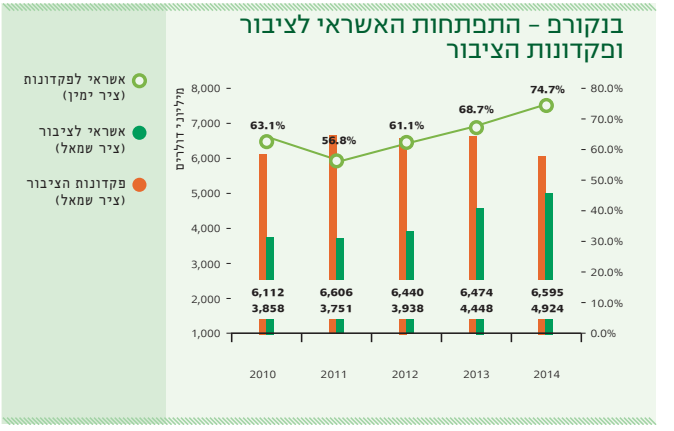

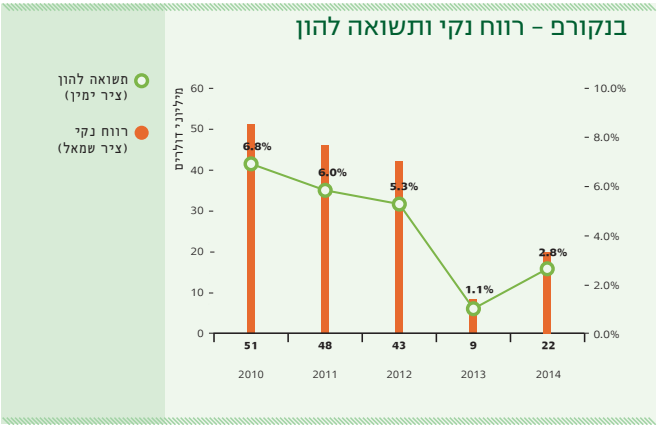

בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

בנק מרכנתיל דיסקונט הינו חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק.

בסוף שנת 2014 פעל בנק מרכנתיל דיסקונט באמצעות 80 סניפים (בדומה לסוף שנת 2013).

	במיליוני שקלים חדשים		שינוי
נתונים מאזניים	**31.12.2014**	**31.12.2013**	**ב–%**
סך–כל הנכסים	28,520	28,446	0.3
סך–כל האשראי לציבור, נטו	18,915	17,792	6.3
סך–כל פקדונות הציבור	24,060	23,964	0.4
סך–כל ההון	2,026	1,931	4.9
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.6%	14.6%	
נתונים תוצאתיים לשנת	**2014**	**2013**	
הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות	157	182	(13.7)
התשואה להון	7.9%	9.7%	

יחס ההון לרכיבי סיכון. ביום 28 בינואר 2014, קבע דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט כי יחס ההון הכולל של בנק זה לא יפחת משיעור של 12.5%.

הגורמים העיקריים אשר השפיעו על התוצאות העסקיות הירידה ברווח בשנת 2014, הושפעה, בין היתר, מעליה בסך של 78 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית, נטו; ומירידה בסך של 39 מיליון ש"ח בהכנסות המימון שאין מריבית, שנבעה, בעיקר, מירידה של 11 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש איגרות חוב, מירידה בסך של 8 מיליון ש"ח בהכנסות ממכירת חברה מוחזקת ומירידה של 39 מיליון ש"ח ברווחים מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. כן השפיעה ירידה בסך של 62 מיליון ש"ח בהכנסות מעמלות. מנגד, חל קיטון של 60 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי, המוסבר הן בהפרשות גבוהות שנרשמו בשנת 2013 בגין מספר מצומצם של לקוחות עסקיים שחלה ירידה בכושר ההחזר שלהם והן מירידה בהוצאות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ומעליה בסך של 50 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות האחרות, שנבעה בעיקר מעליה של 50 מיליון ש"ח בהוצאות שכר, שנבעה בעיקר מהוצאות בגין תוכנית פרישה.

חלוקת דיבידנד. בשנת 2014 חילק בנק מרכנתיל דיסקונט דיבידנד בסך של 45 מיליון ש"ח. (2013 - 120 מיליון ש"ח).

הרחבת פעילות יחידת התפעול העורפי. בעקבות התוכנית למיקוד עסקי והתייעלות שיושמה על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט בשנים 2011 ו-2012, השיק בנק מרכנתיל דיסקונט בשנת 2014 תכנית אסטרטגית המשנה את תפיסת הפעילות בסניפי הבנק ויחידות המטה התפעוליות. במסגרת תוכנית זו הועתקו במהלך שנת 2014 פעילויות תפעוליות מסויימות שבוצעו בעבר בסניפי הבנק ורוכזו ביחידות תפעול עורפי ייעודיות. התוכנית מיועדת להקנות לבנק יתרונות בתחום התפעול והשירות. ישום התוכנית כרוך בשינוי תהליכי העבודה בסניפים וביחידות התפעול העורפיות וכרוך בהשקעת תשומות הנדרשות להקניית התפיסות ושיטות העבודה החדשות. השלמת התוכנית מתוכננת לשנת 2015.

לפרטים בדבר ערעור שהוגש על החלטה בבקשה למתן פסק דין הצהרתי בעניין חיוב חשבונו של חייב בריבית הפרה, ראו ביאור 19 ג', סעיף 12.6 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תובענות ובקשות לאשר אותן כתובענות ייצוגיות, בעניין: מתכונת העמדת הלוואות בערבות מדינה (הליך לגביו אושר בחודש פברואר 2015 הסדר הסתלקות), עמלת טיפול באשראי ובטחונות, גביית עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח מט"ח, העלאת ריבית חד-צדדית על אשראי שנלקח במסגרת שאושרה, גביית עמלה בקשר עם העברה וטיפול במט"ח, ראו ביאור 19 ג', סעיפים 12.11, 12.14, 12.16, 13.2 ו-13.5 לדוחות הכספיים.

מרכנתיל – התפתחות האשראי לציבור, נטו ובקדונות הציבור

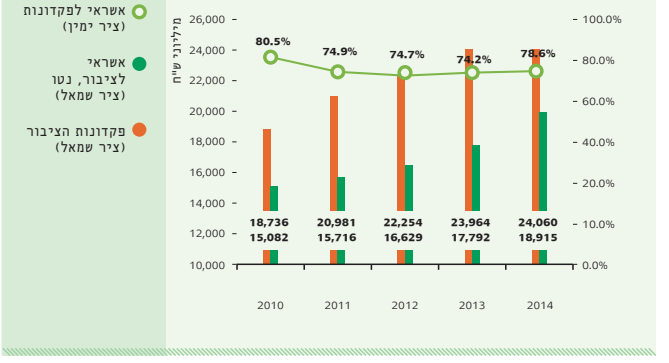

מרכנתיל – רווח נקי ותשואה להון

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

כרטיסי אשראי לישראל (להלן:" כאל") הינה חברה בת של הבנק. ליום 31 בדצמבר 2014 הבנק החזיק 71.8% מזכויות ההון ו-79.0% מזכויות הצבעה בכאל. הבנק הבינלאומי הראשון החזיק במועד זה ביתרת הזכויות בכאל.

מסמך הבנות בין בעלי המניות בכאל. הבנק הבינלאומי והבנק גיבשו מסמך הבנות ביניהם כבעלי מניות בכאל, אשר מסדיר מספר נושאים ובכלל זה: חלוקת דיבידנדים על ידי כאל, חתימת הסכמי הנפקה חדשים, פעולות להגדלת מצבת כרטיסי האשראי וסיוע למהלכי מימוש אחזקות הבנק הבינלאומי בכאל, אם וככל שהבנק הבינלאומי יבקש לנקוט במהלכים כאלה.

	במיליוני שקלים חדשים		שינוי
נתונים מאזניים	**31.12.2014**	**31.12.2013**	**ב-%**
סך-כל הנכסים	10,263	9,545	7.5
סך-כל ההון	1,221	1,078	13.3
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	16.3%	16.2%	
נתונים תוצאתיים לשנת	**2014**	**2013**	
סך-כל ההכנסות	1,148	1,113	3.1
הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות	141	132	6.8
התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק	95	92	3.3
התשואה להון	13.0%	12.1%	

יחס ההון לרכיבי סיכון. ביום 27 בפברואר 2011 אימץ דירקטוריון כאל מדיניות לפיה יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון של החברה לא יפחת משיעור של 15%.

חלוקת דיבידנד. במהלך שנת 2014 חילקה כאל דיבידנדים בסכום כולל של 60 מיליון ש"ח (חלק הבנק כ-43 מיליון ש"ח). (2013 - 100 מיליון ש"ח ו-72 מיליון ש"ח, בהתאמה; 2012 - 291 מיליון ש"ח ו-209 מיליון ש"ח, בהתאמה).

חלוקה נוספת של דיבידנד. בחודש דצמבר 2014, הודיע הפיקוח על הבנקים לכאל, כי חלוקה נוספת של דיבידנד תיעשה בתיאום מוקדם עם הפיקוח.

אימוץ תכנית אסטרטגית לשנים 2015-2017. ביום 10 בדצמבר 2014 אישר דירקטוריון כאל את התוכנית האסטרטגית לשנים 2015-2017.
התוכנית בנויה על שני נדבכים מרכזיים - צמיחה בתחום האשראי והפחתת עלויות, לצד שימור היכולות התחרותיות בעולם התשלומים.
יישום התוכנית יוביל למודל הפעלה שיתמוך בהשגת יעדיה, ובכלל זה: התבססות על פלטפורמות דיגיטליות וטכנולוגיות מתקדמות על מנת לתמוך במימוש המהלכים העסקיים, ניהול סיכונים מושכל במסגרת תיאבון הסיכון וכן פיתוח הון אנושי ותרבות ארגונית שיתמכו באסטרטגיה.
להערכת הנהלת כאל, יישום התוכנית יוביל לצמיחה ברווחי קבוצת כאל, ויאפשר לה להתמודד בצורה מיטבית אל מול אתגרי השוק הפיננסי בישראל בשנים הקרובות.
הטמעת התוכנית האסטרטגית. לאחר אישור התוכנית האסטרטגית החלה ההיערכות להטמעתה. במסגרת זו הוקמו צוותים חוצי-ארגון להנעה ויישום התוכניות שיובילו לשינוי בכל נושא מיקוד. בנוסף, הוקמה מנהלת אסטרטגיה, שתפקידיה העיקריים הם תיאום תוכניות השינוי, סיוע במימושן, מעקב ובקרה אחר ההתקדמות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון.

לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים וחומר מחשב בכאל והעברת תיק החקירה לפרקליטות, ראו ביאור 34 ג' לדוחות הכספיים.
לפרטים בדבר הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, ראו "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים" לעיל וביאור 34 לדוחות הכספיים.
לפרטים בדבר תובענות ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, שהוגשו כנגד כאל בעניינים הבאים: שיווק כרטיסי מתנה וגביית סכומים ביתר בגין תדלוק רכבים (הליך לגביו אושר בחודש פברואר 2015 הסדר הסתלקות), העמדת אשראי באמצעות כרטיס "אקטיב", טענה לשני הסדרים כובלים בתחום כרטיסי החיוב המיידי ("דביט") וכרטיסי תשלום נטענים מראש ("pre paid") (הליך שבגינו הוגשה בקשת הסתלקות), ראו ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים, סעיפים 12.9, 12.13, 12.15, 13.5 ו-12.17, בהתאמה.

כאל – התפתחות הרווח הנקי והתשואה להון

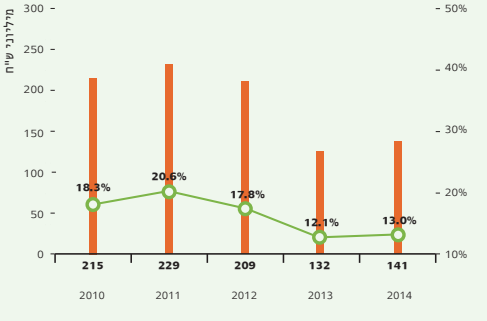

תשואה להון (ציר ימין)
רווח נקי (ציר שמאל)

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ

חברת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן:" דש"ה") הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק, הפועלת בתחום ההשקעות בחברות, בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון, בתחום הבנקאות להשקעות ובתחום חיתום להנפקות וניהולן (באמצעות חברה בת).

	במיליוני שקלים חדשים		שינוי
נתונים מאזניים	**31.12.2014**	**31.12.2013**	**ב-%**
סך-כל הנכסים	1,076.9	1,070.6	0.6
סך-כל ההון	345.0	228.6	50.9
נתונים תוצאתיים לשנת	**2014**	**2013**	
הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות	114.9	107.5	6.9
התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק[1]	94.6	113.9	(16.9)

הערה:
[1] הפער בין הרווח הנקי לבין התרומה לתוצאות העיסקיות של הבנק נובע מההבדלים ביישום כללי חשבונאות.

הרווח בשנים 2013-2014, הושפע, בעיקר, ממימושים שונים - ראו "תת מגזר החברות הריאליות" לעיל.
בשנת 2014, השתתפה דש"ה, באמצעות חברה בת, ב-50 הנפקות לציבור מתוכן אחת עם חיתום וב-5 הנפקות פרטיות, בהיקף כולל של כ-22 מיליארד ש"ח (בשנת 2013 - 73 הנפקות לציבור ו-10 הנפקות פרטיות, בהיקף של כ-24.4 מיליארד ש"ח) וב-8 עסקאות תיווך (2013 - שתי עסקאות תיווך).

חלוקת דיבידנדים

הבנק לא חילק דיבידנד לבעלי מניותיו מאז שנת 1996, למעט חלוקת דיבידנד בחודש אוקטובר 2008, בסך של 250 מיליון ש"ח, ולמעט הדיבידנד על מניות הבכורה הצוברות של הבנק, בסכום של כ-24 אלף לירות סטרלינג לשנה (ראו ביאור 13 ב' ו-ה' (3) לדוחות הכספיים), אותו הבנק מחלק מדי שנה. המגבלה העיקרית שהשפיעה על יכולת הבנק לחלק דיבידנד בשנים האחרונות הייתה מגבלת בסיס ההון.
לפרטים בדבר מגבלות שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, ראו ביאור 13 ה' (2) לדוחות הכספיים.
חלוקת דיבידנד. להערכת הנהלת הבנק, לא ניתן יהיה לחלק דיבידנד בשנת 2015.

רכוש קבוע ומתקנים

בניינים וציוד

ההשקעה בבניינים ובציוד הסתכמה בסוף שנת 2014 בסך של 2,500 מיליון ש"ח, לעומת סך של 2,696 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013, ירידה בשיעור של 7.3%.
נתונים כלליים. מרבית המתקנים בהם מתנהלים עסקי הבנק בישראל הם בבעלות הבנק או בבעלות תאגידי עזר שלו. בסך הכל עמדו לרשות הבנק ביום 31 בדצמבר 2014 שטחים בהיקף של כ-166.6 אלף מ"ר, לעומת 172.3 אלף מ"ר בסוף שנת 2013. מזה כ-112.4 אלף מ"ר שטחים בבעלות וכ-54.2 אלף מ"ר שטחים בשכירות (2013: כ-115.7 אלף מ"ר בבעלות וכ-56.6 אלף מ"ר בשכירות). בסוף שנת 2014 כ-74.1 אלף מ"ר שימשו את סניפי הבנק והיתרה את המטה. בשנת 2013, כ-80.3 אלף מ"ר שימשו את סניפי הבנק.
לפרטים בדבר השקעות הבנק בבניינים וציוד, ראו ביאור 7 לדוחות הכספיים.
דגשים לשנת 2015. במסגרת התוכנית האסטרטגית לקבוצת דיסקונט, הוחלט על צמצום שטחי הנדל"ן בבנק ובקבוצה, בין היתר לאור הקטנת מצבת כח האדם. ברבעון האחרון של שנת 2014 הושק פרויקט רחב היקף, אשר יימשך בשנת 2015, במסגרתו מתבצעות בדיקות שנועדו להבטיח ניצול יעיל ואפקטיבי של נכסי הנדל"ן. כיווני הפעולה הנבחנים הם צמצום סניפים, הקטנת שטח הנדל"ן של סניפים, מיזוג בין סניפים, שיפור תנאים של חוזי שכירות או החלפת אתרים מושכרים, וכיוצ"ב.
מאז השקת הפרויקט ועד חודש פברואר 2015, בוצעו 12 משימות, שהשלמתן תביא לחיסכון של כ-9 מיליון ש"ח, במונחים שנתיים. בהמשך שנת 2015 מתוכננות לביצוע 20 משימות נוספות.

להלן נתונים בדבר השטחים העומדים לרשות סניפי הבנק:

ליום 31 בדצמבר	מ"ר	מספר סניפים	ממוצע מ"ר לסניף
2014	74,068	138	537
2013	80,257	145	553

להלן נתונים בדבר התפלגות כלל השטחים העומדים לרשות הבנק:

	ליום 31 בדצמבר	
	2014	2013
	באלפי מ"ר	
בעלות	112.4	115.7
שכירות	54.2	56.6
סך-הכל	**166.6**	**172.3**

נגישות

היערכות הבנק. בהתאם לחוק, מונה בבנק "רכז נגישות", אשר מתפקידו להוביל ולרכז את פעילות הנגישות בבנק, ולשמש כתובת לכל פניה בנושא. במסגרת ההיערכות, הושק פרוייקט די"ן (דיסקונט נגיש), שמהותו ביצוע התאמות נגישות בהתאם לרגולציה החדשה, הן בהיבטי התאמות מבנים, תשתיות וסביבה, והן בהיבטי התאמות נגישות לשירות. במסגרת פרויקט זה נבנתה תכנית עבודה רב שנתית להשלמת התאמות הנגישות.
כמו כן, הוקמה ועדת היגוי עליונה, בראשות שני חברי הנהלה, אשר מתפקידה לנהל ולפקח אחר התקדמות יישום הוראות החוק.
בחודש יולי 2013 התקשר הבנק עם עמותה המתמחה בנושא נגישות לאנשים עם מוגבלות שבמסגרתה פועלים אנשי מקצוע אשר מלווים את הבנק ומייעצים בביצוע התאמות הנגישות הנדרשות, לרבות הגדרת דרישות להשלמת פערי הנגישות בכלל השירותים והמתקנים הרלוונטיים.
התאמת נגישות השירות. מופו כלל השירותים בהם נדרש לבצע התאמות נגישות שירות (כגון: מוקד טלפוני, אתר אינטרנט, טפסים, מכונות אוטומטיות לשימוש עצמי, עמדות שירות והמתנה, שילוט ועוד) והחלה הגדרת הדרישות לצורך היערכות להנגשתם בסיוע יועצי הנגישות.
עד ליום 22 ביוני 2014 בוצעו התאמות להנגשת השירות ב-15% מנכסי הבנק. בנוסף, בוצעו התאמות נגישות בנתב השיחות של המוקד הטלפוני ושל המרכזיה הראשית בבנק, החלו הדרכות עובדים ופורסמו נהלים והנחיות לאופן מתן שירות נגיש לאנשים עם מוגבלות. בימים אלה הבנק נערך לביצוע הנגשת השירות ב-20% נכסים נוספים, בהתאם לדרישות הדין (מועד סיום: 22 ביוני 2015).
התאמת נגישות מתו"ס (מבנים, תשתיות וסביבה). נבנתה תכנית רב שנתית להנגשת כל נכסי הבנק, בסיוע יועצי הנגישות. בוצע סקר מקיף בכל נכסי הבנק למיפוי פערים והגדרת תכולות לביצוע לשם הנגשתם לאנשים עם מוגבלות, בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), תשע"ב-2011.
עד ליום 22 ביוני 2014 בוצעו התאמות להנגשת מבנים, תשתיות וסביבה ב-20% מנכסי הבנק, על פי דרישות הדין. בימים אלה הבנק נערך לביצוע הנגשת מבנים, תשתיות וסביבה ב-20% נכסים נוספים, בהתאם לדרישות הדין (מועד סיום: 22 ביוני 2015).
בכל סניף חדש או סניף שמשופץ, מבוצעות התאמות נגישות בהתאם לתקנות הנגישות, לרבות: כבשים ומעלונים, שירותי נכים, עמדות שירות והמתנה, התאמות גובה בכספומטים ובמשובים.
פרוייקט דומה מופעל בבנק מרכנתיל דיסקונט.

מערכות מידע ומחשוב

כללי

מערכות המידע והבקרה מצויות בליבת הפעילות של הבנק ומהוות את עמוד השדרה עליו מתבססת פעילות הבנק. מערכת עיבוד הנתונים של הבנק, הינה מערכת מרכזית ממוחשבת המורכבת ממחשבי Main Frame במרכזי המחשבים של הבנק ותחנות עבודה בסניפים וביחידות המטה. המערכת המרכזית מבוססת כיום על מחשבי IBM.
בסניפי הבנק וביחידות המטה, מותקנים כ-12,000 תחנות עבודה (PC's) וכ-2,000 שרתים, אשר באמצעותם ניתן השירות הן ללקוחות הפנימיים והן ללקוחות החיצוניים.
שירותי בנקאות ישירה, ניתנים על ידי הבנק במגוון אמצעים: אינטרנט, משובים (קיוסקי מידע), כספומטים, מענה קולי ממוחשב ועוד. שירותים אלה מתממשקים למחשב המרכזי, לצורך קבלה ועדכון נתונים, על ידי שרתים ייעודיים ובטכנולוגיות מתקדמות של אבטחת מידע.
לשירות קהל לקוחות הבנק עומדים קיוסקי מידע ופעולות להפעלה עצמית - "משובי דיסקונט", למעלה מ-500 במספר, המספקים מגוון רחב של שירותים.
מערכות המחשב השונות משרתות ברובן הן את הבנק והן את בנק מרכנתיל דיסקונט.
במשך שנים בנה הבנק פתרונות מחשוב אפקטיביים, יעילים ויציבים לכל תחומי העסקים בהם הוא פועל. הפתרונות שפותחו בהתייחס למערכות הליבה, במסגרת פרויקט "אופק", הם מהמתקדמים ביותר הקיימים כיום בבנקים בישראל. מערכות אלו יכולות להמשיך לשרת את הבנק שנים רבות, בכפוף לביצוע פעולות תחזוקה ברמה נאותה. הבנק ממשיך בשדרוג והחלפת מערכות, בהתאם לצרכים, והכל בכפוף למגבלות התקציב ולתוכניות האסטרטגיות.
לפרטים בדבר עלות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב, ראו ביאור 7 ח' לדוחות הכספיים.
ספקים עיקריים. הבנק נעזר במגוון רחב של ספקים מהארץ ומהעולם בהתאם לנושאים השונים בתחום מערכות המידע ופיתוחן. לבנק אין תלות מהותית בספקים, פרט ל-IBM, Oracle, Microsoft, EMC, Check Point, Netapp ו-Cisco. חברות אלה התקשרו עם הבנק באמצעות הנציגים שלהן בישראל.

אתרי הפעילות

מערכות ה-Main Frame של הבנק מותקנות (בכפילות) בשני אתרים שונים, בערים שונות בגוש דן. העובדה ששתי המערכות מרוחקות פיזית זו מזו מוסיפה לשרידות מערכות המידע של הבנק. שני אתרי המחשוב של הבנק, מחוברים ביניהם באמצעות סיבים אופטיים בשני מסלולים נפרדים. באתרים אלה מצויות גם מערכות דיסקים של החברות Netapp, IBM, EMC, Kaminario ו-Oracle, רובוטי קלטות, מדפסות מרכזיות וציוד פריפריאלי, הנדרש לעבודת הבנק. למותר לציין, שגם ציוד זה מגובה בשני האתרים. הסניפים ויחידות המטה, מחוברים למרכז המחשבים בשני קווי תקשורת. שני הקווים פעילים בו זמנית ומספקים כל אחד לבדו רוחב פס מספק לכל אתר. בעת תקלה, מגבה קו אחד את היישומים הפעילים בקו השני, ולהיפך.

גיבוי והתאוששות מאסון

הבנק עובד במערכות הליבה שלו בשיטת "הגיבוי החם". המשמעות היא שהמחשבים בשני האתרים מתעדכנים בו זמנית בתנועות המבוצעות בסניפי הבנק ולפיכך, במקרה של תקלה באתר המחשב המרכזי, האתר המשני נכנס לפעולה מבלי לאבד אף תנועה.
בנוסף, הוקמה תשתית לעותק שלישי של נתונים, באתר שלישי, במודל Hosting.
בשלב זה נמצא עותק שלישי מלא של נתוני הייצור של מחשב ה-Main Frame ושל נתוני המערכות הקריטיות של הסביבות הפתוחות.
הבנק פועל לשדרוג יכולת הבנקאות הישירה בעת אסון. השדרוג יאפשר לבנקאות הישירה לפעול גם כאשר המוקד הטלפוני של הבנק מושבת.

אבטחת מידע

חשיבותה של זמינות ושרידות טכנולוגיית המידע הולכת וגוברת נוכח ההתפתחות הטכנולוגית העצומה בשנים האחרונות והשלכותיה על הבנק, נוכח איומי הסייבר המתגברים בחומרתם ובתדירותם ולנוכח היקפי השימוש במוצרי טכנולוגיית המידע לעומת מוצרים המופעלים אנושית. אשר על כן, הבנק רואה בשמירה על המידע ואבטחתו יעד מרכזי ומשקיע משאבים רבים על מנת להבטיח את המידע שברשותו.
הסיכונים העיקריים הכרוכים בפגיעה באבטחת המידע הם פגיעה בפרטיות ובסודיות המידע של הבנק ושל לקוחותיו ועובדיו, התממשות איומי סייבר (ראו "ניהול סיכוני טכנולוגית המידע" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל), שימוש עוין במידע על ידי משתמשי המערכת, שיבוש נתונים השוכנים במערכת, פגיעה בזמינות ושרידות המערכות והמידע. פגיעה בעסקי הבנק ובמוניטין שלו.
אבטחת המידע בבנק מוסדרת ומוכוונת בהתאם להוראות דין שונות ובהן חוק הגנת הפרטיות ותקנותיו, חוק המחשבים, הוראות ניהול בנקאי תקין של הפיקוח על הבנקים ובמיוחד הוראה מספר 357, תקנים, מדיניות אבטחת מידע, שאושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון, SOX ו-BASEL.
קישוריות הבנק לאינטרנט לכל צורך שהוא, מופרדת מהמערכת הבנקאית המרכזית המספקת נתונים לעובדי הבנק המבצעים פעילות בנקאית באופן שוטף. באופן זה, החשיפה לסיכון של פעילות עוינת על נתוני האמת בבנק מצטמצמת משמעותית.
פעילות אבטחת המידע מיושמת בהתאם לתוכנית אסטרטגית, שאושרה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון.
מערכות ופרויקטים שבפיתוח ובתחזוקה, מלווים בצמידות על ידי מנחים מקצועיים.
בבנק פועל ברציפות מוקד אבטחת מידע ("מוא"ב") שמטרתו היא איתור סיכונים ומפגעים במערכת אבטחת המידע (ראו "ניהול סיכוני טכנולוגית המידע" לעיל). כמו כן, במסגרת הביקורת הפנימית פועל ענף לתחום מערכות המידע (ענ"א) אשר עורך ביקורות שוטפות בנושאים אלה.
בהתאם למתאר הסיכונים ובהתאם להוראה 357, מתבצעים בתדירויות המתחייבות סקרי סיכונים ומבדקי פריצה, ובעקבותיהם מיושמים צעדי הפחתה ודיווחים מתחייבים.
הגישה למידע ורמות ההרשאה מבוקרות באמצעות סגל עובדים ומערכות ייעודיים למנהלנות הרשאות וסיסמאות כשתהליכי המנהלנות וכלי הניהול עוברים שיפור וארגון משמעותיים. הבנק נוקט בפעילות שוטפת, להגברת המודעות ושיפור התרבות הארגונית בהיבטי אבטחת מידע, הכוללת בין השאר, הדרכות, הפצת מסמכי מדיניות, מנשרים, ואביזרי שיווק. הבנק עיגן את מירב הפעילויות והתהליכים בנהלים ויחידת אבטחת המידע בבנק מעורבת באישור כל נהלי הבנק, בכדי להבטיח איתור מוקדם של פעילויות שיוצרות סיכוני אבטחת מידע.
היבטי הביטחון הפיזי, ככל שיש להם זיקה לאבטחת מידע, מנוהלים ומיושמים על ידי קצין הביטחון של הבנק בתיאום עם מנהל אבטחת מידע.

פרויקטים עיקריים שבוצעו בשנת 2014 ופיתוחם צפוי להימשך בשנת 2015

1. MIS - הקמת מערכת מידע ניהולי למקבלי ההחלטות בבנק, ביניהם מדדי הנהלה ומדידת ביצועים ארגוניים. הפרויקט החל בשנת 2010.
2. CRM - מספר פרויקטים שמטרתם ניהול קשרי לקוחות. פותחה מערכת "מחוברים", שמציגה באופן יעיל וידידותי את תמונת הלקוח, ותומכת בניהול תהליכי המכירה ללקוחות הבנק.
3. ערוצים ישירים - בשנת 2014 נמשך פיתוח כלל הערוצים הישירים, בדגש על ערוץ האינטרנט והאפליקציות הסלולריות. ההשקעה בפיתוחים תימשך גם בשנים הבאות, במטרה לספק שירותים מתקדמים ללקוחות הבנק בערוצים השונים.
4. מערכת אשראי - התנעת תהליך להחלפת מערכות קיימות במערכת אחת, שתתן מענה לצרכים חדשים, עסקיים ורגולטורים, בכל הקשור לניהול האשראי בבנק.
5. פרויקטים שנועדו למלא אחר ההוראות הרגולטוריות, כדוגמת איסור הלבנת הון, FATCA, שטרות חדשים.

תקציב ההשקעות של הבנק במערכות מידע ומחשוב לשנת 2015, ובכלל זה לפרויקטים של פיתוח מערכות מידע, הינו בסך של כ-268 מיליון ש"ח. זאת, לעומת 231 מיליון ש"ח בשנת 2014.

האמור בפסקה זו, הינו מידע צופה פני עתיד המתבסס על נסיון העבר בכל הקשור להתפתחות המערכות והיכולות הטכנולוגיות, וההשקעה הנדרשת לשם פיתוח מערכות חדשות והתאמת מערכות קיימות, כך שתענינה לדרישות הרגולטוריות ולצרכים העסקיים של הבנק. כן מתבסס האמור על הוראות הרגולציה הקיימות במועד פרסום הדוחות (אף אם טרם נכנסו לתוקף) וכאלה שהבנק צופה, בין היתר על סמך טיוטות שפורסמו על ידי הרגולטורים השונים, שיפורסמו בעתיד. עוד מתבסס האמור על תכניות הפיתוח הקיימות של הבנק במועד פרסום הדוחות, ועל כוונות עסקיות שמימושן יחייב פיתוח מערכות מחשב תומכות.

שינויי חקיקה ורגולציה שאינם ידועים במועד פרסום הדוחות, לרבות שינוי הפרטים של יוזמות וטיוטות קיימות, התפתחויות טכנולוגיות ו/או פעולות של המתחרים שיביאו לשינוי בדרישות ובציפיות הלקוחות, וכן התפתחויות מאקרו בארץ ובעולם, עשויים להביא לשינוי בהערכות או ביכולת להוציא לפועל את תכניות הבנק הקיימות במועד פרסום הדוחות.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע

ההוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע כוללות שכר עבודה ונלוות, מיקור חוץ, רכישות או רשיונות שימוש, פחת בגין ציוד ומבנים והוצאות אחרות - הוצאות תקשורת, הוצאות אחזקת מבנים וציוד וכיוצ"ב. סך ההוצאות מוצג בחלוקה בין תוכנה, חומרה ואחר - הכולל הוצאות מינהלה, אחזקה ושירותי מחשב, אבטחת מידע וכיוצ"ב.

יתרת נכסי מערך טכנולוגיות המידע מוצגת בחלוקה בין תוכנה, חומרה ואחר - בעיקר מבנים המשמשים את מערך טכנולוגיות המידע.

הקצאת עלויות שכר עבודה ונלוות נעשתה בהתאם לשיוך ליחידות המשנה. הקצאת עלויות פחת מבנים והוצאות אחזקה נעשתה על פי יחס שטחים. לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית שיושמה בהיוון עלויות תוכנה, ראו ביאור 1 ד' 12 לדוחות הכספיים.

יצוין כי עצם הקצאת עלויות הרכישה ורשיונות השימוש בין תוכנה וחומרה נעשתה על פי אמדן, שכן במערכות החומרה משולבים מרכיבי תוכנה הנדרשים להפעלתן. עוד יצויין כי הקצאת העלויות העקיפות והנלוות השונות לרכיבים העיקריים (תוכנה, חומרה ואחר) נעשתה על פי אמדן.

	31 בדצמבר 2014				31 בדצמבר 2013			
				המאוחד				
	תוכנה	חומרה	אחר	סך-הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים							
הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד:								
הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות	167	126	47	340	169	95	24	288
הוצאות בגין רכישות או רשיונות שימוש שלא הוונו לנכסים	103	4	–	107	102	5	–	107
הוצאות בגין מיקור חוץ	26	18	7	51	43	14	3	60
הוצאות בגין פחת	369	80	9	458	399	87	9	495
הוצאות אחרות	45	32	83	160	39	23	78	140
סך- הכל	**710**	**260**	**146**	**1,116**	**752**	**224**	**114**	**1,090**
תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה:								
עלויות בגין שכר עבודה ונלוות	92	–	–	92	78	–	–	78
עלויות בגין מיקור חוץ	123	–	–	123	143	–	–	143
עלויות רכישה או רשיונות שימוש	47	1	4	52	27	–	4	31
עלות ציוד, בנינים ומקרקעין	33	31	3	67	18	58	5	81
סך- הכל	**295**	**32**	**7**	**334**	**266**	**58**	**9**	**333**
יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע :								
סך- הכל עלות מופחתת	**843**	**215**	**150**	**1,208**	**918**	**248**	**154**	**1,320**
מזה: בגין שכר עבודה ונלוות	586	–	–	586	676	–	–	676

נכסים לא מוחשיים

סימני מסחר ומותגים. הבנק הוא בעל זכויות קניין רוחני בלעדי בסימנים הבאים, הרשומים כדין אצל רשם סימני המסחר, ובמותג הנלווה לכל אחד מהם: "בנק דיסקונט לישראל בע"מ", "בנק דיסקונט", "דיסקונט" ו-"Israel Discount Bank", הכוללים את סמל הבנק. כן רושם הבנק מעת לעת, לצורך פעילותו העסקית והשיווקית, שמות של שירותים ומוצרים כגון "המפתח", "מפתח דיסקונט" וכן סימן מסחר של תרשים המפתח, וסיסמאות כגון "בנקאות אנושית" ועוד.

בעקבות פתיחת התחרות בתחום כרטיסי ה"ויזה", פיתחה כאל סימן מקורי לצורך בידולה אל מול מנפיקי ה"ויזה" האחרים, באמצעות המותג "כ.א.ל." או "Cal". כמו כן, בבעלות כאל סימני מסחר רבים הרשומים בישראל על שמה. בין היתר, בבעלות כאל סימני מסחר רשומים בישראל על שמות המותגים "כ.א.ל."; "CAL"; "ICC"; "Cal Choice", "WWW.CARD", Paycal ו-"Cal fix".

כמו כן, בבעלות חברות בת של הבנק סימני מסחר, מותגים נלווים וסיסמאות שנרשמו לצורך פעילותן העיסקית והשיווקית.

רישיונות וזיכיונות. הבנק וכאל הינם במעמד של "חברה ראשית" (Principal Member), בארגון ויזה הבינלאומי, דבר המקנה להם רשיון לשימוש בסימני המסחר של "ויזה" וכן את הזכות להנפיק ולסלוק כרטיסי אשראי, תחת מותג זה בישראל. הבנק וכאל הינם במעמד של "חברה ראשית" בארגון מסטרקארד הבינלאומי, שהעניק להם רשיונות שימוש בסימני המסחר של "Mastercard", "Cirrus" ו-"Maestro" בישראל וכן רישיונות הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי תחת מותגים אלה בישראל.

דיינרס הינה בעלת זיכיון בלעדי בישראל לשימוש במותג של "דיינרס" מאת ארגון דיינרס הבינלאומי ולתפעול שירותי הנפקה וסליקה של כרטיסי דיינרס בישראל. בחודש מרס 2007 נחתמו בין דיינרס לבין דיינרס אינטרנשיונל הסכמים המקנים לדיינרס רישיון לעשות שימוש בסימני מסחר ולהנפיק כרטיסי אשראי לפתוח חשבון ולתת שירות ללקוחות באופן בלעדי בישראל עד שנת 2017, כאשר ההסכמים ניתנים לחידוש לתקופות של 5 שנים בהתאם לשיקול דעתה של דיינרס אינטרנשיונל.

לכאל רשיון, לא בלעדי, בתנאים, לסליקת כרטיסי המותג "ישרכארט".

תוכנה. לבנק זכויות קניין רוחני במערכות תוכנה ייעודיות ומודולים שונים בתחומי עיסוקו, אותם הבנק מפתח ו/או רוכש במהלך פעילותו השוטפת לשימושו העצמי ו/או לשימוש חברות בת וחברות קשורות.

מאגרי מידע. לבנק ולחברות הבת שלו ישנם מאגרי מידע בקשר לתחומי פעילות השונים העוסקים בעיקר בלקוחותיהם ועובדיהם. כך, בין היתר כאל מחזיקה בשלושה מאגרי לקוחות רשומים של מחזיקי כרטיסי ויזה, דיינרס (באמצעות דיינרס) ומסטרקארד, וכן של בתי עסק המכבדים את אותם כרטיסים.

מיסוי

כללי

הבנק ומרבית חברות הבת שלו בישראל הוגדרו כמוסד כספי לעניין חוק מס ערך מוסף, התשל"ה-1975 ומשכך, מוטלים על פעילותם מס שכר ומס רווח בשיעור של 18.0% מהשכר ששולם ומהרווח, בהתאמה.

היבטי מס של ההוראה בדבר חובות פגומים

בחודש פברואר 2012 נחתם עם רשות המסים הסכם בדבר עיתוי ההכרה לצרכי מס בהוצאות להפסדי אשראי שתרשמנה בספרים בהתאם להוראה בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכוני אשראי והפרשה להפסדי אשראי".
במסגרת ההסכם נקבע, בין היתר, כי בגין חובות גדולים (מעל 1 מיליון ש"ח) ההפרשה תותר כהוצאה, ובמידה ותתבצע גביה, תבוצע התחשבנות עם רשויות המס. בגין חובות קטנים ההפרשה לא תוכר כהוצאה, אולם יוכרו המחיקות בפועל בשנתיים שלאחר שנת ביצוע ההפרשה. עוד נקבע, כי הפרשות בשל "חובות קמעונאיים", שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2010, וטרם הוכרו על פי ההסדר הקודם, יותרו בניכוי לצרכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים, החל משנת המס 2011. כמו כן נקבע, כי הפרשות להפסדי אשראי שנרשמו במועד היישום לראשונה של הוראות המפקח, ונזקפו במישרין ליתרת העודפים ליום 1 בינואר 2011, יותרו בניכוי לצרכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים, החל משנת המס 2011.

מעמד של מתווך מורשה (Q.I.)

לבנק מעמד של מתווך מורשה (Q.I.), כהגדרתו על ידי רשויות המס בארה"ב. משמעות מעמד זה הינה שהבנק התקשר בהסכם עם רשויות המס בארה"ב, לפיו הוא רשאי לערוך ניכוי מס במקור בגין פעילות לקוחותיו בניירות ערך.

לפרטים נוספים בנושא "מיסוי", ראו ביאור 29 לדוחות הכספיים.

שינויים בחקיקה הגלובלית למניעת עבירות מס

שינויים בחקיקת המס בארה"ב

בעקבות פרסום חקיקת ה-FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) בארה"ב, בחודש מרס 2010, גיבש הבנק, בסיוע ובליווי משרד עו"ד אמריקאי, מדיניות ונהלים הנדרשים לענין.
כמו כן, החלה, בסיוע ייעוץ חיצוני, פעילות היערכות ויישום נרחבת של הוראות ה-FATCA בבנק ובחברות הבת הרלוונטיות בקבוצה, הנמצאת כיום בשלבים מתקדמים לקראת השלמתה, על פי אבני הדרך שהוגדרו ב-FATCA. בהתאם לאמור, החל מחודש פברואר 2012 נדרשים לקוחות אמריקאים (U.S. persons) חדשים לחתום על טופס W-9 וכן על הצהרה על עמידתם בחובות הדיווח ועל כתב ויתור על סודיות בהקשר לכך. במקביל, נמשך תהליך זיהוי והחתמה של לקוחות אמריקאים קיימים על המסמכים האמורים.
בחודש מרס 2014, הושלם רישום הבנק, והחברות הרלוונטיות בקבוצת דיסקונט, בפורטל המקוון הייעודי של אתר ה-IRS האמריקאי.
ביום 6 באפריל 2014, לקראת כניסת הוראות ה-FATCA לתוקף, פורסם מכתב המפקח על הבנקים בנושא היערכות ליישום הוראות ה-FATCA, בו התבקשו התאגידים הבנקאיים להמשיך להיערך ליישום ההוראות, ובכלל זה מינוי אחראי, הקמת צוות עבודה ייעודי שירכז את יישום ההוראות, בכפיפות ישירה לחבר הנהלה, וקביעת מדיניות, לרבות נהלים, לאופן יישום הוראות ה-FATCA, אשר תאושר על ידי הדירקטוריון, תוך התחשבות בחובות הבנק כלפי לקוחותיו ולאחר בחינה זהירה של הנסיבות. עוד צוין כי סירוב לפתוח חשבון חדש ו/או להעניק שירותים בנקאיים בחשבון קיים, החושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שייחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת הוראות ה-FATCA, ייחשבו סירוב סביר לענין הוראות חוק הבנקאות שירות ללקוח. כמו כן הומלץ לנקוט צעדים שמטרתם הגברת המודעות להוראות ה-FATCA ולהשלכותיהן האפשריות בקרב הלקוחות, ובפרט בקרב לקוחות שהם מוסדות פיננסים שהוראות ה-FATCA חלות עליהם.

ביום 30 ביוני 2014 נחתם הסכם בין מדינתי בין ממשלת ישראל לבין ממשלת ארה"ב, בדבר יישום הוראות ה-FATCA. באותו יום פורסמה הנחיה של המפקח על הבנקים לענין פתיחת חשבונות חדשים לאור הוראות ה-FATCA, לפיה חשבונות בנק שייפתחו החל מיום 1 ביולי 2014 כפופים, לכאורה, להליכי פתיחת חשבון המוסדרים בהוראות, בכפוף לביצוע הליכים חלופיים המפורטים בהסכם הבין מדינתי.
היערכות הקבוצה ליישום ההוראות. כאמור, הבנק וחברות הבת הרלוונטיות בקבוצה, פועלים על פי הוראות ה-FATCA, בהלימה ללוחות הזמנים המפורטים בהסכם הבין מדינתי, ובכלל זה נקבעו מדיניות ונהלים, בוצעה היערכות מיכונית וניתנו הנחיות לפעולה מול לקוחות.

חשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ

כללי

הבנק פועל בסביבה של רגולציה גלובלית ומשתנה. במסגרת שינויים אלה, בין היתר, חלה עליה בפעולות האכיפה החוץ טריטוריאלית בקשר לחובות דיווח ותשלום מס של חייבי מס המנהלים את חשבונותיהם מחוץ למדינתם.
נוכח מגמה עולמית זו נערך הבנק לניהול הסיכון הכרוך בניהול חשבונות של תושבי חוץ, בכלל, ובדגש על הסיכון הכרוך בהעלמות מס, בפרט.
נכון להיום, פעולות האכיפה העיקריות ננקטות על ידי הרשויות בארה"ב, אולם נוכח ההד התקשורתי שיש לפעולות אלה, וכמפורט להלן, קיימת אפשרות שרשויות מס ורגולטורים במדינות נוספות ינקטו בפעולות בעלות אופי דומה.

חילופי מידע בין מדינות

ביום 29 בינואר 2014 פורסמה ברשומות הצעת חוק ממשלתית לתיקון פקודת מס הכנסה, במסגרתו יתווסף פרק רביעי הדן בחילופי מידע לפי הסכם בין-לאומי, שמסמיך את המדינה להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת, בין על פי בקשתה של אותה רשות מס ובין ביוזמת רשות המסים הישראלית.
ביום 13 באפריל 2014 פרסם משרד האוצר תזכיר חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (אשר תוקן ביום 19 במאי 2014), במסגרתו מוצע שמוסדות פיננסים יחויבו לברר את הפרטים של בעלי הזכויות בחשבונות שנפתחו אצלם, ולגבי אמריקאים, את היותם U.S. persons לפי הסכם ה-FATCA.
עוד מוצע כי בתקנות תקבע חובת זיהוי פרטים של בעל זכות בחשבון במוסד פיננסי, וכן אופן העברת המידע מהמוסדות הפיננסיים לרשות המסים הישראלית. בתזכיר מוצע להטיל עיצומים כספיים בגין אי זיהוי פרטים של בעל חשבון ו/או אי העברה של הפרטים למנהל בהתאם להוראת החוק.
כן מוצע בתזכיר להסמיך לכלול במסגרת תקנות שיותקנו מכוחו, התייחסות לברור מדינות חבות המס של לקוחות המוסד הפיננסי והעברת המידע לרשות המיסים.
ביום 6 באפריל 2014 פורסמה ההצהרה המולטילטרלית למניעת העלמות מס וחילופי מידע בילאטרליים בין מדינות ה-OECD. על פי הודעת משרד האוצר צפויה ישראל לחתום על הסכמים לחילופי מידע אוטומטים מול מדינות ה-OECD ומדינות אחרות, והכל בכפוף לחוק שיתקבל בנושא.
ביום 27 באוקטובר פרסם משרד האוצר הודעה לפיה יאומץ נוהל ה-OECD לחילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסים עד סוף שנת 2018.

מדיניות הבנק בקשר לחשבונות תושבי חוץ

במטרה לנהל את הסיכון האמור, ובהמשך, בין השאר, לפעילות הבנק בנושא יישום הוראות ה-FATCA, אימץ דירקטוריון הבנק מדיניות בנושא עמידת תושבי חוץ (מהמדינות המנויות במסמך המדיניות) בדרישות הדין הזר לעניין תשלום מס ודיווח על חשבונות. בהמשך לאימוץ המדיניות, נקבעו כללים לפתיחת חשבונות תושבי חוץ ולקבלת כספים וניירות ערך לחשבונות תושבי חוץ, באופן אשר יניח את דעת הבנק בנוגע לקיום החובות החלות על תושבי החוץ הרלבנטיים לדווח על חשבונותיהם ולשלם מס, כנדרש מכוח הוראות הדין הזר החל עליהם. כמו כן, קובעת המדיניות כי ככל שתעודכן הרגולציה בארץ ובחו"ל בנוגע לתושבי חוץ וחשבונותיהם, יפעל הבנק בהתאם.
בחודש יולי 2014, אימץ דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט מדיניות המושתתת על מדיניות הבנק.

ביקורת פנימית בנושא החשיפה לסיכונים הכרוכים בפעילות תושבי חוץ

ביום 28 בספטמבר 2014 פנה הפיקוח על הבנקים אל הבנק בדרישה שהבנק יבצע ביקורת, שתעריך את רמת חשיפת הבנק וקבוצת הבנק לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ, ותבחן את האופן שבו הם מנוהלים. הביקורת תכלול איסוף נתונים כמותיים אודות לקוחות תושבי חוץ וכן בחינת נאותות ניהול הסיכונים, הנהלים, המדיניות, הבקרות ותפקוד הממשל התאגידי בכל הנוגע לפעילות תושבי חוץ. הביקורת טרם הסתיימה.

טיוטת חוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "פעילות בנקאית של תושבי חוץ"

ביום 19 בנובמבר 2014, פירסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר בנושא "פעילות בנקאית של תושבי חוץ". הטיוטה כוללת הנחיות שונות לתאגידים הבנקאים בכל הנוגע לטיפול בתושבי חוץ ופירוט פעולות שעליהם לנקוט על מנת להקטין את החשיפה לסיכוני ציות שמקורם מעבר לגבול (cross border). בהתאם לטיוטה נדרשת, בין היתר, קבלת הצהרה לגבי תשלום מס כחוק בגין הכספים בחשבון, בדיקת מדינות חבות המס של הלקוח וקבלת ויתור סודיות כלפי רשויות בחו"ל.
הטיוטה נדונה בוועדה המייעצת, ביום 29 בדצמבר 2014, אך טרם פורסם נוסח סופי.

חשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות אמריקאים

בשנים האחרונות חלו שינויים בפעולות האכיפה של הרשויות האמריקאיות בכל הקשור לאכיפת חובות המס של לקוחות אמריקאים המנהלים את חשבונותיהם בבנקים זרים מחוץ לארה"ב. שינויים אלה מתבטאים, בין היתר, בפירסום של מספר תכניות גילוי מרצון לחייבי מס אמריקאים, בפעולות אכיפה מוגברות נגד בנקים זרים בהם מתנהלים חשבונות של לקוחות אמריקאים, אשר נחשדו בשיתוף פעולה עם אותם לקוחות להסתרת נכסיהם מרשויות המס האמריקאיות ובהטלת סנקציות שונות, לרבות קנסות בסכומים גבוהים על בנקים אלה. שינויים אלה משפיעים על סביבת הפעילות של הבנק כנותן שירות, בין היתר, גם ללקוחות אמריקאים.
לאחרונה התפרסם כי בנקים ישראלים נמצאים בשלבים שונים של הליכי בדיקה וחקירה מצד הרשויות בארה"ב.
ביום 22 בדצמבר פורסם כי קבוצת בנק לאומי הגיעה להסדר מסוג של Deferred Prosecution Agreement עם משרד המשפטים האמריקאי ולהסדר נוסף עם רשות השירותים הפיננסים של מדינת ניו יורק (להלן: "הסדר לאומי"). על פי ההסדר הודה לאומי בשורה של פעולות שמטרתן, על פי הפרסום, היתה סיוע להעלמות מס של לקוחותיו האמריקאים. על פי ההסדר הסכים משרד המשפטים האמריקאי לדחות הגשת כתב אישום כנגד קבוצת לאומי, לתקופה של 24 חדשים, במהלכם נדרש לאומי לעמוד בהתחייבויות המפורטות בהסכם. כמו כן הושתו על קבוצת לאומי סנקציות שונות, ובכלל זה תשלום קנס בסך של 400 מיליון דולר.
הסדר לאומי הוצג ונדון בבנק לאחר פרסומו. מדובר בהסכם המבוסס על עובדות פרטניות, אשר ענינו בפעולות רבות ומתמשכות לאורך זמן, המיוחסות לחברות שונות בקבוצת לאומי וככל שניתן להבין מתוך הפרסומים, ההסדר נערך וגובש במשך זמן רב, ובהשקעה רבה של נתונים ושעות ייעוץ ויועצים והנתונים עצמם אינם גלויים. ההסכם אינו מפרט את נוסחת הקנס ממנה נגזרים הסכומים שקבוצת בנק לאומי הסכימה לשלם, למעט בגין פעילות לאומי שוויץ, ונראה כי הושתת בחלקו על הסכמות בקשר לסכומי מס שהועלמו על ידי הלקוחות כתוצאה ובקשר לפעולות שיוחסו לקבוצת לאומי.
לבנק אין כל מידע לפיו ננקטות פעולות חקירה כנגדו או כנגד כל שלוחה אחרת שלו על ידי הרשויות בארה"ב, בקשר ללקוחות אמריקאיים, אשר לא עמדו בחובותיהם לפי דיני המס של ארה"ב. כמו כן, כפי שפורסם, אידיבי (סוויס) בנק אינו נמנה על התאגידים המפורטים בקטגוריה מס' 1 של התכנית השוויצרית (קרי-בנקים המצויים בחקירה ואי לכך אינם רשאים להשתתף בתכנית השוויצרית).
כפי שיפורט להלן הבנק נוקט שורה של פעולות לניהול הסיכון הכרוך בפעילותו מול לקוחותיו האמריקאים, אך נוכח פעולות האכיפה האמורות, ואי הוודאות הנילווית להן, לא ניתן לאמוד את הסיכון הכרוך בפעילות זו.

פעולות שנוקט הבנק בנוגע לפעילות לקוחות אמריקאים

הבנק עובד במהלך העסקים הרגיל עם לקוחות רבים, ובכלל זה גם לקוחות שהינם אזרחי ארה"ב ו/או תושבי ארה"ב. במסגרת פעילותו, מנהל הבנק גם את הסיכונים והחשיפות הנובעים מפעילות הלקוחות הזרים בבנק, ובכלל זה לקוחות תושבי ארה"ב ואזרחי ארה"ב, וכן את הסיכונים הנובעים מתחולת הדין הזר על פעילות הבנק. ניהול החשיפות והסיכונים נעשה באמצעות מדיניות, נהלים ובקרות.

מדיניות הבנק ונהליו אוסרים על עובדי הבנק לבצע פעולות בקשר לחשבונות לקוחות אמריקאיים, אשר עשויות לחשוף את הבנק לסיכון רגולטורי. בכלל זה, הבנק אינו מתיר לעובדיו לקיים בארה"ב פגישות עם לקוחות, אוסר על מתן ייעוץ מס ללקוחות אמריקאיים ועל מתן ייעוץ להתחמק מתשלום מס, אוסר על הפניית לקוחות לשם קבלת ייעוץ שמטרתו התחמקות מתשלום מס ולא מתיר לסייע להפרת דין כלשהו.

כמפורט בסעיף "פעילות בשוק ההון", בחודש מרס 2010, אימץ הבנק מדיניות האוסרת מתן שירותי ניירות ערך ללקוחות בעלי זיקה לארה"ב (חדשים וקיימים), אשר אוסרת על שימוש באמצעי תקשורת אמריקאיים לצורך מתן שירותי ניירות ערך לשוהים בארה"ב.

כמפורט לעיל, הבנק מיישם את חקיקת ה-FATCA לפי אבני הדרך הקבועות בחקיקה ואף מקדים מועדים אלה. כתוצאה מיישום חקיקת ה-FATCA, החל מפברואר 2012 לקוחות אמריקאים (U.S. Persons) חדשים נדרשים לחתום על טופס W-9 וכן על הצהרה על עמידתם בחובות הדיווח ועל כתב וויתור על סודיות בהקשר לכך. במקביל, נמצא הבנק בעיצומו של תהליך לזיהוי והחתמה של לקוחות אמריקאים קיימים על המסמכים האמורים.

יישום מלא של הליכים אלה יביא למצב בו הלקוחות האמריקאים, כהגדרתם בהוראות ה-FATCA, יזוהו וידווחו, כנדרש בחקיקה זו. על פי הנדרש ידווחו למשרד האוצר כל פרטי הלקוחות האמריקאים על פי ה FATCA באופן תקופתי. הדיווח הראשון אמור להתבצע ביום 30 בספטמבר 2015.

עוד יצויין כי, כמפורט בדוחות הכספיים לשנים הרלבנטיות, ביום 15 בדצמבר 2005, אי די בי ניו יורק הגיע להסדר עם רשויות התביעה בארה"ב, לסיום הליכי החקירה שננקטו נגדו בנושאים הקשורים לאיסור הלבנת הון. על פי ההסדר שילם אי די בי ניו יורק קנס. כמו כן, הוצאו כתבי הוראות, בהם נדרש אי די בי ניו יורק לפעול לתיקון הליקויים שנמצאו, לעבות את הליכי הבקרה והפיקוח, לקבוע תוכנית אכיפה ולתקן את הנהלים הקשורים בנושאים אלה, והכל בדרך ובמועדים שנקבעו על ידי הרשויות האמריקאיות. אי די בי ניו יורק פעל תחת כתבי ההוראות במשך כשלוש וחצי שנים, עד יוני 2009.

הפעילות תחת כתבי ההוראות וההליכים לתיקון הליקויים הביאו לטיוב תהליכי העבודה באידיבי ניו יורק, לרבות מול גורמים נוספים בקבוצה, ולהשקעת משאבים רבים בתחום הציות.

במקביל, כמפורט לעיל, בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים, הבנק נמצא בעיצומה של ביקורת שנועדה להעריך את רמת חשיפת הבנק וקבוצת הבנק לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ ולבחון את האופן שבו הם מנוהלים.

אידיבי (סוויס) בנק

כמפורט בביאור 19 ג' 15 לדוחות הכספיים, אידיבי (סוויס) בנק החליט שלא להצטרף לתכנית השוויצרית. על אף האמור בחן הבנק ברבעון הראשון של שנת 2014, לקראת פרסום הדוחות לשנת 2013, את החשיפה התיאורטית האמורה על פי קטגוריה 2 בתכנית השוויצרית וזאת בליווי ייעוץ חיצוני. בימים אלה השלים אידיבי (סוויס) בנק בדיקה מקיפה נוספת לווידוא שלמות זיהוי החשבונות האמריקאים, איסוף המידע בקשר להם ושמירתו.

אילו היה אידיבי (סוויס) בנק מצטרף לתוכנית בקטגוריה מס' 2, הקנס המרבי המחושב בהתאם לגישה המפורטת בתכנית השוויצרית, ביחס לכלל החשבונות האמריקאים שהוחזקו בו, היה מופחת ביחס לחשבונות שהיו מוכרים לצורך התכנית כמצייתים לדרישות המס (tax compliant) או ככאלה שהצטרפו לתכנית גילוי מרצון בעידוד אידיבי (סוויס) בנק, או ככאלה שאינם אמורים להיכלל בתחשיב לצורך יישום התכנית (out of scope).

על פי בדיקת אידיבי (סוויס), בסיוע ייעוץ חיצוני, ובהתחשב בהפחתות המפורטות לעיל, התרחיש לקנס המירבי האפשרי (worst case scenario) אינו בסכום מהותי לבנק, וזאת בהתאם למדיניות הגילוי של הבנק בנושא "התחייבויות תלויות" (פחות מ-1% מההון העצמי של הבנק; ראו ביאור 1 ד' 17 בענין).

יודגש, כי בכל מקרה תוצאת הבדיקה האמורה הינה בבחינת אומדן גולמי בלבד וזאת מן הטעם שלא מדובר בנוסחה פשוטה אלא בנוסחה המחייבת בירור פרטני ומורכב מול משרד המשפטים האמריקאי. בעיקר מן הטעם שקיימות הקלות שונות לפי התוכנית שקשה לאמוד את השפעתן מלכתחילה.

משאבי אנוש

ניהול המשאב האנושי - כללי

פעולות עיקריות בשנת 2014

הקטנת מצבת כח אדם. הקטנת מצבת כח האדם הוגדרה כאחד היעדים המרכזיים של התוכנית האסטרטגית לשנים 2015-2019. בשנת 2014 הושלמה, בהצלחה רבה, תוכנית לעידוד פרישה מוקדמת של עובדים, במסגרתה 395 עובדים חתמו על הסכם פרישה, מהם פרשו בפועל 381 עובדים עד ליום 31 בדצמבר 2014 (ראו להלן וביאור 16 לדוחות הכספיים). העובדים שחתמו על הסכם פרישה, כולם עובדים מון המניין, מהווים כ-8.9% ממצבת העובדים מן המניין ביום 31 בדצמבר 2013 (4,408).

יישום הסכם שכר. השלמת מהלך תוספת שכר ("תוספת סלקטיבית") שהתבסס על הערכת העובדים, תרומתם, התפקיד אותו הם ממלאים ורמת השכר הקיימת והצפויה שלהם.

הטמעת שעון נוכחות. בחודש מרס 2014 נחתם הסכם קיבוצי בנושא רישום נוכחות וגמול שעות נוספות. לאחר מספר חודשי היערכות, במחצית השניה של שנת 2014, הושק ביום 1 בינואר 2015, לראשונה, שעון נוכחות לכל עובדי הבנק (פרט לחריגים מצומצמים). הטמעת שעון הנוכחות מחוללת שינוי משמעותי בתרבות הארגונית בבנק.

אתגרים לשנת 2015

ניהול אפקטיבי של מצבת כח האדם ועלותה. האתגר המרכזי בשנת 2015 הינו ניהול קפדני ומרסן של מצבת כח האדם ועלותה, באופן שיבטיח את שימור הישגי תוכנית הפרישה משנת 2014 מזה ואת מיצוי הפוטנציאל של הפרישה הטבעית בשנת 2015 ובשנים שלאחריה מזה, והכל במטרה להבטיח עמידה ביעדים שהוגדרו בתוכנית האסטרטגית להקטנת המצבת, ובהתאמה - ליצירת התייעלות משמעותית.

העמדת כלים תומכים ליחידות הבנק. העמדת כלים תומכים בתחומי האיתור, ההשמה והשלמות ידע, כמהלך משלים למהלך הקטנת מצבת כח האדם, במטרה לאפשר ליחידות הבנק להתאים עצמן לצמצום בכח אדם, תוך שימוש מיטבי בניוד עובדים בין היחידות השונות.

ליווי מהלך ההתייעלות במערך הסניפים. ליווי המהלכים להקטנת סניפים, מיזוג או סגירה של סניפים, בהיבטי משאבי אנוש שונים, ובכלל זה יצירת מעטפת מכבדת ותומכת לעובדים ולמנהלים שצפויים לחוות שינוי.

שינויים במבנה הארגוני

בישיבת הדירקטוריון מיום 27 ביולי 2014, הוחלט לאשר ביצוע שינויים ארגוניים כלהלן: חטיבת התפעול, הכוללת את אגף הנכסים והבינוי ואת אגפי התפעול, תפוצל, ויחידותיה תמוזגנה לחטיבות/מערכים קיימים אחרים. אגף הנכסים והבינוי ימוזג עם מערך משאבי אנוש לחטיבה אחת, שתיקרא "חטיבת משאבים", בראשה תעמוד גב' יפית גריאני (שם החטיבה שונה במועד מאוחר יותר ל"חטיבת משאבי אנוש ונכסים"). אגפי התפעול ימוזגו עם חטיבת טכנולוגיות, שתיקרא "חטיבת טכנולוגיות ותפעול", בראשה יעמוד מר לוי הלוי.
כתוצאה מהאמור לעיל, צומצם מספר החטיבות בבנק.

מצבת כוח האדם ועלויות משרה

מספר העובדים, על בסיס משרה מלאה של הבנק בארץ (לא כולל סניפי הבנק בחו"ל) הסתכם בסוף שנת 2014 ב- 5,491 לעומת 6,155 בסוף שנת 2013, ירידה בשיעור של 10.8%. בשנת 2014 חלה ירידה במספר הממוצע החודשי של העובדים, על בסיס משרה מלאה, של הבנק בארץ (לא כולל סניפי הבנק בחו"ל), שהסתכם בשנת 2014 ב- 5,918 לעומת 6,060 בשנת 2013, ירידה בשיעור של 2.3%.
מספר העובדים של הקבוצה בארץ ובחו"ל, על בסיס משרה מלאה, הסתכם בסוף שנת 2014 ב- 9,215 לעומת 9,877 בסוף שנת 2013, ירידה בשיעור של 6.7%. מספר העובדים הממוצע החודשי, על בסיס משרה מלאה, של הקבוצה בארץ ובחו"ל הסתכם בשנת 2014 ב- 9,646 לעומת 9,834 בשנת 2013, ירידה בשיעור של 1.9%.

להלן נתוני כוח אדם בבנק ובקבוצה, במונחי משרות[1]:

	ליום 31 בדצמבר		ממוצע חודשי בשנת	
	2014	2013	2014	2013
הבנק בארץ	5,491	6,155	5,918	6,060
חברות מאוחדות בארץ	2,936	2,938	2,937	2,980
סך-כל הקבוצה בארץ	**8,427**	**9,093**	**8,855**	**9,040**
בסניפי הבנק בחו"ל	26	34	32	34
בחברות מאוחדות	762	750	759	760
סך-כל הקבוצה בחו"ל	**788**	**784**	**791**	**794**
סך-כל הקבוצה בארץ ובחו"ל	**9,215**	**9,877**	**9,646**	**9,834**

(1) מספר המשרות כולל תרגום למשרות של שעות נוספות, בתוספת משרות של עובדי בתי תוכנה המספקים לבנק שירותי עבודה ובניכוי משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע.

כעולה מהטבלה לעיל, ליום 31 בדצמבר 2014 ירדו 662 משרות בקבוצה. לעומת זאת, מספר המשרות הממוצע החודשי בשנת 2014 ירד ב-188 משרות בלבד. הפער נובע מהעובדה שהפורשים במסגרת תוכנית הפרישה פרשו מהבנק בסוף שנת 2014, ועל כן פרישתם טרם באה לידי ביטוי בנתוני המשרות בממוצע חודשי.

להלן נתונים אודות העלות למשרה, באלפי ש"ח[1], על בסיס העלויות המדווחות בפועל:

	2014	2013	% שינוי
העלות הממוצעת השנתית של השכר הישיר למשרת עובד בבנק בארץ	239	253	(5.5)
העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בבנק בארץ	442	396	11.6
העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בקבוצה בארץ ובחו"ל	413	368	12.2

העלות הממוצעת השנתית של השכר הישיר למשרת עובד בבנק בארץ, ירדה בשנת 2014 בשיעור של 5.5% (ראו בטבלה לעיל). הירידה נובעת, בעיקר, מהעובדה שנתוני שנת 2013 כוללים תשלום מענקים, בעוד שבשנת 2014 המענקים שנכללו היו בסכום לא מהותי. בניטרול המענקים כאמור, העלות הממוצעת השנתית של השכר הישיר למשרת עובד בבנק בארץ, עלתה בשנת 2014 בשיעור של 3.0% (ראו בטבלה להלן).
העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בבנק בארץ, עלתה בשנת 2014 בשיעור של 11.0% (ראו בטבלה לעיל). העליה האמורה נובעת, בעיקר, מהעובדה שנתוני שנת 2014 כוללים את ההשפעה נטו של תוכנית הפרישה על העתודה לפיצויים. בניטרול עלות תוכנית הפרישה והמענקים כאמור, העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בארץ, עלתה בשנת 2014 בשיעור של 0.5% בלבד (ראו בטבלה להלן).

להלן נתונים אודות העלות למשרה, באלפי ש"ח[1], בנטרול רכיבים מסוימים:

	2014	2013	% שינוי
העלות הממוצעת השנתית של השכר הישיר למשרת עובד בבנק בארץ – ללא מענקים	238	231	3.0
העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בבנק בארץ – ללא שינויים בעתודה לפיצויים ומענקים	372	370	0.5
העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בקבוצה בארץ ובחו"ל – ללא שינויים בעתודה לפיצויים ומענקים	360	345	4.3

(1) עלויות השכר כוללות גם עלויות עובדי בתי תוכנה, כאמור בהערה לטבלה הקודמת, בניכוי עלויות שכר עובדים שהוונו לרכוש קבוע.

כעולה מהטבלאות האמורות, העליה בעלות הממוצעת של השכר נובעת, בעיקר, מהשינויים בעתודה לפיצויים, ובהפרשה למענקים.

ההון האנושי לפי מגזרי פעילות

המשרות המוצגות על פי מגזרי פעילות כוללות משרות של עובדים ישירים במגזר ומשרות של עובדי מטה ברמות השונות, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. חישוב מספר המשרות כאמור, מתבסס על מודל הקצאת העלויות אשר משמש את הבנק, בהתאמות שנדרשו בנסיבות העניין ועל סמך אומדנים.

ההון האנושי לפי מגזרי פעילות:

	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פיננסי חברות ריאליות	פיננסי ניהול פיננסי	סך-הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014								
מספר משרות ממוצע במגזר	4,581	1,555	1,141	773	634	10	952	9,646
מזה: משרות בניהול	819	266	304	171	144	4	236	1,944
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013								
מספר משרות ממוצע במגזר	4,578	1,648	1,234	726	607	8	1,033	9,834
מזה: משרות בניהול	808(1)	272(1)	314(1)	169(1)	132	4	232	1,931

הערה:
(1) תוקן בעקבות חברה בת.

יחסי עבודה

כללי. יחסי העבודה בבנק מושתתים על חוקת העבודה, על ההסכמים הקיבוציים ועל הסדרי העבודה השונים המתגבשים, בעיקרם, בדיונים בין הנהלת הבנק לבין נציגות העובדים.

חוקת העבודה. "חוקת העבודה לעובדי בנק דיסקונט לישראל בע"מ" שנחתמה בשנת 1974 (להלן: "חוקת העבודה"), משמשת בסיס רחב המתווה ומאגד בתוכו תנאי עבודה, הוראות משמעת, הליכי בוררות וכן הליכים והוראות נוספים. במהלך עשרות השנים האחרונות נחתמו בנוסף לחוקת העבודה עשרות רבות של הסכמים קיבוציים, הכוללים הסכמי שכר והסכמים שונים אחרים, שבדרך כלל באו להוסיף על האמור בחוקת העבודה ולהרחיבה ולעיתים היה בהם כדי לשנות את חוקת העבודה ואף לבטל הוראות שנקבעו בה.

במסגרת ההסכמים הקיבוציים שנחתמו בחודש יוני 2011, הוארך תוקפה של חוקת העבודה עד ליום 31 בדצמבר 2016, ונקבע כי אם לא יודיע אחרת מי מהצדדים למשנהו על ידי הודעה מוקדמת בכתב עד 3 חודשים לפני המועד הנ"ל, יוארך תוקפה לשנה נוספת, וחוזר חלילה מידי שנה.

חופש ההתאגדות. העובדים מן המניין בבנק מאוגדים במסגרת ועד עובדים ארצי. בתוך הוועד מתקיימת חלוקה פנימית לפיה עובדים בדרג הפקידותי משתייכים לוועד הפקידים, ואילו מורשי החתימה והמנהלים מאוגדים במסגרת ועד המנהלים. מרבית העניינים מסוכמים ונחתמים בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי. בנוסף, קיים גם ועד הגמלאים, המאגד בתוכו את גימלאי הבנק. הבנק מסייע לוועד הגימלאים בפעולותיו ובין היתר, מאפשר לו לקיים פעילות באתרי הבנק בירושלים, תל אביב-יפו וחיפה.

השתתפות הבנק בתקציב הוועד. הבנק משתתף בתקציב הוועד הארצי על בסיס חודשי. היקף ההשתתפות הוא פי שניים מהסכום החודשי הנגבה מהעובדים. חמישה מתוך 21 חברי הוועד הינם בעלי תפקידים בוועד המשמשים בתפקידם בוועד במשרה ובמשכורת מלאה. שאר חברי הוועד משמשים בתפקידים אחרים בבנק וכהונתם כחברי ועד הינה בנוסף לעבודתם הרגילה. בנוסף מעמיד הבנק לרשות הוועד משרדים ומממן את אחזקתם.

קטגוריות עיקריות לעניין תנאי העבודה

לעניין תנאי העבודה, נחלקים עובדי הבנק לשלוש קטגוריות עיקריות:

עובדים מן המניין. תנאי העבודה של עובדים מן המניין מוסדרים, כאמור, בחוקת העבודה, בהסכמים קיבוציים מיוחדים ובהסדרי עבודה שונים. בהסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011, בנושא עדכון הדרוג והשלבים, שונו חלק מתנאי ההעסקה של עובדים חדשים המועסקים במעמד מן המנין החל מיום 1 בינואר 2012.

ביום 31 בדצמבר 2014 היו בבנק 4,027 עובדים מן המניין (31 בדצמבר 2013: 4,408 עובדים מן המניין). מרבית העובדים מן המניין הם עובדים קבועים של הבנק, ומיעוטם עובדים חדשים בתקופת נסיון.

ביום 31 בדצמבר 2014 היו בבנק 548 עובדים מן המנין, אשר מועסקים בהסכם העסקה חדש, בהתאם להסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011 (31 בדצמבר 2013: 471 עובדים).

עובדים ארעיים. תנאי עבודתם של העובדים הארעיים מוסדרים, בעיקרם, במספר הסכמים קיבוציים מיוחדים, שבהם מפורטים תנאי העסקתם. בהסכם מחודש יוני 2011 בנושא הארכת תוקפה של חוקת העבודה, קוצרה תקופת הארעיות המכסימאלית מחמש שנים (עם אפשרות הארכה אף ל-7 שנים, במקרים מיוחדים), לשנתיים (זאת, למעט עובדים בתפקידי כספרות, עובדים בסניפי קונספט ובנקאות ישירה, שתקופת העסקתם המירבית נותרה חמש שנים). בהסכם מיום 12 בספטמבר 2013, הוארכה תקופת הארעיות של עובדים אלה בשנה נוספת, והיא עומדת כיום על 3 שנים (תוקף ההסכם ל-5 שנים).

סיום עבודתם של עובדים ארעיים אפשרי בכל עת, לפי שיקול דעת ההנהלה. ביום 31 בדצמבר 2014 היו בבנק 1,493 עובדים ארעיים (31 בדצמבר 2013: 1,685 עובדים ארעיים). מתוכם, מועסקים בבנק 322 עובדים (31 בדצמבר 2013: 411 עובדים) הקרויים "ארעי מחשב". עובדים אלה פועלים בתחום מערכות המידע ובהתאם להסכם משנת 2002, בין הנהלת הבנק לבין נציגות העובדים, ניתן להעסיקם במעמד ארעי עד 7 שנים. בהסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011, בנושא העסקת עובדי מחשוב, הועלתה מכסת העובדים שהבנק רשאי להעסיק כארעי מחשוב ל-750, במקום 350 קודם לכן.

בהתאם להסכמים הקיבוציים עליהם חתום הבנק מוגבל ההיקף הכולל של עובדים ארעיים (למעט עובדי נקיון, וארעי מחשוב) ל-30% מכלל עובדי הבנק במעמד מן המנין, כפי שיהיה מעת לעת, וזאת החל מיום 1 בינואר 2012.

חוזים אישיים. עובדים בחוזים אישיים חותמים, עובר להעסקתם, על חוזה אישי עם הבנק וחוקת העבודה והסכמי העבודה הקיבוציים אינם חלים עליהם. אוכלוסיית העובדים בחוזה אישי כוללת את חברי הנהלת הבנק, עובדים מסוימים בתחומי המחשוב ורשימה מוגדרת ומוסכמת של בעלי תפקידים, ברובם בכירים. ביום 31 בדצמבר 2014 הועסקו 88 עובדים (לרבות חברי הנהלה) בחוזה אישי. (31 בדצמבר 2013: 93 עובדים בחוזים אישיים).

בנוסף, הבנק רוכש את שירותיהם של חברות כח אדם ובתי תוכנה. ליום 31 בדצמבר 2014 לא הועסקו בבנק עובדי חברות כח אדם. (ליום 31 בדצמבר 2013: כ-8 עובדי חברות כוח אדם). ליום 31 בדצמבר 2014 מועסקים בבנק כ-301 עובדי בתי תוכנה. עובדים אלה מועסקים בעיקר במשימות פיתוח תוכנה. (ליום 31 בדצמבר 2013: כ-283 עובדי בתי תוכנה).

להלן ריכוז נתוני ההעסקה בבנק בקטגוריות השונות והשינויים שחלו בהם:

	ליום 31 בדצמבר			השינוי	
עובדים	**2014**	**2013**	**2012**	**2014 לעומת 2013**	**2013 לעומת 2012**
מן המניין בחוזים אישיים וחברי הנהלה	4,115	4,501	4,427	(386)	74
ארעים	1,493	1,685	1,733	(192)	(48)
עובדי חברות כח אדם	–	8	38	(8)	(30)
בתי תכנה	301	283	391	18	(108)
סך-הכל	**5,909**	**6,477**	**6,589**	**(568)**	**(112)**
נוסף – עובדים בחופשה ללא תשלום ובחופשת לידה	186	180	188		
סך-הכל	**6,095**	**6,657**	**6,777**	**(562)**	**(120)**
משרות					
מן המניין בחוזים אישיים וחברי הנהלה	4,156	4,533	4,470	(377)	63
ארעים	1,532	1,734	1,789	(202)	(55)
עובדי חברות כח אדם	–	5	26	(5)	(21)
בתי תכנה	302	284	368	18	(84)
סך-הכל	**5,990**	**6,556**	**6,653**	**(566)**	**(97)**
מזה – משרות של עובדי בנק שעלות שכרם הוונה לרכוש קבוע	226	226	256	–	–
מזה – משרות של עובדי בתי תוכנה שעלות שכרם הוונה לרכוש קבוע	273	175	243	–	–

התפתחויות ביחסי עבודה

משא ומתן על הסכמי שכר. המשא ומתן על הסכמי השכר הסתיים ביום 28 במרס 2014 עם חתימתו של הסכם קיבוצי לפיו סוכמה תוספת שכר ממוצעת בשיעור כולל של 4.5%, המורכבת מהשלמת מקדמת תוספת סלקטיבית לשנים 2011-2012, בשיעור של 0.25%, תוספת שכר סלקטיבית לשנת 2013, בשיעור של 3.25%, וכן מקדמת שכר סלקטיבית לשנת 2014, בשיעור של 1%. עוד נקבע בהסכם כי דיוני השכר לשנת 2014 יתחילו ביום 1 באפריל 2015 וכי עד אז יישמר בבנק שקט תעשייתי בנושא תוספת השכר הסלקטיבית לשנת 2014.

סכסוך עבודה. סכסוך העבודה שהוכרז ביום 25 באפריל 2013, הסתיים ביום 28 במרס 2014 עם חתימת שני הסכמים קיבוציים בנושא תוספת שכר סלקטיבית ורישום נוכחות וגמול שעות נוספות.

הסכמים קיבוציים חדשים

הסכמים שנחתמו בשנת 2011. בשנת 2011 נחתמו שבעה הסכמים קיבוציים, ובכלל זה:

- **הסכם עדכון דרגות ושלבים וקביעת תקרות שכר** לעובדים חדשים שיתקבלו או יוסבו למעמד של עובדים מן המנין, החל מיום 1 בינואר 2012, בדרג הפקידותי והנהולי, לרבות שינוי בחלק מתנאי העסקתם ביחס לעובדים הקיימים במעמד "מן המנין" (ובכלל זה, ביטול רכיבים מסויימים, כגון מענק יובל, שכר לימוד לילדי עובדים, החזר ביטוח בריאות ועוד).
- **הסכם בנושא החלה של הסדר פנסיה** על עובדים חדשים כהגדרתם בו, הכוללת עובדים ארעיים שהועסקו בבנק במועד חתימת ההסכם וכן על עובדים וקבועים ובניסיון שיבחרו בכך מרצונם.
- **הארכת תוקפה של חוקת העבודה** עד ליום 31 בדצמבר 2016. כן נקבע בהסכם קיצור הליכי יישוב חילוקי דעות בין הצדדים לחוקת העבודה והבאתם, במקרה של אי יישובם על ידי הצדדים, בפני בורר מוסכם. עוד הוסכם בהסכם זה כי החל מיום 1 בינואר 2012 תקוצר תקופת העסקתם של עובדים חדשים במעמד של עובד ארעי לשנתיים ותקופת הנסיון לעובדים במעמד מן המנין לשנה עם אפשרות להארכה לשנה נוספת בהסכמת הועד.
- **הסכם בענין ארעי מחשוב**, שאפשר הגדלת המכסה של העובדים המועסקים במעמד של ארעי מחשוב מ-350 ל-750.

הסכמים שנחתמו בשנת 2012. בשנת 2012 נחתמו, בין היתר, ההסכמים הבאים:

ביום 17 ביולי 2012 נחתם הסכם קיבוצי בנושא קליטתם ושיבוצם של 23 עובדי בדמ"ש לשעבר, שנמנו על הדרג הניהולי בבדמ"ש. בהתאם להסכם, עובדים אלה יועסקו בבנק בחוזים אישיים.

הסכם בעניין העברת עובדי בדמ"ש הקבועים לדיסקונט. ביום 3 במאי 2012, נחתם הסכם בין הבנק ובדמ"ש לבין ועד עובדי בדמ"ש וההסתדרות החדשה. במסגרת ההסכם נקבע כי העובדים הקבועים של בדמ"ש יקלטו בבנק לאחר השלמת המיזוג כעובדים קבועים. הנהלת הבנק תציע לעובדים הקבועים שיבחרו שלא לעבור לבנק, תנאים מועדפים לפרישה מרצון. כמו כן נקבע בהסכם כי במסגרת המיזוג תופסק העסקתם של עובדי בדמ"ש שאינם קבועים, כאשר מיעוטם ייקלט בדיסקונט כעובדים ארעיים.

בהסכם נקבע גם, בין היתר, כי השכר הבסיסי (כהגדרתו בהסכם) של עובד בדמ"ש קבוע המועבר לדיסקונט, יותאם למשכורת הטבלה של עובד דיסקונט (כהגדרתה בהסכם), בכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם.

הסכמים שנחתמו בשנת 2013. בשנת 2013 נחתם, בין היתר, ההסכם הבא: ביום 12 בספטמבר 2013 נחתם הסכם בנושא הארכת תקופת הארעיות של עובדים ארעיים שהתקבלו לעבודה בבנק מחודש ינואר 2012 ואילך, מ-24 חודשים ל-36 חודשים (תוקף ההסכם ל-5 שנים).

הסכמים שנחתמו בשנת 2014. בשנת 2014 נחתמו ההסכמים הבאים:

- ביום 28 במרס 2014 נחתם הסכם קיבוצי בנושא תוספות שכר (ראו "סכסוך עבודה" לעיל);
- ביום 30 ביוני 2014 נחתם הסכם קיבוצי עם נציגות העובדים בנושא: עדכון משכורת טבלה לעובדי בדמ"ש הזכאים. בהתאם להסכם, לעובדים הזכאים כאמור בהסכם (78 עובדים), תעודכן משכורת הטבלה, באופן חד-פעמי, בשיעור אחיד (Flat) של 3.0%. העדכון יבוצע על בסיס משכורות חודש דצמבר 2012 וישולם בתחולה מיום 1 בינואר 2013 ואילך. עוד הוסכם, כי כל עובד בנק אשר שובץ בעבר בקבוצת דירוג כלשהי, יקבל מאגף משאבי אנוש מכתב המאזכר, מהי קבוצת הדירוג אליה הוא משתייך ומהי תקרת השכר הקבועה בקבוצה זו;
- ביום 2 בספטמבר 2014 נחתם הסכם קיבוצי עם נציגות העובדים לפיו הבנק רשאי להעסיק עד 5 עובדים בחוזים אישיים, בתפקידים זוטרים, באגף נכסים ובינוי ובאגף התפעול.

הסכם שנחתם בשנת 2015. ביום 8 בפברואר 2015 נחתם הסכם קיבוצי בנושא הארכת העסקתם של עובדים במסגרת פרויקט תמיכה בקהילה, במסגרתו הוארכה תקופת הארעיות של עובדים בעלי צרכים מיוחדים, שהועסקו בבנק במסגרת הפרויקט ואשר היו עתידים לסיים את עבודתם בשנים 2015-2016, ב-3 שנים נוספות.

פרישת עובדים

להלן נתונים בדבר מספר העובדים שפרשו מהבנק בשנים 2013–2014:

השנה	מספר כולל של עובדים שפרשו (כולל בפרישה מוקדמת)	מספר העובדים שפרשו בפרישה מוקדמת*
2014	488	390
2013	94	8

* 9 עובדים בשנת 2014 ו–8 עובדים בשנת 2013 פרשו בפרישה מוקדמת, שלא במסגרת תוכנית לעידוד פרישה.

צמצום מצבת העובדים

תוכנית פרישה. לפרטים בדבר תוכניות פרישה בבנק ובבנק מרכנתיל דיסקונט, ראו ביאור 16 יב' ו-יג' לדוחות הכספיים. 395 עובדים חתמו על הסכם פרישה, מהם פרשו בפועל 381 עובדים עד ליום 31 בדצמבר 2014.
יצוין כי במהלך השנים 2015-2019, צפויים לפרוש מהבנק כ-470 עובדים מן המניין בפרישה טבעית (מטעמי גיל).

תגמול העובדים

רכיבי השכר המרכזיים הינם משכורת בסיסית, הכוללת תוספת וותק, ייצוג ודמי חיתום, לכל עובד לפי הוותק שלו ומעמדו. המשכורת הבסיסית מהווה בסיס לתשלום תוספות השכר וכן לתשלום דמי פיצול בשיעור של 2.5% מהמשכורת הבסיסית (בגין כל יום עבודה בפיצול, לעובדים הזכאים לכך) דמי משמרת (לעובדים הזכאים לכך), שעות נוספות, משכורת 13 ומענק יובלות. כמו כן, ישנו תשלום נוסף בשיעור של 5% למנהלים ו-6% לפקידים, בתוקף מחודש ינואר 2014, המשתלם לזכאים לדמי פיצול. חלק משכרם של העובדים מוצמד למדד המחירים לצרכן. כאשר המדד שלילי, לא מתבצעת הפחתה בשכרם של העובדים והמדד השלילי מנוכה מעליות מדד בחודשים העוקבים. כמו כן זכאים העובדים לתוספות שונות. קידום עובדי הבנק נעשה באמצעות דרגות בלבד. עובדי הבנק זכאים למענקי יובלות בגובה של מספר חודשי משכורת ומספר ימי חופשה נוספים, בתום 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק. בהסכם קיבוצי מיום 22 בנובמבר 2007 נקבע כי הזכות לחופשת יובלות וכן רכיבי שכר בגין גנון וקייטנה לא ינתנו לעובדים חדשים. בהסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011 בענין עדכון הדרוג והשלבים, הוכנסו שינויים ביחס לרכיבים והתנאים האמורים לעיל, שתחולתם על עובדים במעמד מן המנין שיקלטו או יוסבו למעמד זה החל מיום 1 בינואר 2012. כמו כן בוטלו לגביהם רכיבים מסוימים ונקבעו תקרות שכר לפי תפקידים ודרגות.
ביצוע שעות נוספות בידי עובדים הזכאים לתשלום עבורן מותנה באישור מוקדם של הממונים. החל מיום 1 בינואר 2015 עבר הבנק לדיווח נוכחות באמצעות שעון (למעט חריגים).
רוב עובדי הבנק זכאים לדמי הבראה בסכום גבוה משמעותית מהסכומים הקבועים על פי דין. כמו כן זכאים העובדים לתגמולים ולקרנות השתלמות, כמקובל.
לצורך פיצויי פיטורים והפרשות לתגמולים, כולל הבנק את המשכורת הבסיסית, שעות נוספות גלובלית (על פי דרגה), החלק ה-12 ממשכורת 13, וכן תוספות שונות.
עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות גם לאחר פרישתם מהבנק, אשר דומות לאלו להן זוכים עובדים מן המניין.
הבנק ערוך בהתאם לשינויים המתחייבים בהפרשות בגין פיצויי פיטורים מכח צו ההרחבה בענין הנהגת פנסיית חובה לכל עובד ומכח תיקון מספר 3 לחוק קופות הגמל, אשר תחילתם מיום 1 בינואר 2008.
בהתאם לצו ההרחבה נדרש הבנק לבצע הפרשות לקופות אישיות לפיצויים וזאת עד לשיעור מירבי (מיום 1 בינואר 2014 ואילך) של 6% משכר העובד או מהשכר הממוצע במשק, כנמוך ביניהם. בהתאם לתיקון לחוק קופות הגמל הבנק אינו יכול לבצע הפרשות לפיצויי פיטורים במסגרת קופה מרכזית לפיצויים כפי שנהג עד כה, בגין עובדים חדשים החל מיום 1 בינואר 2008 ובגין עובדים אחרים החל מיום 1 בינואר 2011.
בהתאם להסכם מחודש יוני 2011, הבנק מבצע ההפרשות לפנסיה של העובדים כדלקמן: תגמולי המעביד - 6% משכר העובד (כולל אבדן כושר עבודה, אם העובד בחר בביטוח מנהלים), תגמולי העובד המינימליים - 5.5%, וכן נקבעה הפרשה של מלוא סכום הפיצויים בשיעור של 8.33% כולל סופיות ההפרשה (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים וזאת בהתייחס לעובדים חדשים - עובדים שהתקבלו לעבודה החל מיום 2 ביוני 2011 - וכן ארעיים שהועסקו בבנק במועד ההסכם בבנק - ולעובדים קיימים, אשר בחרו באפשרות זו, מיום שבחרו זאת). עוד נקבע בהסכם, כי כל עובד חדש יהיה זכאי לביטוח פנסיוני החל מהחודש הראשון לעבודתו וכן כי עובדים קיימים (מן המניין) יהיו זכאים לעבור להסדר הביטוח הפנסיוני לפי בחירתם.
מענק לעובדים (2012). בגין שנת 2012 לא שולם לעובדים מענק.
מענק לעובדים (2013). בהתאם לתוצאות העסקיות לשנת 2013, החליט הבנק לחלק לעובדיו מענק בגובה של משכורת ושליש בממוצע. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013 נכללה הפרשה מתאימה בגין המענק האמור, בהתאם להערכת הנהלת הבנק.

תשלומים מיוחדים לדרג הניהולי

שעות נוספות משולמות לחלק מן המנהלים כשעות נוספות גלובליות.
עובד בדרג הניהולי שקיבל קידום, מקבל תוספת בגובה 5% (בתנאי שעברו לפחות 12 חודשים ממועד זכאותו לתוספת הקודמת בגין קידום ו/או העברה). עובד בדרג הניהולי שעבר מתפקידו, מקבל תוספת בשיעור של 2% עד 7% ממשכורת טבלה, בהתאם להחלטת ההנהלה, בהתחשב באחריות הנוספת ו/או במאמץ הניהולי המיוחד הדרוש להסתגלות בתפקידו בעקבות ההעברה, ובתנאי שעברו לפחות 12 חודשים ממועד זכאותו לתוספת הקודמת בגין קידום ו/או העברה. בהסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011, בנושא עדכון הדרוג והשלבים, הוכנסו שינויים בענין חלק מתנאי העבודה של

עובדים חדשים במעמד מן המנין שיהפכו לעובדי הבנק במעמד זה החל מיום 1 בינואר 2012. בהקשר זה הופחת ממוצע דמי ההעברה ל-3% כמו כן נקבעו תקרות שכר מכסימליות על פי קבוצות, בהתאמה לדרגות הניהול המקובלות בבנק.
עובדים ב-3 הדרגות הבכירות האחרונות (מנהל בכיר, עוזר למנכ"ל, עוזר בכיר למנכ"ל), זכאים לקבל מהבנק רכב צמוד ומימון מלא של קו טלפון אחד בביתו של הבכיר.
ליום 31 בדצמבר 2014 הגיע מספר העובדים בדרג הניהולי ל-1,243 (31 בדצמבר 2013: 1,346 עובדים).

קבוצת נושאי המשרה ועובדי ההנהלה הבכירה בתאגיד

לחברי קבוצה זו תקופת הודעה מוקדמת ארוכה מהקבוע בחוק וכן מוגדרת לגבי כל אחד מהם תקופת הגבלת העיסוק (בין חודשיים לשנה), אשר בגינה הם זכאים למענק הסתגלות (2-12 חודשי משכורת).
לפרטים בדבר תוכנית אופציות לנושאי משרה בבנק, ראו ביאור 13 ד' לדוחות הכספיים.

תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק

הבנק אישר תוכנית מענקים לנושאי משרה לשנים 2015-2016, אשר משקפת את האתגרים והיעדים הנגזרים מהתוכנית האסטרטגית שאושרה ביום 20 באוגוסט 2014 (ראו ביאור 16 יא' לדוחות הכספיים).
לפרטים בדבר תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק (2011-2013), ראו ביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.
לפרטים בדבר ויתור נושאי משרה בקבוצה על המענק בגין שנת 2012, ראו ביאור 16 ט' 6 וביאור 22 ז' 3 לדוחות הכספיים. הוויתור של נושאי משרה כאמור נאמד בסך של כ-18.6 מיליון ש"ח. (האמדן האמור מניח בחלק מהמקרים שהמדד האיכותי דומה לשנת 2011 ובמקרים אחרים המדדים הכמותיים שוקללו ללא המדד האיכותי).
לפרטים בדבר מענק בגין שנת 2013 ומענק לזמן ארוך, בגין השנים 2011-2013, ראו ביאור 16 ט' 7 ו-8 וביאור 22 ז' 4 לדוחות הכספיים.

מענקים לנושאי משרה בשנת 2014

נוכח התוכנית האסטרטגית שגובשה לקבוצת דיסקונט וצעדי ההתייעלות הנדרשים בבנק ובקבוצה, ונוכח הרצון כי תכניות תגמול שיגובשו יהיו בהלימה ובהתאמה לתכנית האסטרטגית והיעדים הנגזרים ממנה, החליט דירקטוריון הבנק כי בשנת 2014 לא ישולמו מענקים לנושאי משרה בבנק. מאותם נימוקים, החליטו הדירקטוריונים של כאל ושל בנק מרכנתיל דיסקונט כי בשנת 2014 לא ישולמו מענקים לנושאי משרה בכאל ובבנק מרכנתיל דיסקונט.

עבודה ביום המנוחה

תורנים של מערך המחשוב ואנשי הבטחון של הבנק עובדים בימי המנוחה הקבועים בחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951. עבודת תורני המחשב בימים אלה טעונה היתר מיוחד, המצוי בידי הבנק ומוארך מעת לעת. עבודת אנשי הבטחון נעשית בהתאם להיתר כללי.

יחסי העבודה בחברות הבת העיקריות

כאל. ביום 21 בדצמבר 2011 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין כאל לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה והוועד הארצי של עובדי החברה, שקובע את תנאי ההעסקה, הזכויות והחובות של עובדי החברה (למעט עובדים מסוימים שהוחרגו מתחולת ההסכם). במסגרת ההסכם נקבעה, בין היתר, זכאות למענקי יובל ולמענק חתימה חד פעמי.
במסגרת ההסכם נקבעה, בין היתר, תוספת שכר שנתית סלקטיבית בשיעור ממוצע של 3.5% לכל אחת מהשנים 2012, 2013 ו-2014.
ההסכם עמד בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2014. הנהלת כאל וועד העובדים מצויים במשא ומתן לחידוש הסכם העובדים ותנאיו.
בנק מרכנתיל דיסקונט. יחסי העבודה עם עובדי בנק זה, למעט עובדים בעלי חוזה אישי, מושתתים בעיקרם על הסכם עבודה בסיסי - "חוקת העבודה" - והסכמים קיבוציים משלימים. במסגרת הסכמים אלה נקבע, בין היתר, כי תנאי השכר, העבודה והתנאים הנלווים להם, יוצמדו לתנאים הקיימים בבנק לאומי לישראל בע"מ. ההסכם הקודם היה בתוקף עד סוף שנת 2013.

ביום 8 ביולי 2014, נחתמו הסכמי עבודה מעודכנים לפיהם, בין היתר: תוקף ההסכם הקודם הוארך לתקופה נוספת של שנתיים, עד ליום 31 בדצמבר 2015. בתום תקופה זו יוארך תוקף ההסכם אוטומטית לשנתיים נוספות, אלא אם תינתן הודעה מוקדמת על ידי אחד מהצדדים, בפרק זמן של 60 יום לפחות לפני מועד פקיעת ההסכם, על הצעות מפורטות לתיקונו; הוסדר מעמד העובדים הלא קבועים, לרבות תחומי עבודתם, תנאי שכרם, ומשך הזמן בו יועסקו בבנק מרכנתיל דיסקונט; הורחבה אוכלוסיית המנהלים הפוטנציאלית שניתן יהיה להעסיקם בעתיד במסגרת הסכמי עבודה אישיים.

ביום 29 בינואר 2015 נחתם הסכם שכר בין בנק לאומי לעובדיו, שיהיה בתוקף משנת 2015, למשך ארבע שנים ("ההסכם"). כאמור, תנאי העבודה בבנק מרכנתיל דיסקונט צמודים לאלה של לאומי. בנק מרכנתיל דיסקונט לומד את פרטי ההסכם ובוחן את מידת התאמת המרכיבים השונים שנכללו בו, להסכמי העבודה הנהוגים בבנק מרכנתיל דיסקונט.

קידום העסקת נשים מהמגזר החרדי ועידוד תעסוקה בפריפריה

כאל מפעילה מוקד שירות ומכירה במודיעין עילית המעסיק כ-170 נשים חרדיות ומהווה חלק אינטגראלי ממחלקת השירות. המוקד מותאם לצרכיהן של נשים מהמגזר החרדי, תושבות האזור. המוקד נבחן ועומד ביעדים ומדדים עסקיים ומשלב באופן אינטגרטיבי בין הצרכים העסקיים של הארגון והלקוחות ובין צרכיהן האישיים של עובדות המוקד.

מוקד שירות ומכירה חדש נפתח בשנת 2014 באשדוד, ומהווה עוגן תעסוקתי לתושבי האזור.

מגבלות חקיקה תקינה והסדרה

כללי. בנוסף לחוקת העבודה, ההסכמים הקיבוציים והסדרי העבודה השונים הקיימים מעת לעת, הבנק פועל במסגרת חוקים ותקנות החלים על כלל המשק. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות החלות על הבנק בקשר עם יחסי העבודה בו.

החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה. ביום 19 ביוני 2012 נכנס לתוקף החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011, שמטרתו "להגביר ולייעל את אכיפתם של דיני העבודה". במסגרת החוק נקבע מנגנון אכיפה מנהלי הכולל התראות והטלת עיצומים כספיים על מעסיקים המפרים את חוקי העבודה, אשר יהוו חלופה להגשת כתבי אישום פליליים מכח דיני העבודה. החוק מטיל אחריות נרחבת על מעסיקים ביחס לעובדיהם הישירים וכן כמזמיני שירותים, ביחס לאכיפת והבטחת זכויותיהם של עובדי שמירה והאבטחה, ניקיון והסעדה המועסקים בחצריהם. החוק אוסר על התקשרות בין מזמיני שירותים לקבלנים בחוזים, שאינם מבטיחים תנאי שכר בסיסיים לעובדיהם. הבנק נערך בהתאם למתחייב מדרישות החוק. בשנת 2013 הבנק העמיק את הפיקוח על חברות הקבלן ובכלל זה שכר את שרותיו של רואה חשבון חיצוני המבצע בקרה חודשית מדגמית, כמחויב בחוק, וליקויים, ככל שמאותרים כאלה, מטופלים בהתאם.

תיקון 24 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958. ביום 1 בפברואר 2009, נכנס לתוקף תיקון 24 לחוק הגנת השכר, על פיו על מעסיק ליתן לעובדיו תלוש שכר מידי חודש עם פירוט התשלומים המשולמים לעובד. בתיקון נקבעה חובה לציין בתלוש השכר פרטים מסויימים לגבי הרכב השכר. כמו כן, יש לפרט את מספר ימי העבודה שבהם עבד העובד בפועל ומספר שעות העבודה בפועל של העובד, לרבות השעות הנוספות, בהתאם לרישום נוכחות, על פי החלופות שנקבעו בחוק. בתיקון נקבעו סנקציות פליליות וסעדים אזרחיים.

בעקבות דרישת הבנק לשנות את אופן רישום הנוכחות של עובדים בבנק, בהתאם למתחייב בחוק, התנהל מו"מ אינטנסיבי עם נציגות העובדים במגמה לגבש הסכם קיבוצי שיסדיר את חישוב הנוכחות בהתאם להוראות חוק שעות עבודה ומנוחה, לרבות תיקון 24 לחוק הגנת השכר. המשא ומתן בנושא הבשיל לכדי חתימה על הסכם קיבוצי בנושא רישום נוכחות וגמול שעות נוספות. ההסכם שנחתם עם נציגות העובדים ביום 28 במרס 2014, נכנס לתוקף ביחס לכלל עובדי הבנק (למעט חריגים מצומצמים שנקבעו בהסכם) ביום 1 בינואר 2015, וזאת לאחר ביצוע פיילוט של מספר חודשים, במספר יחידות בבנק, בעלות אופי פעילות שונה, לבחינת יישום ההסכם בפועל והסדרת כל הנושאים שיצריכו טיפול בעקבותיו.

פסק דין בענין חובת פרישה מטעמי גיל. בחודש דצמבר 2012, נתן בית הדין הארצי לעבודה פסק דין חדשני בענין חובתם של מעסיקים לשקול פניות של עובדים העומדים בפני פרישה מחמת גיל (67), והמבקשים להמשיך העסקתם. לפי פסק הדין, על המעסיק לשקול את פניית העובדים בהתאם לנסיבותיו האישיות של כל עובד ולא רק בהתאם לצרכיו. בפועל פונים חלק מהעובדים בבקשה להמשיך העסקתם והבנק פועל לקיום ההליכים בהתאם למתחייב מפסק הדין.

צו הרחבה חדש בענף הנקיון. ביום 1 במרס 2014 נכנס לתוקף צו הרחבה חדש בענף הנקיון אשר הרחיב את ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 11 ביולי 2013 בין ההסתדרות לבין ארגון חברות הנקיון בישראל. הרחבת ההסכם בצו הכניסה גם את ההסכם לתוקף, בהתאם לקביעת הצדדים לו. חברות הנקיון המספקות שירותים לבנק חברות בארגון האמור ולפיכך חל עליהן ההסכם כלשונו. ההסכם משפר את תנאי העסקתם של עובדי הנקיון המועסקים על ידי קבלני הנקיון ומגדיל את עלויות ההעסקה. לפיכך, הבנק נערך לעדכון הסכמי ההתקשרות, לרבות עדכון התעריף המשולם לחברות הנקיון בגין העסקת העובדים וכן המשך פיקוח ובקרה על קיום הוראות ההסכם הקיבוצי ביחס לעובדי קבלני הנקיון, כמחויב בחוק להגברת האכיפה.

צו הרחבה חדש בענף השמירה והאבטחה. ביום 1 בנובמבר 2014 נכנס לתוקף צו הרחבה חדש בענף השמירה והאבטחה אשר הרחיב את ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 22 ביולי 2014 בין ההסתדרות לבין הארגון הארצי של מפעלי השמירה והאבטחה בישראל. הרחבת ההסכם בצו הכניסה גם את ההסכם לתוקף, בהתאם לקביעת הצדדים בו. ההסכם משפר את תנאי העסקתם של עובדי השמירה והאבטחה המועסקים על ידי החברות ומגדיל את עלויות ההעסקה. בהתאם, הבנק נערך לעדכון הסכמי ההתקשרות, לרבות עדכון התעריף המשולם לחברות השמירה והאבטחה בגין העסקת העובדים וכן המשך פיקוח ובקרה על קיום הוראות ההסכם הקיבוצי ביחס לעובדי חברות השמירה, כמחויב מכח החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה.

הסכם קיבוצי בנושא ייצוג הולם לאנשים עם מוגבלות במקומות עבודה. ביום 25 ביוני 2014 נחתם הסכם קיבוצי בין נשיאות הארגונים העסקיים, התאחדות התעשיינים, איגוד לשכות המסחר וארגונים נוספים לבין ההסתדרות, אשר קובע כי מעסיק המעסיק יותר מ-100 עובדים, חייב לפעול לייצוג הולם של אנשים עם מוגבלות. הצדדים הגדירו כי "ייצוג הולם" בתום השנה הראשונה לכניסתו לתוקף של ההסכם, יהיה 2% מכלל עובדי המעסיק בתום השנה השניה לכניסתו לתוקף של ההסכם - 3%. כמו כן הוסכם כי על המעסיק למנות אדם מטעמו כ-"אחראי תעסוקת אנשים עם מוגבלות".

ההסכם נכנס לתוקף ביום 5 באוקטובר 2014 עם פרסום צו הרחבה על ידי שר הכלכלה. הבנק נערך לעמידה בהוראות ההסכם הקיבוצי, לרבות מינוי "אחראי" כאמור.

שכר מינימום (העלאת סכומי שכר מינימום - הוראת שעה) התשע"ה-2015. ביום 25 בינואר 2015 נכנסה לתוקף הוראת שעה לעדכון שכר המינימום במשק במספר פעימות: ביום 1 באפריל 2015 ל-4,650 ש"ח, ביום 1 ביולי 2016 ל-4,825 ש"ח וביום 1 בינואר 2017 ל-5,000 ש"ח.

תיקון לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה. ביום 4 בדצמבר 2014 פורסם ברשומות תיקון לחוק אשר קובע איסור על המעסיק להפלות בין עובדיו או בין דורשי עבודה, על בסיס מקום מגורים, למעט במקרים בהם ההבחנה על בסיס מקום מגורים הינה מתחייבת מאופיים או ממהותם של התפקיד או המשרה.

תיקון לחוק הודעה לעובד (תנאי עבודה). ביום 30 בינואר 2015 יכנס לתוקפו תיקון לחוק הקובע, כי על מעסיק למסור למועמד לעבודה המשתתף בהליכי מיון לעבודה, הודעה בכתב על התקדמות הליכי המיון - אחת לחודשיים לפחות מיום תחילת השתתפות במועד בהליכי המיון וכן למסור הודעה למועמד שלא התקבל לעבודה לא יאוחר מ-14 ימים מהיום שבו אדם אחר התקבל לעבודה שלגביה נערכו הליכי המיון. מחלקת השמה באגף משאבי אנוש נערכת ליישום הוראות התיקון לחוק.

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

הוראה חדשה בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן: "ההוראה"). פרסום ההוראה תואם את המגמה בקרב רשויות פיקוח בעולם, שהתחזקה בעקבות המשבר הפיננסי הגלובלי, ואשר נעוצה בהכרה כי נושא התגמול הינו נדבך אינטגראלי בממשל תאגידי תקין במוסדות פיננסיים, וכי יש להבטיח שהתגמול אינו מעודד לקיחת סיכונים חריגים, העלולים לסכן את יציבות הבנקים והמערכת הפיננסית כולה. ההוראה החליפה את מכתב המפקח על הבנקים מיום 4 באפריל 2009 בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

ההוראה נועדה לחזק את הממשל התאגידי ואת מנגנוני הבקרה והתיעוד בהקשר של מדיניות התגמול ולהבטיח כי הסדרי התגמול עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של התאגיד הבנקאי.

בהתאם להוראה, על דירקטוריון הבנק לאשר, לפחות אחת לשלוש שנים, מדיניות תגמול שתגובש על ידי ועדת התגמול וכן לקבוע עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית. מדיניות התגמול תחול על כלל עובדי התאגיד הבנקאי ועל כל סוגי התגמולים, תוך התמקדות במנגנון התגמול לעובדים מרכזיים (כהגדרתם בהוראה). בקבוצת העובדים המרכזיים צריכים להיכלל כל מי שלפעילותו עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק ובין היתר, בכפוף לחריגים מסוימים, נושאי משרה בכירה כהגדרתם בהוראה, מנהל המדווח ישירות למנהל המדווח ישירות למנכ"ל, עובד שסך התגמול המשויך לו מהבנק בשנה החולפת או בשנה שקדמה לה, עולה על 1,500,000 ש"ח וקבוצה של עובדים הכפופה לאותם הסדרי תגמול ואשר עשויה, במצטבר, לחשוף את הבנק לסיכון מהותי. בין החריגים כאמור להגדרת עובדים מרכזיים נכללים עובדים (שאינם נושאי

משרה) שכל תגמולם נקבע על פי ההסכם הקיבוצי. ההוראה קובעת הוראות רבות בכל הנוגע לעקרונות נדרשים ביחס לתגמול עובדים מרכזיים, בדגש על התגמול המשתנה ותגמולים בגין סיום ההעסקה. עוד קובעת ההוראה הוראות בדבר מעורבות של גורמי ניהול הסיכונים, בקרה וביקורת בפיתוח מנגנון התגמול ובבחינה כי מדיניות התגמול עקבית עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק.

בהוראה מושם דגש מיוחד למרכיב המשתנה בתגמול:

- ועדת התגמול של הדירקטוריון תידרש לקבוע יחס הולם בין התגמול המשתנה לבין התגמול הקבוע עבור קבוצות עובדים שונות;
- התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע, למעט בתנאים חריגים;
- נדרש לדחות את מימוש לפחות 50% מהמרכיב המשתנה בתגמול של עובדים מרכזיים על פני תקופה שלא תפחת משלוש שנים;
- נקבע כי יש להימנע מהענקת תגמולים משתנים שאינם מותני ביצועים, אלא במקרים חריגים.

בהוראה נקבע כי על הבנקים לאשר על מדיניות תגמול, אשר תחול על כלל עובדי התאגיד הבנקאי, ועל כל סוגי התגמולים, העומדת בדרישות ההוראה לא יאוחר מיום 30 ביוני 2014.

בנוסף, נקבע כי דרישות ההוראה יחולו על הסכם תגמול פרטני של עובד מרכזי, לרבות הארכה או שינוי של הסכם תגמול קיים, וכן על הסכם תגמול שאושר ממועד פרסום טיוטת ההוראה (3 ביוני 2013). לגבי הסכם שאושר לפני יום 3 ביוני 2013, נקבע כי יש להתאימו לדרישות ההוראה לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2016.

דרישות ההוראה לא יחולו על זכויות שנצברו לעובד מרכזי, כהגדרתו בהוראה, עד יום פרסום ההוראה.

מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק. בהתאם להוראה ולתיקון 20 לחוק החברות (ראו "חקיקה ופיקוח" לעיל), בחודש פברואר 2014, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, מדיניות תגמול לנושאי משרה, בהתאם לסעיף 267א לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

ועדת התגמול והדירקטוריון קבעו כי תנאי הכהונה וההעסקה הקיימים של יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל לשעבר (ראו ביאור 13 ד' (1) וביאור 22 ו', ז' ו-ט' לדוחות הכספיים) ימשיכו לחול עד תום התקופה שנקבעה להם. ועדת התגמול והדירקטוריון קבעו גם כי תוכנית המענקים הקיימת לנושאי משרה (שאינם יו"ר הדירקטוריון או המנכ"ל; ראו ביאור 16 ט' לדוחות הכספיים) תחול לעניין תשלום המענק השנתי בגין שנת 2013 והמענק לזמן ארוך בגין השנים 2011 עד 2013, בכפוף לעקרונות מסוימים שנקבעו.

לפרטים נוספים אודות מדיניות התגמול לנושאי המשרה ראו בדוחות מיידיים מיום 7 בינואר 2014 ומיום 17 בפברואר 2014 (מספרי אסמכתא 2014-01-066526 ו-2014-01-040990), שהמידע המפורט בהם מובא כאן על דרך ההפניה (ראו גם ביאור 16 יב').

יצוין כי אין סטייה מהותית בין מדיניות התגמול שהוצעה כאמור לבין תנאי התגמול של נושאי משרה הקיימים כיום, כמתואר בביאור.

לפרטים נוספים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, המנהלת הכללית וחברי הנהלת הבנק ראו ביאור 16 ט' ו-יא', וביאור 22 ו, ז' ו-ח'.

יצוין, כי תוכניות התגמול ליו"ר הדירקטוריון של הבנק ולמנכ"ל הבנק לשעבר (ראו ביאור 22 ו', ז' ו-ט' לדוחות הכספיים) ותוכנית התגמול לחברי הנהלת הבנק עבור השנים 2011 עד 2013 (ראו ביאור 16 ט') הוכנו בהתאם לעקרונות מדיניות התגמול שהייתה בתוקף בבנק במועד אישורן. גם תוכניות התגמול שנקבעו בשנת 2011 בכאל ובבנק מרכנתיל דיסקונט, הוכנו בהתאם לעקרונות מדיניות התגמול שנקבעו באותה עת בחברות הבת האמורות.

מדיניות תגמול לעובדים. לאחר אישור מדיניות התגמול לנושאי משרה, אישר הבנק, בחודש יוני 2014, מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק, לרבות עובדים מרכזיים, וכן עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית, כאשר מדיניות התגמול לנושאי המשרה כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית מהווה חלק ממנה.

במסגרת מדיניות התגמול לעובדים נקבעו מגבלות החלות על תגמול משתנה של עובדים וכן הוראות בדבר תגמול קבוע ומשתנה של עובדים מרכזיים, וכן התייחסות לנהלים משלימים שיסדירו את חלוקת האחריות בגין הגורמים הרלוונטיים בבנק העוסקים במנגנון התגמול. כמו כן, במסגרת מדיניות התגמול הקבוצתית נקבעו עקרונות בדבר תגמול קבוע ומשתנה של נושאי משרה בתאגידים נשלטים.

במכתב מיום 18 במרס 2014 האריך המפקח על הבנקים לחברות הבת בישראל את המועד ליישום הדרישה לאישור מדיניות תגמול, עד ליום 30 בספטמבר 2014. בהתאם, בחודש ספטמבר אישרו חברות הבת בישראל הכפופות להוראת המפקח (כאל, מרכנתיל ודש"ה) מדיניות תגמול העומדת בדרישות ההוראה, המבוססת על עקרונות מדיניות התגמול הקבוצתית שאושרו על ידי הבנק.

קובץ שאלות ותשובות ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי". ביום 29 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות, אשר נועד לרכז את עמדת הפיקוח בסוגיות שונות הנוגעות ליישום ההוראה בנושא מדיניות התגמול.

פרטים נוספים אודות תוכנית התגמול מובאים בחלק ג' של המסמך "גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל", טבלה מס' 15.

לפרטים בדבר הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, ראו "חקיקה ופיקוח" לעיל.

פיתוח המשאב האנושי

פיתוח המשאב האנושי והפיתוח הארגוני בבנק נגזרים מהמיקודים האסטרטגיים ומהתרבות הארגונית של הבנק. בכך הם מחזקים את יכולת הבנק לעמוד בהצלחה באתגרים העסקיים והארגוניים הניצבים בפניו.

ניהול ומנהיגות

בניה, טיפוח וחיזוק שדרת הניהול בבנק, לכל אורכה, באמצעות פיתוח מנהיגות ניהולית תומכת אסטרטגיה, מיקוד לקוח ותרומה לביצועים העסקיים (ביצועיות, רווחיות והשאת ערך) ומוכוונות לטיפוח ופיתוח ההון האנושי.

תכנון כח אדם ארוך טווח

המשכיות ניהולית ("עומק ספסל"). תהליך ארגוני, המבקש להבטיח קיומו של קאדר ניהולי לאיוש תפקידי המפתח בבנק ובכך להפחית את רמת הסיכון באיוש תפקידי מפתח. בשנת 2014 עודכנה רמת הסיכון הנוכחית של תפקידי המפתח בבנק, מופו מחליפים פוטנציאליים, וגובשו המלצות אופרטיביות.

פיתוח מנהלים מכהנים – בניין הכוח ומיצויו

העשרה אקדמית להנהלה הבכירה בבנק ובחברות הבת בקבוצת דיסקונט, כמובילי נושאים אסטרטגיים.
"חדר כושר ניהולי". אימון מעשי-יישומי, ממוקד נושא, להעצמת מגוון היכולות והכישורים הניהוליים של מנהלים בבנק.
פיתוח צוות אורגני. בשנת 2014 הופעלו תוכניות פיתוח ברמה האורגנית לפיתוח צוות, חיזוק תפיסת תפקיד ניהולית ופיתוח מיומנויות ניהול **וחניכה בקרב דרג הביניים הניהולי.** תכניות הפיתוח כללו הדרכה מקצועית וניהולית, ליווי ייעוצי ופורום "עמיתים מתייעצים".

עתודות – בניית הקאדר הניהולי העתידי

הכשרת ומיון עתודות לקראת תפקיד. "עתודה לניהול" (ניהול זוטר) ו"עתודה לניהול סניף" (ניהול ביניים). הכשרות ממיינות ומסמיכות, הכוללות הכשרה התנהגותית לתפיסת תפקיד ניהולית מותאמת דרג ונדבך השלמת ידע בנקאי-מקצועי.
"בנקאות מתקדמת". מסלול פיתוח ממיין לבניית קאדר בעלי פוטנציאל לתפקידי ניהול בסניפים. בשנת 2014 הושלם המחזור השלישי, והחלה היערכות לבחינת השתתפות המוסמכים בהכשרה לקראת תפקיד ניהולי ראשון.
"אופקים". מסלול תלת-שנתי לפיתוח והכשרת מגויסים לתפקיד ניהול סניף. מוסמכי המסלול משמשים בתפקידים ניהוליים בסניפים (מנהלי מגזר). במקביל לליווי בתפקיד, מוערכים ביצועיהם כמצע לבחינת התאמתם להכשרה לניהול סניף.

הפיתוח האישי

הינו נדבך מרכזי בהעצמה הניהולית, ומתבצע במגוון מתודות לשכלול כישורים, הערכה ומשוב.
ליווי וייעוץ למנהלים בכניסה לתפקיד חדש ו/או אימון ניהולי בתפקיד. ליווי מנהלי סניפים חדשים בכניסה לתפקיד התבצע על פי מתווה הדרכה וליווי אינטגרטיביים, לחיזוק תפיסת התפקיד של מנהל הסניף כמנהל העסקים, בדגש על רצף למידה מעתודה לניהול ועד תום שנה בתפקיד.
ליווי מנהלים ויחידות בתהליכי שינוי. אבחון ארגוני, תוכניות פיתוח וליווי ייעוצי ליחידות נוכח תהליכי שינוי ביחידה.
תוכנית פיתוח ראשי צוותים. תכנית פיתוח הכוללת הכשרה התנהגותית ניהולית, קבוצת עמיתים מתייעצים וייעוץ פרטני.
פיתוח צוותים אורגניים. בשנת 2014 בוצעה התערבות במספר יחידות.

הדרכה

הלמידה היא ערך מרכזי בבנק דיסקונט. היא תומכת בהעמדת הון אנושי כשיר וזמין למימוש האסטרטגיה העסקית של הבנק וקידום יעדיו, תוך הקפדה על מיצוי ומיקסום השימוש ביכולות פנימיות ועל שיפור מתמיד.
בשנת 2014 קיבלו העובדים בבנק מענה רחב לצרכיהם המקצועיים באמצעות הכשרה והדרכה נרחבת לליבת התפקיד (הסמכה), שיפור ביצועים עסקיים (כשירות) וסגירת פערי ביצוע, על פי מיפוי תפקידי ליבה ויכולות ליבה מקצועיות וכן על פי איתור צרכים שנעשה בחטיבות השונות. בין היתר, ניתן מענה לצרכי פיתוח והדרכה, אשר נבעו מהוראות רגולטוריות, המשליכות על עולם הבנקאות ו/או הוראות צרכניות, כגון עדכון מסלולי עמלות, פתיחת חשבון באינטרנט, אכיפה מינהלית, איסור הלבנת הון ועוד.

בשנת 2014 הושקעו מאמצים בפיתוח הכשרות קצרות וישימות, בתמהיל מגוון, כולל "למידה מרחוק". חלק מההדרכות הועבר באמצעות למידה מתוקשבת, אשר ייחודה בהגעה מהירה ל"שולחן העבודה" של העובד והעברת מסר אחיד וברור לאוכלוסיה גדולה במיוחד.

תפיסת מיקוד לקוח. הבניה והטמעה של תפיסת מכירות חדשה, הקניית מיומנויות וכלי מכירה ושירות (כולל מערכת מכירות חדשה) לדרג הניהולי ולבנקאים של צוותי השירות בכל מערך הסניפים וכן בקרב מנהלי מכירות ומאמני מכירות.

רווחיות. הכשרת מנהלי מגזר ומנהלי סניפים בנושא הרווחיות - פתרון הדרכתי ייחודי, במסגרתו המנהלים בחרו את נושאי הלימוד, ולמדו בקבוצות למידה קטנות (בהתאם לבחירתם). בסיום המפגש התקיים פאנל מקצועי, לסיכום כל נושאי הלימוד שהועברו בשולחנות העגולים. חוברת מידע ללומדים בנושא רווחיות, שתיעדה תורה שבעל פה למשנה סדורה. בשנת 2014 הושלם המהלך בקרב כל הדרג הניהולי בכל סניפי הבנק.

חיזוק המקצועיות של בעלי תפקידים בתחום האשראי. הכשרה ייעודית לשיפור תפיסת התפקיד והמקצועיות של כל רכזי האשראי; הכשרה לשיפור מקצועיות מנהלי סניפים וסגנים בנושא אשראי; חיזוק המיומנויות של בנקאי עסקים בחטיבה העסקית בניהול קשר מקצועי וממוקד עם לקוח; הכשרה ייעודית מקיפה לכלכלנים חדשים, כולל שדרוג ידע לכלכלנים מכהנים.

הכשרת נציגויות משכנתאות. הכשרת צוותי שירות, המשמשים גם כיועצי משכנתאות וכן הכשרה לצוות הניהולי בסניפים בהם קיימת עמדת משכנתאות.

ציות. הכשרה והעצמה של קציני ציות, כולל סקר ייעודי לבחינת השירות המקצועי. בנוסף, הוכשרו נאמני ציות, מנהלי ואחראי בקרה מרחביים. לצורך הטמעת הציות בבנק וחיזוק המודעות הארגונית לנושא, הופעל מהלך תקשורת מניעה, אשר כלל בין היתר הפצת מידעון אלקטרוני רבעוני בנושא לכל עובדי הבנק.

ניהול סיכונים. נבנתה מטריצת ידע בניהול סיכונים, המגדירה את נושאי ההדרכה של בעלי תפקידי ליבה, על פי רמות סיכון. הוגדרו צרכי ניהול הידע בניהול סיכונים, הוטמעה מערכת ניהול סיכונים SAS וגובשה תוכנית תקשורת להטמעת תרבות ניהול סיכונים.

חיזוק האוריינטציה לבנק ולמערכת הבנקאית. שיפור הידע וההיכרות של עובדים, העושים את צעדיהם הראשונים בבנק, עם עולם התוכן הבנקאי בכלל ועם בנק דיסקונט בפרט.

נגישות. הכשרה מקוונת לכל עובדי הבנק להגברת המודעות לנושא. היערכות להכשרה סדנאית-חווייתית לכלל עובדי הבנק, הנותנים שירות ללקוחות חיצוניים.

היקף ההדרכה

מניין ימי ההדרכה בשנת 2014 הגיע ל-25,370 בהשוואה לכ-34,600 בשנת 2013, ירידה של כ-26.5%. הירידה במניין ימי ההדרכה נבעה ממבצע "צוק איתן", מהשביתה הנקודתית בבנק ומהשימוש ההולך וגובר בלמידה מתוקשבת. הנתון של מניין ימי ההדרכה מתייחס לימי ההדרכה שהתקיימו בפועל, במתקני המכללה, והוא אינו נותן ביטוי לפעילויות הפיתוח, ההעשרה והלמידה העצמית הענפה, אשר בוצעו במגוון נושאים ותחומים. כך, בשנת 2014 למדו בפועל בלמידה עצמית מתוקשבת 27,082 עובדים - פעילות המוערכת בתוספת של כ-13,540 ימי הדרכה (2013: כ-12,170 ימי הדרכה).

השקעה בהדרכה ובפיתוח עובדים

השקעות הבנק בפיתוח המשאב האנושי, בהדרכה ובעיצוב תרבות ארגונית הסתכמו בשנת 2014 בכ-10 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-11.5 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של כ-13%. הירידה האמורה נבעה מהליך של בחינה מחדש של פעילויות והתאמתן ליעדי התוכנית האסטרטגית. הסכומים האמורים כוללים הכשרת עובדים בנושאים שונים (פיתוח וביצוע הדרכה וייעוץ להדרכה), הוצאות בגין השתלמות מקצועית, ימי עיון וכיוצ"ב. הסכום אינו כולל את ההוצאות למימון לימודים אקדמיים לעובדי הבנק ואף לא עלויות עקיפות בגין שכר עובדי הדרכה, שכירות ואחזקת מבנה. הסכום אינו כולל גם את החלק היחסי בשכר העובדים בגין שעות השתתפותם בהדרכה, במסגרת ההדרכה של הבנק, בלמידה עצמית באמצעות המערכות הממוחשבות ללמידה מרחוק ובמסגרות חיצוניות.

כמו כן, לצורך ביצוע הדרכות בבנק מופעלים חונכים ושותפי הדרכה שנמנים על עובדי הבנק, אשר משלבים בעבודתם השוטפת גם סיוע בחונכות, בהדרכה ובפיתוח חומרי הדרכה. העלות אינה כוללת גם את העלויות בעניין זה.

ניהול שינוי

יישום גישה רב תחומית להטמעת השינוי וניהולו בפרויקטים אסטרטגיים חוצי ארגון, תוך מיקוד בהון האנושי. ליווי כולל, על פי עיקרון 'תפירת חליפה על-פי מידה'; קרי, סל פעילויות פיתוח (למשל ליווי ופיתוח הצוות הניהולי, תפיסת תפקיד, בניית צוות, תהליכים וממשקים), הכשרה (פיתוח וביצוע הכשרה) ותקשורת פנים ארגונית בהיבט הארגוני והאישי, המותאמים לצרכים הייחודיים של הפרויקט ושל צוותים מקצועיים ייעודיים ו/או קבוצות מקצועיות (על פי עיסוק ו/או דרג היררכי).

בשנת 2014 הופעלה מתודת ניהול השינוי לתמיכה באתגרים המקצועיים של מערך ניהול סיכונים ומבנהו.

ניהול ידע

ניהול הידע מהווה נדבך חיוני בניהול מקצועיות העובדים ואיכות השירות בבנק הוא תומך בביצועי העובדים באמצעות איתור ואגירת ידע מקצועי; הפיכת ידע סמוי לגלוי; תיקוף ועדכון המידע בזמן אמת, שימורו ושימוש חוזר בו; שיתוף בידע מקצועי; ניתוב הידע הנדרש למשתמש בזמן הקצר ביותר והנגשת המידע במגוון אמצעים לטובת תהליכי העבודה והלמידה. הפורטל הארגוני במערכת האינטראנט בבנק דיסקונט מהווה כלי מרכזי בניהול הידע.

Sharepoint. עם קבלת ההחלטה להעברת כל היישומים העסקיים-ארגוניים לפלטפורמת ה-Sharepoint, גובשו המדיניות, תפיסת ההפעלה והאפיון הפונקציונאלי של ניהול הידע על גבי המערכת. מנהלי קהילות הידע עברו הכשרה להיכרות עם התפיסה והמערכת, ואופן הקמת אתרים בפלטפורמה. בתוך כך, החל תהליך למיפוי, איפיון ובניית אתרים ספציפיים במערכת.

שימור ידע. נבנתה מתודולוגיה ללכידת ידע פונקציונלי בקרב בעלי ידע ייחודי וקריטי לבנק. אותרו יחידות בהן מספר גדול של פורשים וכן עובדים מיועדים לפרישה, והחל מהלך לשימור הידע ביחידות אלה.

הפקת לקחים. במסגרת קידום הלמידה הארגונית והטמעת תפיסת ניהול הסיכונים, הבנק מטפח תרבות של הפקת לקחים - להרחבת הידע הארגוני, שיתוף בידע, שכפול הצלחות והימנעות מכשלים. בשנת 2014 נמשך מהלך הטמעת תפיסת ותהליכי הפקת לקחים, בקרב בעלי תפקידים ויחידות בבנק. בנוסף, הנושא משולב בהכשרות הבנקאיות, בכנסים מקצועיים ובפורטל הארגוני.

תרבות ארגונית

בשנת 2014 הושם דגש על עיצוב תרבות ארגונית תומכת שינוי, בדגש על ביצועיות ושירותיות.

פייסבנק. בשנת 2014 הושק פורטל ארגוני חדש, במתכונת של אתרי החדשות הרווחים ברשת האינטרנט, אשר מאפשר להתעדכן בחדשות ועדכונים שוטפים בבנק, ומזמין שיח פתוח עם ההנהלה הבכירה בנושאים שבמרכז השיח בארגון. מאז השקתו, שימש הפייסבנק, בין היתר, לעידכון שוטף של העובדים אודות התוכנית האסטרטגית החדשה, פרוייקטים חוצי ארגון שהופעלו במסגרתה, תוכנית הפרישה המוקדמת, שעון הנוכחות שהופעל בבנק ביום 1 בינואר 2015 ועוד.

הקוד האתי של דיסקונט. שנת 2014 הוקדשה להעלאת הרף האתי בבנק. כמו כן, החל מהלך לעידכון הקוד האתי ואף גובש מתווה ראשוני של הקוד המעודכן.

תקשורת פנים. הבנק משקיע בפיתוח תקשורת פתוחה ודו כיוונית עם העובדים, תוך חיזוק זיקתם ומחויבותם לאסטרטגיה וליעדי הבנק, כמו גם לקהילה ולסביבה.

במטרה להרחיב את הידע וההבנה של העובדים לגבי מכלול פעילויות הבנק ולהניע ביצועים, נעשה גם במהלך שנת 2014 שימוש במגוון ערוצי תקשורת, ובכלל זה: פורום בכירים - מפגש רבעוני בהובלת המנהלת הכללית; "יומן הבוקר" - מהדורת חדשות טלוויזיונית שבועית, המציגה נושאים בליבת העשייה; פורטל העובדים (אינטראנט); "זווית אישית" - ניוזלטר אינטרנטי רבעוני ובו חדשות ועדכונים בנושאים בעלי ענין לעובדים; "מדברים אסטרטגיה" - "חיבור" המנהלים למהלכים אסטרטגיים וארגוניים בקבוצת דיסקונט, כסוכנים לתיקשור המידע ומשמעויותיו; "מדברים תוצאות" - תיקשור התוצאות העסקיות ומשמעותן לאורך שרשרת הניהול; "זווית לעניין" - פרסום עדכונים אד הוק בנושאים שבפוקוס.

על מנת לחוש את הלכי הרוח, האתגרים והשאלות בקרב העובדים, מתקיימים מפגשים ברמות שונות, קבוצות דיון ותהליכי משוב, ובכלל זה:

- "שולחנות עגולים" - מפגשי 'פנים אל פנים' של המנהלת הכללית או אחד מחברי ההנהלה עם מנהלים ועובדים;
- "הנהלה בשטח" - סיורים חודשיים של חברי הנהלה בסניפים וביחידות שטח בליווי מנהלים בכירים מהמטה שלהם;
- 'קפה אתיקה' - מפגשים בהובלת חבר הנהלה להעשרת דרכי ההתמודדות עם דילמות אתיות.

מדידה והערכה

בשנת 2014 שוכללו כלי המדידה וההערכה, במטרה ליצור תשתית לחיזוק תרבות של עמידה ביעדים ומוכוונות ביצועים, ומדידת תפוקות אובייקטיבית ויחסית, היוצרת הבחנה אמיתית ומניעה לפעולה - בדגש על שקיפות.

הערכת ביצועים ומשוב. איחוד תהליך ההערכה והמשוב, שייחודו בהצבת העובד במרכז, כמצע לשיפור ביצועים וחיזוק הזיקה בין ההערכה לבין הביצועים והתגמול. לאחר הפקת לקחים מהתנעת התהליך בשנת 2013, בוצע במהלך שנת 2014 תהליך משופר. ממצאי התהליך מהווים תשתית לזיהוי עוצמות ואתגרים, כמצע לגיבוש תוכניות פיתוח. בנוסף, בוצעו הערכות חצי שנתיות לעובדי הבנק, שאינם קבועים.

סקרים פנים ארגוניים. משמשים כלי בידי מקבלי ההחלטות. זיהוי תחומי פעולה לשיפור ביצועים; מדידת שביעות רצון קהלי היעד/הלקוחות מחוויית הלמידה בפעילויות ההדרכה, ההטמעה ופיתוח העובדים; וזיהוי מגמות והעדפות בקרב עובדי הבנק.

סקר השירות הפנימי - פלטפורמה לשיפור הממשקים בין יחידות הבנק, במטרה להעניק שירות מיטבי ללקוח הפנימי והחיצוני. בשנה החולפת החל מיפוי שירותים ולקוחות ביחידות המטה המקצועי וביחידות המטה העסקי, הנמצאות בנתיב הקריטי לפעילות העסקית, לקראת ביצוע הסקר בשנת 2015.

סביבת עבודה מזמינה ובריאה, המכבדת את כל מעגלי החיים של העובד

הבנק פועל ליישום תוכניות מניעה, ייזום, ייעוץ אישי וסיוע, בשגרה ובעיתות מצוקה ומשבר. באמצעות יחידות מקצועיות הפועלות בבנק, ובכלל זה: יחידת הרווחה ורופא הבנק. בכלל האמור ניתן למנות את המהלכים הבאים:

- יישום עקרונות ארגונומיים בעת חידוש ו/או הקמת יחידות.
- בשנת 2014 הושלם מהלך להטמעת תוכנית בריאות ארגונית במערך הסניפים. התוכנית התמקדה בכושר גופני ותזונה נכונה, בהובלת הדרג הניהולי כדוגמא אישית. כמו כן, התוכנית כללה התערבות אינטנסיבית בקרב עובדים, שזוהו כאוכלוסיות בסיכון.
- מבצע "צוק איתן" - במהלך הלחימה בדרום, הפעיל הבנק התערבות אישית וקבוצתית לתמיכה בעובדי הבנק. ליווי שוטף של מנהלי היחידות ועובדיהם, טיפול פרטני (במידת הצורך), ותמיכה בעובדים ובבני משפחותיהם שגויסו לשירות מילואים.

שיפור השירות

תפיסת השרות של בנק דיסקונט רואה בלקוח אדם המספק לארגון ולעובדיו משמעות, עבודה ופרנסה. הבנק שואף לייצר עבור לקוחותיו חווית שרות אישית, שתגרום לכך שימשיכו ולבחור בו כבנק שלהם.

מדידת חווית הלקוח. גם בשנת 2014 נמשכה מדידת חווית הלקוח הרב ערוצית, בסניפים ובמרכזי ההשקעות. נתוני המדידה מועברים למנהלי היחידות העסקיות בסמיכות לקבלת הממצאים ומהווים תשתית להפקת לקחים וניתוח עוצמות וחולשות במתן מענה ללקוחות. במקרים בהם נדרשת התערבות מיידית, מנהל היחידה פונה ללקוח לצורך מתן מענה אישי. בנוסף עודכן סטנדרט המענה בבנקאות הישירה, הן ללקוח הפונה טלפונית לבנק והן בחזרה ללקוח שפנה לסניפי הבנק.

טיפול בתלונות. צמצום מספר התלונות וכמות התלונות המוצדקות הוגדרו גם בשנת 2014 כיעד מערכתי.

מספר התלונות שהתקבלו באמצעות אגף יחסי בנק-לקוח בפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, גדל מ-278 תלונות בשנת 2013 ל-346 תלונות בשנת 2014, עליה של כ-24%. שיעור התלונות שנמצאו מוצדקות ירד מ-15.1% בשנת 2013, ל-14.5% בשנת 2014. הציון שקיבל הבנק מהפיקוח על הבנקים על איכות הטיפול בתלונות היה 98.7% בשנת 2014, לעומת 99.3% בשנת 2013.

ימי הדרכה

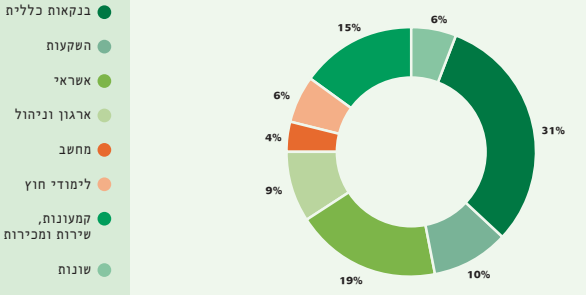

מספר משרות של עובדים בבנק

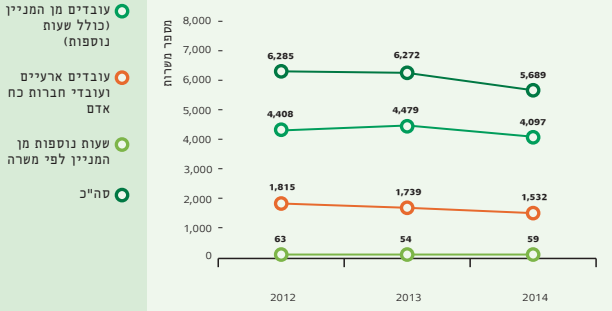

וותק ממוצע וגיל ממוצע

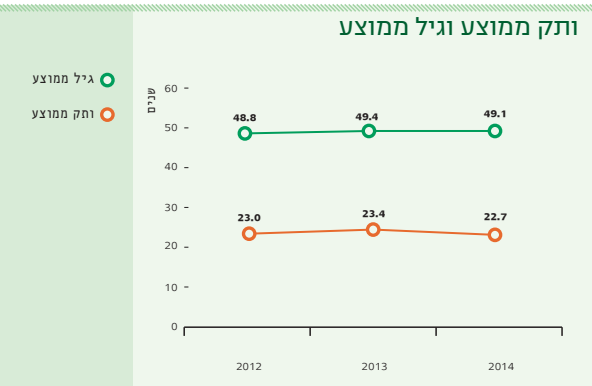

שיעור אקדמאים לפי דרג

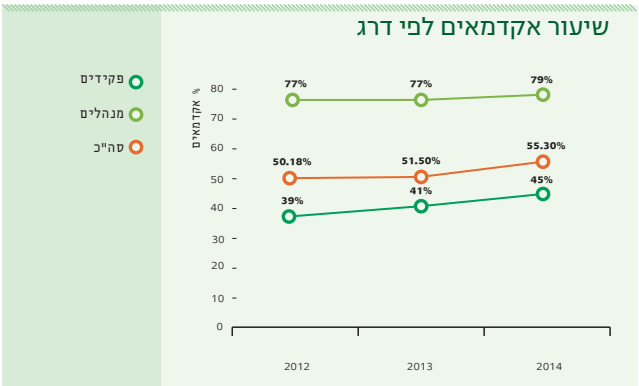

התפלגות עובדים מן המניין לפי גיל – מצבת עובדים 12/14

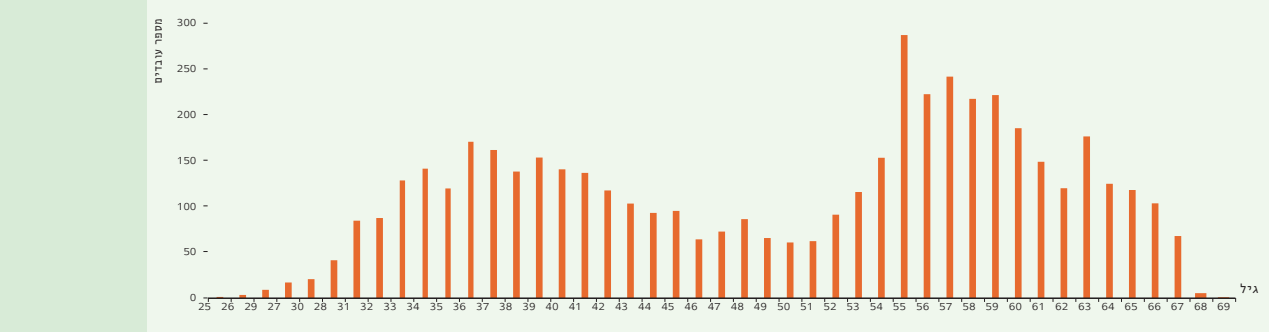

התפלגות עובדים מן המניין לפי וותק – מצבת עובדים 12/14

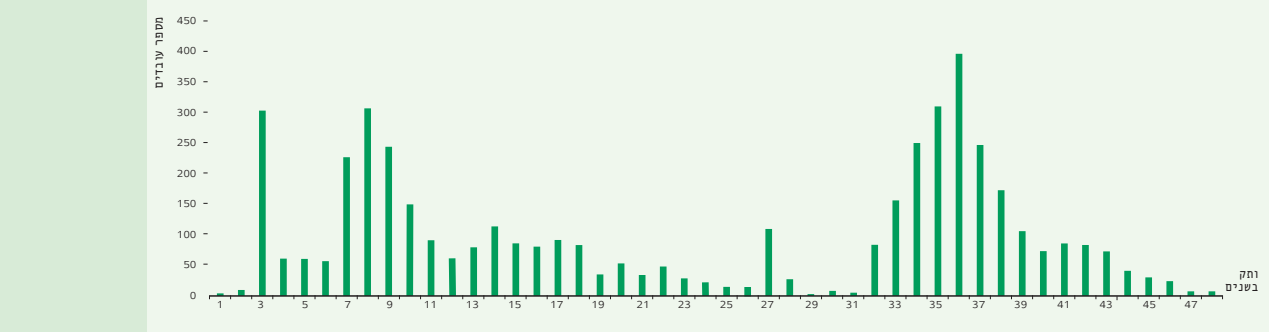

פרישה טבעית לפי שנים (עובדים מן המנין)

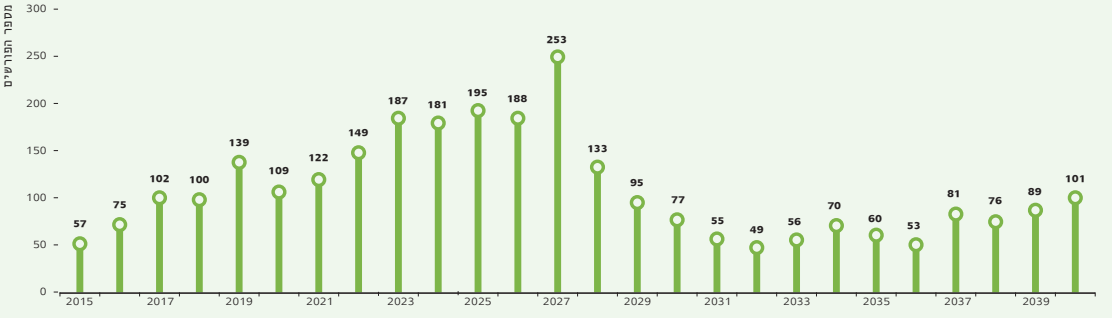

השליטה בבנק

השליטה בבנק עד ליום 3 בדצמבר 2013

עד ליום 3 בדצמבר 2013 קבוצת ברונפמן-שראן, הייתה בעלת השליטה בבנק והחזיקה 265,164,841 מניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת של הבנק (להלן: "מניות רגילות") אשר היוו כ-25.16% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

קבוצת ברונפמן החזיקה בבנק מניות שהיוו כ-15.1% מההון המונפק ומזכויות ההצבעה, באמצעות השותפות המוגבלת Treetops Acquisition Group LP (להלן: "Treetops").

מר רובין שראן החזיק בבנק מניות שהיוו כ-10.06% מההון ומזכויות ההצבעה, באמצעות השותפות המוגבלת Treetops Acquisition Group II LP (להלן: "Treetops II").

בעלי השליטה הסופיים בבנק היו ה"ה: אדגר מ. ברונפמן ז"ל, מתיו ברונפמן, אדם ר. ברונפמן, הולי ב. לב, מייקל ראובינוף, פיליפ מילשטיין ורובין שראן.

בדוח שנתי 2012 תוארו בהרחבה היתר נגיד בנק ישראל לשליטה והחזקת אמצעי שליטה בבנק וההסדרים בין מרכיבי קבוצת ברונפמן-שראן.

עסקה למכירת מניות מיום 3 בדצמבר 2013

לפי מה שנמסר לבנק, ביום 3 בדצמבר 2013 Treetops ו-Treetops II מכרו 44,262,511 מניות רגילות על ידי Treetops ו-29,508,340 מניות רגילות על ידי Treetops II, בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר למניה של 6.679 ש"ח, כמפורט בדוח מיידי מיום 3 בדצמבר 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-213078).

עם השלמה העסקה, נכנס לתוקף היתר נגידת בנק ישראל מיום 1 בדצמבר 2013, להחזקת אמצעי שליטה בבנק (להלן: "היתר ההחזקה"), אשר נועד לאפשר את ביזור גרעין השליטה בבנק באופן הדרגתי, כמפורט בדוח מיידי מיום 12 בדצמבר 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-095539).

במועד כניסתו לתוקף של היתר ההחזקה, בוטל ההיתר לשליטה והחזקת אמצעי שליטה בבנק, שניתן לקבוצת ברונפמן-שראן ביום 29 בינואר 2006.

בהתאם לכך, קבוצת ברונפמן-שראן חדלה להיות בעלת שליטה בבנק, והבנק הפך להיות בנק בלא גרעין שליטה.

ביום 9 בפברואר 2014 חתמה נגידת בנק ישראל על תיקון להיתר ההחזקה, שנערך עקב פטירתו של מר אדגר מ. ברונפמן ז"ל, ביום 21 בדצמבר 2013, כמפורט בדוח מיידי מיום 10 בפברואר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-036505) (להלן: "היתר ההחזקה המתוקן").

כל הדוחות המיידיים האמורים מובאים כאן על דרך ההפניה.

לפרטים בדבר הוראות למינוי דירקטורים בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, שנקבעו בחוק הבנקאות רישוי (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012, ראו לעיל "חקיקה ופיקוח".

עסקאות נוספות למכירת מניות במהלך שנת 2014

לפי מה שנמסר לבנק, ביום 8 באפריל 2014 מכרה ("Treetops II") Treetops Acquisition Group II LP, אשר באמצעותה מר שראן החזיק אמצעי שליטה בבנק, 38,278,798 מניות רגילות של הבנק, בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר למניה של 6.157 ש"ח, הכל כמפורט בדוח מיידי מיום 8 באפריל 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-041775) המובא כאן על דרך ההפניה. התמורה הכוללת בגין העסקה הייתה כ-236 מיליון ש"ח. לאחר המכירה כאמור, החזיקה Treetops II 38,278,799 מניות, שהיוו כ-3.63% מהון הבנק.

לפי מה שנמסר לבנק, ביום 26 באוגוסט 2014 התקשרה Treetops II בהסכם למכירת 38,278,799 מניות רגילות של הבנק, בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר למניה של 5.82 ש"ח. העסקה הושלמה ביום 31 באוגוסט 2014 והתמורה הכוללת בגינה הסתכמה בסך של כ-223 מיליון ש"ח. לאחר השלמת העסקה כאמור, Treetops II אינה מחזיקה עוד מניות של הבנק. הכל כמפורט בדוחות מיידיים מהימים 27 ו-31 באוגוסט 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-143082 ו-2014-01-147765, בהתאמה).

לפי מה שנמסר לבנק, ביום 3 בספטמבר 2014 ("Treetops") Treetops Acquisition Group, אשר באמצעותה קבוצת ברונפמן מחזיקה אמצעי שליטה בבנק, חתמה על הסכם למכירת 62,353,702 מניות רגילות של הבנק, בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר למניה של 5.831 ש"ח, בתמורה כוללת של כ-364 מיליון ש"ח, הכל מפורט בדוח מיידי מיום 4 בספטמבר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-150984). ביום 4 בספטמבר הושלמה העסקה, בעקבותיה ירדו אחזקות Treetops ל-4.98%, הכל מפורט בדוח מיידי מיום 4 בספטמבר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-151503). בעקבות המכירה כאמור, חדלה Treetops מלהיות בעלת ענין בבנק, אך היא עדיין מוגדרת כ-"מחזיק מהותי" וכ-"איש קשור" (כמשמעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312).

לפי מה שנמסר לבנק, ביום 3 בדצמבר 2014, מכרה Treetops 49,104,433 מניות רגילות של הבנק, בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר למניה של 6.089 ש"ח, בתמורה כוללת של כ-299 מיליון ש"ח. בעקבות המכירה ירדו אחזקות Treetops לכ-3.2%, הכל מפורט בדוחות מיידיים מיום 3 בדצמבר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-213015 ו-2014-01-213552).

כל הדוחות המיידיים האמורים מובאים כאן על דרך ההפניה.

היתר נגידת בנק ישראל להחזקת אמצעי שליטה בבנק

תוקף היתר ההחזקה הוא עד תום תקופת המעבר (כהגדרתה להלן) ואולם אם תקופת המעבר תסתיים לפני תום 6 חודשים ממועד תחילתה, יהיה תוקפו של סעיף 3 (א) להלן עד תום שישה חודשים מתחילת תקופת המעבר או עד תום התקופה שהוארכה על פי החלטת המפקח על הבנקים בהתאם לסעיף זה. תוקפו של סעיף 8 להלן יהיה עד תום שנה מתום תקופת המעבר.

להלן התנאים העיקריים של היתר ההחזקה:

1. במהלך תקופת המעבר קבוצת ברונפמן ומר שראן (להלן: "המחזיקים") רשאים לבצע אך ורק מכירות של אמצעי שליטה בבנק, ולא יבצעו רכישות כלל.

   "תקופה המעבר" - התקופה המתחילה במועד ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק (דהיינו: מכירת המניות שהושלמה ביום 3 בדצמבר 2013, כמתואר לעיל; להלן: "העברה ראשונה של אמצעי שליטה בבנק") ומסתיימת במועד המוקדם מבין אלה: תום שנתיים ממועד ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק או המועד בו הן קבוצת ברונפמן לא תחזיק יותר מ-5% מכל סוג של אמצעי השליטה והן מר שראן לא יחזיק יותר מ-5% מכל סוג של אמצעי שליטה בבנק. המפקח רשאי להאריך את תקופת המעבר בשנה נוספת.

2. (א) קבוצת ברונפמן רשאית להחזיק בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק, לא יותר מן השיעור שיוחזק על ידה מיד לאחר ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק; ההחזקה כאמור תיעשה באמצעות הגופים המפורטים בתוספת להיתר ההחזקה ובשיעורים המפורטים באותה תוספת;

   Treetops רשאית להחזיק במישרין בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק, לא יותר מן השיעור שיוחזק על ידה מיד לאחר ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק.

   (ב) מר שראן רשאי להחזיק בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק, לא יותר מן השיעור שיוחזק על ידו מיד לאחר ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק; ההחזקה כאמור תיעשה באמצעות הגופים המפורטים בתוספת להיתר ההחזקה ובשיעורים המפורטים באותה תוספת;

   Treetops II רשאית להחזיק במישרין בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק, לא יותר מן השיעור שיוחזק על ידה מיד לאחר ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק.

(ג) על כל התאגידים והנאמנויות המפורטים בתוספת להיתר ההחזקה (להלן: "הגופים"), יחולו המגבלות הבאות:

(1) 100% מסך הנכסים המאזניים של כל אחד מהגופים ימומנו מההון; למרות האמור לעיל, כל אחת מ-Treetops או Treetops II תהיה רשאית לקבל אשראי ובלבד שלא שועבדו להבטחתו מעל 5% מכל סוג של אמצעי השליטה בבנק, כאמור בסעיף קטן (ד) להלן.

(2) הגופים כאמור לא יעסקו בעיסוק כלשהו פרט להחזקת אמצעי השליטה בבנק, על פי התוספת להיתר ההחזקה.

(ד) המחזיקים לא ישעבדו את אמצעי השליטה, בבנק או בגוף כלשהו מהגופים. למרות האמור לעיל, איסור השעבוד לא יחול על 5% מכל סוג של אמצעי השליטה בבנק שיוחזקו על ידי קבוצת ברונפמן או על ידי מר שראן, בנפרד.

(ה) (1) המחזיקים לא יסכימו, במפורש או מכללא, להטלת עיקול על אמצעי השליטה, בבנק או בגוף כלשהו מהגופים; המחזיקים לא יעשו כל פעולה אחרת שיש בה כדי לשנות בפועל את זכות הבעלות על אמצעי שליטה אלה או על הזכויות הגלומות בהם והמפורטות בהגדרת "אמצעי שליטה" שבסעיף 1 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, למעט מכירתם בהתאם להיתר זה.

(2) הוטל עיקול למרות האמור לעיל, על אמצעי שליטה המוחזקים בידי מחזיק כאמור בסעיף קטן (1) לעיל, יפעל אותו מחזיק, בכל דרך העומדת לרשותו, להסרה מיידית של העיקול.

3. המחזיקים יפעלו ויצביעו מכח סך החזקותיהם באמצעי שליטה בבנק, כדלקמן:

(א) לסיום תפקידם של דירקטורים שהיו או הינם בעלי זיקה למי מהמחזיקים, כפי שיקבע המפקח, בתוך שישה חודשים מתחילת תקופת המעבר, לרבות באמצעות מסירת דרישה לדירקטוריון הבנק, לכנס אסיפת בעלי מניות שעל סדר יומה הצעה כאמור ותמיכה בהצעה מכח כל החזקותיהם באמצעי שליטה בבנק. המפקח רשאי להאריך את התקופה האמורה, לגבי דירקטור אחד או יותר, לפי שיקול דעתו.

(ב) לדרוש מדירקטוריון הבנק, בסמוך לאחר תחילת תקופת המעבר, לכנס אסיפת בעלי מניות שעל סדר יומה הצעה להגדלה של ההון הרשום של הבנק בשיעור של 15% ותמיכה בהצעה זו (באסיפה כללית מיום 17 בפברואר 2014 אושרה הגדלה כאמור - ראו ביאור 13 ג' 3 לדוחות הכספיים).

4. שיתוף פעולה בין המחזיקים:

(א) קבוצת ברונפמן ומר שראן יורשו לשתף פעולה רק בענין מכירת אמצעי השליטה המוחזקים על ידם, וכן ככל שנדרש לצורך פעילותם והצבעתם מכח סך כל החזקותיהם בבנק, כאמור בסעיף 3 לעיל.

(ב) בתום שישה חודשים מתחילת תקופת המעבר, קבוצת ברונפמן לא תציע מכח זכויות הצבעה העולות על 5% מאמצעי השליטה בבנק ומר שראן לא יציע מכח זכויות הצבעה העולות על 5% מאמצעי השליטה בבנק, והכל למעט בנושאים האמורים בסעיף 3 לעיל, לגביהם יצביעו קבוצת ברונפמן ומר שראן מכח סך החזקותיהם באמצעי השליטה בבנק.

הובהר כי במהלך ששת החודשים הראשונים של תקופת המעבר, יורשו המחזיקים להציע, גם בנושאים שאינם מפורטים בסעיף 3 לעיל, מכח כל אמצעי השליטה המוחזקים על ידם, ובלבד שקבוצת ברונפמן ומר שראן לא יתאמו בנושאים אלה את אופן ההצבעה ביניהם.

(ג) מבלי לפגוע באמור בסעיף קטן (ב) לעיל, חברי קבוצת ברונפמן, המחזיקים ביחד באמצעי השליטה בבנק באמצעות Treetops, רשאים להמשיך לשתף פעולה ביניהם וכן לתאם את אופן ההצבעה בזכויות ההצבעה שבידם.

5. במידה ובמהלך המכירה החזקותיה של קבוצת ברונפמן או של מר שראן יפחתו לשיעור של 5% או פחות מאמצעי השליטה בבנק, שאינו מחייב קבלת היתר החזקה (להלן: "שותף א"), בעוד שהחזקותיו של המחזיק האחר (קבוצת ברונפמן או מר שראן, לפי הענין, להלן: "שותף ב") טרם פחתו משיעור זה, יתבטלו, לגבי שותף א', התנאים בהיתר הקבועים בסעיף 2 לעיל ובסעיף 7 להלן. האמור לעיל, יחול גם לגבי שותף ב', במועד שבו החזקותיו יפחתו לשיעור של 5% או פחות מאמצעי השליטה בבנק, שאינו מחייב קבלת היתר החזקה.

הובהר כי היתר ההחזקה, יחד, יהיה עדיין בתוקף ויאפשר למחזיקים להמשיך ולפעול על פי תנאיו, ובכלל זה, לתאם את המשך מכירת אמצעי השליטה בבנק וכן לפעול ולהצביע בהתאם לתנאים המפורטים בסעיף 3 לעיל.

6. המחזיקים והגופים באמצעותם מוחזקים אמצעי השליטה כמפורט בסעיף 2 לעיל ובתוספת להיתר, יהיו רשאים להמשיך ולפעול על פי הסכם שיתוף הפעולה (Summary of Principal Terms) אשר צורף כנספח B להסכם המשקיעים מיום 25 בינואר 2006, שאושר מראש ובכתב על ידי המפקח, בכפוף לכך שלא יופרו התנאים הקבועים בהיתר ההחזקה.

7. אמצעי השליטה בבנק המוחזקים, במישרין, על ידי Treetops ו-Treetops II ימשיכו להיות מופקדים בידי הנאמן - יובנק חברה לנאמנות בע"מ, בהתאם להסכם הנאמנות בנוסחו המתוקן, ובכלל זה, בהתאם לתוספת III להסכם הנאמנות, כפי שאושרה על ידי המפקח, ביום 3 בדצמבר 2012, או יופקדו בידי נאמן אחר אשר זהותו, כתב נאמנותו, וההוראות שיינתנו לו בהסכם הנאמנות, יהיו כפופים לאישור מראש ובכתב בידי המפקח.

8. בתקופה המעבר ובמשך שנה נוספת (להלן: "תקופת הצינון") המחזיקים לא יהיו רשאים להציע מועמדים לכהונה כדירקטורים בבנק או להיות מעורבים בדרך כלשהי בהצעת מועמדים לכהונה בדירקטוריון ולא יהיו רשאים להציע את הפסקת כהונתו של דירקטור, למעט כאמור בסעיף 3 (א) לעיל.

מבלי לגרוע מן האמור לעיל, הובהר כי המחזיקים יהיו רשאים להצביע בענין מינויים או הפסקת כהונתם של דירקטורים, שלא הוצעו על ידי המחזיקים, בכפוף לתנאים הקבועים בסעיף 4 (ב) לעיל.

9. (א) ללא אישור מראש ובכתב של המפקח, בתקופת המעבר לא יעסקו המחזיקים או מי מהם, או תאגידים שבשליטתם, בכל עסק בישראל של קבלת פיקדונות - ואף מפחות משלושים אנשים, של מתן אשראי, או כל עיסוק פיננסי אחר בישראל שיש בו משום תחרות בעסקי הבנק.

(ב) ללא אישור מראש ובכתב של המפקח, בתקופת המעבר, לא יהיו המחזיקים או מי מהם, או תאגידים שבשליטתם, בעלי ענין, דירקטורים, או מנהלים בכירים, בתאגידים העוסקים בעיסוקים מאלה האמורים בסעיף קטן (א) לעיל; לענין זה, "בעל ענין" - מי שמחזיק 5% או יותר מכל סוג של אמצעי שליטה.

לפרטים בדבר ההוראות שנקבעו בהיתר ההחזקה, בעניין עסקאות בין המחזיקים לבין הבנק, ראו ביאור 22 ה (2) לדוחות הכספיים. בהיתר ההחזקה נקבע גם כי בתקופת הצינון יש לראות במחזיקים אנשים קשורים ובעלי שליטה לצורך הוראת ניהול בנקאי תקין בעניין עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים (הוראה מס' 312).

במכתב המפקח על הבנקים מיום 1 בדצמבר 2013, שנלווה להיתר ההחזקה האמור, הובהר בין היתר, לעניין דירקטורים חיצוניים, כלהלן:

(1) לאור העובדה שבתקופת המעבר הבנק יעבור למעמד של בנק בלא גרעין שליטה, יחולו הכללים המתאימים בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, לעניין זיקה של דירקטורים חיצוניים בבנק בלא גרעין שליטה, הכוללים העדר זיקה למחזיק מעל 2.5% מאמצעי השליטה בבנק.

(2) לא תופסק כהונתם של הדירקטורים החיצוניים בבנק (דירקטורים חיצוניים על פי חוק החברות ודירקטורים חיצוניים על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 בעניין דירקטוריון) בעקבות ביזור השליטה בו.

לאור מכירת המניות במהלך שנת 2014, הסתיימה תקופת המעבר, אולם הוראות סעיף 8 לעיל ימשיכו לחול עד תום תקופת הצינון.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים (שהעיקריים בהם פורטו בביאור 1 לדוחות הכספיים) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

רמת ההסדרה של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים הינה מהגבוהות בתחומי הדיווח הכספי בישראל. הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו הינן מקיפות, מפורטות, ומגיעות לעיתים עד כדי הכתבת הנוסחים שתאגיד בנקאי מחוייב לנקוט בהם. עם זאת, ישנם תחומים בהם יישום המדיניות החשבונאית כרוך במידה גבוהה של הערכה ואומדן, אשר נערכים על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי במהלך עריכת הדוחות הכספיים.

יישומם של כללי החשבונאות המקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו על ידי הנהלת הבנק, כרוך איפוא לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, לרבות התחייבויות תלויות, ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים ומההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים".

הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

להלן מובאת סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאים בנושאים "קריטיים".

הפרשות להפסדי אשראי

הבנק מיישם את ההוראה בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".
ההפרשות להפסדי אשראי כוללות הפרשה על בסיס פרטני - הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות שנבחנו על בסיס פרטני וזוהו כפגומים ובגין חובות בעייתיים בארגון מחדש, הפרשה על בסיס קבוצתי - הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות קטנים והומוגניים ובגין חובות שנבחנו על בסיס פרטני ולא סווגו כפגומים, והפרשות בגין הלוואות לדיור. ההפרשות כאמור משקפות את הערכת הנהלת הבנק את ההפסד הגלום בתיק האשראי בהתאם לכללים שקבע המפקח על הבנקים ובהתבסס על הערכות ואומדנים.
אחת לרבעון בוחנת הנהלת הבנק את תיק האשראי במטרה להעריך את ההפסד האפשרי הגלום בו. תהליך הערכת ההפסד האפשרי בתיק האשראי כולל שלושה שלבים:

- זיהוי הלקוחות שחל שינוי ביכולתם לקיים את התחייבויותיהם כלפי הבנק וסיווגם, כפועל יוצא מכך, בהתאם לסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח ועל פי קריטריונים שנקבעו בהוראות אלה: "חובות פגומים", "חובות נחותים" ו-"חובות בהשגחה מיוחדת";
- עריכת הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי הגלום בתיק האשראי.

בקביעת ההפרשות על בסיס פרטני אומדת הנהלת הבנק את הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין השווי ההוגן של הבטחונות (כפי שזה נאמד על ידיה), בגין חובות פגומים המובטחים בבטחון, או את הפער בין יתרת החוב הרשומה של החוב הפגום לבין שווי התקבולים המהוונים הצפויים להערכתה מהחוב, בגין חובות אחרים.
בקביעת ההפרשה על בסיס קבוצתי אומדת הנהלת הבנק את שעור ההפסדים הלא מזוהים הגלומים בתיק, בהתבסס על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו בענפי המשק השונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי תקין. בנוסף לחישוב טווח שיעורי ההפסד בענפי המשק כאמור, משקלל הבנק נתונים נוספים לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות. בין היתר, נבחנים היקפי האשראי הכולל והיקפי האשראי הפתוח בכל ענף, שיעורי ההפסד בשנה האחרונה, רמת הסיכון ומגמתו, השפעות השינויים בריכוזיות האשראי וכן נתונים מקרו כלכליים וגורמים סביבתיים נוספים. ההפרשה בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו אשראי לדיור) הינה בשיעור שלא יפחת מ 0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי.
ההפרשה לפי עומק הפיגור על ההלוואות לדיור מחושבת בשיעורים עולים, החל מ-8% מיתרת החוב, בגין חובות שעומק הפיגור שלהם עולה על 6 חודשים, ועד ל-80% מיתרת החוב, בעומק פיגור העולה על 33 חודשים. כאשר לדעת ההנהלה ההפרשות האמורות אינן מספקות, בהתחשב בהערכת השווי של הנכס המשועבד, מבוצעת הפרשה מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור. כמו כן, מחושבת הפרשה קבוצתית שאינה פחותה מ-0.35% מיתרת האשראי לדיור שבגינו לא נדרשה הפרשה לפי עומק הפיגור;

- בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, כמתואר לעיל, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות. לשינוי באומדנים או בהערכות שתוארו כאמור לעיל, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.
לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית, ראו ביאור 1 ד' 4 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר האשראי ואיכותו, ראו ביאור 4 ב' 3 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר סיכון האשראי הכולל, שבאחריות הקבוצה, בגין לווים בעייתיים, ראו לעיל בפרק "התפתחות נכסים והתחייבויות". לפרטים בדבר ניהול סיכוני האשראי בבנק, ראו לעיל בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

התחייבויות תלויות

נגד הבנק ונגד בנקים וחברות בקבוצה תלויות ועומדות תובענות בנושאים שונים, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות.
הטיפול החשבונאי בהתחייבויות תלויות מתבצע בהתאם לכלל האמריקאי FAS-5 - Accounting for Contingencies, והוראות הנלוות אליו ובהתאם להנחיות והבהרות של הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות דיווח לציבור בעניין "טיפול חשבונאי בתביעות תלויות". בהערכת ההפרשה הנדרשת יש צורך לבחון את ההסתברות להפסד ולאמוד את סכומו. להערכות האמורות יש השלכה הן על עצם החובה לערוך הפרשה בגין התביעה והן על אופן הגילוי בדוחות הכספיים והיקפו.
הכלל האמריקאי קובע כי אם אין אפשרות להעריך את הסיכון, אין לערוך הפרשה בגינו, אך יש לתת לגביו גילוי אם הוא עלול להיות מהותי.
לצורך הערכת ההפסדים האפשריים בגין התביעות המוגשות נגד הבנק, מתבססות הנהלת הבנק, וההנהלות של בנקים וחברות אחרות בקבוצה, על חוות דעתם של היועצים המשפטיים המייצגים אותן בתביעות אלה. מטבע הדברים, חוות דעת אלה הן סובייקטיביות, ומתמודדות עם קשיי הערכה אוביקטיבים. קשיים אלה גדלים לאין שיעור ככל שמדובר בתובענות ייצוגיות וזאת, מהטעמים שיפורטו להלן.
על פי הדין הישראלי, בקשה לאשר תובענה כייצוגית מהווה, למעשה, מהלך מקדמי שבמהלכו בוחן בית המשפט מספר מבחנים כדי להחליט

בבקשה. בין היתר בוחן בית המשפט האם מדובר בתובע ראוי והולם, הוא בוחן את תום ליבו של התובע, האם הדרך של תביעה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור העניין, האם התובענה מגלה שאלות משותפות של עובדה ומשפט, וכן בוחן בית המשפט את סיכויי התביעה. עוד קובע בית המשפט, באותה החלטה, מהי הקבוצה אותה יהיה התובע רשאי לייצג ובאיזה עילות תוגש התביעה. מהאמור לעיל עולה כי רוב הפרמטרים הינו אקסוגני לסיכוי התביעה עצמה והם מתבררים בדרך כלל במהלך הדיון (שיכול להמשך מספר שנים).

על החלטה, כשזו מתקבלת, מוגשת בדרך כלל בקשת רשות ערעור, שגם היא מתבררת במשך תקופה ארוכה. רק לאחר מכן, אם נדחתה בקשת רשות הערעור, נדונה התובענה הייצוגית בבית המשפט מתחילה, במגבלות שנקבעו בהליך המקדמי.

אמנם הכלל החשבונאי הנקוט בידי תאגידים בנקאיים בישראל הוא הכלל האמריקאי אולם חיוני, בהקשר זה, להביא בחשבון את השוני במאפייני המציאות האמריקאית בהשוואה למציאות הישראלית, ואת הקשיים שעולים כתוצאה משוני זה.

בארה"ב קיים ניסיון רב שנים (עשרות שנים) בנושא התובענות הייצוגיות וקיימים לגביו נתונים מוכרים ובדוקים, לרבות לגבי שיעור הפשרות וסכומי הפשרות ששולמו בתיקים כאלה. נסיון כזה חסר לחלוטין בדין הישראלי ובפרקטיקה בארץ. גם אופן ניהול ההליכים המשפטיים בארה"ב שונה מזה שבישראל ומאפשר לצדדים לבחון את עדי הצד שכנגד עוד לפני הדיון בבית המשפט, ולהעריך את סיכויי התביעה בשלב מוקדם יותר.

האמור לעיל מעורר קשיי הערכה מיוחדים בכל הקשור להתייחסות לבקשות לאשר תובענות כתובענות ייצוגיות ולתובענות ייצוגיות.

כאמור, הנהלת הבנק וההנהלות של בנקים וחברות אחרות בקבוצה מתבססות על חוות דעתם של יועציהן המשפטיים. חוות דעת אלה הינן סובייקטיביות ומתמודדות עם קשיי הערכה אוביקטיבים. לפיכך, ייתכן שהתוצאות בפועל של חלק מהתביעות, תהינה שונות מאלה שהוערכו בחוות דעתם של היועצים המשפטיים. לאור היקף התביעות התלויות כנגד הבנק ובנקים וחברות אחרות בקבוצה, ייתכן שלאי התממשות ההערכות כאמור, תהיה השפעה משמעותית על התוצאות הכספיות של קבוצת דיסקונט.

הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים, כמו גם ההנהלות והיועצים המשפטיים של בנקים וחברות אחרות בקבוצה, בוחנים את התביעות אחת לרבעון ומעדכנים במידת הצורך את ההפרשות בגינן, על פי ההתפתחויות.

בהוראת הדיווח לציבור בענין "טיפול חשבונאי בתביעות תלויות" נקבע כי בהערכת התביעות המשפטיות התלויות תתבסס הנהלת התאגיד הבנקאי על חוות דעת יועציה המשפטיים, אשר תקבענה את ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות תלויות. התביעות סווגו בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט בביאור 1 ד' 17 לדוחות הכספיים. בדוחות הכספיים נכללות הפרשות מתאימות בשל תביעות שתחום ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בגינן הוערך כ"צפוי".

בדוחות הכספיים, ניתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות הקבוצה לפי הקריטריונים שפורטו בביאור 1 ד' 17 לדוחות הכספיים. בנוסף, בביאור 19 ג' לדוחות הכספיים ניתן גילוי אודות סך החשיפה בגין תביעות שהוערכו, כולן או חלקן (בגין החלק הרלבנטי), כ-"אפשרי" (Reasonably Possible). יצויין כי במקרים בהם הבנק הינו אחד מהנתבעים בתיק, והתובעים לא ייחסו בתביעתם סכום לכל אחד מהנתבעים, הערכת סכום התביעה שרלבנטי לבנק מתבצעת כמיטב היכולת, בשים לב לכך שהתחשבות בסכום הכולל עשויה להטעות ואין היא נכונה בנסיבות העניין, וההערכה אינה מייצגת בהכרח את החלוקה כפי שתיקבע בסופו של דבר בידי בית המשפט.

לפרטים אודות תובענות משפטיות מהותיות שתלויות ועומדות נגד הבנק ונגד חברות אחרות בקבוצה, ראו ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים. לפרטים אודות הליכים נוספים ותביעות שהסתיימו בשנת הדוח, ראו "הליכים משפטיים" להלן.

ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה

על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכללי החשבונאות המקובלים החלים על תאגידים בנקאיים, רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה, בניכוי השפעת המס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר ומועברים לדוח רווח והפסד במקרים מסויימים, לרבות בעת מימוש. הפסדים שטרם מומשו, שנזקפים לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, הינם הפסדים בעלי אופי זמני בלבד. הפסדים בעלי אופי שאינו זמני (OTTI) נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.

הנהלת הבנק נדרשת איפוא לבחון ולהעריך מה אופי ההפסדים שנצברו בגין ניירות ערך כאמור.

לצורך קבלת ההחלטה לגבי אופי ההפסדים שנצברו בגין ניירות ערך כאמור, מתבססות הנהלת הבנק ו/או חברות הבת הרלבנטיות, על מאפיינים שונים של נייר הערך שבגינו נצברו ההפסדים ושל החברה שהנפיקה אותו, כגון: שעור ההפסד ביחס לעלות/לעלות מופחתת, התקופה שבה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו, דירוג האשראי של הנייר ושינויים שחלו בדירוגו ויחוס ירידת הערך לשינוי לרעה במצב המנפיק או לשינוי במצב השוק בכללותו ועוד. לפרטים נוספים, ובכלל זה התבחינים שבהתקיימם תתחייב הכרה בירידת ערך שאינה זמנית, ראו ביאור 1 ד' 5.7 לדוחות הכספיים.

ההערכות והמאפיינים האמורים נתונים במידה רבה לשיקול דעת סובייקטיבי ולפיכך, לשינויים בהערכות ובהנחות ובמאפיינים שביסודן עשויה להיות השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים.

הפסד מירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי. לפרטים בדבר הפסד מירידת ערך שאינה זמנית (OTTI) בגין חלק ממניות הבנק הבינלאומי שנמכרו בחודש פברואר 2015, בסך של 47 מיליון ש"ח, ראו ביאור 6 ד' (7) לדוחות הכספיים

מדידת מכשירים פיננסיים על פי שווים ההוגן

הוראות המפקח על הבנקים. הבנק מיישם את ההוראה של הפיקוח על הבנקים בדבר מדידת שווי הוגן המבוססת על תקן חשבונאי FAS 157 האמריקאי. שווי הוגן מוגדר כסכום אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע זמין בשוק, המתקבל ממקורות בלתי תלויים, ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן לפי רמות: 1, 2 ו-3. לפרטים נוספים, ראו ביאור 1 ד' 7.

הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן. העדכון קובע תיקונים ל-FAS 157 (ASC 820) הנדרשים לקביעת הגדרה אחידה של מדידת השווי ההוגן בתקני חשבונאות מקובלים בארה"ב (U.S. GAAP) ובתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

בהתאם לעדכון, הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) אינה מיושמת לגבי מכשירים פיננסים. עם זאת, נכסים פיננסים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנוהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים, בתנאים מסוימים, לפי שווי הוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזיציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת.

בנוסף, בהתאם לעדכון, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסים בכל הרמות.

בנוסף, בעקביות למדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות, נמדד השווי ההוגן של הפריטים המסווגים בהון תוך שימוש במחירים מצוטטים של הפריטים כאמור (או של מכשירים דומים) אשר נסחרים כנכסים.

קביעת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים המשתייכים לרמה 2 ולרמה 3, מבוססת על הערכות והנחות שנשענות, בין היתר, על שיקול דעת סובייקטיבי. לפיכך, סטיה אפשרית בהערכות ובהנחות כאמור עלולה להטות את שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים.

לפרטים נוספים בדבר התפלגות השווי ההוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות שנמדדים לפי שווי הוגן, לפי מדרג האיכות שנקבע בתקן, ראו ביאור 21 לדוחות הכספיים.

ההנחות לפיהן סיווג הבנק נכסים או התחייבויות לקבוצות האיכות השונות, כמפורט לעיל, כללו:

- בקבוצת האיכות הגבוהה (רמה 1), נכללים מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים, הנסחרים בשוק פעיל (המתאפיין במספר רב של משתתפים ומחזורי מסחר גבוהים), ששערי המסחר בו משקפים את מחירי השוק בפועל;
- בקבוצות איכות הביניים (רמה 2), נכללים מכשירים פיננסיים שאינם נסחרים בשוק פעיל, וקביעת שווים ההוגן מבוססת על ציטוטים המתקבלים מגופים בלתי תלויים (להלן: מכשירים ששוויים ההוגן נקבע באמצעות "שירותי תמחור") ומודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הם נצפים בשוק ונתמכים על ידי נתוני שוק נצפים. המכשירים הפיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים) ששווים ההוגן נקבע באמצעות "שירותי תמחור" כוללים ניירות ערך לא סחירים במטבע ישראלי ואיגרות חוב של מוסדות פיננסיים וממשלות בחו"ל;
- בקבוצת האיכות הנמוכה (רמה 3), נכללים מכשירים פיננסיים נגזרים שקביעת שוויים ההוגן מבוססת על נתונים לא נצפים משמעותיים הנכללים במודל ההערכה.

לפרטים בדבר העברות בין רמות בהיררכיות השווי ההוגן, ראו ביאור 21 ד' לדוחות הכספיים.

כעולה מהנתונים שהובאו בביאור 21 ה' 1 לדוחות הכספיים, שיעור סך המכשירים שסווגו ברמה 3, מתוך סך הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, עמד על 13.9% ביום 31 בדצמבר 2014, לעומת 13.7% ביום 31 בדצמבר 2013.

ההכנסה מנכסים והתחייבויות הנמדדים על בסיס שווי הוגן חוזר ונשנה, שנכללו ברמה 3 בביאור 21 ו' (1), הגיעה לסך של 542 מיליון ש"ח בשנת 2014, לעומת 427 מיליון ש"ח בשנת 2013.

אמדן השווי ההוגן של ניירות ערך. ניירות ערך, למעט איגרות חוב מוחזקות לפדיון, מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, למעט מניות וכתבי אופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ומוצגים לפי עלות. ההפרשים בין השווי ההוגן לעלות בספרים של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה, נזקפים לקרן הון.

שווי השוק של ניירות ערך שנסחרים בשוק פעיל ויש להם שווי שוק, מייצג את השווי ההוגן. השווי ההוגן המוצג, שמתייחס לניירות ערך אשר אינם נסחרים בשוק פעיל ואין להם שווי שוק, הינו שווי הוגן מחושב, כמפורט להלן.

השווי ההוגן של איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בחו"ל מתבסס על ציטוטי מחירים של ספקי מחירים בינלאומיים חיצוניים לבנק, אשר הינם

בלתי תלויים בגופים המנפיקים ובלתי תלויים בגופים וממשלות המשווקים. ספקים אלה הינם חברות בינלאומיות מובילות, אשר מספקות שירותי ציטוט ושיערוך למאות מוסדות פיננסיים מובילים בעולם. לצרכי בקרה מבצע ה-Middle Office הצלבה של שערי ניירות הערך, כפי שהתקבלו מהספק, לשערים המצוטטים במערכת הבלומברג (מערכת מידע פיננסי) וציטוטי ברוקרים אשר אינם מנפיקי נייר הערך, אשר מהווים אינדיקציה למחיר ביצוע העסקה. כאשר נמצאים הפרשים בין שיערוך הספק לבין שערים המצוטטים מברוקרים, מובאים ניירות הערך לדיון בוועדת הבקרה, להחלטה ביחס לקביעת השווי ההוגן.

חישוב השווי ההוגן בגין ניירות ערך לא סחירים במטבע ישראלי מבוצע בשיטת ערך נוכחי של תזרימי מזומן עתידיים על בסיס הריבית להיוון המתקבלת מחברה מצטטת (שנבחרה על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר). לצורך בקרה עורך ה-Middle Office, במידת האפשר, בדיקה לעומת ניירות ערך סחירים של אותו מנפיק או ניירות ערך דומים בשוק. כמו כן, מבוצעת בדיקה לסבירות השינויים בשווי ההוגן, לרבות ביחס לשערי עסקאות אחרונות ידועות.

אמדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. הבנק פועל בהיקפים משמעותיים בתחום המכשירים הפיננסים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה. כאשר המכשירים הפיננסיים הנגזרים נסחרים בשוק פעיל ויש להם שווי שוק, אזי שווי השוק מייצג את השווי ההוגן.

אם המכשירים הפיננסיים הנגזרים אינם נסחרים בשוק פעיל ואין להם שווי שוק, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור ושערוך, אשר מביאים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר, כגון: ערך נוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים להתקבל מהמכשיר, מודל Black and Scholes וכיוצ"ב.

חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסים הנגזרים, בגין המרכיב המט"חי שלהם, מתבססים על הריביות והמחירים בשוקי הכספים הבינלאומים, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי ריבית לא צמודה וריבית צמודת מדד, אשר נקבעים על ידי המחלקה לניהול נכסים והתחייבויות של הבנק ועל ידי חדר העסקאות של הבנק, לפי העניין, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי. המרווח בין ריבית המכירה לריבית הקניה מהווה גורם סובייקטיבי אשר משפיע על חישובי השווי ההוגן של מכשירים פיננסים נגזרים.

השווי ההוגן של אופציות מתבסס, ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה (סטיות תקן) בשער החליפין, הריבית והמדדים הרלבנטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ומט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חדר עסקות של הבנק בהתאם לשוקי הכספים ומבוקרים על ידי ה-Middle Office, תוך השוואתם למספר מקורות מידע.

קביעת המודל שישמש לחישוב השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, מתודולוגית התמחור וחישוב ערכי השווי ההוגן, מתבצעים באחריות ה-Middle Office, המהווה גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות המבצעות את העסקאות (להלן: "הגורם האחראי על קביעת השווי ההוגן"), באמצעות מערכות ייעודיות (להלן: "תהליך קביעת השווי ההוגן"). עבור מכשירים פיננסיים נגזרים שהיקף הפעילות בהם הינו מהותי, תהליך קביעת השווי ההוגן מתוקף ומאומת על ידי המחלקה להערכת סיכוני שוק ונזילות באגף ניהול סיכונים, שהינה פונקציה בעלת רמה מקצועית נאותה ומהווה גורם בלתי תלוי בגורם האחראי על קביעת השווי ההוגן. הליך התיקוף כולל בדיקה ביחס לתאימות המודל לסוג המכשיר, נאותות וסבירות הפרמטרים ששימשו בקביעת השווי ההוגן, סבירות ערכי השווי ההוגן המתקבלים בפועל, בדיקות חישוב מדגמיות וכיוצ"ב. תיקוף המודלים המשמשים לחישוב השווי ההוגן מתבצע לפחות אחת לשנה, או בקרות שינוי מהותי בתהליך קביעת השווי ההוגן. תהליך האימות, אשר כולל בעיקרו את בדיקות הסבירות ובדיקות חישוב מדגמיות, מבוצע אחת לרבעון. בנוסף לתהליך האימות והתיקוף, נבקטים מהלכי בקרה במערך החשבות להבטחת תקינות ונאותות ערכי השווי ההוגן של כלל המכשירים הפיננסיים הנגזרים.

קיים ממשק להעברת תוצאות תהליך התיקוף והאימות בין ה-Middle Office, לבין המחלקה להערכת סיכוני שוק ונזילות. במידה ויתעוררו חילוקי דעות בין הגורמים האמורים, העניין יובא לדיון בוועדת הבקרה (ועדה במערך ניהול הסיכונים בה נוטלים חלק גם נציגי מערך החשבות).

כמו כן, הבנק מקיים על בסיס שוטף הערכה ובדיקה של הסיכונים הקיימים בהליך קביעת השווי ההוגן. במסגרת אותה תוכנית הבנק הגדיר מגבלה על פיה הוא לא יתקשר בסוג חדש של מכשיר פיננסי בסכום מהותי, וכן לא יגדיל סוג קיים, אם לא קיים לגביו הליך מובנה לקביעת השווי ההוגן ברמה סבירה של ביטחון (להלן: "המכשירים החורגים"). יצויין כי, דרך כלל, הבנק אינו מתקשר בעסקאות במכשירים שלגביהם לא קיימת נזילות מספקת בשווקים, פרט לעסקאות שהן בכיסוי מלא (back to back).

בביאור 20 ו-21 לדוחות הכספיים ניתן מידע מקיף על פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים וכן מידע בדבר השווי ההוגן של מכשירים אלו, לפי סוגי מכשירים.

סיכון האשראי. במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן, הבנק משקף סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע. לפרטים נוספים בדבר אופן הערכת סיכון אשראי, ראו ביאור 1 ד' 7 לדוחות הכספיים.

כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית את המכשיר הנגזר ברמת ודאות משפטית גבוהה, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.

הבנק מבצע בדיקות סבירות בהתייחס להערכת סיכון האשראי, הכוללות גם בדיקה של שיעורים חריגים.

התאמת סיכון האשראי של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים גרמה בשנת 2014 להפסד בסך של 5 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של 9 מיליון ש"ח בשנת 2013.

להלן נתונים בדבר ההתאמה של הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, כאמור לעיל:

	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	4,623	4,131
התאמה בגין סיכון האשראי של נכסים בגין מכשירים נגזרים	(11)	(10)
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4,510	4,913
התאמה בגין סיכון האשראי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	(6)	(10)

בנוסף, הבנק מבצע בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע את ההתאמות המתחייבות, לפי העניין.

זכויות עובדים

המדיניות החשבונאית ששימשה עד לדוח ליום 31 בדצמבר 2014

התחייבות לתשלום פיצויי פרישה. בהתאם להנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר "הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים", תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצות עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון, במסגרת החישוב האקטוארי, את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בהנחיות נקבעו אמות מידה כמותיות, שבהתקיימן התאגיד הבנקאי יידרש להביא בחשבון את תוספת העלות בעניין זה, בהתבסס על חישוב אקטוארי. ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת מס' 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

חישוב ההפרשות בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה על בסיס אקטוארי, כרוך בשימוש בכלים סטטיסטיים והערכות לגבי העתיד, והוא מבוסס על נסיון העבר ועל המגבלות שקבעה הנהלת הבנק בנושא.

המגבלות שקבעה ההנהלה, אשר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2011, מובאות בביאור 1 ד' 15.3 לדוחות הכספיים. המגבלות שקבעה הנהלת הבנק, אשר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2014, מפורטות בביאור 1 ד' 15.3 לדוחות הכספיים.

החישוב האקטוארי מבוסס על מספר פרמטרים ובכללם, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה - 1.8% לשנה (עד ליום 30 ביוני 2014 - 2.5% לשנה - ראו להלן), ושיעור היוון. פרמטרים אלו נקבעו, בין היתר, בהוראת שעה של בנק ישראל בעניין שיעור ההיוון שישמש בחישובים, ועל פי תצפיות שערך האקטואר והניסיון שנצבר בבנק. החישוב האקטוארי נערך לפי שיעור היוון של 4%, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. החישוב מתבסס גם על שיעורי העזיבה הממוצעים, לפי שכבות גיל, בהתאם לשיעורי הפרישה בפועל בעבר. הונח ששיעורי הפרישה מרצון בשנים 2017-2028 יעמדו לכל היותר על 2% בשנה.

שינוי אמדן. לפרטים בדבר שינוי באמדן שיעור עליית השכר הצפוי לצורך חישוב ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 4.2 לדוחות הכספיים.

מענקי יובל והטבות לאחר פרישה. חלק מעובדי הבנק ועובדי בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ זכאים למענקי יובלות בגובה של מספר חודשי משכורת ומספר ימי חופשה נוספים, בתום 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק. כמו כן זכאים עובדי הבנק לקבלת הטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות. התחייבויות אלו תלויות במספר תנאים שיתממשו בעתיד.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, נדרש הבנק לחשב עתודה בגין ההתחייבות הנ"ל על בסיס אקטוארי ולהציגה בערך נוכחי. החישוב האקטוארי מבוסס על הפרמטרים שצויינו לעיל.

העמדת חוות דעת האקטואר לעיון. חוות דעת האקטואר עומדת לעיון, בהסכמת נותנה, באתר מגנא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, יחד עם הדוח השנתי של הבנק לשנת 2014 (דוח זה).

שיעור ההיוון המשמש בחישובים האקטואריים. במסגרת החישובים האקטואריים כאמור, נעשה שימוש בשיעור היוון של 4%, בהתאם להוראת שעה של המפקח על הבנקים בדבר "שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים". בהתאם להוראות החדשות, המיושמות החל מיום 1 בינואר 2015, השתנתה מתכונת קביעת שיעור ההיוון המשמש בחישובים האקטואריים (ראו להלן).

המדיניות החשבונאית מיום 1 בינואר 2015 ואילך

שינוי בטיפול החשבונאי. לפרטים בדבר הוראה בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים וההשפעות הצפויות מיישומה, ראו ביאור 1 ה' 1.

שאלת קיומו של "שוק עמוק" באיגרות חוב קונצרניות. בשנה האחרונה התפתח דיון ציבורי-מקצועי בשאלה האם קיים בישראל "שוק עמוק" לאיגרות חוב קונצרניות. יצויין כי לשאלה זו משמעות לענין מקדם ההיוון בו נעשה שימוש על פי סעיף 83 לתקן בינלאומי מס' 19 ("התקן").

ביום 1 בספטמבר 2014 פרסמה הרשות עמדת סגל חשבונאית בשאלת קיומו של שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה בישראל לצורך קביעת שיעור ההיוון בהתאם לתקן, לפיה סגל הרשות בדעה שבישראל מתקיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות טובה. העמדה מתבססת על חוות דעת שנערכה על ידי מומחה, וכן בחינת סבירות ותיקוף שלה שבוצעו על ידי סגל הרשות.

בהוראה החדשה צויין כי הפיקוח על הבנקים הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכול במועד הדיווח.

היבטים מסויימים ביישום המדיניות החשבונאית החדשה. כאמור, השימוש בחישובים אקטואריים כרוך בשימוש בכלים סטטיסטיים והערכות לגבי העתיד והוא מושפע מהפרמטרים שפורטו לעיל (בהתייחס למדיניות ששימשה את הבנק עד ליום 31 בדצמבר 2014).

בנוסף, יישום המדיניות החשבונאית החדשה כרוך באמדנים ובשיקול דעת בעניינים הבאים:

- הגדרת התשואה לפדיון של איגרות חוב ממשלתיות בישראל הרלבנטיות לקביעת שיעור ההיוון, בשים לב, בין היתר, למח"מ ההתחייבות בגינה נערך החישוב האקטוארי;
- הגדרת המרווח שיתווסף לתשואה הבסיסית כאמור, כאומד לשיעור הסיכון, בהתבסס על נתוני ניירות ערך אמריקאיים רלבנטיים, כפי שהוגדר בהוראה (ראו לעיל);
- מדי שנה נדרש להעריך את התשואה החזויה בנכסי התוכנית בשנה הקרובה. ההפרש בין התחשיב המתבסס על התשואה שהונחה לאחרונה לבין זה המתבסס על התשואה בפועל בתקופת הדיווח, ייכלל ברווח כולל אחר ויזקף לרווח והפסד בהתאם לאמדן תקופת השירות הממוצעת. (יצויין בהקשר זה, כי מתכונת טיפול זו עשויה לגרום לתנודתיות מסויימת ברווח השנתי המדווח, לרבות בגין שינויים באמדן תקופת השירות הממוצעת).

השפעה אפשרית של שינויים בפרמטרים ובהנחות. להלן תובא השפעת שינויים כאמור בגין ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה ובגין ההתחייבות לתשלום מענק יובל ותשלומים לאחר פרישה. יצויין כי חישובים אלה נערכו על הנתונים הצפויים בהתאם למדיניות החשבונאית החדשה, נוכח העדר רלבנטיות לנתונים על בסיס המדיניות הישנה.

להלן ההשפעה האפשרית של שינויים בפרמטרים ובהנחות שעמדו בבסיס ההערכה האקטוארית, בגין ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה ליום 31 בדצמבר 2014, בבנק ובבנק מרכנתיל דיסקונט:

	גידול (קיטון) בהתחייבות
	במיליוני שקלים חדשים
עליה בשיעור של 1% בשיעורי הפרישה המוקדמת של העובדים	40
עליה בשיעור של 10% בפיצויים שישולמו במועד הפרישה	48
עליה בשיעור של 0.5% בשכר הריאלי השנתי של העובדים	128
ירידה בשיעור של 0.5% בשכר הריאלי השנתי של העובדים	(120)
ירידה של 0.1% בשיעור ההיוון	24

להלן ההשפעה האפשרית של שינויים בפרמטרים ובהנחות שעמדו בבסיס ההערכה האקטוארית, בגין ההתחייבות לתשלום מענק יובל ותשלומים לאחר פרישה ליום 31 בדצמבר 2014, בבנק ובבנק מרכנתיל דיסקונט:

	גידול (קיטון) בהתחייבות
	במיליוני שקלים חדשים
עליה בשיעור של 1% בשיעורי הפרישה המוקדמת של העובדים	(13)
עליה בשיעור של 0.5% בשכר הריאלי השנתי של העובדים	20
ירידה בשיעור של 0.5% בשכר הריאלי השנתי של העובדים	(19)
ירידה של 0.1% בשיעור ההיוון	11

מיסים נדחים

מיסים נדחים נרשמים בגין הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות במאזן לבין ערכם לצרכי מס.
מיסים נדחים לקבל בגין הפרשי עיתוי נרשמים רק במידה שקרוב לוודאי שיווצר לגביהם חסכון במס במועד ההיפוך ואילו מיסים נדחים לקבל בגין הפסדים מועברים לצרכי מס נרשמים אך ורק במידה שמימוש נכס המס בעתיד הנראה לעין הינו צפוי.
לפיכך, בעת רישום מיסים נדחים לקבל נדרש הבנק לבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרויות ועיתוי מימוש נכסי המס בעתיד. לפרטים נוספים ראו ביאורים 1 ד' 18 ו-29 לדוחות הכספיים.

בחינת ירידת ערכם של נכסים לא פיננסיים

הנהלת הבנק בוחנת מעת לעת אם מתקיימות נסיבות שמצריכות הפרשה לירידת ערך נכסים לא פיננסיים שבבעלות הבנק. הערכה כאמור, על פי טיבה, כרוכה בהנחות ובאומדנים שיכולים להתברר בדיעבד כמוטים.
ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב. בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב-IAS 36, "ירידת ערך נכסים", בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. לפרטים נוספים בדבר הסממנים כאמור, ראו בביאור 1 ד' 13.
היתרה המופחתת של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 בסך של 709 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 831 מיליון ש"ח). יצויין כי מרבית הסכום האמור הינו השקעה במערכות ליבה ("אופק"), שהשימוש בהן צפוי לטווח ארוך, כדי עשרות שנים.

דירוג התחייבויות הבנק וחברות בת מסוימות

להלן יובאו פרטים בדבר הדירוג שקבעו סוכנויות דירוג שונות לבנק ולחלק מחברות הבת:

שם המדרג	מושא הדירוג	הדירוג	אופק הדירוג	תאריך הדירוג/ אישרור הדירוג
		בנק דיסקונט		
Standard & Poor's, Ma'alot	דירוג מנפיק (כולל פקדונות)	il AA	יציב	24 בדצמבר 2014
	כתבי התחייבויות נדחים[1]	il AA-	יציב	24 בדצמבר 2014
	הון משני עליון (סדרה 1)	il A	יציב	24 בדצמבר 2014
	הון ראשוני מורכב (סדרה א')	il BBB+	יציב	24 בדצמבר 2014
מידרוג	פקדונות לזמן ארוך	Aa2	יציב	4 במרס 2014
	פקדונות לזמן קצר	P-1		4 במרס 2014
	כתבי התחייבויות נדחים[1]	Aa3	שלילי	4 במרס 2014
	שטרי הון נדחים (הון רובד 1)	A-2	שלילי	4 במרס 2014
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	דירוג מנפיק טווח קצר	A-3	חיובי	24 בדצמבר 2014
	דירוג מנפיק טווח ארוך	BBB-	חיובי	24 בדצמבר 2014
סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's	פקדונות מט"ח לטווח ארוך	Baa1[4]	שלילי	15 בינואר 2015
	איתנות פיננסית	D+ (BFSR)	שלילי	15 בינואר 2015
		בנק מרכנתיל דיסקונט		
Standard & Poor's, Ma'alot	דירוג מנפיק (כולל פקדונות)	il AA	יציב	24 בדצמבר 2014 [2]
	כתבי התחייבויות נדחים	il AA-	יציב	24 בדצמבר 2014
		Discount Bank Latin America		
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	דירוג מנפיק (כולל פקדונות)	BB+[3]	יציב	18 ביוני 2014

הערות:

(1) הדירוג מתייחס גם לכתבי התחייבות נדחים (הון רובד 2 תחתון) שהונפקו על ידי מנפיקים.

(2) בנק מרכנתיל דיסקונט הוגדר כ"חברת ליבה" בקבוצת דיסקונט. קביעה זו יוצרת זיקה חד ערכית בין דירוג הבנק לבין דירוג בנק מרכנתיל דיסקונט.

(3) העלאת הדירוג נעשתה, לפי הודעת S&P, על רקע שינויים בהערכת סיכוני ענף הבנקאות באורוגוואי.

(4) לפרטים בדבר הורדת הדירוג, ראו דוח מיידי מיום 18 בינואר 2015 (מספר אסמכתא 2015-01-013213).

לשם השוואה, להלן נתוני הדירוג הבינלאומי של מדינת ישראל (טווח ארוך לאג"ח המונפק במט"ח)*:

שם המדרג	מטבע חוץ – טווח ארוך	אופק הדירוג
סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's	A-1	יציב
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	A+	יציב
סוכנות הדירוג הבינלאומית Fitch	A	חיובי

* הנתונים מאתר החשב הכללי במשרד האוצר.

הליכים משפטיים

תביעות תלויות נגד הבנק

נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות שונות, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות, שהגישו נגדם לקוחות הבנק והחברות המאוחדות שלו, לקוחות לשעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק והחברות המאוחדות שלו במהלך העסקים הרגיל שלהם. בין היתר, עולות בתובענות אלה טענות בדבר חיובי ריבית שלא כדין ו/או שלא על-פי המוסכם, התניית שירות בשירות, אי ביצוע הוראות, בקשות לאישורי עיקולים בגין עיקולים שהגישו צדדים שלישיים על נכסי חייבים המוחזקים לטענתם בבנק, חיוב חשבונות שלא כדין, טעויות בימי ערך, אי תקפות בטוחות ומימושן, בקשות לצווי מניעה המורים לבנק להמנע מפרעון ערבויות בנקאיות או אשראים דוקומנטריים, וכן טענות הנוגעות לקופות גמל, ניירות ערך, ליווי פרוייקטים, ובקשות להסרת הגבלת חשבון על פי חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות, ו/או על עמדתן של הנהלות החברות המאוחדות שלו, אשר נסמכות על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין, בהתאמה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו.

בביאור 19 ג' לדוחות כספיים מתוארות תובענות מהותיות אשר תלויות ועומדות נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו.

הליכי גביית חובות

במסגרת מדיניות הבנק והחברות המאוחדות שלו לגבות חובות, במהלך עסקיהם הרגיל, הם נוקטים הליכים משפטיים לגביית החובות, המגיעים להם מחייבים וממי שערבו להם לפרעון חובות החייבים, לרבות מימוש בטוחות, שניתנו להם על ידי החייבים או צדדים שלישיים כלשהם. בכלל האמור לעיל, ננקטים הליכים של כינוס נכסים, פירוק, תפיסת נכסים משועבדים וכיוצ"ב.

הליכים משפטיים נוספים

הליך נגד אידיבי (סוויס) בנק. ביום 4 בנובמבר 2011, הוגשה תביעה לבית הדין לעבודה בג'נבה, כנגד אידיבי (סוויס) בנק, בסך של כ-2 מיליון פרנקים שוויצריים, על ידי מי שכיהן בעבר כסמנכ"ל אידיבי (סוויס) בנק ומנהל הסיכונים שלו. במסגרת התביעה נטענות טענות שונות בנוגע להתנהלות הבנק בקשר לפיטוריו ולזכויותיו בהקשר זה. אידיבי (סוויס) בנק הגיש כתב הגנה וכתב תביעה שכנגד. ההליכים בין הצדדים ממשיכים להתקיים.

ברקע הדברים יצוין כי בחודש אוקטובר 2010, הגיש התובע, אז עדיין סמנכ"ל ב-אידיבי (סוויס) בנק, דוח ובו ממצאים שונים, ביניהם ממצאים המצביעים לכאורה על הפרות דין ונהלים. ממצאי הדוח הועברו לבדיקה חיצונית של KPMG (שוויץ) ומעבר להפרות שונות של נהלי הבנק לא נמצאו הפרות דין כנטען. דיווחים מתאימים נמסרו לרשויות בשוויץ.

ביום 6 במאי 2013 הגיש התובע בתביעה האמורה תובענה בדרך של המרצת פתיחה לבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד הבנק ונגד אידיבי (סוויס) בנק. עניינה של התובענה הוא בקשה למתן סעד הצהרתי, על פיו בית המשפט יצהיר על תוקפו של הסכם פשרה, אשר לטענת התובע הוסכם עם הבנק באוקטובר 2011, במסגרת הליכי גישור. לטענת התובע, ההסכם מחייב את הבנק ואת אי די בי (סוויס) לכל דבר וענין. הבנק עתר למחיקת התובענה על הסף. בחודש ינואר 2014 התקיים דיון בבקשה וההחלטה בבקשה תינתן לאחר שיוגשו סיכומי הצדדים. ביום 15 במאי 2014 החליט בית המשפט המחוזי בתל אביב לדחות על הסף את התובענה. ביום 19 ביוני 2014 הוגש לבית המשפט העליון ערעור על ההחלטה האמורה.

בקשה לאישור תובענה ייצוגית של עובדים שפרשו בפרישה מוקדמת. ביום 24 במרס 2013 הוגשה בבית הדין האזורי לעבודה, תביעה נגד הבנק ואחרים ובקשה לאשר אותה כתובענה יצוגית נגד הבנק ונגד בנק מרכנתיל דיסקונט.

בית הדין מתבקש להגדיר את הקבוצה בשמה מוגשת תובענה יצוגית, ככל העובדים הקבועים שפרשו מעבודתם פרישה מוקדמת מרצון.

לטענת התובע, קיימים 4 רכיבי שכר (ביטוח בריאות, החזר הוצאות רפואיות, קה"ל עודף חייב ותגמולים מעל תקרה) אשר שולמו כתשלומים קבועים בתלושי שכר מדי חודש וכל עוד התקיימו יחסי עובד מעביד. רכיבים אלו, לטענת התובע, מהווים על פי החוק רכיבים של השכר הקובע לצורך תשלום פיצויי פיטורין ובהתאם לכך, מהוים השכר הקובע לצורך תשלום תגמולים עבור פרישה מוקדמת מרצון.

שווי התביעה עבור כלל חברי הקבוצה מוערך על ידי התובע בסך של כ-40 מיליון ש"ח.

ביום 15 ביולי 2013 הגיש הבנק תגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בנק מרכנתיל דיסקונט הגיש ביום 15 ביולי 2013 בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

ביום 27 באוקטובר 2013 התקיים דיון בית הדין האזורי לעבודה, בסיומו ניתנה החלטה לפיה על המבקש להגיש השלמת טיעון מטעמו.
ביום 30 באוקטובר 2013 חלף הגשת השלמת טיעון כאמור, הגיש המבקש בקשה לתיקון הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, ובקשות נוספות, וכן ביקש לדחות את המועד להגשת השלמת הטיעון עד לאחר הגשת הבקשה הנ"ל.
בהחלטתו של בית הדין מיום 16 ביולי 2014 נדחתה הבקשה ובית הדין השית על המבקש הוצאות. כן נקבע כי על המבקש להגיש השלמת טיעון עד ליום 31 באוגוסט 2014 ועל הבנק להגיב תוך 45 ימים.
ביום 31 באוגוסט 2014 הגיש המבקש בקשה להארכת המועד להגשת השלמת טיעון מטעמו. בית הדין קיבל את בקשתו של המבקש וקבע מועד להגשת השלמת טיעון מטעם המבקש וכן מועד להגשת תגובת הבנק. ביום 3 בנובמבר 2014 הגיש המבקש השלמת טיעון מטעמו וביום 21 בדצמבר 2014 הגיש הבנק השלמת טיעון מטעמו. הצדדים ממתינים להחלטה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
פניה על פי סעיף 194 לחוק החברות. ביום 11 ביוני 2014 התקבלה בבנק פניה על פי סעיף 194 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, המופנית ליו"ר דירקטוריון הבנק וליו"ר דירקטוריון "כאל", לפיה נדרשים הבנק וכאל להגיש תביעה נגד נושאי משרה ועובדים, אשר מעשיהם או מחדליהם הובילו, לטענת הפונה, להטלת קנסות על ידי ויזה אירופה ומסטרקארד בשנים 2008 ו-2009 בגין פעילות כאל אינטרנשיונל (חברה בת של כאל, שבינתיים מוזגה עם ולתוך כאל). הפונה דורש כי במסגרת התביעה שתוגש יעתרו הבנק ו/או כאל לפיצוי בגין כל הנזקים הישירים והעקיפים שנגרמו לכאורה לבנק ו/או לכאל ו/או לכאל אינטרנשיונל, לרבות תשלום הקנסות והעיצום הכספי שהוטל על כאל על ידי בנק ישראל בגין הפרת הוראות צו איסור הלבנת הון, ההוצאות המשפטיות בהן נשאו והפגיעה במוניטין של הבנק ושל כאל. ביום 31 באוגוסט 2014 השיב הבנק לפניה, ודחה את הדרישה להגשת תביעה כאמור.

הליכים משפטיים מהותיים שהסתיימו בשנת 2014

1. ביום 19 ביולי 2012, התקבלו תביעה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים נגד בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק). המבקשים טענו שבנק דיסקונט למשכנתאות הסתיר מלקוחותיו את דבר קיומו של היתר עסקא ובכך גרם להם נזקים כספיים. עוד נטען כי הלוואות ואשראים שניתנו על ידי בדמ"ש, נושאים ריבית הכוללת רכיב עונשי, בניגוד לריבית החלה על פי היתר עסקא. המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה על סך של כ-538.7 מיליון ש"ח.
   ביום 15 בינואר 2014 ניתן פסק דין המאשר את הסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
2. ביום 16 באוגוסט 2012, התקבלו תביעה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי בירושלים. המבקשים טענו שהבנק הסתיר את קיומו של היתר עסקא ובכך גרם להם נזקים כספיים. עוד נטען כי הלוואות ואשראים הניתנים על ידי הבנק, נושאים ריבית הכוללת רכיב עונשי, בניגוד לתנאי היתר עסקא. המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה על סך של כ-6,042 מיליון ש"ח.
   ביום 15 בינואר 2014 ניתן פסק דין המאשר את הסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
3. ביום 7 במרס 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, שב"א, בנק הפועלים, הבנק הבינלאומי, בנק לאומי, בנק מזרחי טפחות, כספונט, כרטיסי אשראי לישראל, ונתבעים נוספים. התובע אמד את סכום התביעה בסך של כ-2.3 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעים. התובע טען בכתב התביעה כי בהגבלת גובה הסכומים שניתן למשוך מכספומטים המופעלים על ידי שב"א וכספונט, נגרמים נזקים כספיים ללקוחות המבקשים למשוך סכומים העולים על סכומי המקסימום.
   ביום 21 בינואר 2014 קיבל בית המשפט את בקשת ההסתלקות של המבקש ודחה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
4. ביום 31 באוקטובר 2012, הוגשו בבית המשפט המחוזי מחוז המרכז כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד כרטיסי אשראי לישראל ונגד דיינרס קלוב ושתי חברות נוספות. טענות המבקש היו הטעיה ומצג שווא באופן בו העמידו המשיבות אשראי מתגלגל ללקוחות באמצעות כרטיס אשראי "You". המבקש טען כי המשיבות מעמידות ללקוחות אשראי מתגלגל באמצעות כרטיס "You" בריבית גבוהה באופן חריג מהריבית המקובלת במסגרת חשבונות בנקאיים וזאת מבלי לגלות ללקוח כי הן עומדות להעניק לו אשראי שלא ביקש ו/או את גובה הריבית בעבור האשראי אותו העמידו. המבקש העמיד את סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה על סך של כ-119.5 מיליון ש"ח.
   בחודש ינואר 2014 אישר בית המשפט את הודעת הצדדים על סילוק הבקשה בכללותה, לאור הבהרות שמסרה כאל אודות אופן שיווק הכרטיס. הודעת ההסתלקות ניתנה כנגד תשלום גמול זניח למבקש ולבאי כוחו.

5. בחודש נובמבר 1999 הוגשה לבית המשפט המחוזי בת"א על ידי לקוח לשעבר של הבנק, תביעה נגד הבנק בסך של כ-456 מיליון ש"ח. התובע טען כי הבנק ניצל את מצבו הנפשי והבריאותי ועשה בחשבונו ובחשבונותיהם של בני משפחתו כבתוך שלו, תוך פתיחת עשרות חשבונות נוספים ללא כל אישור, הסתרת מידע, זיוף חתימות, נטילת הלוואות בשם התובע, רכישה ומכירה פיקטיביים של ניירות ערך וגניבת כספים.

ביום 25 בספטמבר 2011, ניתן פסק דין הדוחה את התביעה. ביום 15 בדצמבר 2011, הגיש התובע ערעור על פסק הדין. ביום 2 בפברואר 2014 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון הדוחה את ערעור התובע.

6. ביום 2 ביוני 2009 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק). עילת התביעה היתה חיוב בעמלות פרעון מוקדם במקרה של פטירת אחד הלווים, עקב הפעלת פוליסת ביטוח חיים לסלוק יתרת ההלוואה. התובעת ביקשה שבית המשפט יורה לבנק דיסקונט למשכנתאות להשיב עמלות פרעון מוקדם, שנגבו בהלוואות בהן נפטר אחד מהלווים בשבע השנים האחרונות, בסכום כולל שנאמד על ידה בלא פחות מ-75 מיליון ש"ח.

ביום 1 במאי 2012, ניתן פסק דין לפיו הבקשה והתביעה נדחים. בית המשפט קבע כי גביית עמלת פרעון מוקדם נעשית ללא קשר לסיבת הפרעון ומשכך, לא ניתן לקבל את טענת התובעת לפיה אין לגבות עמלה בפרעון שלא מרצון. ביום 17 ביוני 2012, הגישה התובעת ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון. ביום 10 ביוני 2014, החליט בית המשפט העליון לדחות את הערעור.

7. ביום 13 ביולי 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתביעה ייצוגית נגד הבנק, שרותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שבא"), בנק הפועלים, בנק לאומי והבנק הבינלאומי. התובעים טענו כי לקוח המבקש לעשות שימוש במכשירי הכספומט המופעלים על ידי שבא, נדרש לשלם עמלה בעת המשיכה, כמופיע על מסך המכשיר, ובנוסף הבנקים מחייבים את חשבונו בעמלה בגין ביצוע פעולה בערוץ ישיר, זאת מבלי ששבא מיידעת אותו על העמלה הנוספת ומבלי שניתן על כך גילוי נאות. סכום הנזק שנטען לכלל חברי הקבוצה הוערך על ידי התובעים בסך של כ-153 מיליון ש"ח.

בין שבא והתובעים התקיים הליך גישור, שהסתיים בהסדר. חלקו של הבנק בהסדר הינו תשלום בסך של 200 אלף ש"ח, אשר יינתן כתרומה. ביום 1 ביולי 2014 אישר בית המשפט את הסדר הפשרה ונתן לו תוקף של פסק דין. טרם הוכרעה זהות העמותות להן תחולק התרומה.

8. ביום 1 בספטמבר 2004 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה בסך של 500 מיליון ש"ח שהוגשה על ידי מפרקי חברה נגד כארבעים נתבעים ובכללם הבנק. התביעה נגד הבנק התמצתה בשלוש עילות בלבד, שעניינן נזק בסך של 4 מיליון דולר בגין עסקה למכירת נכס המשועבד לבנק בשווי מופחת משוויו האמיתי; נזק בסך של 3 מיליון ש"ח בגין שחרור בעלי מניות של אחת החברות בקבוצה מערבותם לחובות החברה לבנק; ונזק בסך של 9 מיליון ש"ח בגין החזרת ממסרים דחויים לידי החברה שבפירוק מבלי שהוצגו בחשבון החברה.

ביום 3 ביולי 2014 נתן בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם פשרה לפיו ישלם הבנק סך של כ-5.6 מיליון ש"ח, לסילוק התביעה.

לפרטים בדבר פסק דין מיום 10 בפברואר 2015, במסגרתו אישר בית המשפט הסדר הסתלקות מבקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד כאל, בה נטענה גביית כספים ביתר בגין תדלוק רכבים, ראו ביאור 19 ג', סעיף 12.13.

לפרטים בדבר פסק דין מיום 18 בפברואר 2015, במסגרתו אישר בית המשפט הסדר הסתלקות מבקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק מרכנתיל דיסקונט, בענין מתכונת העמדת הלוואות בערבות מדינה, ראו ביאור 19 ג', סעיף 12.11.

הליכים של רשויות

1. לפרטים בדבר הליכים שונים שמתקיימים מול הממונה על ההגבלים העסקיים ובית הדין להגבלים עסקיים, בעניין פעילות הקבוצה בתחום כרטיסי האשראי, ראו ביאור 34 ב' 1 לדוחות הכספיים ו-"הפעילות בתחום כרטיסי אשראי" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים" לעיל.
2. לפרטים בדבר קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43 (א) (1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה קבעה הממונה שבין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע, ולפרטים בדבר צו מוסכם, לסיום ההליך, שאושר על ידי בית הדין להגבלים עסקיים, ראו ביאור 19 ג' 14 לדוחות הכספיים.
3. לפרטים בדבר התנאים שקבעו המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים, באישורם להסכם בין הבנק לבין פיבי אחזקות, בעניין החזקות הבנק בבנק הבינלאומי הראשון, ראו ביאור 6 ד' (1) לדוחות הכספיים.
4. לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים והעברת תיק החקירה לפרקליטות, ראו ביאור 34 ג' לדוחות הכספיים.
5. לפרטים בדבר הסכם בין ממשלת שוויץ לבין משרד המשפטים האמריקאי, והשלכותיו האפשריות על אידיבי (סוויס), ראו ביאור 19 ג' 15 לדוחות הכספיים.

6. לפרטים בדבר ביקורת של בנק ישראל בבנק דיסקונט בנושא איסור הלבנת הון, ראו "סיכוני ציות" בפרק החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל.
7. לפרטים בדבר ביקורת פנימית בנושא החשיפה לסיכונים הכרוכים בפעילות תושבי חוץ, בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים, ראו חשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ.
8. ביום 3 בפברואר 2015 הורתה רשות ניירות ערך לבנק, מכח סמכותה לפי סעיף 36 ו (1) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, למסור לה פרטים בענין "חשיפה לקנסות בגין העלמות מס של לקוחות אמריקאיים". ביום 24 בפברואר 2015 הורתה רשות ניירות ערך לבנק, מכח סמכותה לפי סעיף 36 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, לכלול פרטים בדוח שנתי 2014 (דוח זה) בקשר לנושא.

הסכמים מהותיים

להלן יובא תיאור תמציתי של עיקרי ההסכמים אשר עשויים להיחשב מהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל, אשר הבנק צד להם, או שלמיטב ידיעתו הוא זכאי לפיהם, כולל הסכמים שהיו בתוקף בתקופה המתוארת בדוח שנתי זה או שהשפיעו על פעילות הבנק באותה תקופה.

הסכם עם פיבי אחזקות – 2010

ביום 28 במרס 2010, נחתם הסכם בין הבנק לבין פיבי אחזקות, אשר, בין היתר, הגביל את התקופה שבמהלכה בנק דיסקונט יהיה זכאי לכך שפיבי אחזקות תמשיך לגרום למינוי רבע מחברי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מבין מועמדים שיומלצו על ידי בנק דיסקונט. לפרטים בדבר עיקרי ההסכם ובדבר אישורי המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים להסכם, ובכלל זה לוח הזמנים שקבעה הממונה על ההגבלים העסקיים לירידת החזקות בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (1) לדוחות הכספיים.

התחייבויות של הבנק הנוגעות לפעילות בשוק ההון

בחודש אוקטובר 1983, במסגרת הסדר המניות הבנקאיות, הודיע הבנק לשר האוצר ולנגיד בנק ישראל, בין היתר, כי לא ייזום, במישרין או בעקיפין, פקודות מכירה או קניה של ניירות ערך במסגרת ההוראות הנמסרות לבורסה, לפני המסחר (לידרים) או במסגרת קיזוז פקודות קניה או מכירה לפני המסחר.
כמו כן, אישר הבנק כי יימנע מלעשות, במישרין או בעקיפין, כל עסקה בניירות ערך שהונפקו או שיונפקו על ידי בנקים וחברות אחזקה בנקאיות, אלא עבור לקוחותיו, כולל קרנות נאמנות וקופות גמל. ואולם, הבנק ציין כי אין באמור לעיל כדי למנוע ביצוע עסקאות במהלך העסקים הרגיל.

פטור ושיפוי למי שמכהן או כיהן כדירקטור בבנק ובחברות מוחזקות

בנוסח הקודם של תקנון הבנק, אשר תוקן בחודש מרס 2002, נקבעו הוראות בדבר שיפוי מי שמכהן או כיהן, לפי בקשת הבנק, כדירקטור בחברה אחרת, שלבנק עניין בה, כמפורט בביאור 19 ג' 8 א' לדוחות הכספיים. בהתאם לכך הוציא הבנק בשעתו כתבי שיפוי, בלתי מוגבלים בסכום, לדירקטורים המכהנים או שכיהנו לבקשת הבנק בחברות אחרות המוחזקות על ידו. לפרטים בדבר פטור מראש והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק, ראו ביאור 19 ג' 8 יב' לדוחות הכספים.

הסכמים עם הבנק הבינלאומי הראשון בנוגע להחזקת אמצעי שליטה בכאל

ביום 10 בדצמבר 2006, במקביל להשלמת העסקה לרכישת מניות פישמן בכאל, חתמו הבנק והבנק הבינלאומי הראשון על הסכם המעגן את ההסכמות ביניהם ומסדיר את זכויותיהם וחובותיהם זה כלפי זה כבעלי מניות כאל. ההסכם האמור מתקן הסכם קודם בין הצדדים מיום 29 בספטמבר 2000. ההסדרים שנקבעו בהסכמים אלה חלים, בהתאמה, גם על המניות שנרכשו מהראל.
לפרטים בדבר מסמך הבנות בין בעלי המניות בכאל, ראו לעיל "חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ" בסעיף "חברות מוחזקות עיקריות".

חוקת העבודה

חוקת העבודה לעובדי בנק דיסקונט לישראל בע"מ נחתמה בשנת 1974 והיא מאגדת בתוכה תנאי עבודה, הוראות משמעת ועוד. לפרטים ראו "יחסי עבודה" בפרק "משאבי אנוש" לעיל. במהלך השנים נחתמו עשרות הסכמים קיבוציים, שבדרך כלל באו להוסיף על האמור בחוקת העבודה. בכלל האמור הסכם עדכון ושלבים וקביעת תקרות שכר לעובדים חדשים, שנחתם בשנת 2011. ראו "התפתחויות ביחסי עבודה" בפרק "משאבי אנוש" לעיל.

הסכם למתן הלוואות ושירותים לעובדי המדינה

ביום 10 במאי 2007 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות, משיכת יתר ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה. לפרטים נוספים ראו "בנקאות קמעונאית - מגזר משקי הבית" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעולות עיקריים" וביאור 19 ג' 17 לדוחות הכספיים.

הסכם למכירת פעילות DBLA

ביום 18 בדצמבר 2014, נחתם הסכם למכירת פעילות דיסקונט בנק לטין אמריקה (DBLA). לפרטים נוספים, ראו ביאור 8א לדוחות הכספיים.

נושאים בתחום הממשל התאגידי

קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט

קוד הממשל התאגידי שאושר על ידי דירקטוריון הבנק ביום 28 באוקטובר 2009 משקף יישום מדיניות של Best Practice בתחום הממשל התאגידי. הקוד מבוסס על הוראות הדין והרגולציה השונות החלות על הבנק בתחום הממשל התאגידי, לרבות הנחיות באזל II והמלצות ועדת גושן שהוקמה על ידי רשות ניירות ערך. קוד הממשל התאגידי נדון בועדת ממשל תאגידי בחודש ינואר 2014 והוחלט לעדכנו. בחודש ספטמבר 2014 נדון הקוד בדירקטוריון ואושרו עדכונים למסמך.

במסגרת יישום תכנית הממשל התאגידי, אישר דירקטוריון הבנק בחודש ינואר 2012 נוהל עבודה מול חברות הבת, אשר נועד להסדיר את הממשקים בין הבנק לבין חברות הבת, במטרה להניח תשתית לניהול על בסיס קבוצתי, ולקבוע מתכונת עבודה לצורך פיקוח ובקרה אחר פעילותן של חברות הבת על ידי חברת האם.

במסגרת נוהל העבודה מול חברות הבת, נקבעו מנגנוני פיקוח ובקרה, אשר נועדו להבטיח את התנהלותה התקינה והיעילה של קבוצת דיסקונט, ובכלל זה בקשר עם הנושאים הבאים: פעולות ועסקאות עם צדדים קשורים; פיקוח דירקטוריון הבנק על חברות הקבוצה; ארגון מחדש ושינויים מבניים; גיבוש מדיניות ניהול סיכונים קבוצתית בתחומים שונים.

נוהל אישור עסקאות בעלי עניין

דירקטוריון הבנק אימץ חוות דעת משפטית של מומחה משפטי בעל שם, לפיה עסקאות בין בעלי עניין בבנק לבין חברות בנות יאושרו בהתאם להליכים שנקבעו בדין הישראלי בנוגע לאישור עסקאות עם הבנק עצמו.

ביום 17 במרס 2013 אישר הדירקטוריון את נוהל אישור עסקאות בעלי עניין, במסגרתו יושמה חוות הדעת האמורה לעניין אישור עסקאות עם בעלי עניין. הנוהל נועד להסדיר את אופן האיתור, האישור והדיווח על עסקאות בין בעלי שליטה ו/או נושאי משרה בבנק לבין הבנק וחברות הבת בקבוצה, אשר טעונות אישורים מיוחדים על פי חוק החברות. יישום הנוהל מבוסס על קריטריונים שאושרו על ידי ועדת הביקורת לגבי עסקאות חריגות של בעלי עניין, לצורך אישורן של עסקאות אלה בהתאם להוראות הדין החלות עליהן.

בחודש פברואר 2014 עודכן הנוהל. עיקרו של העדכון, הסדרת מנגנון אישור העסקאות בין נושאי משרה בבנק לחברות הבת.

שאלון ממשל תאגידי

בחודש ספטמבר 2012, פרסמה רשות ניירות ערך הנחיה לפי סעיף 36א(ב) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, במסגרת פרוייקט שיפור דוחות, לפיה נדרשו חברות ציבוריות להגיש, בדוח התקופתי לשנת 2012, "שאלון ממשל תאגידי", במתכונת שנקבעה בהנחיה. תוקפה של הנחיה שהוצאה לפי סעיף 36א(ב) לחוק ניירות ערך מוגבל לשנה אחת, אך ניתן להאריך את תוקפה, באישור שר האוצר, בשנה אחת נוספת. הרשות החליטה לפעול לעיגון ההנחיה בתקנות, כחלק מפרוייקט שיפור וקיצור הדוחות ובהתאם, תוקף ההנחיה לא הוארך ולפיכך, היא אינה בתוקף. נכון למועד פרסום הדוח, טיוטת התקנות אליה מצורף השאלון אף היא טרם נכנסה לתוקף. לפיכך, לעניין דוח שנתי 2013 ולעניין דוח שנתי 2014, אין הוראה מחייבת בנושא זה (בשנת 2013 השאלון הוגש במתכונת שנקבעה בהנחיה).

הבנק החליט להגיש בשנת 2014 שאלון ממשל תאגידי באופן וולונטרי, במתכונת המעודכנת.

שאלון ממשל תאגידי של הבנק עומד לעיון באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך, באתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ובאתר הבנק.

ניהול קבוצתי

הוראות ניהול בנקאי תקין מסדירות, בין היתר, את ההתנהלות הקבוצתית של התאגיד הבנקאי בנושאים שונים.

במסגרת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301 (להלן: "ההוראה החדשה"), שנכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2012 (ראו "חקיקה ופיקוח" להלן), נקבעו הוראות לעניין ניהול קבוצתי, אשר לפיהן על הדירקטוריון לקבוע את יעדי האסטרטגיה הכוללת של התאגיד הבנקאי ושל תאגידים נשלטים, לרבות שלוחותיו בארץ ובחוץ לארץ, לרבות הקווים העקרוניים לפעולה והתיאבון לסיכון. כמו כן, נקבע כי הדירקטוריון יקבע הנחיות כלליות לגבי מבנה הממשל התאגידי בתאגידים נשלטים, כך שיתרום לפיקוח יעיל על הקבוצה.

בהוראה החדשה נכללה התייחסות למסגרת השיקולים של התאגיד הנשלט ונקבע בה כי על דירקטוריון התאגיד הנשלט להתחשב ביעדי האסטרטגיה הכוללת של הקבוצה, במדיניות ניהול הסיכונים הכוללת של הקבוצה ובהנחיות הכוללות של הקבוצה בקשר עם מנגנוני הפיקוח והבקרה על תאגידים נשלטים, שנקבעו, בהתאמה, על ידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי השולט, ככל שהם מתיישבים עם טובתו של התאגיד הבנקאי הנשלט ועם הוראות סעיף 11 לחוק החברות, שענינו תכלית החברה.

הדירקטוריון קבע עקרונות לניהול קבוצתי, בשים לב לנסיבותיה של כל חברה בת, תחומי עיסוקה וגודלה. במסגרת זו נקבע, בין היתר, כי בחלק מהתחומים - אסטרטגיה, חשבות, ניהול סיכונים, ביקורת פנימית, ייעוץ משפטי ומערכות מידע - היחידות הרלבנטיות בבנק ינחו את חברות הבת במתכונת של "הנחיה מקצועית מחייבת". בנושאים מסויימים, בעיקר בנושאי תפעול, הניהול יהיה במתכונת של "ניהול מרכזי", במטרה להביא להתייעלות ולמיצוי יתרונות סינרגיים.

בחודש ינואר 2012 אישר הדירקטוריון את נוהל העבודה מול חברות הבת, שמטרתו להסדיר את הממשקים בין הבנק לבין חברות הבת, במטרה ליצור תשתית לניהול על בסיס קבוצתי ולאפשר לבנק לפקח על פעילות חברות הבת. הנוהל מסדיר, בין היתר, את עקרונות היסוד לניהול קבוצתי, ואת התחומים שינוהלו על בסיס קבוצתי, בהם: אסטרטגיה, תכנון הון, ניהול סיכונים. בנוסף, הנוהל מסדיר את מסגרת הפיקוח והבקרה על חברות הבת, באמצעות פונקציות הביקורת ובקרה שאחראיות על ניהול הסיכונים בתחום אחריותן על בסיס קבוצתי. כמו כן, במסגרת הנוהל נקבעו מנגנוני דיווח של חברות הבת לבנק, ונקבעו כללים לגבי עסקאות הטעונות אישור הבנק, טרם אישורן על ידי חברות הבת. הבנק פועל להטמעת הנוהל, ולגיבוש ממשקי העבודה בין חברות הבת לגורמים השונים האחראים על פעילותן של חברות הבת בהיבטים עסקיים ופיקוחיים.

לפרטים בדבר ניהול סיכונים קבוצתי, ראו "עקרונות ניהול סיכונים" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל. לפרטים בדבר החובה לקבוע מדיניות בנושא תנאי העסקה ופרישה בחברות הבת, ראו "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" בפרק "משאבי אנוש" לעיל.

הביקורת הפנימית בקבוצה בשנת 2014

פרטי המבקר. המבקר הפנימי של הבנק הינו מר ניר אבל, רו"ח, אשר החל את כהונתו ביום 18 במאי 2011. המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, אינו נושא משרה בבנק, אינו קרוב של אחד מאלה ולא היה רואה החשבון המבקר או מי מטעמו.

המבקר הפנימי עומד בהוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות, ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית ועובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיף מסי 8 לכללי הבנקאות (ביקורת פנימית).

בנוסף משמש מר ניר אבל גם כמבקר הפנימי של כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, מיום 18 במאי 2011.

דרך המינוי. מינוי המבקר הפנימי אושר בוועדת הביקורת בישיבתה מיום 29 בנובמבר 2010 ובדירקטוריון בישיבתו מיום 12 בדצמבר 2010. המינוי אושר לאור כישוריו והשכלתו של מר אבל וכן לאור ניסיונו המקצועי רב השנים, בביקורת פנימית ובתפקיד של מבקר פנימי ראשי, במערכת הבנקאית. עד למינויו שימש מר אבל, רואה חשבון מוסמך וכלכלן, כמבקר הפנימי הראשי של קבוצת הבנק הבינלאומי הראשון, מחודש אוגוסט 2006 ועד לחודש מרס 2011, כמבקר הפנימי בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבינלאומי, למעט שתי חברות בחו"ל, וכמבקר הפנימי הראשי של בנק אוצר החייל, מחודש נובמבר 2000 ועד חודש מרס 2011.

כתב מינוי. ועדת הדירקטוריון לביקורת והדירקטוריון אישרו בחודש ינואר 2012 את כתב המינוי של המבקר ובחודש ינואר 2013 הם אישרו את עידכון כתב המינוי.

זהות הממונה על המבקר הפנימי. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הוא יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית עבודה. הביקורת הפנימית פועלת על פי תוכנית עבודה שנתית אשר נגזרת מתוכנית עבודה רב שנתית (תוכנית העבודה הרב שנתית נערכת לתקופה של 4 שנים). תוכניות העבודה השנתית והרב שנתית (להלן: "תוכנית העבודה") נערכות בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין.

תוכנית העבודה נבנתה על בסיס סקר סיכונים כולל, שנערך על פי מתודולוגיות חדשות ומקובלות, והושפעה מהנחיות מקומיות ובינלאומיות (בכלל זה באזל II, COSO, SOX והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בדבר פונקצית הביקורת הפנימית).

לפני הגשתה לאישור מועברת תוכנית העבודה לרואי החשבון המבקרים, ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הדירקטוריון לביקורת ולמנהלת הכללית, לקבלת הערות והארות. ועדת הדירקטוריון לביקורת דנה בתוכנית העבודה, ועל פי המלצותיה מובאת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

סטיה מתוכנית העבודה מובאת לאישור וועדת הביקורת.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים.

ביקורת של תאגידים מוחזקים בארץ ובחו"ל. בתוכנית העבודה של הביקורת הפנימית יש התייחסות לתאגידים המוחזקים בארץ ובחו"ל. תוכנית העבודה המתוכננת בחברות הבת בהן המבקר הפנימי של הבנק או סגנו מונו כמבקר פנים משולבת בתוכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית של הבנק, תוך התייחסות לכל חברה בנפרד. היקף תוכנית העבודה בכל חברה בת כאמור נדון בוועדת הביקורת של כל חברה ו/או בדירקטוריון שלה.

בתאגידים המוחזקים בהם לא נערכת ביקורת על ידי המבקר הפנימי של הבנק, נערכת בקרה כנדרש בסעיף 1(א)(3) לכללי הבנקאות.

כמו כן, המבקר הפנימי של הבנק מתאם מראש עם המבקר הפנימי של התאגיד המוחזק, נושאים בהם תיערך ביקורת על ידי המבקר הפנימי של התאגיד.

היקף העסקה. המבקר הפנימי מועסק במשרה מלאה ומספר העובדים הממוצע הכפופים לו בקבוצה בתקופת הדיווח היה 106.7 משרות (כולל תקורות; לא כולל 1.8 משרות במיקור חוץ). בזה 33.2 משרות בתאגידים להם יש מבקר פנימי עצמאי (בנק מרכנתיל דיסקונט, אי די בי ניו יורק, דיסקונט בנק לטין אמריקה ואידיבי (סוויס)). מספר המשרות בביקורת הפנימית נגזר מהנדרש בתוכנית העבודה כפי שאושרה בדירקטוריון.

להלן פרטים על מספר המשרות הממוצע שעסקו בשנת 2014 בביקורת בבנק ובתאגידים מוחזקים בארץ ובחו"ל:

	עובדי הקבוצה	מיקור חוץ
הבנק	60.5	0.8
חברות מאוחדות בישראל בהם נערכת הביקורת על ידי מבקר הבנק[1]	10.5	0.5
שלוחות חו"ל	2.5	
חברות מאוחדות בישראל בהם נערכת הביקורת על ידי מבקר פנימי עצמאי[2]	18.0	0.3
חברות מאוחדות בחו"ל בהם נערכת הביקורת על ידי מבקר פנימי עצמאי[3]	15.2	0.2
סך-הכל	**106.7**	**1.8**

הערות:

(1) בזה 6.5 משרות בחברת כאל.

(2) בזה המבקר הפנימי. לא כולל 1.9 משרות של פניות הציבור.

(3) בזה 9.75 מבקרים של אי די בי ניו יורק, 5 מבקרים של DBLA, 0.2 משרות ב-אידיבי (סוויס) בנק.

עריכת הביקורת. הביקורת הפנימית נערכת על פי הוראות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ועל פי הכללים המקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים. החל ביום 1 ביולי 2012, הביקורת הפנימית פועלת גם על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 307.

בתקופת הדיווח לא בוצעו עסקות מהותיות (כמשמעות המונח בהוראות ניהול בנקאי תקין).

גישה למידע. למבקר הפנימי הומצאו כל המסמכים והמידע שנדרשו על ידו וניתנה לו גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק ושל תאגידים מוחזקים בארץ ובחו"ל, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי. כל דוחות הביקורת מוגשים בכתב ומופצים ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, המנהלת הכללית, מנהל הסיכונים הראשי, רואי חשבון המבקרים, וחברי ההנהלה הרלוונטיים. דוחות הביקורת מדורגים בהתבסס על ממצאי הביקורת.

דוח סיכום חודשי תמציתי מוגש ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, רואי החשבון המבקרים והנהלת הבנק.

המבקר הפנימי מגיש דוחות פעילות תקופתיים כלהלן: דוח רבעוני על כל פעילויות הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל המפרט את הממצאים המהותיים בדוחות הביקורת שהוגשו ברבעון הנסקר, את תמצית התייחסות המבוקרים לדוחות וכן מעקב אחר דוחות ונושאים מדוחות רבעוניים קודמים שהטיפול בהם טרם הסתיים.

כמו כן, מגיש המבקר דוח חצי שנתי ודוח שנתי במתכונת הנדרשת על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא ביקורת פנימית.

דוחות הפעילות נשלחים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הדירקטוריון לביקורת, למנהלת הכללית, למנהל הסיכונים הראשי ולרואי החשבון המבקרים. הדוחות נדונים בהנהלה ולאחר מכן בוועדת הדירקטוריון לביקורת. הדוח השנתי נדון גם בדירקטוריון.

בנוסף מקיימת ועדת הדירקטוריון לביקורת דיונים על דוחות ביקורת ספציפיים שנערכו ביחידות הבנק ועל דוחות מהותיים בחברות הבת, אם עקב הממצאים שנכללו בדוח, או הנושאים המהותיים בהם הוא עוסק, סבורים יו"ר ועדת הביקורת או המבקר הפנימי כי יש מקום לקיים דיון בדוח הספציפי.

הדוחות התקופתיים הוגשו ונדונו כלהלן:

- הדוח על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הרביעי של שנת 2013, הוגש ביום 19 בינואר 2014 ונדון בוועדת הביקורת בימים 4 בפברואר ו-25 בפברואר 2014;
- הדוח השנתי על פעילויות הביקורת הפנימית בשנת 2013, הוגש ביום 25 במרס 2014 ונדון בוועדת הביקורת ביום 1 באפריל 2014 ובדירקטוריון ביום 24 באפריל 2014;
- הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הראשון של שנת 2014 הוגש ביום 27 באפריל 2014, ונדון בוועדת הביקורת ביום 1 ביולי 2014;
- הדוח על פעילויות הביקורת הפנימית במחצית הראשונה של שנת 2014 הוגש ביום 24 ביולי 2014, ונדון בוועדת הביקורת ביום 26 באוגוסט 2014;
- הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון השלישי של שנת 2014 הוגש ביום 22 באוקטובר 2014, ונדון בוועדת הביקורת ביום 4 בנובמבר 2014;
- הדוח על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הרביעי של שנת 2014, הוגש ביום 26 בינואר 2015 וטרם נדון בוועדת ביקורת.

הדוח השנתי על פעילות הביקורת הפנימית בשנת 2014 מוגש בימים אלה.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי. לדעת הדירקטוריון וועדת הדירקטוריון לביקורת, היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי ותוכנית עבודתו סבירים בנסיבות העניין ויש בהם להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול. פרטי התשלומים למבקר הפנימי ורכיביהם מובאים להלן. לדעת הדירקטוריון אין בתשלומים אלה כדי להשפיע על שיקול דעתו המקצועי של המבקר הפנימי.

פרטים כלליים			תגמולים* בעבור שירותים						
השנה	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר	מענק	תשלומי והפרשות המעביד[1]	הטבות וגילומים[2]	סך הכל שכר, מענק, הפרשות והטבות	תשלום מבוסס מניות	סך הכל	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
			באלפי שקלים חדשים							
2014	100%	–	994	–	285	158	1,437	–	1,437	–
2013	100%	–	985	904[3]	85	164	2,138	–	2,138	–

* סכומי התגמול אינם כוללים מס שכר.

(1) כולל פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי ואובדן כושר עבודה. נתוני שנת 2013 כוללים עדכון גובה מענק הסתגלות, בהתאם למדרגות בהסכם ההעסקה והשלמת עתודות עקב שינויים בשכר.

(2) כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, הטבות שונות וגילומם.

(3) המענק כולל מענק שנתי בגין שנת 2013 ומענק ארוך טווח בגין השנים 2011–2013 – ראו ביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

מר אבל מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר אבל צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר אבל זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר אבל לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 4 משכורות. מר אבל היה זכאי להשתתף בתוכנית התגמול (2011-2013), כמפורט בביאור 16 ט'. מר אבל זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 16 יא' לדוחות הכספיים).

מעורבות ותרומה לקהילה

בנק דיסקונט פועל למען הקהילה מיום היווסדו מתוך תפיסה ניהולית כוללת שעל פיה פעילות למען הקהילה היא חלק ממחויבות עסקית חברתית ותרבותית. במהלך שנת 2014 נמשכה הפעילות ההתנדבותית במסגרת פרוייקט "למען" - עובדי דיסקונט למען הקהילה, במסגרתו עובדי הבנק המתנדבים תורמים מזמנם ומחום ליבם. הפעילות ההתנדבותית מגוונת ומעניקה סיוע ותמיכה לקשת רחבה של מרכיבים באוכלוסיה בישראל: ילדים ובני נוער, סטודנטים, חיילים, שכבות מצוקה, קשישים, בעלי מוגבלויות, חולים ועוד.

נוסף על פעילות בפרויקט "למען" - עובדי דיסקונט למען הקהילה, המתוארת להלן, התבצעה בשנת 2014 פעילות גם בתחום התרבות והאמנות, במתן חסויות ומתן תרומות.

בשנת 2014 נמשכה מגמת התמיכה של הבנק בילדים ובנוער במצבי מצוקה שונים.

ההיקף הכספי של הפעילות

להלן נתונים בדבר היקף ההוצאה בקבוצת דיסקונט בגין הפעילות:

	בשנת	
	2014	2013[4]
	באלפי שקלים חדשים	
הוצאה ישירה, לרבות פעילות במסגרת פרויקט "למען"	6,135	5,960
עלויות שוטפות ישירות של הפעלת מוזיאון הרצלינבלום[1]	5,964	6,934
עלויות עקיפות – שכר עבודה[2]	3,784	3,233
הוצאות שונות[3]	529	396
סך-הכל	**16,412**	**16,525**

הערות:

(1) שכר צוות ההדרכה ואחזקת מבנה.

(2) עובדי היחידה לאחריות חברתית וגורמים מסויימים נוספים, שעסקו במישרין בתחומים של אחריות חברתית, במסגרת שעות העבודה.

(3) בעיקר הוצאות הכנת דיווחים שונים בתחום האחריות החברתית והסביבתית והשתתפות הנהלת הבנק במימון המסע לפולין.

(4) נתוני שנת 2013 תוקנו, בעקבות בדיקה חוזרת של הנתונים.

(5) הנתונים אינם כוללים את עלות פרויקט חינוך פיננסי.

תרומות

התרומות מופנות בעיקר לאגודות, מועדונים, בתי חינוך, ארגוני בריאות, ואחרים, העוסקים בטיפול בילדים וברווחת הפרט. בין התרומות שהבנק תרם בשנת 2014 ניתן לציין את התרומות לעמותות הבאות: יד שרה, זיכרון מנחם, תל השומר, קרן רמון, עמותת "מירוץ לשיר", האגודה למען החייל, מיזם תקווה, העמותה לקידום החינוך ביפו, בת חולים רעות ועוד.

פרויקט "למען" – עובדי דיסקונט למען הקהילה

בשנת 2013 נמשכה הפעילות העניפה, תוך התמקדות בפעילות התנדבותית במסגרת עמותות שונות הפועלות למען נוער במצבי סיכון ומצוקה ובסיוע לעמותות שונות. במהלך שנת 2013, הצטרפו סניפים ויחידות חדשות למעגל המתנדבים של הבנק.

ראויים לציון הפרוייקטים הבאים, אשר התקיימו בשנת 2013:

אימוץ גדוד 405. בתחילת שנת 2011, התחייב בדמ"ש לאימוץ גדוד 405 של חיל התותחנים, לתקופה של 3 שנים נוספות. עם השלמת המיזוג בין בדמ"ש לבין הבנק, נכנס הבנק לנעלי בדמ"ש גם במחויבות זו.

אימוץ פלגה 916. בשנת 2012 התחייב הבנק לאימוץ פלגה 916 של חיל הים ל-3 שנים נוספות, בהמשך ל-6 שנות אימוץ של הפלגה (במסגרת פרויקט "אמץ לוחם" של האגודה למען החייל).

פעילות הבנק במבצע "צוק איתן". נשלחו מארז שי למשפחות עובדי הבנק שגויסו למבצע "צוק איתן", וכן נשלחו מארזי שי לעובדים שבני משפחותיהם מדרגה ראשונה גויסו.

במקביל, לאחר בדיקת הצרכים מול הגורמים ביחידות הצבאיות, נרכשו מוצרים לחיילי פלגה 916 ולחיילי גדוד 405.

"קרן דיסקונט" באגודת "עזרא למרפא". הבנק המשיך את תמיכתו בקרן, זו השנה החמישית ברציפות, אשר מיועדת לסיוע רפואי. פניות בנושא בריאות שמתקבלות בבנק מועברות לאגודה ונבחנות על היבטיהן השונים. במקרים בהם הפניה נמצאת ראויה, הסיוע ניתן מתוך קרן דיסקונט באגודה.

יום אחריות חברתית בעסקים. ה-10 ביוני 2014 הוכרז בישראל כ-"יום האחריות החברתית בעסקים", בהובלת ארגון "מעלה".

הבנק בחר הבנק למקד את פעילותו ביום זה בהרחבת מעגל המתנדבים בפעילות למען הקהילה. ביומן הבוקר שמשודר לעובדים הובאה כתבה שנועדה לעודד את עובדי הבנק להרחבת מעגל המתנדבים. ביומן הופיע גם יו"ר הדירקטוריון, שהדגיש את חשיבות הנושא והוקיר תודה לעובדי הבנק המתנדבים.

פרוייקט "אופק לילדינו". במהלך חודשי הקיץ (יולי-אוגוסט) הועסקו בבנק בני נוער לקויי ראיה הפעילים בעמותת "אופק לילדינו". זו השנה השביעית בה הבנק שותף פעיל בהכשרה הניתנת לבני הנוער כהכנה לעבודה בבנק. להכשרה הגיעו בני הנוער עם רכזי העמותה למכללת דיסקונט, שם קיבלו כלים בנושאי כישורים ומיומנויות בעבודה.

קרן רמון. בשנת 2013 הבנק הצטרף לתכנית "אות רמון". אות לאיכות, מצוינות ומנהיגות, ע"ש אילן ואסף רמון. במסגרת התכנית, נבחרו שמונה בני נוער המצטיינים בלימודים ובולטים במיוחד בהתנדבותם לקהילה, כמובילי שינוי חברתי. מטרת התכנית היא לעודד מצוינות ומנהיגות בקרב בני הנוער בארץ, בדמותם של אילן ואסף רמון, המהווים דוגמה אישית באישיותם, בעשייתם ובהישגיהם. שמונת הנבחרים יעברו מסלול הכשרה והעצמה של מספר חודשים, במסגרתו יוכשרו להוביל פרויקטים מגוונים למען צמצום הפערים השונים וקידום החברה בישראל.

מיזם תקווה. בשנת 2013 הבנק הצטרף למיזם "תקווה" יחד עם: ענני תקשורת, נס טכנולוגיות, ג'וינט ישראל, אלטשולר שחם, הקרן לידידות, אורט ישראל ואורנג'. המיזם יהיה ה"גוגל" החברתי האינטרנטי הראשון בישראל, אשר יחבר בין כל מי שרוצה לתת ובין מי שצריך עזרה וירכז את כל המידע על הזכויות והחוקים במדינת ישראל - עשייה חברתית ואזרחית ואפשרויות ההתנדבות השונות.

פעילויות התנדבות מגוונות. עובדי הבנק עוסקים בפעילויות התנדבותיות במוקדים שונים, ובכלל זה: מועדוניות ילדים, מועדוני קשישים, בתי ספר, מעון לנשים מוכות, מרכז לנגמלי סמים, מע"ש (אוכלוסיה בוגרת בעלת צרכים מיוחדים), ילדים בעלי צרכים מיוחדים, בתי חולים ועוד.

פעילויות פורים במקומות ההתנדבות. עובדי הבנק ערכו חגיגות פורים במוקדים בהם הם פעילים כמתנדבים: מועדוניות ילדים, מועדוני קשישים, בתי ספר, מעון לנשים מוכות, מרכז לנגמלי סמים, מע"ש (אוכלוסיה בוגרת בעלת צרכים מיוחדים), ילדים בעלי צרכים מיוחדים, בתי חולים ועוד.

סיוע למשפחות נזקקות לקראת פסח. בהתאם למסורת, נרתם הבנק גם השנה לסייע למשפחות מעוטות יכולת. הבנק העביר תרומה בסך של 72,000 ש"ח לעמותת "חום", המסייעת בהעברת סלי מזון למשפחות נזקקות.

בזאר מוצרים שהוכנו על ידי בעלי צרכים מיוחדים. לקראת חג הפסח וראש השנה הבנק סייע בהקמת באזר (במתחם הבנק) בו נמכרו לעובדי הבנק מוצרים שיוצרו על ידי בעלי מוגבלויות. ההכנסות מהמכירות נתרמו להמשך פעילות העמותות אשר מעסיקות את בעלי המוגבלויות.

המוצרים יוצרו על ידי בעלי צרכים מיוחדים הפועלים באמצעות העמותות הבאות: אנו"ש ראשון לציון (נפגעי נפש), "בית מרים" (איל"ן) ו"אוהל שרה".

עובדי דיסקונט למען עלם. כ-30 עובדי דיסקונט השתתפו במרוץ עלם, שכל הכנסותיו הוקדשו למען נוער בסיכון.

מגן השרה לעלייה וקליטה לחטיבת טכנולוגיות ותכנון. בחודש ינואר 2014 הוענק המגן לחטיבת טכנולוגיות ותכנון בבנק, כהוקרה על הפעילות ההתנדבותית של עובדי החטיבה ב"מקום בלב", בית לילדים יוצאי העדה האתיופית במתנ"ס ביפו.

פרוייקט "מקום בלב" החל על ידי עובדי בנק דיסקונט למשכנתאות לפני כשנתיים, לקראת מיזוג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך בנק דיסקונט, החליטה הנהלת חטיבת טכנולוגיות ותכנון "לאמץ" את הפרויקט ואף להרחיב את הפעילות במסגרתו.

אתר "למען הקהילה". באתר העובדים באינטראנט פועל אתר "למען הקהילה". האתר כולל תכנים עדכניים אודות פעילות הבנק למען הקהילה, פירוט הפעילויות ההתנדבותיות של יחידות הבנק השונות, ופרטים אודות מקומות התנדבות נוספים אליהם ניתן להצטרף.

"הזנק דיסקונט" - פרוייקט הדגל של בנק דיסקונט

בשנת 2005 חבר בנק דיסקונט לעמותת "הזנק לעתיד", ואימץ את התוכנית המתמקדת בתלמידים מהפריפריה המתקשים בלימודיהם. מטרת התוכנית היא לסייע לתלמידים לסיים את לימודי התיכון כשבידיהם תעודת בגרות מלאה, שתאפשר להם בעתיד להמשיך ללימודים גבוהים. שם התוכנית "הזנק דיסקונט".

הבנק שותף הן בתמיכה כספית בעמותה והן בהובלה וקידום הפעילות בה. נציגי הנהלת הבנק חברים בוועד המנהל של העמותה ועובדי הבנק נוטלים חלק בפעילות התנדבותית במסגרת תוכניות העמותה, בין היתר במתכונת של אימוץ בתי ספר שמשתתפים בפרויקט על ידי סניפים ויחידות מיחידות הבנק.

דוח על אחריות תאגידית - דוח חברתי מס' 3

על רקע ההתפתחויות בנושא הדיווח על אחריות תאגידית ולאור החשיבות שהפיקוח על הבנקים מייחס לפעילות התאגידים הבנקאיים בתחום זה, פרסם המפקח על הבנקים, ביום 3 באוקטובר 2011, חוזר על פיו יידרשו התאגידים הבנקאיים העומדים בראש הקבוצות הבנקאיות, לפרסם דוחות לתקופה של עד שנתיים על אחריות תאגידית ובכלל זה: אתיקה בעסקים, ממשל תאגידי, מחוייבות לאיכות הסביבה, מעורבות בקהילה וכיוצ"ב.

הדוח הראשון במסגרת זו הוגש בשנת 2014.

דוח חברתי מס' 3. דוח חברתי מס' 3, לשנים 2012-2013, עומד לעיון באתר הבנק (בעברית) ובאתר קשרי משקיעים (באנגלית).

הדוח נבנה על פי תקן הדיווח של ה-GRI (Global Reporting Initiative), ארגון לא ממשלתי הפועל בשיתוף עם האו"ם וארגונים מכל העולם, על מנת לפתח ולהטמיע בקרב ארגונים ברחבי העולם מדדי דיווח חברתי גלובליים. הדוח נבנה על פי תקן הדיווח של GRI (G3.1) המכיל את כל האינדיקטורים של התוספות הענפיות לענף הפיננסים.

הדוח החברתי של הבנק עבר תהליך בקרת נאותות (Assurance) על ידי גוף חיצוני אובייקטיבי - הקבוצה לאחריות תאגידית וקיימות של חברת הייעוץ BDO זיו האפט, אשר קבעו כי הבנק עומד בדרישות ה-GRI לדיווח ברמה A, רמת השקיפות הגבוהה ביותר. לאור ביצוע תהליך בקרת נאותות, אושרה לדוח דרגת דיווח +A.

ה-GRI מאפשר לתאגידים שמעוניינים בכך, להגיש לו את הדוח החברתי לשם ביצוע בקרה. הבנק הגיש את הדוח לבקרה מתודולוגית של ה-GRI במסגרת ההליך כאמור. ה-GRI בדק ומצא שהדוח עומד ברמת הדיווח הגבוהה ביותר (A+) מבחינת שלימות המענה למדדים.

Global Compact

הבנק הצטרף בשנת 2010 ליוזמת ה-Global Compact של האו"ם. דוח חברתי מס' 3 (ראו לעיל) מהווה גם עידכון שנתי ליוזמה זו בגין שנת 2013.

ה-Global Compact הינו יוזמה של האו"ם, שהבנק הצטרף אליה בחודש ספטמבר 2010.

הדוח עומד לעיון באתר הארגון: http://staging.unglobalcompact.org/COPs/advanced/21421 ובאתר הבנק.

אחריות סביבתית - הגשת נתונים ל-CDP

בחודש ספטמבר 2014 הושלם מהלך הגשת נתוני הבנק ל-CDP, זו השנה השלישית ברציפות. ארגון ה-CDP (Carbon Disclosure Project) הוא ארגון עצמאי בינלאומי ללא מטרות רווח, שמושבו בלונדון, הפועל לקידום הפחתת פליטות גזי חממה של חברות, ארגונים וערים בעולם, על ידי מנגנון דיווח ושקיפות וולונטריים. הארגון משמש כמקור מידע למשקיעים, חברות וממשלות, בבואם לבחון את ביצועיהן הסביבתיים של חברות וערים, ואת הסיכונים העתידיים להם הן תהיינה חשופות. ארגונים מדווחים יכולים לבחור שלא לחשוף את הדוח המלא שלהם לארגון, אלא רק את הציון הסופי שניתן לו, אולם הדבר מוריד מרמת השקיפות שמציג הארגון המדווח.

בין הבנקים המדווחים שמציגים את דיווחיהם לציבור נמצאים בנקים מובילים בעולם, כגון: The Royal Bank of Scotland ו-Bank of America. בנק דיסקונט הוא הבנק היחיד בארץ שבחר לדווח לארגון.

מעורבות ותרומה לקהילה בחברות הבת העיקריות

להלן יובאו כמה פרוייקטים בולטים אשר מתבצעים במסגרת חברות הבת העיקריות:

"Cal לרצות ולחלום". בשנת 2014 הופעל הפרויקט יחד עם עמותת "ילדים בסיכוי", שמטרתו הגשמת חלומותיהם וצרכיהם של ילדי העמותה החיים בפנימיות ברחבי הארץ. עובדי החברה נפגשו עם ילדי העמותה, ויחד החליטו על החלום אותו יגשימו עבור הילדים, ובכך אפשרו לילדים להאמין שלפעמים חלומות מתגשמים.

"שיעור אחר". כאל לוקחת חלק בפרויקט של עמותת "שיעור אחר", המתעלת את משאב הידע העשיר המצוי בקרב הציבור לטובת העשרת ושיפור מערכת החינוך, זאת באמצעות שיתוף אזרחים מן המגזר העסקי והציבורי, בעלי מקצועות שונים, בהוראת קורס העשרה חווייתי בבתי ספר. עובדי החברה נרתמו למערך ההתנדבותי של העמותה בתוך מערכת החינוך והזמינו ילדי בית ספר לחברה ליום חוויתי על מנת שייחשפו לעולם הפיננסיים והאשראי.

פרוייקט הזנק במגזר הערבי. בשנת 2014 המשיך בנק מרכנתיל דיסקונט את הפרוייקט בתחום החינוך, שהחל בשנת 2008 בשיתוף עם עמותת "הזנק", במסגרתו מימן השנה 72 מלגות לימודים במוסדות אקדמאיים, לסטודנטים במגזר הערבי שנמצאו ראויים למלגה, בתמורה להתחייבותם לתרום מזמנם לפעילות בקהילה. עלות הפרוייקט הסתכמה בכ-0.6 מיליון ש"ח בשנת 2014.

השתתפות בפרוייקט חינוכי. בנק מרכנתיל דיסקונט נטל גם בשנת 2014 חלק בפרוייקט של עמותת יד אליעזר, במסגרתו העניק כ-166 מלגות לאברכים, בעלות כוללת של כ-0.2 מיליון ש"ח, בתמורה להתחייבותם לשמש כחונכים לילדים ממשפחות מצוקה במגזר החרדי.

"מחשב לכל ילד". תמיכה בפעילות הפרויקט (שבחסות ממשלת ישראל), במסגרתו השתתף בנק מרכנתיל דיסקונט בתרומה של כ-125 ערכות מחשב לילדים ממשפחות מעוטות יכולת, בעלות של כ-0.2 מיליון ש"ח.

"מצעד החיים"

בחודש אפריל 2014 השתתפה, בפעם השתים עשרה, משלחת של עובדי קבוצת דיסקונט ב"מצעד החיים" מאושויץ לבירקנאו, המתקיים מידי שנה ביום הזכרון לשואה ולגבורה. המשלחת מנתה כ-70 איש מקרב עובדי הבנק ועובדי כאל. בכך נמשכת מסורת שהחלה בשנת 2003, של השתתפות משלחות מקבוצת דיסקונט ב"מצעד החיים", כאשר ההנהלה וועד העובדים משתתפים במימון הנסיעה.

העסקת עובדים בעלי צרכים מיוחדים

כחלק ממדיניות גיוס עובדים, מאפשר הבנק לאנשים בעלי צרכים מיוחדים, שבדרך כלל אינם נקלטים במקומות עבודה, להשתלב בתפקידים בבנק על פי יכולתם ובהתאם לצרכי הבנק. מהלך זה מאפשר לאנשים אלה חלון הזדמנויות לתפקד כאזרחים מן השורה, המפרנסים עצמם בכבוד. בנוסף, מהלך זה מהווה מהלך מעצב בתרבות הארגונית של הבנק, לארגון סובלני המכיל את השונה. לאור האמור, הוצבה העסקת בעלי המוגבלויות כמיקוד מרכזי בפעילות למען הקהילה.

ליום 31 בדצמבר 2014, מועסקים בבנק כ-65 עובדים בעלי מוגבלויות (31 בדצמבר 2013: כ-63 עובדים).

"הרצליינבלום" – מוזיאון לבנקאות ונוסטלגיה תל אביבית

"הרצליינבלום", מוזיאון לבנקאות ונוסטלגיה תל אביבית מאפשר ללמוד מקרוב את ההסטוריה והכלכלה הישראלית מאז ראשית המאה שעברה. המוזיאון ממוקם בבניין לשימור בן 105 שנים, מראשוני הבתים של אחוזת בית.

מבקרים. החל מפתיחתו, בחודש מאי 2009, ארח המוזיאון כ-240 אלף מבקרים ממגוון קהלים: קבוצות מאורגנות, חברות עסקיות, צעירים, חיילים, תלמידים, סטודנטים ועוד. בשנת 2014 ארח המוזיאון כ-15 אלף מבקרים, במסגרת כ-650 סיורים, סדנאות ואירועים מסוגים שונים.

יצוין כי בחודשים אפריל-מאי בוצעו שיפורים טכנולוגיים נרחבים במוזיאון, אשר שיבשו את מערכות החשמל והמדיה וגרמו לצמצום הפעילות והיקף הסיורים במוזיאון. כמו כן, בחודשים יולי-אוגוסט בוטלו סיורים ואירועים רבים בשל מבצע "צוק איתן".

סיורים וסדנאות. במהלך שנת הלימודים, התקיימו כ-50 סיורים בממוצע לרבעון לתלמידי בתי הספר, בכיתות ז'-יב'.

במהלך החופשות של בתי הספר התקיימו כ-200 סיורים לילדים ולמשפחותיהם, ובכלל זה: "סדנת הכסף - לכלכלנים צעירים", המיועד לגילאי 12-6, ו-"דרך הכסף", המיועד לנוער בגילאי 13-17.

שיתוף פעולה עם משרד החינוך. מאז הוקם המוזיאון, ביקרו בו אלפי תלמידים מכיתות ז' עד י"ב מכל רחבי הארץ, כאשר לכל שכבת גיל מותאמת תכנית סיור. כמו כן מתקיימים במוזיאון כנסים וימי עיון למורים ולמפקחים.

תוכניות הלימוד הייחודיות של המוזיאון: הבורסה - השקעה מושכלת; המדיניות המוניטרית בישראל - בנק ישראל: עצמאות ועוצמה; מפגשים עם העולם החברתי-כלכלי בישראל: הגישה הסוציאל-דמוקרטית מול הגישה הניאו-ליברלית.

כנסים ואירועים. המוזיאון מארח כנסים ואירועים שונים שיוזם הבנק: אירועים ליחידות הבנק וללקוחות הבנק וכן אירועים וסיורים ייחודיים לחברות, פורומים וארגונים עסקיים.

התערוכה המרכזית: "עטורות - חלוצות וחולמות". התערוכה נפתחה בחודש אפריל 2013, והמשיכה והציגה במוזיאון עד חודש יוני 2014, לאור דרישת קהל המבקרים. ייחודה של התערוכה היה בהציגה זו הפעם הראשונה קבוצת נשים שכל אחת מהן הפליאה בהישגיה ובתרומתה לחברה הישראלית, בתחומי עיסוק ובעולמות תוכן שונים: אמנות, ספרות, מדע, משפט, תיאטרון, מדינאות, קולנוע, אופנה ועוד.

במסגרת התערוכה נערכו אירועים רבים (כ-20 אירועים רק בחמשת החודשים הראשונים של שנת 2014) וחתם אותה אירוע מחווה לכלות פרס ישראל לדורותיהן, שנערך בחודש יוני 2014. באירוע המרגש והראשון מסוגו שנערך עד כה בארץ, השתתפו כלות פרס ישראל ובני משפחותיהן, וכן נכחו ובירכו את הכלות יו"ר הוועדה לקדום מעמד האשה בכנסת, מנכ"לית הבנק ועוד.

בחודש ינואר 2015 התערוכה הועברה לחיפה. התערוכה הוצגה במבואת האודיטוריום למשך חודש ימים ולאחר מכן הועברה למשכן קבע ב"מדעטק" בחיפה.

אירועים בולטים ותערוכות נוספות

אירוע התרמה לעמותת ה"רוח הישראלית", שנערך בחודש ספטמבר 2014, ובמסגרתו נמכרו יצירות אמנות שנתרמו על ידי אמנים, לטובת העמותה ופעילותה למען ילדים בסיכון. באירוע נכחו למעלה מ-300 איש ולמעלה ממחצית העבודות נמכרו. עבודות האמנות הוצגו קודם לכן במוזיאון במשך חודשיים.

ימי ששי במוזיאון - סדרת אירועים דו-שבועיים שיזם המוזיאון, הפתוחים לקהל הרחב ולעובדי הבנק. בכל אחד מהאירועים מתקיים סיור מחוץ למוזיאון, סיור במוזיאון והרצאה. הסדרה החלה בחודש נובמבר 2014 ומתוכננת להמשך גם במחצית הראשונה של שנת 2015.

"פאפוריש" - תערוכה של האמנית רות וינשטיין פאפוריש אשר נפתחה בחודש נובמבר 2014 והוצגה עד אמצע חודש פברואר 2015. רות וינשטיין פאפוריש הציגה בתערוכה כ-30 עבודות שיצרה בשנתיים האחרונות, העוסקות במורשתו של אביה, הגיאוגרף הנודע ד"ר יהויקים פאפוריש, ממקימי ביה"ס "תיכון חדש" בתל אביב, אשר התפרסם בעיקר בזכות תרומתו הגדולה לחינוך והוראת הגיאוגרפיה בארץ.

דירוג "מעלה" 2014

בחודש יוני 2014, פורסם דירוג מעלה לשנת 2014. החל משנת 2012 התווסף דירוג חדש - פלטינה פלוס (הבלטה של חברות עם ציון אבסולוטי מעל 90). הבנק דורג בקבוצת פלטינה פלוס. הדירוג מתבסס על קריטריונים מפורטים בשישה תחומים מרכזיים של אחריות תאגידית: איכות הסביבה, אתיקה בעסקים, זכויות אדם וסביבת עבודה, מעורבות בקהילה, ממשל תאגידי ודיווח חברתי סביבתי. דירוג מעלה מדרג חברות ציבוריות ופרטיות מהגדולות במשק, ומאפשר להן להיכלל בדירוג מעלה ובמדד מעלה בבורסה לניירות ערך.

אמנות

אוסף האמנות של דיסקונט מונה כ-2,200 יצירות מקור וכ-4,200 הדפסים, של מיטב האמנים הישראליים, המהווים פסיפס מרתק ומגוון של עשייה לאורך יותר מיובל שנים וכולל פסלים, תמונות, שטיחי קיר, וידיאו ארט וצילומים. אוסף האמנות של הבנק נחשב לאחד האוספים האיכותיים בתחום האמנות הישראלית.

השאלת יצירות אמנות. בשנת 2014 נמשך שיתוף הפעולה עם מוזיאונים שונים, במסגרתו הושאלו יצירות מאוסף האמנות של הבנק. הבנק השאיל 3 יצירות של רון עמיר לתערוכה "גסר' אל זרקא הלוך חזור" במוזיאון חיפה לאמנות. יצירת אמנות של ציבי גבע הושאלה לתצוגה בתערוכת יחיד של האמן בגלריה Macro Testacciot, Roma; יצירותיה של האמנית אלהם רוקני הושאלו עד סוף שנת 2014 למוזיאון אשדוד לאמנות לתערוכה "עד שתצא מקולי".

תערוכת "מצילום להדפס". בחודש יולי הוצגו במסגרת התערוכה במוזיאון הנגב 6 תחריטים מאלבום דיסקונט לאמנות מס' 16.

היצירה "אנרגיה" של האמן בני אפרת, מאוסף בנק דיסקונט, שופצה ועברה רסטורציה והוצבה בלובי מגדל דיסקונט.

שיתוף פעולה עם בנק מרכנתיל דיסקונט. הענקת אלבום דיסקונט 16 כתרומה מטעם בנק מרכנתיל דיסקונט לגלריה באום אל פחם לקראת ארוע מכירה וגיוס תרומות לרגל המעבר מגלריה למוזיאון באום אל פחם.

תערוכה של האמן דוד מי טל. אירוע ללקוחות החטיבה הבנקאית נערך בגלריה תירוש ביום 22 בינואר 2014, השקה לתערוכה של האמן דוד מי טל. באירוע נטלו חלק לקוחות מנהלת מרחב תל אביב ומרכז עסקים תל אביב.

עיזבון שטרייכמן. ביום 21 בפברואר 2014 נערכה השקה וחשיפה ראשונה ליצירות אמנות מעיזבון שטרייכמן, אשר הועברו לאוסף הבנק על ידי משפחת שטרייכמן. בין היצירות, יצירה אחת בלתי גמורה של שטרייכמן שאותה השלים האמן יאיר גרבוז וכן 25 פסלי חימר של שטרייכמן.
אירוע בבית החולים בנהריה. במסגרת האירוע הוצגה גלריה לאמנות במסדרונות המחלקות. ההדפסים נתרמו על ידי הבנק.
במה לאמן. פרויקט במה לאמן נועד לאפשר חשיפה לאמנים בין כותלי סניפי הבנק. במסגרת זו הושק ביום 14 במאי 2014 ארוע פתיחה לתערוכה של האמנית ליהיא טלמור. התערוכה עוסקת בצילומים של חבל לאדק שבצפון הודו. התערוכה נפתחה בנוכחות סגנית השגריר וראש אגף המסחר של שגרירות הודו בישראל, והמזכיר לנושאי תרבות ותקשורת של שגרירות הודו בישראל ואורחים רבים מקרב לקוחות הסניף. בנוסף, ביום 22 באוקטובר 2014 הושקה תערוכת הציורים של מגדה גנור בסניף כיכר רבין, בנוכחות מנהל המרחב ולקוחות הסניף.
סיורים מודרכים לקהל. הסיורים המודרכים באוסף האמנות של הבנק נערכים בימי שישי בבוקר במגדל דיסקונט. במהלך שנת 2014 נערכו כ-50 סיורים שבהם לקחו חלק כ-1,300 מבקרים.
אתר מוזיאון דיסקונט. הבנק רואה חשיבות רבה בשימור ובטיפוח אוסף האמנות של הבנק וגאה להציג מבחר מהיצירות הכלולות בו לקהל הרחב באמצעות אתר מוזיאון דיסקונט. המבחר באתר ערוך על פי נושאים באופן המאפשר לקהל הרחב ללמוד על מבנה האוסף ועל תרומתו של הבנק לחיי התרבות והקהילה בישראל. כתובת האתר: http://www.discountbank.co.il.

חסויות

במהלך שנת 2014 העניק הבנק חסויות לגופים ולפעילויות המקדמים יעדים בתחומי החברה והפעילות למען אוכלוסיות מוחלשות, הבריאות, הספורט, התרבות, האמנות והחינוך, איכות הסביבה, מדע, אנרגיה ועסקים.

שכר רואי החשבון המבקרים[1][2]

להלן הפרטים של השכר ששולם לרואי החשבון המבקרים (באלפי ש"ח):

	המאוחד		הבנק	
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2014	2013	2014	2013
עבור ביקורת[3] :				
לרואי החשבון המבקרים המשותפים	15,464	17,530	7,151	7,277
עבור שרותים נוספים:				
שירותים הקשורים לביקורת[4] :				
לרואי החשבון המבקרים המשותפים	3,611	2,439	3,566	2,376
שירותי מס[5] :				
לרואי החשבון המבקרים המשותפים	3,517	3,299	1,413	1,440
שרותים אחרים:				
לרואי החשבון המבקרים המשותפים	2,018	2,176	1,676	1,833
לרואי חשבון מבקרים אחרים	148	238	–	–
סך-הכל	9,294	8,152	6,655	5,649
סך-הכל שכר של רואי החשבון המבקרים	**24,758**	**25,682**	**13,806**	**12,926**

הערות:
(1) שכר רואי חשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ותאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
(2) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
(3) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים. כולל גם ביקורת – בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX 404).
(4) כולל בעיקר פעולות ביקורת ובדיקות מיוחדות.
(5) כולל בעיקר דוחות התאמה למס, שסכומים בגינם שולמו במסגרת הביקורת ויוחסו לשירותי מס על פי אומדן, דיוני שומות וייעוץ מס.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

תגמולים לנושאי משרה בכירה

שנת 2014

פרטי מקבל התגמולים				תגמולים* בעבור שירותים						
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר	מענק	תשלומי והפרשות המעביד[1]	הטבות וגילומים[2]	סך הכל שכר, מענק, הפרשות והטבות	תשלום מבוסס מניות[3]	סך הכל	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
				באלפי שקלים חדשים							
ד"ר יוסי בכר	יו"ר הדירקטוריון	100.0%	–[4]	1,967	–	713	315	2,995	(1,280)	1,715	–
גב' לילך אשר טופילסקי[5]	המנהלת הכללית של הבנק	100.0%	–	2,031	500[10]	2,061[11]	239	4,831	–	4,831	–
מר אהוד ארנון	מנכ"ל אי די בי ניו יורק	100.0%	–	2,214	389	270	78	2,951	–	2,951	–
גב' ליסה באום	סמנכ"ל, ראשת החטיבה העסקית באי די בי ניו יורק	100.0%	–	1,837	311	455	7	2,610	–	2,610	–
מר מאוריציו פלטה[6]	מנכ"ל דיסקונט בנק לטין אמריקה	100.0%	–	1,298	–	764	191	2,253	–	2,253	–
גב' יפית גריאני[8]	סמנכ"ל, ראשת חטיבת משאבי אנוש ונכסים	100.0%	–	909	–	1,206[12]	107	2,222	–	2,222	–
מר לוי הלוי[7]	סמנכ"ל, ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול	100.0%	–	662	300[10]	814[12]	102	1,878	–	1,878	–
מר אורי לוין[9]	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים	100.0%	–	707	–	783[12]	102	1,592	–	1,592	–
מר יובל גביש	סמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הבנקאית	100.0%	–	1,099	–	294	177	1,570	–	1,570	–

* סכומי התגמול אינם כוללים מס שכר.

(1) כולל פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי, אובדן כושר עבודה והשלמת עתודות עקב שינויים בשכר.

(2) כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, הטבות שונות וגילומם.

(3) בגין פריסה של ההטבה בתוכניות אופציות פאנטום. ההטבה מותאמת בכל מועד דיווח לשווי הוגן.

(4) ד"ר בכר מחזיק במניות הבנק בהיקף זניח של 29,640 ע.נ.

(5) גב' אשר טופילסקי החלה את כהונתה כמנהלת הכללית של הבנק ביום 19 בפברואר 2014.

(6) מר פלטה החל את כהונתו כמנכ"ל דיסקונט בנק לטין אמריקה ביום 11 בינואר 2014.

(7) מר הלוי החל את כהונתו כראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול ביום 1 ביוני 2014.

(8) גב' גריאני החלה את כהונתה כראש חטיבת משאבי אנוש ונכסים ביום 13 באפריל 2014.

(9) מר לוין החל את כהונתו כראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים ביום 7 במאי 2014.

(10) מענק חתימה.

(11) כולל הפרשה בגין מענק הסתגלות, שעיקר השפעתו בשנת העבודה הראשונה, בסך של 1,332 אלף ש"ח.

(12) כולל הפרשה בגין מענק הסתגלות והודעה מוקדמת, שעיקר השפעתם בשנת העבודה הראשונה.

שנת 2013

פרטי מקבל התגמולים			תגמולים* בעבור שירותים								
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר	מענק	תשלומי והפרשות המעביד[1]	הטבות וגילומים[2]	סך הכל שכר, מענק, הפרשות והטבות	תשלום מבוסס מניות[3]	סך הכל	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
				באלפי שקלים חדשים							
ד"ר יוסי בכר	יו"ר הדירקטוריון	100.0%	–[4]	1,951	–[9]	839	139	2,929	(1,020)	1,909	–
מר ראובן שפיגל[5]	מנכ"ל הבנק	100.0%	–	2,147	2,888	826	144	6,005	(1,659)	4,346	–
מר חורחה פרז[6]	מנכ"ל דיסקונט בנק לטין אמריקה	100.0%	–	2,552	–	2,663	43	5,258	–	5,258	–
מר דורון ספיר	מנכ"ל כאל	100.0%	–	1,259	692	1,448	62	3,461	–	3,461	34
מר אהוד ארנון	מנכ"ל אי די בי ניו יורק	100.0%	–	2,201	900	227	63	3,391	–	3,391	–
מר שלמה אבידן[7]	סמנכ"ל, ראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה	100.0%	–	1,080	934[8]	680	175	2,869	–	2,869	1
מר יוסי ברסי	סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי וראש מערך החשבות	100.0%	–	1,109	1,028[8]	254	181	2,572	–	2,572	–
מר יאיר אבידן	סמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים	100.0%	–	1,070	1,009[8]	229	164	2,472	–	2,472	–
מר יובל גביש	סמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הבנקאית	100.0%	–	1,088	1,007[8]	100	194	2,389	–	2,389	–

* סכומי התגמול אינם כוללים מס שכר.

(1) כולל פיצויים, מענק פרישה, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי, אובדן כושר עבודה והשלמת עתודות עקב שינויים בשכר. כמו כן, כולל עדכון גובה מענקי הסתגלות, בהתאם למדרגות בהסכמי ההעסקה.

(2) כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, הטבות שונות וגילומם.

(3) בגין פריסה של ההטבה בתוכניות אופציות פאנטום. ההטבה מותאמת בכל מועד דיווח לשווי הוגן.

(4) ד"ר בכר מחזיק במניות הבנק בהיקף זניח של 29,640 ע.נ.

(5) מר שפיגל סיים כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 19 בפברואר 2014.

(6) מר פרז סיים כהונתו כמנכ"ל דיסקונט בנק לטין אמריקה ביום 10 בינואר 2014.

(7) מר אבידן סיים כהונתו כראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה ביום 13 באפריל 2014.

(8) המענק כולל מענק שנתי בגין שנת 2013 ומענק ארוך טווח בגין השנים 2011–2013 – ראו ביאור 16 י' לדוחות הכספיים.

(9) ד"ר בכר ויתר בחודש יוני 2014 על המענק בגין שנת 2013. נתוני שנת 2013 תוקנו בהתאם. לפרטים נוספים ראו ביאור 22 ז' לדוחות הכספיים.

ד"ר יוסי בכר, מכהן כיו"ר הדירקטוריון החל מיום 3 בינואר 2010, לפרטים בדבר תנאי ההעסקה של ד"ר בכר, ראו ביאור 22 ו' ו-ז' לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תוכנית אופציות פאנטום לד"ר בכר, ראו ביאור 13 ד' 1 לדוחות הכספיים.

גב' לילך אשר-טופילסקי, מכהנת כמנהלת הכללית של הבנק מיום 19 בפברואר 2014. לפרטים בדבר תנאי ההעסקה של גב' אשר-טופילסקי, ראו ביאור 22 ו' ו-ח' לדוחות הכספיים. גב' אשר-טופילסקי הודיעה כי היא מוותרת על המענק לו הייתה זכאית בגין שנת 2014, בסך של 785 אלף ש"ח.

מר אהוד ארנון, מנכ"ל חברת הבת אי די בי ניו יורק, מועסק על ידי חברת הבת בחוזה אישי. תקופת ההעסקה הינה ללא מועד סיום מוגדר, אלא אם כן יודיע כל צד למשנהו על רצונו לסיים את ההתקשרות, בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. בעת הפסקת ההעסקה יהיה מר ארנון זכאי לתשלום בגובה שכר של ששה עד שמונה חדשי משכורת. משכורתו החודשית של מר ארנון נבחנת בידי אי די בי ניו יורק מדי שנה, מר ארנון זכאי להפרשות סוציאליות (תשלומי ביטוח לאומי, זכאות לפנסיה במסגרת תוכניות הפנסיה הנהוגות בחברת הבת) וכן זכאי לביטוח חיים, ביטוח רפואי ואובדן כושר עבודה. אי די בי ניו יורק מעמיד לרשותו של מר ארנון רכב הולם. כן זכאי מר ארנון לחופשת מולדת מדי שנה.

גב' ליסה באום, סמנכ"ל והממונה הראשית על האשראי באי די בי ניו יורק, מועסקת על ידי החברה הבת לפי לפי הסכם הניתן לסיום על ידי מי מהצדדים בכל עת. משכורתה של גב' באום והתגמול שלה נבחנים ומאושרים אחת לשנה על ידי ועדת התגמול של דירקטוריון אי די בי ניו יורק. גב' באום זכאית לביטוח בריאות, ביטוח חיים, ביטוח לאבדן כושר עבודה, הטבות בעת פרישה ותשלומי מס שונים.

מר מאוריציו פלטה, המכהן כנשיא ומנכ"ל DBLA מיום 11 בינואר 2014, מועסק על ידי DBLA לפי הסכם הניתן לסיום על ידי מי מהצדדים בכל עת. משכורתו של מר פלטה נבחנת אחת לשנה על ידי יו"ר הדירקטוריון של DBLA, אשר יכול להעלות אותה בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן באורוגוואי. מר פלטה זכאי להטבות סוציאליות (ביטוח לאומי, פנסיה ממלכתית, ביטוח חיים, ביטוח בריאות וביטוח אבדן כושר עבודה). כמקובל באורוגוואי, מר פלטה זכאי לבונוס בגובה שני חודשי משכורת. DBLA מעמידה לשימושו של מר פלטה רכב ברמה הולמת.

גב' יפית גריאני. מועסקת בבנק כסמנכ"ל, ראשת חטיבת משאבי אנוש ונכסים. גב' גריאני מועסקת על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתה בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתה של גב' גריאני צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. גב' גריאני זכאית לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאית גב' גריאני לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 6 משכורות, אם סיום הכהונה יהיה במהלך שנתיים ממועד תחילת הכהונה, ובגובה 4 משכורות אם סיום הכהונה יהיה לאחר מכן. גב' גריאני זכאית להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 16 יא' לדוחות הכספיים).

מר לוי הלוי. מועסק בבנק כסמנכ"ל, ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול. מר הלוי מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר הלוי צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר הלוי זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר הלוי לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 6 משכורות, אם סיום הכהונה יהיה במהלך שנתיים ממועד תחילת הכהונה, ובגובה 4 משכורות אם סיום הכהונה יהיה לאחר מכן. מר הלוי זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 16 יא' לדוחות הכספיים).

מר אורי לוין, מועסק בבנק כסמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים. מר לוין מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר לוין צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר לוין זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר לוין לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 6 משכורות, אם סיום הכהונה יהיה במהלך שנתיים ממועד תחילת הכהונה, ובגובה 4 משכורות אם סיום הכהונה יהיה לאחר מכן. מר לוין זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 16 יא' לדוחות הכספיים).

מר יובל גביש, מועסק בבנק כסמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הבנקאית. מר גביש מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר גביש צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר גביש זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר גביש לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 4 משכורות. מר גביש היה זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט' לדוחות הכספיים. מר גביש זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 16 יא' לדוחות הכספיים).

מר ראובן שפיגל. מר שפיגל כיהן כמנכ"ל הבנק מיום 1 בינואר 2011 ועד ליום 19 בפברואר 2014. לפרטים בדבר תנאי ההעסקה של מר שפיגל, ראו ביאור 22 ז' ו-ט' לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תוכנית אופציות פאנטום למר שפיגל, ראו ביאור 13 ד' 1 לדוחות הכספיים.

מר חורחה פרז, היה המנהל הכללי של דיסקונט בנק לטין אמריקה (להלן: "DBLA"), אשר הועסק על ידי DBLA לפי הסכם הניתן לסיום על ידי מי מהצדדים בכל עת. מר פרז פרש מהבנק ביום 10 בינואר 2014. מר פרז היה זכאי לכל ההטבות המקובלות המוענקות לכל חברי ההנהלה הבכירה של DBLA. תשלומי המעביד וההפרשות לסוף שנת 2013, המתייחסים למר פרז, כוללים סכום שנצבר בגין פיצויי פרישה בסך של 550,000 דולר ארה"ב, המשולם בעת פרישה.

מר דורון ספיר, מכהן כמנכ"ל כאל החל מיום 15 בינואר 2013. מועסק על ידי כאל בחוזה עבודה אישי, לתקופה קצובה, החל מיום 15 בינואר 2013 ועד ליום 14 בינואר 2018, ולאחר מכן החוזה יהפוך לחוזה לתקופה לא קצובה. מר ספיר זכאי, בנוסף למשכורתו החודשית, לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים כקבוע בדין, תגמולים, ביטוח אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר ספיר על פי החוזה לפיצויי פיטורים כקבוע בדין. בנוסף, זכאי מר ספיר, למענק הסתגלות כלהלן: אם תקופת ההעסקה תסתיים במהלך התקופה הקצובה ולפני חלוף שנתיים ימים מתחילת עבודתו, במידה בה תחליט החברה לסיים את העסקתו, יהיה מר ספיר זכאי למענק בגובה 9 משכורות; אם תקופת ההעסקה תסתיים, לפי החלטת כל אחד מהצדדים, לאחר חלוף שנתיים ימים מתחילת

עבודתו, לרבות לאחר חלוף התקופה הקצובה, יהיה זכאי למענק בגובה 6 משכורות. תקופת הגבלת התחרות הינה בת 6 חודשים מיום סיום העבודה, אלא אם יוסכם אחרת בין הצדדים. מר ספיר זכאי למענק שנתי המורכב ממענק לפי נוסחה, אשר מחושב בהתאם לעמידה במדדי כאל וממענק נוסף אשר מחולק על פי שיקול דעתו של דירקטוריון כאל (להלן: "המענק הנוסף"). בשנת מענק שבגינה מר ספיר לא יהא זכאי לבונוס שחישובו מתייחס לעמידה ביעדים, הוא לא יהיה זכאי גם למענק נוסף. תשלום המענק השנתי בגין שנת מענק מסוימת מתבצע ב-3 מנות. אם בשנת מענק מסוימת לא יתקיימו כל תנאי הסף, אזי כל מנות המענק הנדחות שהיו צריכות להשתלם במועד תשלום המענק השנתי בגין אותה שנת מענק, יבוטלו ולא ישולמו.

מר שלמה אבידן, הועסק בבנק כסמנכ"ל, ראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה. מר אבידן סיים את כהונתו ביום 13 באפריל 2014. מר אבידן הועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה היתה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם אחרת. משכורתו של מר אבידן היתה צמודה למדד המחירים לצרכן. מר אבידן היה זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה היה מר אבידן זכאי לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 9 משכורות. מר אבידן היה זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

מר יוסף ברסי. מועסק בבנק כסמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי וראש מערך החשבות. מר ברסי מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר ברסי צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר ברסי זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר ברסי לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 8 משכורות. מר ברסי היה זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

מר ברסי זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 16 יא' לדוחות הכספיים).

מר יאיר אבידן, מועסק בבנק כסמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים. מר אבידן מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר אבידן צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר אבידן זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר אבידן לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 4 משכורות. מר אבידן היה זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

מר אבידן זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 16 יא' לדוחות הכספיים).

חברי הדירקטוריון. הדירקטורים בבנק זכאים לגמול שנתי וגמול השתתפות, המשולמים בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000. יו"ר הדירקטוריון אינו זכאי לגמול שנתי ולגמול השתתפות. עלות תגמול כלל הדירקטורים, פרט ליו"ר הדירקטוריון, הסתכמה בשנת 2014 בסך של 4,982 אלף ש"ח (2013: 5,860 אלף ש"ח).

מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק. לפרטים בדבר מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק, ראו "מדיניות תגמול" בסעיף "משאבי אנוש" לעיל, וביאור 16 יא' לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, ראו "חקיקה ופיקוח" לעיל.

עסקאות עם בעלי שליטה – עסקאות זניחות

רשות ניירות ערך הנחתה בעבר את הבנק בדבר מתכונת הגילוי אודות עסקאות עם בעלי שליטה שאינן עסקאות חריגות.
לצורך יישום הנחית רשות ניירות ערך כאמור לעיל נדרש הבנק לקבוע קריטריונים להגדרת "עסקה זניחה" - לענין עסקאות שאינן עסקאות בנקאיות, "עסקה חריגה" - לענין עסקאות בנקאיות ו"תנאי שוק", וכן לענין אופן האישור והגילוי של עסקאות חבות שנוהל בנקאי תקין מס' 231 אינו חל לגביהן.
בדוחות שנתיים קודמים, לאחרונה בדוח שנתי 2013 (עמ' 224-227), תואר בהרחבה מתווה הגילוי והדיווח כאמור, והפרטים שנדרש לגלותם על פיו. כמפורט בסעיף "השליטה בבנק" לעיל, החל מיום 3 בדצמבר 2013, קבוצת ברונפמן-שראן חדלה להיות בעלת שליטה בבנק, והבנק הפך להיות בנק בלא גרעין שליטה. בהתאם, החל בדוח שנתי 2014 (דוח זה) לא ניתנים עוד הפרטים האמורים.

עסקאות עם בעלי ענין

אישור תנאי הכהונה וההעסקה של המנהלת הכללית הנכנסת של הבנק. באסיפה מיוחדת מיום 17 בפברואר 2014, הוחלט לאשר את תנאי הכהונה וההעסקה של המנהלת הכללית הנכנסת של הבנק, כמפורט בדוחות מידיים מיום 7 בינואר 2014 ומיום 17 בפברואר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-006526 ו-2014-01-040990, בהתאמה). ראו גם ביאור 22 ו' ו-ח' לדוחות הכספיים.
תיקון תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון בנושא גילום מס בגין רכב. באסיפה מיוחדת מיום 17 בפברואר 2014, הוחלט לאשר, כי הבנק יישא בגילום המס בגין הוצאות עלות השימוש ברכב שמייעד הבנק ליו"ר הדירקטוריון ועלות החזקתו, החל מיום 1 בספטמבר 2013, כמפורט בדוחות מיידים מיום 7 בינואר 2014 ומיום 17 בפברואר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-006526 ו-2014-01-040990, בהתאמה).
מענק ליו"ר הדירקטוריון בגין שנת 2013. הצעה לאישור המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון בגין שנת 2013, בסך של 2,160 אלף ש"ח, הונחה על סדר יומה של אסיפה מיוחדת של בעלי המניות של הבנק, שזומנה ליום 18 ביוני 2014, לאחר שאושרה בוועדת התגמול ובדירקטוריון, כמפורט בדוח מיידי מיום 13 במאי 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-062172), שהמידע המפרט בו בעניין זה מובא כאן על דרך ההפניה. (ראו גם ביאור 22 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013, עמ' 428-430). בחודש יוני 2014 הודיע יו"ר הדירקטוריון כי הוא מוותר על המענק השנתי בגין שנת 2013, הכל מפורט בדוחות מיידיים מהימים 15, 17 ו-24 ביוני 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-091356, 2014-01-092280 ו--2014-01-098121, בהתאמה).
תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון. כמפורט בביאור 22 ו' לדוחות הכספיים, הסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון עמד להסתיים ביום 3 בינואר 2015. באסיפה השנתית של הבנק, שהתקיימה ביום 2 באוקטובר 2014, אושרו תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, כמפורט בדוחות מיידיים מהימים 21 בספטמבר ו-2 באוקטובר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-161718 ו-2014-01-169593, בהתאמה. לפרטים נוספים, ראו ביאור 22 ו' ו-ז' לדוחות הכספיים.
המידע המפורט בכל הדוחות המיידיים האמורים מובא כאן על דרך ההפניה.

בקרות ונהלים

בקרות ונהלים לגבי הגילוי. ברוח דרישות סעיף 302 לחוק סרבנס-אוקסלי (Sarbanes-Oxley Act of 2002), והוראות שפירסמה על פיו רשות ניירות ערך האמריקאית (SEC), קבע המפקח על הבנקים הוראה בעניין הצהרה לגבי גילוי בדוחות רבעוניים ושנתיים של תאגידים בנקאיים.
במטרה לבסס הצהרות אלה, בחן הבנק, בסיוע חיצוני, את התהליכים העיקריים של הפקת והעברת מידע הקשור לדוחות הכספיים ביחידות השונות של הבנק ונבחנו הבקרות המיושמות בתהליכים אלה. במסגרת בחינה זו מופו תהליכי העברת המידע ותועדו במפורט, לרבות הבקרות המיושמות בהליכים, וגובשו בקרות חדשות, נוספות, שהוטמעו בתהליכי העבודה.
הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 309. ביום 28 בספטמבר 2008 פרסם בנק ישראל את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 309, ברוח דרישות סעיף 404 לחוק סרבנס-אוקסלי (Sarbanes-Oxley Act of 2002), המחייבת את הנהלת הבנק לעמוד בדרישות הבאות: הבטחת קיומן של בקרות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דווח כספי; הערכת האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי בסוף כל רבעון; הערכת הבקרה הפנימית על דווח כספי בתום כל השנה, וכן להעריך בתום כל רבעון את השינויים בבקרה הפנימית שארעו במהלך הרבעון, שהייתה להם, או שהייתה אמורה להיות להם, השפעה מהותית על הבקרה הפנימית על דווח כספי.
במהלך שנת 2014 התבצע תהליך של תיקוף ועדכון תהליכים קיימים והוספת תהליכים חדשים ובדיקות אפקטיביות למערך הבקרה הפנימית על דיווח כספי, באמצעות יחידת SOX שפועלת במסגרת מערך החשבות.

בהסתמך על הממצאים שעלו בבדיקת אפקטיביות הבקרה הפנימית, כאמור, העריכה הנהלת הבנק בשיתוף המנהלת הכללית והחשבונאי הראשי, את האפקטיביות של הבקרות בתקופה המכוסה בדוח לגבי הדווח הכספי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהלת הכללית והחשבונאי הראשי של הבנק, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקרות והנהלים לגבי הדווח הכספי של הבנק הינן אפקטיביות כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע הכלול בדוחות הכספיים השנתיים, בהתאם להוראות הדווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינוי מודל ה-COSO. הבקרה הפנימית על דיווח כספי מבוססת על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של ה-COSO משנת 1992. בחודש דצמבר 2014 עודכן מודל ה-COSO למודל 2013 COSO.

הבנק טרם אימץ את המודל החדש. יצוין כי ממיפוי שערך הבנק, עולה כי הפערים הצפויים ביישום המודל החדש מתייחסים, בעיקר, לאופן התיעוד, ולא למנגנוני הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון הרביעי שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2014, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או שסביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, למעט יישום לראשונה של ההוראות בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (FAS91), כמפורט בביאור 1 ד' 25 לדוחות הכספיים ולמעט הטמעת מערכת מיחשוב בתחום ההלוואות לדיור בבנק מרכנתיל דיסקונט.

יישום לראשונה של ההוראות בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (FAS91). לצורך יישום ההוראות אלו הוטמעה בתקופת הדוח בבנק ובבנק מרכנתיל דיסקונט מערכת מידע מקומית אשר מיישמת את כללי המדידה החדשים. הטמעת המערכת הצריכה שינויים מהותיים בתהליכי העבודה הקשורים במדידה ודיווח על הכנסות ריבית והכנסות מעמלות בגין יצירת אשראי. במהלך פיתוח המערכת והטמעתה ננקטו על ידי הבנק ועל ידי בנק מרכנתיל דיסקונט אמצעי בקרה שנועדו להבטיח את הטמעתה הנאותה. כמו כן, נוכח העובדה שהטמעת המערכת הצריכה שינויים בתהליכי העבודה, נכללו בתהליכי העבודה החדשים מנגנוני בקרה שנועדו להבטיח את נאותות המידע המופק באמצעות המערכת החדשה.

הטמעת מערכת מיחשוב בתחום ההלוואות לדיור בבנק מרכנתיל דיסקונט. בשלהי שנת 2012 החליטה הנהלת בנק מרכנתיל דיסקונט להיערך לביצוע פרויקט, הכולל הסבת תהליכי העבודה ובסיסי הנתונים בתחום ההלוואות לדיור, ממערכת המידע המקומית שפעלה בבנק מרכנתיל דיסקונט, למערכת המחשב המרכזית המשמשת את בנק דיסקונט בתחום זה (להלן: "מערכת המחשב המרכזית"). ההיערכות המעשית לביצוע הפרויקט החלה במהלך שנת 2013 ומרכיביה העיקריים הושלמו בתקופת הדוח, עם הסבת תיקי ההלוואות למערכת המחשב המרכזית.

לאור היקפו הרחב של פרויקט זה ננקטו על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט אמצעי בקרה שנועדו להבטיח את הטמעתה הנאותה של מערכת המידע ונאותות המידע המופק מהמערכת. עם זאת, הטמעת המערכת לוותה בתקלות שונות הנובעות מליקויים במאפייני אשראי מסוימים ובממשקים עם מערכות מידע אחרות בבנק מרכנתיל דיסקונט.

מרבית התקלות תוקנו בסמוך למועד איתורן ולחלקן ניתן פיתרון באמצעות כלים שאינם ממוכנים במלואם. בנק מרכנתיל דיסקונט פועל לתיקון הליקויים שטרם באו על תיקונם בהקדם.

שונות

איכות הסביבה

הבנק הינו תאגיד פיננסי המספק שירותים פיננסיים שונים ללקוחותיו וכזה, ההשפעות הסביבתיות הישירות של "תהליכי הייצור" המתקיימים בו הינן מצומצמות ביותר, אם בכלל. זאת בשונה, למשל, ממפעל תעשייתי אשר עשוי להתמודד עם בעיות של פליטות גזים, שפכים, פינוי פסולת רעילה וכיוצ"ב.

עיקר ההשפעות הסביבתיות של הבנק הן השפעות עקיפות הנובעות מצריכת משאבים "משרדית": אנרגיה, מים, נייר וכיוצ"ב. ההשפעות הסביבתיות העקיפות כאמור אינן חושפות את הבנק לסיכונים סביבתיים (כמשמעות המונח בתקנות ניירות ערך) אשר יש להם או צפויה להיות להם השפעה מהותית על הבנק.

אחד מייעדי הבנק בנושא איכות סביבה הוא צמצום ההשפעות העקיפות כאמור.

פרטים בדבר פעולות הבנק לצמצום ההשפעות העקיפות כאמור (ובכלל זה: צמצום צריכת נייר, מיחזור נייר ובקבוקי פלסטיק, צמצום צריכת מים ואנרגיה ועוד) מדווחים בדוחות החברתיים שהבנק מפרסם מעת לעת. לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים כמשמעותם בהוראות המפקח על הבנקים, ראו "סיכונים סביבתיים" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל.

הדירקטוריון וההנהלה

כללי

בעמוד 4 לדוח זה מובאת רשימה של חברי הדירקטוריון ורשימת חברי ההנהלה ותחומי אחריותם. רשימות אלה מעודכנות לתאריך פרסום הדוח.

פרטים אודות חברי הדירקטוריון[1]

שם הדירקטור	ד"ר יוסי בכר, יו"ר הדירקטוריון	אריה אור לב	אילן בירן	לינדה בן שושן
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	1 בינואר 2010 כיו"ר הדירקטוריון החל מ-3 בינואר 2010	2 בדצמבר 2014	29 באוקטובר 2008, כהונה שניה – 29 באוקטובר 2011, כהונה שלישית – 29 באוקטובר 2014	28 בנובמבר 2014
ת.ז.	053548905	005685433	006900997	059279224
תאריך לידה	3 באוגוסט 1955	7 בפברואר 1946	3 באוקטובר 1946	26 במאי 1965
מען להמצאת כתבי בי-דין	רח' יהודה הלוי 23, תל אביב	רח' בר אילן 13, רעננה 4370011	רח' ש"י עגנון 40/14, תל אביב	רח' גפן 16, מכבים 7179901
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	יו"ר ועדת מיחשוב; יו"ר ועדת אשראים; יו"ר ועדת כוח אדם; יו"ר ועדת תיאום; ועדת אסטרטגיה	ועדת מחשוב; ועדה לניהול סיכונים	יו"ר ועדת תגמול; ועדת ביקורת; ועדה לניהול סיכונים; ועדת אסטרטגיה; ועדת תיאום	ועדת אשראים; ועדה לניהול סיכונים; ועדת ממשל תאגידי
דח"צ כהגדרתו בחוק החברות	לא	לא	כן	לא
דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	לא	כן	כן	כן
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין	לא	כן	כן	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	כן	כן	כן	כן
עובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין בבנק	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית דוקטור (Ph.D) במנהל עסקים (התמחות במימון), אוניברסיטת קליפורניה, ברקלי; מוסמך (MBA) במנהל עסקים (התמחות במימון), אוניברסיטת קליפורניה, ברקלי; בוגר כלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים	אקדמאית מוסמך (MBA) במנהל עסקים (מימון), אוניברסיטת בר אילן; מוסמך בכימיה פיזיקלית, הטכניון; בוגר כימיה, הטכניון	אקדמאית בוגר כלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים (מימון ובנקאות), האוניברסיטה העברית בירושלים; בוגרת כלכלה וסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
תעודות מקצועיות	רואה חשבון	קורס תכנות לאקדמאים (ממר"ם); קורס פו"מ (פיקוד ומטה) של חיל האוויר	קורס פו"מ (פיקוד ומטה של צה"ל); דיפלומה בתחום פיקוד ואסטרטגיה גלובלית, United States Marines Corps; דיפלומה/לימודים אסטרטגיים בתחום אסטרטגיה וכלכלה, אוניברסיטת ג'ורג'טאון, וושינגטון ארה"ב; ד"ר לשם כבוד של הטכניון (הוענק ב-2013).	

1 הערות:
הפרטים בפרק זה מהווים גם דיווח על דירקטורים שהבנק רואה אותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, והרקע העובדתי, אשר בגינו הבנק רואה אותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.
דירקטור בעל כשירות מקצועית הוא מי שמתקיים בו אחד מהתנאים שנקבעו בתקנה 2 לתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005.

שם הדירקטור	ד"ר יוסי בכר, יו"ר הדירקטוריון (המשך)	אריה אור לב (המשך)	אילן בירן (המשך)	לינדה בן שושן (המשך)
עיסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור	יו"ר דירקטוריון בנק דיסקונט לישראל בע"מ; דירקטור ב-Visa Europe (המינוי הינו לתקופה שבין 1/5/2013 – 30/4/2015); מנכ"ל ויו"ר דירקטוריון, עמיעד אב בע"מ (החל מ-7/2007); יו"ר דירקטוריון, ד"ר יוסי בכר יזמות והשקעות (קודם בכר יוסי, חברת רואי חשבון) (החל מ-6/2002); יו"ר דירקטוריון כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (03/2012 – 6/2013); דירקטור וסגן יו"ר דירקטוריון ב- Israel Discount Bank of New York (1/2010-12/2012); דירקטור ב- Discount Bancorp Inc. (1/2010-12/2012); יו"ר דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (דירקטור 2/2012-01/2010, יו"ר 25/1/2010-02/2012); יו"ר ועד מנהל, אוניברסיטת חיפה (1/2011-10/2007).	חבר חיצוני בוועדת הדירוג של חברת מידרוג בע"מ (2005-1/12/2014)	דירקטור במספנות ישראל בע"מ (החל מ-10/2013); דירקטור באיתמר מדיקל בע"מ (החל מ-5/2013); בעלים ודירקטור של חברת אילן בירן ניהול יזום בע"מ (החל מ-2004); יו"ר דירקטוריון Centrition Ltd. (7/2003-17/6/2014); יו"ר הוועד המנהל במכללה האקדמית כנרת בעמק הירדן (ע"ר) (החל מ-2009); יו"ר דירקטוריון רפאל מערכות לחימה מתקדמות בע"מ (6/2007 – 5/2013); דירקטור באר די סי רפא"ל חברה לפיתוח בע"מ (2008-2013); יו"ר דירקטוריון קונטרוס טכנולוגיות מדויקות בע"מ (1/2012 – 5/2013); יו"ר דירקטוריון סינק-אר אקס בע"מ (1/2011 – 11/2012, דירקטור 11/2010 – 11/2012)	דירקטורית בוועדה המייעצת של קרן אלטו (החל מ-1/2015); דירקטורית ויו"ר ועדת הביקורת בחברה המנהלת של מינהל קרן ההשתלמות לפקידים עובדי המינהל והשירותים בע"מ (22/2/2015); מרצה בתחום חסכון ארוך טווח ושוק ההון במסגרת תואר ראשון במחלקה למימון של המסלול האקדמי המכללה למנהל (החל מ-10/2014); דח"צ, יו"ר ועדת השקעות, ועדת ביקורת ויו"ר ועדת SOX של רום – קרן השתלמות לעובדי הרשויות המקומיות (2009-28/11/2104); מנכ"לית אלומניום קונסטרקשיין פרו בע"מ (4/2013-7/2014. בחוזה העסקה עד חודש אפריל 2015); מרצה בקורסים ובסמינריון בתחום חסכון ארוך טווח ושוק ההון במסגרת תואר ראשון ותואר שני במחלקה למימון של המסלול האקדמי המכללה למנהל (2009-2013); נח"צ ויו"ר ועדת השקעות בעגור קרן השתלמות למורים על יסודיים (2/2012-6/2013); דח"צ, יו"ר ועדת שיווק, ועדת ביקורת והוועדה לניהול רזרבות כספיות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (2009-3/2014); דירקטורית בלתי תלויה וחברה בוועדה לבחינת דוחות כספיים באלוני-חץ נכסים והשקעות בע"מ (17/1/2012-5/2013)
נסיון נוסף, המעיד על מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	מנכ"ל משרד האוצר (11/2003-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (4/2007-1/2007); שותף ומנהל משרד ליובושיץ קסירר, רואי חשבון (קודם Arthur Andersen ואחר כך Ernst & Young (11/2003-4/1995)	בעלים ומנכ"ל של חברת או. סי. אס אורלב שירותי ייעוץ בע"מ (2005-2008);חבר הנהלה ברמת סמנכ"ל בכיר ומנהל מערך מידע ותקשוב בבנק המזרחי (1990-2004); יו"ר הדירקטוריון של חברת מחיש שירותי מחשב בע"מ, חברת המחשוב של בנק המזרחי (2000-2004); דירקטור בבנק טפחות (2000-2004); חבר בוועדת הביקורת ויו"ר ועדת המחשוב של דירקטוריון בנק טפחות (2000-2004); דירקטור בחברת מרכז סליקה בנקאי בע"מ (2000-2004); דירקטור בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ (2000-2004); מנכ"ל וחבר דירקטוריון מחיש שירותי מחשב בע"מ (מנכ"ל – 1988-2000, דירקטור – 1990-2000); מפקד יחידת מחשב של חיל האוויר (בדרגת אל"מ) (1985-1988); מגוון תפקידי ניהול ופיקוד בתחום פיתוח, ניהול ותמיכה במערכות מחשוב גדולות בחיל האוויר, מדרגת סגן ועד סא"ל (1970-1985)	דירקטור בדלתא שלוש ישראל בע"מ (2004-11/2008); יו"ר דירקטוריון מנועי בית שמש אחזקות (1997) בע"מ (2005-2007); דירקטור ויו"ר ועדת אסטרטגיה ומו"פ בתעשייה האווירית (2005-2007); דירקטור בבנק מסד בע"מ (2005-2007); דירקטור, חבר ועדת הכספים וועדת הביקורת בנטפים בע"מ (2004-2007); מנכ"ל משרד הביטחון (1996-1999); מנכ"ל בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (1999-2003); יו"ר דירקטוריון די.בי.אס שרותי לווין (1998) בע"מ (2004-2005)	שותפה, מנכ"לית קבוצת הדס ארזים בע"מ ויו"ר הדס ארזים בע"מ (12/2007-1/2009); סמנכ"לית בכירה, חברת הנהלה וראש החטיבה ללקוחות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (3/2003-7/2007); מנכ"לית דיסקונט ניהול קופות גמל (9/1998-3/2003); יו"ר דירקטוריון דיסקונט נאמנות בע"מ (2003-7/2007); יו"ר דירקטוריון אילנות חברה לניהול קרנות נאמנות של דיסקונט בע"מ (2003-7/2007); יו"ר דירקטוריון דיסקונט גמל בע"מ (2005-7/2007); דירקטורית בהראל השקעות בביטוח בע"מ (29/8/2005-1/11/2006)
"בן משפחה" של "בעל עניין" אחר בתאגיד	לא	לא	לא	
האם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות	כן	כן	כן	

שם הדירקטור	אלי אליעזר גונן	אילן כהן	ברוך לדרמן	יהודה לוי
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	10 בנובמבר 2010	10 בנובמבר 2010 כהונה נוספת – 10 בנובמבר 2013	27 בנובמבר 2014	27 בנובמבר 2014
ת.ז.	030029177	055494736	51619757	051258325
תאריך לידה	5 באוקטובר 1949	16 בספטמבר 1958	27 באוגוסט 1952	12 באוקטובר 1952
מען להמצאת כתבי בי–דין	רח' הזמיר 16/2 מבשרת ציון 90805	מגדלי עזריאלי המגדל העגול קומה 38, תל אביב	רח' אסתר המלכה 2, הרצליה 4685302	רח' קוסובסקי 48, תל אביב 62917
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	יו"ר ועדת ממשל תאגידי; ועדת כוח אדם; ועדת אסטרטגיה; ועדת תיאום	יו"ר ועדת אסטרטגיה; ועדת מחשוב; ועדת תיאום; ועדת כוח אדם	יו"ר ועדה לניהול סיכונים; ועדת ביקורת; ועדת תגמול; ועדת אשראים; ועדת תיאום	ועדת ביקורת; ועדת תגמול; ועדת מחשוב
דח"צ כהגדרתו בחוק החברות	לא	לא	כן	כן
דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	לא	לא	כן	כן
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין	לא	כן	כן	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	כן	כן	כן	כן
עובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין בבנק	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר כלכלה וחטיבות לימודים משלימות, האוניברסיטה העברית בירושלים; שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, INSEAD Fontainebleau France (בהצטיינות); בוגר בכלכלה וניהול, אוניברסיטת תל אביב (בהצטיינות)	אקדמאית מוסמך בכלכלה, אוניברסיטת תל אביב; בוגר כלכלה, אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים (מימון), Baruch College N.Y.C; בוגר הנדסת תעשיה וניהול, הטכניון
תעודות מקצועיות				
עיסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור	יו"ר דירקטוריון גו אלפא בע"מ, חברה בבעלותו (החל מ–4/2009); יו"ר דירקטוריון קואופ ישראל – רשת סופרמרקטים בע"מ (החל מ–9/2012); שותף, דירקטור ומנכ"ל משותף בטארה החזקות, ניהול והשקעות במלונות בע"מ (החל מ–9/2009); נשיא התאחדות המלונות בישראל (2000–12/2010 והחל מ–18/12/2013); דירקטור בעמותת מרכז ורייאטי ירושלים (החל מ–2007); דירקטור בכנס אינטרנשיונל אירגון קונגרסים בע"מ (2010–31/12/2014); דירקטור במרכז הקונגרסים הבינלאומי אי.סי.סי ירושלים – בניני האומה בע"מ (החל מ–1998); יו"ר דירקטוריון מלון מעלה החמישה (2/2011–9/2012); יו"ר דירקטוריון בית לוחמי הגטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד (7/2008–1/2013); דירקטור בהפועל ירושלים – חברה לניהול בע"מ (עד 9/2012)	דירקטור ב–Alon USA Energy Inc (החל מ–2/5/2014); חבר עמותה וחבר בוועד עמותת אריק – עמותת אריאל שרון למנהיגות (החל מ–9/2014); יו"ר דירקטוריון מקווה ישראל כל ישראל חברים (החל מ–2010); דירקטור בדקה התשעים בע"מ (החל מ–1998); דירקטור באדמונד דה רוטשילד שרותי השקעות בע"מ ("אדריס")(החל מ–6/2012); דירקטור בפי.או.סי. חברה להשקעות (1999) בע"מ; דירקטור (בהתנדבות) במסע: פרויקט לעידוד תוכניות ארוכות בישראל לצעירי העם היהודי בע"מ; דירקטור בפי. או. סי קפיטל אינווסטמנט בע"מ (החל מ–8/1994); חבר מועצת המנהלים באור ירוק העמותה לשינוי תרבות הנהיגה בישראל (ע"ר) (החל מ–2008); מנכ"ל אילן כהן–השקעות ויזמות בע"מ; מנכ"ל יילד–יועצי השקעות בע"מ; חבר ועד מנהל (בהתנדבות) בקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל אביב ע"ש תד ולין אריסון (החל מ– 10/2011); יו"ר דירקטוריון אינסוליין מדיקל בע"מ (עד יום 1/1/2014); דירקטור וסגן יו"ר דירקטוריון באדמונד דה רוטשילד פרייבט אקוויטי מנג'מנט בע"מ (2009 –03/2012)	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק לאומי לישראל בע"מ (10/2007–12/2012); יו"ר דירקטוריון לאומי קארד בע"מ (10/2007–12/2012)	בעלים ומנכ"ל רנסאנס סיטי פארק בע"מ (חברה יזמית) (2014 – היום); מייסד ומנכ"ל HSBC Bank PLC Tel-Aviv (2001–2013)

שם הדירקטור	אלי אליעזר גונן (המשך)	אילן כהן (המשך)	ברוך לדרמן (המשך)	יהודה לוי (המשך)
נסיון נוסף, המעיד על מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	מנכ"ל רשת שרתון מוריה ישראל (2009–1999); דירקטור בטמבור בע"מ (2002–2007); דירקטור בקריסטל מכונות ומוצרי חשמל בע"מ (2004–2006); דירקטור בבנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (1989–1992); דירקטור בבנק מסד בע"מ (1987–1989) דירקטור בגרנית הכרמל השקעות בע"מ (בשנות השמונים); מנכ"ל כור תיירות בע"מ (1998–1999); מנכ"ל הסתור אלטיב (1996–1997); מנכ"ל משרד התיירות (1992–1996); מילא תפקידי ניהול שונים באוניברסיטה העברית בירושלים ובתפקידו האחרון מנכ"ל האוניברסיטה (1975–1992)	מנכ"ל משרד ראש הממשלה (2004 – 2006)	מנכ"ל, חבר דירקטוריון ויו"ר הדירקטוריון של חברות הבת של בנק לאומי בריטניה באיי ג'רסי ובריטניה (6/2004– 9/2007); סמנכ"ל בכיר, חבר הנהלה וראש החטיבה המסחרית בבנק לאומי לישראל בע"מ (9/2000–4/2004)	סמנכ"ל בבנק הבינלאומי (1986–2000); סגן נשיא ב- Republic National Bank of N.Y (1981–1986)
"בן משפחה" של "בעל עניין" אחר בתאגיד	לא	לא	לא	לא
האם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות	כן	כן	כן	כן

ום הדירקטור	דוד לוינסון	עידית לוסקי	שאול קוברינסקי	ריצ'רד מוריס רוברטס
תאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	21 במרס 2012	25 במרס 2009 כהונה נוספת – 25 במרס 2012	11 בדצמבר 2014	10 בנובמבר 2010
.ז.	07994361	50163567	051638484	069433522
אריך לידה	21 בפברואר 1946	16 באוגוסט 1950	7 בנובמבר 1952	21 באפריל 1941
ען להמצאת כתבי בי-דין	רח' נחשון 27, רמת-השרון 47301	רח' קהילת קובנה 6, תל אביב 6940065	רח' פסח יפהר 25, הרצליה 4641513	רח' ברקוביץ 4, תל-אביב
תינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית ואמריקאית
ברות בוועדות דירקטוריון	ועדה לניהול סיכונים; ועדת אשראים; ועדת ממשל תאגידי; ועדת אד-הוק לעניין דיון בדרישה להגשת תביעה נגזרת	יו"ר ועדת ביקורת; ועדת תגמול; ועדה לניהול סיכונים; ועדת אסטרטגיה; ועדת תיאום	ועדת אשראים; ועדת כוח אדם	ועדת ביקורת; ועדת ממשל תאגידי; יו"ר ועדת אד-הוק לענין דיון בדרישה להגשת תביעה נגזרת
ח"צ כהגדרתו בחוק החברות	לא	כן	לא	לא
ירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק חברות	כן	כן	לא	לא
ירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות הול בנקאי תקין	כן	כן	כן	לא
על מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות קצועית	כן	כן	כן	בעל כשירות מקצועית
ובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או ול בעל עניין בבנק	לא	לא	לא	לא
שכלה	אקדמאית מוסמך במינהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; בוגר כלכלה וסטטיסטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אקדמאית מוסמכת בכלכלה, אוניברסיטת תל אביב; בוגרת כלכלה וסטטיסטיקה, אוניברסיטת תל אביב (בהצטיינות)	אקדמאית בוגר כלכלה, אוניברסיטת תל אביב; לימודי MA לכלכלה (ללא תואר), אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית בוגר במשפטים (LL.B), האוניברסיטה העברית בירושלים
עודות מקצועיות				עורך דין
יסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט תאגידים בהם משמש כדירקטור	דירקטור חיצוני בגב-ים חברה לקרקעות בע"מ (החל מ-5/2006); דירקטור חיצוני באקסלנס נשואה שרותי בורסה בע"מ (2010-2/2013); דירקטור בבנק אוצר החייל בע"מ (2006-21/3/2012); דירקטור חיצוני בישיר בית השקעות (קרנות נאמנות) בע"מ (5/2007-6/2010); יועץ פיננסי ועסקי לחברות וקרנות Private Equity 08/2011-(2006); יועץ לקבוצת "המשביר לצרכן" (2006 - 10/2011); מנכ"ל ובעלים ד.ל. נחשון בע"מ (החל מ-4/2006)	דירקטורית ברכבת ישראל בע"מ (החל מ-24/11/2014); דירקטורית בסלקום ישראל בע"מ (החל מ-3/2011 -21/9/2014) דירקטורית בנטוויז'ן בע"מ (7/2011 - 12/2011), מנכ"ל עידית ל - יעוץ בע"מ	יו"ר פעיל בנובולוג (פארם אפ 1966) בע"מ (החל מ-2010); יו"ר פעיל בטריילוג - ניסויים קליניים בע"מ (החל מ-2010); יו"ר הוועדה להגבלים עסקיים בהתאחדות התעשיינים (החל מ-2005); דירקטור בשחר - הגיא אחזקות (2003) בע"מ (החל מ-2003); דירקטור בשחר - הגיא בע"מ (החל מ-1999); סמנכ"ל מיזוגים ורכישות ב-Alagem Capital Group 2003-2010); חבר בית הדין (נציג הציבור) להגבלים עסקיים (2006-2009); דירקטור חיצוני, יו"ר הועדה לבחינת דוחות כספיים ויו"ר ועדת הביקורת של מגל מערכות בטחון בע"מ (2006-2/10/2014); דירקטור בוויטפוינט אינווסטמנטס ישראל בע"מ (2003-23/8/2014); דירקטור בוויטפוינט אינבסטמנט אל אל סי (2003- 23/8/2014); דירקטור בוויטפוינט פארטנרס אל אל סי (2003- 23/8/2014)	שותף מייסד של שבלת ושות' (בשנת 1973) ומאז משמש כשותף מנהל של הפירמה; דירקטור בגלובאל דיינמיק עסקים בע"מ (החל מ-6/2013); דירקטור בשרו נאמנים בע"מ (החל מ-1973); דירקטור בשרו שירותים בע"מ (החל מ-1973); דירקטור בשיריז חברה לנאמנות בע"מ (החל מ-1993); דירקטור בשבלת נאמנויות בע"מ (החל מ-7/2012); דירקטור ובעלים של חברת עו"ד ריצ'רד רוברטס (1997) (החל מ-1997); דירקטור במפעלות המרכז הבינתחומי הרצליה בע"מ (החל מ-1998); דירקטור באד וליו בע"מ (החל מ-2001); דירקטור בהלל ישראל בע"מ (חל"צ) (החל מ-6/2012); יו"ר הוועד המנהל של עמותת שיעור אחר (ע"ר) (החל מ-2006); חבר ועד מנהל בדוקואביב- העמותה לקידום הסרט הדוקומנטרי (ע"ר) (2008-10/2014); דירקטור בסימדע בע"מ (1990-2010); דירקטור במעלית השקעות הון סיכון בע"מ (9/2011 - 5/2013).

ום הדירקטור	דוד לוינסון (המשך)	עידית לוסקי (המשך)	שאול קוברינסקי (המשך)	ריצ'רד מוריס רוברטס (המשך)
סיון נוסף, המעיד על מומחיות חשבונאית פיננסית וכשירות מקצועית	מנכ"ל FIBI Bank (UK) plc. (2002–2/2006); מנכ"ל בנק הספנות לישראל בע"מ (1996–2002); מנכ"ל גרנית הכרמל אחזקות בע"מ (1994–1996); מילא שורה של תפקידים בבנק הפועלים ו/או מטעמו (1974–1994) ובכלל זה, עוזר מנכ"ל בכיר ואחראי על פעילות בנק הפועלים בחו"ל, מנכ"ל בנק קונטיננטל לישראל בע"מ, אחראי על כל מחלקות האשראי הנהלה ראשית, מנהל מחלקת מטבע חוץ בהנהלה הראשית ומנהל סניף הסיטי בלונדון; בנקאי במחלקת Corporate Finance ב–Japhet Chartrhouse (בנק השקעות בלונדון) (1972–1974); כלכלן בחברת "תיעוש אזורי פיתוח" (1970–1972).	חברת הנהלה בתואר סמנכ"ל בכיר בבנק אגוד לישראל בע"מ בתחום קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ (7/2007–12/2008) ובתחום בנקאות קמעונאית וניהול סיכונים (2/2004–6/2007); דירקטורית באגוד ליסינג בע"מ (3/2007–12/2008); דירקטורית באגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ (9/2005–12/2008); דירקטורית באגודים בע"מ (9/2005–12/2008); דירקטורית בלבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ (2/2004–12/2008); מנכ"לית ודירקטורית ביתן – השקעות ומשכנתאות בע"מ (3/2001–2/2004); מנכ"לית ודירקטורית פיננסים ומשכנתאות בע"מ (3/2001–2/2004); מנכ"לית בנק משכן, חברה בת של בנק הפועלים בע"מ (2001–2004); מנהלת אגף בנקאות ישירה בבנק הפועלים בע"מ, אשר תחומי אחריותה היו: הקמה ושיווק של אתרי האינטרנט של הבנק, הקמה וניהול "פועלים ישיר" – המרכזים הטלפוניים של הבנק, אחריות על המכשירים לשימוש עצמי והסניפים האוטומטיים (11/1995–3/2001); חברת דירקטוריון בנק אמריקאי ישראלי (5/1998–7/1999)	דירקטור חיצוני וחבר הוועדה לבחינת דוחות כספיים בקבוצת סקופ מתכות בע"מ (2005–2008); מנכ"ל אורדן תעשיות (כיום אינרום) (1997–2002); מנכ"ל קרגל (1989–1997); משנה למנכ"ל כלל תעשיות (1984–1989); כלכלן ראשי בכלל תעשיות (1981–1984); כלכלן בהתאחדות התעשיינים (1976–1980)	
בן משפחה" של "בעל עניין" אחר בתאגיד	לא	לא	לא	לא
אם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי ועיף 92(א)(12) לחוק החברות	כן	כן	כן	לא

שם הדירקטור	יהלי שפי
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	10 בנובמבר 2010 כהונה נוספת – 10 בנובמבר 2013
ת.ז.	050331008
תאריך לידה	19 במרס 1951
מען להמצאת כתבי בי-דין	אנשי בראשית 31, הוד-השרון, 45267
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת ביקורת; ועדת אשראים; ועדת תגמול; ועדת אסטרטגיה; ועדת מיחשוב; ועדת אד-הוק לענין דיון בדרישה להגשת תביעה נגזרת
דח"צ כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	כן
עובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין בבנק	לא
השכלה	אקדמאית בוגר בכלכלה וחטיבות משלימות בסטטיסטיקה ומתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים (בהצטיינות); תעודה בחשבונאות לבעלי תואר, אוניברסיטת תל אביב (עבודת סמינריון מצטיינת); לימודי תואר מתקדמים בכלכלה מתמטית – מסלול ישיר לדוקטורט, האוניברסיטה העברית בירושלים (לא סיים את המסלול)
תעודות מקצועיות	רואה חשבון
עיסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור	דירקטור בלתי תלוי ב- Extell Development Ltd. (החל מ-19/6/2014); דירקטור במייסופרמרקט ישראל (אם אס איי) בע"מ (החל מ-2012); דירקטור בשידורי קשת בע"מ (החל מ-6/2013); מנכ"ל ודירקטור חברה פרטית, בבעלותו, לייעוץ עסקי (יהלי שפי (חברה ערבון בלתי מוגבל)) (החל מ-6/2009) (בין השנים 2002 ל-2009 החברה לא היתה פעילה); בעלים ודירקטור של חברת יהלי נכסים בע"מ (מ-2003); יועץ לביילינק יחסים בינלאומיים בע"מ (2010-2014)

	יהלי שפי (המשך)
נסיון נוסף, המעיד על מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	מנכ"ל הפניקס חברה לביטוח בע"מ (2005-2009); מנכ"ל הפניקס אחזקות בע"מ (2005-2009); חבר ועדת ברנע (2000-2001); מילא תפקידים שונים במשרד רואי חשבון אלמגור ושות': שותף (1983-1987) שותף מנהל (1987-1999); שותף מנהל במשרד רואי חשבון דלויט – בריטמן אלמגור ושות' (1999-2004); חבר בוועדה לקביעת כללים חשבונאיים של לשכת רואי חשבון בישראל (1998-1995); חבר במוסד לתקינה חשבונאית, מיסודם של לשכת רואי חשבון ורשות ניירות ערך (1998-2001)
נסיון נוסף, המעיד על מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	מנכ"ל הפניקס חברה לביטוח בע"מ (2005-2009); מנכ"ל הפניקס אחזקות בע"מ (2005-2009); חבר ועדת ברנע (2000-2001); מילא תפקידים שונים במשרד רואי חשבון אלמגור ושות': שותף (1983-1987) שותף מנהל (1987-1999); שותף מנהל במשרד רואי חשבון דלויט – בריטמן אלמגור ושות' (1999-2004); חבר בוועדה לקביעת כללים חשבונאיים של לשכת רואי חשבון בישראל (1998-1995); חבר במוסד לתקינה חשבונאית, מיסודם של לשכת רואי חשבון ורשות ניירות ערך (1998-2001)
"בן משפחה" של "בעל עניין" אחר בתאגיד	לא
האם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות	כן

פרטים אודות חברי ההנהלה

שם	לילך אשר-טופילסקי, מנכ"לית	יוסף ברסי	יובל גביש	אסתר דויטש
תאריך תחילת הכהונה	19 בפברואר 2014	1 באפריל 2000	11 בינואר 2011	1 ביוני 2006
ת.ז.	024934861	53393260	55441315	056346299
תאריך לידה	19 במרס 1970	21 במאי 1955	22 באוגוסט 1958	6 בפברואר 1960
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	מנהלת כללית של הבנק	סגן מנהל כללי בכיר; חשב – חשבונאי ראשי וראש מערך החשבות של הבנק	סגן מנהל כללי בכיר; ראש החטיבה הבנקאית של הבנק	סגנית מנהל כללי בכירה; היועצת המשפטית הראשית וראשת מערך הייעוץ המשפטי של הבנק
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו	יו"ר דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (החל מ-3/3/2014); יו"ר דירקטוריון Discount Bancorp Inc. (החל מ-25/3/2014); דירקטורית ב-Israel Discount Bank of New York (החל מ-25/3/2014)	דירקטור בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (החל מ-07/2012); דירקטור בבדל שרותי מחשב ומנהלה בע"מ (החל מ-2/2002); דירקטור בחברת נדבך לנדל"ן והשקעות בע"מ (החל מ-11/2002); דירקטור ב- Discount Reinsurance International Limited, Guernsey (החל מ- 3/2008); דירקטור בדיינרס קלוב ישראל בע"מ (החל מ-07/2011)	יו"ר דירקטוריון כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל מ-17/6/2013)	דירקטורית בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (החל מ-8/2013); דירקטורית ב- IDB (Swiss) Bank Ltd. (החל מ-14/3/2014)
בעל עניין בתאגיד	כן	לא	לא	לא
"בן משפחה" של נושא משרה בכירה אחר או של "בעל עניין" בתאגיד	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים Northwestern University, U.S.A; בוגרת כלכלה וניהול, אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל-אביב	אקדמאית בוגר מדעי החברה והרוח, האוניברסיטה הפתוחה	אקדמאית בוגרת משפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים
תעודות מקצועיות		רואה חשבון		עורכת דין
ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות	משנה למנכ"ל וחברת הנהלה הממונה על החטיבה הקמעונאית, בנק הפועלים בע"מ (31/10/2013-2009); משנה למנכ"ל וחברת הנהלה הממונה על חטיבת האסטרטגיה, בנק הפועלים בע"מ (9/2009-12/2007); יו"ר דירקטוריון פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ (10/2013-2011); יו"ר דירקטוריון פועלים אופקים בע"מ (10/2013-2011); דירקטורית בישראכרט בע"מ (10/2013-2003); דירקטורית ביורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (2003-10/2013); יו"ר דירקטוריון תעודה חברה פיננסית בע"מ (2011-2010)	דירקטור בכרטיסי אשראי לישראל בע"מ (6/2011-6/2010); דירקטור בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (6/2012-9/1999)	יו"ר דירקטוריון בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (3/2011-28/6/2012); יו"ר דירקטוריון דיינרס קלוב ישראל בע"מ (16/6/2013-1/2012); יו"ר דירקטוריון אייס אוטו דיפו בע"מ (12/2010-9/2009)	דירקטורית חליפה של דירקטור מטעם הבנק המכהן בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (החל מ-1/7/2013); יו"ר דירקטוריון דיסקונט נאמנות בע"מ (יו"ר 10/2011-2/2008 דירקטורית 1/2008-10/2011)

שם	אורי לוין	רן עוז	יאיר אבידן	אורית אלסטר
תאריך תחילת הכהונה	7 במאי 2014	20 בינואר 2015	9 ביוני 2010	21 במרס 2011
ת.ז.	029508835	022832588	056131618	059618587
תאריך לידה	5 באוגוסט 1972	13 בדצמבר 1966	5 בדצמבר 1959	4 באפריל 1965
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	סגן מנהל כללי בכיר; ראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים של הבנק	סגן מנהל כללי בכיר; ראש חטיבת שווקים פיננסיים של הבנק	סגן מנהל כללי; מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים של הבנק	סגנית מנהל כללי; ראשת החטיבה העסקית של הבנק
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו		יו"ר דירקטוריון דיסקונט מנפיקים בע"מ (החל מ-20/1/2015); יו"ר דירקטוריון חברה לרשומים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (החל מ-20/1/2015); דירקטור, דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (דש"ה) (החל מ-25/2/2015)		דירקטורית ב-Discount Bancorp Inc. (החל מ-12/2012); דירקטורית ב Israel Discount Bank Of New York (החל מ-2/2013)
בעל עניין בתאגיד	לא	לא	לא	לא
"בן משפחה" של נושא משרה בכירה אחר או של "בעל עניין" בתאגיד	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים (התמחות במימון) (בהצטיינות), London Business School; בוגר הנדסת חשמל ואלקטרוניקה ומדעי המחשב (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים (התמחות במימון) וכלכלה (בדגש על מיקרו כלכלה ותורת המשחקים) (בהצטיינות), האוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר כלכלה וחשבונאות (בהצטיינות), האוניברסיטה העברית בירושלים	אקדמאית מוסמך במנהל ומנהיגות בחינוך (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב; מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; בוגר בכלכלה וסטטיסטיקה (בהצטיינות), אוניברסיטת תל-אביב	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב (התמחות במימון וחשבונאות); בוגרת במשפטים (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב; בוגרת בכלכלה, אוניברסיטת תל אביב
תעודות מקצועיות		רואה חשבון		עורכת דין
ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות	מנכ"ל ISP Group שוויץ וישראל (2010-5/2014); חבר הנהלת החטיבה העסקית, מנהל שיווק, פיתוח עסקי ואסטרטגיה בבנק הפועלים בע"מ (2008-2010); בעלים ודירקטור של חברת אורי לוין ניהול ואחזקות בע"מ	דירקטור בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (החל מה-20/1/2015); שותף בקרן יוולה (12/2014-1/2014); חבר הנהלה, משנה למנהל הכללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO בבנק הפועלים בע"מ (2009-2013); דירקטור בישראכרט (2009-12/2014); דירקטור ביורופיי (2009-2014); דירקטור בפועלים אקספרס (2009-2014); מ"מ יו"ר דירקטוריון פועלים שוקי הון (2009-2013); מ"מ יו"ר דירקטוריון פועלים שוקי הון בית השקעות (2009-2013); מ"מ יו"ר דירקטוריון פועלים שוקי הון השקעות אחזקות (2009-2013); דירקטור בשור הא (2009-2013); יו"ר דירקטוריון פועלים שירותי נאמנות (2012-2013); יו"ר דירקטוריון דיור ב.פ (2009-2013); דירקטור ובעלים של רן עוז השקעות בע"מ (החל מ-2013)	דירקטור בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (1998 - 8/2010); סגן ראש החטיבה העסקית, בנק דיסקונט לישראל בע"מ (1/2008 - 2010); מנהל אגף שלוחות חו"ל ומידע ניהולי, בנק דיסקונט לישראל בע"מ (8/2006 - 1/2010)	מנהלת אגף חברות גדולות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (1/2007 - 3/2011)

שם	יפית גריאני	לוי הלוי	אברהם (אבי) לוי	ניר אבל
תאריך תחילת הכהונה	13 באפריל 2014	1 ביוני 2014	28 באוגוסט 2011	18 במאי 2011
ת.ז.	023608763	024811770	22649644	056220106
תאריך לידה	3 במאי 1968	17 בפברואר 1970	9 בנובמבר 1966	5 ביוני 1960
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	סגנית מנהל כללי; ראשת חטיבת משאבי אנוש ונכסים	סגן מנהל כללי; ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול של הבנק	סגן מנהל כללי ראש חטיבת נכסי לקוחות של הבנק	סגן מנהל כללי מבקר פנימי של הבנק
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו	יו"ר דירקטוריון דיסקונט גמל בע"מ (החל מ-4/5/2014); יו"ר דירקטוריון נדבך לנדל"ן והשקעות בע"מ (החל מ-15/5/2014); יו"ר דירקטוריון נכסי הר לוי בע"מ (החל מ-15/5/2014); דירקטורית בבד"ל שירותי מחשב ומנהלה בע"מ (החל מ-15/5/2014)	יו"ר דירקטוריון בד"ל שירותי מחשב ומנהלה בע"מ (החל מ-13/8/2014); דירקטור בדיסקונט גמל בע"מ (החל מ-5/6/2014)	יו"ר דירקטוריון דיסקונט נאמנות בע"מ (החל מ-2/2012, דירקטור החל מ-10/2011); יו"ר דירקטוריון IDB (Swiss) Bank Ltd. (החל מ-14/3/2014, דירקטור החל מ-03/2012)	מבקר פנימי בחלק מחברות הבת של הבנק
בעל עניין בתאגיד	לא	לא	לא	לא
"בן משפחה" של נושא משרה בכירה אחר או של "בעל עניין" בתאגיד	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים (מימון), אוניברסיטת בר אילן; בוגרת סטטיסטיקה וחקר ביצועים (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב; בוגרת כלכלה (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת בר אילן; בוגר משפטים, המרכז הבינתחומי הרצליה	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן; בוגר כלכלה, אוניברסיטת תל-אביב.	אקדמאית בוגר כלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים
תעודות מקצועיות			קורסים מקצועיים: קורס להכשרת מנהלים בכירים וקורס ייעוץ מוצרים נגזרים (בנק הפועלים)	רואה חשבון
ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות	מנהלת אגף חברות גדולות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (2/2011-4/2014); מנהלת עסקים בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (3/2011-6/2003)	משנה למנכ"ל, מנהל אגף מערכות מידע וטכנולוגיה במנורה מבטחים בע"מ (2011-2014); מנהל אגף פיתוח בבנק הפועלים בע"מ (2009-2011); בעלים ודירקטור של חברת ש.ל. הלוי אחזקות בע"מ (חברה לא פעילה)	יו"ר דירקטוריון חברה לרישומים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (3/2012-8/2013); מנהל סניף לונדון, בנק הפועלים (2007-6/2011); דירקטור BHI Jersey (2007-6/2011); דירקטור Hapoalim International N.V. (2007-6/2011); דירקטור British – Israel Chamber of Commerce (2009-6/2011)	מבקר פנימי ראשי, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ (8/2006-3/2011).

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לחוק החברות, על הדירקטוריון לקבוע את המספר המזערי הנדרש של דירקטורים שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמשמעות מונח זה בסעיף 240 לחוק החברות. בהתאם, קבע דירקטוריון הבנק כי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, שיכהנו בדירקטוריון, יהיה שלושה, וכי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, שיכהנו בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות הכספיים של הבנק, יהיה אחד.

לאחר מועדי החלטות הדירקטוריון כאמור, עודכנה הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים, ולפיה, לפחות חמישית מכלל הדירקטורים ולפחות שני דירקטורים מבין חברי ועדת הביקורת צריכים להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, והבנק פועל בהתאם.

במועד הדיווח, מספר הדירקטורים, שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" הינו 12 (מתוך 13) ומספר הדירקטורים בעלי "מומחיות חשבונאית ופיננסית", אשר הינם חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, הינו 5 (מתוך 6).

פרטים אודות הדירקטורים שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" והרקע העובדתי שבגינו ניתן לראותם כבעלי מומחיות זו נכללו לעיל במסגרת הפרק: "פרטים אודות חברי הדירקטוריון".

תיקון תקנון הבנק – הוראות בעניין מינוי דירקטורים

בעקבות הפיכת הבנק לבנק בלא גרעין שליטה, פנה המפקח על הבנקים לבנק בעניין תיקון תקנון הבנק. על פי תקנון הבנק, במועד פניית המפקח, תקופת כהונתו של דירקטור, שאינו דירקטור חיצוני, היתה עד לאסיפה השנתית הבאה. בנסיבות היות הבנק בנק בלא גרעין שליטה, חילופים תכופים של חברים בדירקטוריון עלולים לגרוע מאפקטיביות תפקודו ובשל מורכבות פעילותו של תאגיד בנקאי, סבר המפקח, כי יש מקום לשקול כי תקופת כהונתו של דירקטור, שאינו חיצוני, תהיה בת שלוש שנים.

בהמשך לכך, ביום 29 ביוני 2014, אישרה אסיפה מיוחדת של בעלי המניות של הבנק תיקון הוראות תקנון הבנק ביחס למינויים, כהונתם והפסקת כהונתם של חברי דירקטוריון הבנק, כמפורט בדוחות מיידיים מהימים 13 במאי 2014 ו-29 ביוני 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-062172, 2014-01-101508 ו-2014-01-101550, בהתאמה), שהמידע המפורט בהם בעניין זה מובא כאן על דרך ההפניה.

במסגרת התיקון נקבע כי משך כהונתו של דירקטור תהיה שלוש שנים ממועד תחילת הכהונה, במקום מינוי מידי שנה. במקביל נקבע, כי האמור בתקנה בנוסחה המתוקן, לא יחול על דירקטורים שכיהנו בבנק ערב הפיכתו לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. עוד נקבע במסגרת התיקון, כי על אף האמור בכל תקנה אחרת בתקנון ובכפוף לדין, לא יוחלפו באסיפה שנתית מעל מחצית מהדירקטורים שכיהנו סמוך לאחר האסיפה השנתית הקודמת, אלא אם ניתן לכך אישור המפקח על הבנקים.

הודעה ופניה לציבור מטעם הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים

חוק הבנקאות רישוי, התשמ"א-1981, קובע כי הנגיד ימנה ועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים, שבין תפקידיה הצעת מועמדים לכהונת דירקטורים בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. (לפרטים נוספים, ראו בדוח שנתי 2013, עמ' 161-162).

ביום 13 במאי 2014 פרסמה הוועדה לעניין בנק דיסקונט הודעה לציבור בדבר האפשרות להגיש בקשות מועמדות למינוי לכהונת דירקטור בבנק עד ליום 29 במאי 2014.

האסיפה הכללית השנתית התבקשה לבחור 8 דירקטורים מתוך 10 מועמדים שהוצעו על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים. לפרטים אודות הדירקטורים שנבחרו ראו "שינויים בדירקטוריון" להלן.

הנחיות המפקח על הבנקים

במכתבו מיום 25 ביוני 2014, הודיע המפקח על הבנקים לבנק, כי הוא מאשר, מתוקף סמכותו לפי סעיף 11ה(א)(5) לפקודת הבנקאות-1941, כי באסיפת בעלי המניות השנתית הקרובה (2014) יוחלפו מעל מחצית מהדירקטורים שכיהנו סמוך לאחר האסיפה השנתית הקודמת, כך שמספר המשרות הפנויות לכהונה בדירקטוריון הבנק יהיה שמונה (כולל הוספת דירקטור - ראו "תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 - דירקטוריון" בסעיף "חקיקה ופיקוח" לעיל).

שינויים בדירקטוריון

מינוי דירקטורים. באסיפה השנתית של בעלי המניות של הבנק, שהתקיימה ביום 2 באוקטובר 2014, התקבלו החלטות בדבר מינוי דירקטורים, על פי המפורט להלן:

- למנות את ה"ה עידית לוסקי, אילן בירן, ברוך לדרמן ויהודה לוי כדירקטורים חיצוניים, כהגדרת המונח בחוק החברות, התשנ"ט-1999;
- למנות את ה"ה לינדה בן שושן, אריה אור לב, דוד לוינסון ושאול קוברינסקי כדירקטורים חיצוניים, כהגדרת המונח בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין.

הדירקטורים האמורים נבחרו מבין המועמדים אשר הוצעו על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים (ראו לעיל). לפרטים בדבר מועד תחילת כהונתם של הדירקטורים הנבחרים, ראו סעיף "פרטים אודות חברי הדירקטוריון" לעיל.

בעניינו של מר יהודה לוי - פרופ' יצחק סוארי, המכהן כיו"ר קבוצת אלייד, הוא גיסו של מר לוי. הואיל ולקבוצת אלייד קשרים עסקיים עם קבוצת דיסקונט, עשוי הדבר להוות "זיקה" כמשמעה בסעיף 240 (ב) לחוק החברות. בסיכום הדיונים שקיימו ועדת הביקורת ומליאת הדירקטוריון הוחלט לאשר, בהתחשב במכלול הנסיבות, כי הקשרים העסקיים בין קבוצת אלייד לבין קבוצת הבנק הינם זניחים, הן מבחינת המועמד והן מבחינת הבנק.

בעניינו של מר שאול קוברינסקי - כלתו של מר קוברינסקי מועסקת באגף ערוצים ישירים בבנק, במעמד של עובדת ארעית, כשנתיים. קשר זה עשוי להוות "זיקה" מכוח הגדרת "זיקה" שבסעיף 11 ה(ה) לפקודת הבנקאות, אלא אם נקבע על ידי ועדת הביקורת, כי מדובר בקשרים זניחים. בסיכום הדיון שקיימה ועדת הביקורת הוחלט לאשר, בהתחשב במכלול הנסיבות, כי יחסי העבודה בין כלתו של מר קוברינסקי לבין הבנק הינם קשרים זניחים, הן מבחינת המועמד והן מבחינת הבנק.

הכל כמפורט בדוחות מיידיים מהימים 21 בספטמבר 2014 ו-2 באוקטובר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-161718 ו-2014-01-169593, בהתאמה).

סיום כהונה של דירקטורים. ביום 2 באוקטובר 2014, הסתיימה כהונתם של ה"ה עליזה רוטברד וחורחה ספרן, וביום 1 בנובמבר 2014 הסתיימה כהונתו של מר אילן עייש, הכל כמפורט בדוחות מיידיים מיום 26 באוגוסט 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-142917, 2014-01-142911 ו-2014-01-142923, בהתאמה).

יו"ר הדירקטוריון, הדירקטוריון והמנהלת הכללית מודים לה"ה ספרן, עייש ורוטברד על פועלם ותרומתם בתקופת כהונתם בבנק ומאחלים הצלחה לדירקטורים שמונו לכהונה בבנק.

המידע המפורט בכל הדוחות המיידיים שנזכרו בסעיף זה לעיל, מובא כאן על דרך ההפניה.

המנהלת הכללית

ביום 19 בפברואר 2014, החלה גב' לילך אשר-טופילסקי את כהונתה כמנהלת הכללית של הבנק והחליפה את מר ראובן שפיגל, שסיים את כהונתו באותו מועד. הכל כמפורט בדוחות מיידיים מהימים 21 באוגוסט 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-123042), 17 באוקטובר 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-168351) ו-19 בפברואר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-42298). המידע המפורט בדוחות המיידיים שנזכרו בסעיף זה לעיל, מובא כאן על דרך ההפניה.

שינויים בהנהלה

ביום 13 באפריל 2014 החלה גב' יפית גריאני את כהונתה כחברת הנהלה, בתואר סמנכ"ל, בתפקיד ראשת חטיבת התפעול והלוגיסטיקה. גב' גריאני החליפה את מר שלמה אבידן, שסיים את כהונתו באותו מועד, הכל כמפורט בדוחות מיידיים מיום 13 באפריל 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-045255 ו-2014-1-045288) ומיום 4 במרס 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-004530).

ביום 7 במאי 2014 החל מר אורי לוין את כהונתו כחבר הנהלה, בתואר סמנכ"ל בכיר, בתפקיד ראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים (קודם לכן: חטיבת אסטרטגיה, שיווק ושירות), הכל כמפורט בדוחות מיידיים מיום 31 במרס 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-032238) ומיום 5 במאי 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-057390).

ביום 1 ביוני 2014, החל מר לוי הלוי את כהונתו כחבר הנהלה, בתואר סמנכ"ל, בתפקיד ראש חטיבת טכנולוגיות. מר הלוי החליף את מר שי ורדי, שסיים את כהונתו באותו מועד, הכל כמפורט בדוחות המיידיים מיום 1 ביוני 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-080736 ו-2014-01-080715), ומיום 7 באפריל 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-041484).

בישיבת דירקטוריון שהתקיימה ביום 27 ביולי 2014, נמסר, כי מר יוסי פרץ, סמנכ"ל, ראש מערך משאבי אנוש, החליט לפרוש מהבנק, וכי סיום כהונתו יהיה ביום 1 באוגוסט 2014, הכל כמפורט בדוח המיידי מיום 28 ביולי 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-121707). ביום 1 באוגוסט 2014, סיים מר פרץ את כהונתו, כמפורט בדוח מיידי מיום 3 באוגוסט 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-125175). במקביל, מונתה גב' יפית גריאני כראש חטיבת משאבי אנוש ונכסים. לפרטים נוספים ראו "שינויים במבנה הארגוני" בסעיף "משאבי אנוש" לעיל.
ביום 9 בדצמבר 2014 הודיע מר יגאל רונאי, סמנכ"ל, ראש חטיבת שווקים פיננסיים, על החלטתו לפרוש מתפקידו בבנק. כמפורט בדוח מיידי מיום 9 בדצמבר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-218286). מר רונאי סיים את כהונתו ביום 20 בינואר 2015, כמפורט בדוח מיידי מיום 19 בינואר 2015 (מס' אסמכתא 2015-01-014800). בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 22 בדצמבר 2014, הוחלט לאשר את מינויו של מר רן עוז, כחבר הנהלה, בתואר סמנכ"ל בכיר, לתפקיד ראש חטיבת שווקים פיננסיים. מר עוז החל את כהונתו ביום 20 בינואר 2015, הכל כמפורט בדוחות מיידים מיום 22 בדצמבר 2014, ומיום 19 בינואר 2015 (מס' אסמכתא: 2014-01-227628 ו-2015-01-014803).
המידע המפורט בדוחות המיידיים שנזכרו בסעיף זה, מובא כאן על דרך ההפניה.
יו"ר הדירקטוריון, הדירקטוריון והמנהלת הכללית מודים לחברי ההנהלה שסיימו את כהונתם על פועלם ותרומתם בתקופת כהונתם בבנק ומאחלים הצלחה לחברי ההנהלה החדשים.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

בשנת 2014 קיים הדירקטוריון 36 ישיבות. כן התקיימו 106 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.
הדירקטוריון מודה למנהלת הכללית, לחברי ההנהלה, לעובדי הבנק ולעובדי חברות הקבוצה והנהלותיהן, על פועלם לקידום הבנק והקבוצה.

ד"ר יוסי בכר
יו"ר הדירקטוריון

לילך אשר-טופילסקי
המנהלת הכללית

9 במרס 2015

נספח לדוח הדירקטוריון

חלק א': פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך

1. איגרות חוב זמינות למכירה - נתונים לפי ענפי משק

להלן פרטים בדבר התפלגות איגרות החוב בתיק הזמין למכירה, בחתך של ענפי משק:

	31 בדצמבר 2014			
			רווח כולל אחר מצטבר	
	עלות מופחתת	שווי הוגן	רווחים	הפסדים
	במיליוני שקלים חדשים			
איגרות חוב לא ממשלתיות				
ענפים שונים*	857	868	18	7
שרותים פיננסיים(1)	10,233	10,239	94	88
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות	**11,090**	**11,107**	**112**	**95**
איגרות חוב ממשלתיות				
ממשלת ישראל	14,223	14,637	420	6
ממשלות אחרות	1,536	1,538	3	1
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות	**15,759**	**16,175**	**423**	**7**
סך-הכל איגרות חוב בתיק הזמין למכירה	**26,849**	**27,282**	**535**	**102**
	31 בדצמבר 2013			
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות	**11,082**	**10,845**	**125**	**362**
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות	**19,858**	**20,263**	**419**	**14**
סך-הכל איגרות חוב בתיק הזמין למכירה	**30,940**	**31,108**	**544**	**376**

* בקבוצה האמורה אין ענף שהשווי ההוגן של ההשקעה באיגרות חוב הכלולות בו עולה על 398 מיליון ש"ח.

(1) ראו בעמוד הבא.

1. איגרות חוב זמינות למכירה – נתונים לפי ענפי משק (המשך)

(1) להלן פירוט איגרות חוב בענף שירותים פיננסיים בתיק הזמין למכירה:

	31 בדצמבר 2014			
		רווח כולל אחר מצטבר		
	עלות מופחתת	שווי הוגן	רווחים	הפסדים
	במיליוני שקלים חדשים			
בנקים וחברות החזקה בנקאיות[2]	2,320	2,357	43	6
ביטוח וגמל	83	85	2	–
Ginnie Mae	3,530	3,515	20	35
Freddie Mac	1,220	1,213	8	15
Fannie Mae	2,650	2,639	18	29
אחרים*	430	430	3	3
סך-הכל שירותים פיננסיים	**10,233**	**10,239**	**94**	**88**

*בקבוצה האמורה אין השקעה באיגרות חוב העולה על 59 מיליון ש"ח.

(2) להלן פירוט לפי אזורים גיאוגרפיים של ההשקעה באיגרות חוב של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה:

צפון אמריקה[3]	53	55	2	–
מערב אירופה[4]	1,621	1,648	33	6
ישראל	434	438	4	–
אוסטרליה	210	214	4	–
אחר	2	2	–	–
סך-הכל בנקים וחברות החזקה בנקאיות	**2,320**	**2,357**	**43**	**6**

(3) להלן פירוט בחתך דירוגים של ההשקעה באיגרות חוב של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה בצפון אמריקה:

דירוג				
AA	34	36	2	–
+A עד -A	19	19	–	–
סך-הכל	**53**	**55**	**2**	**–**

(4) להלן פירוט בחתך מדינות של ההשקעה באיגרות חוב של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה במערב אירופה:

אנגליה	538	552	18	4
שוויץ	235	238	3	–
שבדיה	82	83	1	–
צרפת	337	342	5	–
הולנד	177	182	5	–
אחר*	252	251	1	2
סך-הכל	**1,621**	**1,648**	**33**	**6**

* סכומי שווי הוגן הנמוכים מ-100 מיליון ש"ח למדינה.

2. איגרות חוב מוחזקות לפדיון - נתונים לפי ענפי משק

להלן פרטים אודות התפלגות איגרות החוב המוחזקות לפדיון, בחתך של ענפי משק:

	31 בדצמבר 2014			
	עלות מופחתת	שווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן
	במיליוני שקלים חדשים			
איגרות חוב לא ממשלתיות				
ענפים שונים	68	68	–	–
שרותים ציבוריים וקהילתיים	*1,928	2,030	105	3
שרותים פיננסיים(1)	1,490	1,495	25	20
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות	**3,486**	**3,593**	**130**	**23**
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות	**3,495**	**3,859**	**364**	**–**
סך-הכל איגרות חוב בתיק לפדיון	**6,981**	**7,452**	**494**	**23**
	31 בדצמבר 2013			
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות	**3,436**	**3,408**	**87**	**115**
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות	**3,738**	**4,016**	**278**	**–**
סך-הכל איגרות חוב בתיק לפדיון	**7,174**	**7,424**	**365**	**115**
(1)להלן פירוט איגרות חוב מוחזקות לפדיון בענף שירותים פיננסיים:				
Ginnie Mae	432	433	7	6
Freddie Mac	509	505	2	6
Fannie Mae	244	238	–	6
סוכנויות ממשלתיות אחרות	99	98	–	1
אחרים**	206	221	16	1
סך-הכל שירותים פיננסיים	**1,490**	**1,495**	**25**	**20**

*רוב רובו של הסכום הינו השקעת אי די בי ניו יורק באג"ח מוניציפליות בארה"ב. מזה, שלושת ההשקעות הגדולות ביותר הינן בסכום של 184-230 מיליון ש"ח כל אחת, באיגרות חוב של עירית ניו יורק, של תאגיד המים של עירית ניו יורק, ושל מדינת ניו יורק.

** בקבוצה האמורה אין איגרת חוב שהשווי ההוגן שלה עולה על 93 מיליון ש"ח.

3. איגרות חוב למסחר - נתונים לפי ענפי משק

להלן פרטים אודות התפלגות איגרות חוב בתיק למסחר, בחתך של ענפי משק:

	31 בדצמבר 2014			
	עלות מופחתת	שווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
	במיליוני שקלים חדשים			
איגרות חוב לא ממשלתיות				
ענפים שונים[1]	52	52	–	–
שרותים פיננסיים	68	68	–	–
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות	**120**	**120**	**–**	**–**
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות	**1,262**	**1,278**	**19**	**3**
סך-הכל איגרות חוב בתיק למסחר	**1,382**	**1,398**	**19**	**3**
	31 בדצמבר 2013			
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות	**157**	**155**	**1**	**3**
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות	**2,024**	**2,023**	**2**	**3**
סך-הכל איגרות חוב בתיק למסחר	**2,181**	**2,178**	**3**	**6**

הערה:

(1) בקבוצה האמורה אין ענף שהשווי ההוגן של ההשקעה באיגרות חוב הכלולות בו עולה על 26 מיליון ש"ח.

4. חשיפה לניירות ערך מגובי משכנתאות למסחר (CMBS)

אי די בי ניו יורק מחזיק באיגרות חוב מגובות משכנתאות למסחר (CMBS) בסך כולל של כ-64 מיליון ש"ח חשיפה מאזנית ליום 31 בדצמבר 2014, בדומה ליום 31 בדצמבר 2013. איגרות החוב מסווגות לתיק המוחזק לפדיון, פרט לאיגרת חוב אחת המסווגת לתיק הזמין למכירה. ניירות ערך אלה מסווגים בענף שירותים פיננסיים. הבטחונות בגין ניירות ערך אלה כולם בארצות הברית.

לא קיימת ירידת ערך בגין הניירות האמורים ליום 31 בדצמבר 2014.

חשיפות האיגוח הכלולות בטבלה להלן אינן כוללות ניירות ערך מגובים במשכנתאות של הסוכנויות של ממשלת ארה"ב (FHLMC, FNMA, GNMA) וזאת בשל העובדה שכל השכבות של ניירות הערך האמורים משקפים סיכון אשראי זהה.

להלן פירוט החשיפות בגין CMBS:

	ליום 31 בדצמבר 2014			ליום 31 בדצמבר 2013		
מועד פדיון	עלות מופחתת	שווי הוגן	שווי מאזני	עלות מופחתת	שווי הוגן	שווי מאזני
	במיליוני שקלים חדשים					
2040-2039	10	11	10	8	10	8
2047-2045	5	5	5	5	5	5
2051-2049	50	51	49	51	57	51
סך-הכל	**65**	**67**	**64**	**64**	**72**	**64**

חלק ב': טבלת קשר בין דרישות הגילוי על פי הנדבך השלישי לבין המידע שנכלל בדוח

במטרה לרכז את המידע שנדרש בהוראת השעה, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח טבלת קשר בין דרישות הגילוי בהוראה לבין סעיפי דוח הדירקטוריון או הביאורים לדוחות הכספיים בהם נכלל המידע הנדרש בדוח השנתי. בטבלה המובאת להלן ניתנים הפרטים שנדרשו כאמור.

מס' טבלה	נושא	מיקום*	מס' עמוד
טבלה 1	תחולת היישום	באזל II– יישום המלצות ועדת באזל בישראל	120–117
טבלה 2	מבנה ההון – גילוי איכותי וכמותי	האמצעים ההוניים ביאור 14 (4) לדוחות הכספיים מסמך האינטרנט – חלק א' ו–ב'	37–34 369
טבלה 3 א	הלימות ההון – גילוי איכותי	האמצעים ההוניים	37–34
טבלה 3 ב,ד,ה,ו	הלימות ההון – גילוי כמותי	האמצעים ההוניים ביאור 14 (2) לדוחות הכספיים מסמך האינטרנט – חלק ג'	37 367
טבלה 3 ז, ח, ט	הלימות הון – גילוי כמותי	האמצעים ההוניים ביאור 14 (1), 14 (3) לדוחות הכספיים	37 368–367
סעיף 824	גילוי איכותי כללי	מדיניות ניהול הסיכונים ומטרותיה, מבנה וארגון פונקצית ניהול הסיכונים, הגורמים המעורבים בניהול הסיכונים	120–109
טבלה 4 א	סיכון אשראי – גילוי איכותי	ניהול סיכוני אשראי	133–121
טבלה 4 ב	סיכון אשראי – חשיפות לפי סוגים עיקריים	ניהול סיכוני אשראי – גילוי כמותי לסיכון האשראי	127
טבלה 4 ג	סיכון אשראי – חשיפות לפי אזורים גיאוגרפים עיקריים	תוספת ו' לסקירת הנהלה	276–272
טבלה 4 ד	סיכון אשראי – חשיפות לפי צד נגדי	מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 4 ה	סיכון אשראי – חשיפות לפי יתרת תקופה חוזית לפרעון	מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 4 ו	סיכון אשראי – חובות בעייתיים	תוספת ה' לסקירת הנהלה	271–270
טבלה 4 ז	סיכון אשראי – חובות בעייתיים לפי אזורים גיאוגרפיים עיקריים	תוספת ו' לסקירת הנהלה	276–272
טבלה 4 ח	סיכון אשראי – תנועה בהפרשה להפסדי אשראי	ביאור 4 א' לדוחות הכספיים	336–333
טבלה 5	סיכון אשראי – גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית	מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 7	הפחתת סיכוני אשראי	מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 8	גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי	ניהול סיכוני אשראי – גילוי כללי לגבי חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי מסמך האינטרנט – חלק ג'	129–127
טבלה 9	חשיפות איגוח	ניהול סיכוני אשראי – חשיפות איגוח מסמך האינטרנט – חלק ג'	129
טבלה 10	סיכון שוק	ניהול סיכוני השוק והנזילות	145–133
טבלה 12	סיכון תפעולי	סיכונים תפעוליים	149–145
טבלה 13	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 14	סיכון ריבית בתיק הבנקאי	ניהול סיכוני השוק והנזילות	145–133
טבלה 15	תגמול – גילוי בגין התגמול בבנק	מסמך האינטרנט – חלק ג'	

* המיקום הינו בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" או בביאור לדוחות הכספיים, אלא אם צוין במפורש אחרת.

חלק ג': פירוטים נוספים

1. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

סיכוני האשראי במכשירים פיננסיים. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה בגורמי סיכון מיוחדים ובהם סיכוני אשראי. ייחודיותו של סיכון האשראי בעסקאות אלה נובעת מכך שהסכום הנקוב של העסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי הכרוך בה. לפרטים נוספים ראו לעיל "גילוי כללי לגבי חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי" בסעיף "ניהול סיכוני האשראי".
בביאור 20 לדוחות הכספיים, מובאים פרטים בדבר הפעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון. בחלק ב' של הביאור האמור, מובאים פרטים בדבר סיכון אשראי בגין נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, על בסיס מאוחד. להלן יובאו פירוטים נוספים לנתונים המובאים בחלק ב' האמור של הביאור.

(1) להלן פירוט בחתך דירוגים של יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים בעסקאות שהצד הנגדי בהן הוא בנקים:

	ליום 31 בדצמבר 2014	ליום 31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים	
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים – כנגד בנקים זרים		
בדירוג AA-	407	446
בדירוג A+	193	36
בדירוג A	817	921
בדירוג A-	466	182
בדירוג BBB+	243	160
בדירוג BBB	–	1
בדירוג BBB-	32	–
לא מדורגים	18	18
סך-הכל כנגד בנקים זרים	**2,176**	**1,764**
סך-הכל כנגד בנקים ישראלים	**1,232**	**1,093**
סך-כל היתרות המאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים	**3,408**	**2,857**

(2) להלן, פירוט בחתך דירוגים של סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים בעסקאות שהצד הנגדי בהן הוא בנקים:

	ליום 31 בדצמבר 2014	ליום 31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים	
יתרות חוץ מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים – כנגד בנקים זרים		
בדירוג AA-	19	105
בדירוג A+	18	6
בדירוג A	90	134
בדירוג A-	11	15
בדירוג BBB+	16	19
בדירוג BBB	6	3
לא מדורגים	–	1
סך-הכל כנגד בנקים זרים	**160**	**283**
סך-הכל כנגד בנקים ישראלים	**79**	**50**
סך-כל היתרות החוץ מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים	**239**	**333**

1. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (המשך)

(3) להלן, פירוט לעמודת "אחרים" בביאור 20 ב' לדוחות הכספיים, בחתך סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

	ליום 31 בדצמבר 2014	ליום 31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים	
חקלאות	2	2
תעשיה:		
מכונות, ציוד חשמלי ואלקטרוני	200	18
כרייה, תעשיה כימית ומוצרי נפט	67	101
אחר	26	38
סך-הכל תעשיה	293	157
בינוי ונדל"ן:		
רכישת נדל"ן לבניה	71	55
אחזקות נדל"ן	6	39
אחר	9	11
סך-הכל בינוי ונדל"ן	87	105
חשמל ומים	143	417
מסחר	45	67
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	2	1
תחבורה ואחסנה	55	53
תקשורת ושירותי מחשב	55	10
שירותים פיננסיים:		
מוסדות כספיים (למעט בנקים)	193	263
לקוחות פרטיים הפעילים בשוק ההון	105	405
מוסדות אחזקה פיננסיים	220	183
שירותי ביטוח וקופות גמל	201	185
סך-הכל שירותים פיננסיים	718	1,036
שירותים עסקיים ואחרים	33	77
שירותים ציבוריים וקהילתיים	20	3
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	–	–
אנשים פרטיים - אחר	66	27
סך-הכל	**1,520**	**1,955**
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים ובגין בטחון במזומן שהתקבל	(458)	(444)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	**1,062**	**1,511**

2. סיכוני אשראי בגין מימון ממונף

להלן יובאו נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין רכישת אמצעי שליטה שכל אחת מהן עולה על סך של 50 מיליון ש"ח.

חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענפי משק של התאגיד הנרכש:

	אשראי מאזני ליום	
	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
הענף	**במיליוני שקלים חדשים**	
תעשיה	919	*1,383
בינוי ונדל"ן	806	1,364
חשמל ומים	–	26
מסחר	349	510
תחבורה ואחסנה	134	194
תקשורת ושירותי מחשב	282	134
שירותים פיננסיים	137	*317
סך-הכל	**2,627**	**3,928**

* סווג מחדש בשל מיון חשיפה בין ענפים שונים.

החשיפה בגין מימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2014, הסתכמה ב-2,627 מיליון ש"ח לעומת 3,928 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013, ירידה בשיעור של 33.1%.

יתרת החשיפה המוצגת בטבלה לעיל הינה בניכוי מחיקות חשבונאיות בהתאם להוראת חובות פגומים.

החשיפה החוץ מאזנית בגין עסקאות מימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-499 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 541 מיליון ש"ח).

3. מדרגות אשראי מעל 800 מיליון ש"ח - פירוט נוסף

בביאור 4 ד' מובאים פרטים בדבר אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור שמפרסם המפקח על הבנקים.

להלן פירוטים כלליים אודות הלווים הגדולים ביותר, שנכללו במדרגות העליונות (מעל 800 מיליון ש"ח) בביאור האמור[1] (מאוחד):

	ליום 31 בדצמבר	
	2014	2013
	באלפי שקלים חדשים	
תחום פעילות של הלווה:		
שירותים פיננסים[3]	3,975,550	2,026,158
חשמל ומים[2]	3,012,921	3,116,267
שירותים פיננסים[2][3]	2,900,447	3,944,944
שירותים פיננסים[3]	1,735,684	2,037,272
פעילויות בנדל"ן	1,263,138	1,208,772
שירותים פיננסים	840,036	–
שירותים פיננסים	601,462	1,232,928
תעשייה כימית	195,083	978,151

הערות:

(1) הנתונים דלעיל הינם נתוני "חבות" (כוללים גם נתוני מסגרות אשראי לא מנוצלות) ולפני הפרשה להפסדי אשראי.

(2) אחד מ-2 הלווים ב-2 המדרגות העליונות בשנת 2013.

(3) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות שהונפקו ע"י GNMA, FNMA ו-FHLMC.

4. ההבדלים העיקריים בין מתכונת הדיווחים הניהוליים לבין מתכונת הדיווח לציבור

נתוני המגזרים המוצגים בדוחות הכספים ובדוח הדירקטוריון נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בעניין זה. קיימים הבדלים מסוימים בין הדיווחים הניהוליים אשר מובאים בפני הנהלת הבנק, לבין נתוני המגזרים המובאים בדוחות הכספיים ומתכונתם.

הדיווחים להנהלת הבנק כוללים, בשלב זה, דיווח על נתוני החטיבה העסקית והחטיבה הבנקאית, ברמת בנק, עד לשורת הרווח לפני מס. נתוני החטיבה הבנקאית כוללים את מגזר הלקוחות במשקי הבית, מגזר העסקים הקטנים ומגזר הבנקאות המסחרית, נתוני החטיבה העסקית כוללים את מגזר הבנקאות העסקית ונתוני חטיבת נכסי לקוחות כוללים את מגזר הבנקאות הפרטית.

ישנם כאמור מספר הבדלים עיקריים בין הדיווחים להנהלה לבין הדיווח על המגזרים בדוחות הכספיים:

- הדיווח להנהלה אינו מתייחס להקצאת רווחי קופת הפיצויים כפי שנעשה בדיווח המגזרים בהתאם להוראות הדיווח לציבור;
- מגזר הפעילות הפיננסית כולל הן את הפעילות של ניהול הנוסטרו וניהול הסיכונים של הבנק, אשר נמצא תחת אחריות החטיבה הפיננסית, והן את ההשקעה בחברות הריאליות, שאינה מנוהלת על ידה, וכאמור, דיווחי הפעילות של מגזר זה אינם מוצגים בדיווחים האמורים להנהלה;
- בדיווח המגזרים על פי הוראות המפקח על הבנקים, מוקצה לכל מגזר הון רובד 1 והון רובד 2, בהתאם לנכסי הסיכון שלו, על חשבון המגזר הפיננסי.

להלן כימות של ההבדלים העיקריים בין מתכונת הדיווחים הניהוליים לבין מתכונת הדיווח לציבור המוכתבת בהוראות הדיווח לציבור:

	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	מגזר פיננסי	סך-הכל מאוחד
	במיליוני שקלים חדשים						
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
רווח (הפסד) נקי מדווח	(178)	192	370	153	(25)	84	596
רווח (הפסד) נקי בהתאם לדיווחים ניהוליים	(191)	188	380	156	(26)	89	596
הפרש	**13**	**4**	**(10)**	**(3)**	**1**	**(5)**	**–**
להלן מרכיבי ההפרש:							
רווח (הפסד) מהכנסות ריבית נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	(25)	(5)	(55)	(11)	(1)	97	–
רווחים מקופות הפיצויים	45	11	13	6	3	(78)	–
סך-הכל הכנסות שהועברו	20	6	(42)	(5)	2	19	–
הפרשה למסים (חיסכון במס)	7	2	(32)	(2)	1	24	–
הפרש	**13**	**4**	**(10)**	**(3)**	**1**	**(5)**	**–**
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
רווח (הפסד) נקי מדווח	(20)	202	278	170	(13)	257	874
רווח (הפסד) נקי בהתאם לדיווחים ניהוליים	(67)	187	261	161	(16)	348	874
הפרש	**47**	**15**	**17**	**9**	**3**	**(91)**	**–**
להלן מרכיבי ההפרש:							
רווח (הפסד) מהכנסות ריבית נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	4	6	4	6	–	(20)	–
רווחים מקופות הפיצויים	69	18	22	8	5	(122)	–
סך- הכל הכנסות שהועברו	73	24	26	14	5	(142)	–
הפרשה למסים (חיסכון במס)	26	9	9	5	2	(51)	–
הפרש	**47**	**15**	**17**	**9**	**3**	**(91)**	**–**

5. פירוט ההשקעה באיגרות חוב ממשלתיות

בביאור 3 לדוחות הכספיים מובאים, בין היתר, פרטים בדבר השקעה באיגרות חוב ממשלתיות בתיק המוחזק לפדיון, בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר, בחתך של איגרות חוב ומלוות של ממשלת ישראל ואיגרות חוב ומלוות של ממשלות זרות.

להלן יובאו נתונים בחתך של ממשלות בהתייחס לכלל תיק ניירות הערך:

	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
	הערך במאזן	שווי הוגן[1]	הערך במאזן	שווי הוגן[1]
	במיליוני שקלים חדשים			
של ממשלת ישראל	19,391	19,755	25,689	25,967
של ממשלת ארה"ב	1,166	1,166	159	159
של ממשלות אחרות	391	391[2]	176	176[2]
סך-הכל	**20,948**	**21,312**	**26,024**	**26,302**

הערות:

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) בין הממשלות האחרות אין ממשלה אחת שההשקעה באיגרות חוב ומילוות שלה ליום 31.12.2014 עולה על 115 מיליון ש"ח (31.12.2013: 51 מיליון ש"ח).

סקירת הנהלה

259 תוספת א' – מאזן מאוחד – מידע רב תקופתי

261 תוספת ב' – דוח רווח והפסד מאוחד – מידע רב תקופתי

262 תוספת ג' – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית – מאוחד

266 תוספת ד' – חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית – מאוחד

270 תוספת ה' – סיכון האשראי הכולל לציבור לפני ענפי משק על בסיס מאוחד

272 תוספת ו' – חשיפה למדינות זרות – מאוחד

277 תוספת ז' – מאזן מאוחד לסוף רבעון – מידע רב רבעוני

278 תוספת ח' – דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון – מידע רב רבעוני

280 הצהרת המנהלת הכללית

281 הצהרת החשבונאי הראשי

282 דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

תוספת א' - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

	ליום 31 בדצמבר				
	2014	2013	2012	2011	2010
	במיליוני שקלים חדשים				
נכסים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	31,694	25,319	24,100	30,329	18,187
ניירות ערך	37,353	41,325	46,001	42,898	37,176
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	466	102	387	145	45
אשראי לציבור	122,172	117,993	119,696	118,358	124,902
הפרשה להפסדי אשראי	(2,049)	(2,134)	(2,085)	(1,975)	(6,236)
אשראי לציבור, נטו	120,123	115,859	117,611	116,383	118,666
אשראי לממשלות	1,533	1,835	1,696	1,640	1,556
השקעות בחברות כלולות	142	1,668	1,724	1,591	1,660
בניינים וציוד	2,500	2,696	2,962	3,080	3,125
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	142	142	142	152	163
נכסים בגין מכשירים נגזרים	4,596	4,080	3,727	3,114	2,039
נכסים אחרים	3,505	3,277	2,662	3,132	2,937
נכסים המוחזקים למכירה	4,892	4,204	–	8	13
סך-כל הנכסים	**206,946**	**200,507**	**201,012**	**202,472**	**185,567**

תוספת א' - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי (המשך)

	ליום 31 בדצמבר				
	2014	2013	2012	2011	2010
	במיליוני שקלים חדשים				
התחייבויות והון					
פקדונות הציבור	152,903	148,928	151,935	153,368	138,011
פקדונות מבנקים	5,547	4,213	3,720	4,249	3,387
פקדונות הממשלה	872	972	1,005	925	461
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	3,984	3,644	5,452	6,700	7,227
כתבי התחייבות נדחים	10,638	11,664	12,284	12,239	12,294
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4,475	4,898	4,708	4,432	3,215
התחייבויות אחרות	10,235	9,719	9,774	9,538	9,829
התחייבויות המוחזקות למכירה	4,651	3,931	–	–	–
סך-כל ההתחייבויות	193,305	187,969	188,878	191,451	174,424
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	13,243	12,233	11,838	10,702	10,815
זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	398	305	296	319	328
סך-כל ההון	13,641	12,538	12,134	11,021	11,143
סך-כל ההתחייבויות וההון	**206,946**	**200,507**	**201,012**	**202,472**	**185,567**

תוספת ב' - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2014	2013	2012	2011	2010
	במיליוני שקלים חדשים				
הכנסות ריבית[2]	5,736	6,822	7,847	8,413	7,400
הוצאות ריבית	1,518	2,572	3,388	3,796	2,849
הכנסות ריבית, נטו	4,218	4,250	4,459	4,617	4,551
הוצאות בגין הפסדי אשראי	164	580	726	778	821
הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	**4,054**	**3,670**	**3,733**	**3,839**	**3,730**
הכנסות שאינן מריבית					
הכנסות מימון שאינן מריבית	549	632	352	98	172
עמלות[2]	2,586	2,704	2,685	2,670	2,725
הכנסות אחרות	119	183	220	169	99
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	**3,254**	**3,519**	**3,257**	**2,937**	**2,996**
הוצאות תפעוליות ואחרות					
משכורות והוצאות נלוות	3,988	3,619	3,444	3,466	3,218
אחזקת ופחת בניינים וציוד	1,212	1,247	1,248	1,201	1,185
הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	–	–	10	11	48
הוצאות אחרות	1,171	1,152	1,124	1,167	1,208
סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**6,371**	**6,018**	**5,826**	**5,845**	**5,659**
רווח לפני מיסים	937	1,171	1,164	931	1,067
הפרשה למיסים על הרווח	324	305	407	114	479
רווח לאחר מיסים	613	866	757	817	588
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	27[1][3]	45[1]	104[1]	101	172
רווח נקי:					
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	640	911	861	918	760
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	(44)	(37)	(59)	(71)	(70)
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**596**	**874**	**802**	**847**	**690**
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)					
רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**0.57**	**0.83**	**0.76**	**0.80**	**0.69**
מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)	1,053,869	1,053,869	1,053,869	1,053,869	997,578

הערות:

(1) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (3) לדוחות הכספיים.

(2) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25) לדוחות הכספיים.

(3) לפרטים בדבר ביטול חלק הבנק בקרנות של הבנק הבינלאומי, שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר, ראו ביאור 6 ד' (4) לדוחות הכספיים.

תוספת ג' – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית – מאוחד[1]

חלק א' – יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – נכסים

	2014			2013			2012		
	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות ריבית	שיעור ההכנסה	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות ריבית	שיעור ההכנסה	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה
	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים
נכסים נושאי ריבית:									
אשראי לציבור:[3]									
בישראל	92,791	4,059	4.37	93,094	4,754	5.11	95,134	5,260	5.53
מחוץ לישראל	19,307	685	3.55	17,626	618	3.51	17,747	677	3.81
סך–הכל אשראי לציבור	**112,098**	***4,744**	**4.23**	**110,720**	***5,372**	**4.85**	**112,881**	***5,937**	**5.26**
אשראי לממשלה:									
בישראל	1,686	13	0.77	1,738	38	2.19	1,633	24	1.47
מחוץ לישראל	48	2	4.17	68	3	4.41	50	2	4.00
סך–הכל אשראי לממשלה	**1,734**	**15**	**0.87**	**1,806**	**41**	**2.27**	**1,683**	**26**	**1.54**
פקדונות בבנקים:									
בישראל	2,696	11	0.41	2,533	27	1.07	2,226	33	1.48
מחוץ לישראל	2,498	25	1.00	2,145	26	1.21	2,392	31	1.30
סך–הכל פקדונות בבנקים	**5,194**	**36**	**0.69**	**4,678**	**53**	**1.13**	**4,618**	**64**	**1.39**
פקדונות בבנקים מרכזיים:									
בישראל	14,043	84	0.60	12,263	170	1.39	17,418	410	2.35
מחוץ לישראל	1,381	4	0.29	1,458	5	0.34	1,099	5	0.45
סך–הכל פקדונות בבנקים מרכזיים	**15,424**	**88**	**0.57**	**13,721**	**175**	**1.28**	**18,517**	**415**	**2.24**
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:									
בישראל	589	2	0.34	371	4	1.08	353	7	1.98
סך–הכל ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	**589**	**2**	**0.34**	**371**	**4**	**1.08**	**353**	**7**	**1.98**
איגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה:[4]									
בישראל	23,316	448	1.92	27,087	726	2.68	24,676	825	3.34
מחוץ לישראל	14,086	354	2.51	16,075	340	2.12	17,906	454	2.54
סך–הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה	**37,402**	**802**	**2.14**	**43,162**	**1,066**	**2.47**	**42,582**	**1,279**	**3.00**
איגרות חוב למסחר:[4]									
בישראל	2,116	22	1.04	3,004	76	2.53	1,819	76	4.18
מחוץ לישראל	51	1	1.96	53	1	1.89	201	5	2.49
סך–הכל איגרות חוב למסחר	**2,167**	**23**	**1.06**	**3,057**	**77**	**2.52**	**2,020**	**81**	**4.01**
נכסים אחרים:									
בישראל	–	[9]5	–	–	[9]15	–	–	[9]13	–
מחוץ לישראל	622	21	3.38	614	19	3.09	637	25	3.92
סך–הכל נכסים אחרים	**622**	**26**	**4.18**	**614**	**34**	**5.54**	**637**	**38**	**5.97**
סך–כל נכסים נושאי ריבית	**175,230**	**5,736**	**3.27**	**178,129**	**6,822**	**3.83**	**183,291**	**7,847**	**4.28**
חייבים בגין פעילות בכרטיס אשראי	5,612			5,577			5,452		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית[5]	16,570			15,461			14,458		
סך–כל הנכסים	**197,412**			**199,167**			**203,201**		
מזה: סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל	37,993	1,092	2.87	38,039	1,012	2.66	40,032	1,199	3.00
* עמלות שנכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור[10]		289			164			118	

הערות לטבלה ראו בעמ' 265.

תוספת ג' – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית – מאוחד[1] (המשך)

חלק ב' – יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – התחייבויות והון

	2014			2013			2012		
	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעור ההוצאה	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעור ההוצאה	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעור ההוצאה
	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים
התחייבויות נושאות ריבית:									
פקדונות הציבור:									
בישראל – לפי דרישה	17,287	15	0.09	14,794	41	0.28	12,718	71	0.56
בישראל – לזמן קצוב	85,008	626	0.74	95,038	1,348	1.42	103,629	2,024	1.95
סך–הכל פקדונות הציבור בישראל	**102,295**	**641**	**0.63**	**109,832**	**1,389**	**1.26**	**116,347**	**2,095**	**1.80**
מחוץ לישראל – לפי דרישה	12,573	59	0.47	13,349	54	0.40	12,052	50	0.41
מחוץ לישראל – לזמן קצוב	9,557	65	0.68	7,956	79	0.99	9,350	109	1.17
סך–הכל פקדונות הציבור מחוץ ישראל	**22,130**	**124**	**0.56**	**21,305**	**133**	**0.62**	**21,402**	**159**	**0.74**
סך–הכל פקדונות הציבור	**124,425**	**765**	**0.61**	**131,137**	**1,522**	**1.16**	**137,749**	**2,254**	**1.64**
פקדונות הממשלה:									
בישראל	361	4	1.11	374	5	1.34	385	6	1.56
מחוץ לישראל	600	4	0.67	647	5	0.77	618	5	0.81
סך–הכל פקדונות הממשלה	**961**	**8**	**0.83**	**1,021**	**10**	**0.98**	**1,003**	**11**	**1.10**
פקדונות מבנקים:									
בישראל	2,909	28	0.96	2,483	44	1.77	2,514	69	2.74
מחוץ לישראל	1,284	18	1.40	1,472	22	1.49	1,746	29	1.66
סך–הכל פקדונות מבנקים	**4,193**	**46**	**1.10**	**3,955**	**66**	**1.67**	**4,260**	**98**	**2.30**
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:									
מחוץ לישראל	3,739	143	3.82	4,628	164	3.54	6,282	227	3.61
סך–הכל ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	**3,739**	**143**	**3.82**	**4,628**	**164**	**3.54**	**6,282**	**227**	**3.61**
כתבי התחייבות נדחים:									
בישראל	10,993	552	5.02	12,055	802	6.65	12,376	789	6.38
סך–הכל כתבי התחייבות נדחים	**10,993**	**552**	**5.02**	**12,055**	**802**	**6.65**	**12,376**	**789**	**6.38**
התחייבויות אחרות:									
בישראל	134	4[9]	2.99	154	8[9]	5.19	148	9[9]	6.08
סך–הכל התחייבויות אחרות	**134**	**4**	**2.99**	**154**	**8**	**5.19**	**148**	**9**	**6.08**
סך–כל ההתחייבויות נושאות ריבית	**144,445**	**1,518**	**1.05**	**152,950**	**2,572**	**1.68**	**161,818**	**3,388**	**2.09**
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	25,552			19,808			15,781		
זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי	6,167			6,125			6,007		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית[6]	8,592			8,214			8,114		
סך–כל ההתחייבויות	**184,756**			**187,097**			**191,720**		
סך–כל האמצעים ההוניים	**12,656**			**12,070**			**11,481**		
סך–כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	**197,412**			**199,167**			**203,201**		
פער הריבית		**4,218**	**2.22**		**4,250**	**2.15**		**4,459**	**2.19**
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית:[7]									
בישראל	137,237	3,415	2.49	140,090	3,562	2.54	143,259	3,680	2.57
מחוץ לישראל	37,993	803	2.11	38,039	688	1.81	40,032	779	1.95
סך–הכל תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית	**175,230**	**4,218**	**2.41**	**178,129**	**4,250**	**2.39**	**183,291**	**4,459**	**2.43**
מזה: סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל	27,753	289	1.04	28,052	324	1.15	30,048	420	1.40

הערות לטבלה ראו בעמ' 265.

תוספת ג' – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית – מאוחד[1] (המשך)

חלק ג' – יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

	2014			2013			2012		
	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור ההכנסה (ההוצאה)	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור ההכנסה (ההוצאה)	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)
	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים
מטבע ישראלי לא צמוד:									
סך כל הנכסים נושאי ריבית	99,165	3,547	3.58	98,846	4,051	4.10	97,820	4,811	4.92
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית	(79,329)	(581)	(0.73)	(82,658)	(1,079)	(1.31)	(85,190)	(1,728)	(2.03)
פער הריבית		**2,966**	**2.85**		**2,972**	**2.79**		**3,083**	**2.89**
מטבע ישראלי צמוד למדד:									
סך כל הנכסים נושאי ריבית	23,109	671	2.90	24,790	1,289	5.20	25,856	1,216	4.70
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית	(18,029)	(555)	(3.08)	(19,976)	(1,036)	(5.19)	(20,592)	(991)	(4.81)
פער הריבית		**116**	**(0.18)**		**253**	**0.01**		**225**	**(0.11)**
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ):									
סך כל הנכסים נושאי ריבית	14,963	426	2.85	16,454	470	2.86	19,583	621	3.17
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית	(19,334)	(93)	(0.48)	(22,264)	(133)	(0.60)	(25,988)	(249)	(0.96)
פער הריבית		**333**	**2.37**		**337**	**2.26**		**372**	**2.21**
סך כל הפעילות בישראל:									
סך כל הנכסים נושאי ריבית	137,237	4,644	3.38	140,090	5,810	4.15	143,259	6,648	4.64
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית	(116,692)	(1,229)	(1.05)	(124,898)	(2,248)	(1.80)	(131,770)	(2,968)	(2.25)
פער הריבית		**3,415**	**2.33**		**3,562**	**2.35**		**3,680**	**2.39**

הערות לטבלה ראו בעמ' הבא.

תוספת ג' – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית – מאוחד[1] (המשך)

חלק ד' – ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

	2014 לעומת 2013			2013 לעומת 2012		
	גידול (קיטון) בגלל שינוי[8]			גידול (קיטון) בגלל שינוי[8]		
	כמות	מחיר	שינוי נטו	כמות	מחיר	שינוי נטו
	במיליוני שקלים חדשים			במיליוני שקלים חדשים		
נכסים נושאי ריבית:						
אשראי לציבור:						
בישראל	(13)	(682)	(695)	(104)	(402)	(506)
מחוץ לישראל	60	7	67	(4)	(55)	(59)
סך–הכל אשראי לציבור	**47**	**(675)**	**(628)**	**(108)**	**(457)**	**(565)**
נכסים נושאי ריבית אחרים:						
בישראל	(34)	(437)	(471)	(25)	(307)	(332)
מחוץ לישראל	(38)	51	13	(36)	(92)	(128)
סך–הכל נכסים נושאי ריבית אחרים	**(72)**	**(386)**	**(458)**	**(61)**	**(399)**	**(460)**
סך–כל הכנסות הריבית	**(25)**	**(1,061)**	**(1,086)**	**(169)**	**(856)**	**(1,025)**
התחייבויות נושאות ריבית:						
פקדונות הציבור:						
בישראל	(47)	(701)	(748)	(82)	(624)	(706)
מחוץ לישראל	5	(14)	(9)	(1)	(25)	(26)
סך–הכל פקדונות הציבור	**(42)**	**(715)**	**(757)**	**(83)**	**(649)**	**(732)**
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:						
בישראל	(27)	(244)	(271)	(20)	6	(14)
מחוץ לישראל	(33)	7	(26)	(54)	(16)	(70)
סך–הכל התחייבויות נושאות ריבית אחרות	**(60)**	**(237)**	**(297)**	**(74)**	**(10)**	**(84)**
סך–כל הוצאות הריבית	**(102)**	**(952)**	**(1,054)**	**(157)**	**(659)**	**(816)**
הכנסות ריבית, נטו	**77**	**(109)**	**(32)**	**(12)**	**(197)**	**(209)**

הערות:

(1) הנתונים מובאים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.

(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(4) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך של 9 מיליון ש"ח ו–426 מיליון ש"ח, בהתאמה; 2013 – בסך של (6) מיליון ש"ח ו–287 מיליון ש"ח, בהתאמה; 2012 – בסך של (12) מיליון ש"ח ו–123 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(5) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

(6) לרבות מכשירים נגזרים.

(7) תשואה נטו – הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

(8) השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת פער הריבית בשינוי ביתרה הממוצעת בין התקופות. השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת היתרה הממוצעת בתקופה המקבילה אשתקד בשינוי בפער הריבית בין התקופות.

(9) הכנסות ריבית מנכסים אחרים והוצאות ריבית מהתחייבויות אחרות כוללות הכנסות והוצאות ריבית מס הכנסה בהתאמה.

(10) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25) לדוחות הכספיים.

תוספת ד' – חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית – מאוחד

	31 בדצמבר 2014					
	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
	במיליוני שקלים חדשים					
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים						
נכסים פיננסיים[1]	92,197	9,163	6,011	3,050	2,394	2,342
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	15,654	27,136	13,669	11,867	7,290	3,730
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	284	581	1,151	55	32	25
סך–הכל שווי הוגן	**108,135**	**36,880**	**20,831**	**14,972**	**9,716**	**6,097**
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים						
התחייבויות פיננסיות[1]	75,161	8,789	9,421	4,675	1,294	429
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	21,361	29,329	19,886	11,681	7,225	3,987
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	297	488	1,137	29	–	–
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	1	1	5	1	–	–
סך–כל השווי ההוגן	**96,820**	**38,607**	**30,449**	**16,386**	**8,519**	**4,416**
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	11,315	(1,727)	(9,618)	(1,414)	1,197	1,681
החשיפה המצטברת במגזר	**11,315**	**9,588**	**(30)**	**(1,444)**	**(247)**	**1,434**
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים						
נכסים פיננסיים[1]	1,946	619	3,148	6,734	5,258	3,757
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	19	926	776	963	483	559
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	–	6	10	27	–	–
סך–כל השווי ההוגן	**1,965**	**1,551**	**3,934**	**7,724**	**5,741**	**4,316**
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים						
התחייבויות פיננסיות[1]	563	845	2,975	5,401	2,464	5,864
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	122	608	1,597	846	804	547
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	–	2	5	8	–	–
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	–	1	4	1	–	–
סך–כל השווי ההוגן	**685**	**1,456**	**4,581**	**6,256**	**3,268**	**6,411**
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	1,280	95	(647)	1,468	2,473	(2,095)
החשיפה המצטברת במגזר	**1,280**	**1,375**	**728**	**2,196**	**4,669**	**2,574**

הערות:

(1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".

(4) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2014						31 בדצמבר 2013		
מעל 10 עד 20 שנה	מעל 20 שנה	ללא תקופת פרעון	סך-כל השווי ההוגן	שיעור תשואה פנימי באחוזים	משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	סך-כל השווי ההוגן	שיעור תשואה פנימי באחוזים	משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים
במיליוני שקלים חדשים								
703	33	389	116,282	2.65%	0.45	109,194	3.46%	0.61
69	–	–	79,415		1.12	91,339		1.31
2	–	–	2,130		0.01	1,501		0.01
774	**33**	**389**	**197,827**		**0.72**(2)	**202,034**		**0.93**(2)
167	–	–	99,936	0.31%	0.26	98,157	0.95%	0.26
58	–	–	93,527		1.05	98,993		1.30
–	–	–	1,951		0.01	1,127		0.01
–	–	–	8		0.01	8		0.01
225	**–**	**–**	**195,422**		**0.76**(2)	**198,285**		**0.76**(2)
549	33	389	2,405			3,749		
1,983	**2,016**	**2,405**						
869	55	23	22,409	1.61%	3.39	25,682	2.09%	3.38
6	–	–	3,732		2.57	3,162		3.09
–	–	–	43		0.01	17		0.01
875	**55**	**23**	**26,184**		**3.26**(2)	**28,861**		**3.35**(2)
437	–	–	18,549	0.82%	3.53	21,860	0.98%	3.54
–	–	–	4,524		2.05	6,814		1.72
–	–	–	15		0.01	57		0.01
–	–	–	6		0.73	7		0.64
437	**–**	**–**	**23,094**		**3.24**(2)	**28,738**		**3.10**(2)
438	55	23	3,090			123		
3,012	**3,067**	**3,090**						

הערות כלליות:

(א) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהוונים לפי שיעור הריבית שמנכה אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו "ניהול ומדידת סיכוני שוק" בסעיף "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

(ב) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 א-ג.

(ג) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

(ד) נתונים מלאים על החשיפות לשינויים בשיעור הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

תוספת ד' – חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית – מאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2014					
	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
	במיליוני שקלים חדשים					
מטבע חוץ[4]						
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים						
נכסים פיננסיים[1]	29,515	8,057	5,447	5,024	3,252	5,101
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	29,636	23,785	22,646	4,577	3,092	3,458
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	2,110	2,304	2,953	209	–	–
סך-כל השווי ההוגן	**61,261**	**34,146**	**31,046**	**9,810**	**6,344**	**8,559**
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים						
התחייבויות פיננסיות[1]	46,955	6,941	9,411	4,691	2,019	852
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	21,551	21,224	16,470	4,373	3,402	5,189
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	2,040	2,399	2,963	248	27	22
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	–	–	1	–	–	–
סך-כל השווי ההוגן	**70,546**	**30,564**	**28,845**	**9,312**	**5,448**	**6,063**
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(9,285)	3,582	2,201	498	896	2,496
החשיפה המצטברת במגזר	**(9,285)**	**(5,703)**	**(3,502)**	**(3,004)**	**(2,108)**	**388**
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים						
נכסים פיננסיים[1],[3]	123,667	17,839	14,606	14,808	10,904	11,200
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	45,309	51,847	37,091	17,407	10,865	7,747
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	2,394	2,891	4,114	291	32	25
סך-כל השווי ההוגן	**171,370**	**72,577**	**55,811**	**32,506**	**21,801**	**18,972**
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים						
התחייבויות פיננסיות[1]	122,688	16,575	21,807	14,767	5,777	7,145
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	43,034	51,161	37,953	16,900	11,431	9,723
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	2,337	2,889	4,105	285	27	22
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	1	2	57	2	–	–
סך-כל השווי ההוגן	**168,060**	**70,627**	**63,922**	**31,954**	**17,235**	**16,890**
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	3,310	1,950	(8,111)	552	4,566	2,082
החשיפה המצטברת במגזר	**3,310**	**5,260**	**(2,851)**	**(2,299)**	**2,267**	**4,349**

הערות:

(1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".

(4) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2013								
משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך-כל השווי ההוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך-כל השווי ההוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה
			במיליוני שקלים חדשים					
1.56	2.75%	55,381	1.43	2.25%	58,812	426	–	1,990
0.59		75,625	0.70		87,259	–	–	65
0.01		6,418	0.01		7,576	–	–	–
0.95 (2)		**137,424**	**0.94 (2)**		**153,647**	**426**	**–**	**2,055**
0.48	0.56%	63,514	0.44	0.56%	70,933	–	–	64
0.80		65,154	0.94		72,215	–	–	6
0.01		6,698	0.01		7,701	1	–	1
0.67		1	0.67		1	–	–	–
0.61 (2)		**135,367**	**0.66 (2)**		**150,850**	**1**	**–**	**71**
		2,057			2,797	425	–	1,984
						2,797	**2,372**	**2,372**
1.26	3.07%	191,125	1.08	2.41%	199,204	2,530	88	3,562
1.02		170,126	0.94		170,406	–	–	140
0.01		7,936	0.01		9,749	–	–	2
1.13 (2)		**369,187**	**0.99 (2)**		**379,359**	**2,530**	**88**	**3,704**
0.73	0.82%	183,534	0.65	0.45%	189,427	–	–	668
1.13		170,961	1.03		170,266	–	–	64
0.01		7,882	0.01		9,667	1	–	1
0.06		83	0.08		62	–	–	–
0.90 (2)		**362,460**	**0.81 (2)**		**369,422**	**1**	**–**	**733**
		6,727			9,937	2,529	88	2,971
						9,937	**7,408**	**7,320**

הערות כלליות:

(א) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהוונים לפי שיעור הריבית שמנכה אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו "ניהול ומדידת סיכוני שוק" בסעיף "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

(ב) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 א-ג.

(ג) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

(ד) נתונים מלאים על החשיפות לשינויים בשיעור הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

תוספת ה' – סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

	31 בדצמבר 2014									
	סיכון אשראי כולל[1]			חובות[2] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[3]						
								הפסדי אשראי[4]		
	סך-הכל'[9]	דירוג ביצוע אשראי[10]	בעייתי[5]	סך-הכל	מזה: חובות[2]	בעייתי[5]	פגום	ההוצאה התקופתית בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו לתקופה	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
	במיליוני שקלים חדשים									
פעילות לווים בישראל										
חקלאות	1,125	1,084	27	1,123	884	27	15	(3)	(1)	20
תעשיה	15,931	14,670	1,179	15,600	10,203	1,178	464	(5)	92	312
בינוי ונדל"ן – בינוי	14,443[6]	13,908	460	14,424[6]	5,608	459	125	(56)	(38)	143
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	11,064	10,468	578	11,007	9,310	570	471	24	30	141
חשמל ומים	3,382	3,342	9	2,838	1,946	9	9	1	1	5
מסחר	15,234	14,090	1,075	15,111	12,110	1,075	298	29	14	302
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	1,902	1,547	241	1,886	1,595	240	231	2	3	16
תחבורה ואחסנה	3,243	3,027	197	3,184	2,532	184	135	28	9	53
תקשורת ושרותי מחשב	2,317	1,604	707	2,133	1,531	707	118	(20)	(18)	37
שירותים פיננסיים	8,434	8,114	314	7,063	5,666	314	169	(6)	1	124
שירותים עסקיים אחרים	6,329	6,134	98	6,298	4,554	98	53	5	11	73
שירותים ציבוריים וקהילתיים	2,611	2,576	18	2,605	1,755	17	8	(2)	–	10
סך-הכל מסחרי	**86,015**	**80,564**	**4,903**	**83,272**	**57,694**	**4,878**	**2,096**	**(3)**	**104**	**1,236**
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	21,873	21,281	458	21,873	20,308	458	–	19	11	262
אנשים פרטיים – אחר	41,202	40,443	344	41,141	20,350	344	82	102	49	394
סך-הכל ציבור	**149,090**	**142,288**	**5,705**	**146,286**	**98,352**	**5,680**	**2,178**	**118**	**164**	**1,892**
בנקים בישראל	2,067	2,067	–	648	604	–	–	1	–	2
ממשלת ישראל	21,179	21,179	–	1,770	1,510	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בישראל	**172,336**	**165,534**	**5,705**	**148,704**	**100,466**	**5,680**	**2,178**	**119**	**164**	**1,894**
פעילות לווים בחו"ל										
חקלאות	93	93	–	93	93	–	–	(2)	–	1
תעשיה	7,197	7,106	91	7,094	4,151	91	–	(12)	–	44
בינוי ונדל"ן – בינוי	694	429	264	693	644	264	264	54	94	11
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	8,420	7,988	318	8,356	6,508	318	152	(12)	(31)	97
חשמל ומים	135	135	–	117	116	–	–	(1)	–	1
מסחר	6,450	6,423	26	6,443	4,422	26	–	(106)	(110)	57
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	876	876	–	876	820	–	–	(3)	(1)	5
תחבורה ואחסנה	1,215	1,201	7	1,193	928	7	7	(3)	29	10
תקשורת ושרותי מחשב	299	209	90	274	203	90	87	133	123	23
שירותים פיננסיים	11,985	11,822	129	2,852	1,927	129	128	(5)	16	29
מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב[7]	8,612	8,612	–	–	–	–	–	–	–	–
שירותים עסקיים אחרים	2,219	2,204	14	2,193	1,506	14	–	(15)	(3)	19
שירותים ציבוריים וקהילתיים	3,113[8]	3,112	–	1,098	1,024	–	–	5	–	12
סך-הכל מסחרי	**42,696**	**41,598**	**939**	**31,282**	**22,342**	**939**	**638**	**33**	**117**	**309**
אנשים פרטיים- הלוואות לדיור	93	87	6	93	90	6	–	–	–	1
אנשים פרטיים – אחר	2,256	2,253	1	2,248	1,388	1	1	11	7	17
סך-הכל ציבור	**45,045**	**43,938**	**946**	**33,623**	**23,820**	**946**	**639**	**44**	**124**	**327**
בנקים בחו"ל	10,047	10,047	122	5,752	5,359	–	–	1	–	3
ממשלות חו"ל	2,046	2,046	30	23	23	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בחו"ל	**57,138**	**56,031**	**1,098**	**39,398**	**29,202**	**946**	**639**	**45**	**124**	**330**
סך-הכל	**229,474**	**221,565**	**6,803**	**188,102**	**129,668**	**6,626**	**2,817**	**164**	**288**	**2,224**
לא כולל יתרות ששוגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה – ראו ביאור 8 א'	4,879	–	3	– 2,815	2,690	3	3	–	–	7

הערות:

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחיבויות על חשבון לקוחות בסך של 129,668, 35,661, 466, 4,596 ו–59,083 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל קבוצות רכישה בסך של 480 מיליון ש"ח.

(7) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 3,976 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 4,636 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו–FHLMC.

(8) כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.

(9) כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 4,798 מיליון ש"ח.

(10) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

תוספת ה' – סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2013									
	סיכון אשראי כולל[1]		חובות[2] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[3]					הפסדי אשראי[4]		
	סך-הכל[10]	בעייתי[5]	סך-הכל	מזה: חובות[2]	בעייתי[5]	פגום	ההוצאה השנתית בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו לשנה	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
	במיליוני שקלים חדשים								
פעילות לווים בישראל									
חקלאות	994	41	992	787	42	25	1	4	22
תעשיה	15,981[11]	1,546	15,781[11]	11,492	1,518	707	233	72	409
בינוי ונדל"ן – בינוי	13,880[7]	618	13,860	5,696	618	332	(6)	16	162
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	10,030	764	9,968	8,273	764	591	55	12	147
חשמל ומים	2,991	21	2,236	1,754	21	9	–	2	5
מסחר	14,382	907	14,220	11,583	907	296	160	32	288
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	2,002	259	2,001	1,712	259	247	3	3	18
תחבורה ואחסנה	3,172	71	3,108	2,451	64	32	23	16	31
תקשורת ושרותי מחשב	2,320	354	2,142	1,647	349	195	5	3	38
שירותים פיננסיים	9,836	292	7,887	6,566	291	147	(48)	(19)	131
שירותים עסקיים ואחרים	6,498	131	6,451	4,710	132	86	19	18	79
שירותים ציבוריים וקהילתיים	2,215	24	2,212	1,559	24	11	(1)	1	13
סך-הכל מסחרי	**84,301**	**5,028**	**80,858**	**58,230**	**4,989**	**2,678**	**444**	**160**	**1,343**
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	21,045	471	21,045	19,928	471	–	31	1	254
אנשים פרטיים – אחר	38,797	347	38,770	18,802	346	95	–	41	341
סך-הכל ציבור	**144,143**	**5,846**	**140,673**	**96,960**	**5,806**	**2,773**	**475**	**202**	**1,938**
בנקים בישראל	2,500[11]	–	1,186[11]	1,142	–	–	–	–	1
ממשלת ישראל	28,020	–	2,195	1,806	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בישראל	**174,663**	**5,846**	**144,054**	**99,908**	**5,806**	**2,773**	**475**	**202**	**1,939**
פעילות לווים בחו"ל									
חקלאות	185	–	185	167	–	–	–	–	2
תעשיה	6,899	77	6,869	3,798	77	5	(39)	1	50
בינוי ונדל"ן – בינוי	863	361	853	814	361	360	7	104	43
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	7,091	714	7,002	5,281	707	500	–	13	68
חשמל ומים	401	–	394	356	–	–	(1)	–	2
מסחר	5,456	136	5,454	3,725	136	136	56	114	50
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	896	133	896	893	133	133	2	–	16
תחבורה ואחסנה	1,017	46	1,010	802	46	46	19	–	41
תקשורת ושרותי מחשב	187	25	183	127	25	25	11	–	13
שירותים פיננסיים	11,668	308[6]	2,628	1,741	133	133	43	37	46
מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב[8]	8,008	–	–	–	–	–	–	–	–
שירותים עסקיים ואחרים	1,871	76	1,855	1,316	76	26	(9)	12	29
שירותים ציבוריים וקהילתיים	2,661[9]	5	725	719	–	–	5	–	6
סך-הכל מסחרי	**39,195**	**1,881**	**28,054**	**19,739**	**1,694**	**1,364**	**94**	**281**	**366**
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	79	6	79	79	6	–	–	–	1
אנשים פרטיים – אחר	1,813	10	1,810	1,215	10	10	13	13	13
סך-הכל ציבור	**41,087**	**1,897**	**29,943**	**21,033**	**1,710**	**1,374**	**107**	**294**	**380**
בנקים חו"ל	9,923	–	6,089	5,861	–	–	(2)	–	2
ממשלות חו"ל	466	–	29	29	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בחו"ל	**51,476**	**1,897**	**36,061**	**26,923**	**1,710**	**1,374**	**105**	**294**	**382**
סך-הכל	**226,139**	**7,743**	**180,115**	**126,831**	**7,516**	**4,147**	**580**	**496**	**2,321**
לא כולל יתרות ששוגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה – ראו ביאור 8א	4,131	3	– 2,196	2,065	3	3	–	–	5

הערות:

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחיבויות על חשבון לקוחות בסך של 126,831, 40,457, 102, 4,088 ו–54,661 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל סיכון אשראי בעייתי בגין איגרות חוב מסוימות של חברות החזקה בנקאיות (TRUPS) שהוחזקו על ידי חברה בת, בסך של 176 מיליון ש"ח.

(7) כולל קבוצות רכישה בסך של 760 מיליון ש"ח.

(8) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 2,026 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA, ובסך של 5,982 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו–FHLMC.

(9) כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.

(10) כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 4,682 מיליון ש"ח.

(11) סווג מחדש – טיוב הסיווג בענפים שונים.

תוספת ו' – חשיפות למדינות זרות – מאוחד[1]

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך – 2014

	31 בדצמבר 2014		
	חשיפה מאזנית[2]		
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
המדינה	לממשלות[4]	לבנקים	לאחרים
	במיליוני שקלים חדשים		
ארצות הברית	1,419	2,878	523
בריטניה	–	2,596	133
שוויץ	–	795	525
ארצות ה–PIIGS[5]	–	6	13
אחרות	304	4,079	2,953
סך–כל החשיפות למדינות זרות	**1,723**	**10,354**	**4,147**
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	105	863	634

הערות:

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(5) פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה אליהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך

ליום 31 בדצמבר 2014, לא היתה לבנק חשיפה כאמור. יצוין כי ליום 31 בדצמבר 2013, סך כל החשיפות למדינות זרות כולל חשיפה על בסיס מאוחד לשוויץ בסך של 1,894 מיליון ש"ח.

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

1. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות

ליום 31 בדצמבר 2014, לא היתה לבנק חשיפה כאמור.

ליום 31 בדצמבר 2013, הוצגה חשיפה בגין אירלנד, בסך של 56 מיליון ש"ח. אירלנד אינה מוגדרת עוד כמדינה זרה עם בעיות נזילות, ועל כן לא מוצגת יתרה בגינה.

2. מידע בדבר חשיפות מאזניות שעברו ארגון מחדש

ליום 31 בדצמבר 2014, לא הייתה לבנק חשיפה כאמור.

31 בדצמבר 2014										
חשיפה מאזנית[2]							חשיפה חוץ מאזנית[2][3]		חשיפה מאזנית מעבר לגבול [2]	
חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים										
חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך-כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה
במיליוני שקלים חדשים										
30,050	19,945	10,105	14,925	428	131	8,044	1	4,653	167
812	49	763	3,492	269	191	31	–	2,064	665
1,308	277	1,031	2,351	17	17	72	–	1,092	228
–	–	–	19	2	2	9	–	6	13
2,315	2,314	1	7,337	55	52	622	1	4,906	2,430
34,485	**22,585**	**11,900**	**28,124**	**771**	**393**	**8,778**	**2**	**12,721**	**3,503**
–	–	–	1,602	2	–	162	–	1,023	579

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

תוספת ו' - חשיפות למדינות זרות - מאוחד[1] (המשך)

ד. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך - 2013

	31 בדצמבר 2013		
	חשיפה מאזנית[2]		
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
המדינה	לממשלות[4]	לבנקים	לאחרים
	במיליוני שקלים חדשים		
ארצות הברית	1,270	3,055[7]	901[6]
בריטניה	-	2,232	121
ארצות ה-PIIGS[5]	-	58	22
אחרות	287	4,701	3,179[6]
סך-כל החשיפות למדינות זרות	**1,557**	**10,046**	**4,223**
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	146	728	659

הערות:

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(5) פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

(6) סווג מחדש- מיון בין מדינות.

(7) סווג מחדש - מיון יתרות ל"תושבים מקומיים", בעקבות מיון בחברה מאוחדת.

31 בדצמבר 2013										
חשיפה מאזנית[2]						חשיפה חוץ מאזנית[2][3]		חשיפה מאזנית מעבר לגבול [2]		
חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים										
חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך-כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך חשיפה חוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה	
במיליוני שקלים חדשים										
26,191[7]	16,993	9,198	14,424[6]	642	248	6,761[6]	–	4,395	831[6][7]	
836	54	782	3,135	486	486	83	–	1,612	741	
–	–	–	80	–	–	15	–	36	44	
3,019	2,350	669	8,836[6]	85	84	1,179[6]	4	4,464	3,703[6]	
30,046	**19,397**	**10,649**	**26,475**	**1,213**	**818**	**8,038**	**4**	**10,507**	**5,319**	
–	–	–	1,533	–	–	190	–	1,022	511	

שורת "סך הכל מדינות "LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

תוספת ו' - חשיפות למדינות זרות - מאוחד[1] (המשך)

ה. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

1. תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

	יתרות מאזניות
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013
	אירלנד
	במיליוני שקלים חדשים
סכום החשיפה בתחילת שנה	9
שינויים ביתר החשיפות:	
חשיפות שהתווספו	51
סכומים שנגבו	(5)
שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)	1
סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח	**56**

2. מידע בדבר חשיפות מאזניות שעברו ארגון מחדש

ליום 31 בדצמבר 2013, לא הייתה לבנק חשיפה כאמור.

תוספת ז' – מאזן מאוחד לסוף רבעון – מידע רב רבעוני

	2014				2013			
רבעון	4	3	2	1	4	3	2	1
	במיליוני שקלים חדשים							
נכסים								
מזומנים ופקדונות בבנקים	31,694	23,149	24,769	26,197	25,319	22,758	19,795	22,328
ניירות ערך	37,353	39,477	39,191	39,541	41,325	47,124	48,832	48,140
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	466	953	658	624	102	312	69	632
אשראי לציבור	122,172	121,148	117,260	118,049	117,993	118,684	117,192	118,224
הפרשה להפסדי אשראי	(2,049)	(2,174)	(2,099)	(2,178)	(2,134)	(2,186)	(2,071)	(2,069)
אשראי לציבור, נטו	120,123	118,974	115,161	115,871	115,859	116,498	115,121	116,155
אשראי לממשלות	1,533	1,495	1,870	1,833	1,835	1,856	1,824	1,705
השקעות בחברות כלולות	142	141	138	139	1,668	1,822	1,775	1,757
בניינים וציוד	2,500	2,546	2,591	2,642	2,696	2,762	2,824	2,887
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	142	142	142	142	142	142	142	142
נכסים בגין מכשירים נגזרים	4,596	5,080	3,654	3,576	4,080	3,392	3,603	3,377
נכסים אחרים	3,505	3,227	3,593	3,215	3,277	3,349	3,216	3,010
נכסים המוחזקים למכירה	4,892	4,596	4,273	4,216	4,204	10	6	2
סך-כל הנכסים	**206,946**	**199,780**	**196,040**	**197,996**	**200,507**	**200,025**	**197,207**	**200,135**
התחייבויות והון								
פקדונות הציבור	152,903	145,405	145,350	147,779	148,928	152,111	149,502	151,933
פקדונות מבנקים	5,547	5,313	3,795	3,774	4,213	3,833	4,153	3,276
פקדונות הממשלה	872	969	953	1,007	972	1,019	1,004	1,062
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	3,984	3,785	3,522	3,748	3,644	4,227	4,158	4,818
כתבי התחייבות נדחים	10,638	10,839	10,892	10,825	11,664	12,089	12,025	11,928
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4,475	5,218	4,249	4,124	4,898	4,381	4,595	4,550
התחייבויות אחרות	10,235	10,355	10,253	9,957	9,719	9,834	9,479	10,315
התחייבויות המוחזקות למכירה	4,651	4,295	3,996	3,940	3,931	–	–	–
סך-כל ההתחייבויות	193,305	186,179	183,010	185,154	187,969	187,494	184,916	187,882
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	13,243	13,214	12,716	12,534	12,233	12,228	11,991	11,948
זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	398	387	314	308	305	303	300	305
סך-כל ההון	13,641	13,601	13,030	12,842	12,538	12,531	12,291	12,253
סך-כל ההתחייבויות וההון	**206,946**	**199,780**	**196,040**	**197,996**	**200,507**	**200,025**	**197,207**	**200,135**

תוספת ח' - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

	2014			
רבעון	4	3	2	1
	במיליוני שקלים חדשים			
הכנסות ריבית[2]	1,352	1,479	1,581	1,324
הוצאות ריבית	313	418	481	306
הכנסות ריבית, נטו	1,039	1,061	1,100	1,018
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	84	40	(35)	75
הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	**955**	**1,021**	**1,135**	**943**
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות מימון שאינן מריבית	163	148	114	124
עמלות[2]	668	650	637	631
הכנסות אחרות	(8)	48	27	52
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	**823**	**846**	**778**	**807**
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נלוות	1,066	914	1,072	936
אחזקה ופחת בניינים וציוד	309	306	299	298
הוצאות אחרות	396	254	261	260
סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**1,771**	**1,474**	**1,632**	**1,494**
רווח לפני מיסים	7	393	281	256
הפרשה למיסים (חיסכון במס) על הרווח	(5)	149	83	97
רווח לאחר מיסים	12	244	198	159
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	4	3	5	15[1][3]
רווח נקי:				
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	16	247	203	174
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	(11)	(13)	(11)	(9)
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**5**	**234**	**192**	**165**
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)				
רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**0.01**	**0.22**	**0.18**	**0.16**
מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)	1,053,869	1,053,869	1,053,869	1,053,869

הערות:

(1) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (3) לדוחות הכספיים.

(2) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25) לדוחות הכספיים.

(3) לפרטים בדבר ביטול חלק הבנק בקרנות של הבנק הבינלאומי, שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר, ראו ביאור 6 ד' (4) לדוחות הכספיים.

תוספת ח' - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני (המשך)

	2013			
רבעון	4	3	2	1
	במיליוני שקלים חדשים			
הכנסות ריבית	1,531	1,865	1,758	1,668
הוצאות ריבית	460	771	717	624
הכנסות ריבית, נטו	1,071	1,094	1,041	1,044
הוצאות בגין הפסדי אשראי	123	171	141	145
הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	**948**	**923**	**900**	**899**
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות מימון שאינן מריבית	116	90	236	190
עמלות	684	684	668	668
הכנסות אחרות	61	65	20	37
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	**861**	**839**	**924**	**895**
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נלוות	921	889	933	876
אחזקה ופחת בניינים וציוד	316	321	303	307
הוצאות אחרות	320	275	268	289
סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**1,557**	**1,485**	**1,504**	**1,472**
רווח לפני מיסים	252	277	320	322
הפרשה למיסים על הרווח	51	47	89	118
רווח לאחר מיסים	201	230	231	204
חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר השפעת המס	(121)[1]	56	42	68
רווח נקי:				
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	80	286	273	272
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	(8)	(10)	(10)	(9)
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**72**	**276**	**263**	**263**
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)				
רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**0.07**	**0.26**	**0.25**	**0.25**
מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)	1,053,869	1,053,869	1,053,869	1,053,869

הערה:

(1) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (3) לדוחות הכספיים.

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, לילך אשר-טופילסקי, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים השנתיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:

(א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;

(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן

(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

9 במרס 2015

לילך אשר-טופילסקי
המנהלת הכללית

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, יוסף , מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים השנתיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:

(א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;

(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן

(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

9 במרס 2015

יוסף ברדי, סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) משנת 1992. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2014, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה זיו האפט וסומך חייקין, כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 285 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014.

9 במרס 2015

ד"ר יוסי בכר	לילך אשר-טופילסקי	יוסף ברסי,
יו"ר הדירקטוריון	המנהלת הכללית	סמנכ"ל בכיר
		חשבונאי ראשי

דוחות כספיים לשנת 2014

285 דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

286 דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

287 מאזן מאוחד והבנק

288 דוח רווח והפסד מאוחד

289 דוח רווח והפסד בנק

289 דוח על הרווח הכולל

290 דוח על השינויים בהון

291 דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד והבנק

293 ביאורים לדוחות הכספיים

BDO זיו האפט

KPMG סומך חייקין

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ –
בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO 1992"). הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO 1992.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, והדוח שלנו, מיום 9 במרס 2015, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בביאור 19 ג' סעיפים 12.15 ו-13 בדבר בקשות לאשר תובענות מסויימות כתובענות ייצוגיות ובדבר תובענות אחרות נגד הבנק וחברות מוחזקות, ולאמור בביאור 34 ג' (3) בקשר עם הודעת פרקליטות המדינה, לפיה תיק בו נחקרו חשדות נגד כאל, הועבר לעיון הפרקליטות. בהתאם לביאור האמור, בשלב זה, אין בידי הנהלות כאל והבנק יכולת להעריך מה תהיינה תוצאות ההליך שיינקט, ככל שיינקט, והשלכותיו על כאל.

סומך חייקין	זיו האפט
רואי חשבון	רואי חשבון

9 במרס 2015

סומך חייקין, שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG של פירמות עצמאיות המאוגדות ב- KPMG International Cooperative, ("KPMG International") ישות שוויצרית

BDO זיו האפט
זיו האפט הינה חברה ב - BDO

סומך חייקין

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ – דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דיעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973, ותקני ביקורת מסויימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד - לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 19 ג' סעיפים 12.15 ו-13 בדבר בקשות לאשר תובענות מסויימות כתובענות ייצוגיות ובדבר תובענות אחרות נגד הבנק וחברות מוחזקות, ולאמור בביאור 34 ג' (3) בקשר עם הודעת פרקליטות המדינה, לפיה תיק בו נחקרו חשדות נגד כאל, הועבר לעיון הפרקליטות. בהתאם לביאור האמור, בשלב זה, אין בידי הנהלות כאל והבנק יכולת להעריך מה תהיינה תוצאות ההליך שיינקט, ככל שיינקט, והשלכותיו על כאל.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992), והדוח שלנו מיום 9 במרס 2015, כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

סומך חייקין	זיו האפט
רואי חשבון	רואי חשבון

9 במרס 2015

סומך חייקין, שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG של פירמות עצמאיות המאוגדות ב- KPMG International Cooperative, ("KPMG International") ישות שוויצרית

זיו האפט הינה חברה ב - BDO

מאזן ליום 31 בדצמבר

	ביאור	המאוחד 2014	המאוחד 2013	הבנק 2014	הבנק 2013
		במיליוני שקלים חדשים			
נכסים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	2,15	31,694	25,319	25,266	20,196
ניירות ערך (מזה: בהתאמה,5,099, 6,047, 4,030, 4,558 שועבדו למלווים)	3,15	37,353	41,325	20,891	22,612
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר		466	102	466	102
אשראי לציבור	4	122,172	117,993	78,301	79,493
הפרשה להפסדי אשראי	4	(2,049)	(2,134)	(1,359)	(1,436)
אשראי לציבור, נטו		120,123	115,859	76,942	78,057
אשראי לממשלות	5	1,533	1,835	1,510	1,806
השקעות בחברות מוחזקות (במאוחד–כלולות)	6	142	1,668	7,842	9,006
בניינים וציוד	7	2,500	2,696	1,767	1,957
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	7א	142	142	–	–
נכסים בגין מכשירים נגזרים	20	4,596	4,080	4,383	4,012
נכסים אחרים	8	3,505	3,277	1,997	1,724
נכסים המוחזקים למכירה	8א	4,892	4,204	2	8
סך–כל הנכסים		**206,946**	**200,507**	**141,066**	**139,480**
התחייבויות והון					
פקדונות הציבור	9	152,903	148,928	110,980	111,178
פקדונות מבנקים	10	5,547	4,213	3,473	2,337
פקדונות הממשלה		872	972	148	216
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר		3,984	3,644	–	–
כתבי התחייבות נדחים	11	10,638	11,664	3,402	3,626
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	20	4,475	4,898	4,230	4,691
התחייבויות אחרות [1]	12	10,235	9,719	5,590	5,199
התחייבויות המוחזקות למכירה	8א	4,651	3,931	–	–
סך–כל ההתחייבויות		193,305	187,969	127,823	127,247
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	13	13,243	12,233	13,243	12,233
זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות		398	305	–	–
סך–כל ההון		13,641	12,538	13,243	12,233
סך–כל ההתחייבויות וההון		**206,946**	**200,507**	**141,066**	**139,480**

הערה:

(1) מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים לימים 31.12.2014 ו–31.12.2013 במאוחד, בסך של 170 מיליון ש"ח ו–184 מיליון ש"ח ובבנק, בסך של 135 מיליון ש"ח ו–153 מיליון ש"ח, בהתאמה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
9 במרס 2015

ד"ר יוסי בכר
יו"ר הדירקטוריון

לילך אשר-טופילסקי
המנהלת הכללית

יוסף ברסי,
סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

		מאוחד		
	ביאור	2014	2013	2012
		במיליוני שקלים חדשים		
הכנסות ריבית[2]		5,736	6,822	7,847
הוצאות ריבית		1,518	2,572	3,388
הכנסות ריבית, נטו	23	4,218	4,250	4,459
הוצאות בגין הפסדי אשראי	4א'	164	580	726
הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי		**4,054**	**3,670**	**3,733**
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות מימון שאינן מריבית	24	549	632	352
עמלות [2]	25	2,586	2,704	2,685
הכנסות אחרות	26	119	183	220
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית		**3,254**	**3,519**	**3,257**
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נלוות	27	3,988	3,619	3,444
אחזקה ופחת בניינים וציוד		1,212	1,247	1,248
הפחתת נכס בלתי מוחשי		–	–	10
הוצאות אחרות	28	1,171	1,152	1,124
סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		**6,371**	**6,018**	**5,826**
רווח לפני מסים		937	1,171	1,164
הפרשה למסים על הרווח	29	324	305	407
רווח לאחר מסים		613	866	757
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	6ב'	27[1][3]	45[1]	104[1]
רווח נקי:				
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות		640	911	861
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות		(44)	(37)	(59)
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק		**596**	**874**	**802**
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)	13,36			
רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק		**0.57**	**0.83**	**0.76**

הערות:

(1) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (3).

(2) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25).

(3) לפרטים בדבר ביטול חלק הבנק בקרנות של הבנק הבינלאומי, שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר, ראו ביאור 6 ד' (4).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

		הבנק		
	ביאור	2014	2013	2012
		במיליוני שקלים חדשים		
הכנסות ריבית[2]		3,448	4,494	5,286
הוצאות ריבית		1,023	1,855	2,491
הכנסות ריבית, נטו	23	2,425	2,639	2,795
הוצאות בגין הפסדי אשראי	4א'	99	426	589
הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי		**2,326**	**2,213**	**2,206**
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות מימון שאינן מריבית	24	427	379	138
עמלות[2]	25	1,224	1,312	1,268
הכנסות אחרות	26	164	220	233
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית		**1,815**	**1,911**	**1,639**
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נלוות	27	2,629	2,414	2,219
אחזקה ופחת בניינים וציוד		855	906	903
הוצאות אחרות	28	391	447	427
סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		**3,875**	**3,767**	**3,549**
רווח לפני מסים		266	357	296
הפרשה למסים על הרווח	29	105	69	121
רווח לאחר מסים		161	288	175
חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס	6ב'	435[1][3]	586[1]	627[1]
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק		**596**	**874**	**802**

הערות:
(1) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (3).
(2) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25).
(3) לפרטים בדבר ביטול חלק הבנק בקרנות של הבנק הבינלאומי, שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר, ראו ביאור 6 ד' (4).
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר[1]

	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים		
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	640	911	861
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	(44)	(37)	(59)
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**596**	**874**	**802**
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:			
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	190	(407)	673
התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו, לאחר השפעת גידורים	336	(223)	(77)
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	5	7	(3)
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים	**531**	**(623)**	**593**
השפעת המס המתייחס	(109)	167	(259)
רווח (הפסד) כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק, לאחר מיסים	**422**	**(456)**	**334**
הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	1,062	455	1,195
הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	(44)	(37)	(59)
הרווח הכולל המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**1,018**	**418**	**1,136**

הערה:
(1) ראו ביאור 33.
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

	הון המניות הנפרע	מפרמיה	קרנות הון: מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	אחרות	סך-כל הון המניות הנפרע וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	סך-כל ההון
	במיליוני שקלים חדשים									
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	665	3,428	6	212	4,311	(10)	6,401	10,702	319	11,021
רווח נקי לשנת החשבון	–	–	–	–	–	–	802	802	59	861
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	–	–	–	–	–	–	–	–	(82)	(82)
פקיעת אופציות[1]	–	6	(6)	–	–	–	–	–	–	–
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס	–	–	–	–	–	334	–	334	–	334
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	**665**	**3,434**	**–**	**212**	**4,311**	**324**	**7,203**	**11,838**	**296**	**12,134**
רווח נקי לשנת החשבון	–	–	–	–	–	–	874	874	37	911
הפרשה למס על ההשקעה בחברה כלולה בגין סעיפים שנרשמו בהון	–	–	–	–	–	–	(23)	(23)	–	(23)
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	–	–	–	–	–	–	–	–	(28)	(28)
הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס	–	–	–	–	–	(456)	–	(456)	–	(456)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	**665**	**3,434**	**–**	**212**	**4,311**	**(132)**	**8,054**	**12,233**	**305**	**12,538**
רווח נקי לשנת החשבון	–	–	–	–	–	–	596	596	44	640
מכירת מניות בחברות מאוחדות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה[2]	–	–	–	–	–	–	(8)	(8)	91	83
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	–	–	–	–	–	–	–	–	(42)	(42)
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס	–	–	–	–	–	422	–	422	–	422
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	**665**	**3,434**	**–**	**212**	**4,311**	**290**	**8,642**	**13,243**	**398**	**13,641**

הערות:

(1) בגין 1,438,272 כתבי אופציות שפקעו.

(2) לפרטים, ראו ביאור 34 א'.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת						
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	640	911	861	596	874	802
ההתאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:						
חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות	(27)	(159)	(202)	(441)	(718)	(758)
פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)	579	619	590	397	449	449
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	–	–	10	–	–	–
הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך	122	33	28	67	3	–
הוצאות בגין הפסדי אשראי	807	1,036	1,167	568	719	883
הפסד (רווח) ממכירת תיק אשראי	–	(30)	1	–	(28)	–
רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	(388)	(511)	(399)	(297)	(327)	(219)
רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	(37)	(10)	(32)	(32)	(7)	(27)
הפרשה לירידת ערך של חברה מוחזקת[1]	–	185	113	–	185	113
רווח ממימוש השקעה בחברות מוחזקות	–	(23)	–	–	–	–
רווח ממימוש בניינים וציוד	(5)	–	(27)	(5)	(1)	(7)
מסים נדחים, נטו	39	(214)	44	(23)	(110)	(21)
פצויי פרישה – גידול בעודף עתודה על יעודה	128	(42)	7	39	(10)	20
שינוי נטו בנכסים שוטפים:						
פקדונות בבנקים	(1,127)	(401)	587	228	(143)	841
אשראי לציבור, נטו	(5,314)	496	(2,044)	426	2,309	(357)
אשראי לממשלה	302	(163)	(56)	296	(192)	2
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	(364)	285	(242)	(364)	285	(242)
נכסים בגין מכשירים נגזרים	(516)	(353)	(484)	(371)	(491)	(479)
ניירות ערך למסחר	804	773	(300)	778	756	(687)
נכסים אחרים	(1,094)	(282)	202	(182)	(416)	298
נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה	–	(977)	–	–	–	–
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים	262	(185)	(44)	334	(180)	(57)
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון	(1,218)	1,828	517	(218)	384	(14)
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:						
פקדונות מבנקים	1,332	508	(529)	1,136	(781)	(1,273)
פקדונות הציבור	3,990	90	(1,528)	(183)	(1,407)	(4,352)
פקדונות הממשלה	(100)	(33)	80	(68)	(7)	2
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר	340	(1,808)	(1,248)	–	–	–
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	(420)	197	143	(461)	438	79
התחייבויות אחרות	1,175	14	217	339	154	89
התאמות בגין הפרשי שער בנכסים והתחייבויות שוטפים	67	(73)	10	–	–	–
מזומנים נטו מפעילות שוטפת (לפעילות שוטפת)	**(23)**	**1,711**	**(2,558)**	**2,559**	**1,738**	**(4,915)**

הערה:

(1) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (3).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה						
רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון	(102)	(1,125)	(1,788)	–	(480)	(407)
תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון	579	658	976	226	–	–
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה	(12,697)	(21,960)	(23,826)	(8,219)	(11,771)	(10,551)
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	11,627	14,083	15,157	7,129	8,366	5,881
תמורה ממכירת תיק אשראי	123	547	55	115	509	–
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה	7,157	8,819	7,107	3,783	4,316	1,707
תוספת השקעה בחברות מוחזקות	–	(24)	1	–	12	(86)
תמורה ממימוש השקעות בחברות מוחזקות ודיבידנד	40	53	–	491	330	712
רכישת בניינים וציוד	(359)	(396)	(492)	(197)	(228)	(332)
תמורה ממימוש בניינים וציוד	11	4	54	11	1	16
מזומנים נטו מפעילות השקעה (לפעילות השקעה)	**6,379**	**659**	**(2,756)**	**3,339**	**1,055**	**(3,060)**
תזרימי מזומנים מפעילות מימון						
הנפקת כתבי התחייבות נדחים	–	–	440	–	–	290
פדיון כתבי התחייבות נדחים	(1,066)	(884)	(647)	(267)	(465)	(274)
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	(42)	(28)	(82)	–	–	–
מזומנים נטו מפעילות מימון	**(1,108)**	**(912)**	**(289)**	**(267)**	**(465)**	**16**
גידול (קיטון) במזומנים	5,248	1,458	(5,603)	5,631	2,328	(7,959)
יתרת מזומנים לתחילת התקופה	23,765	22,265	27,910	19,338	16,830	24,732
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים	–	42	(42)	(334)	180	57
יתרת מזומנים לסוף התקופה	**29,013**	**23,765**	**22,265**	**24,635**	**19,338**	**16,830**
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו						
ריבית שהתקבלה	6,372	6,944	7,457	3,961	4,694	5,587
ריבית ששולמה	(2,191)	(2,763)	(3,554)	(1,546)	(2,082)	(1,912)
דיבידנדים שהתקבלו	107	80	19	441	338	195
מסים על הכנסה ששולמו	(440)	(474)	(519)	(290)	(296)	(228)

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח – פעולות בנכסים והתחייבויות שלא במזומן בתקופת הדוח:

	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים		
הבנק:			
רכישת רכוש קבוע	11	25	6
השאלת ניירות ערך	(7)	538	240
המאוחד:			
רכישת רכוש קבוע	15	28	12
השאלת ניירות ערך	(121)	798	240

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

רשימת ביאורים:		עמוד
1.	עיקרי המדיניות החשבונאית	294
2.	מזומנים ופקדונות בבנקים	318
3.	ניירות ערך	318
4.	סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	333
5.	אשראי לממשלות	349
6.	השקעות בחברות מוחזקות	350
7.	בניינים וציוד	357
7א.	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	360
8.	נכסים אחרים	360
8א.	נכסים המוחזקים למכירה	360
9.	פקדונות הציבור	361
10.	פקדונות מבנקים	362
11.	כתבי התחייבויות נדחים	363
12.	התחייבויות אחרות	363
13.	הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים	364
14.	הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים	366
15.	שעבודים	375
16.	זכויות עובדים	378
17.	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	386
18.	נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון	390
19.	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	394
20.	פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון	409
21.	יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	416
22.	בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו	425
23.	הכנסות והוצאות ריבית	436
24.	הכנסות מימון שאינן מריבית	437
25.	עמלות	438
26.	הכנסות אחרות	438
27.	משכורות והוצאות נלוות	438
28.	הוצאות אחרות	439
29.	הפרשה למסים על הרווח	439
30.	יוזמות חקיקה	444
31.	מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים	444
32.	פקדונות מיועדים, אשראים ופקדונות מיועדים	450
33.	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	450
34.	פעילות בתחום כרטיסי אשראי	451
35.	דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית	454
36.	רווח למניה רגילה	459
37.	מידע על בסיס נתונים נומינליים לצרכי מס – בבנק	459
38.	פרסום תשקיף מדף	459

1. עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

1) בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד בנקאי אשר התאגד בישראל.

2) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי.

3) הביאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צויין בביאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.

4) הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 9 במרס 2015.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה –

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") – תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב – כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות פיננסית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), "הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות פיננסית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים". בנוסף לכך, הפיקוח על הבנקים הבהיר, כי למרות ההיררכיה שנקבעה ב–FAS 168, כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, תחשב ככלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

"בעל ענין" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968.

"צד קשור" – כהגדרתו בתקן IAS-24 בדבר "גילויים בהקשר לצד קשור", למעט בעל ענין.

"חברות מאוחדות" – חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

"חברות כלולות" – חברות, למעט חברות מאוחדות, ולרבות שותפויות, שההשקעה בהן כלולה בדוחות הכספיים, במישרין או בעקיפין, על בסיס השווי המאזני.

"חברות מוחזקות" – חברות מאוחדות וחברות כלולות.

"מדד" – מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

"סכומים מותאמים" – סכומים נומינליים היסטוריים שהותאמו למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו–36 של לשכת רואי החשבון בישראל.

"דיווח כספי מותאם" – דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

"סכומים מדווחים" – סכומים מותאמים למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

"עלות" – עלות בסכומים מדווחים.

"שלוחות בחו"ל" – חברות מאוחדות וסניפים בחו"ל.

"מטבע הפעילות" – המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה התאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

"מטבע ההצגה" – המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

"שווי הוגן" – המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה (orderly) בין משתתפים בשוק במועד המדידה. ראו גם סעיף ד' 7 להלן.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לעקרונות הבאים:

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי – בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי – בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, והכל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בנושאים אלה.

התקינה הבינלאומית מיושמת בהתאם לעקרונות הבאים:

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על אותם נושאים;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן האחר וההנחיות המתייחסות של הפיקוח על הבנקים;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח לציבור ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צויין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. לפרטים בדבר מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל, ראו ד' 1.2 להלן.

3. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות אשר יסולק במזומן;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסים והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4. שימוש באומדנים

4.1 כללי. בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשות הנהלות הבנק והחברות המוחזקות להפעיל שיקול דעת, ולעשות שימוש בהערכות, אומדנים והנחות, אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על נסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

4.2 שינוי אמדן. ברבעון השני של שנת 2014, הנהלת הבנק אמדה מחדש את שיעור עליית השכר הצפוי לצורך חישוב ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים, כך ששיעור עליית השכר הריאלי הממוצע הוערך ב–1.8% לעומת 2.5% כפי שהוערך בעבר. שיעור האמדן כאמור נערך בהתבסס על בחינת שיעורי עליית השכר הריאלי בחמש השנים האחרונות והוא תואם את ציפיות הנהלת הבנק בדבר שיעור עליית השכר בעתיד. כתוצאה מהשינוי כאמור, קטנה העתודה לזכויות עובדים ליום 30 ביוני 2014, בסך של 111 מיליון ש"ח.

5. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

(1) הוראות בנושא "אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית" (ראו סעיף ד' 25 להלן);

(2) הוראה בנושא "דיווח על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר" (ראו סעיף ד' 26 להלן);

כמו כן, החל מדוח שנתי 2014, הבנק מיישם את ההוראות הבאות:

(3) הוראה בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים" (ראו סעיף ד' 4.3 להלן);

(4) שינוי הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי" (ראו סעיף ד' 4.4 להלן).

המדיניות החשבונאית של הבנק, כמפורט בסעיף ד' להלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום התקנים וההוראות האמורים ומציגה את אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע–חוץ והצמדה

1.1 נכסים (למעט השקעות בחברות מוחזקות, בניינים וציוד) והתחייבויות, כלולים במאזן כלהלן:

- אלה במטבע–חוץ או הצמודים אליו, מוצגים לפי השערים היציגים המתפרסמים על ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, או לתאריך אחר, בהתאם לתנאי העסקאות.
- אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן או למדדים אחרים, מוצגים במאזן לפי המדד הידוע בתאריך המאזן.
- אלה הצמודים לפי ברירה, מוצגים במאזן לפי התנאים הקובעים ליום המאזן.

1.2 השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ. עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק ושלוחותיו לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הבאים אשר מוכרים ברווח כולל אחר, הנובעים מתרגום של: מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרים של ירידת ערך, שאז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר, מסווגים מחדש לרווח והפסד); גידור תזרים מזומנים, בגין החלק האפקטיבי בגידור.

פעילות חוץ. הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי שער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל, ומוצגים במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

בעת מימוש פעילות חוץ, הסכום המצטבר של הפרשי שער המתייחסים לאותה פעילות חוץ, אשר הוכרו ברווח כולל, יסווגו מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה הוכר הרווח או ההפסד ממימוש פעילות החוץ.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

שלוחות בנקאיות בחו"ל. עד שנת 1994 סווגו שלוחות בנקאיות מסוימות בחו"ל כיחידות אוטונומיות והפרשי השער בגין התרגום נזקפו ישירות להון, כחלק מקרן תרגום. החל משנת 1995, על פי הנחיות המפקח על הבנקים, סווגו שלוחות בנקאיות בחו"ל כזרוע ארוכה (פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק).

מטבע פעילות של שלוחות הבנק בחו"ל. הבנק מיישם את IAS 21, למעט הנחיות התקן בנושא סיווג של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה מהשקל.

בהתאם ל–IAS21, כדי לקבוע את מטבע הפעילות, על התאגיד הבנקאי לשקול, בין היתר, את הגורמים הבאים:

- המטבע אשר משפיע בעיקר על מחירי המכירה של הסחורות והשירותים (בדרך כלל יהיה זה המטבע שבו נקובים ומסולקים מחירי המכירה של הסחורות והשירותים) והמטבע של המדינה אשר הכוחות התחרותיים והפיקוח (רגולציה) שלה קובעים בעיקר את מחירי המכירה של הסחורות והשירותים;
- המטבע אשר משפיע בעיקר על עלויות העבודה, החומרים ועלויות אחרות להספקת סחורות או שירותים (בדרך כלל, יהיה זה המטבע שבו נקובות ומסולקות עלויות אלה);
- גורמים נוספים היכולים לספק ראיה למטבע הפעילות של הישות, כגון: המטבע בו מופקים מקורות כספיים מפעילויות מימון והמטבע בו בדרך כלל מוחזקים תקבולים מפעילות שוטפת;
- יחסיה של השלוחה עם התאגיד הבנקאי – אם יש לפעילות החוץ מידה ניכרת של עצמאות, אם עסקאות של השלוחה עם התאגיד הבנקאי מהוות שיעור גבוה או נמוך מפעילות החוץ, אם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ משפיעים באופן ישיר על תזרימי המזומנים של התאגיד הבנקאי והם זמינים בנקל להעברה אליה ואם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ מספיקים למימון התחייבויותיה הקיימות והחזויות באופן רגיל של הישות, ללא העמדת מקורות על ידי התאגיד הבנקאי.

בהתבסס על בחינה של קריטריונים אלו, נקבע כי מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות מסוימות אינו זהה לשקל. עם זאת, שינוי הסיווג של שלוחה בנקאית בחו"ל כשלוחה שמטבע הפעילות שלה שונה משקל היה מותנה בקבלת הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. עד לקבלת הנחיה מקדמית כאמור המשיך הבנק לטפל בשלוחות הבנקאיות בחו"ל כבפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה זהה לשקל.

ביום 14 בפברואר 2012, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "מטבע פעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל", אשר כולל קריטריונים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים לצורך קביעת מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל. בקביעת מטבע הפעילות שאינו שקל נדרש התאגיד הבנקאי לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן ולתעד את תוצאות הבחינה:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
- גיוס אוטונומי של הלקוחות על ידי השלוחה – פעילות השלוחה מול לקוחות התאגיד הבנקאי ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על ידי התאגיד הבנקאי אינה משמעותית;
- פעילות השלוחה מול התאגיד הבנקאי ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהתאגיד הבנקאי ו/או הצדדים הקשורים לו;
- פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.

כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק (לדוגמה: העסקאות של השלוחה המבוצעות עם לקוחות התאגיד הבנקאי הן משמעותיות עד כדי כך שהן מהוות את רוב העסקאות של השלוחה) הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים.

הבנק בחן מחדש את הסיווג של השלוחות הבנקאיות שלו בחו"ל בהתאם לקריטריונים החדשים. לאור הבחינה המחודשת השלוחה בנקורפ. סווגה החל מיום 1 בינואר 2012 כפעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה משקל. שינוי הסיווג טופל באופן של מכאן ולהבא כשינוי של מטבע הפעילות של השלוחה כך שהפרשי שער בגין התרגום הוכרו החל מיום 1 בינואר 2012 ברווח כולל אחר והוצגו במסגרת "התאמות מתרגום".

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1.3 להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים ושיעורי השינויים בהם:

				שיעור השינוי בשנת		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
מדד המחירים לצרכן (בנקודות):						
הידוע בחודש המאזן	114.0	114.1	111.9	(0.1)	1.9	1.5
שער חליפין היציג (בש"ח) לתאריך המאזן של:						
דולר ארה"ב	3.889	3.471	3.733	12.0	(7.0)	(2.3)
אירו	4.725	4.782	4.921	(1.2)	(2.8)	(0.4)

2. עקרונות באיחוד ויישום שיטת השווי המאזני

2.1 צירופי עסקים. צירוף עסקים הינו עסקה או אירוע אחר, שבהם רוכש משיג שליטה על עסק אחר או על מספר עסקים. הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method).

מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכש משיג שליטה על הישות הנרכשת. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. הרוכש שולט בישות הנרכשת כאשר הוא חשוף, או בעל זכויות, לתשומות משתנות ממעורבותו בנרכשת ויש לו את היכולת להשפיע על תשומות אלה באמצעות כח ההשפעה שלו בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הרוכש ועל ידי אחרים.

צירופי עסקים שאירעו לפני 1 בינואר 2011. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, הבנק אימץ את ההקלה שנקבעה בסעיפים C4 ו–C5 ל–IFRS 1, "אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים". בהתאם, הבנק לא יישם את IFRS 3 (2008) למפרע לגבי צירופי עסקים, רכישות של חברות כלולות ורכישות של זכויות מיעוט שהתרחשו לפני 1 בינואר 2011. לפיכך, עבור רכישות אשר אירעו לפני 1 בינואר 2011 המוניטין שהוכר ועודפי העלות שנוצרו מייצגים את הסכומים שהוכרו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

חברות בת. חברות בת הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות הבת מאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

המדיניות החשבונאית של חברות הבת שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות. זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם וכוללות בתוכן מרכיבים נוספים, ככל שאלה קיימים.

זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. מכשירים אחרים העומדים בהגדרה של זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות (לדוגמה: אופציות למניות רגילות) נמדדים בשווי הוגן או לפי הוראות תקני IFRS רלוונטיים אחרים.

הקצאת פריטי הרווח והרווח הכולל האחר בין בעלי המניות. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של חברה בת ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הכל רווח ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של חברה בת ולזכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות, תוך שימור שליטה. עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות נזקף ישירות להון.

כמו כן, בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברה בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר, בין הבעלים של הבנק לבין הזכויות שאינן מקנות שליטה.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2.2 אופציות מכר (PUT) לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה. בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 18 במרס 2012, בנושא "טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה", הבנק יישם את הנחיות IFRS בנושא. לפיכך, אופציות מכר שהונפקו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המסולקות במזומן או במכשיר פיננסי אחר (לרבות האופציות שהונפקו לפני 1 בינואר 2012) הוכרו כהתחייבות בגובה הערך הנוכחי של תוספת המימוש. בתקופות עוקבות, שינויים בערך האופציה הוכרו בדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, חלק הקבוצה ברווחי החברה המוחזקת כלל את חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה, להם הנפיקה הקבוצה אופציות מכר.

במכתב המפקח נכללה הקלה לפיה, לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון, תאגיד בנקאי יזקוף לבסיס ההון את השינוי בהון העצמי שנובע מיישום לראשונה של ההנחיות הכלולות במכתב, לא יאוחר ממועד הסיום של ההתקשרויות הקיימות. בחודש פברואר 2014 הודיע הפיקוח לכאל, כי ניתן לפרוס את ההפחתה מההון בגין אופציית המכר עד ינואר 2018, לפי הטיפול שנקבע לניכויים מההון בהוראות המעבר של באזל III.

לפרטים בדבר שינוי הטיפול החשבונאי בזכויות שאינן מקנות שליטה בדיינרס, ראו ביאור 34 א'.

2.3 השקעה בחברות כלולות. חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית. יובהר, כי הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם טרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית ולמדיניות החשבונאית בכללותה שיושמה על ידי תאגיד בנקאי שהיה חברה כלולה של הבנק עד ליום 13 במרס 2014.

אובדן השפעה מהותית. הבנק מפסיק להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מהמועד בו איבד את ההשפעה המהותית ומטפל בהשקעה כנכס פיננסי.

במועד זה, הבנק מודד בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה בחברה הכלולה לשעבר ומכיר ברווח או הפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית – רווחים או הפסדים מהשקעות במניות", כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר, בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לדוח רווח והפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה היתה ממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

2.4 עסקאות שבוטלו באיחוד. יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בחברות הכלולות. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא היתה קיימת ראיה לירידת ערך.

2.5 הטיפול בדוחות הכספיים הנפרדים של הבנק. בעריכת הדוחות הכספיים הנפרדים, הבנק מטפל בחברות המוחזקות לפי שיטת השווי המאזני. זאת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדוחות הכספיים של הבנק בלבד כוללים את הדוחות הכספיים של חברות נכסים ושירות, בבעלות מלאה של הבנק, אשר מרבית נכסיהן בשימוש הבנק.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

3.1 הכנסות והוצאות מימון נכללות על בסיס צבירה, למעט ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת על בסיס מזומן, כאשר לא קיים ספק בדבר גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. כאשר קיים ספק כאמור, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת על בסיס הגביה בפועל.

3.2 הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות, כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרוייקטים, מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3.3 במכשירי הון מורכבים, הכוללים תמריץ מובנה לפדיון (step-up), שיעורי הריבית המשמשת בחישוב הוצאות הריבית הינם שיעורי הריבית שבתוקף טרם ה–step-up, בהתבסס על הערכת ההנהלה שהמכשירים ייפדו במועד העלאת הריבית.

3.4 לעניין ניירות ערך ראו ס.ק. 5 להלן; לעניין מכשירים נגזרים ראו ס.ק. 6 להלן.

3.5 בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הכנסות ריבית מהשקעות במכשירי חוב מוכרות בתקופת דיווח בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב (סכום הבסיס של מכשיר החוב במועד ירידת הערך בעלת אופי אחר מזמני הינו שוויו ההוגן).

3.6 הכנסות והוצאות אחרות מוכרות על בסיס צבירה.

3.7 עסקות מכירה וחכירה חוזרת הוצגו בדוחות הכספיים בהתאם ל–IAS-17.

3.8 לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (FAS 91), ראו סעיף 25 להלן.

4. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

4.1 כללי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים, בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל ה–SEC, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "טיפול בחובות בעייתיים". כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי".

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות, לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד'), מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה (ראו סעיף 5.7 להלן).

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את החובות הבעייתיים ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום הביטחונות ומצבם, המצב הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחוייבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

חוב הנבחן על בסיס פרטני (ראו להלן), מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גביה. לצורך כך, הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות איגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפרעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד כדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב מטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (להלן: "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב, שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, מסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פרעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החייב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור אינם חלים על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי (לפחות 20%) את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית, מקובצת ברמת לקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברה מאוחדת אחת בגין חובות מעל 50 אלף ש"ח, ובחברת כרטיסי אשראי מאוחדת, בגין חובות בשל כרטיסי אשראי מעל 500 אלף ש"ח ובגין חובות בתי עסק בכל סכום). הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי. מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב–ASC 450 (FAS 5), "טיפול חשבונאי בתלויות", לפי נוסחה המבוססת על טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011 בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי הכולל ובהיקפי האשראי הפתוח בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

לפרטים בדבר הוראה בענין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ראו סעיף 4.4 להלן.

כמו כן, הבנק בוחן, בכל תאריך דיווח, האם סכום ההפרשה הקבוצתית, המחושבת לאותו מועד, אינו נמוך מסכום ההפרשה הכללית וההפרשה הנוספת המחושבות לאותו מועד בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315 בדבר "הפרשה לחובות מסופקים", לפני השפעת המס.

ההפרשה הנדרשת בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים – מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב–ASC 450 (FAS 5). ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי (CCF), כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, "מדידה והלימות הון – סיכון אשראי – הגישה הסטנדרטית", בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור – מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור.

בנוסף, הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור". בהתאם, הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בבטחון, הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של חלק היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הבטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום, הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו והוכרו כהכנסה ברווח והפסד אך טרם נגבו. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי – ראו "החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר" לעיל. לפרטים בדבר הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים, ראו סעיף 3.1 לעיל.

הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית בגין חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

4.2 יישום הוראות המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. הבנק מיישם את הוראות חוזר המפקח על הבנקים בנושא "עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20", אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי.

בין היתר, תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. בנוסף, נדרש לתת גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיור. הגילוי החדש נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אשראי מסחרי, אנשים פרטיים – הלוואות לדיור, אנשים פרטיים – אחר, בנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה, תוך הבחנה בין פעילות לווים בישראל לפעילות לווים בחו"ל, במידה ומהותי.

כמו כן, נדרש מתן גילוי לגבי חובות שאורגנו מחדש בארגון של חוב בעייתי בתקופת הדיווח בדבר מספר חוזים ויתרה רשומה לפני ואחרי הארגון מחדש. כמו כן, לגבי ארגוני חוב שכשלו בתקופת הדיווח נדרש גילוי אודות מספר חוזים ויתרה רשומה. הגילוי האמור נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי כמפורט לעיל.

היישום לראשונה והשפעתו. הבנק מיישם את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 בדרך של מכאן ולהבא. חלק מדרישות הגילוי החדשות בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי יושמו על ידי הבנק החל מיום 1 בינואר 2013. בנוסף, החל מהדוח לשנת 2014 מיישם הבנק דרישות גילוי נוספות בדבר דירוג אשראי. לגבי גילויים חדשים כאמור, הבנק לא נדרש לכלול מידע השוואתי.

ליישום ההוראות לראשונה לא הייתה השפעה למעט עדכון מתכונת הגילוי בביאור 4 "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי".

4.3 אשראי לאנשים פרטיים. ביום 19 בינואר 2015, פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים", במסגרתו תוקנו הוראות הדיווח לציבור. בהתאם לחוזר, בקביעת הפרשה להפסדי אשראי על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי להביא בחשבון הן את הפסדי העבר בגין אשראי לאנשים פרטיים, והן התאמות איכותיות – התאמות בגין גורמים רלוונטיים לסיכויי הגביה של האשראי לאנשים פרטיים, בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

התיקונים להוראות הדיווח לציבור כוללים דוגמאות לגורמים שעשויים להיות רלוונטיים להערכת ההתאמות האיכותיות של אשראי כאמור.

היישום לראשונה והשפעתו. הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר באופן של מכאן ולהבא. כתוצאה מהיישום הוגדלה ההפרשה בגין האשראי לאנשים פרטיים בסך של כ-54 מיליון ש"ח ויתרת הפרשה בגין חשיפות האשראי החוץ מאזניות המתייחסות בסך של כ-2 מיליון ש"ח, לפני מס. הגידול ביתרות ההפרשה נזקף לרווח והפסד.

4.4. הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי. בהמשך למספר טיוטות בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי" ובמסגרת התיקון להוראות הדיווח לציבור המתואר בסעיף 4.3 לעיל, שולבה בהוראות הדיווח לציבור הוראת השעה בדבר "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בשנים 2011-2012", נקבעו הבהרות והנחיות לאופן החישוב של שיעור הפסדי העבר וכן נקבעו דרישות בקשר להכללת ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים במסגרת מקדם ההפרשה.

היישום לראשונה והשפעתו: בהתאם להוראה, יש ליישם אותה בדרך שינוי אמדן. הבנק החל בהערכות ליישום ההוראה במהלך שנת 2014, עוד בשלב בו הנושא היה עדיין בגדר טיוטה. בהתאם, במועד כניסת ההוראה לתוקף, לא הייתה ליישום השפעה מהותית.

5. ניירות ערך

5.1 ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, לשלושה תיקים כלהלן:

(א) איגרות חוב מוחזקות לפדיון – איגרות חוב שלבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת, כך שהבנק לא יכסה במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות החוב מוצגות לפי העלות בתוספת הפרשי הצמדה או הפרשי שער וריבית שנצטברו, וכן מרכיב הנכיון או הפרמיה, שנוצר בעת הרכישה ושטרם הופחת, ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

העברה או מכירה של איגרות חוב מהתיק המוחזק לפדיון מותרת בגין שינויי נסיבות מסויימים, שבהתקיימם המכירה או ההעברה לא ייחשבו כסותרים את מיונה מלכתחילה של איגרת החוב, ובכלל זה ראיה להידרדרות מהותית בכושר הפרעון של המנפיק.

(ב) ניירות ערך למסחר – ניירות ערך המוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים בגין התאמות לשווי ההוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(ג) ניירות ערך זמינים למכירה – ניירות ערך אשר לא סווגו בשתי הקטגוריות הקודמות. ניירות ערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן, למעט מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מההתאמה לשווי ההוגן, בניכוי השפעת המס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר.

5.2 עלות ניירות ערך שמומשו נזקפת לדוח רווח והפסד על בסיס "ממוצע נע".

5.3 הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

5.4 הכנסות ריבית בגין זכויות מוטב שנרכשו (כגון: מכשירים פיננסים מגובי נכסים מסוג MBS, CDO, CLO, CMO), למעט זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה (high credit quality), מוכרות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית, תוך התאמת שיעור הריבית אשר משמש להכרה בהכנסות ריבית לשינויים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים. לעניין זה, זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה הן זכויות מוטב שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב, וכן ניירות ערך מגובי נכסים שדירוג האשראי שלהם הינו לפחות AA.

5.5 השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

5.6 לעניין הטיפול בעסקאות של העברת נכסים פיננסיים (כגון: עסקאות רכש חוזר, השאלה של ניירות ערך וכו'), ראו ס.ק. 9 להלן. לעניין חישוב שווי הוגן – ראו ס.ק. 7 להלן.

5.7 הבנק וחברות הבת הרלבנטיות בוחנים בכל תקופת דיווח, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים החלים על תאגידים בנקאיים, אם ירידת ערכם של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי שאינו זמני (Other than temporary).

הבחינה מבוססת על השיקולים הבאים:

- שיעור ההפסד ביחס לעלות/לעלות המופחתת (תוך בחינת התפתחויות לאחר תאריך המאזן);
- התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שיעור התשואה לפדיון במקרה של איגרות חוב;
- דירוג האשראי של הנייר, לרבות שינויים שחלו בדירוגו;
- במקרה של מניות – אירועים של הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטולה;
- במקרה של איגרות חוב – אירועים של אי ביצוע תשלומי ריבית תקופתיים בהתאם לתנאי האיגרת, צפי לשינויים בתזרימי המזומנים הצפויים מהאיגרת;
- ייחוס ירידת הערך לשינוי לרעה במצב המנפיק, או לשינוי במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק או חברת הבת הרלבנטית להחזיק בניירות הערך לתקופת זמן מספקת עד שתחול עליה צפויה בשווי ההוגן של נייר הערך, או עד לפדיונו;
- מידע רלבנטי בדבר מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בו, ניתוח אירועים ספציפיים שעשויים להשפיע על פעילותו של המנפיק ורווחיותו וניתוח מצב הענף והמדינה בהם פועל המנפיק.

הבנק מכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני לכל הפחות, בכל אחד מהמקרים הבאים:

- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב – העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

  "נמוך בשיעור משמעותי" –

  באיגרת חוב – כאשר השווי ההוגן שלה נמוך מעלותה המופחתת בשיעור של 40% ומעלה ושיעור התשואה לפדיון הינו 20% ומעלה, אלא אם התקיימו נסיבות מיוחדות;

  במניה – כאשר השווי ההוגן שלה נמוך מעלותה בשיעור של 20% ומעלה והמניה נמצאת בפוזיציה של הפסד במשך תקופה של 6 חודשים ומעלה, אלא אם התקיימו נסיבות מיוחדות;

  נסיבות מיוחדות – נסיבות שנומקו ותועדו לרבות: שינוי בשווי שוק שניתן לייחס את רובו לשינוי בשיעור הריבית בשוק, נייר ערך שהנפיקה ממשלה (ממשלת ישראל או ממשלה במדינת OECD) במטבע מקומי, הלאמה.
- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה;

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, יש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה (ירידה משמעותית בדירוג – כאשר הדירוג נמוך מדירוג השקעה והוא ירד בלפחות 4 דרגות – notches – מהדירוג במועד הרכישה);
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשוויו ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

6. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

הבנק מכיר בכל הנגזרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן ומודד אותם לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזר ידווח בדוח רווח והפסד או יכלל בהון העצמי כמרכיב של רווח כולל אחר (other comprehensive income), בהתאם לאופן הייעוד של המכשיר הנגזר.

השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס או התחייבות, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.

הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס או מהתחייבות: החלק האפקטיבי של השינוי בשווי הוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים, מדווח תחילה בהון העצמי (מחוץ לדוח רווח והפסד) כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר תזרימי המזומנים משפיעים על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.

לפרטים נוספים ראו ביאור 20 להלן.

7. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011, הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב–FAS 157 (ASC 820-10), אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, הבנק מיישם את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידת שווי הוגן", המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית 04–2011 ASU בנושא "מדידת שווי הוגן (ASU 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב–U.S. GAAP וב–IFRS".

שווי הוגן מוגדר כסכום אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע זמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר נגישים לבנק במועד המדידה;
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1;
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה–bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

ניירות ערך. השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק הפעיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, וכיוצא באלה).

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מכשירים פיננסיים נגזרים. מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק היעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט, ראו בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים. לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהוון בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע. התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים בהתאם למחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל ולמחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי, עבור בנקים ולקוחות אשר קיימות עבורם אינדיקציות לאיכות האשראי מעסקאות בשוק פעיל, ובהתאם למודלים פנימיים לחיזוי שיעור הפסדי אשראי במקרה של כשל אשראי עבור יתר האוכלוסיה.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו ביאור 21 להלן, בדבר יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

8. קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012, אשר תיקן את הוראות הדיווח לציבור בנושא "קיזוז נכסים והתחייבויות". החוזר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור בנושא זה לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

בהתאם לחוזר, בנוגע לקיזוז מכשירים נגזרים, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים: (1) בגין אותן ההתחייבויות, יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים; (2) בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית; (3) גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים זה לזה סכומים הניתנים לקביעה.

כמו כן, בתנאים מסויימים תאגיד בנקאי יהיה רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או בגין המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement).

בנוגע לעסקאות רכש חוזר, תאגיד בנקאי יהיה רשאי לקזז בין "ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" לבין "ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר", אם מתקיימים תנאים מסויימים שנקבעו בנושא זה בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

הבנק מקזז פקדונות שפרעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

על רקע ההוראה ואגב יישומה לראשונה, החליט הבנק לחדול מקיזוז החשיפות בגין מכשירים נגזרים במאזן.

9. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), "העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות", כפי שתוקן על ידי FAS 166, "העברות ושירות של נכסים פיננסיים" (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבל הינו ישות שכל יעודה הוא לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים, אשר מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה – כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

החל מיום 1 בינואר 2012, הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא "בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר", שמהווה עדכון לכללים שנקבעו ב–FAS 166 (ASC 860). בהתאם לעדכון, הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר, וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

לאור האמור, ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, ניירות ערך שנשאלו או שהושאלו, וכן מכשירים פיננסיים אחרים שהועברו או שהתקבלו על ידי הבנק, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל, מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקאות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שיושמו לפני העברתם. כלומר, ניירות הערך כאמור לא נגרעים מהמאזן, וכנגדם מוצג הפיקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות ערך בסעיף "ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות כאמור, נרשמים לפי סכום המזומן שהועבר על ידי הבנק במסגרת הסעיף "ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות ערך שהועברו בהסכמי רכישה ומכירה חוזרת ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים.

בהתאם להוראות הדיווח לציבור, עסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך, שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי והבטחונות הכללים של השואל, ההשאלה או השאילה מטופלות כאשראי או כפיקדון, אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלה נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר אם התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות; או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

חברה בת בחו"ל מבצעת עסקות של מכירת ניירות ערך בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase agreements) ושל רכישת ניירות ערך בתנאי מכירה חוזרת. ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בהם לא אבדה השליטה על הנכס המועבר, מטופלים כקבלת חוב מובטח, כך שניירות הערך שנמכרו לא נגרעים מהמאזן ומוצגים בסעיף ניירות ערך וכנגדם, הפקדון שלהבטחת השבתו שועבדו ניירות הערך, מוצג בסעיף "ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות ערך שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, מטופלים כהענקת חוב מובטח, כך שניירות הערך שנרכשו מהווים בטחון לחוב ואינם נכללים במאזן. האשראי שניתן מוצג בסעיף "ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

10. רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה. פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור, הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהוונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראו סעיף 12 להלן.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות. עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת. פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר–פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר–פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ששיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקע בבעלות אינה מופחתת.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש מעת לעת ומותאמים בעת הצורך.

לפרטים בדבר שיעורי הפחת בתקופה השוטפת ובתקופות ההשוואה, ראו ביאור 7 להלן.

11. חכירות. חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר שהם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משוויה ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הקבוצה.

12. נכסים בלתי מוחשיים

מוניטין. למידע בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראו סעיף ד' 2.1 לעיל. בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות תוכנה. תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר יוכרו כהוצאה עם התהוותן. (עלויות תוכנה מוצגות במסגרת רכוש קבוע. ראו סעיף 10 לעיל).

הפחתה. הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים אחת לשנה לצורך בחינת ירידת ערך.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, בנכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנת ירידת ערך, אחת לשנה, עד למועד בו הם הופכים להיות זמינים לשימוש.

הוצאות פיתוח מערכות הליבה ("פרוייקט אופק") מופחתות על פני 7 שנים.

עלויות עוקבות. עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

13. **ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים.** הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. בתקופות העוקבות למועד ההכרה לראשונה, מבוצעת אחת לשנה, בתאריך קבוע עבור כל נכס, הערכה של סכום בר ההשבה של נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש, או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך. הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב. בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב–IAS 36, "ירידת ערך נכסים", בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. ASC 350-40 (SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use):

(1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;

(2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;

(3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;

(4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;

(5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב–IAS 36, "ירידת ערך נכסים".

השקעות בחברות כלולות. השקעה בחברה כלולה נבחנה לירידת ערך, כאשר היתה קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך בהתאם ל–IAS 39 "מכשירים פיננסים הכרה ומדידה", ובהתאם להחלטת רשות ניירות ערך 4–1 "קווים מנחים לבחינת הצורך בהפחתת השקעות קבע". ירידת הערך נבחנה ביחס להשקעה בכללותה. במידה והיתה קיימת ראיה אובייקטיבית המצביעה על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, הבנק ביצע הערכה של הסכום בר ההשבה של ההשקעה שהינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה.

14. **נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה.** נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שצפוי כי ימומשו בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה, אם צפוי ברמה גבוהה שייושבו בעיקר באמצעות עסקת מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך. כך גם כאשר הבנק מחויב לתכנון מכירה אשר כרוכה באיבוד שליטה על חברה בת, ללא קשר אם לבנק יישארו זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות בחברה הבת לשעבר לאחר המכירה.

מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצות המיועדות לסילוק) על פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים (או הקבוצה המיועדת לסילוק), לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה.

בתקופות עוקבות, נכסים בני פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

15. **זכויות עובדים**

15.1 התחייבויות בגין זכויות עובדים מכוסות בהפרשות מתאימות. לפרטים נוספים ראו ביאור 16 להלן.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

15.2 חברת הבת אי די בי ניו יורק אימצה, בתוקף מיום 1 בינואר 2008, את EITF 06-04 בנושא "הטיפול החשבונאי בהיבטים של פיצויים נדחים ושל הטבות שלאחר פרישה בהקשר להסדרי ביטוח חיים מסוג Endorsement Split-Dollar". ה-EITF הגיע להסכמה שלצורך הסדר ביטוח חיים מסוג Endorsement Split-Dollar, על המעביד להכיר בהתחייבות להטבות עתידיות, בהתאם ל-FAS 106 (אם במהות קיימת תוכנית הטבות שלאחר פרישה) או בהתאם ל-Opinion 12 (אם ההסדר מהווה במהות הסכם אישי לפיצויים נדחים), הנשען על חוזה מבסס עם העובד.

15.3 **הנחיות והבהרות בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים".** ההנחיות מחודש מרס 2011, מתייחסות בעיקר להיבטים של חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זה. ואולם, בהיבט אחד ההנחיות מהוות הנחיה חשבונאית – תוכניות פרישה מרצון ומענקי פרישה לא חוזיים. תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצות עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון, במסגרת החישוב האקטוארי, את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בהנחיות נקבעו אמות מידה כמותיות, שבהתקיימן התאגיד הבנקאי ידרש להביא בחשבון את תוספת העלות בעניין זה, בהתבסס על חישוב אקטוארי.

ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת מס' 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

חישוב ההפרשות בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה על בסיס אקטוארי, כרוך בשימוש בכלים סטטיסטיים והערכות לגבי העתיד, והוא מבוסס על נסיון העבר ועל המגבלות שקבעה הנהלת הבנק בנושא (ראו להלן).

החישוב מתבסס גם על שיעורי העזיבה הממוצעים, לפי שכבות גיל, בהתאם לשיעורי הפרישה בפועל בשנים 2004–2010. לאור היקפי הפרישה הטבעית הצפויים בשנים 2017–2028, הונח ששיעורי הפרישה מרצון בשנים אלה יעמדו על 2% לשנה מגיל 50. החישוב המתבסס על שיעורי עזיבה יושם למפרע.

המגבלות שקבעה ההנהלה, בקשר עם תוכנית פרישה 2011, אשר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2011, הן אלה:

- בחמש השנים שלאחר הפעלת תוכנית פרישה 2011, לא תתאפשר פרישת עובדים בתנאים מועדפים, פרט למקרים חריגים (ראו להלן);
- גיל מינימלי לפרישה בתנאים מועדפים – 50;
- יצירת קרן מיוחדת עבור מקרי פרישה חריגים, עבור עובדים שבהתאם למגבלות שנקבעו, לא יהיו זכאים לפרישה בתנאים מועדפים, בסך כולל של 50 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012, עמדה יתרת הקרן המיוחדת על סך של 70 מיליון ש"ח; ליום 31 בדצמבר 2013, עמדה יתרת הקרן המיוחדת על סך של 60 מיליון ש"ח).

המגבלות שקבעה הנהלת הבנק, במסגרת אישור תוכנית הפרישה בחודש אוגוסט 2014, אשר יושמו בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2014, במסגרת עדכון העתודה לזכויות עובדים:

- בשנתיים שלאחר השלמת תוכנית הפרישה לא תתאפשר פרישת עובדים בתנאים מועדפים, פרט למקרים חריגים;
- גיל מינימלי לפרישה בתנאים מועדפים – 50;
- הקרן המיוחדת עבור מקרי פרישה חריגים, שנוצרה בעבר, שיתרתה 35 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014 (50 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2014), תשמש לפרישת עובדים במקרים חריגים בתקופה של שנתיים כאמור.

לפרטים בדבר תוכנית הפרישה ראו ביאור 16 יב' להלן. לפרטים בדבר שינוי אמדן שיעור עליית השכר הצפוי לצורך חישוב ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים, ראו סעיף ג' 4.2 לעיל.

16. תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לנושאי משרה נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע המהווים תנאי שוק, הבנק מביא בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. לכן, הבנק מכיר בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר להתקיימותם של תנאים אלה.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

השווי ההוגן של הסכום המגיע לנושאי משרה בגין זכויות לעליית ערך מניות, המסולקות במזומן (אופציות פנטום), נזקף כהוצאה, כנגד גידול מקביל בהתחייבויות, על פני התקופה בה מושגות זכויות בלתי מותנות לתשלום. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל מועד דיווח, עד מועד הסילוק. כל שינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות נזקף כהוצאת שכר ברווח והפסד.

17. התחייבויות תלויות

הטיפול החשבונאי בתביעות משפטיות תלויות נעשה בהתאם להוראות התקן האמריקאי: Accounting for Contingencies SFAS-5 וההוראות הנלוות אליו ובהתאם להנחיות והבהרות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראת דיווח לציבור בענין "טיפול חשבונאי בתביעות תלויות".

בהערכת התביעות המשפטיות התלויות מתבססות הנהלת הבנק והנהלות חברות הבת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, אשר קובעות את ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות תלויות.

התביעות סווגו בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט להלן:

1) צפוי (Probable) – ההסתברות מעל ל-70%.
2) אפשרי (Reasonably Possible) – ההסתברות מעל ל-20% וקטנה או שווה ל-70%.
3) קלוש (Remote) – ההסתברות קטנה או שווה ל-20%.

בדוחות הכספיים נכללות הפרשות מתאימות בשל תביעות שתחום ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בגינן הוערך כ"צפוי".

בהתאם להוראה, רק במקרים נדירים רשאי תאגיד בנקאי לקבוע בדוחות הכספיים שלא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ותביעה שאושרה כייצוגית, וכן בארבעה דוחות כספיים (כולל דוח שנתי אחד) שיפורסמו לאחר שתוגש תובענה עם בקשה להכיר בה כייצוגית, כאשר במנין תקופה זו לא תיכלל תקופה שבה עוכבו ההליכים לפי החלטה של בית המשפט. בביאור 19 הוצגו בנפרד תביעות תלויות אשר לגביהן אין אפשרות של אומדן סביר של החשיפה.

הבנק תאר הליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות הקבוצה. לעניין זה קבע הבנק כי דרך כלל, יתואר הליך משפטי שהסכום הנתבע בו עולה על 0.5% מההון העצמי של הבנק אם לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון ועל 1% מההון העצמי אם סבירות התממשות הסיכון הינה אפשרית, או קלושה.

יצויין עוד כי במקרים בהם הבנק הינו אחד מהנתבעים בתיק, והתובעים לא ייחסו בתביעתם סכום לכל אחד מהנתבעים, הערכת סכום התביעה שרלבנטי לבנק בוצעה, כמיטב היכולת, בשים לב לכך שהתחשבות בסכום הכולל עשויה להטעות ואין היא נכונה בנסיבות העניין, וההערכה אינה מייצגת בהכרח את החלוקה כפי שתיקבע בסופו של דבר בידי בית המשפט.

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, בהתאם להערכות הנהלת הבנק והחברות המאוחדות שלו, בהתבסס על חוות דעת היועצים המשפטיים שלהן.

הבנק חשוף לטענות או תביעות משפטיות שטרם הוגשו (unasserted claims) וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת הבנק במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות או תלונות של צדדים שלישיים אל גורמים בבנק. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמך הבנק על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה, את הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש ותשלומים בפשרה ככל שיהיו כאלה. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל הניתוח של הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני שבו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

18. מסים על ההכנסה

הבנק והחברות המאוחדות שלו נוקטים בשיטה של ייחוס מסים בשל הפרשים בעיתוי זקיפת הכנסות והוצאות מסוימות לצרכי מס.

המסים הנדחים חושבו לפי שיטת "ההתחייבות", בהתאם לשיעורי המס הצפויים בתקופה בה צפוי מימוש המסים הנדחים ועל-פי החוקים הקיימים בתאריך המאזן.

מימושם של המסים הנדחים לקבל מותנה בקיום רווחים החייבים במס בעתיד. להערכת ההנהלה יהיו מסים נדחים אלה ניתנים למימוש בעתיד.

הרווחים הנצברים של חברות מוחזקות מסויימות עלולים להתחייב במסים נוספים אם וכאשר יחולקו במזומן. לגבי חברות מאוחדות – כאשר חלוקת דיבידנדים לא צפויה בעתיד הנראה לעין – לא נרשמת הפרשה למס. לגבי חברות כלולות – נרשמת הפרשה למס על רווחיהן, באם עשויה להווצר חבות מס נוספת בגין חלוקת דיבידנדים.

הרווח ממימוש בעתיד של ההשקעות במניות בחברות מוחזקות עלול להתחייב במס נוסף. ההפרשה למסים נדחים אינה כוללת מסים בגין מימוש החזקות בחברות מוחזקות, כל עוד מתקיימת ההנחה של החזקה מתמשכת בהשקעה.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

נכס מס נדחה, בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חיובית, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות תתממשנה, הם מופחתים.

פוזיציות מס לא וודאיות. הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

קיזוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים. הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז של נכסים והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה.

עסקאות בינחברתיות. מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד. הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים על ידי חברות מאוחדות. תוספת מס זו לא נכללת בדוחות הכספיים, כאשר נקבעת מדיניות בחברה המוחזקת שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס, מוגדלת העתודה למס בגין תוספת המס שעשויה לחול בגין חלוקת הדיבידנד.

19. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד המתייחס לבעלי המניות הרגילות וחלוקתו בממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, הכוללות כתבי אופציה למניות.

20. דיווח מגזרי

מגזר פעילות מוגדר בתקנים בינלאומיים כמרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. החלוקה למגזרים ומתכונת הדיווח המתייחסת, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. לפרטים נוספים, ראו ביאור 31 להלן.

לפרטים בדבר הוראה חדשה בעניין "מגזרי פעילות פיקוחיים", שתחילתה בדוח שנתי 2015, ראו סעיף ה' 3 להלן.

21. הפחתת הוצאות נדחות

הוצאות הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, מופחתות באופן יחסי ליתרת הקרן.

22. חייבים וזכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי

במועד ביצוע העסקה נוצר לחברת כרטיסי אשראי הסולקת את העסקה, נכס בגין חוב של מנפיק הכרטיס או מחזיק הכרטיס ובמקביל התחייבות לבית העסק. כמו כן, לחברת כרטיסי אשראי כמנפיקה, נוצר נכס בגין חוב של מחזיק הכרטיס או של הבנק המנפיק ובמקביל התחייבות כלפי חברת כרטיסי אשראי הסולקת.

יתרות חייבים וזכאים בגין פעילויות בכרטיסי אשראי מייצגות תנועות שעובדו עד ליום העסקים שקדם ליום הדיווח.

23. גילויים בהקשר לצד קשור

IAS 24 בנושא "גילויים בהקשר לצד קשור" קובע את דרישות הגילוי בדבר היחסים עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור.

בנוסף נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

24. **עסקאות עם בעלי שליטה.** בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק, בהתאם להוראות, את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה". זאת, בעקביות לעקרונות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, נזקף להון ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה.

נטילת התחייבות או ויתור. ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות לבין שוויה בספרים במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לתמורה שנקבעה, נזקף להון. במקרה של ויתור, השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

שיפוי. סכום השיפוי נזקף לקרן הון.

הלוואות, לרבות פיקדונות. במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

25. **הוראות בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (FAS 91).** החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההוראות בדבר "אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית" (ASC 310–20), אשר פורסמו ביום 29 בדצמבר 2011.

בחודש אוקטובר 2013, פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות, אשר קובע הנחיות והבהרות מסוימות בנוגע לאופן יישום התקן. בין היתר, יישום באופן של מכאן ואילך על עסקאות שנוצרו או חודשו החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך, וכן המשך פריסה של עמלות מפירעון מוקדם.

ביום 24 באוקטובר 2013, פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "עדכון הוראות מעבר בנושא מדידת הכנסות ריבית". החוזר קובע הקלות בנושא שינוי תנאים של הלוואה שאינה מטופלת כארגון מחדש של חוב בעייתי, הטיפול בעמלות הקצאת אשראי וכן עמלת פרעון מוקדם. ההקלות נקבעו כהוראות מעבר לשנת 2014 בלבד.

בנוסף, הובהר כי תאגיד בנקאי לא יוכל לדחות במקביל עלויות פנימיות ביצירת הלוואות ללא אישור מוקדם מיחידת דיווח כספי בפיקוח על הבנקים.

עמלות יצירת אשראי. עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

עמלות הקצאת אשראי. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבויות אינה קלושה.

שינוי בתנאי חוב. במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב–10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים, או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, ההלוואה שמומנה מחדש מטופלת כהלוואה חדשה, ובהתאם העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פרעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות מיידית ברווח והפסד. אחרת העמלות האמורות נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פרעון מוקדם. עמלות פרעון מוקדם שחויבו בגין פרעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פרעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

השפעת היישום לראשונה. יישום ההוראה הינו בדרך של מכאן ולהבא, על עסקאות שנוצרו או חודשו החל ממועד היישום לראשונה, כאשר כחלק מיישום ההוראה שינה הבנק את אופן ההכרה בהכנסה ואת סיווגן של עמלות כחלק מהכנסות ריבית או הכנסות מעמלות, בהתאם למהות העמלה, התאמת תשואה או עמלה אחרת.

להלן הגילוי להשפעה של יישום ההוראה על הכנסות הריבית נטו, ההכנסות שאינן מריבית (עמלות) והרווח הנקי של הבנק בתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014.

	לשנה שהסתיימה ב–31 בדצמבר 2014					
	מאוחד			הבנק		
	בהתאם להוראות הדיווח הקודמות	השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית	בהתאם להוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית	בהתאם להוראות הדיווח הקודמות	השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית	בהתאם להוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית
	במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית	5,545	191	5,736	3,325	123	3,448
עמלות	2,775	(189)	2,586	1,330	(106)	1,224
רווח נקי	595	1	596	585	11	596

השינויים העיקריים הינם דחיית עמלות בגין מתן אשראי ועמלות הקצאת אשראי, אי פריסת עמלות פירעון מוקדם וטיפול בשינוי תנאי חוב. בעקבות יישום ההוראות, הכנסות מסוימות סווגו מחדש להכנסות ריבית וכן הכנסות מסוימות אשר סווגו בעבר כהכנסות ריבית סווגו מחדש ומוצגות במסגרת סעיף עמלות.

26. **דיווח על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר.** ביום 3 באוקטובר 2013 פורסם חוזר בנושא, אשר מתקן את הוראות הדיווח לציבור. התיקונים נועדו להתאים את דרישות הגילוי על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר לעדכון תקן חשבונאי אמריקאי ASU 2013-02.

השינויים העיקריים בהוראות:

- לביאור על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נוספה דרישה לגילוי על הסעיפים בדוח רווח והפסד שבהם נכללו הסכומים שסווגו מחדש מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד;
- בביאור על הכנסות מימון שאינן מריבית נוספה הערת שוליים המבהירה אילו סעיפים בביאור סווגו מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

היישום לראשונה והשפעתו. ההוראות שנקבעו בחוזר יושמו למפרע החל מיום 1 בינואר 2014. ליישום ההוראות לא היתה השפעה מהותית, פרט להשפעה הצגתית על ביאור רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ועל ביאור הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. **אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים.** ביום 10 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא זה. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח הציבור יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה בנק יתקן למפרע את מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור.

ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כמו כן, ביום 11 בינואר 2015 פורסם תיקון להוראות הדיווח לציבור בדבר "זכויות עובדים – שיעור ההיוון, מתכונת גילוי והוראות מעבר ליישום לראשונה" ("החוזר"). בחוזר צויין כי הפיקוח על הבנקים הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכול במועד הדיווח. בנק הסבור ששינויים במרווח המתקבל לעיל בתקופה מסוימת נובעים מתנודות חריגות בשווקים, באופן שהמרווחים המתקבלים על פיהן אינם מתאימים לשמש להיוון כאמור, יפנה לקבל הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. בהתאם לחוזר, דוגמאות למצבים אלה יכולים לכלול, בין היתר, שינויים בגינם המרווח המתקבל יהיה גבוה מהמרווח על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (מקומי) בישראל.

כאמור, תאגיד בנקאי נדרש לתקן למפרע מספרי השוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך. באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההיוון נקבע:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן, שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%), לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כאמור לעיל (להלן: "ההפסד"), ייכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר;
- רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור, עד שיתרה זו תתאפס;
- הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התכנית.

החוזר מעדכן את דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

למרות ההשפעה המהותית לרעה על ההון העצמי של הבנק, לצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזל III, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים (לרבות הפסדים שייזקפו ישירות ליתרת עודפים ליום 1 בינואר 2013) לא תובא בחשבון באופן מיידי אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים של 40% החל מיום 1 בינואר 2015, ושיעורים שווים של 20% לשנה מיום 1 בינואר 2016 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

הבנק נערך ליישום המדיניות החדשה. במסגרת האמור, נכללו הנושאים העיקריים הבאים:

1. הגדרת תהליך לקביעת שיעור היוון על בסיס איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד בישראל, בהתאם למשך החיים הממוצע של החבות המוערכת, בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב. התהליך כולל היבטי בקרה לתקינות בחירת איגרות החוב, תיקוף שיעור ההיוון המתקבל ובחינת סבירות השינויים בשיעור ההיוון.
2. קביעת מנגנון להגדרת התשואה החזויה על נכסי התכנית. הפרמטרים המשתתפים בקביעת התשואה החזויה הינם, בעיקר, הרכב נכסי התכנית בפועל ובעבר, שינויים אפשריים בהרכב הנכסים בהתאם למדיניות ההשקעה שהוגדרה, תשואות העבר של הקופה, תשואות הנכסים ומשקלם בתיק הכולל, ובניכוי הוצאות תפעול ועמלות. המנגנון כולל גם בדיקת הצורך בעדכון התשואה החזויה במהלך תקופת הדיווח.
3. שינוי שיטת המדידה בהערכת חבות הבנק בגין הטבות לגימלאים ביחס לאוכלוסיית העובדים הפעילים ומעבר לחישוב החבות במועד שבו היא הפכה להיות ודאית זאת, במקום חישוב שהניח שיעורי עזיבה לפני גיל 67 וזקיפה יחסית בהתאם.
4. הגדרת תהליך עבודה לטיפול ברווחים והפסדים אקטואריים, במסגרתו קיימת הבחנה בין:
   - ההפסד האקטוארי שנוצר בגין השינוי בשיעור ההיוון ליום 1 בינואר 2013;
   - רווחים אקטואריים שייווצרו בגין שינויים בשיעור היוון לאחר מועד היישום לראשונה;
   - הפסדים אקטואריים בגין שינויים בשיעורי היוון ומרכיבים אחרים, לאחר מועד היישום לראשונה;
   - רווחים/הפסדים אקטואריים בגין הפער שבין התשואה הצפויה על נכסי תכנית לתשואה שהושגה בפועל.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

התהליך כולל התייחסות לסבירות הרווח/ההפסד האקטוארי שמתקבל, הרישומים החשבונאיים, מנגנון ההפחתה של הרווחים/הפסדים וקביעת תקופת ההפחתה.

להלן נתונים בדבר ההשפעה של יישום ההוראה החדשה ליום 31 בדצמבר 2014, אילו הן היו מיושמות במועד זה:

המאוחד

	ליום 31 בדצמבר 2014		
	נתונים מדווחים	השפעת היישום	נתונים לאחר היישום
	במיליוני שקלים חדשים		
סך-כל הנכסים	206,946	336	207,282
סך-כל ההתחייבויות	193,305	893	194,198
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	13,243	(557)	12,686
סך-כל ההון	13,641	(557)	13,084
יחס ההון הכולל ב-%	14.9	(0.3)	14.6
יחס הון עצמי רובד 1 ב-%	9.4	(0.2)	9.2

הבנק

	ליום 31 בדצמבר 2014		
	נתונים מדווחים	השפעת היישום	נתונים לאחר היישום
	במיליוני שקלים חדשים		
סך-כל הנכסים	141,066	276	141,342
סך-כל ההתחייבויות	127,823	733	128,556
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	13,243	(457)	12,786

2. **דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון.** ביום 6 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון. זאת, בהמשך למדיניות הפיקוח על הבנקים, לאמץ בנושאים מהותיים את מערך הדיווח הכספי שחל על בנקים בארה"ב. בהתאם להוראה, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא סיווג כהון או כהתחייבות של מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים מורכבים. לצורך כך נדרש ליישם, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי, שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודיפיקציה:
   - נושא 480, בדבר "הבחנה בין התחייבות והון";
   - נושא 20-470, בדבר "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות"; וכן
   - נושא 30-505, בדבר "מניות באוצר".

   בנוסף, ביישום ההבחנה בין התחייבויות והון, נדרש להתייחס להוראות הדיווח לציבור בענין מכשירים משובצים.

   במקביל, הפיקוח על הבנקים פרסם קובץ שאלות ותשובות בנושא זה, במסגרתו הובהר כי יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיב המרה מותנה למניות (אשר נכלל בהון עצמי רובד 1 לפי הוראות באזל II ולפי הוראות המעבר עונה על הגדרת מכשיר הון מורכב, או שנכלל כרכיב הון פיקוחי בהתאם להוראות באזל III) כהתחייבות שתימדד לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ.

   מועד התחילה שנקבע הוא 1 בינואר 2015, כאשר בעת היישום לראשונה נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושאים בקודיפיקציה אשר פורטו לעיל, לרבות תיקון מספרי השוואה ככל שרלבנטי.

   להערכת הבנק, ליישום ההוראה לא תהיה השפעה מהותית.

3. **מגזרי פעילות פיקוחיים.** ביום 6 בנובמבר 2014 פורסם תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים.

   השינויים העיקריים:
   - נוספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: בנקאות פרטית, משקי בית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי;

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- נוספו הגדרות המבהירות אלו לקוחות יכללו בכל מגזר;
- נוספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי".

בנוסף, ביום 6 בנובמבר 2014, הופץ קובץ שאלות ותשובות בנושא זה.

בחוזר נקבע כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב– ASC 280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

הכללים החדשים יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 ואילך, כלהלן:

- בדוחות לשנת 2015 תחול דרישת הגילוי בקשר לנתונים מאזניים ביחס למגזרי פעילות פיקוחיים כמוגדר בהוראות החדשות. בהתאם להוראות החדשות ניתן שלא לתת גילוי למספרי השוואה לנתונים המאזניים על מגזרי הפעילות הפיקוחיים, אלא לכלול מספרי השוואה בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר לתוקף. כמו כן, לא נדרש גילוי על מגזר ניהול פיננסי;
- החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספר השוואה יותאמו למפרע. ניתן להציג בדוחות השנתיים לשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי ההשוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016;
- החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.

להערכת הבנק, יישום ההוראות החדשות אינו צפוי להביא להשפעה מהותית למעט אופן ההצגה והגילוי.

4. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 14 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

תחילת התיקונים בהוראות תהיה מיום 1 בינואר 2017. בהתאם להוראות המעבר, בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה.

הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של התקן על דוחותיו הכספיים, וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

2. מזומנים ופקדונות בבנקים[1]

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים	27,442	19,545	21,631	16,165
פקדונות בבנקים מסחריים	4,252	5,774	3,635	4,031
סך-הכל מזומנים ופקדונות בבנקים	**31,694[2]**	**25,319[2]**	**25,266**	**20,196**
מזה: מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים	29,013	23,765	24,635	19,338

הערות:

(1) שעבודים, ראו ביאור 15 ד, ו , ח ,י , יב.

(2) לא כולל יתרות ששוגו כנכסים מוחזקים למכירה בסך של 2,152 מיליון ש"ח (31.12.13: 1,659 מיליון ש"ח) – ראו ביאור 8א.

3. ניירות ערך[1]

א. הרכב הסעיף - מאוחד

	31 בדצמבר 2014				
	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	3,476	3,476	364	–	3,840
של ממשלות זרות	19	19	–	–	19
של מוסדות פיננסיים בישראל	85	85	8	–	93
של מוסדות פיננסיים זרים	81	81	–	1	80
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	1,225	1,225	17	18	1,224
של אחרים זרים[7]	2,095	2,095	105	4	2,196
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון	**6,981**	**6,981[3]**	**494**	**23**	**7,452**

הערות נוספות לטבלה ראו בעמוד הבא.

3. ניירות ערך[1] (המשך)

א. הרכב הסעיף - מאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2014				
			רווח כולל אחר מצטבר		
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	14,637	14,223	420	6	14,637
של ממשלות זרות	1,538	1,536	3	1	1,538
של מוסדות פיננסיים בישראל	546	537	9	–	546
של מוסדות פיננסיים זרים	1,919	1,886	39	6	1,919
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	7,774	7,810	46	82	7,774
של אחרים בישראל**	759	747	18	6	759
של אחרים זרים[8]	109	110	–	1	109
סך-הכל איגרות חוב	27,282	26,849	535	102	[3]27,282
מניות	1,681	1,737	8	64	[11][10][5]1,681
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**28,963**	**28,586**	**[4]543**	**[4]166**	**28,963**
** מזה: איגרות חוב מגובות בערבות מדינה .	308	307	2	1	308

	31 בדצמבר 2014				
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	1,278	1,262	19	3	1,278
של מוסדות פיננסיים בישראל	3	3	–	–	3
של מוסדות פיננסיים זרים	5	5	–	–	5
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	60	60	–	–	60
של אחרים בישראל	50	50	–	–	50
של אחרים זרים	2	2	–	–	2
סך-הכל איגרות חוב	1,398	1,382	19	3	1,398
מניות	11	13	–	2	11
סך-הכל ניירות ערך למסחר	**1,409**	**1,395**	**[6]19**	**[6]5**	**1,409**
סך-הכל ניירות ערך[9]	**37,353**	**36,962**	**1,056**	**194**	**37,824**

הערות:

(1) שעבודים, ראו ביאור 15.

(2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(3) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בחו"ל, מהתיק לפידיון בעלות מופחתת של 848 מיליון ש"ח (כ-218 מיליון דולר) ומהתיק הזמין בשווי שוק של 3,810 מיליון ש"ח (כ-980 מיליון דולר).

(4) כלולים "ברווח כולל אחר מצטבר".

(5) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של 765 מיליון ש"ח.

(6) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(7) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב ואיגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב, בסך של 2,026 מיליון ש"ח (ערך במאזן).

(8) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב, בסך של 67 מיליון ש"ח (ערך במאזן).

(9) לא כולל יתרות ששוגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו ביאור 8א.

(10) לפרטים בדבר סיווג ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (4).

(11) כולל השקעות בקרנות מחקות בסך של כ-16 מיליון ש"ח.

3. ניירות ערך[1] (המשך)

א. הרכב הסעיף - מאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2013				
	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	3,738	3,738	278	–	4,016
של מוסדות פיננסיים בישראל	86	86	5	–	91
של מוסדות פיננסיים זרים	64	64	1	3	62
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	1,298	1,298	20	41	1,277
של אחרים זרים[7]	1,988	1,988	61	71	1,978
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון	**7,174**	**7,174[3]**	**365**	**115**	**7,424**

	31 בדצמבר 2013				
			רווח כולל אחר מצטבר		
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	19,932	19,516	416	–	19,932
של ממשלות זרות	331	342	3	14	331
של מוסדות פיננסיים בישראל	628	608	20	–	628
של מוסדות פיננסיים זרים	2,748	2,854	47	153	2,748
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	6,724	6,900	24	200	6,724
של אחרים בישראל**	693	659	34	–	693
של אחרים זרים[8]	52	61	–	9	52
סך-הכל איגרות חוב	31,108	30,940	544	376	31,108[3]
מניות	852	838	15	1	852[5]
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**31,960**	**31,778**	**559[4]**	**377[4]**	**31,960**
** מזה: איגרות חוב מגובות בערבות מדינה .	257	253	4	–	257

הערות נוספות לטבלה ראו בעמוד הבא.

3. ניירות ערך[1] (המשך)

א. הרכב הסעיף - מאוחד (המשך)

		31 בדצמבר 2013			
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	2,019	2,020	2	3	2,019
של ממשלות זרות	4	4	–	–	4
של מוסדות פיננסיים בישראל	2	2	–	–	2
של מוסדות פיננסיים זרים	9	9	–	–	9
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	50	52	–	2	50
של אחרים בישראל	89	88	1	–	89
של אחרים זרים	5	6	–	1	5
סך-הכל איגרות חוב	2,178	2,181	3	6	2,178
מניות	13	14	1	2	13
סך-הכל ניירות ערך למסחר	**2,191**	**2,195**	**4**[6]	**8**[6]	**2,191**
סך-הכל ניירות ערך[9]	**41,325**	**41,147**	**928**	**500**	**41,575**

הערות:

(1) שעבודים, ראו ביאור 15.

(2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(3) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בחו"ל, מהתיק לפידיון בעלות מופחתת של 837 מיליון ש"ח (כ-241 מיליון דולר) ומהתיק הזמין בשווי שוק של 3,475 מיליון ש"ח (כ-1,001 מיליון דולר).

(4) כלולים "ברווח כולל אחר מצטבר".

(5) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של 751 מיליון ש"ח.

(6) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(7) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב ואיגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב, בסך של 1,971 מיליון ש"ח (ערך במאזן).

(8) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב, בסך של 52 מיליון ש"ח (ערך במאזן).

(9) לא כולל יתרות ששוגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו ביאור 8א.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב ובמניות, ראו ביאורים 23 ו-24.

ב. הרכב הסעיף - הבנק

		31 בדצמבר 2014			
	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	3,267	3,267	338	–	3,605
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון	**3,267**	**3,267**	**338**	**–**	**3,605**

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

3. ניירות ערך[1] (המשך)

ב. הרכב הסעיף - הבנק (המשך)

	31 בדצמבר 2014				
			רווח כולל אחר מצטבר		
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	11,983	11,635	351	3	11,983
של ממשלות זרות	1,539	1,537	3	1	1,539
של מוסדות פיננסיים בישראל	92	87	5	*–	92
של מוסדות פיננסיים זרים	1,526	1,490	38	2	1,526
של אחרים בישראל**	332	328	6	2	332
של אחרים זרים	39	39	–	*–	39
סך-הכל איגרות חוב	15,511	15,116	403	8	15,511
מניות	843	906	–	63	843[4][6][7]
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**16,354**	**16,022**	**403[3]**	**71[3]**	**16,354**
** מזה: איגרות חוב מגובות בערבות מדינה .	115	116	–	1	115

	31 בדצמבר 2014				
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	1,224	1,208	19	3	1,224
של אחרים בישראל	46	46	–	*–	46
סך-הכל איגרות חוב	1,270	1,254	19	3	1,270
מניות	–	2	–	2	–
סך-הכל ניירות ערך למסחר	**1,270**	**1,256**	**19[5]**	**5[5]**	**1,270**
סך-הכל ניירות ערך	**20,891**	**20,545**	**760**	**76**	**21,229**

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

הערות:

(1) שעבודים, ראו ביאור 15.

(2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(3) כלולים "ברווח כולל אחר מצטבר".

(4) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של כ-9 מיליון ש"ח.

(5) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(6) לפרטים בדבר סיווג ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד' (4).

(7) כולל השקעות בקרנות מחקות בסך של כ-16 מיליון ש"ח.

3. ניירות ערך[1] (המשך)

ב. הרכב הסעיף - הבנק (המשך)

	31 בדצמבר 2013				
	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	3,526	3,526	265	–	3,791
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון	**3,526**	**3,526**	**265**	**–**	**3,791**

	31 בדצמבר 2013				
			רווח כולל אחר מצטבר		
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	14,940	14,615	325	–*	14,940
של ממשלות זרות	172	169	3	–	172
של מוסדות פיננסיים בישראל	110	103	7	–*	110
של מוסדות פיננסיים זרים	1,487	1,450	37	–*	1,487
של אחרים בישראל**	341	324	17	–*	341
סך-הכל איגרות חוב	17,050	16,661	389	–	17,050
מניות	5	5	–	–*	5[4]
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**17,055**	**16,666**	**389[3]**	**–**	**17,055**
** מזה: איגרות חוב מגובות בערבות מדינה .	81	81	–	–	81

הערות נוספות לטבלה ראו בעמוד הבא.

3. ניירות ערך[1] (המשך)

ב. הרכב הסעיף - הבנק (המשך)

		31 בדצמבר 2013			
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב ומלוות:					
של ממשלת ישראל	1,956	1,958	1	3	1,956
של אחרים בישראל	74	73	1	–	74
סך-הכל איגרות חוב	2,030	2,031	2	3	2,030
מניות	1	3	–	2	1
סך-הכל ניירות ערך למסחר	**2,031**	**2,034**	**2**[5]	**5**[5]	**2,031**
סך-הכל ניירות ערך	**22,612**	**22,226**	**656**	**5**	**22,877**

* סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

הערות:

(1) שעבודים, ראו ביאור 15.

(2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(3) כלולים "ברווח כולל אחר מצטבר".

(4) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של כ-5 מיליון ש"ח.

(5) נזקפו לדוח רווח והפסד.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב ובמניות, ראו ביאורים 23 ו-24.

3. ניירות ערך[1] (המשך)

ג. עלות מופחתת והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב מוחזקות לפדיון אשר נמצאות בפוזיציית הפסד שטרם מומש - מאוחד

	31 בדצמבר 2014						
	פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה			
	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			
	עלות מופחתת	0-20%	20-40%	סך-הכל	עלות מופחתת	0-20%	20-40%	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים							
איגרות חוב מוחזקות לפדיון								
איגרות חוב ומלוות:								
של מוסדות פיננסיים זרים	–	–	–	–	35	1	–	1
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	129	1	–	1	803	17	–	17
של אחרים זרים	–	–	–	–	351	4	–	4
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון	**129**	**1**	**–**	**1**	**1,189**	**22**	**–**	**22**

	31 בדצמבר 2013						
	פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה			
	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			
	עלות מופחתת	0-20%	20-40%	סך-הכל	עלות מופחתת	0-20%	20-40%	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים							
איגרות חוב מוחזקות לפדיון								
איגרות חוב ומלוות:								
של מוסדות פיננסיים זרים	–	–	–	–	31	3	–	3
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	777	34	–	34	219	7	–	7
של אחרים זרים	696	62	–	62	93	9	–	9
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון	**1,473**	**96**	**–**	**96**	**343**	**19**	**–**	**19**

3. ניירות ערך[1] (המשך)

ד. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה אשר נמצאים בפוזיציית הפסד שטרם מומש - מאוחד

	31 בדצמבר 2014						
	פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה			
	הפסדים שטרם מומשו			הפסדים שטרם מומשו			
	שווי הוגן	0-20%	20-40%	סך-הכל	שווי הוגן	0-20%	20-40%	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים							
ניירות ערך זמינים למכירה								
איגרות חוב ומלוות:								
של ממשלת ישראל	1,003	6	–	6	–	–	–	–
של ממשלות זרות	214	1	–	1	–	–	–	–
של מוסדות פיננסיים זרים	228	2	–	2	171	4	–	4
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	757	5	–	5	3,165	77	–	77
של אחרים בישראל	300	6	–	6	–	–	–	–
של אחרים זרים	20	*–	–	*–	67	1	–	1
סך-הכל איגרות חוב	2,522	20	–	20	3,403	82	–	82
מניות	843	64	–	64	17	*–	–	–
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**3,365**	**84**	**–**	**84**	**3,420**	**82**	**–**	**82**

	31 בדצמבר 2013						
	פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה			
	הפסדים שטרם מומשו			הפסדים שטרם מומשו			
	שווי הוגן	0-20%	20-40%	סך-הכל	שווי הוגן	0-20%	20-40%	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים							
ניירות ערך זמינים למכירה								
איגרות חוב ומלוות:								
של ממשלת ישראל	98	*–	–	*–	–	–	–	–
של ממשלות זרות	160	14	–	14	–	–	–	–
של מוסדות פיננסיים זרים	95	*–	–	*–	844	106	47	153
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	4,195	153	–	153	1,176	47	–	47
של אחרים בישראל	13	*–	–	*–	7	*–	–	*–
של אחרים זרים	52	8	1	9	–	–	–	–
סך-הכל איגרות חוב	4,613	175	1	176	2,027	153	47	200
מניות	15	1	–	1	–	–	–	–
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**4,628**	**176**	**1**	**177**	**2,027**	**153**	**47**	**200**

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

3. ניירות ערך (המשך)

ה. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים. תיק ניירות הערך של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 כולל השקעה בניירות ערך מגובי נכסים, בעיקר איגרות חוב מגובות משכנתא (MBS) אשר מוחזקות בעיקר בידי אי די בי ניו יורק.

נייר ערך המגובה במשכנתא MBS. סוג של נייר ערך מגובה בנכסים (ABS), המגובה במשכנתא או במאגר של משכנתאות ושבגינו משתלמים תשלומים תקופתיים של קרן וריבית. נייר ערך זה ידוע גם כנייר ערך המתייחס למשכנתא או העובר דרך משכנתא.

בהתאם למדיניות של אי די בי ניו יורק, ההשקעה באיגרות חוב מגובות משכנתא (MBS's) מוגבלת ל-75% מכלל תיק ההשקעות, פרט ל-Ginnie Mae. טרם רכישתם, נעשית הערכה של סיכוני השוק של ניירות ערך אלה, כדי לקבוע את התאמתם להיכלל בתיק ניירות הערך. יתר על כן, נאסרה רכישתן של רצועות מסויימות, בעלות סיכון גבוה.

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות Mortgage Pass-Through. נייר ערך המונפק על ידי גוף פיננסי, המהווה אחזקה בחלק יחסי על תיק הלוואות משכנתא של לווים פרטיים. כאשר ההנפקה מתבצעת על ידי Ginnie Mae, סוכנות של ממשלת ארה"ב (להלן: "GNMA"), קיימת ערבות של ממשלת ארה"ב. כאשר ההנפקה מתבצעת על ידי Fannie Mae או Freddie Mac, סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (Government Sponsored Enterprises; להלן: "GSE"), קיימת ערבות של המנפיק לכל הפסד בתיק ההלוואות שמגבה את האגרת. כאשר ההנפקה מתבצעת על ידי גופים פיננסיים אחרים, איגרת החוב מגובה על ידי המשכנתאות בלבד. המנפיקים הגדולים של הנכסים המאוגחים הינם GSE's, אשר להן דירוג אשראי גבוה. ה-GSE's פועלות בחסות ממשלת ארה"ב והן מפוקחות על ידה, אולם לא קיימת ערבות מוצהרת של ממשלת ארה"ב ל-GSE's.

בהלוואות משכנתא יש זכות בידי הלווה הפרטי לבצע פירעון מוקדם של המשכנתא בכל עת. כתוצאה מכך, קיימת למשקיע חשיפת ריבית (פרעונות מוקדמים), כמו גם חשיפות למצב שוק הנדל"ן ולכלכלה באופן כללי.

התחייבויות משכנתא מובטחות - Collateralized Mortgage Obligation CMO. איגרת חוב מובנית, המגובה על ידי תיק של הלוואות משכנתא של לווים פרטיים בארה"ב. ה-CMO מחולק לרצועות. כל רצועה היא איגרת חוב, הזכאית לקבל תשלומי קרן וריבית לפני או אחרי איגרות אחרות ב-CMO, כך שכל איגרת משקפת משך חיים אחר וסיכון ריבית אחר.

כאשר ה-CMO מונפק על ידי GNMA או GSE's קיימת ערבות של המנפיק לכל הפסד במאגר ההלוואות שמגבה את האגרת. כאשר ה-CMO מונפק על ידי גופים פיננסיים אחרים, אגרת החוב מגובה על ידי המשכנתאות בלבד, וקיימת קדימות כללית לאגרות חוב בדירוג גבוה בקבלת הקרן והריבית על פני איגרות חוב, המדורגות נמוך יותר.

CLO. (Collateralized Loan Obligation): איגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.

FNMA. (Fannie Mae): חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זו ערבות של ממשלת ארה"ב).

FHLMC. (Freddie Mac): סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זו ערבות של ממשלת ארה"ב).

GNMA. (Ginnie Mae): חברה פדרלית למשכנתאות. איגרות החוב המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).

3. ניירות ערך (המשך)

ו. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

	31 בדצמבר 2014			
	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[1]	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[1]	שווי הוגן
	במיליוני שקלים חדשים			
1.ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):				
ניירות ערך זמינים למכירה				
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):				
ניירות ערך בערבות GNMA	1,690	15	1	1,704
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC	1,950	22	13	1,959
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות	**3,640**	**37**	**14**	**3,663**
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO REMIC ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, LMCFH או GNMA או בערבותם	3,760	9	65	3,704
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	20	–	1	19
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים	**3,780**	**9**	**66**	**3,723**
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)	**7,420**	**46**	**80**	**7,386**
ניירות ערך מוחזקים לפידיון				
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):				
ניירות ערך בערבות GNMA	47	3	–	50
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC	35	3	–	38
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות	**82**	**6**	**–**	**88**
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, LMCFH או GNMA או בערבותם	1,103	3	18	1,088
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	40	8	–	48
סך-הכל ניירות ערך לפידיון מגובי משכנתאות אחרים	**1,143**	**11**	**18**	**1,136**
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)	**1,225**	**17**	**18**	**1,224**
ניירות ערך למסחר				
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC	1	–	–	1
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם	59	–	*–	59
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)	**60**	**–**	**–**	**60**
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)	**8,705**	**63**	**98**	**8,670**
2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)				
אגרות חוב מובטחות מסוג CLO	390	–	2	388
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (MBS)	**390**	**–**	**2**	**388**
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים	**9,095**	**63**	**100**	**9,058**

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

הערה:

(1) בניירות ערך זמינים למכירה – רווח כולל אחר מצטבר.

3. ניירות ערך (המשך)

ו. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

	31 בדצמבר 2013			
	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[1]	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[1]	שווי הוגן
	במיליוני שקלים חדשים			
1.ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):				
ניירות ערך זמינים למכירה				
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):				
ניירות ערך בערבות GNMA	288	1	4	285
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC	2,622	15	66	2,571
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות	**2,910**	**16**	**70**	**2,856**
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם	3,971	8	130	3,849
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	19	–	–*	19
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים	**3,990**	**8**	**130**	**3,868**
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות(MBS)	**6,900**	**24**	**200**	**6,724**
ניירות ערך מוחזקים לפידיון				
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):				
ניירות ערך בערבות GNMA	52	3	–	55
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC	41	2	–	43
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות	**93**	**5**	**–**	**98**
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם	1,161	7	41	1,127
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	44	8	–	52
סך-הכל ניירות ערך לפידיון מגובי משכנתאות אחרים	**1,205**	**15**	**41**	**1,179**
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)	**1,298**	**20**	**41**	**1,277**
ניירות ערך למסחר				
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC	1	–	–	1
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם	51	–	2	49
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)	**52**	**–**	**2**	**50**
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)	**8,250**	**44**	**243**	**8,051**

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

הערה:

(1) בניירות ערך זמינים למכירה – רווח כולל אחר מצטבר.

3. ניירות ערך (המשך)

ז. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציית הפסד שטרם מומש

	31 בדצמבר 2014			
	פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
	במיליוני שקלים חדשים			
1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):				
ניירות ערך זמינים למכירה				
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):				
ניירות ערך בערבות GNMA	87	1	55	*-
ניירות ערך שהונפקו ע"י AFNM וע"י FHLMC	-	-	758	13
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות	**87**	**1**	**813**	**13**
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם	497	2	2,332	63
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	-	-	20	1
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	**497**	**2**	**2,352**	**64**
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)	**584**	**3**	**3,165**	**77**
ניירות ערך מוחזקים לפידיון				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם	127	1	786	17
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	**127**	**1**	**786**	**17**
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)	**127**	**1**	**786**	**17**
ניירות ערך למסחר				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם	28	*-	14	*-
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)	**28**	***-**	**14**	***-**
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)	**739**	**4**	**3,965**	**94**
2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)				
אגרות חוב מסוג CLO	173	2	-	-
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)	**173**	**2**	**-**	**-**
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים	**912**	**6**	**3,965**	**94**

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

3. ניירות ערך (המשך)

ז. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציית הפסד שטרם מומש (המשך)

	31 בדצמבר 2013			
	פחות מ- 12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
	במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):				
ניירות ערך זמינים למכירה				
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):				
ניירות ערך בערבות GNMA	164	4	–	–
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC	1,966	66	–	–
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות	**2,130**	**70**	**–**	**–**
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם	2,046	83	1,176	47
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	19	*–	–	–
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	**2,065**	**83**	**1,176**	**47**
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)	**4,195**	**153**	**1,176**	**47**
ניירות ערך מוחזקים לפידיון				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם	743	34	211	7
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	**743**	**34**	**211**	**7**
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)	**743**	**34**	**211**	**7**
ניירות ערך למסחר				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):				
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם	41	2	2	*–
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)	**41**	**2**	**2**	***–**
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)	**4,979**	**189**	**1,389**	**54**

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ח. בתיק הזמין למכירה נכללו איגרות חוב קונצרניות, לרבות איגרות חוב של בנקים, בהיקף כולל של כ-3,333 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 4,121 מיליון ש"ח). יתרת איגרות החוב האמורות כללה, ליום 31 בדצמבר 2014, הפסדים שטרם מומשו בסך של כ-13 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: כ-162 מיליון ש"ח).

ט. מרבית ההפסדים שטרם מומשו ליום 31 בדצמבר 2014 נובעים מניירות ערך המדורגים כ-"דירוג השקעה", והם מיוחסים למספר גורמים, לרבות שינויים בשיעור ריבית השוק לאחר מועד הרכישה, גידול במרווחים שחל בשוק האשראי לגבי סוגים דומים של ניירות ערך, השפעת השווקים הלא פעילים ושינויים בדירוג ניירות הערך. באשר לניירות ערך המייצגים חוב, אין כאלה שעבר זמן פרעונם או כאלה שלגביהם הבנק ו/או חברות הבת הרלבנטיות מעריכים כיום שאין סבירות שיצליחו לגבות את כל הסכומים המגיעים להם בהתאם לתנאים של חוזה ההשקעה.

כיוון שלבנק ולחברות הבת הרלבנטיות יש את היכולת והכוונה להמשיך ולהחזיק בניירות הערך בעלי הפסד שלא מומש עד להתאוששות במחיר השוק (כאשר לגבי איגרות חוב הדבר יכול לקרות רק בעת מועד פדיונם), הבנק וחברות הבת הרלבנטיות אינם רואים בירידת הערך של השקעות אלה ליום 31 בדצמבר 2014, ירידה בעלת אופי אחר מאשר זמני, פרט לניירות ערך מסויימים, שבגינם נערכה הפרשה לירידת ערך.

בשנת 2014 נרשמו הפסדים ממכירה והפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני לגבי מספר ניירות ערך בסך של 180 מיליון ש"ח (2013: 50 מיליון ש"ח). לפרטים בדבר ההפרשה שנערכה על רקע סיווג ניירות הערך של DBLA כנכסים המסווגים כמוחזקים למכירה, ראו ביאור 8א להלן. לפרטים בדבר הפסד מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, בגין מניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ד 7 להלן.

3. ניירות ערך (המשך)

י. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2014 כולל השקעה ישירה באיגרות חוב של Federal Home Loan Bank (FHLB), Fannie Mae ו–Freddie Mac (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 25 מיליון דולר (97 מיליון ש"ח), לעומת 25 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2013 (87 מיליון ש"ח).

יא. הצגה בשווי הוגן. ביתרת ניירות ערך לימים 31 בדצמבר 2014 ו–31 בדצמבר 2013, נכללו ניירות ערך בסך של 29,597 מיליון ש"ח, ו–33,400 מיליון ש"ח, בהתאמה, שהוצגו בשווי הוגן.

יב. מידע לגבי איגרות חוב פגומות - מאוחד

	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים	
יתרת חוב רשומה של איגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית	20	21

יג. הפרשה לירידת ערך של TRUPS. החל מיום 1 בינואר 2015, חלים על אי די בי ניו יורק כללי באזל III, במסגרתם נחשבת ההשקעה באיגרות החוב מסוג TRUPS כ"השקעה בהון במוסדות פיננסיים, שאינה מהותית". בהתאם, עודף ההשקעה העולה על 10% מהון עצמי רובד 1 יופחת בהדרגה מההון, בהתאם להוראות המעבר. לאור ההשפעה הצפויה לעניין הלימות ההון, החליט אי די בי ניו יורק למכור את ניירות הערך כאמור. בשנת 2014 נמכרה מלוא ההשקעה ב–TRUPS. בדוחות הכספיים נרשם הפסד ממכירת איגרות חוב כאמור בסך של כ–30 מיליון דולר (105 מיליון ש"ח).

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

כללי. חובות – בביאור זה: אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי – מאוחד

	אשראי לציבור				
	מסחרי	אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	אנשים פרטיים – אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
	2014					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013[1]	1,709	255	354	2,318	3	2,321
הוצאות בגין הפסדי אשראי	30	19	113	162	2	164
מחיקות חשבונאיות	(662)	(11)	(259)	(932)	–	(932)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	441	–	203	644	–	644
מחיקות חשבונאיות נטו	(221)	(11)	(56)	(288)	–	(288)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	27	–	–	27	–	27
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014[1]	**1,545**	**263**	**411**	**2,219**	**5**	**2,224**
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	134	3	33	170	–	170
	2013					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012	1,636	225	395	2,256	5	2,261
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	538	31	13	582	(2)	580
מחיקות חשבונאיות	(690)	(1)	(261)	(952)	–	(952)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	249	–	207	456	–	456
מחיקות חשבונאיות נטו	(441)	(1)	(54)	(496)	–	(496)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(19)	–	–	(19)	–	(19)
נכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה	(5)	–	–	(5)	–	(5)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013[1]	**1,709**	**255**	**354**	**2,318**	**3**	**2,321**
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	153	1	30	184	–	184
	2012					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011	1,477	230	440	2,147	4	2,151
הוצאות בגין הפסדי אשראי	705	–	20	725	1	726
מחיקות חשבונאיות	(781)	(7)	(263)	(1,051)	–	(1,051)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	241	2	198	441	–	441
מחיקות חשבונאיות נטו	(540)	(5)	(65)	(610)	–	(610)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(6)	–	–	(6)	–	(6)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012	**1,636**	**225**	**395**	**2,256**	**5**	**2,261**
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	132	–	39	171	–	171

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה – ראו ביאור 8א.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל חובות בגינם היא חושבה – מאוחד

	אשראי לציבור					
	מסחרי	אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	אנשים פרטיים – אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
	31 בדצמבר 2014					
יתרת חוב רשומה של חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	59,467	–	4,357	63,824	5,849	69,673
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	331	20,361	–	20,692	–	20,692
קבוצתי אחר	20,238	37	17,381	37,656	1,647	39,303
סך-הכל חובות	**80,036**	**20,398**	**21,738**	**122,172**	**7,496**	**129,668**
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	1,111	–	73	1,184	2	1,186
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	1	260(1)	–	261	–	261
קבוצתי אחר	299	–	305	604	3	607
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי	**1,411**	**260**	**378**	**2,049**	**5**	**2,054**
	31 בדצמבר 2013					
יתרת חוב רשומה של חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	61,161	–	4,401	65,562	7,260	72,822
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	395	19,978	–	20,373	–	20,373
קבוצתי אחר	16,413	29	15,616	32,058	1,578	33,636
סך-הכל חובות	**77,969**	**20,007**	**20,017**	**117,993**	**8,838**	**126,831**
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	1,329	–	80	1,409	1	1,410
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	4	254(1)	–	258	–	258
קבוצתי אחר	223	–	244	467	2	469
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי	**1,556**	**254**	**324**	**2,134**	**3**	**2,137**

הערה:

(1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור, שחושבה על בסיס פרטני, בסך של 26 מיליון ש"ח (31.12.2013 – 17 מיליון ש"ח), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 73 מיליון ש"ח (31.12.2013 – 70 מיליון ש"ח).

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

3. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי – הבנק

	אשראי לציבור					
	מסחרי	אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	אנשים פרטיים – אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
	2014					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013	1,193	241	155	1,589	–[1]	1,589
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	(3)	20	82	99	–	99
מחיקות חשבונאיות	(516)	(10)	(137)	(663)	–	(663)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	365	–	104	469	–	469
מחיקות חשבונאיות נטו	(151)	(10)	(33)	(194)	–	(194)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	–	–	–	–	–	–
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014	**1,039**	**251**	**204**	**1,494**	**–[1]**	**1,494**
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	120	3	12	135	–	135
	2013					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012	1,109	216	184	1,509	–[1]	1,509
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	406	26	(6)	426	–	426
מחיקות חשבונאיות	(505)	(1)	(132)	(638)	–	(638)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	184	–	109	293	–	293
מחיקות חשבונאיות נטו	(321)	(1)	(23)	(345)	–	(345)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(1)	–	–	(1)	–	(1)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013	**1,193**	**241**	**155**	**1,589**	**–[1]**	**1,589**
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	139	1	13	153	–	153
	2012					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011	982	222	212	1,416	1	1,417
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	569	(1)	22	590	(1)	589
מחיקות חשבונאיות	(627)	(7)	(157)	(791)	–	(791)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	185	2	107	294	–	294
מחיקות חשבונאיות נטו	(442)	(5)	(50)	(497)	–	(497)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	–	–	–	–	–	–
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012	**1,109**	**216**	**184**	**1,509**	**–[1]**	**1,509**
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	117	–	17	134	–	134

הערה:

(1) סכום נמוך מ–1 מיליון ש"ח.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

4. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל חובות בגינם היא חושבה – הבנק

	אשראי לציבור					
	מסחרי	אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	אנשים פרטיים – אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
	31 בדצמבר 2014					
יתרת חוב רשומה של חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	45,341	–	1,834	47,175	5,145	52,320
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	237	17,376	–	17,613	–	17,613
קבוצתי אחר	4,080	–	9,433	13,513	–	13,513
סך-הכל חובות[1]	**49,658**	**17,376**	**11,267**	**78,301**	**5,145**	**83,446**
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	837	–	33	870	–	870
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	1	248[1]	–	249	–	249
קבוצתי אחר	81	–	159	240	–[2]	240
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי	**919**	**248**	**192**	**1,359**	**–[2]**	**1,359**
	31 בדצמבר 2013					
יתרת חוב רשומה של חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	47,779	–	2,027	49,806	5,837	55,643
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	285	17,260	–	17,545	–	17,545
קבוצתי אחר	3,615	–	8,527	12,142	–	12,142
סך-הכל חובות[1]	**51,679**	**17,260**	**10,554**	**79,493**	**5,837**	**85,330**
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	989	–	25	1,014	–	1,014
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	4	240[1]	–	244	–	244
קבוצתי אחר	61	–	117	178	–[2]	178
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי	**1,054**	**240**	**142**	**1,436**	**–[2]**	**1,436**

הערות:

(1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור, שחושבה על בסיס פרטני, בסך של 25 מיליון ש"ח (31.12.2013 – 16 מיליון ש"ח), שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 63 מיליון ש"ח (31.12.2013 – 60 מיליון ש"ח).

(2) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות

1. איכות אשראי ופיגורים – המאוחד

	31 בדצמבר 2014					
		בעייתיים[1]			חובות לא פגומים– מידע נוסף	
	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים[2]	סך–הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[3]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[4]
	במיליוני שקלים חדשים					
פעילות לווים בישראל						
ציבורי–מסחרי						
בינוי ונדל"ן – בינוי	5,404	95	109	5,608	7	8
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	8,780	68	462	9,310	1	2
שרותים פיננסיים	5,352	144	170	5,666	2	3
מסחרי – אחר	33,981	1,812	1,317	37,110	21	58
סך–הכל מסחרי	**53,517**	**2,119**	**2,058**	**57,694**	**31**	**71**
אנשים פרטיים הלוואות לדיור	19,850	458[5]	–	20,308	421	79
אנשים פרטיים– אחר	20,009	258	83	20,350	47	75
סך–הכל ציבור– פעילות בישראל	**93,376**	**2,835**	**2,141**	**98,352**	**499**	**225**
בנקים בישראל	604	–	–	604	–	–
ממשלת ישראל	1,510	–	–	1,510	–	–
סך–הכל פעילות בישראל	**95,490**	**2,835**	**2,141**	**100,466**	**499**	**225**
פעילות לווים בחו"ל						
ציבורי–מסחרי						
בינוי ונדל"ן	6,573	167	412	7,152	–	–
מסחרי אחר	14,836	132	222	15,190	1	–
סך–הכל מסחרי	**21,409**	**299**	**634**	**22,342**	**1**	**–**
אנשים פרטיים	1,471	6	1	1,478	6	2
סך–הכל ציבור פעילות בחו"ל	**22,880**	**305**	**635**	**23,820**	**7**	**2**
בנקים בחו"ל	5,359	–	–	5,359	–	–
ממשלות בחו"ל	23	–	–	23	–	–
סך–הכל פעילות בחו"ל	**28,262**	**305**	**635**	**29,202**	**7**	**2**
סך–הכל ציבור	**116,256**	**3,140**	**2,776**	**122,172**	**506**	**227**
סך–הכל בנקים	**5,963**	**–**	**–**	**5,963**	**–**	**–**
סך–הכל ממשלות	**1,533**	**–**	**–**	**1,533**	**–**	**–**
סך–הכל	**123,752**	**3,140**	**2,776**	**129,668**	**506**	**227**

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים – המאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2013					
		בעייתיים[1]			חובות לא פגומים– מידע נוסף	
	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים[2]	סך–הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[3]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[4]
	במיליוני שקלים חדשים					
פעילות לווים בישראל						
ציבורי–מסחרי						
בינוי ונדל"ן – בינוי	5,308	80	308	5,696	11	13
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	7,555	132	586	8,273	–	3
שרותים פיננסיים	6,276	143	147	6,566	2	1
מסחרי – אחר	34,686	1,498	1,511	37,695	27	41
סך–הכל מסחרי	**53,825**	**1,853**	**2,552**	**58,230**	**40**	**58**
אנשים פרטיים הלוואות לדיור	19,457	471[5]	–	19,928	435	85
אנשים פרטיים– אחר	18,461	247	94	18,802	49	57
סך–הכל ציבור– פעילות בישראל	**91,743**	**2,571**	**2,646**	**96,960**	**524**	**200**
בנקים בישראל	1,142	–	–	1,142	–	–
ממשלת ישראל	1,806	–	–	1,806	–	–
סך–הכל פעילות בישראל	**94,691**	**2,571**	**2,646**	**99,908**	**524**	**200**
פעילות לווים בחו"ל						
ציבורי–מסחרי						
בינוי ונדל"ן	5,197	206	692	6,095	–	–
מסחרי אחר	13,019	121	504	13,644	–	1
סך–הכל מסחרי	**18,216**	**327**	**1,196**	**19,739**	**–**	**1**
אנשים פרטיים	1,278	6	10	1,294	7	1
סך–הכל ציבור פעילות בחו"ל	**19,494**	**333**	**1,206**	**21,033**	**7**	**2**
בנקים בחו"ל	5,861	–	–	5,861	–	–
ממשלות בחו"ל	29	–	–	29	–	–
סך–הכל פעילות בחו"ל	**25,384**	**333**	**1,206**	**26,923**	**7**	**2**
סך–הכל ציבור	**111,237**	**2,904**	**3,852**	**117,993**	**531**	**202**
סך–הכל בנקים	**7,003**	**–**	**–**	**7,003**	**–**	**–**
סך–הכל ממשלות	**1,835**	**–**	**–**	**1,835**	**–**	**–**
סך–הכל	**120,075**	**2,904**	**3,852**	**126,831**	**531**	**202**

הערות:

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ולרבות הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 4.ב.2.ג. להלן.

(3) משווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(4) חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום, אשר צוברים הכנסות ריבית בסך של 119 מיליון ש"ח (31.12.2013– 93 מיליון ש"ח) סווגו כבעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל הלוואות לדיור בסך של 10 מיליון ש"ח (31.12.2013– 7 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

	31 בדצמבר 2014				
	יתרת[1] חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית[2]	יתרת הפרשה פרטנית[2]	יתרת[1] חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית[2]	סך-הכל יתרת[1] חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים[3]
	במיליוני שקלים חדשים				
פעילות לווים בישראל					
ציבורי-מסחרי					
בינוי ונדל"ן – בינוי	32	11	77	109	3,290
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	144	21	318	462	1,752
שרותים פיננסיים	116	26	54	170	516
מסחרי – אחר	609	215	708	1,317	4,932
סך-הכל מסחרי	**901**	**273**	**1,157**	**2,058**	**10,490**
אנשים פרטיים הלוואות לדיור	–	–	–	–	–
אנשים פרטיים- אחר	28	7	51	79	451
סך-הכל ציבור- פעילות בישראל	**929**	**280**	**1,208**	**2,137**	**10,941**
בנקים בישראל	–	–	–	–	–
ממשלת ישראל	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בישראל	**929**	**280**	**1,208**	**2,137**	**10,941**
פעילות לווים בחו"ל					
ציבורי-מסחרי					
בינוי ונדל"ן	30	3	382	412	959
מסחרי אחר	130	24	92	222	487
סך-הכל מסחרי	**160**	**27**	**474**	**634**	**1,446**
אנשים פרטיים	1	–	–	1	–
סך-הכל ציבור פעילות בחו"ל	**161**	**27**	**474**	**635**	**1,446**
בנקים בחו"ל	–	–	–	–	–
ממשלות בחו"ל	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בחו"ל	**161**	**27**	**474**	**635**	**1,446**
סך-הכל ציבור	**1,090**	**307**	**1,682**	**2,772**	**12,387**
סך-הכל בנקים	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
סך-הכל ממשלות	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
סך-הכל	**1,090**	**307**	**1,682**	**2,772**	**12,387**
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	719	257	571	1,290	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	609	111	695	1,304	

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

	31 בדצמבר 2013				
	יתרת[1] חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית[2]	יתרת הפרשה פרטנית[2]	יתרת[1] חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית[2]	סך-הכל יתרת[1] חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים[3]
	במליוני שקלים חדשים				
פעילות לווים בישראל					
ציבורי-מסחרי					
בינוי ונדל"ן – בינוי	50	15	258	308	3,851
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	252	49	334	586	2,003
שרותים פיננסיים	116	29	31	147	495
מסחרי – אחר	820	238	691	1,511	5,936
סך-הכל מסחרי	**1,238**	**331**	**1,314**	**2,552**	**12,285**
אנשים פרטיים הלוואות לדיור	–	–	–	–	1
אנשים פרטיים- אחר	45	14	49	94	460
סך-הכל ציבור- פעילות בישראל	**1,283**	**345**	**1,363**	**2,646**	**12,746**
בנקים בישראל	–	–	–	–	–
ממשלת ישראל	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בישראל	**1,283**	**345**	**1,363**	**2,646**	**12,746**
פעילות לווים בחו"ל					
ציבורי-מסחרי					
בינוי ונדל"ן	415	27	277	692	1,309
מסחרי אחר	372	84	132	504	777
סך-הכל מסחרי	**787**	**111**	**409**	**1,196**	**2,086**
אנשים פרטיים	9	3	1	10	11
סך-הכל ציבור פעילות בחו"ל	**796**	**114**	**410**	**1,206**	**2,097**
בנקים בחו"ל	–	–	–	–	–
ממשלות בחו"ל	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בחו"ל	**796**	**114**	**410**	**1,206**	**2,097**
סך-הכל ציבור	**2,079**	**459**	**1,773**	**3,852**	**14,843**
סך-הכל בנקים	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
סך-הכל ממשלות	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
סך-הכל	**2,079**	**459**	**1,773**	**3,852**	**14,843**
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	896	381	1,192	2,088	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	745	172	904	1,649	

הערות:

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(3) יתרת הקרן החוזית כוללת ריבית שנצברה ולא שולמה במועד היישום לראשונה של ההוראה בעניין חובות פגומים, שטרם נמחקה או נגבתה.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

	2014			2013		
	יתרה ממוצעת של חובות פגומים[1]	הכנסות ריבית שנרשמו[2]	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים[1]	הכנסות ריבית שנרשמו[2]	מזה: נרשמו על בסיס מזומן
	במיליוני שקלים חדשים					
פעילות לווים בישראל						
ציבורי–מסחרי						
בינוי ונדל"ן – בינוי	261	1	1	479	6[4]	3[4]
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	585	17	15	623	5[4]	1[4]
שרותים פיננסיים	217	1	–	191	1	–
מסחרי – אחר	1,497	25	18	1,787	21[4]	9[4]
סך–הכל מסחרי	**2,560**	**44**	**34**	**3,080**	**33**	**13**
אנשים פרטיים הלוואות לדיור	–	–	–	–	–	–
אנשים פרטיים– אחר	99	4	1	139	7[4]	2[4]
סך–הכל ציבור– פעילות בישראל	**2,659**	**48**	**35**	**3,219**	**40**	**15**
בנקים בישראל	–	–	–	–	–	–
ממשלת ישראל	–	–	–	–	–	–
סך–הכל פעילות בישראל	**2,659**	**48**	**35**	**3,219**	**40**	**15**
פעילות לווים בחו"ל						
ציבורי–מסחרי						
בינוי ונדל"ן	563	5	2	1,249	23	21
מסחרי אחר	235	5	4	551	5	4
סך–הכל מסחרי	**798**	**10**	**6**	**1,800**	**28**	**25**
אנשים פרטיים	3	–	–	11	–	–
סך–הכל ציבור פעילות בחו"ל	**801**	**10**	**6**	**1,811**	**28**	**25**
בנקים בחו"ל	–	–	–	–	–	–
ממשלות בחו"ל	–	–	–	–	–	–
סך–הכל פעילות בחו"ל	**801**	**10**	**6**	**1,811**	**28**	**25**
סך–הכל	**3,460**	**58[3]**	**41**	**5,030**	**68[3]**	**40**

הערות:

(1) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(2) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(3) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 171 מיליון ש"ח (31.12.2013– 195 מיליון ש"ח).

(4) סווג מחדש בעקבות טיוב בחישובי הנתונים ושינוי בנתוני חברה מאוחדת.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

	2012
	במיליוני שקלים חדשים
יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים[1]	6,193
סך הכנסות ריבית שנרשמו בגין חובות אלה בפרק הזמן בו סווג כפגומים	128
מזה: הכנסות ריבית שנרשמו על בסיס מזומן	65
סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות אילו היו חובות אלה צוברים ריבית לפי תנאיהם המקוריים	**236**

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש – מאוחד

	31 בדצמבר 2014				
	יתרת חוב רשומה				
	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר[1] בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר[1] בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר[1] לא בפיגור	סך-הכל[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
בינוי ונדל"ן – בינוי	21	–	–	15	36
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	228	–	–	27	255
שרותים פיננסיים	29	–	–	21	50
מסחרי – אחר	524	–	1	140	665
סך-הכל מסחרי	**802**	**–**	**1**	**203**	**1,006**
אנשים פרטיים הלוואות לדיור	–	–	–	–	–
אנשים פרטיים – אחר	29	–	–	34	63
סך-הכל ציבור- פעילות בישראל	**831**	**–**	**1**	**237**	**1,069**
בנקים בישראל	–	–	–	–	–
ממשלת ישראל	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בישראל	**831**	**–**	**1**	**237**	**1,069**
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
בינוי ונדל"ן	95	–	–	41	136
מסחרי אחר	69	21	–	9	99
סך-הכל מסחרי	**164**	**21**	**–**	**50**	**235**
אנשים פרטיים	–	–	–	–	–
סך-הכל ציבור- פעילות בחו"ל	**164**	**21**	**–**	**50**	**235**
בנקים בחו"ל	–	–	–	–	–
ממשלות בחו"ל	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בחו"ל	**164**	**21**	**–**	**50**	**235**
סך-הכל	**995**	**21**	**1**	**287**	**1,304**

הערות:
(1) צובר הכנסות ריבית.
(2) נכלל בחובות פגומים.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש – מאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2013				
	יתרת חוב רשומה				
	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר[1] בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר[1] בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר[1] לא בפיגור	סך-הכל[2]
	במיליוני שקלים חדשים				
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
בינוי ונדל"ן – בינוי	102	–	3	51	156
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	310	–	–	44	354
שרותים פיננסיים	19	–	–	22	41
מסחרי – אחר	534	–	2	183	719
סך-הכל מסחרי	**965**	**–**	**5**	**300**	**1,270**
אנשים פרטיים הלוואות לדיור	–	–	–	–	–
אנשים פרטיים – אחר	36	–	1	29	66
סך-הכל ציבור- פעילות בישראל	**1,001**	**–**	**6**	**329**	**1,336**
בנקים בישראל	–	–	–	–	–
ממשלת ישראל	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בישראל	**1,001**	**–**	**6**	**329**	**1,336**
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
בינוי ונדל"ן	44	–	–	197	241
מסחרי אחר	52	–	–	11	63
סך-הכל מסחרי	**96**	**–**	**–**	**208**	**304**
אנשים פרטיים	6	–	–	3	9
סך-הכל ציבור- פעילות בחו"ל	**102**	**–**	**–**	**211**	**313**
בנקים בחו"ל	–	–	–	–	–
ממשלות בחו"ל	–	–	–	–	–
סך-הכל פעילות בחו"ל	**102**	**–**	**–**	**211**	**313**
סך-הכל	**1,103**	**–**	**6**	**540**	**1,649**

הערות:
(1) צובר הכנסות ריבית.
(2) נכלל בחובות פגומים.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש – מאוחד (המשך)

	2014			2013		
		ארגונים מחדש שבוצעו				
			יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה
		יתרת חוב רשומה	לאחר ארגון		יתרת חוב רשומה	לאחר ארגון
	מספר חוזים	לפני ארגון מחדש	מחדש	מספר חוזים	לפני ארגון מחדש	מחדש
		במיליוני שקלים חדשים				
פעילות לווים בישראל						
ציבור–מסחרי						
בינוי ונדל"ן – בינוי	82	11	8	85	51	49
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	12	91	91	6	20	20
שרותים פיננסיים	12	1	1	6	14	14
מסחרי – אחר	467	213	183	511	233	224
סך–הכל מסחרי	**573**	**316**	**283**	**608**	**318**	**307**
אנשים פרטיים הלוואות לדיור	–	–	–	–	–	–
אנשים פרטיים – אחר	2,716	46	45	3,575	51	48
סך–הכל ציבור- פעילות בישראל	**3,289**	**362**	**328**	**4,183**	**369**	**355**
בנקים בישראל	–	–	–	–	–	–
ממשלת ישראל	–	–	–	–	–	–
סך–הכל פעילות בישראל	**3,289**	**362**	**328**	**4,183**	**369**	**355**
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור–מסחרי						
בינוי ונדל"ן	1	293	293	7	105	101
מסחרי אחר	5	18	18	13	84	81
סך–הכל מסחרי	**6**	**311**	**311**	**20**	**189**	**182**
אנשים פרטיים	1	–	–	5	11	11
סך–הכל ציבור- פעילות בחו"ל	**7**	**311**	**311**	**25**	**200**	**193**
בנקים בחו"ל	–	–	–	–	–	–
ממשלות בחו"ל	–	–	–	–	–	–
סך–הכל פעילות בחו"ל	**7**	**311**	**311**	**25**	**200**	**193**
סך–הכל	**3,296**	**673**	**639**	**4,208**	**569**	**548**

הערה:
(1) סכום נמוך מ–1 מיליון ש"ח.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש – מאוחד (המשך)

	2014		2013	
	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו[1]			
	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים[3]	יתרת חוב רשומה[3]
	במיליוני שקלים חדשים			
פעילות לווים בישראל				
ציבור–מסחרי				
בינוי ונדל"ן – בינוי	10	–[2]	16	2
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	3	9	3	10
שרותים פיננסיים	5	–[2]	1	–[2]
מסחרי – אחר	100	9	148	13
סך–הכל מסחרי	**118**	**18**	**168**	**25**
אנשים פרטיים – אחר	1,597	9	3,318	16
סך–הכל ציבור– פעילות בישראל	**1,715**	**27**	**3,486**	**41**
בנקים בישראל	–	–	–	–
ממשלת ישראל	–	–	–	–
סך–הכל פעילות בישראל	**1,715**	**27**	**3,486**	**41**
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור–מסחרי				
בינוי ונדל"ן	–	–	–	–
מסחרי אחר	–	–	2	–[2]
סך–הכל מסחרי	**–**	**–**	**2**	**–[2]**
אנשים פרטיים	–	–	–	–
סך–הכל ציבור– פעילות בחו"ל	**–**	**–**	**2**	**–[2]**
בנקים בחו"ל	–	–	–	–
ממשלות בחו"ל	–	–	–	–
סך–הכל פעילות בחו"ל	**–**	**–**	**2**	**–[2]**
סך–הכל	**1,715**	**27**	**3,488**	**41**

הערות:

(1) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(2) סכום נמוך מ–1 מיליון ש"ח.

(3) סווג מחדש – טיוב בחישוב הנתונים.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

3. גילוי נוסף בדבר איכות האשראי

(א) מאפייני הסיכון לפי מגזרי האשראי

(1) אשראי מסחרי

- רגישות למחזוריות הכלכלית המקומית בישראל. בנוסף, נוכח יציאתם של גופים ישראליים גדולים להשקעות מהותיות בחו"ל, עלתה רמת החשיפה למשברים גלובליים;
- רגישות לשינויים בצריכה הפרטית;
- חשיפה לתחרות מחו"ל;
- לאור הריכוזיות הגבוהה של מבנה הבעלות והשליטה על החברות במשק – האשראי מאופיין בריכוזיות גבוהה ברמת קבוצות הלווים הגדולות. כמו כן, מבנה קבוצות ההחזקה ונטילת חוב במספר רמות בחברות ההחזקה מעלים את סיכון האשראי ואת פגיעותן של חברות אלו. בתקופה האחרונה, בלטו מספר הסדרי חוב וקיימת אי ודאות ביחס ליכולתן של חברות שגייסו חוב, שלמולו אין תזרים, למחזר חובות אלו.

(2) אשראי לאנשים פרטיים – הלוואות לדיור

- הלוואות בשיעור מימון גבוה מהוות מוקד סיכון בעת ירידה בערך הבטוחה מתחת ליתרת ההלוואה. מדיניות החיתום בבנק מגבילה את שיעור המימון בעת מתן האשראי.

(3) אשראי לאנשים פרטיים – אחר

- החשיפה בתחום האשראי הקמעונאי מושפעת מגורמים מקרו כלכליים.
- התעצמות התחרות במערכת הבנקאית בשנים האחרונות עלולה להוביל לשחיקת מרווחים, ירידה באיכות הלווים וכפועל יוצא מכך, להגברת סיכון האשראי. מדיניות האשראי אינה מאפשרת כיום מתן אשראי ללקוחות עם דירוגים פנימיים נמוכים, ובכך היא ממתנת סיכונים אלו.

(ב) אינדיקציה לאיכות האשראי

	31 בדצמבר 2014				31 בדצמבר 2013			
		הלוואות לפרטיים				הלוואות לפרטיים		
	מסחרי	דיור	אחר	סך-הכל	מסחרי	דיור	אחר	סך-הכל
שיעור יתרת אשראי תקין לציבור מיתרת אשראי לציבור	93.6%	97.7%	98.4%	95.1%	92.4%	97.6%	98.2%	94.3%
שיעור יתרת אשראי בעייתי שאינו פגום לציבור מיתרת אשראי לציבור	3.0%	2.3%	1.2%	2.6%	2.8%	2.4%	1.3%	2.4%
שיעור יתרת אשראי פגום לציבור מיתרת אשראי לציבור	3.4%	–	0.4%	2.3%	4.8%	–	0.5%	3.3%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור	1.8%	1.3%	1.7%	1.7%	2.0%	1.3%	1.6%	1.8%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת סיכון אשראי בעייתי (למעט נגזרים ואיגרות חוב)	24.3%	56.0%	109.5%	30.9%	23.3%	53.3%	91.0%	28.4%

מספר ימי הפיגור של החוב הינו גורם מרכזי בקביעת סיווגי חובות הבנק, ובהתאם משפיע על ההפרשה להפסדי אשראי והמחיקות החשבונאיות. חוב הנבחן על בסיס פרטני, מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ומצוי בהליכי גביה.

אינדיקציה מרכזית לאיכות תיק האשראי הינה שיעור החובות התקינים לעומת הבעייתיים בבנק. במהלך שנת 2014 חלה עליה בשיעור האשראי התקין לציבור. האשראי הפגום כשיעור מסך האשראי לציבור ירד במהלך שנת 2014, הודות לירידה במגזר המסחרי המהווה את מרבית האשראי הפגום.

עם זאת, שיעור האשראי הבעייתי שאינו פגום מסך האשראי לציבור עלה מעט במהלך שנת 2014.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

4. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV), סוג החזר וסוג ריבית

		יתרת הלוואות לדיור			
		סך-הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	סך-הכל סיכון אשראי חוץ מאזני
		במיליוני שקלים חדשים			
		31 בדצמבר 2014			
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	12,393	273	8,198	331
	מעל 60%	7,670	67	5,251	49
שיעבוד מישני או ללא שיעבוד		672	22	342	1,425
סך-הכל		**20,735**	**362**	**13,791**	**1,805**
		31 בדצמבר 2013			
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	11,576	253	7,755	203
	מעל 60%	8,243	78	5,602	64
שיעבוד מישני או ללא שיעבוד		582	16	317	1,184
סך-הכל		**20,401**	**347**	**13,674**	**1,451**

הערה:
(1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.

ג. מידע בדבר רכישות ומכירות של חובות

להלן פרטים בדבר תמורה ששולמה או התקבלה עבור רכישה או מכירה של הלוואות:

	2014				2013			
	אשראי לציבור				אשראי לציבור			
	מסחרי	לדיור	אחר	אשראי למשלות	מסחרי	לדיור	אחר	אשראי למשלות	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים								
הלוואות שנרכשו	478	–	–	119	597	25	–	156	181
הלוואות שנמכרו	123	–	–	–	123	547	–	–	547

לפרטים בדבר רווחים (הפסדים) נטו, בגין הלוואות שנמכרו, ראו ביאור 24 להלן.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. אשראי לציבור[1] וסיכון אשראי חוץ מאזני[3] לפי גודל האשראי של לווה

1. המאוחד

			31 בדצמבר				
			2014			2013	
			מספר לווים[2]	אשראי[1][6]	סיכון אשראי חוץ מאזני[3][6]	מספר לווים[2]	אשראי[1][6]	סיכון אשראי חוץ מאזני[3][6]
			במיליוני שקלים חדשים					
תקרת האשראי: באלפי שקלים חדשים								
		עד 10	1,110,682	1,683	1,745	1,112,288	1,711	[8]1,807
מעל 10	עד 20		423,896	2,448	4,564	422,871	2,458	[8]4,442
מעל 20	עד 40		278,082	4,245	4,601	261,310	3,996	[8]4,397
מעל 40	עד 80		150,895	5,633	3,456	138,840	5,157	[8]3,347
מעל 80	עד 150		57,038	5,228	1,669	52,226	4,659	[8]1,575
מעל 150	עד 300		29,695	5,515	1,179	27,806	5,083	[8]1,045
מעל 300	עד 600		23,734	8,987	1,502	22,571	8,572	[8]1,334
מעל 600	עד 1,200		16,641	11,532	2,236	15,985	11,136	[8]1,950
מעל 1,200	עד 2,000		4,150	5,014	1,301	3,844	4,750	[8]1,090
מעל 2,000	עד [4]4,000		2,515	5,430	1,563	2,447	5,329	[8]1,407
מעל 4,000	עד [4]8,000		1,226	5,321	1,747	[7]1,238	[7]5,191	[8][7]1,808
מעל 8,000	עד [4]20,000		1,000	9,662	2,960	[7]964	[7]9,368	[7]2,510
מעל 20,000	עד [4]40,000		599	12,596	4,064	552	[7]11,277	[7]3,452
מעל 40,000	עד [4]200,000		565	29,300	13,113	[7]568	[7]28,149	[7]12,839
מעל 200,000	עד [4]400,000		39	7,236	3,219	[7]40	[7]8,501	[7]2,472
מעל 400,000	עד [4]800,000		13	4,476	2,384	[7]11	[7]3,765	[7]1,426
מעל 800,000	עד [4]1,200,000		1	840	–	1	970	10
מעל 1,200,000	עד [4]1,600,000		1	169	1,094	2	1,309	1,133
מעל 1,600,000	עד [4]2,800,000		*1	*1,736	–	*2	*4,063	–
מעל 2,800,000	עד [4]3,200,000		*2	*4,983	930	1	2,239	876
מעל [4]3,200,000			*1	*3,976	–	*1	*3,945	–
סך-הכל			**2,100,776**	**136,010**	**53,327**	**2,063,568**	**131,628**	**48,920**
*כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות שהונפקו ע"י:								
GNMA			1	3,976	–	1	2,026	–
FNMA			1	2,900	–	1	3,945	–
FIILMC			1	1,736	–	1	2,037	–

הערות:

(1) לרבות השקעות באיגרות חוב של הציבור, נכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים כנגד הציבור, לפני ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות מותרים לניכוי חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה (לא כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה ליום 31.12.2014 – 4,798 מיליון ש"ח, ליום 31.12.2013 – 4,682 מיליון ש"ח)

(4) המאוחד לפי איחוד ספציפי.

(5) תקרת האשראי במדרגה העליונה: 3,976 מיליון ש"ח (2013: 3,945 מיליון ש"ח).

(6) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה – ראו ביאור 8 א'.

(7) סווג מחדש – שינויים שנבעו מהרחבת האיחוד הספציפי.

(8) סווג מחדש – טיוב השיוך למדרגות.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. אשראי לציבור[1] וסיכון אשראי חוץ מאזני[3] לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

2. הבנק

			31 בדצמבר			
			2014		2013	
			מספר לווים[2]	אשראי[1]	מספר לווים[2]	אשראי[1]	סיכון אשראי חוץ מאזני[3]
			במיליוני שקלים חדשים				
תקרת האשראי: באלפי שקלים חדשים							
		עד 10	251,809	193	248,321	319	688[6]
מעל 10	עד	20	116,503	760	122,567	806	1,355[6]
מעל 20	עד	40	108,317	1,871	109,880	1,910	1,965[6]
מעל 40	עד	80	83,714	3,557	79,605	3,352	2,034[6]
מעל 80	עד	150	42,755	3,875	38,411	3,468	1,294[6]
מעל 150	עד	300	21,851	3,996	20,312	3,717	841[6]
מעל 300	עד	600	18,202	6,863	17,599	6,694	1,107[6]
מעל 600	עד	1,200	13,615	9,280	13,147	9,055	1,694[6]
מעל 1,200	עד	2,000	3,074	3,572	2,863	3,438	916[6]
מעל 2,000	עד	4,000	1,702	3,445	1,632	3,371	1,159[6]
מעל 4,000	עד	8,000	878	3,440	882[5]	3,376[5]	1,569[6]
מעל 8,000	עד	20,000	607	5,277	595[5]	5,425[5]	2,042[5]
מעל 20,000	עד	40,000	299	5,961	277	5,471[5]	2,333
מעל 40,000	עד	200,000	273	14,408	276[5]	15,023[5]	6,883[5]
מעל 200,000	עד	400,000	29	5,077	34[5]	6,792[5]	2,409[5]
מעל 400,000	עד	800,000	12	4,360	10	3,591	1,183
מעל 800,000	עד	1,200,000	3	2,157	3	2,239	955
מעל 1,200,000	עד	1,600,000	–	–	1	1,177	56
מעל 1,600,000	עד	2,800,000	1	1,771	–	–	–
מעל 2,800,000	עד	3,200,000	–	–	1	1,999	873
סך-הכל			**663,644**	**79,863**	**656,416**	**81,223**	**31,356**

הערות:

(1) לרבות השקעות באיגרות חוב של הציבור, נכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים כנגד הציבור, לפני ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות מותרים לניכוי חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.

(4) תקרת האשראי במדרגה העליונה: 2,699 מיליון ש"ח (2013: 2,872 מיליון ש"ח).

(5) סווג מחדש – טיוב נתונים בהתייחס למספר לקוחות.

(6) סווג מחדש – טיוב השיוך למדרגות.

5. אשראי לממשלות

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
מכרז עובדי מדינה והוראה	1,218	1,644	1,218	1,644
אשראי לממשלת ישראל	292	162	292	162
אשראי לממשלות זרות	23	29	–	–
סך-הכל אשראי לממשלות	**1,533**[1]	**1,835**[1]	**1,510**	**1,806**

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה – ראו ביאור 8א.

6. השקעות בחברות מוחזקות

א. המאוחד

	31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2013		
	חברות כלולות	חברות מאוחדות	סך-הכל	חברות כלולות	חברות מאוחדות	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
השקעות						
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין)[1][3]	140	–	140	1,666	–	1,666
השקעות אחרות:						
בהלוואות בעלים	2	–	2	2	–	2
סך-כל ההשקעות האחרות	2	–	2	2	–	2
סך-כל ההשקעות	**142**	**–**	**142**	**1,668**	**–**	**1,668**
מזה:						
רווחים שנצברו מ-1 בינואר 1992	84	–	84	1,021	–	1,021
סעיפים שנצברו בהון מ-1 בינואר 1992:						
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו	–	–	–	14	–	14
התאמות מתרגום דוחות כספיים	–	–	–	(1)	–	(1)
פרטים בדבר מוניטין:						
הסכום המקורי	–	283	283	–	283	283
ערך בספרים[2]	–	142	142	–	142	142
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי השוק של השקעות סחירות[3]:						
הערך בספרים	–	–	–	1,530	–	1,530
שווי השוק	–	–	–	1,530	–	1,530

הערות:

(1) כולל רווחים והתאמות מתרגום השקעות ביחידות בעלות מטבע פעילות שונה ממטבע הדיווח (הוגדרו בעבר כ"יחידות אוטונומיות") שנצברו ממועד הרכישה ועד ליום 31 בדצמבר 1991.

(2) יתרות מוניטין בגין חברות מאוחדות מוצגות בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

(3) לפרטים בדבר סיווג ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי ראו ביאור 6 ד' (6).

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ב. הבנק

	31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2013		
	חברות כלולות	חברות מאוחדות	סך-הכל	חברות כלולות	חברות מאוחדות	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
השקעות						
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין)[1][2]	72	6,838	6,910	1,598	6,376	7,974
השקעות אחרות:						
בכתבי התחייבות נדחים ובשטרי הון	–	932	932	–	1,032	1,032
סך-כל ההשקעות האחרות	–	932	932	–	1,032	1,032
סך-כל ההשקעות	**72**	**7,770**	**7,842**	**1,598**	**7,408**	**9,006**
מזה:						
רווחים שנצברו מ-1 בינואר 1992	69	3,851	3,920	1,047	3,875	4,922
סעיפים שנצברו בהון מ-1 בינואר 1992:						
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו	–	51	51	14	(97)	(83)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	–	31	31	(1)	(305)	(306)
מענק המדינה לעובדים (הפרטה)	–	32	32	–	32	32
התאמות נטו גידורי תזרים מזומנים	–	(4)	(4)	–	(6)	(6)
פרטים בדבר מוניטין:						
הסכום המקורי	–	282	282	–	282	282
ערך בספרים	–	142	142	–	142	142
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי השוק של השקעות סחירות[2]:						
הערך בספרים	–	–	–	1,530	–	1,530
שווי השוק	–	–	–	1,530	–	1,530

הערות:

(1) כולל רווחים והתאמות מתרגום השקעות ביחידות בעלות מטבע פעילות שונה ממטבע הדיווח (הוגדרו בעבר כ"יחידות אוטונומיות") שנצברו ממועד הרכישה ועד ליום 31 בדצמבר 1991.

(2) לפרטים בדבר סיווג ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי ראו ביאור 6 ד' (6).

חלק של הבנק ברווחים או הפסדים של חברות מוחזקות

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות (במאוחד – כלולות)	53[4]	159	201	492[4]	718	759
הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות	(26)[3]	(185)[3]	(113)[3]	(26)[3]	(185)[3]	(113)[3]
	27	(26)	88	466	533	646
הפרשה למסים (חיסכון במסים):						
מסים שוטפים[1]	–	–	–	25	30	23
מסים נדחים[2]	–	(71)	(16)	6	(83)	(4)
סך-כל ההפרשה למסים (חיסכון במסים)	–	(71)	(16)	31	(53)	19
חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות מוחזקות (במאוחד – כלולות)	**27**	**45**	**104**	**435**	**586**	**627**

הערות:

(1) מסים שוטפים בגין אי די בי ניו יורק, בהתאם להסכם עם רשויות המס – ראו ביאור 29 יב' להלן.

(2) כולל הקטנת עתודה למס בגין חלק הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי: 2013 – 72 מיליון ש"ח; 2012 – 16 מיליון ש"ח.

(3) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו סעיף ד' (3).

(4) לפרטים בדבר ביטול חלק הבנק בקרנות של הבנק הבינלאומי, שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר, ראו סעיף ד' (4).

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

שם החברה	פרטים על החברה	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה		ההשקעה במניות לפי שווי מאזני[1]		ההשקעה במניות לפי שווי שוק	
		2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
		באחוזים				במיליוני שקלים חדשים			
1. חברות בת מאוחדות									
Discount Bancorp ,Inc [2]	חברת אחזקות, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	23	24	–	–
Discount Bank of New York Israel [3]	בנק מסחרי, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	3,054	2,829	–	–
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ	בנק מסחרי	100.00	100.00	100.00	100.00	2,026	1,931	–	–
כרטיסי אשראי לישראל בע"מ[4]	שירות כרטיסי אשראי	71.83[15]	71.83[15]	79.00	79.00	824	696	–	–
דיסקונט ליסינג בע"מ	החכרת ציוד	100.00	100.00	100.00	100.00	113	113	–	–
דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ	חברה לחיתום והשקעות	100.00	100.00	100.00	100.00	305	218	–	–
דיסקונט מנפיקים בע"מ	הנפקת ניירות ערך	100.00	100.00	100.00	100.00	64	63	–	–
IDB (Swiss) Bank Ltd [16]	בנק מסחרי, שוויץ	100.00	100.00	100.00	100.00	206	207	–	–
חברות המוחזקות על ידי Israel Discount Bank of New York:									
Discount Bank (Latin America) [5][14]	בנק מסחרי,אורוגואי	100.00	100.00	100.00	100.00	243	269	–	–
IDBNY Realty (Delaware) ,Inc [5]	חברת אחזקות,ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	2,885	2,522	–	–
IDB Realty LLC [6]	חברת השקעות, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	6,078	5,349	–	–
חברות המוחזקות על ידי כרטיסי אשראי לישראל בע"מ:									
דיינרס (קלוב) ישראל בע"מ[13]	שירות כרטיסי אשראי	51.00	51.00	51.00	51.00	73	174	–	–
כאל (מימון) בע"מ	מתן אשראי	100.00	100.00	100.00	100.00	69	46	–	–
2. חברות כלולות									
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ[7]	בנק מסחרי	–	26.45	–	26.45	–[11]	1,530[11]	–	1,530[11]

הערות:

(1) לרבות יתרות עודפי עלות מיוחסים ומוניטין.

(2) חברת אחזקות בבעלות ובשליטה של הבנק המחזיקה במניות של Israel Discount Bank of New York בבעלות ובשליטה מלאים.

(3) החברה מוחזקת על ידי Discount Bancorp, Inc.

(4) לפרטים בדבר ערבות בלתי מוגבלת בסכום לטובת ויזה אירופה, למילוי כל התחייבויותיה של כאל, ראו ביאור 19 ג' 10 להלן.

(5) כלול בדוחות הכספיים של Israel Discount Bank of New York. ההשקעה בחברה זו ותרומתה לרווח הנקי אינן מנוכות מההשקעה ומהתרומה לרווח של Israel Discount Bank of New York.

(6) כלול בדוחות הכספיים של IDBNY Reality (Delaware), Inc. ההשקעה בחברה זו ותרומתה לרווח הנקי אינן מנוכות מההשקעה ומהתרומה לרווח של IDBNY Reality (Delaware), Inc.

מזה: יתרת עודף עלות		השקעות הוניות אחרות		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק		מזה: הפסד מירידת ערך		דיבידנד שנרשם		סעיפים אחרים שנצברו בהון[8]		ערבויות עבור החברה לטובת גופים מחוץ לקבוצה	
2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
במיליוני שקלים חדשים													
–	–	–	–	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	84	147	–	–	271	88	19	(491)	–	–
–	–	85	85	157	182	–	–	45	120	57	74	–	–
142[9]	142[9]	36	39	47	42	–	–	–	72	–	–	12	10
–	–	–	–	–	3	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	721	773	93	114	–	–	–	–	1	8	53	49
–	–	–	42	1	2	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	(9)	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	(53)	(6)	–	–	–	–	6	(21)	–	–
–	–	–	–	49	36	–	–	–	–	136	(177)	–	–
–	–	–	–	–	30	–	–	–	814	(1)	(731)	–	–
–	–	–	–	24	30	–	–	55	–	–	–	–	–
–	–	84	86	23	20	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	12[12]	38[10][11]	(26)[11]	(185)[11]	26	53	–	14	–	–

(7) לפרטים בדבר הסכם עם פי.בי. השקעות בדבר המשך החזקת הבנק בבנק הבינלאומי, בדבר מתווה לירידה בהחזקות ובדבר הפקדת חלק מהמניות בידי נאמן, ראו סעיף ד' להלן.

(8) לרבות התאמות מתרגום של יחידות בעלת מטבע פעילות שונה ממטבע הדיווח (הוגדרו בעבר כ"יחידות אוטונומיות") והתאמות בגין הצגת ניירות ערך מסויימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.

(9) מוניטין.

(10) כולל הקטנת עתודה למס בגין חלק הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי: 2013 – 72 מיליון ש"ח.

(11) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו סעיף ד' (3).

(12) בגין התקופה שעד למועד אבדן ההשפעה המהותית בבנק הבינלאומי, ראו סעיף ד' (4) להלן.

(13) לפרטים בדבר החזקת אמצעי שליטה בדיינרס, ראו ביאור 34 א' להלן.

(14) לפרטים בדבר הסכם למכירת פעילות החברה ובדבר ההפסד שנרשם בגין מכירה זו, ראו ביאור 8א להלן.

(15) היתרה מוחזקת בידי הבנק הבינלאומי.

(16) לפרטים בדבר הסכם בין הרשויות בשוויץ לבין משרד המשפטים האמריקאי, ראו ביאור 19 ג' 15 להלן.

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ד. ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("הבנק הבינלאומי")

(1) הסכם עם פיבי אחזקות. ביום 28 במרס 2010, נחתם הסכם בין הבנק לבין פ.י.ב.י. אחזקות בע"מ (להלן: "פיבי אחזקות"), ביחס להחזקותיו בבנק הבינלאומי הראשון.

להלן עיקרי ההסכם:

- בהסכם נקבעו תנאים מתלים לכניסתו לתוקף (להלן: "התנאים המתלים"), אשר הינם: קבלת אישור המפקח על הבנקים ואישור הממונה על ההגבלים העסקיים להסכם ("האישורים הרגולטוריים"), וזאת עד תום 150 ימים מיום החתימה על ההסכם; וכן השלמת חלוקה של דיבידנד במזומן על ידי הבנק הבינלאומי לבעלי מניותיו בסכום של 800 מיליון ש"ח, אשר מקורו בעודפים אשר נצברו על ידי הבנק הבינלאומי, על פי דוחותיו הכספיים, עד ליום 31 בדצמבר 2005 (להלן: "החלוקה");
- הוסכם כי פיבי אחזקות תפעל כמיטב יכולתה לביצוע מהלך של איחוד הון מניות בבנק הבינלאומי, שבעקבותיו כל המניות בהונו של הבנק הבינלאומי יהיו מסוג אחד בלבד ויקנו זכויות הצבעה שוות;
- בנק דיסקונט יצביע בעד ההשלמה של מהלך איחוד ההון, באסיפות הכלליות של הבנק הבינלאומי, וזאת בכפוף לקבלת האישורים הרגולטוריים להסכם וכן להתקיימות התנאים שנקבעו בהסכם, בין היתר, להשלמת החלוקה בפועל או לקבלת אישור לפיו התקיימו כל ההליכים והתקבלו כל האישורים לחלוקה;
- בסמוך לאחר השלמת איחוד ההון, בנק דיסקונט יפקיד בידי נאמן כמות מניות של הבנק הבינלאומי, שזכויות ההצבעה הצמודות להן (מתוך כלל זכויות ההצבעה בבנק הבינלאומי) עולות על שיעור זכויות ההצבעה שהחזיק בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי במועד חתימת ההסכם (להלן: "המניות המופקדות"), וזאת על פי הסכם נאמנות שיאושר על ידי המפקח על הבנקים. בנק דיסקונט או הנאמן ימנעו מלהפעיל את זכויות ההצבעה הצמודות למניות המופקדות. הנאמן יעביר לבנק דיסקונט כל דיבידנד וכל הטבה כספית או אחרת, מכל סוג שהוא, אשר יתקבלו על ידו בגין המניות המופקדות מיד עם קבלתם (למעט מניות הטבה או מניות הנובעות מאיחוד או חלוקה של המניות המופקדות או מניות הנובעות מניירות ערך המירים למניות, שינפיק הבנק הבינלאומי בגין המניות המופקדות. מניות אלה יוותרו בידי הנאמן ויהוו חלק בלתי נפרד מן המניות המופקדות, לכל דבר ועניין). הנאמן ישחרר את המניות המופקדות מהנאמנות במקרה שבו שיעור זכויות ההצבעה של בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי יהיה נמוך משיעור זכויות ההצבעה שהיה קיים במועד חתימת ההסכם (11.09%) לצורך השלמתו לשיעור זכויות ההצבעה שהיה קיים במועד חתימת ההסכם או לצורך העברת המניות המופקדות או חלקן לצד שלישי;
- הוסכם כי עד למועד הקובע, כמשמעותו להלן, בנק דיסקונט יהיה רשאי לרכוש ניירות ערך נוספים במסגרת כל הצעת זכויות של הבנק הבינלאומי לבעלי מניותיו, ובלבד שמניות נוספות שירכשו על ידו, אם וככל שירכשו, יופקדו בידי הנאמן ויחולו לגביהן כל ההוראות שיחולו על המניות המופקדות כאמור לעיל;
- החל מהמועד בו יתקיימו כל התנאים המתלים להסכם, יבוטל ההסדר הקיים בין פיבי אחזקות לבין בנק דיסקונט, לעניין זכות סירוב ראשונה לרכישת מניות של הבנק הבינלאומי, וכל העברה או מכירה של מניות הבנק הבינלאומי על ידי פיבי אחזקות או על ידי בנק דיסקונט לא תהא כפופה לזכות כאמור.

בהסכם נקבעו תנאים מתלים, שהתקיימו כמפורט להלן:

חלוקת דיבידנד – ביום 6 בספטמבר 2010, קיבל הבנק מהבנק הבינלאומי דיבידנד במזומן בסך של 212 מיליון ש"ח במסגרת חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי בהיקף כולל של 800 מיליון ש"ח.

איחוד הון – המועד הקובע לאיחוד ההון היה ביום 19 בספטמבר 2010, והחל מיום 20 בספטמבר 2010 נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב רק מניות בנות 0.05 ש"ח של הבנק הבינלאומי. עם השלמת מהלך איחוד ההון של הבנק הבינלאומי, עלה שיעור החזקותיו של הבנק בבנק הבינלאומי ל–26.4% בהצבעה. בהתאם להוראות ההסכם, הפקיד הבנק בידי נאמן מניות בבנק הבינלאומי המעניקות לו זכויות הצבעה מעבר לשיעור של 11.09%.

במסגרת ההסכם נקבע כי החל מהמועד בו יתקיימו כל התנאים המתלים להסכם ועד ליום 31 בדצמבר 2013 (להלן: "המועד הקובע"), יהיה בנק דיסקונט זכאי לכך שפיבי אחזקות תמשיך לגרום למינוי רבע מחברי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מבין מועמדים שיומלצו על ידי בנק דיסקונט (בכפוף להוראות בדבר מניעת ניגוד עניינים), ללא קשר למספר המניות המוחזקות על ידי בנק דיסקונט. לאחר המועד הקובע, יבוטל ההסדר הקיים בין פיבי אחזקות לבין בנק דיסקונט, לרבות ההסדר בקשר לדירקטורים המומלצים על ידי בנק דיסקונט. בהסכם נקבעו תנאים מסויימים, שבהתקיימם ידחה המועד הקובע. בהתאם, המועד הקובע נדחה ליום 13 במרס 2014.

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

אישורי המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים. ביום 17 באוגוסט 2010 התקבלו אישור המפקח על הבנקים להסכם ואישור הממונה על ההגבלים העסקיים (להלן: "הממונה") ל"מיזוג חברות" על פי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח–1988, הנובע מן המהלך של איחוד הון המניות שיבוצע על ידי הבנק הבינלאומי. הצדדים להסכם אישרו כי בקבלת אישור המפקח ואישור הממונה, כאמור לעיל, נתקיימו התנאים המתלים שנקבעו בהסכם לענין זה.

באישור המפקח על הבנקים להסכם נקבע, כי אם הבנק הבינלאומי יציע בעתיד זכויות לכל בעלי מניותיו ואם הבנק יבקש להשתתף בהצעה כאמור, ידון המפקח על הבנקים בבקשה שתוגש על ידי הבנק, באותה עת.

באישור הממונה נקבע, בין היתר, כי על הבנק לרדת בשיעור החזקותיו בבנק הבינלאומי לשיעור שיפחת מ–10% מהון המניות המונפק של הבנק הבינלאומי עד ליום 31 בדצמבר 2015 או עד לתום 5 שנים ממועד איחוד הון המניות של הבנק הבינלאומי, לפי המוקדם (דהיינו, עד ליום 19 בספטמבר 2015), ובנוסף לרדת בשיעור החזקותיו בבנק הבינלאומי לשיעור החזקה שיפחת מ–5% מהון המניות המונפק של הבנק הבינלאומי, עד ליום 31 בדצמבר 2017 או עד לתום 7 שנים ממועד השלמת איחוד הון המניות של הבנק הבינלאומי, לפי המוקדם (דהיינו, עד ליום 19 בספטמבר 2017). לחילופין, על הבנק לרדת בשיעור החזקותיו בבנק הבינלאומי לשיעור שיפחת מ–5% מהון המניות המונפק של הבנק הבינלאומי, עד ליום 31 בדצמבר 2016 או עד לתום 6 שנים ממועד השלמת איחוד הון המניות של הבנק הבינלאומי, לפי המוקדם (כמפורט להלן, ביום 19 בפברואר 2015 ירדה ההחזקה במניות הבנק הבינלאומי מתחת לשיעור של 10%).

בנוסף, נקבע באישור הממונה כי אם הבנק לא ירד בשיעור החזקותיו, עד לתום התקופות האמורות לעיל, לפי הענין, אזי החלק העודף של המניות בהונו של הבנק הבינלאומי, שיוחזקו על ידי הבנק אחרי המועדים המפורטים לעיל, ימכר על ידי נאמן שימונה לכך, וזאת על פי הסדרים שנקבעו לענין זה באישור הממונה. בנוסף, נקבע כי הבנק לא ירכוש מניות בבנק הבינלאומי או כל זכות בבנק הבינלאומי בדרך אחרת, אלא אם ניתן לכך אישור הממונה, מראש ובכתב.

ביום 6 בספטמבר 2010, בעקבות השלמת החלוקה והתשלום בפועל של דיבידנד בהתאם להסכם ובהמשך לאישורים הרגולטוריים שהתקבלו בהקשר להסכם, התקיימו התנאים המתלים וההסכם נכנס לתוקף.

יצוין כי בעקבות גיבוש ההסכמות עם פיבי אחזקות, ערך הבנק הפרשה למס בגין החזקותיו בבנק הבינלאומי, וזאת נוכח העדר ודאות בהמשך החזקת הבנק במניות הבנק הבינלאומי ובהנחה שלאורך זמן הבנק ימכור את מלוא החזקותיו בבנק הבינלאומי.

(2) **נתונים אודות ההשקעה בנק הבינלאומי.** ביום 31 בדצמבר 2014 החזיק הבנק ב–16.31% מהון המניות וזכויות ההצבעה בבנק הבינלאומי (31.12.2013: 26.45%. לפרטים בדבר מכירת חלק מהמניות, ראו סעיף 6 להלן). במועד סמוך למועד אישור הדוחות הכספיים, עמד שיעור ההחזקה על 9.28% (ראו סעיף 7 להלן).

שווי הבורסה של החזקות הבנק ליום 31 בדצמבר 2014: 817 מיליון ש"ח. שווי הבורסה של החזקות הבנק ליום 2 במרס 2015: 870 מיליון ש"ח.

(3) **הפרשה לירידת ערך בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013.** לאור פניית הפיקוח על הבנקים, ועל רקע הפקיעה של זכות הבנק להמליץ על מינוי דירקטורים בבנק הבינלאומי, בחודש מרס 2014 (ראו להלן), ועל רקע קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים בעניין ירידת החזקות הבנק בבנק הבינלאומי, (ראו לעיל), החליט הבנק להעמיד את ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 על שווי השוק של המניות ובהתאם, לערוך בדוחות ליום 31 בדצמבר 2013 הפרשה נוספת לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי בגין ההפסד הצפוי, בסך של 158 מיליון ש"ח, נטו.

הפרשה לירידת ערך בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014. בהמשך לאמור לעיל, בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014 נערכה הפרשה נוספת, בסך של 26 מיליון ש"ח.

(4) **אבדן ההשפעה המהותית.** ביום 13 במרס 2014, פקעה זכותו של הבנק לכך שפיבי אחזקות תמשיך לגרום למינוי רבע מחברי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מבין המועמדים שיומלצו על ידי בנק דיסקונט. עם פקיעת הזכות כאמור, אבדה לבנק ההשפעה המהותית בבנק הבינלאומי הראשון (כמשמעות המונח בכללי החשבונאות המקובלים). ביום 26 במרס 2014, התפטרו שני דירקטורים אשר מונו על פי המלצת הבנק. (הדירקטור השלישי מונה כדירקטור חיצוני וממשיך לכהן).

החל בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014, בהתאם להוראות הדיווח של המפקח על הבנקים, המניות מוצגות כמניות זמינות למכירה, על פי שוויין ההוגן.

בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014, בוטל סעיף ההשקעה לפי שיטת השווי המאזני, והיתרה סווגה לסעיף ניירות ערך זמינים למכירה. כמו כן, בוטלו קרנות ההון שהוכרו ברווח כולל אחר במהלך תקופת ההחזקה בהשקעה בבנק הבינלאומי ויתרתן, בסך של 13 מיליון ש"ח, סווגה לדוח רווח והפסד.

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

(5) **דיבידנד.** חלק הבנק בדיבידנדים שחילק הבנק הבינלאומי בחודשים אפריל ודצמבר 2014, שהסתכם בסך של כ–44 מיליון ש"ח, נרשם בדוחות הכספיים כהכנסות מימון שאינן מריבית.

כזכור, ביום 30 באוגוסט 2010, החליט דירקטוריון הבנק הבינלאומי לאמץ מדיניות חלוקת רווחים, לפיה הבנק הבינלאומי יחלק כדיבידנד בכל שנה 50% מהרווח הנקי השנתי שלו הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון לא יפחתו מהיעדים שנקבעו ושיקבעו על ידי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מעת לעת ובכפוף להוראות הדין והוראות ניהול בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק הבינלאומי ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה הרגולטורית.

(6) **מכירת מניות במהלך שנת 2014.** במהלך שנת 2014 (1 ביוני, 15 בספטמבר ו–16 בדצמבר) מכר הבנק 10,165,223 מניות של הבנק הבינלאומי, המהוות כ–10.1% מהון המניות של הבינלאומי. המכירות בוצעו בעסקאות מחוץ לבורסה. כתוצאה מהמכירות, הבנק רשם הפסד, בסך של כ–14 מיליון ש"ח (שנכלל בהכנסות מימון שאינן מריבית).

(7) **מכירת מניות בחודש פברואר 2015.** ביום 19 בפברואר 2015, מכר הבנק 7,054,625 מניות של הבנק הבינלאומי, המהוות כ–7% מהון הבינלאומי. יתרת מניות הבנק הבינלאומי שבידי הבנק מהוות 9.28% מהון הבינלאומי. המכירה בוצעה בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר של 49.51 אג' למניה, המשקף הנחה בשיעור של 2.5% משער הבסיס ליום המסחר 19 בפברואר. התמורה הכוללת הסתכמה בכ–349 מיליון ש"ח.

כתוצאה מהמכירה וירידת שיעור החזקותיו של הבנק במניות הבנק הבינלאומי מתחת ל–10%, בוטלה ההשפעה החריגה של ההשקעה במניות אלה על הלימות ההון, דבר שיביא לשיפור בהלימות ההון כבר ברבעון הראשון של שנת 2015. השלמת המהלך מהווה עמידה של הבנק באבן הדרך הרלבנטית במתווה המכירה שקבע הממונה על ההגבלים העסקיים, לפני המועד האחרון שנקבע לכך.

בגין האמור, הבנק רשם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, הפסד מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני (OTTI) בסך של 47 מיליון ש"ח, נטו.

7. בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף

	בניינים ומקרקעין*	ציוד, ריהוט וכלי רכב	המאוחד מחשבים	תוכנה	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים				
עלות נכסים:					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	2,343	845	957	3,108	7,253
תוספות	51	38	65	270	424
סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור 8א')	(86)	(12)	(33)	(12)	(143)
גריעות	(20)	(25)	(63)	(30)	(138)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	**2,288**	**846**	**926**	**3,336**	**7,396**
תוספות	24	25	41	285	375
סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור 8א')	(1)	–	–	–	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	10	4	4	10	28
גריעות	(6)	(32)	(65)	(29)	(132)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	**2,315**	**843**	**906**	**3,602**	**7,666**
פחת והפסדים מירידת ערך:					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	1,045	555	732	1,959	4,291
פחת לשנה	66	44	87	402	599
ביטול הפסד מירידת ערך	(3)	–	–	–	(3)
נכסים שיועדו למכירה	(37)	(9)	(29)	(10)	(85)
גריעות	(7)	(24)	(59)	(12)	(102)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	**1,064**	**566**	**731**	**2,339**	**4,700**
פחת לשנה	67	42	81	369	559
הפסד מירידת ערך	1	–	–	–	1
ביטול הפסד מירידת ערך	(2)	–	–	–	(2)
סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור 8א')	–	–	–	–	–
התאמות מתרגום דוחות כספיים	10	6	1	2	19
גריעות	(5)	(30)	(65)	(11)	(111)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	**1,135**	**584**	**748**	**2,699**	**5,166**
הערך בספרים:					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	**1,298**	**290**	**225**	**1,149**	**2,962**
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	**1,224**	**280**	**195**	**997**	**2,696**
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	**1,180**	**259**	**158**	**903**	**2,500**
שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2013	3.7%	9.9%	21.4%	18.0%	12.3%
שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2014	3.8%	9.9%	21.0%	18.6%	12.3%

*לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

7. בניינים וציוד (המשך)

א. הרכב הסעיף (המשך)

	הבנק				
	בניינים ומקרקעין*	ציוד, ריהוט וכלי רכב	מחשבים	תוכנה	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים				
עלות נכסים:					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	1,705	472	697	2,314	5,188
תוספות	17	20	48	168	253
סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור 8א')	(32)	–	–	–	(32)
גריעות**	–	(19)	(50)	(2)	(71)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	**1,690**	**473**	**695**	**2,480**	**5,338**
תוספות	4	10	24	170	208
סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור 8א')	(1)	–	–	–	(1)
גריעות	–	(30)	(65)	(6)	(101)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	**1,693**	**453**	**654**	**2,644**	**5,444**
פחת והפסדים מירידת ערך:					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	785	275	533	1,434	3,027
פחת לשנה	44	30	60	318	452
ביטול הפסד מירידת ערך	(3)	–	–	–	(3)
נכסים שיועדו למכירה	(24)	–	–	–	(24)
גריעות	–	(19)	(50)	(2)	(71)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	**802**	**286**	**543**	**1,750**	**3,381**
פחת לשנה	46	28	55	270	399
ביטול הפסד מירידת ערך	(2)	–	–	–	(2)
סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור 8א')	–	–	–	–	–
גריעות	(1)	(29)	(65)	(6)	(101)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	**845**	**285**	**533**	**2,014**	**3,677**
הערך בספרים:					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	**920**	**197**	**164**	**880**	**2,161**
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	**888**	**187**	**152**	**730**	**1,957**
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	**848**	**168**	**121**	**630**	**1,767**
שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2013	3.3%	9.2%	20.0%	17.7%	12.5%
שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2014	3.4%	9.1%	19.6%	18.2%	11.7%

*לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

ב. הבנק וחברה מאוחדת הם בעלי זכויות חכירה לתקופות המסתיימות בשנים שבין 2014 עד 2058.

7. בניינים וציוד (המשך)

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
ג. יתרה מופחתת של בנינים ומקרקעין כוללת:				
יתרה מופחתת של התקנות ושיפורים במושכר	129	137	44	57
יתרת הפרשה לירידת ערך	4	11	1	9
ד. זכויות בחכירה מימונית:				
יתרת זכויות בחכירה בלתי מהוונת	13	13	9	10
יתרת זכויות בחכירה מהוונת	178	174	98	101
ה. יתרה מופחתת של בנינים שטרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין	223	227	59	59
ו. יתרה מופחתת של בנינים שאינם בשימוש הבנק ומושכרים ברובם לצדדים אחרים	20	27	6	15
ז. יתרה מופחתת של בנינים וציוד העומדים למכירה	2	58	2	8
ביטולי הפסדים לירידת ערך במהלך השנה	2	3	2	3
ח. עלות פיתוח עצמי של תוכנה:				
עלות תוכנות שהופעלו	2,654	2,472	2,362	2,215
פחת שנצבר	(2,002)	(1,682)	(1,812)	(1,533)
יתרה להפחתה	652	790	550	682
עלויות שנצברו על תוכנות בשלבי פיתוח	57	41	16	15
סך-הכל עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב	**709**	**831**	**566**	**697**
ט. הערך ברוטו של פריטי רכוש קבוע שהופחתו במלואם ועדיין בשימוש	2,117	1,722	1,443	1,122
י. עלויות שהוכרו בספרים של פרטי רכוש קבוע הנמצאים בשלבי הקמה:				
עלות מקרקעין	1	6	1	6
עלות ציוד	19	11	19	11

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים		
יא. פרטים לגבי הסכמי חכירה תפעולית*:			
דמי שכירות** שהוכרו כהוצאה			
במאוחד	141	136	139
בבנק	95	91	87

* בדבר פרטים לגבי תשלומים עתידיים שאינם ניתנים לביטול, ר' ביאור 19.ג.1.
**כולל דמי חכירה מינימליים ודמי שכירות מותנים.

7א. נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

	המאוחד		
	מוניטין[1]	קשרי לקוחות	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים		
עלות			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012, 2013 ו-2014	**283**	**78**	**361**
הפחתות והפרשה לירידת ערך			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012, 2013 ו-2014	**141**	**78**	**219**
הערך בספרים			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012, 2013 ו-2014	**142**	**–**	**142**

הערה:

(1) מוניטין שהוכר בצירוף עסקים (מוניטין שהוכר בעת רכישת השקעה בחברה כלולה, נכלל בסעיף השקעות בחברות כלולות).

8. נכסים אחרים

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
מסים נדחים לקבל, נטו (ראו ביאור 29 ט')	1,426	1,561	980	953
עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות	393	232	320	153
הוצאות הנפקה ונכיון של כתבי התחייבות נדחים	16	17	20	22
הכנסות לקבל	152	180	85	74
ערך פדיון של פוליסות ביטוח חיים בבעלות חברה מאוחדת	684	598	–	–
נכסים בגין פעילות בשוק המעוף	9	4	9	4
פקדון זהב	458	424	458	424
חייבים אחרים ויתרות חובה	367	261	125	94
סך-כל הנכסים האחרים	**3,505**[1]	**3,277**[1]	**1,997**	**1,724**

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה – ראו ביאור 8א.

8א. נכסים המוחזקים למכירה

במהלך שנת 2013 נבחנה האפשרות למכירת החזקות הקבוצה בדיסקונט בנק לטין אמריקה (להלן: "DBLA"), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של אי די בי ניו יורק. מספר רוכשים פוטנציאליים נתנו אינדיקציות בלתי מחייבות לתמורה אותה יהיו מוכנים לשלם וביצעו בדיקת נאותות, שהוגבלה בתנאים שקבע הבנק. בחודש ינואר 2014, החליט הבנק להמשיך בבחינת אפשרות מכירת DBLA. דירקטוריון הבנק אישר את כוונתו למכור את החזקותיו ב-DBLA והנחה את ההנהלה להמשיך במגעים בעניין זה. לאור האמור ובשים לב לכך ש-DBLA אינו מהותי ברמת הקבוצה, הנכסים וההתחייבויות של DBLA ליום 31 בדצמבר 2013 (ומאז) סווגו כמוחזקים למכירה.

במסגרת האמור, נרשמה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה של DBLA, בסך של 5.8 מיליון דולר, נטו (כ-23 מיליון ש"ח) (31 בדצמבר 2013: סך של 3.1 מיליון דולר, נטו, כ-11 מיליון ש"ח).

ביום 18 בדצמבר 2014, נחתם הסכם למכירת פעילות DBLA. ההסכם כפוף לתנאים מתלים, ובכלל זה אישורים רגולטורים שונים, ולפיכך לא ניתן בשלב זה להעריך מתי תושלם העסקה.

בהתאם להסכם, הישות המשפטית הריקה שתיוותר לאחר העסקה, תפורק לאחר השלמת העסקה. במהלך תקופת הביניים, עד לסגירת העסקה, ימשיך DBLA להתנהל ולנהל עסקים במהלך עסקים רגיל, כבעבר, למעט מגבלות לגבי שינויים מהותיים בפעילות העסקית.

כתוצאה מההסכם נרשם הפסד, בסך של כ-17 מיליון דולר (66 מיליון ש"ח), סך של 50 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס.

8א. נכסים המוחזקים למכירה

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
נכסים המסווגים כמוחזקים למכירה				
מזומנים ופקדונות בבנקים	2,152	1,659	–	–
ניירות ערך	2,064	1,935	–	–
אשראי לציבור נטו	638	500	–	–
אשראי לממשלות	22	24	–	–
בניינים וציוד	2	58	2	8
נכסים אחרים	14	28	–	–
סך-הכל	**4,892**	**4,204**	**2**	**8**
התחייבויות המסווגות כמוחזקות למכירה				
פקדונות הציבור	4,586	3,872	–	–
פקדונות מבנקים	16	15	–	–
התחייבויות אחרות	49	44	–	–
סך-הכל	**4,651**	**3,931**	**–**	**–**
ערבויות ומסגרות אשראי שלא נוצלו	**123**	**129**	**–**	**–**

9. פקדונות הציבור

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר			
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
בישראל				
לפי דרישה:				
אינם נושאים ריבית	22,552	17,159	20,438	14,480
נושאים ריבית	21,772	16,470	18,247	14,832
סך-הכל לפי דרישה	**44,324**	**33,629**	**38,685**	**29,312**
לזמן קצוב	83,153	93,176	71,792	81,194
סך-הכל פקדונות בישראל*	**127,477**	**126,805**	**110,477**	**110,506**
* מזה:				
פקדונות של אנשים פרטיים	76,948	75,231	63,908	62,089
פקדונות של גופים מוסדיים	7,122	7,692[1]	4,298	5,300[1]
פקדונות של תאגידים ואחרים	43,407	43,882[1]	42,271	43,117[1]
מחוץ לישראל [2]				
לפי דרישה:				
אינם נושאים ריבית	4,993	4,139	62	46
נושאים ריבית	13,572	11,085	91	41
סך-הכל לפי דרישה	**18,565**	**15,224**	**153**	**87**
לזמן קצוב	6,861	6,899	350	585
סך-הכל פקדונות מחוץ לישראל	**25,426**	**22,123**	**503**	**672**
סך-הכל פקדונות הציבור	**152,903**	**148,928**	**110,980**	**111,178**

הערות:

(1) סווג מחדש, בעקבות הרמת מסך, במסגרתה יוחסו פקדונות שהחזיק תאגיד נאמנות עבור גופים מוסדיים, לאותם גופים מוסדיים.

(2) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה – ראו ביאור 8א.

9. פקדונות הציבור (המשך)

ב. פקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד

	31 בדצמבר	
	2014	2013[2]
במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	
תקרת הפקדון		יתרה
עד 1	58,183	57,907
מעל 1 עד 10	44,764	43,840
מעל 10 עד 100	23,299	20,836
מעל 100 עד 500	15,390	13,132[1]
מעל 500	11,267	13,213[1]
סך-הכל	**152,903**	**148,928**

הערה:

(1) סווג מחדש, בעקבות הרמת מסך, במסגרתה יוחסו פקדונות שהחזיק תאגיד נאמנות עבור גופים מוסדיים, לאותם גופים מוסדיים.

(2) סווג מחדש, בעקבות שינויי סיווג בחברה מאוחדת.

10. פקדונות מבנקים

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
בישראל				
בנקים מסחריים:				
פקדונות לפי דרישה	1,315	1,005	272	235
פקדונות לזמן קצוב	469	511	530	621
מחוץ לישראל				
בנקים מסחריים:				
פקדונות לפי דרישה	888	405	803	113
פקדונות לזמן קצוב	2,473	1,793	1,723	1,133
קיבולים	203	308	145	235
בנקים מרכזיים:				
פקדונות לזמן קצוב	199	191	–	–
סך-הכל פקדונות מבנקים	**5,547**[1]	**4,213**[1]	**3,473**	**2,337**

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה מחוץ לישראל – ראו ביאור 8א.

11. כתבי התחייבויות נדחים

	משך חיים ממוצע[1]	שיעור תשואה פנימי[1]	המאוחד		הבנק	
			31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	שנים	%	2014	2013	2014	2013
			במיליוני שקלים חדשים			
כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות[3]:						
במטבע ישראלי לא צמוד	3.34	5.95	2,639	3,016	327	327
במטבע ישראלי צמוד למדד	5.33	5.19	6,190	6,837	1,266	1,488
כתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות:						
במטבע ישראלי צמוד למדד[2]	7.09	5.71	1,809	1,811	1,809	1,811
סך-כל כתבי ההתחייבות הנדחים			**10,638**	**11,664**	**3,402**	**3,626**

הערות:

(1) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי של היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי. משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי. נתוני שיעור התשואה הפנימי ומשך החיים הממוצע הם ליום 31 בדצמבר 2014 ומתייחסים למאוחד.

(2) שטרי הון נדחים המוכרים, בהתאם להוראות המעבר של "באזל III", כהון רובד 1 נוסף.

(3) מזה: במאוחד רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב 8,825 מיליון ש"ח (בשנת 2013: 9,635 מיליון ש"ח).

12. התחייבויות אחרות

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
עתודה למיסים נדחים, נטו (ראו ביאור 29 ט')	22	19	20	16
עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו	20	36	–	–
עודף העתודה לפיצויי פיטורין פרישה ופנסיה מעל היעודה (ראו ביאור 16 ה', ט')	490	362	229	190
הפרשות לחופשות, למענקי יובלות ולהטבות לגימלאים	1,174	1,199	925	963
הכנסות מראש	142	154	87	98
זכאים בגין כרטיסי אשראי	5,657	5,663	2,900	2,764
הפרשה להפסדי אשראי בגין ערבויות ומסגרות	170	184	135	153
הוצאות לשלם	977	746	640	425
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעוף	9	4	9	4
התחייבות בגין "עשיית שוק"	224	99	224	99
זכאים אחרים ויתרות זכות	1,350	1,253	421	487
סך-כל ההתחייבויות האחרות	**10,235**[1]	**9,719**[1]	**5,590**	**5,199**

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה – ראו ביאור 8א.

13. הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים

א. ההון הרשום, המונפק והנפרע, נומינלי (בשקלים חדשים):

	ליום 31 בדצמבר 2014		ליום 31 בדצמבר 2013	
	רשום	מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע
מניות רגילות א' בנות ע.נ. של 0.1 ש"ח כל אחת	225,515,000	105,386,930	196,100,000	105,386,930
6% מניות בכורה צוברות בנות 0.00504 ש"ח כל אחת (שווה ערך ל–10 לירות שטרלינג כל אחת)	202	202	202	202
סך–כל ההון	**225,515,202**	**105,387,132**	**196,100,202**	**105,387,132**

מניות רגילות א' הן ע"ש ונסחרות בבורסה לניירות ערך בת"א.

ב. 6% מניות בכורה צוברות ע"ש:

הדיבידנד והזכויות של בעלי מניות אלה צמודים לשער החליפין היציג של השקל החדש ללירה שטרלינג במועד כל תשלום. לתאריך המאזן זכאי כל בעל מניות בכורה אחת שערכה הנקוב שווה ערך ל–10 לירות שטרלינג, לדיבידנד שנתי בסך של 3.64 שקלים חדשים, ולחלק בזמן פירוק בסך של 60.64 שקלים חדשים. בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל אין לכלול מניות בכורה שאינן משתתפות כחלק מההון, ולפיכך הן הוצגו בסעיף התחייבויות אחרות.

ג. (1) הגדלת הון רשום בשנים 2006–2008 – יצירת מאגר מניות לצורך "אירועי המרה כפויה" של שטרי הון נדחים סדרות א' ו–ב'.

באסיפות כלליות מיוחדות מהימים 26 בדצמבר 2006 ו–22 בספטמבר 2008, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק, בסכום כולל של 820 מיליון מניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת. המניות שנוצרו בהגדלות האמורות נועדו לשמש לצורך הקצאתן למשקיעים בשטרי ההון הנדחים (סדרה א') בהיקף כולל של 2 מיליארד ש"ח, במקרים של המרה כפויה של קרן ו/או ריבית, בהתקיים תנאים מסויימים אשר נקבעו על יד הפיקוח על הבנקים (להלן: "אירועי המרה כפויה"; לפרטים נוספים ראו ביאור 14 להלן).

בחודשים דצמבר 2006, מאי 2007 ו–ספטמבר 2008 הנפיק הבנק כ–1,147 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה א') (ראו ביאור 14 7 ב' להלן). בגין שטרי ההון האמורים שמר הבנק בהונו הרשום מאגר של כ–470 מיליון מניות רגילות א' (הכמות האמורה כפופה להתאמתה למרכיב ההטבה בהנפקת הזכויות מחודש דצמבר 2010).

בחודש מרס 2009 הנפיק הבנק כ–350 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה ב') (ראו ביאור 14 7 ג' להלן). בגין שטרי ההון האמורים שמר הבנק בהונו הרשום מאגר של כ–267 מיליון מניות, אשר ישמשו, אם יעלה בכך הצורך, בקרות אירועי המרה כפויה (הכמות האמורה כפופה להתאמתה למרכיב ההטבה בהנפקת הזכויות מחודש דצמבר 2010).

(2) הגדלת הון רשום בשנת 2009 – הגדלה לצורך גיוס הון ראשוני

באסיפה כללית מיוחדת מיום 15 בדצמבר 2009, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק ב–111 מיליון מניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת. המניות שנוצרו בהגדלה האמורה נועדו לקדם מהלך של גיוס הון ראשוני. הבנק התחייב כלפי מדינת ישראל, שהחזיקה באותו מועד 20% מהון מניות הבנק, כי המניות בהון הרשום של הבנק שתיווצרנה עקב הגדלת ההון האמורה, תשמשנה אך ורק לצורך האמור, ולא תשמשנה למטרות אחרות.

בחודש דצמבר 2010 השלים הבנק מהלך של הנפקה לציבור והנפקת זכויות.

(3) הגדלת הון רשום בחודש פברואר 2014

באסיפה כללית מיוחדת מיום 17 בפברואר 2014, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק ב–294.15 מיליון מניות רגילות א'.

ד. עסקאות תשלום מבוסס מניות – תוכנית אופציות לנושאי משרה בבנק

(1) תוכנית פאנטום ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל לשעבר

במסגרת תוכנית התגמול שאושרה ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל שכיהן עד ליום 19 בפברואר 2014 (להלן: "המנכ"ל לשעבר") (ראו ביאור 22 ז') נקבע כי יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל לשעבר יהיו זכאים לתגמול מסוג פאנטום, אשר יהיה תלוי בביצועי מניית הבנק. הבנק העניק ליו"ר הדירקטוריון כמות של 6,511,628 זכויות פאנטום ולמנכ"ל לשעבר כמות של 4,878,049 זכויות פאנטום (להלן: "זכויות הפאנטום").

זכויות הפאנטום אינן מקנות זכויות למניות של הבנק ו/או זכויות כלשהן הנובעות מהחזקה במניות הבנק, למעט התאמות מסויימות.

זכויות הפאנטום יבשילו בחמש מנות שנתיות שוות, כך שכל אחת תכלול חמישית מכמות זכויות הפאנטום, באופן שמדי שנה תבשיל מנה שנתית אחת. המנה השנתית הראשונה של יו"ר הדירקטוריון הבשילה ביום 1 בינואר 2011 והמנה השנתית האחרונה שלו הבשילה ביום 1 בינואר 2015. המנה השנתית הראשונה של המנכ"ל לשעבר הבשילה ביום 1 בינואר 2012.

13. הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים (המשך)

כל מנה שנתית של זכויות פאנטום ניתנת למימוש, כולה או חלקה, במשך שנתיים ממועד הבשלתה ואז תפקע ולא תקנה עוד זכות כלשהי (להלן: "תקופת המימוש"). המנה השנתית הראשונה, השניה והשלישית של יו"ר הדירקטוריון פקעו בימים 1 בינואר 2013, 1 בינואר 2014 ו–1 בינואר 2015, בהתאמה. המנה השנתית הראשונה והשניה של המנכ"ל לשעבר פקעו בימים 1 בינואר 2014 ו–1 בינואר 2015, בהתאמה.

בתכנית הוגדרו הנסיבות שבהתקיימן יידחה מועד ההבשלה של כל מנה שנתית של זכויות הפאנטום או תפקע מנה שנתית: הפסד נקי מפעולות רגילות בדוחות הכספיים הרבעוניים האחרונים של הבנק, בחישוב מצטבר על פני ארבעת הרבעונים שקדמו למועד ההבשלה, שיפורסמו לפני מועד ההבשלה של המנה השנתית הרלבנטית; חריגה מהותית מיחס הלימות ההון הכולל הנדרש בדוחות הכספיים הרבעוניים האחרונים של הבנק, שיפורסמו לפני מועד ההבשלה של המנה השנתית הרלבנטית. לענין זה, חריגה מהותית תחשב חריגה בשיעור העולה על 20% מיחס הלימות ההון הכולל הנדרש; אירוע ההמרה של היתרה הבלתי מסולקת של הקרן והריבית של שטרי הון נדחים (מסדרה כלשהי) שהונפקו על ידי הבנק.

בתוכנית נקבעו הוראות בדבר התאמת התוכנית בנסיבות מסויימות.

בגין כל הודעת מימוש ישלם הבנק סכום השווה להפרש בין שער הנעילה בבורסה, של מניה רגילה א' של הבנק, לבין מחיר הבסיס, כשהוא מוכפל במספר זכויות הפאנטום שביחס אליהן ניתנה הודעת המימוש.

לענין זה, "מחיר הבסיס" הינו שער הנעילה האחרון של מניה רגילה א' של הבנק בבורסה ביום המסחר שקדם ליום אישור דירקטוריון הבנק את תוכנית הפאנטום, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, לפי שיעור עלייתו בין המדד הידוע ביום אישור הדירקטוריון לבין המדד הידוע ביום המימוש.

השווי ההוגן הכולל (לחמש שנים), מחושב על פי מודל Black & Scholes היה 14 מיליון ש"ח בגין זכויות הפאנטום שהוענקו ליו"ר הדירקטוריון ו–12 מיליון ש"ח בגין זכויות הפאנטום שהוענקו למנכ"ל לשעבר. השווי ההוגן כאמור חושב על בסיס ההנחה שכל אופציות הפאנטום ימומשו ביום האחרון של תקופת המימוש שנקבעה לגביהן, על בסיס שער הנעילה של מניה רגילה של הבנק בבורסה ביום 19 בדצמבר 2010 (8.092 ש"ח), סטיית תקן לצורך חישוב של 32.9% ושיעור ריבית חסרת סיכון של בין 0% לבין 1.5% (בהתאם לתקופה). מודגש כי החישוב דלעיל מהווה אינדיקציה בלבד לעלות מענק הפאנטום, וכי העלות בפועל עשויה להשתנות מאחר והיא מושפעת מהשינויים במחיר המניה במהלך תקופת התוכנית.

ההוצאה בגין המנות השונות נפרסת על פני התקופה עד למועד הזכאות שלהן. עד למימוש אופציות הפאנטום נערך, בכל מועד דיווח, חישוב השווי ההוגן של התוכנית, בהתאם לתנאי השוק באותו מועד, והפער ייזקף לדוח רווח והפסד.

בהתאם לתנאי התוכנית, אם המנכ"ל לשעבר מסיים את כהונתו ביוזמתו, אזי בנוסף למנות השנתיות שהבשילו עד תום תקופת ההודעה המוקדמת, יבשילו במועד תום תקופת ההודעה המוקדמת, חלק יחסי מזכויות הפאנטום הנכללות במנה השנתית בגין אותה שנה, לפי החלק היחסי של התקופה המתחילה במועד ההבשלה האחרון של מנה שנתית במסגרת התוכנית (1 בינואר 2014) ועד לתום תקופת ההודעה המוקדמת (1 באפריל 2014).

בהתאם לתנאי התוכנית, את החלק היחסי כאמור, יהיה המנכ"ל לשעבר רשאי לממש, במהלך תקופה של שנתיים, שתחולנה במועד תום תקופת ההודעה המוקדמת. שאר זכויות הפאנטום של המנכ"ל לשעבר יהיו ניתנות למימוש במשך תקופה של שנתיים ממועד הבשלתן המקורי.

זכויות הפאנטום שהמנכ"ל לשעבר יכול היה לממש לאחר פרישתו הסתכמו ב–2,195,122 זכויות, מהם פקעו 975,610 אופציות עד ליום 1 בינואר 2015.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010 נזקפה הוצאה בסך של כ–7.4 מיליון ש"ח, בגין החלק היחסי של כלל המנות שהוענקו ליו"ר הדירקטוריון. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011, נזקפה הקטנת הוצאה בסך של כ–5 מיליון ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון והוצאה בסך של 1.5 מיליון ש"ח בגין המנכ"ל לשעבר. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012, נזקפה הוצאה בסך של כ–0.4 מיליון ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון והוצאה בסך של כ–1.2 מיליון ש"ח בגין המנכ"ל לשעבר. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013, נזקפה הקטנת הוצאה בסך של כ–1.18 מיליון ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון ובסך של כ–1.93 מיליון ש"ח בגין המנכ"ל לשעבר. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 נזקפה הקטנת הוצאה בסך של כ–1.5 מיליון ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון ובסך של כ–0.7 מיליון ש"ח בגין המנכ"ל לשעבר. (כל הסכומים שצוינו לעיל כוללים מס שכר).

לפרטים נוספים, ראו סעיף (3) להלן.

(2) מענקים שתשלומם צמוד למחיר מניית הבנק

לפרטים בדבר מענקים נדחים, שתשלומם צמוד למחיר מניית הבנק, ראו ביאור 16 יא'.

13. הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים (המשך)

(3) התחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות - תוכנית פאנטום - נתונים כמותיים

תוכנית פאנטום לנושא משרה בכירה, ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל לשעבר

	31 בדצמבר	
	2014	2013
	באלפי שקלים חדשים	
סך ההתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות	217	2,423
השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה	–	–
סך ביטול הוצאה שנזקפה לרווח והפסד	(2,206)	(3,137)

ה. דיבידנדים

(1) כללי

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות המפקח על הבנקים.

(2) מגבלות שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים

בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 331 נקבעו מגבלות על חלוקת דיבידנד. במכתבי המפקח על הבנקים בנושא "מדיניות הון לתקופת ביניים" ובנושא "מסגרת באזל III – יחסי הון ליבה מינימאליים", נדרשו התאגידים הבנקאיים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד, אם בעטיה הם עלולים שלא לעמוד ביעדי ההון שנקבעו במכתבים האמורים.

(3) חלוקת דיבידנד בגין מניות בכורה

ביום 2 באוקטובר 2014, החליטה האסיפה השנתית של הבנק לאשר כדיבידנד סופי לשנת 2013, דיבידנד ביניים בשיעור של 6% ששולם ביום 30 בדצמבר 2013, לבעלים של 40,000, 6% מניות בכורה צוברות בנות 0.00504 ש"ח ע.נ. כל אחת, בסכום כולל של 24,000 ליט"ש.

ביום 10 בנובמבר 2014 החליט דירקטוריון הבנק לשלם ביום 29 בדצמבר 2014, לבעלים של מניות בכורה כאמור, דיבידנד ביניים בשיעור של 6% ולהמליץ בפני האסיפה הכללית של הבנק, שתתכנס בשנת 2015, להכריז על דיבידנד זה כדיבידנד סופי.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

(א) כללי באזל II. הלימות ההון ליום 31 בדצמבר 2013 חושבה בהתאם לגישה הסטנדרטית על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201–211 בדבר "מדידה והלימות הון" (להלן: "כללי באזל II").

(ב) אימוץ הוראות באזל III. ביום 3 ביוני 2013, פרסם המפקח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין, בכדי להתאימן להנחיות באזל III. התיקונים האמורים נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, באופן מדורג, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 299 בדבר "מדידה והלימות הון – ההון הפיקוחי – הוראות מעבר". הנתונים להלן (לימים 1 בינואר 2014 ו–31 בדצמבר 2014) משקפים הפחתות, בהתאם להוראות המעבר. יצוין כי בחישוב הנתונים ליום 1 בינואר 2014, חלק מההפחתות בוצע במתכונת הפחתה רבעונית ליניארית, של רבע מההפחתה השנתית הנדרשת. לאור הבהרות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים, החל בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2014 ההפחתה השנתית מבוצעת במלואה, גם במהלך אותה שנה, וכן שונתה מתכונת הטיפול בהשקעות פיננסיות מסוימות. בהנחיות נקבעו, בין היתר, דרישות מחמירות לרכיבים הכשירים להכללה בהון הפיקוחי והתאמות פיקוחיות (ניכויים מההון).

בהתאם להוראות, החל מיום 1 בינואר 2015, יחס ההון הכולל המזערי שהבנק יידרש לעמוד בו יהיה 12.5% (לפרטים בדבר תוספת נדרשת בגין הלוואות לדיור, ראו להלן).

הבנק ערך תוכנית מפורטת לעמידה ביעדי הון, שהם לפחות ברמת ההון שנקבעה במדיניות המפקח על הבנקים ובלוחות הזמנים שפורסמו על ידו, והוא פועל ליישומה.

(ג) מגבלות למתן הלוואות לדיור. ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נדרש התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור. הדרישה תיושם בהדרגה במשך שמונה רבעונים רצופים, בגידול בשיעור רבעוני קבוע, החל מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

מאידך, נקבע כי התאגיד הבנקאי רשאי להפחית את משקל הסיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה מ–100% ל–75%.

להערכת הבנק, בהתבסס על נתוני תיק ההלוואות לדיור של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2014, הדרישה כאמור צפויה להגדיל את דרישת ההון העצמי המינימלי וההון הכולל בכ–0.14%.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

1. הון לצורך חישוב יחס הון

	באזל III		באזל II
	31 בדצמבר 2014	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים		
הון עצמי רובד 1, לאחר ניכויים	13,393	12,364	12,266
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים	1,425	1,136	1,016
הון רובד 1	14,818	13,500	13,282
הון רובד 2	6,288	6,124	5,663
סך-כל ההון הכולל	**21,106**	**19,624**	**18,945**

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

	באזל III		באזל II
	31 בדצמבר 2014	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים		
סיכון אשראי	125,643	122,592	117,138
סיכון שוק	2,629	2,588	2,588
סיכון CVA	1,200	1,144	–
סיכון תפעולי	12,345	12,217	12,217
סך-הכל יתרות משוקללות	**141,817**	**138,541**	**131,943**

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

	באזל III		באזל II
	31 בדצמבר 2014	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2013
	באחוזים		
א. הבנק			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון (2013: יחס הון ליבה)	9.4	8.9	9.3
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.4	9.7	10.1
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.9	14.2	14.4
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	9.0[4]	9.0[4]	–
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	12.5[4]	12.5[4]	9.0
ב. חברות בת משמעותיות			
1. בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ וחברות מאוחדות שלו			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון (2013: יחס הון ליבה)	10.7	10.6	10.5
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.7	10.6	10.5
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.6	14.6	14.6
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	9.0[4]	9.0[4]	–
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	12.5[4]	12.5[4]	9.0
2. דיסקונט בנקורפ אינק[1]			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	–	–	–
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	11.9	–	12.9
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	12.9	–	13.9
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	–	–	–
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	8.0[2]	–	8.0[2]
3. כרטיסי אשראי לישראל בע"מ			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	14.2	14.4	–
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	14.2	14.4	14.9
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	16.3	16.4	16.2
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	9.0[4]	9.0[4]	–
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	12.5[4][3]	12.5[4][3]	9.0[3]

הערות לטבלה, ראו לאחר סעיף 4.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

4. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון

	באזל III		באזל II
	31 בדצמבר 2014	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים		
א. הון עצמי רובד 1			
הון עצמי	13,641	12,538	12,538
הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1	(30)	35	(90)
סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	13,611	12,573	12,448
התאמות פיקוחיות וניכויים			
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים	142	142	142
מיסים נדחים לקבל	36	32	–
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור	39	35	34
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים	1	–	6
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים	218	209	182
סך הכל הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	**13,393**	**12,364**	**12,266**
ב. הון רובד 1 נוסף			
הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים	1,425	1,425	1,781
ניכויים	–	289	765
סך הכל הון רובד 1 נוסף לאחר ניכויים	**1,425**	**1,136**	**1,016**
ג. הון רובד 2			
מכשירים לפני ניכויים	4,727	4,874	6,208(5)
הפרשות לפני ניכויים	1,586	1,542	254
סך הון רובד 2 לפני ניכויים	6,313	6,416	6,462
ניכויים			
סך הכל ניכויים	25	292	799
סך הכל הון רובד 2	**6,288**	**6,124**	**5,663**

הערות:

(1) הנתונים בסעיף זה חושבו בהתאם לכללים המחייבים בארה"ב.

(2) אי די בי ניו יורק, חברת הבת של דיסקונט בנקורפ אינק., סווגה על ידי ה–FDIC כ–"Well Capitalized". שמירת הסיווג האמור מחייבת שמירה על יחס הון כולל מזערי בשיעור של 10%, ושל יחס הון ראשוני מזערי בשיעור של 6%.

(3) נוכח פניית הפיקוח על הבנקים, נדרשת כאל לעמוד ביחס הון כולל שלא יפחת מ–15%, החל מיום 31 בדצמבר 2010.

(4) החל מיום 1 בינואר 2015. לפרטים בדבר דרישה להגדלת יעד הון עצמי רובד 1 והון כולל, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור, ראו סעיף (ג) לעיל.

(5) כולל רווחים בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה ומניות בכורה.

5. ההשפעה של אימוץ הוראות באזל III

ביום 3 ביוני 2013, פרסם המפקח על הבנקים תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201–211, בדבר "מדידה והלימות ההון", בכדי להתאימן להנחיות באזל III. התיקונים האמורים נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, באופן מדורג, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 299 בדבר "מדידה והלימות הון – ההון הפיקוחי – הוראות מעבר".

להלן מוצגת ההשפעה של אימוץ הוראות באזל III ביום 1 בינואר 2014 (בהתאם ליתרות ליום 31 בדצמבר 2013) וביום 31 בדצמבר 2014. בחישוב ההשפעה של אימוץ הוראות באזל III כאמור, הובאו בחשבון הוראות המעבר שקבע המפקח על הבנקים.

	31 בדצמבר 2014	1 בינואר 2014
	באחוזים	
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	8.4(1)	7.8
השפעת הוראות המעבר	0.3	1.1
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	**9.4**	**8.9**

הערה:

(1) לרבות השפעה צפויה של אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, לפי נתונים צפויים ליום 1 בינואר 2015.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

6. הבהרות בענין מכשירי הון מורכבים

א. הבהרה בעניין ההכרה במכשירי הון מורכבים שהונפקו טרם כניסת כללי באזל II לתוקף

במכתב מיום 3 במרס 2010 הבהיר המפקח על הבנקים, לבקשת הבנק, כי כל עוד לא נקבע אחרת, התנאים הספציפיים שנקבעו להכרה במכשירי הון מורכבים, כמפורט באישורים שנתן לגבי כל הנפקה של מכשיר כאמור, ממשיכים לחול בהתייחס לאותה הנפקה, גם לאחר כניסתם לתוקף של כללי באזל II.

עוד הבהיר המפקח, למען הסר ספק, כי מקום בו הבנק נדרש לשמור על יחסי הלימות הון (כולל, ראשוני, מקורי או אחר), לרבות כתנאי להכרה במכשירי הון היברידיים כחלק מבסיס ההון של הבנק, לא ישתנו יחסים אלה, על אף השינוי המתבצע מעת לעת בקריטריוני ההנפקה, וכי יחושבו על פי שיטת החישוב הנהוגה באותה עת.

האמור מתייחס להנפקות שביצע הבנק, כמפורט בסעיפים 7 ו–8 להלן.

ב. ביום 25 בדצמבר 2013, אישר המפקח על הבנקים את הסרת התנאי לאי הכרה במכשירי הון מורכבים (ראשוני מורכב ומשני עליון) כאשר יחס ההון הראשוני המקורי יפחת מ–6.5%.

7. הנפקת הון ראשוני מורכב

א. כללי

שטרי ההון הנדחים שהבנק הנפיק בשנים 2006–2009, כמפורט בסעיפים ב' ו–ג' להלן, הוכרו תחת כללי באזל II כהון ראשוני מורכב. שטרי ההון האמורים אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו בתקופת המעבר כהון רובד 1 נוסף, ויבוטלו בהדרגה בשנים 2014–2021.

ב. הנפקת הון ראשוני מורכב – סדרה א'

הנפקת הון ראשוני מורכב בשנים 2006–2007. ביום 31 בדצמבר 2006 הוקצו שטרי הון נדחים בסך של כ–750 מיליון ש"ח למשקיעים בהנפקה פרטית וביום 13 במאי 2007 הוקצו למשקיעים בהנפקה פרטית נוספת 250 מיליון ש"ח נוספים. נגיד בנק ישראל אישר כי שטרי ההון הנדחים האמורים ייחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק (ראו סעיף א' "כללי" לעיל).

ביום 31 במאי 2007 פרסם הבנק תשקיף לרישום למסחר של שטרי ההון האמורים.

הנפקת הון ראשוני מורכב בשנת 2008. ביום 25 בספטמבר 2008 הנפיק הבנק שטרי הון נדחים (סדרה א'), בדרך של הרחבת סדרה קיימת שנרשמה למסחר על פי תשקיף מיום 30 במאי 2007, בערך נקוב של כ–147 מיליון ש"ח, במסגרת של הצעה פרטית למשקיעים מסווגים (כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), התשס"ז–2007.

ביום 22 בספטמבר 2008 ניתן אישור המפקח על הבנקים לפיו שטרי ההון האמורים יחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק (ראו סעיף א' "כללי" לעיל), כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 – "יחס הון מזערי" (כנוסחו באותו מועד), בכפוף לתנאים הבאים:

א. שטרי ההון יוקצו בתנאים זהים לתנאי שטרי ההון שהונפקו במסגרת הסדרה הקיימת;

ב. שיעור ההון הראשוני המורכב לא יעלה על 15% מסך ההון הראשוני של הבנק;

ג. שטרי ההון אינם ולא יהיו משועבדים לבנק או לחברות בנות שלו.

הבנק עומד בתנאים האמורים.

תנאי שטרי ההון הנדחים סדרה א'. שטרי ההון הנדחים הונפקו לתקופה של 99 שנים וקרן שטרי ההון הנדחים תשולם בתשלום אחד ביום 1 בינואר 2106. הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים צמודים למדד המחירים לצרכן וישאו ריבית שנתית. הריבית על שטרי ההון תשולם ארבע פעמים בשנה.

הבנק יהיה רשאי להודיע, על פי שיקול דעתו, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים, לאחר שחלפו לפחות 15 שנים מיום הנפקתם, בכפוף לתנאים המפורטים בשטר ובכפוף לאישור המפקח על הבנקים.

שטרי ההון הנדחים ישאו ריבית צמודה בשיעור של 5.10%. במידה ולא יתבצע פדיון מוקדם לאחר 15 שנים, ישאו שטרי ההון הנדחים ריבית בשיעור משתנה שייקבע מראש בגין כל תקופה של חמש שנים, בתוספת ריבית נוספת (step-up) בשיעור של 1% מעל המרווח המקורי שנקבע ל–15 השנים הראשונות (דהיינו, 2.495%).

שטרי ההון הנדחים כוללים הוראות מיוחדות, שיפורטו להלן, שעיקרן המרה כפויה של קרן ו/או ריבית למניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.נ. של הבנק, בהתקיים תנאים מסויימים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. במקרה של המרת מלוא קרן שטרי ההון והקצאת מניות חלף ריבית בגין מלוא המניות שיועדו לכך בהון הרשום של הבנק, יוקצו בסך הכל בגין שטרי ההון שהונפקו כאמור לעיל 398.5 מיליון מניות רגילות א' של הבנק.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

שטרי ההון הנדחים לא יובטחו בשעבוד כלשהו על נכסי הבנק או בבטוחה אחרת כלשהי. התחייבויות הבנק לתשלום הקרן והריבית של שטרי ההון תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או שיונפקו בעתיד על ידי הבנק ו/או חברות בנות שלו ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכסי הבנק בעת פירוקו. התחייבויות הבנק לתשלום קרן שטרי ההון והריבית בגינה תעמוד בדרגה שווה, פרי פסו, עם כתבי התחייבות נוספים ו/או ניירות ערך נוספים שיונפקו על ידי הבנק או על ידי חברות בנות שלו ואשר יאושרו על ידי המפקח על הבנקים כמכשירי הון ראשוני.

ההכרה בשטרי ההון כהון ראשוני עליון. נגיד בנק ישראל אישר לבנק לכלול את שטרי ההון כהון ראשוני עליון (ראו סעיף א' "כללי" לעיל).

להלן פירוט התנאים הבסיסיים להכרה בשטרי ההון כהון ראשוני עליון:

(1) יחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ-10% במועד הנפקת מכשיר ההון המורכב.

(2) הון ראשוני מורכב חייב לעמוד בתנאים שנקבעו למכשירי הון מורכבים, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, הנכללים בהון המשני.

(3) מבנה ההנפקה – ההנפקה תבוצע במישרין אך ורק על ידי הבנק.

(4) מגבלה כמותית – שיעור ההון הראשוני המורכב לא יעלה על 15% מסך ההון הראשוני כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, כולל ההון הראשוני המורכב (להלן: "הון ראשוני כולל").

(5) נפרעות – רק שטרי ההון ששולמו במלואם במזומן ייחשבו להון ראשוני מורכב.

(6) העדר צבירות – לא ישולמו תשלומי ריבית אשר במועד הקבוע לסילוקם שוררות "נסיבות מיוחדות", כהגדרתן להלן, וזכאותם של המחזיקים בשטרי ההון לתשלומי ריבית אלה תפקע. ריבית שלא שולמה בשל קיומן של הנסיבות המיוחדות לא תיצבר ובחלוף המועד שנקבע לסילוקה היא תמחק. הנסיבות המיוחדות תהיינה כל אחד מהאירועים המפורטים להלן:

(א) דירקטוריון הבנק קבע כי אין לבנק יכולת לפרוע, במועדן, את התחייבויותיו שדרגת הקדימות שלהן הינה גבוהה מזו של שטרי ההון הנדחים (סדרה א') או שווה לה, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר העדרה של יכולת הפרעון כאמור לעיל;

(ב) דירקטוריון הבנק קבע כי קיים חשש סביר כי ביצוע תשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לסלק את התחייבויותיו הקיימות ו/או הצפויות, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר קיומו של חשש סביר כאמור;

(ג) בתקופה של ששה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר (כלומר אם הסכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין ששה רבעונים רצופים, הינו שלילי);

(ד) על פי הדוחות הכספיים של הבנק שפורסמו לאחרונה ערב המועד לתשלום הריבית, אין לבנק עודפים ראויים לחלוקה.

(7) הקצאת מניות כנגד ריבית – במקרה של מחיקת ריבית, כאמור בסעיף 6 לעיל, יהיה הבנק רשאי להקצות למחזיקי שטרי ההון הנדחים מניות כנגד הריבית שנמחקה. הקצאת המניות תתאפשר רק במקום ריבית שלא שולמה באותה שנה, ולא ניתן יהיה להקצות מניות בגין שנים קודמות.

(8) ספיגת הפסדים – הבנק יהיה חייב להמיר את כל היתרה הבלתי מסולקת של הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים למניות רגילות א' של הבנק, בהתקיים מקרים מסויימים כלהלן:

(א) אם יחס ההון הראשוני הכולל לרכיבי סיכון של הבנק, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-6%, ולא עלה חזרה, בתוך 90 יום ממועד פרסום הדוחות הכספיים האמורים, לשיעור של 6% לפחות, תתבצע המרה מיידית כאמור;

(ב) אם יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון של הבנק, ללא הון ראשוני מורכב (להלן: "הון ראשוני מקורי"), כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק אחת לרבעון, פחת ברבעון מסוים מ-5.5%, ולא עלה חזרה, עד למועד פרסום הדוח הכספי ברבעון שלאחריו, לשיעור של 5.5% לפחות (וזאת אפילו אם יחס ההון הראשוני הכולל יהיה באותה עת מעל 6%), תתבצע המרה מיידית כאמור;

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

(ג) אם יחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון של הבנק, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ–6%, אך לא פחת מ–5.5%, ולא עלה חזרה, לשיעור של 6% לפחות, עד תום שני הרבעונים שלאחר אותו רבעון מסויים, כמופיע בדוחות הכספיים ביניים של הבנק, תתבצע המרה מיידית (וזאת, אפילו אם יחס ההון הראשוני הכולל יהיה באותה עת מעל 6%), אלא אם כן המפקח על הבנקים אישר אחרת;

(ד) אם יחס ההון הראשוני המקורי, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק, אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ–5%, תתבצע המרה מיידית חלקית, בסכום שיחזיר את יחס ההון הראשוני המקורי של הבנק לאותו רבעון שפורסם, ל–5% לפחות;

(ה) על פי הדוחות הכספיים של הבנק, יתרת העודפים של הבנק הפכה לשלילית;

(ו) רואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר ספקות משמעותיים הקיימים בדבר המשך קיומו של הבנק כעסק חי.

(9) שינוי תנאים, פדיון מוקדם ו/או העלאת ריבית – שטרי ההון הנדחים יונפקו לתקופה של 99 שנים ויהיו ניתנים לפדיון ביוזמת המנפיק ובאישור המפקח מראש ובכתב לאחר מינימום של 15 שנים. כמו כן, גם שאר תנאי שטרי ההון הנדחים לא יהיו ניתנים לשינוי, אלא באישור מראש ובכתב של המפקח.

מבלי לגרוע מתנאי זה, יתאפשר ביצוע step-up אחד בריבית, לאחר 15 שנים לפחות ממועד ההנפקה, בעליה בריבית של עד 100 נקודות בסיס מעל המרווח המקורי שנקבע ל–15 השנים הראשונות.

(10) נדחות – פרט לזכויות של נושים על פי מכשירי הון דומים, שטרי ההון יהיו נדחים מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים, לרבות שטרי הון שהונפקו כהון משני.

(11) בטוחות – ההתחייבות על פי שטרי ההון לא תהיה מובטחת בבטחונות.

(12) הקצאה לגופים קשורים – הבנק לא יקצה (עד כמה שהדבר תלוי בו בהקצאה הראשונית) את שטרי ההון הנדחים לקופות גמל ו/או לקרנות נאמנות שבשליטת ו/או ניהול הבנק.

(13) שקיפות – תנאי ההנפקה יהיו ברורים וגלויים. בהקשר זה, יהיה גם גילוי מלא של כל תנאי ההון הראשוני המורכב בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק, המתפרסמים לציבור, שיכלול, בין השאר, את הפרטים הבאים על ההון המורכב: סכומו, מרכיביו, חלקו כאחוז בסך ההון הראשוני הכולל ומאפייניו העיקריים.

בקשר להכרה בשטרי ההון כהון ראשוני עליון, אימץ דירקטוריון הבנק מדיניות הלימות הון על פיה ישמור הבנק על יחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב) בשיעור של 6.5% לפחות בכל עת.

ג. הנפקת הון ראשוני מורכב – סדרה ב'

הנפקת הון ראשוני מורכב בחודש מרס 2009. הבנק התקשר עם מגדל חברה לביטוח בע"מ (משתתף ברווחים), מגדל חברה לביטוח בע"מ (נוסטרו) ומגדל מקפת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, כל אחת מהן לחוד על פי חלקה, לביצוע הנפקה פרטית של 350 מיליון ש"ח ערך נקוב שטרי הון נדחים (סדרה ב') של הבנק בתמורה כוללת של 350 מיליון ש"ח.

ביום 26 במרס 2009 ניתן אישור המפקח על הבנקים לפיו שטרי ההון האמורים יחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק (ראו סעיף א' "כללי" לעיל), כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 – "יחס הון מזערי" (כנוסחו באותו מועד), בכפוף לתנאים הבאים:

א. שיעור ההון הראשוני המורכב לא יעלה על 15% מסך ההון הראשוני של הבנק;

ב. יחס ההון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ–6.5% (ראו סעיף 7 ב' לעיל).

ג. שטרי ההון אינם ולא יהיו משועבדים לבנק או לחברות בנות שלו.

הבנק עומד בתנאים האמורים.

תנאי שטרי ההון הנדחים – סדרה ב'. קרן שטרי ההון הנדחים תשולם בתשלום אחד ביום 1 בינואר 2106. הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים צמודים למדד המחירים לצרכן וישאו ריבית שנתית. הריבית על שטרי ההון תשולם ארבע פעמים בשנה. הבנק יהיה רשאי להודיע, על פי שיקול דעתו, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים ושל הפרשי ההצמדה והריבית שנצברו עד לביצועו בפועל של הפדיון המוקדם, בכפוף לתנאים שנקבעו בשטר ובכפוף לאישור מוקדם של המפקח על הבנקים. שטרי ההון הנדחים ישאו בתקופה שממועד הנפקתם ועד ליום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "תקופת הריבית הראשונית") ריבית צמודה בשיעור של 8.7%. במידה ולא יתבצע פדיון מוקדם ביום 31 בדצמבר 2021, ישאו שטרי ההון הנדחים ריבית בשיעור משתנה שייקבע מראש בגין כל תקופה של חמש שנים, בתוספת ריבית נוספת (step-up) בשיעור של 1% מעל המרווח המקורי שנקבע לתקופת הריבית הראשונית (דהיינו, 7.13%).

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

שטרי ההון הנדחים כוללים הוראות מיוחדות, שיפורטו להלן, שעיקרן המרה כפויה של קרן ו/או ריבית למניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.נ. של הבנק, בהתקיים תנאים מסויימים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. במקרה של המרת מלוא קרן שטרי ההון והקצאת מניות חלף ריבית בגין מלוא המניות שיועדו לכך בהון הרשום של הבנק, יוקצו בסך הכל בגין שטרי ההון שהונפקו כאמור לעיל 267 מיליון מניות רגילות א' של הבנק.

שטרי ההון הנדחים לא יובטחו בשעבוד כלשהו על נכסי הבנק או בבטוחה אחרת כלשהי. התחייבויות הבנק לתשלום הקרן והריבית של שטרי ההון תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או שיונפקו בעתיד על ידי הבנק ו/או חברות בנות שלו ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכסי הבנק בעת פירוקו. התחייבויות הבנק לתשלום קרן שטרי ההון והריבית בגינה תעמוד בדרגה שווה, פרי פסו, עם כתבי התחייבות נוספים ו/או ניירות ערך נוספים שיונפקו על ידי הבנק או על ידי חברות בנות שלו ואשר יאושרו על ידי המפקח על הבנקים כמכשירי הון ראשוני.

התנאים להכרה בשטרי ההון הנדחים (סדרה ב') כהון ראשוני מורכב. התנאים הבסיסיים שקבע המפקח על הבנקים להכרה בשטרי ההון הנדחים כהון ראשוני עליון (ראו סעיף א' "כללי" לעיל) הם כתנאים שנקבעו לסדרה א' (כמפורט בסעיף א' לעיל), בשינויים הבאים:

- בהגדרת "נסיבות מיוחדות" נמחק האירוע של שישה רבעונים רצופים של הפסד (סעיף קטן (6) ג').
- בהגדרת "נסיבות מיוחדות" נוסף אירוע כלהלן: המפקח הורה על מחיקת תשלומי הריבית לאחר שנוכח כי יש חשש ממשי שתשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לעמוד בהתחייבויותיו.
- במסגרת הגדרת האירועים שבהתקיימם תתבצע המרה מיידית של היתרה הבלתי מסולקת של הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים למניות רגילות א', שונה התנאי המתייחס לירידה של יחס ההון הראשוני המקורי מתחת ל-5% (סעיף (8) (ד)), כלהלן: אם יחס ההון הראשוני המקורי, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק, אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-5%, תתבצע המרה מיידית כאמור.

לפרטים בדבר הבהרות בענין מכשירי הון מורכבים, ראו סעיף 6 לעיל.

8. הנפקת הון משני עליון

כללי. שטרי ההון הנדחים שהבנק הנפיק בשנת 2009, כמפורט להלן, הוכרו תחת כללי באזל II כהון משני עליון. שטרי ההון הנדחים האמורים אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו בתקופת המעבר כהון רובד 1 נוסף, ויבוטלו בהדרגה בשנים 2014-2021.

הנפקת הון משני עליון בשנת 2009. בשנת 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 1,252 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה 1), אשר שימשו כהון משני עליון (ראו "כללי" לעיל).

תנאי שטרי ההון הנדחים שישמשו כהון משני עליון. שטרי ההון הנדחים יונפקו לתקופה של 49 שנים וקרן שטרי ההון הנדחים תשולם בתשלום אחד, במועד שייקבע בדוח הצעת המדף הראשון של אותה סדרה. הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים צמודים למדד המחירים לצרכן. הריבית על שטרי ההון הנדחים תשולם ארבע פעמים בשנה.

הבנק יהיה רשאי להודיע, על פי שיקול דעתו, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים, החל מתום תקופה אשר תיקבע בדוח הצעת המדף ואשר בכל מקרה לא תפחת מ-10 שנים (להלן: "התקופה הראשונית"), בכפוף לתנאים המפורטים בשטר ובכפוף לאישור המפקח על הבנקים. שטרי ההון ישאו, עד לתום התקופה הראשונית, ריבית צמודה בשיעור שיקבע במכרז. במידה ולא יתבצע פדיון מוקדם בתום התקופה הראשונית, ישאו שטרי ההון, בתקופה שתחילתה בתום התקופה הראשונית, ריבית בשיעור משתנה שתקבע מראש בגין כל תקופה של חמש שנים, בתוספת ריבית נוספת (step-up) בשיעור שיקבע בדוח הצעת המדף הראשון כאמור.

זכויותיהם של מחזיקי שטרי ההון הנדחים תהינה נדחות מפני תביעותיהם של כל יתר נושי דיסקונט מנפיקים והבנק מכל סוג שהוא, למעט מחזיקי שטרי ההון אשר מהווים ו/או יהוו, מעת לעת, הון ראשוני מורכב שהנפיק הבנק.

התנאים להכרה בשטרי ההון הנדחים כהון משני עליון. להלן פירוט התנאים הבסיסיים שקבע המפקח על הבנקים להכרה בשטרי ההון הנדחים כהון משני עליון (ראו "כללי" לעיל):

1. הלימות הון במועד ההנפקה – יחס ההון לרכיבי הסיכון של הבנק לא יפחת מ-10%, במועד הנפקת מכשיר ההון המורכב.
2. יחס הון ראשוני מקורי – יחס ההון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ-6.5% (ראו סעיף 7 ב' לעיל).
3. הוראה 311 – הון משני מורכב חייב לעמוד בתנאים שנקבעו למכשירי הון מורכבים כהגדרתם בסעיף ג' (הגדרות) לנספח א' להוראת ניהול בנקאי תקין 311 – יחס הון מזערי, הנכללים בהון המשני.
4. ב-5 השנים האחרונות לפני הפרעון הסופי, יכללו מכשירי ההון המורכבים בהון המשני כאילו היו כתבי התחייבות נדחים, בהתאם לסעיף 2(ב)(2) לנספח א' בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 – "יחס הון מזערי".

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

5. מבנה ההנפקה – ההנפקה תבוצע על ידי הבנק או חברה בת שלו.
6. מגבלה כמותית – ההון המשני יכול להוות עד 100% מההון הראשוני וכתבי התחייבות נדחים עד 50% מההון הראשוני, שלא הוקצה כנגד סיכוני שוק. המשמעות היא שההון המשני העליון יכול להיות עד 100% מההון הראשוני, אך בפועל הפוטנציאל להנפקת הון משני עליון נע בטווח שבין סך ההון הראשוני להיקף כתבי ההתחייבות.
7. נפרעות – רק שטרי ההון ששולמו במלואם במזומן ייחשבו להון משני עליון.
8. בטוחות – ההתחייבות על פי שטרי ההון לא תהיה מובטחת בבטחונות.
9. שעבוד שטרי ההון – שטרי ההון לא ימומנו ולא ישועבדו כבטחון להלוואה שניתנה על ידי הבנק או חברה בת שלו.
10. השעיית תשלומי ריבית – לא ישולמו תשלומי ריבית אשר במועד הקבוע לסילוקם שוררות "נסיבות משעות", כהגדרת המונח להלן, וסילוקם יידחה, לתקופות בלתי מסויימות. הנסיבות המשעות יהיו כלהלן:

א. דירקטוריון הבנק קבע כי אין לבנק יכולת לפרוע, במועדן, את התחייבויותיו שדרגת הקדימות שלהן הינה גבוהה מזו של שטרי ההון הנדחים או שווה לה, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר היעדרה של יכולת הפרעון כאמור לעיל.

ב. דירקטוריון הבנק קבע כי קיים חשש סביר כי ביצוע תשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לסלק את התחייבויותיו הקיימות ו/או הצפויות, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר קיומו של חשש סביר כאמור.

ג. על פי הדוחות הכספיים של הבנק, שפורסמו לאחרונה ערב המועד לתשלום הריבית, אין לבנק עודפים ראויים לחלוקה.

ד. המפקח על הבנקים הורה על השעיית תשלומי הריבית לאחר שנוכח כי יש חשש ממשי שתשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לעמוד בהתחייבויותיו.

11. סילוקם של תשלומי ריבית שהושעו – אם בעת המועד שנקבע לסילוקו של איזה מתשלומי הריבית, יתברר כי חל שינוי באיתנותו הפיננסית של הבנק, באופן ששוררות באותו מועד נסיבות משעות כמפורט בסעיף 10, אזי יידחה אותו תשלום ריבית עד למועד בו התקיימו תנאי אחד או יותר מהתנאים המפורטים להלן, ובלבד שאף אחת מהנסיבות המשעות אינה קיימת עוד ו/או חדלה להתקיים.
אלה הנסיבות שבהתקיימה לראשונה של איזו מהן, ובכפוף לכך כי דירקטוריון הבנק יקבע כי אין חלות באותה שעה נסיבות משעות, יבוצעו תשלומי הריבית שסילוקם נדחה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית בגינם:

א. הבנק הכריז על תשלום דיבידנד לבעלי סוג כלשהו של מניותיו.

ב. הבנק הודיע על פדיון מוקדם, מלא או חלקי, של קרן שטרי ההון הנדחים או פרע את קרן שטרי ההון הנדחים, כולה או חלקה.

ג. ניתן צו פירוק כנגד הבנק, אולם, במקרה כזה יהיה סילוק הריבית המושעה כפוף לסילוק כל התחייבויות הבנק שהינן עדיפות בדרגה על הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים, או להסדר אחר שנושי הבנק העדיפים על מחזיקי שטרי ההון הנדחים יהיו צד לו.

12. אי חלוקת דיבידנד – הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות ובין אם הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור.
13. פדיון מוקדם על ידי המחזיק – לא יתאפשר פדיון מוקדם על ידי המחזיק.
14. פדיון מוקדם על ידי הבנק – בכפוף למגבלות המפורטות להלן, יהיה הבנק רשאי להחליט, על פי שיקול דעתו וללא מתן זכות ברירה למחזיקים בשטרי ההון הנדחים, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים, כולה או מקצתה, לפי העניין, ושל הפרשי ההצמדה והריבית שנצברו עד לביצועו בפועל של הפדיון המוקדם בגין קרן שטרי ההון הנדחים, וזאת בהתקיים כל התנאים הבאים במצטבר:

א. חלפו לפחות 10 שנים מיום הנפקת שטרי ההון הנדחים ועד למועד ביצועו בפועל של הפדיון המוקדם.

ב. פדיון מוקדם יתאפשר רק לאחר קבלת אישור מראש של המפקח על הבנקים ובתנאי שהמכשיר יוחלף בהון אחר בעל איכות זהה או עדיפה, אלא אם המפקח קבע שהלימות ההון של התאגיד נאותה ביחס לסיכוניו.

ג. אין בביצוע הפדיון המוקדם כדי ליצור מצב בו תתקיים איזו מהנסיבות המשעות כהגדרתן בסעיף 10 לעיל, מיד לאחר ביצוע ההחלטה על הפדיון המוקדם ודירקטוריון הבנק קבע כי אינו צופה, גם בהתחשב בפדיון מוקדם, כי יוצרו נסיבות משעות כאמור במהלך שנים עשר החודשים שלאחריו.

15. שינוי תנאים, פדיון מוקדם, ו/או קביעת מנגנון ריבית – שטרי ההון יונפקו לתקופה של 49 שנים. שטרי ההון לא יהיו ניתנים לשינוי, אלא באישור מראש ובכתב של המפקח. מבלי לגרוע מתנאי זה, ולאחר 10 שנים לפחות ממועד ההנפקה (להלן: "התקופה הראשונה"), יתאפשר ביצוע step up בריבית פעם אחת במהלך חיי המכשיר. שיעור הגדלת הריבית לא יעלה על 100 נקודות בסיס פחות מרווח ההחלף (swap spread) בין מדד הבסיס הראשוני (initial index basis) לבין מדד הבסיס המוגדל (stepped up index basis), או – 50% ממרווח האשראי הראשוני, פחות מרווח ההחלף בין מדד הבסיס הראשוני ומדד הבסיס המוגדל.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

לאחר תום התקופה הראשונה, ואם לא ייפדו בפדיון מוקדם בתום התקופה הראשונית, ישאו שטרי ההון ריבית בשיעור משתנה, בהתאם לעוגן קבוע ומוגדר מראש שייקבע על ידי הנאמן.

16. נדחות – התחייבות הבנק לתשלום הקרן והריבית של שטרי ההון תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או יונפקו בעתיד על ידי הבנק, ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכס הבנק לעת פירוקו, ועל זכויותיהם של מחזיקים בניירות ערך אחרים שהתחייבות הבנק בגינם תוכר כהון ראשוני של הבנק, אם וכאשר ינפיק הבנק ניירות ערך כאלה. במעמדן של התחייבויות הבנק כאמור לעיל, לא יחול שינוי עקב כך ששטרי ההון יחדלו להיחשב כהון משני של הבנק מכל סיבה שהיא. התחייבויות הבנק לתשלום קרן שטרי ההון והריבית בגינה תעמוד בדרגה שווה (parri passu) עם כתבי התחייבות נוספים ו/או ניירות ערך נוספים שיונפקו על ידי הבנק או על ידי חברות בנות שלו ויאושרו על ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים".

17. הקצאה לגופים קשורים – הבנק לא יקצה (עד כמה שהדבר תלוי בו בהקצאה הראשונית) את שטרי ההון המורכב לקופות גמל ו/או לקרנות נאמנות שבשליטת ו/או ניהול הבנק.

18. שקיפות – תנאי ההנפקה יהיו ברורים וגלויים. בהקשר זה, יהיה גם גילוי מלא של תנאי ההון המשני המורכב בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק, המתפרסמים לציבור, שיכלול, בין השאר, את הפרטים הבאים על ההון המורכב: סכומו, מרכיביו, חלקו כאחוז בסך ההון הראשוני הכולל ומאפייניו העיקריים.

לפרטים בדבר הבהרות בענין מכשירי הון מורכבים, ראו סעיף 6 לעיל.

15. שעבודים

א. אי די בי ניו יורק שיעבד הלוואות שונות ואגרות חוב קונצרניות לבנק הפדראלי של ניו–יורק (FRBNY - Federal Reserve Bank of New York). השיעבוד נועד לשם הבטחת אשראי מתוך חלון אשראי של FRBNY וכן עבור אשראי במסגרת מכרזים (TAF) של בנק זה. ליום 31 בדצמבר 2014, הערך בספרים של ההלוואות וניירות הערך אשר שועבדו עבור אשראי מ–FRBNY הסתכמו לסך של 1,268 מיליון דולר (4,931 מיליון ש"ח) [ליום 31 בדצמבר 2013: 1,530 מיליון דולר (5,311 מיליון ש"ח)].

כמו כן שיעבד אי די בי ניו יורק לטובת Federal Home Loan Bank הלוואות שיתרתן, ליום 31 בדצמבר 2014, הינה כ–77 מיליון דולר (298 מיליון ש"ח) להבטחת פקדונות שנתקבלו ממנו [ליום 31 בדצמבר 2013: כ–104 מיליון דולר (360 מיליון ש"ח)].

ב. אי די בי ניו יורק מכר ניירות ערך בתנאי רכישה חוזרת בסך של כ–1,198 מיליון דולר (4,658 מיליון ש"ח) ליום 31 בדצמבר 2014 [ליום 31 בדצמבר 2013: 1,242 מיליון דולר (4,312 מיליון ש"ח)].

ג. הבנק חבר במסלקת Euroclear שהינה מערכת סליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעולות בניירות ערך באמצעות המסלקה הנ"ל שיעבד הבנק מזומנים וניירות ערך בסכום של כ–15 מיליון דולר.

ד. הבנק מפקיד איגרות חוב אצל ברוקרים זרים (בארה"ב) כבטוחה עבור עסקאות באופציות שמבצעים לקוחותיו באמצעות הברוקרים הזרים. שווי הבטוחה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 ב–11 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 16 מיליון ש"ח). היתרה הגבוהה של הבטוחה היתה 11 מיליון ש"ח בשנת 2014, והיתרה הממוצעת 11 מיליון ש"ח (2013: 56 מיליון ש"ח ו–27 מיליון ש"ח, בהתאמה).

ה. בביאור 19 ג' 4 להלן מתוארת קרן הסיכונים שהקימה מסלקת מעו"ף. חלקו של הבנק בקרן, כנגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו, ליום 31 בדצמבר 2014, עמד על כ–20 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2013: 21 מיליון ש"ח).

יתרת הבטוחות שהבנק חויב להעמיד לטובת מסלקת המעו"ף (התחייבות חוץ מאזנית) המבוססת על תרחישים של הבורסה, בגין פעילות לקוחות הבנק ובגין פעילות הבנק (נוסטרו), ליום 31 בדצמבר 2014, הינה כ–84 מיליון ש"ח (2013: 122 מיליון ש"ח).

על פי חוקי העזר והמתאר של מסלקת מעו"ף כל חברי מסלקת מעו"ף, ובהם הבנק, חתמו על הסכמי שעבוד להבטחת התחייבויותיהם לטובת מסלקת מעו"ף, והפקידו בטוחות נזילות בלבד (איגרות חוב של מדינת ישראל ו/או מזומנים).

הבנק שיעבד למסלקת מעו"ף בשעבוד בדרגה ראשונה את כל הכספים שהופקדו על ידי הבנק בחשבון ע"ש מסלקת המעו"ף במסלקת הבורסה ובחשבון ע"ש מסלקת המעו"ף בבנק אחר, הכל כבטחון עבור סכומים שהבנק יהיה חייב בגין עסקאות מעו"ף שהוא אחראי להן כלפי מסלקת המעו"ף. ההתחייבות מותנית בתנאים והבנק רשאי, בהתקיים תנאים מסויימים, לדרוש סכומים מסויימים בחזרה. במסגרת חשבונות אלה שיעבד הבנק לטובת מסלקת מעו"ף איגרות חוב ומזומנים שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2014 עמדה על כ–316 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2013: 876 מיליון ש"ח).

15. שעבודים (המשך)

בנק מרכנתיל דיסקונט יצר שיעבוד דומה לטובת מסלקת מעו"ף. שווי הבטוחה לטובת מסלקת המעו"ף כאמור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בסך של כ–74 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2013: 73 מיליון ש"ח). בנוסף, שועבדו לטובת מסלקת מעו"ף מזומנים שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2014 עמדה על כ–2 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013: 2 מיליון ש"ח).

להלן יתרות הבטחונות שהועמדו למסלקת המעו"ף:

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	יתרה גבוהה לשנת 2014	יתרה ממוצעת* לשנת 2014	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים			
מזומנים	7	14	9	7
ניירות ערך	385	950	572	944

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

ו. להבטחת התחייבויות לבנקים של יציל פיננסים יצרה יציל המחאה על דרך השעבוד ושעבוד קבוע ושוטף על כל זכויותיה לפי הסכמים עם בתי עסק בנוגע לניכיון שוברי ישראכרט, שוברי ויזה, שוברי אמריקן אקספרס ושוברי דיינרס קלאב ישראל ואת כל הזכויות לקבלת כספים ותשלומים מאת ישראכרט, כאל, אמריקן אקספרס ודיינרס, מכח המחאת זכויות ועל פי הסכם בית עסק. לתאריך המאזן אין התחייבות כלפי הבנקים.

ז. אידיבי (סוויס) בנק שיעבד נכסים בהיקף של כ–0.5 מיליון פרנקים שוויצרים (ליום 31 בדצמבר 2013: 0.4 מיליון פרנקים שוויצרים) להבטחת קו אשראי בהיקף של כחצי מיליון דולר.

ח. כאמור בביאור 19 ג' 5 להלן, בהתאם לנדרש בתקנון הבורסה ובחוקי העזר של מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "מסלקת הבורסה" או "המסלקה") שיעבד הבנק להבטחת התחייבויותיו כלפי המסלקה את כל זכויות הבנק בחשבון בטוחות המתנהל במסלקה (בו מופקדים על ידי הבנק ניירות ערך) ואת כל זכויותיו בכספים המופקדים בחשבון על שם המסלקה בבנק אחר. שווי הבטוחה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 ב–68 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013: 70 מיליון ש"ח).

בנק מרכנתיל דיסקונט יצר שיעבוד דומה לטובת מסלקת הבורסה. שווי הבטוחה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 ב–12 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013: 13 מיליון ש"ח).

להלן יתרות הבטחונות שהועמדו למסלקת הבורסה:

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	יתרה גבוהה לשנת 2014	יתרה ממוצעת* לשנת 2014	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים			
מזומנים	14	18	15	18
ניירות ערך	66	68	65	65

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

ט. בחודש יולי 2007 השיק בנק ישראל מערכת לסליקת תשלומים גדולים ב"זמן אמת" (מערכת RTGS), המאפשרת העברת כספים מהירה וסופית בין הבנקים המקושרים למערכת, בתנאי שיתרת הנזילות בבנקים לא תפחת מההיקף הנדרש לביצוע העברות הכספים. לאור הסדרי הסליקה החדשים, הבנק עשוי להזקק מעת לעת לקבלת אשראי לפרקי זמן קצרים מבנק ישראל. במטרה להבטיח את התשלום המלא של הסכומים שיגיעו לבנק ישראל בגין אשראי זה במסגרת הצטרפותו למערכת ניהול הבטחונות המופעלים על ידי מסלקת הבורסה בנושא זה, שיעבד הבנק ביום 24 בנובמבר 2010, לטובת בנק ישראל, בשעבוד קבוע בדרגה ראשונה, את החזקותיו באיגרות חוב של ממשלת ישראל המופקדות בחשבון על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה (בנוסף לשעבוד הצף, בדרגה ראשונה, שנרשם על נכסים אלו ביום 26 ביולי 2007).

בסוף חודש יולי 2007 הפקיד הבנק בחשבון האמור איגרות חוב שערכן ליום 31 בדצמבר 2014 הינו כ–3.59 מיליארד ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013: 3.56 מיליארד ש"ח).

גם בנק מרכנתיל דיסקונט ערך שעבוד דומה, לטובת בנק ישראל, והפקיד לחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה איגרות חוב בסכום של כ–492 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013: 507 מיליון ש"ח).

15. שעבודים (המשך)

להלן נתונים המתייחסים להסדרי שיעבוד זה:

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	יתרה גבוהה לשנת 2014	יתרה ממוצעת* לשנת 2014	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך ששועבדו (שווי שוק)	4,085	4,132	4,041	4,071

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

י. בנוסף, הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט מפקידים מעת לעת פקדונות בבנק ישראל המהווים (ביחד עם ניירות הערך שהופקדו כאמור) בטוחה לאשראי שמעמיד בנק ישראל לבנק ולבנק מרכנתיל דיסקונט, במסגרת מכרזי אשראי.
הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט לא השתתפו בשנים 2013–2014 במכרזי אשראי כאמור.

להלן נתונים המתייחסים לפקדונות שהופקדו:

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	יתרה גבוהה לשנת 2014	יתרה ממוצעת* לשנת 2014	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים			
פקדונות בבנק ישראל	23,101	23,101	16,759	16,086

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

יא. החשב הכללי מודיע מעת לעת על מינוי גופים מסויימים, בהם גם הבנק, כעושי שוק ראשיים לאיגרות חוב ממשלתיות, על פי סעיף 6 א' לחוק מלווה מדינה, התשל"ט–1979. במסגרת פעילות עשיית שוק, מעמיד האוצר לעושי השוק קו לשאילות של אג"ח ממשלתי, וזאת על מנת לכסות עסקאות של מכירה בחסר של איגרות חוב במסגרת עשיית השוק. כנגד ניצול קו השאילות כאמור, הבנק מפקיד כספים באוצר בגובה הניצול, המשמשים כבטוחה עבור השאילות. יתרת הפקדון ליום 31 בדצמבר 2014 הייתה כ–466 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 102 מיליון ש"ח).

יב. (1) הבנק מתקשר עם בנקים שונים בהסכמים מסוג Credit Support Annex (CSA) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים שנוצרים בין הבנקים במסחר בנגזרים. בהתאם להסכמים, מדי תקופה מתבצעת מדידה של שווי מלאי העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שהוגדר מראש, אותו צד מחויב להעביר לצד השני פקדונות על דרך שיעבוד עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2014 העמיד הבנק לטובת בנקים שונים פקדונות בסך כולל של כ–724 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 868 מיליון ש"ח).

(2) אי די בי ניו יורק מתקשר אף הוא בהסכמים מסוג CSA. ליום 31 בדצמבר 2014, העמיד אי די בי ניו יורק לטובת בנקים שונים פקדונות בסך כולל של כ–24 מיליון דולר (31 בדצמבר 2013: 9 מיליון דולר).

(3) בנק מרכנתיל דיסקונט מתקשר אף הוא בהסכמים מסוג CSA. ליום 31 בדצמבר 2014, העמיד בנק מרכנתיל דיסקונט לטובת בנקים שונים פקדונות בסך כולל של כ–58 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 53 מיליון ש"ח).

יג. המקורות והשימושים של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים:

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
המקורות:				
ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן	464	99	464	99
סך–הכל	**464**	**99**	**464**	**99**
השימושים:				
ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	4,657	4,313	–	–
אחר	667	426	667	426
סך–הכל	**5,324**	**4,739**	**667**	**426**

15. שעבודים (המשך)

יד. פירוט ניירות ערך אשר שועבדו למלווים:

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך זמינים למכירה	2,148	3,142	1,195	1,748
ניירות ערך מוחזקים לפדיון	2,951	2,905	2,835	2,810
סך-הכל	**5,099**	**6,047**	**4,030**	**4,558**

ניירות ערך אלו הועמדו כבטחון למלווים אשר אינם רשאים למכור או לשעבד אותם.

16. זכויות עובדים

א. (1) התחייבות הבנק והחברות המאוחדות שלו לתשלום פיצויי פרישה לעובדים, המבוססת על משכורת חודשית אחת לכל שנת עבודה, כמקובל, מכוסה במלואה על ידי הפקדות בקופות הפיצויים, על ידי פוליסות ביטוח וקרנות פנסיה ועל ידי עתודה הרשומה בספרי הבנק. הסכומים שנצברו בפוליסות הביטוח וקרנות הפנסיה, אינם כלולים במאזן מאחר ואלה אינן בשליטתם של הבנק והחברות המאוחדות שלו.

(2) כמפורט בביאור 1 ד' 15 לעיל, ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לעובדים מוצגת בדוחות הכספיים בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבות המחושבת על בסיס אקטוארי, לבין סכום ההתחייבות המחושבת כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הותק שלו, כנדרש בגילוי דעת מס' 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

(3) חברי ההנהלה של הבנק זכאים לקבל פיצויים רגילים וחלקם זכאים גם למענק הסתגלות בגובה של בין 4 ל-8 חודשי משכורת בעת פרישתם, וזאת על פי תנאי החוזים האישיים עליהם הם חתומים, ובגינם נערכו הפרשות מתאימות (ראו סעיף יא' להלן, בענין מדיניות תגמול שאושרה). התחייבות החברות המאוחדות בחו"ל לתשלום פנסיה על בסיס חישוב אקטוארי, מכוסה על ידי הפקדות שוטפות בקופת פנסיה מוכרת בחו"ל.

(4) בחברה בנקאית מאוחדת, זכאים מספר עובדים בכירים למענקי הסתגלות של בין 6 ל-9 משכורות חודשיות, ובגינם נערכו הפרשות מתאימות.

(5) הבנק והחברות המאוחדות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

ב. חלק מעובדי הבנק והחברות המאוחדות הבנקאיות שלו בישראל זכאים למענקי יובלות בגובה של מספר חודשי משכורת ומספר ימי חופשה נוספים, בתום 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מחושבת העתודה בגין התחייבות זו על בסיס אקטוארי ומוצגת בערך נוכחי. שיעור ההיוון, שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, בחישוב האקטוארי הינו 4% (לפרטים בדבר שינוי שיעור ההיוון, בתוקף מיום 1 בינואר 2015, ראו ביאור 1 ה' 1 לעיל). גורם עלית השכר העתידית, המשמש בחישוב ההתחייבות לזכויות העובדים, בגין עובדי הבנק, הינו 1.8% לשנה (31.12.2013: 2.5% לשנה). בדוחות הכספיים נכללו הפרשות למענקי יובלות שיתרתן: במאוחד 403 מיליון ש"ח (2013: 436 מיליון ש"ח), ובבנק 282 מיליון ש"ח (2013: 321 מיליון ש"ח).

בשנת 2007 נחתם עם נציגות העובדים הסכם בדבר "חופשת יובלות", על פיו, בין היתר, בוטלה הזכות לחופשת יובלות ביחס לעובדים חדשים. בשנת 2011 נחתם עם נציגות העובדים הסכם "דרגות ושלבים" על פיו, בין היתר, עובדים חדשים, שיתקבלו או יוסבו למעמד של עובדים מן המנין, החל מיום 1 בינואר 2012, לא יהיו זכאים למענק יובל.

ג. עובדי הבנק והחברות המאוחדות שלו בישראל זכאים לחופשה שנתית לפי הסכמי העבודה הקיימים, ובכפוף להוראות חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951. החבות בגין חופשה מוכרת במהלך תקופת העבודה בה נצברת הזכאות לחופשה. החבות נקבעת על בסיס שכר אחרון בתקופת הדיווח בתוספת תשלומים נלווים. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות לחופשות שיתרתן: במאוחד 163 מיליון ש"ח (2013: 160 מיליון ש"ח), ובבנק 124 מיליון ש"ח (2013: 124 מיליון ש"ח).

ד. עובדי הבנק והחברות המאוחדות שלו זכאים להטבות מסויימות לאחר צאתם לגימלאות. ההתחייבות האמורה מחושבת על בסיס אקטוארי, לפי שיעור היוון של 4% (לפרטים בדבר שינוי שיעור ההיוון, בתוקף מיום 1 בינואר 2015, ראו ביאור 1 ה' 1 לעיל) ומוכרת במהלך תקופת ההעסקה של העובד. בנוסף, חלק מהעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת, המירו את מענק הפרישה בקצבה לתקופה מוגדרת. התחייבות זו מוצגת כשהיא מהוונת לפי שיעור היוון של 4% (לפרטים בדבר שינוי שיעור ההיוון, בתוקף מיום 1 בינואר 2015, ראו ביאור 1 ה' 1 לעיל).

16. זכויות עובדים (המשך)

סכום ההפרשה לתאריך המאזן: במאוחד 608 מיליון ש"ח (2013: 603 מיליון ש"ח), ובבנק 519 מיליון ש"ח (2013: 518 מיליון ש"ח).
יצויין שבהסכם "דירוג ושלבים", שנחתם בשנת 2011, צומצמו ההטבות לגמלאים שהתקבלו או הוסבו למעמד של עובדים מן המנין לאחר יום 1 בינואר 2012, והן עומדות בהתאמה לתנאי העובדים בהסכם זה, על מתנות לחגים והחזר הוצאות רפואיות.

ה. סכומי העתודה והיעודה לזכויות עובדים בגין פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה הם כלהלן:

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
סכום היעודה	2,117	2,372	1,835	2,082
סכום העתודה	2,524	2,690	2,064	2,272
עודף העתודה על היעודה נכלל בסעיף התחייבויות אחרות (ביאור 12)	**407**	**318**	**229**	**190**

ו. חלק מהחברות המאוחדות אימצו תוכניות לתגמול עובדים, על פיהן זכאים המנהלים הכללים ו/או עובדים בחברות האמורות למענק שסכומו נקבע בהתאם לתוצאות העסקיות של אותן חברות. בדוחות הכספיים נכללו ההפרשות הנדרשות בשל המענקים האמורים.

ז. 124 עובדים, שהיו בין הפורשים במסגרת תוכנית פרישה 2011, בחרו במסלול קצבה חודשית. ההתחייבות כאמור מכוסה במלואה ביתרת העתודה לפיצויים.

תנאי הקצבה החודשית הם אלה:

- קצבה חודשית למשך כל חיי הפורש, ממועד הפרישה, צמודה למדד;
- סכומי הקצבה החודשית נקבעו במועד הפרישה על פי תחשיב כלכלי שביצע הבנק, אשר נגזר מסכום יתרת קרן הפיצויים שהומרה לקצבה;
- העובד יכל לבחור במסלול קצבה עם או בלי שארים;
- לעובד ניתנה האפשרות לבחור מספר תשלומי קצבה מובטחים, בהתאם לגילו.

בגין תשלומי קצבאות המגיעים לפורש ו/או לבן/בת זוגו בהגיעם לגיל 85 (הכל על פי המסלול שבחר הפורש), רכש הבנק כיסוי ביטוחי אשר יבטיח את תשלום הקצבה כאמור ואשר תשולם ישירות על ידי חברת הביטוח.

ח. לאי די בי ניו יורק התחייבות לתשלומי פנסיה לעובדיה, בגינה הקימה קרן פנסיה בה מופקדים כספי העובדים והמעסיק. ההפקדות השנתיות בקרן מתבססות על תחשיבים שמכין יועץ אקטוארי בלתי תלוי.

להלן פרטים עיקריים אודות ההתחייבות האמורה:

	31 בדצמבר	
	2014	2013
	במיליוני דולר של ארה"ב	
סכום העתודה	60	46
סכום היעודה	39	33
עודף העתודה על היעודה נכלל בסעיף התחייבות אחרות (ביאור 12)	**21**	**12**
	%	%
שיעור היוון שנתי	3.89	4.87
שיעור תשואה שנתי צפוי בגין נכסי הקרן	6.57	7.10
שיעור הגידול השנתי בשכר העובדים	4.00	4.00

16. זכויות עובדים (המשך)

ט. **תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק (2011–2013)**

1. כללי

ביום 31 באוגוסט 2011 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר שאושרה קודם לכן בוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר ותגמולים של הדירקטוריון, לאשר תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי של הבנק, אשר כוללת מענק שנתי ומענק לזמן ארוך. תוכנית התגמול היתה לשלוש שנים, בגין השנים 2011–2013.

בתכנית התגמול נקבע, כי עקרונותיה ייושמו, בשינויים המחויבים, גם במסגרת תוכניות תגמול לבכירים בחברות בת של הבנק, בכפוף לקבלת האישורים המתאימים באורגנים המוסמכים של אותן חברות. ואכן, חברות הבת העיקריות בישראל קבעו תגמול על פי אותם עקרונות, בשינויים המחוייבים.

2. מענק שנתי לחברי ההנהלה (למעט מנהל הסיכונים הראשי, המבקר הפנימי והחשבונאי הראשי)

המענק השנתי היה מורכב ממענק לפי נוסחה, אשר חושב בהתאם לעמידה במדדים כמותיים (להלן: "בונוס חישובי"), וממענק נוסף אשר חולק על פי שיקול דעתו של מנכ"ל הבנק (להלן: "הבונוס בשיקול דעת").

המדדים שעל בסיסם נקבע המענק השנתי התבססו על היעדים בתוכניות העבודה של הבנק לשנים 2011–2013. המענק השנתי האמור אושר בכל שנה, בכפוף לכל דין, על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון.

פריסת המענק השנתי לתשלומים. תשלום המענק השנתי בגין שנה קלנדרית מסוימת בוצע ב–3 מנות: סכום בשיעור של 60% מהמענק השנתי שולם לא יאוחר מ–30 ימים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק. שני תשלומי מענק נדחים, בשיעור של 20% כל אחד, שולמו לאחר פרסום הדוחות של כל אחת משתי השנים העוקבות לשנת המענק (כשהם צמודים למדד).

3. מענק שנתי למבקר הפנימי למנהל הסיכונים הראשי ולחשבונאי הראשי

המענק השנתי למבקר הפנימי למנהל הסיכונים הראשי (CRO) ולחשבונאי הראשי נקבע על פי מנגנון שונה, אשר נקבע, בין היתר, בהתאם להוראות חוזר המפקח, על מנת לתת ביטוי לחשיבות ורגישות התפקידים שהם ממלאים.

תשלום המענק השנתי למבקר הפנימי, למנהל הסיכונים הראשי ולחשבונאי הראשי בגין שנה מסויימת יפרס לתשלומים במתכונת שנקבעה לגבי כלל חברי ההנהלה.

4. מענק לזמן ארוך

חברי ההנהלה, לרבות מנהל הסיכונים והחשבונאי הראשי וכן המבקר הפנימי היו זכאים לקבלת מענק זמן ארוך אשר חושב כתלות בהשגת יעדי רווח נקי מצטבר של הבנק לאורך תקופת תכנית התגמול (בשנים 2011 עד 2013). בתחילת כל שנה מהשנים 2011, 2012 ו–2013, נקבע יעד הרווח הנקי במסגרת התקציב השנתי של הבנק, אשר אושר על ידי הדירקטוריון (להלן: "יעד הרווח הנקי").

5. **סכום המענק השנתי בגין שנת 2011.** חברי הנהלת הבנק, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי היו זכאים לבונוס שנתי בגין שנת 2011 בסכום כולל של כ–4.1 מיליון ש"ח. בהתאם לתנאי התוכנית, מתוך הסכום האמור סך של כ–2.5 מיליון ש"ח שולם בחודש אפריל 2012, והיתרה התחלקה לשני תשלומים נדחים, שתשלומם היה כפוף לקיום תנאי הסף בגין השנים 2012 ו–2013, בהתאמה. בשנים 2012 ו–2013 קמה הזכאות לתשלומים הנדחים כאמור, נוכח העמידה בתנאי הסף שנקבעו.

6. **ויתור על המענק בגין שנת 2012.** בחודש יולי 2012 הודיעו חברי הנהלת הבנק והמבקר הפנימי של הבנק (הניצעים בתכניות התגמול האמורה) כי החליטו, כל אחד על פי בחירתו, לוותר על המענק השנתי המגיע להם בגין שנת 2012, אם וככל שיגיע להם, בהתאם לתכניות התגמול האמורות. בהמשך להחלטת ההנהלה הבכירה בדיסקונט, ובדומה לה, החליטו חברי ההנהלה של בנק מרכנתיל דיסקונט (הניצעים בתכנית תגמול שנקבעה בבנק מרכנתיל דיסקונט) כל אחד על פי בחירתו, לוותר על המענק השנתי המגיע להם בגין שנת 2012, אם וככל שיגיע להם, בהתאם לתכנית התגמול שאושרה בבנק מרכנתיל דיסקונט. בחודש אוקטובר 2012, החליט דירקטוריון כאל, על דעת חברי הנהלת כאל ובהסכמתם, על הפחתת הבונוס לחברי ההנהלה, בגין שנת 2012, בשיעור ניכר. כל זאת, בהמשך ובהלימה לצעדי החיסכון וההתייעלות בהם נוקט הבנק ותוך שימת לב לרוח הציבורית הקיימת.

7. **סכום המענק השנתי בגין שנת 2013.** חברי הנהלת הבנק, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי, היו זכאים לבונוס שנתי בגין שנת 2013 בסכום כולל של כ–5.2 מיליון ש"ח. בהתאם לתנאי התוכנית, מתוך הסכום האמור סך של כ–3.1 מיליון ש"ח שולם בחודש אפריל 2014, והיתרה התחלקה לשני תשלומים נדחים, שתשלומם כפוף לקיום תנאי הסף בגין השנים 2014 ו–2015, בהתאמה. הסכום האמור הינו לאחר הפחתה בשיעור של 20% מהבונוס השנתי ואי הענקת הבונוס שבשיקול דעת. תנאי הסף בגין שנת 2014 התקיימו, וקמה הזכאות לתשלום המנה הנדחית הראשונה.

16. זכויות עובדים (המשך)

8. **מענק לזמן ארוך בגין השנים 2011–2013.** חברי הנהלת הבנק, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי זכאים למענק לזמן ארוך בגין השנים 2011–2013, בסכום כולל של כ–5.1 מיליון ש"ח, ששולם כולו בחודש אפריל 2014. הסכום האמור הינו לאחר ביטול החלק היחסי מהמענק לזמן ארוך בגין שנת 2012, והפחתה בשיעור של 20% מהיתרה בגין השנים 2011 ו–2013.

9. **המענק השנתי בגין שנת 2014.** דירקטוריון הבנק החליט כי בשנת 2014 לא ישולמו מענקים לנושאי משרה בבנק.

י. **מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק (2014–2016).** ביום 17 בפברואר 2014, אישרה אסיפה מיוחדת של הבנק, מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 267א לחוק החברות, התשנ"ט–1999, לאחר שאושרה על ידי הדירקטוריון, בהמלצת ועדת התגמול. התוכנית כוללת, בין היתר, את המרכיבים הבאים: תקרת המשכורת החודשית והשיקולים בקביעתה; היקף פיצויי פיטורין, אשר ככלל יהיה בשיעור של 100% מהמשכורת החודשית; תקופת הודעה מוקדמת, שלא תעלה על ארבעה חודשים; מענק הסתגלות בסך של עד שש משכורות חודשיות, אם ההעסקה תסתיים בתקופה של עד שנתיים ממועד תחילת ההעסקה, ועד ארבע משכורות חודשיות לאחר תום שנתיים כאמור; תשלום תנאי פרישה משתנים, אשר יהיו כפופים להסדרי דחיית תשלומים; תשלום מענק גיוס במקרים מיוחדים; תנאים נלווים ומגבלות על היקפם; תוכנית לתשלום מענקים שנתיים לנושאי משרה, בכפוף לעמידה ביעדי סף שנקבעו. היקף המענק השנתי לנושאי המשרה יתבסס על עמידה במדדים קבוצתיים ומדדים אישיים המשקפים את תרומת נושא המשרה להשגת יעדי הבנק, על רכיב מענק בסיסי ועל רכיב מענק בשיקול דעת. במסגרת המדיניות נקבעו הוראות מיוחדות בדבר תגמול נושאי משרה העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת. במסגרת המדיניות נקבעה תקרת סך המענקים לכלל נושאי המשרה ולמי מנושאי המשרה, וכן נכללה האפשרות לחלוקת מענקים מיוחדים: מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים (מענק חיובי או שלילי), מענק עבור תרומה מיוחדת ומענק בנסיבות מיוחדות. במסגרת המדיניות נקבעו הסדרים לפריסת המענק השנתי, ובכלל זה – תשלום 50% מסך המענקים בגין שנת מענק במזומן, בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק, ודחיית 50% הנותרים, אשר יידחו וייפרסו בשלוש מנות שוות, על פני שלוש השנים העוקבות למועד הזכאות, ויהיו צמודים לשינויים במחיר מניית הבנק; הוראות בדבר תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל.

העקרונות שפורטו בתוכנית התגמול יחולו על תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, שיאושרו החל ממועד אישור מדיניות התגמול. אין במדיניות התגמול כדי לפגוע בהתקשרויות ו/או בזכויות אחרות של נושאי המשרה בקשר עם כהונתם והעסקתם בבנק, הקיימות במועד אישור המדיניות.

מדיניות התגמול שאושרה לא תוחל במישרין על תנאי הכהונה וההעסקה של נושאי משרה בחברות הבת של הבנק. עם זאת, עקרונות מדיניות התגמול של הבנק יאומצו כחלק ממדיניות תגמול קבוצתית, אשר תחול על נושאי המשרה בחברות הבת של הבנק בישראל, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות.

יא. **תוכנית מענקים לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (2015–2016)**

1. **כללי**

ביום 2 בפברואר 2015, קיבל דירקטוריון הבנק את המלצת ועדת התגמול ואישר את תוכנית המענקים לחברי הנהלת הבנק והמבקר הפנימי לשנים 2015–2016 ("התוכנית").

הדירקטוריון קיבל את המלצת ועדת התגמול ואישר גם את היעדים לצורך מענקים בבנק בשנים האמורות.

ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לבחון מעת לעת את מרכיבי התוכנית ולערוך שינויים או התאמות בתוכנית או במדדים שנקבעו.

התוכנית כפופה לתיקונים שיחולו מעת לעת בדין ובהוראות החלות על הבנק.

בתוכנית נקבעו הוראות לענין החישוב בנסיבות של תחילת כהונה וסיומה.

2. **המענק השנתי לסמנכ"לים**

(א) **כללי.** המענק השנתי לסמנכ"לים (לרבות המבקר הפנימי) יכלול ארבעה מרכיבים:

- מענק, אשר יחושב בהתאם למדדים המבוססים על תוצאות הבנק ("המענק הקבוצתי");
- מענק אשר יחושב בהתאם לעמידת הסמנכ"ל במדדים האישיים שנקבעו לו ("המענק האישי");
- מענק נוסף, אשר יחולק על פי המלצת מנכ"ל הבנק ("המענק האיכותי") מתוך תקציב מענקים שנתי ("התקציב למענק האיכותי");
- מענק בגובה משכורת אחת המותנה בעמידה בתנאי זכאות ("המענק הבסיסי");

המענק השנתי יאושר בכל שנה בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון.

16. זכויות עובדים (המשך)

(ב) תנאי סף לקבלת המענק השנתי. זכאות הסמנכ"לים למענק שנתי בגין שנת מענק מסויימת תהיה מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו במצטבר כל תנאי הסף הבאים:

(1) שיעור התשואה להון לא יפחת מהגבוה מבין 7% או התשואה להון המשוקללת (מחושבת בהתאם להוראות שנקבעו בתוכנית) בארבעת הבנקים הגדולים האחרים בשנת המענק, בניכוי 2%.

(2) יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה של הבנק, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של הבנק לשנת המענק, לא יפחתו מהיחסים המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים.

(3) יחס היעילות לא יעלה על 78%.

(4) הוענק לסמנכ"ל ציון "עובר" במדד האיכותי, אשר יכלול את תרומת הסמנכ"ל ליישום תהליכים בתחומים של מנהל תאגידי, עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחומי ניהול הסיכונים, ציות לחוקים, הוראות רגולטוריות ונהלי הבנק.

3. המענק הקבוצתי

המענק הקבוצתי השנתי לכל סמנכ"ל יהיה מוגבל לסכום שלא יעלה על שש משכורות חודשיות של הסמנכ"ל ("תקרת המענק הקבוצתי").

המדדים הקבוצתיים. המענק הקבוצתי יחושב על בסיס תוצאות חמישה מדדים המבוססים על יחסים מדידים, הנגזרים מביצועי הבנק, על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים ודוחות הסולו של הבנק (האחוזים בסוגריים להלן הם משקל כל מדד מתוך תקרת המענק הקבוצתי):

(1) תשואה להון (25%);

(2) יחס יעילות (25%) – מחושב בהתאם לאופן בו היחס נמדד ומדווח בדוחות הכספיים לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים;

(3) הוצאות תפעוליות ואחרות (25%) – מחושב על פי סך ההוצאות התפעוליות והאחרות, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים והפרשות חד-פעמיות, בשנת המענק ועל פי הדוחות הכספיים סולו של הבנק לאותה שנה;

(4) יחס הון ליבה (15%);

(5) הכנסות מעמלות (10%) – מחושב על פי סך ההכנסות מעמלות, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, בשנת המענק, על פי הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לאותה שנה.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים לבחון, בתחילת שנת המענק, האם נדרשת התאמה של היעדים כאמור או לקבוע מדדים אחרים.

לכל מדד ייקבע יעד מטרה על פי היעד שאושר למדד זה, אשר לפיו יחושבו יעד מינימום ויעד מקסימום לאותו מדד.

עמידה ביעד המינימום, ביעד המטרה, וביעד המקסימום בשנת מענק מסויימת, תזכה את הסמנכ"לים ב-30%, 80% ו-100%, בהתאמה, ממשקל המדד מתקרת המענק הקבוצתי.

כל תוצאה שבין יעד המינימום לבין יעד המטרה וכל תוצאה שבין יעד המטרה ליעד המקסימום, תזכה את הסמנכ"לים בחלק יחסי אשר יחושב לינארית (בטווח שבין 30% ל-80% ובטווח שבין 80% ל-100%, בהתאמה).

4. המענק האישי

המענק האישי השנתי לכל סמנכ"ל יהיה מוגבל לסכום שלא יעלה על שלוש משכורות חודשיות לכל סמנכ"ל.

המענק האישי לכל סמנכ"ל יחושב על בסיס המדדים המתמקדים ביעדים העומדים בפני החטיבה עליה אמון הסמנכ"ל בשנה האמורה.

בסמוך לתחילת כל שנת מענק ימליץ מנכ"ל הבנק ביחס לכל סמנכ"ל בנפרד, על המדדים האישיים המרכיבים את המענק האישי, יעדים לחישוב ומשקלם. ההמלצות יובאו לאישור ועדת תגמול והדירקטוריון.

ההמלצות בהתייחס למבקר הפנימי, למנהל הסיכונים הראשי ולחשבונאי הראשי ("סמנכ"לי פיקוח ובקרה") תיעשנה על ידי הגורמים הבאים ("הממונים הרלבנטיים"): עבור המבקר הפנימי של הבנק – על ידי ועדת הביקורת; עבור מנהל הסיכונים הראשי – על ידי ועדת ניהול הסיכונים, בהתייעצות עם מנכ"ל הבנק; עבור החשבונאי הראשי של הבנק – על ידי מנכ"ל הבנק.

עבור כל מדד אישי המבוסס על קריטריונים הניתנים למדידה, ייקבעו יעדי מינימום, מטרה ומקסימום וייקבע משקלו של המדד מסך המדדים האישיים המשמשים לחישוב המענק האישי (בדומה למתכונת חישוב המדדים הקבוצתיים).

עבור כל מדד אישי המבוסס על קריטריונים שאינם כמותיים, ייקבע משקלו מסך המדדים האישיים.

בסוף שנת המענק ייתן המנכ"ל ציון הנע בין 0%-100% בגין עמידה במדד האישי המבוסס על קריטריונים שאינם כמותיים (הציון לסמנכ"לי הפיקוח והבקרה ייקבע על ידי ועדת הביקורת; הציון למנהל הסיכונים הראשי ייקבע על ידי הממונים הרלבנטיים).

16. זכויות עובדים (המשך)

ציון מקסימלי של 100% יזכה את הסמנכ"ל ב–100% ממכפלת תקרת המענק האישי במשקל המדד, וציון 50% יזכה את הסמנכ"ל ב–30% ממכפלת תקרת המענק האישי במשקל המדד. כל ציון שבין 50%–100% יזכה את הסמנכ"ל בחלק יחסי מחלק תקרת המענק האישי בהתייחס לאותו מדד, אשר יחושב באופן לינארי (בין 30% ל–100%). ציון מתחת ל–50% בגין עמידה במדד מסוים לא יזכה את הסמנכ"ל במענק אישי בגין אותו מדד בלבד.

5. המענק האיכותי והתקציב למענק האיכותי

(א) תקרת התקציב למענק האיכותי. התקציב למענק האיכותי בגין כל שנת מענק לא יעלה על 1/6 מסך המענק הקבוצתי בפועל לכלל הסמנכ"לים בגין אותה שנת מענק.

בשנת המענק בגינה כל הסמנכ"לים לא יהיו זכאים למענק קבוצתי כלשהו, לא יהיה תקציב למענק האיכותי והסמנכ"לים לא יהיו זכאים למענק איכותי בגין אותה שנה.

(ב) אופן חלוקת התקציב למענק האיכותי. סכום התקציב למענק האיכותי יהי ניתן לחלוקה בין הסמנכ"לים הזכאים למענק שנתי, בהתאם לשיקול דעת מנכ"ל הבנק (ולענין סמנכ"לי פיקוח ובקרה בהתאם לשיקול הדעת של הממונים הרלבנטיים), ובלבד שהמענק האיכותי לסמנכ"ל יחיד לא יעלה על 2 משכורות חודשיות.

חלוקת התקציב למענק האיכותי תיעשה בכפוף לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון.

בבואם לחלק את התקציב למענק האיכותי בין הסמנכ"לים השונים יתחשבו המנכ"ל והממונים הרלבנטיים, בין היתר, בשיקולים הבאים: התרומה לתכנון האסטרטגי של הבנק וכן יישום, ביצוע וקידום תוכניות ויעדים אסטרטגיים; הובלת תוכניות התייעלות ועמידה ביעדים הנגזרים מהן; יישום וקידום תוכניות השקעה ו/או רכישות מהותיות (לרבות רכישות אשר עלולות להקטין את הרווחיות השוטפת); עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחום ניהול הסיכונים; עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחום הציות לחוקים (לרבות אכיפה פנימית בתחום ניירות ערך ו/או תחומים אחרים), להוראות רגולטוריות ולנהלי הבנק; הליכים משפטיים (ובכלל זה הליכים מנהליים) המתנהלים או שהתנהלו כנגד הסמנכ"ל; דוחות רשויות רגולטוריות הנוגעים לעבודת הסמנכ"ל; התרומה לפעילות ולתוצאות העסקיות השוטפות; יישום וקידום פרוייקטים בקשר עם שמירה על הבטיחות; ממצאים מהותיים של דוחות ביקורת פנימית.

6. המענק הבסיסי

המענק הבסיסי יהיה בשווי של משכורת חודשית אחת של הסמנכ"ל.

תנאי הזכאות למענק הבסיסי. הזכאות למענק הבסיסי בגין שנת מענק מסוימת מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו, במצטבר, כל תנאי הזכאות המפורטים להלן:

(1) יחס הלימות הון הליבה, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של הבנק לשנת המענק, לא פחת מהיחס שנקבע בתוכנית העבודה של הבנק לשנה זו;

(2) יחס היעילות בפועל, כפי שחושב על בסיס הדוחות הכספיים סולו של הבנק לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, לא עלה על יעד אותו יחס יעילות סולו, אשר יקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת שנת המענק, בהתאם לתוכניות העבודה של הבנק;

(3) הוענק לסמנכ"ל ציון "עובר" במדד האיכותי, אשר יכלול את תרומת הסמנכ"ל ליישום תהליכים בתחומים של ממשל תאגידי.

7. מענק קבוע ומענק עודף לסמנכ"ל פיקוח ובקרה

סמנכ"ל פיקוח ובקרה יהיה זכאי למענק במזומן בגובה משכורת חודשית אחת, אשר ישולם לו בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים של שנת המענק ("המענק הקבוע"), ובתנאי שהתקיימו תנאי הסף כמפורט בסעיף 2 (ב) לעיל.

בשנת מענק בה שווי הזכאות של סמנכ"ל פיקוח ובקרה למענק השנתי (כמפורט בסעיף 2 לעיל), גבוה מהמענק הקבוע, יקבל סמנכ"ל פיקוח ובקרה את הפער החיובי ("המענק העודף"), בנוסף למענק שנתי, לפי הענין.

הסכום הכולל של המענק הקבוע, המענק העודף והמענק המיוחד (ככל שרלבנטי) לסמנכ"ל פיקוח ובקרה לא יעלה על תקרה בסך שתיים עשרה משכורות חודשיות של אותו סמנכ"ל.

לענין אופן הענקת, פריסת ותשלום המענק העודף והמענק המיוחד (ככל שרלבנטי) יחולו הוראות סעיף 10 להלן.

16. זכויות עובדים (המשך)

8. מענקים מיוחדים

(א) מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים. ועדת התגמול והדירקטוריון של הבנק יהיו רשאים לקבוע לכלל הסמנכ"לים או למי מהם, מענק מיוחד חיובי או שלילי עבור רווחים או הפסדים מיוחדים ("מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים"). המענק לסמנכ"ל יחושב כהפרש שבין המענק השנתי לשנת המענק לבין המענק השנתי, כפי שהיה מחושב אילו לא נוטרלו רווחים או הפסדים מיוחדים לצורך חישוב המדדים הקבוצתיים (לרבות כל חבות מס הצפויה בגינם), בתוספת של עד 20% מההפרש האמור. אף על פי כן, סכום המענק החיובי לסמנכ"ל יחיד בגין רווחים או הפסדים מיוחדים לא יעלה על שש משכורות חודשיות וסכום המענק השלילי לסמנכ"ל יחיד לא יעלה על גובה הזכאות למענק השנתי לענין סמנכ"לים שאינם סמנכ"ל בקרה ופיקוח, או על גובה המענק העודף לענין סמנכ"לי פיקוח ובקרה.

(ב) מענק עבור תרומה מיוחדת. ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק לכל הסמנכ"לים או למי מהם מענק מיוחד, עבור ביצועים יוצאי דופן או תרומה מיוחדת להשגת יעדי הבנק, לרבות בשל עמידה בקריטריונים הניתנים למדידה שנקבעו מראש על ידי הדירקטוריון, ובלבד ששך המענקים עבור תרומה מיוחדת לא יעלה על 500 אלף ש"ח ובכפוף לתקרת המענקים שנקבעה.

(ג) מענק בנסיבות מיוחדות. ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק מענק שנתי בסך כספי מצטבר שלא יעלה על מכפלת מספר הסמנכ"לים בסכום של משכורת חודשית אחת ממוצעת של סמנכ"ל, אם הבנק לא עמד בכל תנאי הסף לתשלום מענק שנתי, ובלבד שהתקיימו התנאים המצטברים הבאים ("מענק בנסיבות מיוחדות"):

(1) ועדת התגמול והדירקטוריון מצאו כי באותה שנה התקיימו נסיבות מיוחדות בבנק עצמו או במערכת הבנקאית בישראל או במצב המקרו כלכלי;

(2) יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה של הבנק, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של הבנק לשנת המענק, לא פחתו מהיחסים המינימאליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, בתוספת 0.15%;

(3) סך המענק השנתי האמור שיינתן לסמנכ"ל יחיד לא יעלה על שתי משכורות חודשיות של אותו סמנכ"ל.

9. תקרת המענקים

סך המענקים לכלל הסמנכ"לים, בתוספת המענקים הקבועים (כהגדרתם בסעיף 7 לעיל) לסמנכ"לי פיקוח ובקרה, לא יעלה על סכום כספי השווה למכפלת מספר הסמנכ"לים הזכאים למענק השנתי (בהתאם לסעיף 2 לעיל) באחת עשרה משכורות חודשיות ממוצעות של אותם הסמנכ"לים.

בהתאם למדיניות התגמול, סך המענקים לכלל נושאי המשרה (לרבות יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל) בגין שנת המענק לא יעלה על 2.5% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, לפי הדוחות הכספיים השנתיים לשנת המענק.

סך המענקים בגין שנת מענק לסמנכ"ל שאינו סמנכ"ל בקרה, לא יעלה על שלוש עשרה משכורות חודשיות.

סך המענק העודף, המענק הקבוע והמענק המיוחד בגין שנת מענק לסמנכ"ל פיקוח ובקרה לא יעלה על שתיים עשרה משכורות חודשיות.

10. הענקת, פריסת ותשלום סך המענקים

המועד לחישוב הזכאות של סך המענקים לפי התוכנית, בגין שנת המענק, יעשה ביום 31 במרס בשנה העוקבת לשנת המענק ("מועד הזכאות לסך המענקים").

סך התגמול המשתנה בשנת מענק לא יעלה על גובה התגמול הקבוע של הסמנכ"ל בשנת המענק.

50% מסך המענקים לשנת המענק ישולמו במזומן, לא יאוחר מ–45 ימי עסקים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה.

50% מסך המענקים לשנת המענק יהיו צמודים לשינויים במחיר מניית הבנק, יידחו וייפרסו לשלוש מנות שוות ("מנת המענק הנדחה"), שישולמו בשלוש השנים העוקבות למועד הזכאות לסך המענקים, כלהלן:

- מנת המענק הנדחה הראשונה תשולם בסמוך לאחר חלוף 12 חודשים ממועד הזכאות לסך המענקים;
- מנת המענק הנדחה השנייה תשולם בסמוך לאחר חלוף 24 חודשים ממועד הזכאות לסך המענקים;
- מנת המענק הנדחה השלישית תשולם בסמוך לאחר חלוף 36 חודשים ממועד הזכאות לסך המענקים.

תמורת מנת המענק הנדחה אשר תשולם לסמנכ"ל ("תמורת מנת המענק הנדחה") תחושב לפי שווי מנת המענק הנדחה במועד הזכאות לסך המענקים, צמוד לשינויים במחיר מניית הבנק ממועד הזכאות כאמור ועד למועד התשלום.

בכל מקרה תמורת מנת המענק הנדחה לא תעלה על פי שניים משווי מנת המענק הנדחה במועד הזכאות לסך המענקים.

16. זכויות עובדים (המשך)

תשלום תמורת מנת המענק הנדחה יותנה בשיעור התשואה להון בשנת המענק שקדמה למועד תשלום מלוא תמורת מנת המענק הנדחה, כלהלן: בשיעור תשואה להון של 6% ומעלה תשולם מלוא תמורת מנת המענק הנדחה. בשיעור תשואה להון של 4% ומטה תבוטל מנת המענק הנדחה ולא תשולם. בשיעור תשואה להון בטווח שבין 4% ל–6% תשולם תמורת מנת המענק הנדחה באופן יחסי על בסיס לינארי.

במקרה שלא תשולם מנת מענק נדחה, או תשולם באופן חלקי, יתר מנות המענק הנדחה, אשר אמורות להשתלם במועדים עוקבים, לא תבוטלנה ותהיינה כפופות לעמידה בתנאים המנויים לעיל בשנים לאחר מכן.

על אף האמור לעיל אם בשנת מענק כלשהי לא עלו סך המענקים להם זכאי הסמנכ"ל בגין אותה שנה על 1/6 מהתגמול הקבוע לסמנכ"ל, ישולמו במזומן 100% מסך המענקים בגין שנת המענק, לא יאוחר מ–45 ימי עסקים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה, והוראות פריסת התשלומים לא תחולנה.

בתוכנית נקבעו הוראות לביצוע התאמות בתשלום מנת המענק הנדחה, בנסיבות מסויימות שהוגדרו בה. כן נקבעו הוראות לענין מענקים נדחים שטרם שולמו במועד סיום הכהונה.

11. **סמכות הדירקטוריון להפחתת סך המענקים.** הדירקטוריון יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להפחית את סך המענקים של כלל הסמנכ"לים או של סמנכ"ל מסוים, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול והתייעצות במנכ"ל הבנק.

בתוכנית נקבעו גם הוראות בעין תיקון והשבת מענקים ששולמו בחסר או ביתר.

יב. **תוכנית פרישה.** ביום 20 באוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית אסטרטגית לשנים 2015–2019, במסגרתה, כחלק מצעדי ההתייעלות, אושרה עקרונית תוכנית פרישה, המיועדת לכ–250 עובדים.

הבנק פנה לעובדים אשר עומדים באמות מידה שהוגדרו (גיל וותק) והציע להם פרישה מוקדמת בתנאים מועדפים.

נוכח הביקוש הרב מצד העובדים להיכלל בתוכנית, החליט דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 17 בדצמבר 2014, להרחיב את התוכנית ולאפשר לכ–130 עובדים נוספים להצטרף אליה.

עלות התוכנית מסתכמת בכ–515 מיליון ש"ח (לא כולל פיצויים על פי דין) – הגדלת העתודה לזכויות עובדים בגין התוכנית. מנגד, שינוי האמדן (ראו ביאור 1 ג' 4 לעיל) הקטין את העתודה לזכויות עובדים בסך של 111 מיליון ש"ח. בעקבות אישור תוכנית הפרישה ושינוי האמדן, נרשמה בשנת 2014 הוצאה בסך של 404 מיליון ש"ח לפני השפעת המס, סך של 252 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס.

יג. **תוכנית פרישה מרצון בבנק מרכנתיל דיסקונט.** במסגרת צעדי ההתייעלות הננקטים על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט, אשר כוללים, בין היתר, צמצום במצבת העובדים, אישר דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט, ביום 17 בנובמבר 2014, מסגרת לתוכנית פרישה מרצון שגובשה על ידי הנהלת בנק זה, אשר כרוכה בתשלום פיצויי פרישה מוגדלים לעובדים שייכללו בתוכנית. בדוחות הכספיים לשנת 2014 נכללה הפרשה בגין ההתחייבות הנוספת הצפויה בגין יישום התוכנית, בסך של 33 מיליון ש"ח לפני השפעת המס, סך של 20 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס.

17. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

המאוחד

	31 בדצמבר 2014						
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[1]				
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר	אירו	מטבעות אחרים	פריטים שאינם כספיים	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים						
נכסים							
מזומנים ופקדונות בבנקים	25,230	105	4,169	590	1,600	–	31,694
ניירות ערך	14,782	4,817	14,942	944	176	1,692	37,353
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	466	–	–	–	–	–	466
אשראי לציבור, נטו	74,762	15,314	26,368	2,664	1,015	–	120,123
אשראי לממשלות	149	1,361	23	–	–	–	1,533
השקעות בחברות כלולות	–	2	–	–	–	140	142
בניינים וציוד	–	–	–	–	–	2,500	2,500
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	–	–	–	–	–	142	142
נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,933	113	2,273	109	81	87	4,596
נכסים אחרים	1,775	60	1,005	6	509	150	3,505
נכסים המוחזקים למכירה	–	–	4,147	118	625	2	4,892
סך-כל הנכסים	**119,097**	**21,772**	**52,927**	**4,431**	**4,006**	**4,713**	**206,946**
התחייבויות							
פקדונות הציבור	85,546	8,314	47,313	7,977	3,753	–	152,903
פקדונות מבנקים	3,570	158	1,749	38	32	–	5,547
פקדונות הממשלה	153	104	615	–	–	–	872
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	–	–	3,984	–	–	–	3,984
כתבי התחייבות נדחים	2,639	7,999	–	–	–	–	10,638
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	2,236	193	1,678	258	27	83	4,475
התחייבויות אחרות	9,207	151	637	26	64	150	10,235
התחייבויות המוחזקות למכירה	–	–	3,905	118	628	–	4,651
סך-כל ההתחייבויות	**103,351**	**16,919**	**59,881**	**8,417**	**4,504**	**233**	**193,305**
הפרש	15,746	4,853	(6,954)	(3,986)	(498)	4,480	13,641
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(13,826)	(759)	10,252	3,965	368	–	–
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	94	–	(153)	14	45	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	54	–	(38)	(17)	1	–	–
סך-הכל כללי	**2,068**	**4,094**	**3,107**	**(24)**	**(84)**	**4,480**	**13,641**
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	137	–	(226)	26	63	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	(310)	–	329	(24)	5	–	–

הערה:
(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

17. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

המאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2013						
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[1]				
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר	אירו	מטבעות אחרים	פריטים שאינם כספיים	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים						
נכסים							
מזומנים ופקדונות בבנקים	17,773	166	5,343	623	1,414	–	25,319
ניירות ערך	20,804	5,474	13,746	356	80	865	41,325
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	102	–	–	–	–	–	102
אשראי לציבור, נטו	69,874	17,388	23,960	3,278	1,359	–	115,859
אשראי לממשלות	81	1,725	29	–	–	–	1,835
השקעות בחברות כלולות	9	2	–	–	–	1,657	1,668
בניינים וציוד	–	–	–	–	–	2,696	2,696
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	–	–	–	–	–	142	142
נכסים בגין מכשירים נגזרים	2,536	191	459	397	94	403	4,080
נכסים אחרים	1,619	86	1,011	1	433	127	3,277
נכסים המוחזקים למכירה	–	–	3,428[2]	114	604	58[2]	4,204
סך-כל הנכסים	**112,798**	**25,032**	**47,976**	**4,769**	**3,984**	**5,948**	**200,507**
התחייבויות							
פקדונות הציבור	85,467	10,797	40,216	8,321	4,127	–	148,928
פקדונות מבנקים	1,998	267	1,496	172	280	–	4,213
פקדונות הממשלה	241	114	617	–	–	–	972
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	–	–	3,644	–	–	–	3,644
כתבי התחייבות נדחים	3,016	8,648	–	–	–	–	11,664
התחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים	2,996	423	409	546	122	402	4,898
התחייבויות אחרות	8,729	143	583	28	90	146	9,719
התחייבויות המוחזקות למכירה	–	–	3,191	114	626	–	3,931
סך-כל ההתחייבויות	**102,447**	**20,392**	**50,156**	**9,181**	**5,245**	**548**	**187,969**
הפרש	10,351	4,640	(2,180)	(4,412)	(1,261)	5,400	12,538
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(7,200)	(3,420)	5,209	4,347	1,064	–	–
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	263	–	(196)	(75)	8	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	(37)	–	24	36	(23)	–	–
סך-הכל כללי	**3,377**	**1,220**	**2,857**	**(104)**	**(212)**	**5,400**	**12,538**
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	321	–	(210)	(121)	10	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	(416)	–	533	(89)	(28)	–	–

הערות:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) סווג מחדש – מיון בין מגזרי הצמדה.

17. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

הבנק

	31 בדצמבר 2014						
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[1]				
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר	יורו	מטבעות אחרים	פריטים שאינם כספיים	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים						
נכסים							
מזומנים ופקדונות בבנקים	21,224	29	3,472	377	164	–	25,266
ניירות ערך	12,588	3,342	3,092	911	115	843	20,891
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	466	–	–	–	–	–	466
אשראי לציבור, נטו	54,085	12,880	6,808	2,330	839	–	76,942
אשראי לממשלה	149	1,361	–	–	–	–	1,510
השקעות בחברות מוחזקות	805	124	–	–	–	6,913	7,842
בניינים וציוד	–	–	–	–	–	1,767	1,767
נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,935	111	2,094	109	55	79	4,383
נכסים אחרים	1,428	4	15	6	506	38	1,997
נכסים המוחזקים למכירה	–	–	–	–	–	2	2
סך-כל הנכסים	**92,680**	**17,851**	**15,481**	**3,733**	**1,679**	**9,642**	**141,066**
התחייבויות							
פקדונות הציבור	70,618	9,415	20,592	7,112	3,243	–	110,980
פקדונות מבנקים	2,334	290	679	164	6	–	3,473
פקדונות הממשלה	44	104	–	–	–	–	148
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	327	3,075	–	–	–	–	3,402
התחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים	2,213	150	1,528	237	26	76	4,230
התחייבויות אחרות	5,184	84	166	18	43	95	5,590
סך-כל ההתחייבויות	**80,720**	**13,118**	**22,965**	**7,531**	**3,318**	**171**	**127,823**
הפרש	11,960	4,733	(7,484)	(3,798)	(1,639)	9,471	13,243
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(11,860)	(1,111)	7,888	3,768	1,315	–	–
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	81	–	(140)	14	45	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	55	–	(39)	(17)	1	–	–
סך-הכל כללי	**236**	**3,622**	**225**	**(33)**	**(278)**	**9,471**	**13,243**
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב היוון)	124	–	(201)	14	63	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב היוון)	(310)	–	314	(9)	5	–	–

הערה:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

17. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

הבנק (המשך)

	31 בדצמבר 2013						
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[1]				
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר	יורו	מטבעות אחרים	פריטים שאינם כספיים	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים						
נכסים							
מזומנים ופקדונות בבנקים	15,873	104	3,557	386	276	–	20,196
ניירות ערך	16,718	3,426	2,074	354	34	6	22,612
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	102	–	–	–	–	–	102
אשראי לציבור, נטו	51,149	14,613	8,150	2,954	1,191	–	78,057
אשראי לממשלה	81	1,725	–	–	–	–	1,806
השקעות בחברות מוחזקות	867	171	–	–	–	7,968	9,006
בניינים וציוד	–	–	–	–	–	1,957	1,957
נכסים בגין מכשירים נגזרים	2,534	184	408	396	92	398	4,012
נכסים אחרים	1,262	5	4	1	430	22	1,724
נכסים המוחזקים למכירה	–	–	–	–	–	8	8
סך-כל הנכסים	**88,586**	**20,228**	**14,193**	**4,091**	**2,023**	**10,359**	**139,480**
התחייבויות							
פקדונות הציבור	70,442	12,128	17,408	7,620	3,580	–	111,178
פקדונות מבנקים	1,000	468	420	180	269	–	2,337
פקדונות הממשלה	102	114	–	–	–	–	216
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	326	3,300	–	–	–	–	3,626
התחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים	2,988	328	355	528	95	397	4,691
התחייבויות אחרות	4,722	93	208	17	69	90	5,199
סך-כל ההתחייבויות	**79,580**	**16,431**	**18,391**	**8,345**	**4,013**	**487**	**127,247**
הפרש	9,006	3,797	(4,198)	(4,254)	(1,990)	9,872	12,233
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(6,468)	(3,894)	4,546	4,159	1,657	–	–
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	239	–	(180)	(67)	8	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	(36)	–	24	35	(23)	–	–
סך-הכל כללי	**2,741**	**(97)**	**192**	**(127)**	**(348)**	**9,872**	**12,233**
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב היוון)	295	–	(184)	(121)	10	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב היוון)	(416)	–	531	(87)	(28)	–	–

הערה:
(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

18. נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפרעון[5]

המאוחד - במיליוני שקלים חדשים

א. תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים ליום 31 בדצמבר 2014

	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים	מעל שנתיים עד שלוש שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):					
נכסים[10]	51,601	11,771	18,175	13,375	10,132
התחייבויות	73,128	10,797	18,236	6,067	4,276
הפרש	**(21,527)**	**974**	**(61)**	**7,308**	**5,856**
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(5,309)	(2,803)	(5,436)	(590)	305
אופציות(במונחי נכס בסיס)	(57)	7	–	(2)	–
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(26,893)	(1,822)	(5,497)	6,716	6,161
מטבע חוץ:[9]					
נכסים[11]	12,902	5,978	12,062	5,640	6,101
התחייבויות	47,517	7,392	9,907	2,391	2,404
הפרש	**(34,615)**	**(1,414)**	**2,155**	**3,249**	**3,697**
מזה: הפרש – בדולר	(30,460)	(109)	3,529	2,902	3,093
מזה: הפרש – בגין פעילות חוץ	(19,456)	1,665	5,423	2,496	2,508
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	5,309	2,803	5,436	590	(305)
אופציות(במונחי נכס בסיס)	57	(7)	–	2	–
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(29,249)	1,382	7,591	3,841	3,392
סך-הכל					
נכסים[1]	64,510	17,756	30,246	19,015	16,233
התחייבויות[2]	120,650	18,191	28,143	8,458	6,680
הפרש	**(56,140)**	**(435)**	**2,103**	**10,557**	**9,553**
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	–	–	–	–	–
אופציות(במונחי נכס בסיס)	–	–	–	–	–
[1] מזה: אשראי לציבור	27,415	15,249	21,319	15,025	11,726
[2] מזה: פקדונות לציבור	106,007	14,522	23,644	4,935	2,221
ב. יתרה מאזנית ליום 31 בדצמבר 2013					
סך-הכל					
נכסים[3]	53,800	21,073	27,250	21,013	15,288
התחייבויות[4]	108,471	21,626	29,779	9,439	5,267
הפרש	**(54,671)**	**(553)**	**(2,529)**	**11,574**	**10,021**
[3] מזה: אשראי לציבור	25,769	17,807	18,672	14,767	10,112
[4] מזה: פקדונות לציבור	96,451	18,496	25,249	5,575	2,153

הערות:

(5) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

(6) כפי שנכלל בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

(7) כולל נכסים בסך של 710 מיליון ש"ח (2013: 1,212 מיליון ש"ח), שזמן פרעונם עבר.

(8) לא כולל מט"י צמוד למטבע חוץ.

(9) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(10) כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך של 4,793 מיליון ש"ח (2013: 4,872 מיליון ש"ח) וסך של 1,003 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2013: 1,143 מיליון ש"ח).

(11) כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך של 408 מיליון ש"ח (2013: 160 מיליון ש"ח) וסך של 76 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2013: 260 מיליון ש"ח).

							יתרה מאזנית[6]		
מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל עשרים שנים	סך-כל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פרעון[7]	סך-הכל	שיעור תשואה חוזי באחוזים[9]
7,703	6,841	20,960	11,034	1,889	153,481	1,475	141,498	2.66
2,069	1,601	6,480	876	150	123,680	24	120,530	0.78
5,634	**5,240**	**14,480**	**10,158**	**1,739**	**29,801**	**1,451**	**20,968**	**1.88**
1,417	(310)	(1,124)	(90)	–	(13,940)	–	(14,294)	–
–	–	–	–	–	(52)	–	(66)	–
7,051	4,930	13,356	10,068	1,739	15,809	1,451	6,608	–
4,086	3,648	9,032	4,798	2,125	66,372	1,467	60,735	2.00
1,585	814	1,122	34	–	73,166	208	72,542	0.26
2,501	**2,834**	**7,910**	**4,764**	**2,125**	**(6,794)**	**1,259**	**(11,807)**	**1.74**
2,175	2,574	6,897	4,721	2,125	(2,553)	1,120	(7,260)	–
1,825	2,047	5,478	4,722	2,125	8,833	788	4,221	–
(1,417)	310	1,124	90	–	13,940	–	14,294	–
–	–	–	–	–	52	–	66	–
1,084	3,144	9,034	4,854	2,125	7,198	1,259	2,553	–
11,789	10,489	29,992	15,832	4,014	219,876	7,631	206,946	2.46
3,654	2,415	7,602	910	150	196,853	458	193,305	0.58
8,135	**8,074**	**22,390**	**14,922**	**3,864**	**23,023**	**7,173**	**13,641**	**1.88**
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
8,354	6,479	14,410	10,241	1,639	131,857	1,854	120,123	3.72
982	740	428	144	–	153,623	–	152,903	0.31
12,261	10,044	32,408	17,463	4,279	214,879	9,867	200,507	2.93
4,662	2,859	8,831	1,025	153	192,112	681	187,969	1.08
7,599	**7,185**	**23,577**	**16,438**	**4,126**	**22,767**	**9,186**	**12,538**	**1.85**
8,043	6,511	13,729	10,849	1,693	127,952	2,817	115,859	4.26
621	532	450	134	–	149,661	–	148,928	0.60

18. נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפרעון[5] (המשך)

הבנק – במיליוני שקלים חדשים

א. תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים ליום 31 בדצמבר 2014

	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים	מעל שנתיים עד שלוש שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):					
נכסים[10]	42,040	7,313	12,903	9,815	7,591
התחייבויות	57,638	8,073	12,720	4,874	3,875
הפרש	**(15,598)**	**(760)**	**183**	**4,941**	**3,716**
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(4,196)	(2,532)	(5,259)	(585)	310
אופציות(במונחי נכס בסיס)	(57)	7	–	(2)	–
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(19,851)	(3,285)	(5,076)	4,354	4,026
מטבע חוץ:[8]					
נכסים[11]	7,661	2,924	3,693	1,200	1,308
התחייבויות	20,382	5,809	6,343	474	156
הפרש	**(12,721)**	**(2,885)**	**(2,650)**	**726**	**1,152**
מזה: הפרש – בדולר	(8,090)	(1,518)	(1,056)	501	752
מזה: הפרש – בגין פעילות חוץ	621	84	509	416	268
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	4,196	2,532	5,259	585	(310)
אופציות(במונחי נכס בסיס)	57	(7)	–	2	–
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(8,468)	(360)	2,609	1,313	842
סך–הכל					
נכסים[1]	49,701	10,237	16,596	11,015	8,899
התחייבויות[2]	78,020	13,882	19,063	5,348	4,031
הפרש	**(28,319)**	**(3,645)**	**(2,467)**	**5,667**	**4,868**
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	–	–	–	–	–
אופציות(במונחי נכס בסיס)	–	–	–	–	–
[1] מזה: אשראי לציבור	21,176	9,086	10,349	8,959	6,546
[2] מזה: פקדונות לציבור	71,812	12,389	16,868	4,140	3,082
ב. יתרה מאזנית ליום 31 בדצמבר 2013					
סך–הכל					
נכסים[3]	40,414	14,788	14,783	12,921	9,387
התחייבויות[4]	70,531	17,743	19,158	6,697	3,919
הפרש	**(30,117)**	**(2,955)**	**(4,375)**	**6,224**	**5,468**
[3] מזה: אשראי לציבור	19,270	12,597	9,441	9,442	6,059
[4] מזה: פקדונות לציבור	66,225	16,175	16,846	5,006	3,015

הערות:

(5) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

(6) כפי שנכלל בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה",לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

(7) כולל נכסים בסך של 627 מיליון ש"ח (2013: 1,083 מיליון ש"ח), שזמן פרעונם עבר.

(8) לא כולל מט"י צמוד למטבע חוץ.

(9) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(10) כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך של 2,936 מיליון ש"ח (2013: 3,157 מיליון ש"ח) וסך של 816 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2013: 972 מיליון ש"ח).

(11) כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך של 371 מיליון ש"ח (2013: 135 מיליון ש"ח) וסך של 75 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2013: 254 מיליון ש"ח).

		יתרה מאזנית[6]							
מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל עשרים שנים	סך כל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פרעון[7]	סך–הכל	שיעור תשואה חוזי באחוזים[9]
5,618	5,502	17,736	9,495	1,611	119,624	1,700	110,838	2.32
1,738	1,404	5,786	641	84	96,833	24	94,046	0.80
3,880	**4,098**	**11,950**	**8,854**	**1,527**	**22,791**	**1,676**	**16,792**	**1.51**
1,422	(276)	(1,052)	(90)	–	(12,258)	–	(12,617)	–
–	–	–	–	–	(52)	–	(66)	–
5,302	3,822	10,898	8,764	1,527	10,481	1,676	4,109	–
872	743	2,548	56	–	21,005	485	20,585	2.03
220	97	167	23	–	33,671	15	33,605	0.26
652	**646**	**2,381**	**33**	**–**	**(12,666)**	**470**	**(13,020)**	**1.77**
351	391	1,380	(4)	–	(7,293)	153	(7,574)	–
234	190	–	–	–	2,322	257	2,509	–
(1,422)	276	1,052	90	–	12,258	–	12,617	–
–	–	–	–	–	52	–	66	–
(770)	922	3,433	123	–	(356)	470	(337)	–
6,490	6,245	20,284	9,551	1,611	140,629	11,828	141,066	2.27
1,958	1,501	5,953	664	84	130,504	211	127,823	0.66
4,532	**4,744**	**14,331**	**8,887**	**1,527**	**10,125**	**11,617**	**13,243**	**1.61**
–	–	–	–	–	–	–	–	**–**
–	–	–	–	–	–	–	–	–
4,915	3,698	9,975	8,258	1,365	84,327	1,454	76,942	3.36
1,203	853	2,029	73	–	112,449	–	110,980	0.61
7,295	5,777	23,166	10,500	1,644	140,675	13,414	139,480	2.92
2,959	1,617	6,966	739	98	130,427	524	127,247	1.03
4,336	**4,160**	**16,200**	**9,761**	**1,546**	**10,248**	**12,890**	**12,233**	**1.89**
5,131	3,909	10,225	8,938	1,419	86,431	2,322	78,057	3.95
2,243	897	2,556	104	–	113,067	–	111,178	0.95

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

	המאוחד		הבנק		המאוחד		הבנק	
	יתרה[1]	הפרשה[2]	יתרה[1]	הפרשה[2]	יתרה[1]	הפרשה[2]	יתרה[1]	הפרשה[2]
	31 בדצמבר 2014[4]				31 בדצמבר 2013[4]			
	במיליוני שקלים חדשים							
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:								
אשראי תעודות	1,242	10	691	9	1,146	12	629	11
ערבויות להבטחת אשראי	2,324	29	1,401	25	2,675	33	1,781	28
ערבויות לרוכשי דירות	4,918	7	3,998	5	5,181	9	4,088	8
ערבויות והתחייבויות אחרות	4,639	29	4,006	26	4,295	42	3,654	41
מסגרות לפעולות במכשירים נגזרים שלא נוצלו	1,164	–	1,095	–	1,356	–	1,305	–
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	17,436	22	4,406	2	16,831	24	4,345	5
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	7,919	26	6,808	23	7,647	19	6,674	16
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן[3]	19,728	43	12,325	41	15,353	40	9,444	40
התחייבות להוצאת ערבויות	3,248	4	2,502	4	2,782	5	1,991	4

הערות:

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה.

(3) כולל מחויבות למתן אשראי שניתנה ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 451 "נהלים למתן הלוואות לדיור".

(4) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה – ראו ביאור 8א.

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה[1] לסוף השנה

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה:[2]				
מטבע ישראלי לא צמוד	1,425	1,730	1,425	1,730
מטבע ישראלי צמוד למדד	778	957	752	927
מטבע חוץ	175	464	175	464
סך-הכל	**2,378**	**3,151**	**2,352**	**3,121**

הערות:

(1) אשראים ופקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי (או הפקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).

(2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 8 מיליון ש"ח (2013: 8 מיליון ש"ח), לא נכלל בלוח זה.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

תזרימים בגין עמלות גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת הגביה – מאוחד

	31 בדצמבר 2014						2013
	עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 20 שנים	סך-הכל	סך-הכל
במגזר השקלי הלא צמוד								
תזרימים חוזיים עתידיים	–	1	1	2	4	–	8	10
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים	–	1	1	2	4	–	8	10
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים[1]	–	1	1	2	2	–	6	8
במגזר הצמוד למדד								
תזרימים חוזיים עתידיים	6	12	11	12	3	–	44	58
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים	6	10	8	7	1	–	32	40
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים[2]	6	10	8	7	1	–	32	38
במגזר מטבע חוץ								
תזרימים חוזיים עתידיים	1	–	–	–	–	–	1	2
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים	1	–	–	–	–	–	1	2
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים[3]	1	–	–	–	–	–	1	2

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

	31 בדצמבר	
	2014	2013
הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה	2	2
הלוואות עומדות	3	4

הערות:

(1) ההיוון בוצע לפי שיעור משוקלל 2.66% (2013: 4.09%).

(2) ההיוון בוצע לפי שיעור משוקלל 0.56% (2013: 0.91%).

(3) ההיוון בוצע לפי שיעור משוקלל 0.29% (2013: 0.27%).

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

	מאוחד		בנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
1. חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות לתשלום בשנים הבאות:				
שנה ראשונה	119	115	58	57
שנה שניה	105	106	50	52
שנה שלישית	95	87	45	38
שנה רביעית	84	70	38	34
שנה חמישית	57	62	24	30
שנה שישית ואילך	297	312	113	134
סך-הכל	**757**	**752**	**328**	**345**
2. התקשרויות לרכישת בניינים וציוד	106	41	57	25
3. התחייבויות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות וקרנות הון סיכון	293	308	–	–

4. הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט הנמנים עם החברים במסלקת מעו"ף בע"מ, אחראים ביחד עם חברי מסלקת המעו"ף כלפי המסלקה, לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה. לצורך כך הקימה מסלקת מעו"ף קרן סיכונים. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכם בסך של כ-20 מיליון ש"ח שהם 1.12% מסך קרן הסיכונים באותו מועד. חלקו של בנק מרכנתיל דיסקונט בקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכם בסך של כ-6 מיליון ש"ח, שהם 0.4% מסך קרן הסיכונים באותו מועד. שני הבנקים נדרשו להעמיד לטובת מסלקת מעו"ף בטוחות (איגרות חוב ממשלתיות) בסכום שיבטיח את חבותם האפשרית בגין חלקם בקרן הסיכונים כאמור וסכום נוסף הנגזר מהיקף פעילות כל אחד מהבנקים בתחום זה (ראו ביאור 15 ה'). כמו כן התחייב כל אחד מהבנקים כלפי מסלקת מעו"ף לשלם כל חיוב כספי העשוי לנבוע מפעילותו ומפעילות לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלקה.

5. בהתאם לתקנון הבורסה וחוקי העזר של מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב, החברים מחוייבים כלפי המסלקה לכסות כל סכום הנובע מהתחייבויותיהם עבור עצמם או עבור לקוחותיהם וכן עבור חברי בורסה אחרים שאינם חברי מסלקה ולקוחותיהם, בגין עסקאות שבוצעו באמצעות המסלקה. כן אחראי כל חבר לחלקו בקרן הסיכונים, שהוקמה לצורך כך, לפי יחס מחזורי הסליקה של החברים. להבטחת התחייבויותיהם כלפי המסלקה שעבדו הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט את זכויותיהם בחשבונות המתנהלים במסלקה (בהם מופקדים ניירות ערך) ובבנק אחר (בהם מופקדים מזומנים). (ראו ביאור 15 ח').

6. א) הבנק התחייב לשפות את חברת הבת תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ (לשעבר תכלית דיסקונט – ניהול תיקים בע"מ; ולפני כן: תכלית בית השקעות בע"מ; להלן: "תפנית") בגין תביעות שיוגשו נגדה בגין אחריותה בכתב ערבות כחלף ביטוח לפי תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), תש"ס-2000. כתב הערבות הינו מעבר לביטוח אחריות מקצועית שרכשה תפנית, עם כיסוי של עד 20 מיליון ש"ח. בעקבות מיזוג מרכנתיל שוקי הון בע"מ לתוך תפנית, הורחב כתב הערבות לכלול גם חבות שתצמח מאחריותה המקצועית של מרכנתיל שוקי הון בע"מ טרם המיזוג. כתב הערבות ניתן לסילוק כל סכום, עד לסך של 14.5 מיליון ש"ח, צמוד למדד חודש נובמבר 1998, שישולם או שעשוי להשתלם על ידי תפנית ו/או עובדיה ומנהליה (להלן: "החייב") בקשר עם חבות הצומחת מאחריותו המקצועית של החייב כלפי לקוח של תפנית, בהתאם לתנאי כתב הערבות. הערבות בתוקף עד ליום 15 במאי 2015 ועד בכלל.

ב) תפנית התחייבה כלפי תכלית דולר עולמי בע"מ, חברה בה החזיקה תפנית 20%, וכלפי סינרגטיקה בע"מ, שהחזיקה כ-80% מתכלית דולר עולמי בע"מ, להעביר לתכלית דולר עולמי בע"מ, שהינה חברה המנפיקה תעודות סל, כספים בסכום שלא יעלה במצטבר על 1 מיליון דולר, לשם כיסוי הוצאות התפעול השוטף שלה ולקיום התחייבויותיה כלפי מחזיקי תעודות ההתחייבות שהנפיקה. להבטחת התחייבותה זו של תפנית ניתן לה שיפוי על ידי הבנק. שיפוי דומה מהבנק, בסכום זהה, נתן הבנק גם בקשר עם תכלית תעודות סל בע"מ. השיפויים שנתן הבנק כאמור פקעו עם השלמת העסקה למכירת פעילות תעודות הסל (ראו ס.ק. 19 להלן), שלאחריה הבנק אינו מחזיק עוד (בעקיפין) אמצעי שליטה בחברות תכלית דולר עולמי בע"מ ו-תכלית תעודות סל בע"מ.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

כן יצוין, בכל הנוגע להתחייבות תפנית כלפי תכלית דולר עולמי בע"מ וסינרגטיקה בע"מ, כמפורט לעיל בס"ק זה, כי במסגרת העסקה למכירת פעילות תעודות הסל, נחתם על ידי הצדדים כתב המחאה לפיו כל ההתחייבויות והזכויות הנובעות מפעילות תעודות הסל הומחו באופן בלתי חוזר לסינרגטיקה בע"מ, תוך התייחסות ספציפית לכך שסינרגטיקה בע"מ מתחייבת כלפי תפנית בהתחייבות ההשקעה שנתנה תפנית לשתי חברות תעודות הסל (כולל תכלית דולר עולמי בע"מ). נכון להיום, כל עוד לא בוטלה ההתחייבות של תפנית מול חברות תעודות הסל, סינרגטיקה בע"מ מחויבת לשפות את תפנית במקרה של מימוש ההתחייבות האמורה לעיל.

7. חברות מאוחדות של הבנק עוסקות במתן מכלול שירותי נאמנות ומשמשות, בין היתר, כנאמנות לאיגרות חוב מסויימות שהונפקו לציבור על פי תשקיף והנסחרות בבורסה.

8. א) בנוסח הקודם של תקנון הבנק, אשר תוקן בחודש מרס 2002, נקבע כי, הבנק ישפה את מי שמכהן או כיהן כנציג הבנק או על פי בקשתו כדירקטור בחברה אחרת שלבנק עניין בה, על ההוצאות שהיו לו בקשר להליך משפטי שהוגש נגדו בקשר לפעולה או למחדל במילוי תפקידו כדירקטור באותה חברה אחרת, ועל סכום שחוייב לשלם על-פי פסק דין שניתן באותו הליך משפטי, לרבות על-פי הסדר פשרה שהבנק הסכים לו, אלא אם הרשות השיפוטית באותו הליך מצאה שפעולותיו או מחדליו כאמור נעשו שלא בתום לב. הבנק רשאי להוציא כתב שיפוי לכל דירקטור בחברה אחרת כאמור, לרבות לדירקטור של הבנק המכהן כדירקטור בחברה האחרת, בתנאים ובנוסח שאושרו על-ידי הדירקטוריון. בהתאם לכך הוציא הבנק בשעתו כתבי שיפוי, בלתי מוגבלים בסכום, לדירקטורים המכהנים או שכיהנו לבקשת הבנק בחברות אחרות המוחזקות על ידי הבנק במישרין ובעקיפין (ראו להלן).

ב) בתקנון הבנק נקבע כי, כל עובד או פקיד של הבנק שאינו נושא משרה בבנק, ישופה מתוך כספי הבנק בעד כל אחריות שנתחייב בה בתור עובד או פקיד של הבנק בהתגוננו בכל משא ומתן משפטי, בין אזרחי ובין פלילי, שבו ניתן פסק דין לטובתו או שבו זוכה, והבנק רשאי לשפותו על כל חבות כספית שהוטלה עליו לטובת אדם אחר בשל פעולה שעשה בתוקף היותו עובד או פקיד של הבנק.

ג) תקנות ההתאגדות של חברות מאוחדות מסויימות מאפשרות שיפוי של נושאי משרה בתנאים מסויימים, בכפוף להוראות הדין. שיפויים כאמור ניתנו במקרים מסויימים באותן חברות.

ד) דיסקונט מנפיקים בע"מ ("מנפיקים"), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק, נתנה בחודש ספטמבר 2006 שיפוי לדירקטורים ולמנכ"ל שלה, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם תשקיף מדף להנפקה ורישום למסחר של כתבי התחייבות נדחים, מחודש ספטמבר 2006, וזאת בתנאים המפורטים בנוסח כתב השיפוי. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים והמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מן ההנפקה ובכל מקרה לא יותר מ-1.5 מיליארד ש"ח. בחודש ספטמבר 2007 אישרה דיסקונט מנפיקים בע"מ מתן שיפוי זהה למנכ"ל החברה, שמונתה לאחר פרסום תשקיף המדף, בקשר עם דוחות הצעת מדף שפורסמו, לאחר מועד ההחלטה, על פי תשקיף המדף האמור.

ה) מנפיקים נתנה בחודש פברואר 2008 שיפוי לדירקטורים ולמנכ"ל שלה, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם תשקיף מדף להנפקה ורישום למסחר של כתבי התחייבות נדחים, מחודש פברואר 2008, וזאת בתנאים המפורטים בנוסח כתב השיפוי. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים והמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מן ההנפקה ובכל מקרה לא יותר מ-2 מיליארד ש"ח.

ו) מנפיקים נתנה בחודש פברואר 2009 שיפוי לדירקטורים ולמנכ"ל שלה, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם הנפקת שטרי הון נדחים בהתאם לתיקון לתשקיף המדף מיום 24 בדצמבר 2008, וזאת בתנאים המפורטים בכתב השיפוי. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים והמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מן ההנפקה ובכל מקרה לא יותר מ-3 מיליארד ש"ח.

ז) דירקטוריון הבנק אישר מתן כתב שיפוי, על ידי מנפיקים, לדירקטורים ולמנכ"ל מנפיקים, בקשר עם תשקיף מדף מיום 18 ביוני 2010 ודוחות הצעת מדף שהתפרסמו על פיו. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר יינתן לכל הדירקטורים ולמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מההנפקות ובכל מקרה לא יותר מ-2 מיליארד ש"ח.

ח) ביום 31 באוקטובר 2012, נתנה מנפיקים שיפוי לדירקטורים, למנכ"ל ולחשב החברה, בקשר עם תשקיף מדף להודעה על קבלת התחייבות במסגרת מיזוג מיום 31 במאי 2012 בין בדמ"ש הנפקות בע"מ לבין מנפיקים ("תשקיף המיזוג"), בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם תשקיף המיזוג והמיזוג על כל הנובע מהם ו/או הקשור בהם, במישרין או בעקיפין, ובלבד שבכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל מקבלי השיפוי במצטבר על סך של 200 מיליון ש"ח. בגין השיפויים שנתנה מנפיקים לנושאי המשרה במנפיקים, בגין פרסום התשקיפים כמפורט בסעיפים ד' עד ח' לעיל, נתן הבנק שיפויים למנפיקים.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ט) בחודש אפריל 2013 החליט דירקטוריון הבנק על מתן התחייבות כללית לשיפוי שתינתן על ידי הבנק לנושאי משרה במנפיקים. נוסח ההתחייבות לשיפוי יתבסס על נוסח כתב השיפוי שאושר על ידי הבנק עבור נושאי משרה בבנק ובחברות הבת, הכולל מגבלה לעניין תקרת השיפוי.

י) בד בבד עם אישור ההתקשרות בהסכם למכירת הפעילות בתחום ניהול קופות הגמל, החליט הבנק לתת התחייבות לשיפוי דיסקונט גמל בע"מ ונושאי משרה בה, בתנאים ובנסיבות בהם רשאי הבנק לשפותם בהתאם להוראות חוק החברות, וזאת בהתייחס לפעילותם כנושאי משרה בחברה בכל הקשור באישור הסכם המכר וביצוע המכירה על פיו, לרבות כל חבות כספית, הוצאות, התייעצות עם עורכי דין ומומחים אחרים, ככל שיידרש, והוצאות התדיינות סבירות, ובלבד שהסכום המצטבר שיידרש הבנק לשלם לא יעלה על התמורה שתתקבל על פי הסכם המכר ומימוש השיפוי לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש של הבנק על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 311, והכל בתנאים המפורטים בנוסח כתב השיפוי.

יא) **ביטוח אחריות נושאי משרה.** על סדר יומה של אסיפה כללית שזומנה ליום 31 במרס 2015, הונחה הצעה לאשר את התקשרות הבנק לרכישת פוליסה לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים, לרבות המנהלת הכללית והמבקר הפנימי, אשר מכהנים כיום ואשר כיהנו בעבר ו/או יכהנו בבנק, ובחברות שהבנק מחזיק בהן, במישרין או בעקיפין, 50% או יותר בהון או בזכויות ההצבעה, וכן נושאי משרה שמונו או ימונו על ידי הבנק לכהן בחברה בה הבנק מחזיק פחות מ-50% בהון או בזכויות ההצבעה. הפוליסה הינה לתקופה המתחילה ביום 1 באוקטובר 2014 ומסתיימת ביום 1 באפריל 2016 וגבולות האחריות לפיה יהיו 150 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופה. הפרמיה השנתית שתשולם בגין קבוצת הבנק עבור הפוליסה, לא תעלה על סך של 479 אלף דולר. חלקו של הבנק (ללא חברות הבת) בפרמיה האמורה, לא יעלה על סך של 343 אלף דולר על בסיס שנתי. במקרה של תביעות נגד מי מנושאי המשרה לא תחול כל השתתפות עצמית של נושאי המשרה עצמם. הבנק ישא בהשתתפות של 50 אלף דולר לאירוע.

ביום 25 באפריל 2013 אישרה אסיפה מיוחדת את התקשרות הבנק בפוליסה לביטוח אחריות נושאי משרה בבנק ובחברות שהבנק מחזיק בהן, במישרין או בעקיפין, 50% או יותר בהון או בזכויות ההצבעה, לתקופה שהתחילה ביום 1 באפריל 2013 והסתיימה ביום 30 בספטמבר 2014. פרטי הפוליסה הם כמתואר לעיל, בשינויים הבאים: פרמיה שנתית – 490 אלף דולר, חלקו של הבנק – 350 אלף דולר, השתתפות הבנק במקרה של תביעה נגד מי מנושאי המשרה – 50 אלף דולר.

יב) **פטור מראש והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק.** ביום 26 ביוני 2007, החליטה אסיפה כללית מיוחדת של הבנק לאשר מתן פטור מראש מאחריות לדירקטורים ולנושאי המשרה האחרים בבנק וכן למי שהיו דירקטורים ונושאי משרה בבנק (על פי רשימה שמית), מאחריותם בשל נזק שנגרם לבנק עקב הפרת חובת זהירות כלפיו, למעט עקב הפרת חובת הזהירות בחלוקה, והכל בכפוף לסייגים שפורטו בהחלטה, הנובעים מהוראות תקנון הבנק בדבר פטור אחריות.

האסיפה הכללית המיוחדת האמורה החליטה לאשר גם מתן התחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק ודירקטורים ונושאי משרה שכיהנו בבנק (על פי רשימה שמית), בגין חבות כספית שתוטל עליהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, ובלבד שסכום השיפויים שיינתנו לנושאי המשרה בבנק ולנושאי המשרה בחברות בנות לא יעלה, במצטבר, על 10% מההון העצמי של הבנק, לפי המשתקף בדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל, וכי מימוש השיפוי לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין. השיפוי יינתן בשל כל פעולה שעשו בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי בתוקף היותם דירקטורים ונושאי משרה בבנק, והוא מותלה גם בקיומם של תנאים נוספים כמקובל בכתבי שיפוי.

השיפוי האמור יינתן רק אם החבות הכספית ו/או ההוצאות לא יכוסו על ידי צד ג', לרבות חברת ביטוח.

במקביל לקבלת ההחלטות האמורות החליטה האסיפה הכללית המיוחדת לאשר תיקון הוראות מסויימות בתקנון הבנק, בקשר עם מתן פטור ושיפוי לדירקטורים ונושאי משרה אחרים.

כמו כן, האסיפה הכללית המיוחדת האמורה החליטה לאשר מתן התחייבות לשיפוי לדירקטורים ולנושאי המשרה האחרים המכהנים בבנק במועד החלטה זו (כמפורט ברשימה אשר צורפה להודעה על זימון האסיפה), בגין חבות כספית שתוטל עליהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, והכל בקשר עם מהלך לגיוס הון ראשוני שהבנק ביצע בחודשים דצמבר 2006 ומאי 2007. ההתחייבות לשיפוי מוגבלת לסכום של סך הגיוס (1 מיליארד ש"ח), ובלבד שבכל מקרה:

1) מימוש השיפוי לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראות ניהול בנקאי תקין;

2) מימוש השיפוי לא יפגע ביחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב), בשיעור של 6.5% לפחות, בכל עת.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ביום 12 ביולי 2009 אישר דירקטוריון הבנק (לאחר אישור של ועדת הביקורת מיום 28 ביוני 2009) מתן שיפוי ופטור לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים שהתמנו לאחר יוני 2007 (המועד בו אישרה האסיפה הכללית של הבנק שיפוי ופטור לנושאי משרה המכהנים ולאלו שכיהנו בעבר) ולדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בעתיד, למעט בעלי שליטה שלגביהם תידרש החלטה ספציפית. במסגרת זו אושרו תיקונים מסויימים לנוסח כתב השיפוי אשר יחול גם על דירקטורים ונושאי משרה שאושר להם כתב שיפוי בחודש יוני 2007. ביום 27 באוגוסט 2009 אישרה האסיפה הכללית את ההחלטה האמורה.

יג) ביום 21 במרס 2012 אישרה האסיפה הכללית של הבנק שינוי הסעיפים שעניינם פטור, שיפוי וביטוח בתקנון הבנק וזאת בעקבות חקיקת חוק ייעול אמצעי אכיפה ברשות ניירות ערך.

בעקבות תיקון תקנון הבנק, תוקנה החלטת ההתחייבות לשיפוי שניתנה לנושאי משרה בבנק, על מנת להוסיף התחייבות לשיפוי בגין הוצאות המותרות לשיפוי על פי דין במסגרת הליכי אכיפה מנהליים.

יד) על פי התקנון הקיים, הבנק רשאי לתת התחייבות מראש לשפות כל אדם, לרבות נושא משרה בבנק, המכהן כנציג או שכיהן כנציג הבנק, או על פי בקשתו, כדירקטור בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה. בהתאם להחלטת מדיניות בנושא שיפוי לנושאי משרה בחברות הבת בקבוצת דיסקונט, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009, ניתנה על ידי הבנק התחייבות לשיפוי לנושאי משרה המכהנים בחברות דיסקונט נאמנות, תפנית, דש"ה ודש"ה חיתום, בתנאים מקבילים לתנאים שניתנו לנושאי משרה בבנק, לפיהם נקבע, בין היתר, כי ההתחייבות לשיפוי לא תעלה על 10% מההון הפיקוחי של הבנק.

טו) **פטור והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה בבנק מרכנתיל דיסקונט.** ביום 29 בנובמבר 2009 אישרה האסיפה הכללית של בנק מרכנתיל דיסקונט מתן התחייבות לשיפוי ופטור לדירקטורים ונושאי משרה אחרים, בבנק מרכנתיל דיסקונט ומתן התחייבות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברות בת מסויימות שלו, שכיהנו בבנק מרכנתיל דיסקונט ובאותן חברות החל משנת 2002 ואילך. ההתחייבות לשיפוי והפטור האמורים הוענקו בהתאם לעקרונות ומגבלות קבוצתיים, שאישר דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009. בעקבות תיקון תקנון בנק מרכנתיל דיסקונט, כמתואר לעיל, אישרה האסיפה כללית של בנק זה, ביום 31 באוקטובר 2012 וביום 24 במרץ 2013, תיקונים בסעיפי ההתחייבות לשיפוי שניתנה לנושאי המשרה בו, כאמור לעיל, על מנת להוסיף שיפוי בגין הליכי אכיפה מנהליים על פי דינים שונים, כמפורט בתקנון, הניתנים לשיפוי על פי דין.

טז) **פטור והתחייבות לשיפוי בכאל ובדיינרס.** בחודש אוגוסט 2011 אישרו האסיפות הכלליות של כאל ושל דיינרס, בהתאמה, מתן התחייבות לשיפוי ופטור לדירקטורים ונושאי משרה, שכיהנו בכאל ובדיינרס, בהתאמה, החל משנת 2011. ההתחייבות לשיפוי והפטור האמורים הוענקו בהתאם לעקרונות ומגבלות קבוצתיים, שאישר דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009.

יז) **שיפוי לנושאי משרה בדש"ה.** בחודש אפריל 2013 אישר דירקטוריון הבנק מתן התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בדש"ה, כפי שיכהנו בה מעת לעת, בהתאם לנוסח כתב ההתחייבות לשיפוי המקובל בבנק, כפי שיהיה מעת לעת, בשינויים המחויבים. ההתחייבות לשיפוי כאמור לא תחול לגבי מי שמכהן גם כנושא משרה בדיסקונט חיתום והנפקות בע"מ ו/או בבנק, לו ניתן שיפוי על ידי הבנק.

יח) **שיפוי לנושאי משרה בחברת דיסקונט חיתום.** ביום 10 באפריל 2013 אישר דירקטוריון הבנק מתן התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בחברת דיסקונט חיתום, כפי שיכהנו בה מעת לעת, בהתאם לנוסח כתב ההתחייבות לשיפוי המקובל בבנק, כפי שיהיה מעת לעת, בשינויים המחויבים. ההתחייבות לשיפוי כאמור לא תחול לגבי מי שמכהן גם כנושא משרה בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ ו/או בבנק, לו ניתן שיפוי על ידי הבנק.

9. הבנק נוהג לתת מעת לעת, בתנאים ובנסיבות המקובלים בעסקי הבנקאות, כתבי התחייבות ושיפוי מוגבלים בסכום ושאינם כאלה, מוגבלים בתקופה ושאינם מוגבלים, והכל במהלך העסקים הרגיל של הבנק. בין היתר ניתנים כתבי שיפוי כאלה במסגרת דיני המסלקה בגין אבדן שיקים, ניתן שיפוי לכונסי נכסים ומפרקים, ניתן שיפוי בגין תביעות רשלנות לנותני שירותים שונים, לרבות מעריכי שווי, מנהלי פרויקטים וכו', ניתנים שיפויים ללקוחות שפנקסי שקים שלהם אבדו, כתבי שיפוי לחברות כרטיסי האשראי במסגרת ההתחשבנות עימן, או שיפוי הניתן כחלק מהתחייבות הסכמית. בכלל זה, שיפוי דומה שנתן הבנק למעריך שווי, בגין כל נזק שייגרם לו, כתוצאה מהגשת חוות דעת, פרט למקרה בו ייקבע כי פעל ברשלנות חמורה או בזדון, ושיפוי דומה שנתן הבנק למומחה שהגיש לבנק חוות דעת כלכלית.

10. א) להבטחת פעילות כאל ערב הבנק, ללא הגבלת סכום, כלפי ארגון ויזה הבינלאומי. כאל חתומה על כתב שיפוי מול הבנק, כנגד אותה ערבות.

ב) הבנק חתם על ערבות בסכום של כ–3 מיליון דולר לטובת ארגון מסטרקארד הבינלאומי, להבטחת פעילות כאל במסגרת הארגון.

ג) כאל העניקה שיפוי לכל התחייבויותיהן של חברות הבת שלה: כאל מימון, כאל פקדונות ויציל פיננסים. דיינרס העניקה שיפוי לכל התחייבויותיה של דיינרס מימון.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

11. במסגרת ההיתרים שניתנו לבנק לבנית בנין, ברחוב הרצל 156 בתל-אביב, התחייב הבנק כלפי עירית תל-אביב לשאת בהוצאות פינוי דיירים מהמגרש. למיטב ידיעת הבנק, לתאריך הדוחות הכספיים טרם הוחל בפינוי הדיירים מן המגרש על ידי העירייה, ואין באפשרותו של הבנק להעריך את עלות השתתפותו בפינוי, כאמור.

12. **תובענות שונות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו**

כנגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות שונות, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות. בין היתר, עולות בתובענות אלה טענות בדבר חיובי ריבית שלא כדין ו/או שלא על-פי המוסכם, התניית שירות בשירות, אי ביצוע הוראות, בקשות לאישורי עיקולים בגין עיקולים שהגישו צדדים שלישיים על נכסי חייבים המוחזקים לטענתם בבנק, חיוב חשבונות שלא כדין, טעויות בימי ערך, אי תקפות בטוחות ומימושן, בקשות לצווי מניעה המורים לבנק להימנע מפרעון ערבויות בנקאיות או אשראים דוקומנטריים, וכן טענות הנוגעות לניירות ערך, ליווי פרויקטים, בקשות להסרת הגבלת חשבון על פי חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות, ו/או על עמדתן של הנהלות החברות המאוחדות שלו, אשר נסמכות על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו. סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) מסתכמת בכ-2,323 מיליון ש"ח.

12.1 ביום 2 בנובמבר 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, נגד בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ ונגד שלושה בנקים אחרים למשכנתאות, בקשר עם גביית עמלות בגין ביטוחי חיים וביטוחי דירות של לווים (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק). הסכום הכולל שנתבע בתובענה הייצוגית הוא 500 מיליון ש"ח. אין בתביעה ייחוס נפרד לכל בנק.

הואיל ולגבי בקשה אחרת להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית, בנושא כמעט זהה, ניתנה כבר החלטה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב, והוגש עליה ערעור, החליט בית המשפט, כי התיק ישמע רק לאחר שבית המשפט העליון יתן החלטה בערעור האמור. ביום 5 בדצמבר 2011, נתן בית המשפט הדן בבקשה האחרת, החלטה אשר נותנת תוקף של פסק דין להסכם פשרה בין הצדדים.

12.2 ביום 12 בספטמבר 2006 הוגשה תביעה נגד הבנק, בנק לאומי ובנק הפועלים, ובקשה לאשר אותה כתובעת ייצוגית. התובעת אמדה את סכום התביעה בסך של 7 מיליארד ש"ח לכלל הבנקים הנתבעים, תוך שהיא שומרת על זכותה לתקן את הסכום בהתאם להתפתחויות בניהול התביעה.

התובעת טענה, כי הבנקים הנתבעים מרכזים בידיהם את רוב האשראי לציבור, וכי הם תיאמו ביניהם את המחירים של חמישה פרמטרים בכל הנוגע לאשראי.

ביום 21 בינואר 2007 אישר בית המשפט המחוזי את בקשת התובעת להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית בעילות הנובעות מחוק ההגבלים.

ביום 28 ביולי 2013, קיבל בית המשפט העליון את ערעורי הבנקים וקבע כי החלטת בית המשפט המחוזי, שאישרה את התובענה כתובענה ייצוגית, בטלה. בהתאם, התיק הוחזר לבית המשפט המחוזי על מנת לדון מחדש בבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

ביום 21 בינואר 2014 החליט בית המשפט בהליך המתואר בסעיף 12.3 להלן, כי הדיון בהליך המתואר בסעיף 12.3 יעבור לבית המשפט הדן בהליך המתואר בסעיף זה.

ביום 11 בדצמבר 2014 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בין הצדדים. התשלום בהתאם להסכם הפשרה, אם וכאשר יאושר, ישולם מהכספים שהועברו בהתאם לצו המוסכם, ראו סעיף 14 להלן.

ביום 4 בינואר 2015 הורה בית המשפט על פרסום הודעה בדבר הבקשה לאישור הסדר פשרה בעיתונות והעברתה ליועץ המשפטי לממשלה, למפקח על הבנקים ולמנהל בתי המשפט.

ביום 6 בינואר 2015 הגיש התובע בהליך המתואר בסעיף 12.3 להלן, בקשה לבית המשפט לביטול או עיכוב ההחלטה מיום 4 בינואר 2015. בית המשפט השהה את ביצוע החלטתו. דיון להשלמת טיעונים בעל פה נדחה ליום 25 במרס 2015, במעמד הצדדים והיועץ המשפטי לממשלה.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 19 בפברואר 2015, הגישו הבנקים ביום 2 במרס 2015 את עמדתם באשר לסדרי הדין שיש לקבוע בהליך זה ובהליך המתואר בסעיף 12.3 להלן ובקשר לבקשה לאישור הסדר הפשרה בתיק זה, חרף התנגדות המבקש בהליך המתואר בסעיף 12.3.

12.3 ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים ובנק לאומי. התובעים אומדים את סכום התביעה בסך של 5.2-5.6 מיליארד ש"ח, לכלל הבנקים הנתבעים, תוך שהם שומרים על זכותם לתקן את כתב התביעה.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

התובעים טוענים בכתב התביעה כי הבנקים הנתבעים גובים ממגזר משקי הבית ריבית בשיעור מופרז, הגבוה בהרבה מזה הנגבה מהמגזר המסחרי ומהמגזר העסקי, וזאת ללא הצדקה כלכלית ומסחרית, ותוך קיום לכאורה של הסדר כובל בין הבנקים.

הבנק הגיש תגובה לבקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית.

ביום 15 במאי 2008 החליט בית המשפט לעכב את ההליכים עד להכרעה בערעור שהגישו הבנקים בתביעה המתוארת בסעיף 12.2 לעיל.

ביום 21 בינואר 2014 ניתנה החלטה המורה על העברת הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית בתיק זה לבית המשפט המחוזי הדן בתביעה המתוארת בסעיף 12.2 לעיל.

הצדדים בתיק ניהלו מגעים לסיום ההליכים בפשרה. ביום 16 בנובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט הודעה מטעם הבנקים כי המגעים לא צלחו. מנגד הגישו התובעים בקשה לבית המשפט להורות לצדדים לפנות להליכי גישור. ביום 24 בנובמבר 2014 הוגשה הודעה משותפת מטעם הבנקים, לפיה הפערים בין הצדדים גדולים ואין טעם בניהול הליך גישור.

לפרטים בדבר התנגדות התובעים בהליך זה להסדר הפשרה שתואר בסעיף 12.2 לעיל, ראו סעיף 12.2 לעיל.

12.4 ביום 12 במאי 2009 התקבלו בבנק תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשו נגד הבנק ונגד בנק לאומי, בנק הפועלים בנק מזרחי–טפחות והבנק הבינלאומי הראשון.

הבקשה והתובענה עונין קביעת הממונה (ראו סעיף 14 להלן) לפיה בין הבנקים הנתבעים התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. לטענת התובעים התקיים הסדר כובל בין הבנקים הנתבעים שעניינו תעריפי העמלות של הבנקים וכי הבנקים קיימו מדיניות מתואמת, אשר לטענת התובעים התאפיינה בשיתוף פעולה ובחילופי מידע אסורים.

הקבוצה המוגדרת בתביעה הינה כלל לקוחות הבנקים הנתבעים, הן הפרטיים והן העסקיים, משנת 1990 ועד שנת 2004. הנזק מוערך לצורך התביעה בסך כולל של כ–1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעים, ללא חלוקה ביניהם. התובעים שומרים על זכותם לתקן את הסכום הנתבע לאחר קבלת מלוא הנתונים מהבנקים.

ביום 7 באוקטובר 2009 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשות שהוגשו למחיקת התביעה על הסף והורה על איחוד הדיון בתביעה זו עם התביעה המתוארת בסעיף 12.5 להלן. בית המשפט הורה על עיכוב הדיון בבקשת האישור עד להחלטה בערר שהגישו הבנקים על קביעת הממונה לבית הדין להגבלים עסקיים. (ראו סעיף 14 להלן).

ביום 15 ביוני 2014 ניתן צו מוסכם לבקשת הממונה על ההגבלים העסקיים, ראו בסעיף 14 להלן.

ביום 16 בנובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בין הצדדים. בית המשפט הורה על פרסום ההודעה על הגשת הבקשה לאישור הסדר פשרה ועל העברת הבקשה ליועץ המשפטי לממשלה, לממונה על ההגבלים העסקיים ולמנהל בתי המשפט. בית המשפט הורה על הגשת תגובות לבקשה בתוך 30 יום ממועד קבלתה.

ביום 27 בנובמבר 2014, פורסמה הודעה על הגשת הבקשה לאישור הסדר פשרה . כמו כן, עותק הבקשה לאישור הסדר נשלחה לגורמים הרלבנטיים.

לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, נדחה המועד להגשת תגובתו להסדר הפשרה, עד ליום 11 במרס 2015. הדיון בבקשה נקבע ליום 16 באפריל 2015.

התשלום בהתאם להסכם הפשרה, אם וכאשר יאושר, ישולם מהכספים שהועברו בהתאם לצו המוסכם, ראו סעיף 14 להלן.

12.5 ביום 30 ביוני 2008, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים ובנק לאומי. ביסוד התובענה טענת התובעים כי שלושת הבנקים הנתבעים יצרו קרטל לתיאום מחירי העמלות שהם גובים מלקוחותיהם וזאת החל מסוף שנות ה–90 ויתכן שאף לפני כן. התובעים טוענים עוד כי הבנקים יצרו הגבל עסקי בלתי חוקי לעניין שיעורי העמלות השונות שהם גובים מלקוחותיהם. לטענת התובעים, כתוצאה מהקרטל, המחיר בו מחוייב הציבור גבוה מהמחיר שהציבור יכול היה לשלם אלמלא נמנעה התחרות על ידי הקרטל.

התובעת מעריכה את הפער בין העמלות שנגבו בפועל לבין העמלות שהיו נגבות אלמלא פעלו הבנקים כפי שפעלו ב–25%. על בסיס הערכה זו טוענים הנתבעים לנזק לכלל חברי הקבוצה בסך של 3.5 מיליארד ש"ח. חלקו של הבנק בסכום הנתבע הינו בשיעור של 22% (דהיינו, סך של כ–770 מיליון ש"ח).

הבנק הגיש את תגובתו ביום 19 במרס 2009.

לפי החלטת בית המשפט המחוזי מיום 7 באוקטובר 2009, התביעה תידון יחד עם התביעה המתוארת בסעיף 12.4 לעיל. בית המשפט הורה על עיכוב הדיון בבקשת האישור עד להחלטה בערר שיגישו הבנקים על החלטת הממונה לבית הדין להגבלים עסקיים (כמפורט בסעיף 14 להלן). ביום 15 ביוני 2014 ניתן צו מוסכם לבקשת הממונה על ההגבלים העסקיים, ראו סעיף 14 להלן.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ביום 16 בנובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בין הצדדים. בית המשפט הורה על פרסום ההודעה על הגשת הבקשה לאישור הסדר פשרה ועל העברת הבקשה ליועץ המשפטי לממשלה, לממונה על ההגבלים העסקיים ולמנהל בתי המשפט. בית המשפט הורה על הגשת תגובות לבקשה בתוך 30 יום ממועד קבלתה.

ביום 27 בנובמבר 2014, פורסמה הודעה על הגשת הבקשה לאישור הסדר פשרה . כמו כן, עותק הבקשה לאישור הסדר נשלחה לגורמים הרלבנטיים.

לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, נדחה המועד להגשת תגובתו להסדר הפשרה, עד ליום 11 במרס 2015. הדיון בבקשה נקבע ליום 16 באפריל 2015.

התשלום בהתאם להסכם הפשרה, אם וכאשר יאושר, ישולם מהכספים שהופקדו בהתאם לצו המוסכם (ראו סעיף 14 להלן).

12.6 ביום 29 באוקטובר 2009 הגישו שתי חברות תביעה נגד הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט וחמישה בנקים נוספים, למתן פסק דין הצהרתי לפיו אין הבנקים הנתבעים זכאים לחייב את חשבונותיהם בריבית הפרה בסכום של כ–840 מיליון ש"ח, אלא בסך של 37 מיליון ש"ח בלבד. לחילופין, הבנקים זכאים לחייב אותם בהפרשי הצמדה וריבית בלבד ולפיכך יש לזכות את חשבונותיהם בהפרש בסך של כ–521 מיליון ש"ח.

חלקו של הבנק בנזק הנטען, בהתאם לחלקו בקונסורציום האשראי, הינו כ–10% וחלקו של בנק מרכנתיל דיסקונט הינו 4%.

בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי, התובעות הגישו תביעה כספית בסך של כ–830 מיליון ש"ח חלף הסעד ההצהרתי.

ביום 25 ביולי 2013 ניתן פסק דין חלקי, לפיו ריבית ההפרה מהווה פיצוי מוסכם. בית המשפט פסק כי שיעור הריבית שסוכם בין הצדדים הינו סביר, אולם נוכח משך תקופת הכינוס הארוכה, יש להפחית אותה משיעור של 3% ל–2.5%, לתקופה שמיום 1 בינואר 2007 ועד לסילוק ההלוואה בחודש נובמבר 2009. ביום 3 בנובמבר 2013, ניתן פסק דין משלים במסגרתו, בין היתר, אושר סכום ההשבה. חלקם של הבנק ושל בנק מרכנתיל דיסקונט בהשבה הינו כ–8 מיליון ש"ח.

בחודש דצמבר 2013, הוגשו לבית המשפט העליון ערעורים על פסק הדין מטעם התובעות ומטעם הנתבעים. ביום 27 באוקטובר 2014 התקיים דיון ראשוני בבית המשפט העליון.

12.7 ביום 11 באוקטובר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה נגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק לאומי, ובנק מזרחי ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית.

עניינה של התביעה הינו יום הערך המיוחס על ידי הבנקים לתשלומים ששולמו על ידי חייבים ישירות בתיק חובם המתנהל בלשכת ההוצאה לפועל. לטענת התובעים, הבנקים נוהגים לקבוע כיום ערך לתשלומים אלו, את היום בו התקבלו התשלומים מלשכת ההוצאה לפועל. בגין ימים אלו מחוייב הלקוח בריבית פיגורים.

התובעים טוענים כי לא ניתן להעריך בשלב זה את סכום התביעה, שכן לצורך בחינת הנזק יהא צורך בבדיקות פרטניות של הבנקים.

ביום 10 במרס 2014 הוגשה תגובת הבנק. ביום 14 בספטמבר 2014 התקיים קדם משפט. לאור עמדת המשיבים, כי סוגית האיחור בהעברת הכספים מונחת לפתחה של לשכת ההוצאה לפועל, ניתנה החלטה לפיה כתבי הטענות יועברו ליועץ המשפטי לממשלה ולמפקח על הבנקים, לקבלת עמדתם בסוגיה.

ביום 2 בפברואר 2015 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה בנק זוכה אינו רשאי לחייב חשבון לקוח בריבית בגין התקופה שמיום הפקדת תשלום בהוצאה לפועל ועד העברתו לבנק. ביום 25 בפברואר 2015 הגישו הבנקים בקשה להגיש תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה ובית המשפט נעתר לבקשה.

דיון קדם משפט קבוע ליום 19 באפריל 2015.

12.8 בחודש פברואר ומרס 2013, הגיש מפרק קבוצת בניה בבית המשפט המחוזי בירושלים שתי תביעות נגד הבנק וגופים נוספים. תביעה אחת, בשם אחת מחברות הקבוצה, בסך 75 מליון ש"ח. תביעה שניה, בשם חברה אחרת מהקבוצה בסך 45 מליון ש"ח.

בשתי התביעות נטען כלפי הבנק והנתבעים האחרים כי אפשרו זליגת כספים מחשבונות החברות לחשבונות של חברות פרטיות מאותה קבוצה. הטענה היא כי מדובר בכספי ציבור משקיעים אשר רכשו בהנפקה איגרות חוב של החברות בשמן מוגשת התביעה. לטענת המפרק, על הבנקים הייתה מוטלת החובה למנוע העברות כספים אלו מן הטעם שבוצעו שלא לטובת החברות. ביום 27 באוקטובר 2013, הגיש הבנק כתב הגנה באחת התביעות, ואת כתב ההגנה בתביעה השניה הגיש הבנק ביום 4 במרס 2014. בחודש אפריל 2014 הוגשה תגובת המנהל המיוחד וכן בקשה לאיחוד הדיון בשתי התביעות.

דיוני קדם משפט נקבעו ליום 8 ביולי 2015 וליום 6 בספטמבר 2015.

12.9 ביום 17 באפריל 2013 הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל–אביב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד כאל ונגד חברת קסטרו מודל בע"מ (להלן: "המשיבות").

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הבקשה עניינה שיווק כרטיסי המתנה Wish you card. לטענת המבקש שיווק כרטיסי המתנה נעשה תוך שהמשיבות מציגות מצגים מטעים וקובעות תנאים אסורים, בניגוד להוראות חוק הגנת הצרכן התשמ"א-1981 ותקנותיו. לטענת המבקש, מעשים אלה הטעו אותו ומנעו ממנו לבצע פעולות שהיה זכאי להן בדין.

המבקש העמיד את סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה על סך של 213.5 מיליון ש"ח, וזאת בהנחה שקבוצת הלקוחות מונה כחצי מיליון לקוחות. בתיק מתקיימים הליכי גישור בין המבקש לבין קסטרו (כאל אינה צד להליכי הגישור). ביום 17 בפברואר 2015 הודיע בא כוח המבקש כי הליך הגישור אשר התנהל בין הצדדים כשל.

12.10 ביום 31 ביולי 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. טענת התובע היא כי הבנק נוהג לפתוח חשבונות מט"ח, אשר נלווים לחשבון העו"ש העיקרי, ללא ידיעת הלקוחות, ומבלי שמובאים לידיעתם תנאי ההתקשרות, לרבות העלויות הכרוכות בניהולם של חשבונות אלו. לטענת התובע, הבנק נוהג לחייב את חשבונות המט"ח האמורים בעמלת מינימום גם כשלא מבוצעות בו פעולות וכשנוצרת יתרת חובה בחשבונות נוהג הבנק לחייב את החשבונות בריבית חובה. התובעים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה על סך של 170 מליון ש"ח.

ביום 5 במאי 2014 הוגשה תגובת הבנק. ביום 1 בינואר 2015 הפנתה השופטת למפקח על הבנקים את השאלה האם קבלת סכום במט"ח, לצורך החזקתו במט"ח, מחייבת פתיחת חשבון עו"ש נוסף במט"ח. התיק נקבע לשמיעת המצהירים, ליום 11 ביוני 2015.

12.11 ביום 1 בספטמבר 2013, הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד בנק מרכנתיל דיסקונט.

לטענת המבקשת, בנק מרכנתיל דיסקונט מתנה מתן הלוואה בערבות מדינה, בסכום המקסימלי לו זכאי הלווה (להלן - "מלוא סכום ההלוואה"), בהפקדת פיקדון בשיעור השווה לשליש ממלוא סכום ההלוואה. לטענת המבקשת, כתוצאה מכך, בנק מרכנתיל דיסקונט מעניק ללווה רק שני שלישים ממלוא סכום ההלוואה, בעוד שהוא מחייב את הלווה בריביות על מלוא סכום ההלוואה.

המבקשת העמידה את סכום תביעתה לכלל חברי הקבוצה על סך של 129 מיליון ש"ח.

ביום 18 בפברואר 2015, ניתן פסק דין, במסגרתו אישר בית המשפט הסדר הסתלקות מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ללא צו להוצאות.

12.12 ביום 28 באוגוסט 2013, הוגשו בבית משפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי והמנהלים הכלליים של הבנקים האמורים.

לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים, גובים עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות. המבקשים טוענים כי לקוח המעוניין לבצע פעולות המרה של מט"ח, משלם בגין שרותי ההמרה עמלה נוספת בנוסף לעמלת התעריפון, שהיא, כך נטען, ההפרש בין השער בו קונים המשיבים מטבע חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים את המט"ח ללקוח.

המבקשים טוענים, בין היתר, כי בפעילות זו הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל בניגוד להוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה, לכלל הנתבעים, על סך של כ-10.5 מיליארד ש"ח.

ביום 26 בינואר 2014 אישר בית המשפט את הבקשות המקדמיות שהוגשו בתיק, ובכלל זה בקשת המבקשים להסתלקות מהתביעה נגד המנהלים הכלליים של הבנקים. ביום 4 בפברואר 2014 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור התובענה כייצוגית וסכום התביעה הועמד על 11.15 מיליארד ש"ח.

ביום 4 במאי 2014, החליט בית המשפט כי בקשה זו תידון יחד עם הבקשה המתוארת בסעיף 12.16 להלן. ביום 23 בדצמבר 2014 הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כייצוגית.

ביום 10 באוגוסט 2014 הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בתיק זה ובתיק המתואר בסעיף 13.5 להלן. תגובת הבנק לבקשות לאיחוד הדיון הוגשה ביום 8 בינואר 2015. דיון קדם משפט נקבע ליום 8 במרס 2015.

12.13 ביום 13 באוקטובר 2013 הוגש בבית המשפט המחוזי בלוד כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד כל חברות כרטיסי האשראי (בהן כאל) וכנגד מספר חברות דלק.

לטענת המבקשים, במסגרת הסדר בין חברות הדלק לבין חברות כרטיסי האשראי, נגבו סכומים הנעים בין 150 ש"ח ל-600 ש"ח בגין כל תדלוק ותדלוק ללא קשר לעלות התדלוק ("החיוב הנוסף"). לפי הנטען, החיוב הנוסף לא הובא לידיעת הצרכנים, והגם שהוא מתבטל כעבור מספר ימים, הרי שבין המועד בו חויב הכרטיס בחיוב הנוסף לבין המועד בו מתבטל החיוב הנוסף מצוי הצרכן בחסר אשראי, ו/או חסר כספי בחשבונו.

המבקשים לא העריכו את סכום התביעה בהתייחס לכלל הקבוצה.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ביום 13 ביולי 2014 נחתם הסדר הסתלקות, שהוגש לאישור בית המשפט. בדיון שהתקיים ביום 14 ביולי 2014, הורה בית המשפט לצדדים להגיש הודעה בה יפורטו הפתרונות לקושי הנטען עקב החיוב הנוסף. כאל הגישה הודעה מטעמה ביום 11 באוגוסט 2014.

בית המשפט הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בענין הסדר ההסתלקות. ביום 10 בדצמבר 2014 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו בנוגע להסדר ההסתלקות. בהודעתו ציין היועץ המשפטי לממשלה כי אין הוא מתנגד להסדר ההסתלקות ומותיר את ההכרעה לשיקול דעתו של בית המשפט. יחד עם זאת, היועץ המשפטי לממשלה העיר כי לשיטתו על בית המשפט לשקול שני עניינים: האחד, פרסום מודעה בדבר הסדר ההסתלקות; והאחר, את סוגית הגמול למבקשים ושכר טרחה לבאי כוחם. ביום 24 בדצמבר 2014 הוגשה לבית המשפט הודעה מטעם מרבית המשיבות (ובכללן כאל), לפיה המשיבות סבורות כי בנסיבות הענין אין מקום לפרסום מודעה בדבר הסדר ההסתלקות, וכן כי הסכומים שהוסכמו לענין גמול למבקשים ושכר טרחה לבאי כוחם הם ראויים בנסיבות הענין. כמו כן הוגשה הודעה מטעם המבקשים, ובה ציינו כי הם עומדים על אישור הסדר ההסתלקות כמות שהוא, שאם לא כן יבקשו להמשיך בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

ביום 10 בפברואר 2015, ניתן פסק דין במסגרתו אישר בית המשפט הסדר הסתלקות מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

12.14 ביום 30 באוקטובר 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט, בנק הפועלים, בנק איגוד והבנק הבינלאומי. לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים מחייבים את לקוחותיהם בעת חידוש אשראי בעמלת טיפול באשראי ובטחונות, אף שלא אירע שינוי בבטחונות שניתנו בגין האשראי. התנהלות זו, כך נטען, הינה בניגוד לדין ולאמור בתעריפון המלא אשר בתוספת הראשונה לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות).

המבקשים העמידו את סכום תביעתם המצרפי, כנגד כל הבנקים המשיבים לכלל חברי הקבוצה, על סך של 2 מיליארד ש"ח, והעריכו את חלקו של הבנק בסך של כ–498 מיליון ש"ח ואת חלקו של בנק מרכנתיל דיסקונט בסך של כ–195 מיליון ש"ח.

ביום 8 במאי 2014 הוגשה תגובת הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. הצדדים ויתרו על חקירת מצהירים. התיק נדחה להגשת סיכומים. המבקשים הגישו סיכומים ביום 24 בנובמבר 2014. הבנקים הגישו סיכומים מטעמם ביום 15 בפברואר 2015.

12.15 ביום 30 בינואר 2014 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה נגד הבנק, ונגד כאל.

לטענת המבקש, כאל מחייבת מדי חודש את חשבון מחזיקי כרטיס "אקטיב" בגין חיובים שנצברו באמצעות הכרטיס, בסכום מזערי בלבד שנקבע על ידה. יתרת החיובים הופכת להיות הלוואה נושאת ריבית בשיעורים גבוהים במיוחד. עוד נטען כי בעת שיווק התוכנית, נמנעה כאל להדגיש בפני הלקוחות שביטול האשראי כרוך במתן דרישה מפורשת מהלקוח וכן מהו מחיר האשראי שניתן. לטענת המבקש, הפעלת מנגנון אשראי מתגלגל על הלקוחות וחיובם בריבית, נעשה ללא בסיס חוזי תקף ותוך פגיעה באוטונומיה של הלקוחות.

המבקש העמיד את סכום תביעתו לכלל חברי הקבוצה על סך של 2,225 מיליון ש"ח.

ביום 19 באוגוסט 2014 ניתנה החלטה המורה על סילוק התביעה נגד הבנק. ההליך נגד כאל ימשך. ביום 21 באוקטובר 2014 הוגש ערעור לבית המשפט העליון על החלטת המחוזי למחוק על הסף את בקשת האישור כלפי הבנק. הערעור נקבע להשלמת טיעונים בעל פה ליום 8 באוקטובר 2015, לאחר שיוגשו סיכומי הצדדים.

כאל הגישה את תגובתה לבקשה ביום 10 בנובמבר 2014. ביום 21 לדצמבר 2014 הגיש המבקש את תשובתו לתגובת כאל. ביום 29 באוקטובר 2014 הגישה כאל בקשה להורות על השהיית ההליכים בבית המשפט המחוזי עד להכרעת בית המשפט העליון בערעור שהגיש המבקש. הדיון המקדמי בתיק נקבע ליום 28 ביוני 2015. במסגרת דיון זה תישקל גם בקשת כאל להשהיית ההליכים עד להכרעה בערעור שהוגש לבית המשפט העליון.

12.16 ביום 2 במרס 2014 הוגשו בבית משפט המחוזי בתל אביב–יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד בנק מרכנתיל דיסקונט ובנקים נוספים.

לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים, גובים עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות. המבקשים טוענים כי לקוח המעוניין לבצע פעולות המרה של מט"ח, משלם בגין שרותי ההמרה עמלה נוספת בנוסף לעמלת התעריפון, שהיא, כך נטען, ההפרש בין השער בו קונים המשיבים מטבע חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים את המט"ח ללקוח.

המבקשים טוענים, בין היתר, כי בפעילות זו הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל בניגוד להוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח–1988.

המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה, לכלל הנתבעים, על סך של כ–2.07 מיליארד ש"ח.

בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב, בקשה זו תידון יחד עם הבקשה המתוארת בסעיף 12.12 לעיל. דיון קדם משפט נקבע ליום 21 בינואר 2015.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בתובענה זו יחד עם התובענה המתוארת בסעיף 13.6 להלן. ביום 23 בדצמבר 2014 הוגשה תגובה מטעם בנק מרכנתיל דיסקונט.

12.17 ביום 28 באפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה נגד כאל ואחרים ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית.

עניינה של הבקשה הינה טענה לשני הסדרים כובלים בתחום כרטיסי החיוב המיידי ("דביט") וכרטיסי תשלום נטענים מראש ("pre paid"), העולים, לטענת המבקשים, כדי "הונאה שיטתית ומתמשכת" של לקוחות חברות כרטיסי האשראי. ההסדר הכובל הראשון, לטענת המבקשים, הינו ההסדר לגבית עמלה צולבת בגין עסקאות המבוצעות בכרטיסי "דביט" ו–pre paid. ההסדר הכובל השני, לטענת המבקשים, הינו עיכוב, שלא כדין, של כספים המגיעים לבתי עסק, בגין עסקאות המבוצעות בכרטיסי דביט וכרטיסי pre paid, לתקופה של כ–20 יום, לאחר שהכסף נלקח על ידי חברות כרטיסי האשראי.

קבוצת הנפגעים הישירים אותה מבוקש לייצג הוגדרה כ–"כלל בתי העסק במדינת ישראל המקבלים כרטיסי חיוב", קבוצת הנפגעים העקיפים אותה מבוקש לייצג הוגדרה כ–"כל מי שרכש מוצרים או שירותים בבתי עסק שמקבלים כרטיסי חיוב ובכלל זה המבקשים".

המבקשים העמידו סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה, ביחס לכלל הנתבעים, על סך של 1,736 מיליון ש"ח.

ביום 24 בפברואר 2015, הוגשה בקשת הסתלקות מהתביעה.

13. בקשות לאשר תובענות מסוימות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות שלא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן:

נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות ייצוגיות ובקשות לאשר תובענות מסוימות כייצוגיות ותובענות אחרות, אשר לדעת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, ו/או על עמדת ההנהלות של החברות המאוחדות אשר נסמכת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולפיכך לא נערכה בגינן הפרשה.

13.1 ביום 19 ביוני 2000 הגישו שניים מלווי בנק דיסקונט למשכנתאות (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק) בקשה לבית המשפט המחוזי לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות ונגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ ("הפניקס"), בה מבוטחים נכסי הלווים. סכום התובענה הינו 105 מיליון ש"ח.

בין היתר טוענים הלווים כי בנק דיסקונט למשכנתאות ביטח את נכסיהם בסכום העולה על סכום הכינון של הנכסים, כיוון שסכומי הביטוח כללו את מרכיב הקרקע, וכי סכום הביטוח הועלה מעבר לעליית המדד.

ביום 25 בדצמבר 2000 החליט בית המשפט כי הטענות בתובענה זו דומות לטענות שהוגשו בתביעות הייצוגיות המפורטות בסעיף 12.1 לעיל. על כן החליט בית המשפט לדחות את הדיון בתובענה האמורה עד למועד קבלת החלטות בתובענות הנ"ל. בקשת רשות ערעור שהגישו התובעים על החלטה זו נדחתה על ידי בית המשפט העליון ביום 4 באפריל 2001.

ביום 5 בדצמבר 2011, נתן בית המשפט הדן בבקשה האחרת החלטה אשר נותנת תוקף של פסק דין להסכם פשרה בין הצדדים.

13.2 ביום 5 בינואר 2014, הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד בנק מרכנתיל דיסקונט.

לטענת המבקשת, בעקבות כניסת הוראת נוהל בנקאי תקין מספר 325 לתוקף, העלה בנק מרכנתיל, באופן חד צדדי, את הריבית על האשראי הניתן ללקוחותיו בתוך גבולות מסגרת האשראי המאושרת אשר סוכמה עם הלקוחות, ולאחר שהלקוח כבר לקח אשראי מבנק מרכנתיל דיסקונט, בהתאם למסגרת האשראי אשר הוקצתה לו ובהסתמך עליה.

הקבוצה אותה מבקשת המבקשת לייצג הוגדרה כ"כל לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, בעלי הסכם מסגרת אשראי המתחדש על בסיס רבעוני, אשר בין השנים 2007 עד 2013 חויבו בריבית בגין ניצול מסגרת האשראי, בשיעור העולה על המוסכם עימם, בהסכם מסגרת האשראי האחרון עליו חתמו עם הבנק".

המבקשת העמידה את סכום תביעתה לכלל חברי הקבוצה על סך של 139 מיליון ש"ח.

תגובת בנק מרכנתיל דיסקונט הוגשה ביום 24 ביולי 2014.

המבקשת הגישה תגובה לתשובת הבנק, אשר יש בה משום הרחבת חזית. הבנק הגיש בקשה למחיקת התגובה אולם טרם ניתנה החלטה.

13.3 ביום 4 במרס 2014, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז–לוד תובענה נגד הבנק, יחד עם בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית.

לטענת המבקש, הבנק מאפשר ללקוחותיו לחרוג ממסגרת האשראי המאושרת בניגוד להוראת נוהל בנקאי תקין מספר 325, ובכך גורם ללקוחות לשלם ריבית גבוהה ומקסימלית בגין החריגה ממסגרת האשראי המאושרת. עוד טוען המבקש, כי הבנק מחייב את חשבון הלקוח בעמלה בגין התראה על חריגה ו/או מכתב התראה על חריגה זו.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

המבקש מציין כי אינו יכול לנקוב בסכום הנזק המדויק אך להערכתו מדובר בסכום של מאות מליוני ש"ח.

המבקש הגיש תובענות ייצוגיות נוספות בעילה דומה ובהתאם להחלטת בית המשפט מיום 12 ביוני 2014, יידונו התובענות הנוספות ביחד עם התביעה המתוארת בסעיף זה. ביום 5 באוקטובר 2014 הוגשה תגובת הבנק. דיון קדם משפט קבוע ליום 26 במרס 2015.

13.4 ביום 5 באוגוסט 2014 הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל אביב–יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, שהוגשו נגד הבנק, נגד בנק מרכנתיל דיסקונט ונגד בנקים נוספים.

לטענת המבקשת, הבנקים המשיבים גובים עמלות העברה וטיפול במט"ח בניגוד לכללי הבנקאות ובניגוד לחוק ההגבלים העסקיים. הבנקים, כך נטען, גובים את העמלות האמורות באופן מדורג, כאשר הדרוג מתבצע בהתאם לגובה סכום ההעברה. לטענת המבקשת מדובר בהסדר כובל אשר הושג "מכללא" בין הבנקים בנוסף, נטען כי חלק מהבנקים המשיבים אינם מגלים את גובה העמלה ו/או אופן חישובה.

הקבוצה אותה מבוקש לייצג הוגדרה כ"אנשים או ישויות אשר השתמשו בשירותי הבנקים לשם העברה ו/או טיפול אחר במטבע חוץ וכלל הציבור בישראל, אשר נפגע באופן ישיר ועקיף מההפרות".

המבקשת העמידה את סכום התביעה המצרפי, כנגד כל הבנקים המשיבים, על סך של 3 מיליארד ש"ח ולחילופין על לא פחות מ–1.5 מיליארד ש"ח.

כמו כן, הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשה זו עם הבקשות המתוארות בסעיף 12.12 לעיל. תגובת הבנקים לבקשות לאיחוד הדיון הוגשו ביום 8 בינואר 2015. תגובת הבנקים לבקשה לאישור הוגשה ביום 25 בפברואר 2015.

דיון קדם משפט נקבע ליום 8 במרס 2015.

13.5 ביום 19 באוקטובר 2014 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז–לוד תביעה נגד הבנק ובקשה לאשורה כתובענה ייצוגית.

המבקשת טוענת כי הבנק גובה מלקוחותיו עמלת פרעון מוקדם בגין הלוואות שאינן לדיור באופן מופרז ובניגוד לדין. לטענת המבקשת, הבנק פועל בניגוד להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 454. עוד נטען כי חרף העובדה שהבנק רשאי לחייב לקוחותיו בעמלת פירעון מוקדם רק בשיעור הנזק שנגרם לו, נוהג הבנק לחייב בעמלות המשקפות רווח ניכר.

המבקשת ציינה כי אינה יכולה להעריך את סכום הנזק.

ביום 18 בפברואר 2015, הוגשה בקשה מוסכמת להסדר דיוני, לפיו המבקשת תגיש בקשה לתיקון בקשת האישור. תגובת הבנק לבקשה המקורית או לבקשה המתוקנת , תוגש בתוך 90 יום ממועד החלטת בית המשפט בענין הבקשה לתיקון.

14. ביום 26 באפריל 2009 פורסמה על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") קביעה לפי סעיף 43 (א) (1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח–1988, לפיה התקיימו בין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי–טפחות, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ והבנק (להלן: "הבנקים") הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות ("קביעת הממונה"). בהתאם לסעיף 43 (ה) לחוק ההגבלים העסקיים, קביעת הממונה תהא ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

בעקבות פרסום הקביעה הגישו הבנק והבנקים האחרים עררים על קביעת הממונה.

ביום 16 ביוני 2014 אישר בית הדין להגבלים עסקיים את הצו המוסכם שנחתם בין הבנקים לבין הממונה ("הצו המוסכם"), אשר במסגרתו נקבע כי הבנקים ישלמו סך של 70 מיליון ש"ח, מתוכו סך של 14 מיליון ש"ח ישולם על ידי בנק דיסקונט ("התשלום"), וזאת מבלי שהבנקים מודים בחבות על פי הוראות החוק או בהפרה מצידם של הוראות החוק. לאור אישור הצו המוסכם על ידי בית הדין להגבלים עסקיים והפקדת התשלום על ידי הבנקים, בוטלה קביעת הממונה, ולא ינקטו הליכי אכיפה נגד הבנקים בקשר עם החקירה שהובילה לפרסום הקביעה.

במסגרת הצו המוסכם נקבע כי ניתן יהיה להשתמש בתשלום לצורך הסדרי פשרה שיושגו על ידי הבנקים בתביעות ייצוגיות אשר תלויות ועומדות נגדם, ואשר פורטו בצו המוסכם. יתרת התשלום, שתיוותר בחלוף 24 חודשים מיום אישור הצו המוסכם, תועבר לאוצר המדינה.

15. **הסכם בין הרשויות בשוויץ לבין משרד המשפטים האמריקאי.** ביום 29 באוגוסט 2013, פורסם הסכם בין הרשויות בשוויץ ומשרד המשפטים האמריקאי בנוגע לתכנית להסדרת מחלוקות באשר לכספים בחשבונות של אמריקאיים בבנקים בשוויץ (Program for Non-Prosecution Agreements or Non-Target letters for Swiss Banks). התכנית נועדה לבנקים שוויצרים אשר אינם מצויים בחקירה על ידי משרד המשפטים האמריקאי או בהליכים מולו. יצויין כי אידיבי (סוויס) אינו מצוי בחקירה או בהליכים מול משרד המשפטים האמריקאי.

התכנית מבחינה בין מספר קטגוריות. קטגוריה מס' 1 כוללת בנקים המצויים בחקירה או בהליכים מול משרד המשפטים האמריקאי. על פי מה שפורסם קטגוריה זו כוללת 14 בנקים ובנקים אלה אינם רשאים להצטרף לתכנית.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

קטגוריה מס' 2, מיועדת לבנקים המעריכים כי יתכן וביצעו הפרות כמפורט בתכנית. התכנית אפשרה לבנקים המבקשים להיכלל בקטגוריה זו לפנות למשרד המשפטים האמריקאי עד ליום 31 בדצמבר 2013, בבקשה לחתום עמו על הסכם הימנעות מתביעה פלילית כנגד הבנק (Non–Prosecution Agreement) וזאת לאחר שמשרד המשפטים יבחן ויקבל את דוח הבודק הבלתי תלוי שימסור לו הבנק הפונה, ובכפוף להסכמת הבנק הפונה לשלם קנס הנגזר מהיקף הכספים שהוחזקו על ידי לקוחותיו האמריקאיים בתקופה הרלבנטית לתכנית.

קטגוריה מס' 3 מיועדת לבנקים אשר יצהירו ויתחייבו כי לא ביצעו הפרות כמפורט בתכנית. בנקים המבקשים להיכלל בקטגוריה זו לפנות למשרד המשפטים האמריקאי, מיום 1 ביולי 2014 ועד ליום 31 בדצמבר 2014, בבקשה לקבלת אישור שהם אינם מהווים מטרה לפעולות אכיפה מצדו (Non-Target letter). כאמור בתכנית, היה ובדיעבד יתחוור שדוח הבדיקה אינו תומך בהצהרה המקורית, יועבר העניין לשיקול דעת משרד המשפטים האמריקאי.

מסלולי התכנית האמורים מחייבים מסירת מידע בהיקפים שונים למשרד המשפטים האמריקאי, כאשר במקרה של בחירה במסלול של קטגוריה מס' 2 (Non–Prosecution Agreement), יידרש מידע מפורט על חשבונות כאמור.

לאחר בחינת התוכנית ובהסתמך, בין היתר, על ייעוץ משפטי חיצוני שניתן ל–אידיבי (סוויס) בנק, החליט אידיבי (סוויס) בנק שלא להצטרף לתכנית.

ככל שאידיבי (סוויס) בנק היה בוחר להצטרף לתוכנית בקטגוריה מס' 2, הקנס המרבי המחושב בהתאם לגישה המפורטת בתכנית השוויצרית, ביחס לכלל החשבונות האמריקאים שהוחזקו בו, היה מופחת ביחס לחשבונות שהיו מוכרים לצורך התכנית כמצייתים לדרישות המס (tax compliant) או ככאלה שהצטרפו לתכנית גילוי מרצון בעידוד אידיבי (סוויס) בנק, או ככאלה שאינם אמורים להיכלל בתחשיב לצורך יישום התכנית (out of scope).

על פי בדיקת אידיבי (סוויס), בסיוע ייעוץ חיצוני, ובהתחשב בהפחתות המפורטות לעיל, התרחיש לקנס המירבי האפשרי (worst case scenario) אינו בסכום מהותי לבנק.

יודגש, כי בכל מקרה תוצאת הבדיקה האמורה הינה בבחינת אומדן גולמי בלבד וזאת מן הטעם שלא מדובר בנוסחה פשוטה אלא בנוסחה המחייבת בירור פרטני ומורכב מול משרד המשפטים האמריקאי. בעיקר מן הטעם שקיימות הקלות שונות לפי התוכנית שקשה לאמוד את השפעתן מלכתחילה.

הבנק הודיע ל–אידיבי (סוויס) בנק, כי כל עוד הוא מחזיק בו, בכוונתו להבטיח את יכולתו הפיננסית של אידיבי (סוויס) בנק לעמוד בדרישות הרגולציה בשוויץ, ככל הנדרש לפעילותו העסקית.

הליכי בדיקה וחקירה מצד הרשויות בארה"ב. לאחרונה התפרסם כי בנקים ישראלים נמצאים בשלבים שונים של הליכי בדיקה וחקירה מצד הרשויות בארה"ב.

ביום 22 בדצמבר פורסם כי קבוצת בנק לאומי הגיעה להסדר מסוג של Deferred Prosecution Agreement עם משרד המשפטים האמריקאי ולהסדר נוסף עם רשות השירותים הפיננסים של מדינת ניו יורק (להלן: "הסדר לאומי"). על פי ההסדר הודה לאומי בשורה של פעולות שמטרתן, על פי הפרסום, היתה סיוע להעלמות מס של לקוחותיו האמריקאים. על פי ההסדר הסכים משרד המשפטים האמריקאי לדחות הגשת כתב אישום כנגד קבוצת לאומי, לתקופה של 24 חדשים, במהלכם נדרש לאומי לעמוד בהתחייבויות המפורטות בהסכם. כמו כן הושתו על קבוצת לאומי סנקציות שונות, ובכלל זה תשלום קנס בסך של 400 מיליון דולר.

הסדר לאומי הוצג ונדון בבנק לאחר פרסומו. מדובר בהסכם המבוסס על עובדות פרטניות, אשר ענינו בפעולות רבות ומתמשכות לאורך זמן, המיוחסות לחברות שונות בקבוצת לאומי וככל שניתן להבין מתוך הפרסומים, ההסדר נערך וגובש במשך זמן רב, ובהשקעה רבה של נתונים ושעות ייעוץ ויועצים והנתונים עצמם אינם גלויים. ההסכם אינו מפרט את נוסחת הקנס ממנה נגזרים הסכומים שקבוצת בנק לאומי הסכימה לשלם, למעט בגין פעילות לאומי שוויץ, ונראה כי הושתת בחלקו על הסכמות בקשר לסכומי מס שהועלמו על ידי הלקוחות כתוצאה ובקשר לפעולות שיוחסו לקבוצת לאומי. על פי ההסדר שפורסם, הקנס ששילם לאומי בגין פעילותו בשוויץ נגזר מהנוסחה המפורטת בתכנית ביחס לקטגוריה מס' 2.

לבנק אין כל מידע לפיו ננקטות פעולות חקירה כנגדו או כנגד כל שלוחה אחרת שלו על ידי הרשויות בארה"ב, בקשר ללקוחות אמריקאיים, אשר לא עמדו בחובותיהם לפי דיני המס של ארה"ב. כמו כן, כפי שפורסם, אידיבי (סוויס) בנק אינו נמנה על התאגידים המפורטים בקטגוריה מס' 1 של התכנית השוויצרית (קרי–בנקים המצויים בחקירה ואי לכך אינם רשאים להשתתף בתכנית השוויצרית).

הבנק נוקט שורה של פעולות לניהול הסיכון הכרוך בפעילותו מול לקוחותיו האמריקאים, אך נוכח פעולות האכיפה האמורות, ואי הוודאות הנילווית להן, לא ניתן לאמוד את הסיכון הכרוך בפעילות זו.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

16. (א) חברת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: "דש"ה") שותפה במספר קרנות הון סיכון, קרנות השקעה פרטיות וחברות ובמסגרת זו היא התחייבה להשקיע בישויות אלה.

ליום 31 בדצמבר 2014 יש לדש"ה התחייבות להשקעות נוספות, ב–14 ישויות כאמור, בסך כולל של כ–83 מיליון דולר (ליום 31 בדצמבר 2013: 86 מיליון דולר).

(ב) דש"ה מחזיקה כ–19.6% מהון המניות של חברת מניף. דירקטוריון דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ אישר בעבר העמדה של ערבויות לפרויקטים של חברת מניף עד סך של 72.8 מיליון ש"ח. מסגרת זו צפויה לרדת בהדרגה, כך שתתאם את שיעור ההחזקה במניף, לסך של 54.5 מיליון ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן). ליום 31 בדצמבר 2014 הועמדו בפועל ערבויות בסך של 52.6 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 48 מיליון ש"ח).

(ג) בנוסף, לבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ התחייבות להשקיע בארבע קרנות הון סיכון פעילות, אשר עמדה ביום 31 בדצמבר 2014 על סך של כ–3 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 3 מיליון ש"ח).

17. **הסכם למתן שירותים לעובדי המדינה.** ביום 10 במאי 2007 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות, משיכת יתר ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה, לתקופה של 7 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2008.

במסגרת המכרז, הבנק העביר לפקדון מיוחד סך של 1.036 מיליארד ש"ח למשך 7 שנים, אשר מתוכו יינתנו הלוואות ומשיכות יתר לעובדי המדינה. בסוף התקופה תוחזר הקרן לבנק בתוספת הצמדה למדד. (החשב הכללי יהיה זכאי לריבית בגין הלוואות ומשיכת היתר שיינתנו מכספי הפקדון וכן לריבית על יתרת הפקדון). ההלוואות לעובדי המדינה הזכאים ניתנו בתנאים מסובסדים מתוך כספי הפקדון.

הבנק הפקיד התחייבות עצמית בלתי מותנית שתוקפה יפוג ביום 30 ביוני 2015. בהמשך נדרש הבנק להפקיד התחייבות כנ"ל בגובה 10% מסך היתרות או 20 מיליון ש"ח, לפי הנמוך. ההתחייבות תחודש ותעודכן בהתאם ליתרה, בכל סוף שנה קלנדרית.

ביום 31 בדצמבר 2014 הסתיים ההסכם עם המדינה. ביום 31 בינואר 2015 הוחזר לבנק סכום של כ–1,132 ש"ח מתוך הפיקדון כשהוא צמוד למדד.

ביום 17 בספטמבר 2014 פרסם אגף החשב הכללי במשרד האוצר פניה להגשת הצעות במכרז לאשראי ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה. המועד האחרון להגשת ההצעה בהתאם להוראות המכרז היה 27 באוקטובר 2014. הבנק לא הגיש הצעה במסגרת המכרז. למיטב ידיעת הבנק, גם אף בנק אחר לא הגיש הצעה.

ביום 22 בינואר 2015 פרסם אגף החשב הכללי במשרד האוצר פניה להגשת הצעות במכרז למתן הלוואות תקציביות לעובדי מדינה, לתקופה שתחילתה ביום 1 ביולי 2017 ועד 30 ביוני 2022 ("המכרז החדש"). המועד האחרון להגשת הצעה בהתאם להוראות המכרז היה 18 בפברואר 2015. הבנק לא הגיש הצעה במסגרת המכרז החדש.

ביום 25 בפברואר 2015 נחתמה תוספת להסכם, לפיה יעניק הבנק את השירותים כמפורט בהסכם לתקופה שתחילתה ביום 25 בפברואר 2015 ועד ליום 30 ביוני 2015, או עד לתחילת ההתקשרות עם הבנק שיזכה במכרז החדש, לפי המוקדם.

לצורך מתן השירותים בתקופה הנוספת, הותיר הבנק בפיקדון המיוחד סכום של 86 מיליון ש"ח, אשר יוחזר לבנק בסוף התקופה, בתוספת הצמדה למדד.

כמו כן, הבנק האריך את תוקף ההתחייבות העצמית הבלתי מותנית, בסך של 20 מיליון ש"ח, אשר נתן במסגרת ההסכם. התחייבות זו תישאר בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2015 ואולם, אם תודיע ממשלת ישראל על סיום תקופת ההתקשרות הנוספת לפני ה–30 ביוני 2015 ("ההפסקה המוקדמת") יסתיים תוקף התחייבות עצמית זו בתום 6 חודשים ממועד ההפסקה המוקדמת.

18. **הסכם למתן שירותים לעובדי הוראה.** ביום 26 בספטמבר 2007 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות מסובסדות למורים והלוואות מותנות לסטודנטים להוראה. תקופת ההתקשרות היתה במקור ל–5 שנים, מיום 1 בנובמבר 2007 ועד ליום 31 באוקטובר 2012. (הבנק הודיע על החלטתו, להמשיך את תקופת ההטבות לעובדי הוראה, לקוחות קיימים וחדשים, לחמש שנים נוספות).

במסגרת המכרז העביר הבנק לפיקדון מיוחד סך של כ–360 מיליון ש"ח למשך 5 שנים, אשר שימש למתן הלוואות למורים בלבד. בתום התקופה תוחזר לבנק הקרן בתוספת הצמדה למדד (החשב הכללי יהיה זכאי לריבית בגין ההלוואות שיינתנו מכספי הפיקדון וכן לריבית על יתרת הפיקדון).

ביום 31 בדצמבר 2012 נחתמה בין החשב הכללי לבין הבנק תוספת להארכת ההסכם, עד ליום 31 בדצמבר 2013 או עד למתן הודעה מצד המזמין על הפסקת ההתקשרות וההארכה בהתרעה מוקדמת של 30 ימים, לפי המוקדם מביניהם ("תקופת ההארכה"). ביום 5 בינואר 2014 נחתמה בין החשב הכללי לבין הבנק תוספת להארכת ההסכם, עד ליום 30 ביוני 2014 או עד למתן הודעה מצד המזמין על הפסקת ההתקשרות וההארכה בהתרעה מוקדמת של 30 ימים, לפי המוקדם מביניהם ("תקופת ההארכה הנוספת"). בתקופת ההארכה ותקופת ההארכה הנוספת, המשיך הבנק לתת את מלוא השירותים שנקבעו בהסכם ובמסמכי המכרז.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

כמו כן, האריך הבנק את תוקף ההתחייבות העצמית הבלתי מותנית, בסך של 10 מיליון ש"ח, אשר נתן במסגרת תנאי המכרז. התחייבות זו תישאר בתוקף עד ליום 30 בספטמבר 2014 ואולם, אם תודיע ממשלת ישראל על הפסקת ההתקשרות וההארכה נשוא התוספת לפני ה-30 ביוני 2014 ("ההפסקה המוקדמת") יסתיים תוקף התחייבות עצמית זו בתום 6 חודשים ממועד ההפסקה המוקדמת.

ביום 16 בינואר 2014 פרסם אגף החשב הכללי במשרד האוצר פנייה להגשת הצעות במכרז למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים במוסדות להכשרת עובדי הוראה. נמסר כי בנק אחר זכה במכרז.

ביום 30 ביוני 2014 הסתיימה ההתקשרות עם החשב הכללי, וכחודש לאחר מכן הוחזר לבנק הפיקדון המיוחד שהופקד בשעתו (סך של 360 מיליון ש"ח). הבנק האריך את ההתחייבות העצמית הבלתי מותנית, בסך של 10 מיליון ש"ח, עד ליום 31 בדצמבר 2014. בסוף כל שנה קלנדרית ידרש הבנק להעביר התחייבות עצמית בלתי מותנית על סך של 10% מיתרת ההלוואות או 10 מיליון ש"ח, כנמוך מביניהם, עד לסילוק מלא של כל ההלוואות שהועמדו במסגרת ההתקשרות האמורה.

19. **מכירת פעילות תעודות הסל.** ביום 24 במרס 2011 הושלמה עסקה בין הבנק ותפנית, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, לבין ד"ש אייפקס הולדינגס בע"מ (להלן: "ד"ש"), לבין סינרגטיקה בע"מ (חברה בשליטת מייקל דיוויס) (להלן: "סינרגטיקה") ולבין מר מייקל דיוויס, לפיה מכרה תפנית לסינרגטיקה את מלוא חלקה בפעילות תעודות הסל ומוצרי המדדים שנוהלו תחת המותג "תכלית תעודות סל", לרבות מניותיה בחברות באמצעותן התבצעה הפעילות האמורה, וזאת בתמורה לסך של כ-68 מיליון ש"ח, בניכוי התאמות שנקבעו. בגין העסקה כאמור, נרשם בדוחות הכספיים לשנת 2011, רווח, נטו, בסך של כ-29 מיליון ש"ח. בחישוב הרווח כאמור נכללו הפרשות, בהתאם להערכת הנהלת הבנק ותפנית, בגין שיפויים שונים שנתנו במסגרת העסקה. במסגרת עריכת הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013, הבנק ותפנית חזרו ובחנו את החשיפות בגין השיפויים שניתנו, כאמור, והחליטו, לאור התפתחויות מסויימות ועל בסיס חוות דעת יועציהם המשפטיים, לבטל את יתרת ההפרשה בגין השיפויים, בסך של 15 מליון ש"ח.

20. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

כללי

1. העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכות בסיכוני שוק, בסיכוני אשראי ובסיכוני נזילות.

א. פעילותו של הבנק חושפת אותו לסיכונים שונים ובכלל זה סיכוני שוק. סיכוני השוק כוללים בין היתר סיכוני בסיס, סיכוני ריבית, סיכונים לתנודתיות בשערי החליפין, במאפייני המיתאמים בין פרמטרים כלכליים שונים וכיו"ב. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול החשיפות שלו לסיכוני שוק כאמור לעיל, משלב הבנק בניהול הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים שלו ובפעילותו כעושה שוק, מגוון רחב של מכשירים פיננסיים נגזרים. בין מכשירים פיננסיים נגזרים אלה כלולות עסקאות Forward, SWAP, FRA, I.R.S, אופציות שהבנק רוכש וכותב והמגינות מפני עליה או ירידה בשער החליפין של מטבע חוץ, אינפלציה, ריביות, מדדי מניות, אופציות משובצות וכיו"ב.

ב. סיכון האשראי בעסקאות אלו נובע מכך שהסכום הנקוב של העסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי שלה. סיכון זה נמדד על פי סכום ההפסד המירבי שעלול להיגרם לבנק אם הצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בתנאיה, וזאת בניכוי הסכמי קיזוז בני אכיפה.

סיכון האשראי במהלך תקופת ההתקשרות נאמד בסכום היציאה מהעסקה בתוספת חשיפה פוטנציאלית עתידית, כפי שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 לעניין חישוב המגבלות על חבות לווה. מדיניות הבנק לגבי הבטחונות הנדרשים בגין פעילות הלקוח במכשירים פיננסיים נגזרים, דומה למדיניותו לגבי אשראי אחר, למעט בפעילות הלקוחות במסגרת המעו"ף. הבטחונות הם מסוגים שונים. כמו כן יכול הבנק להעניק ללקוח מסגרת ללא בטחונות, לפי העניין.

ג. סיכון נזילות שוק נובע מכך שלא תמיד ניתן לסגור את החשיפה במהירות, בעיקר בשווקים שסחירותם נמוכה.

2. אם נגזר אינו מיועד לגידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשוויו ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. חלק מהנגזרים האמורים מיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן וגידורי תזרים מזומנים, חלק נרכשים ונכתבים כאמור במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM) ויתרתם מוגדרים כנגזרים אחרים.

3. ייתכן והבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך אם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח, ובודק האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח, מטופל כנגזר בפני עצמו ומוצג במאזן יחד עם החוזה המארח לפי השווי ההוגן שלו, כאשר השינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.

20. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

4. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור השונות. התיעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות האיתנה או העסקה החזויה אשר יועדו כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך, בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

5. הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

א. נקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר;

ב. הנגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש;

ג. הנגזר מפסיק להיות מיועד כמכשיר מגדר, כיוון שקרוב לודאי שהעסקה החזויה לא תתבצע;

ד. התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה;

ה. ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שוויו ההוגן, אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן. כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שהפריט המגודר אינו מקיים עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שוויו ההוגן, וכל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה ייגרעו מהמאזן ויוכרו כרווח או כהפסד בדוח רווח והפסד לתקופה השוטפת.

6. גידורי שווי הוגן

הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס או התחייבות, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.

7. גידורי תזרים

חברת הבת אי די בי ניו יורק מייעדת נגזרים מסוימים כגידורי תזרים מזומנים. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס, מהתחייבות או מעסקה חזויה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.

- החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון, כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר העסקה החזויה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.
- החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של הנגזר המיועד כאמור מוכר מיידית בדוח רווח והפסד.

20. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

	31 בדצמבר 2014					
	חוזי ריבית					
	שקל–מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגדרים(1)						
Swaps	–	2,129	–	–	–	2,129
סך–הכל	**–**	**2,129**	**–**	**–**	**–**	**2,129**
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	–	2,129				
ב. נגזרים ALM(1)(2)						
חוזי Futures	–	7,452	–	–	–	7,452
חוזי Forward	5,315	200	13,563	–	–	19,078
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה						
אופציות שנכתבו	–	–	2,155	–	–	2,155
אופציות שנקנו	–	68	2,150	–	–	2,218
חוזי אופציה אחרים						
אופציות שנכתבו	–	2,850	10,997	–	–	13,847
אופציות שנקנו	–	600	10,102	–(3)	–	10,702
Swaps	30	75,051	61,079	–	–	136,160
סך–הכל	**5,345**	**86,221**	**100,046**	**–**	**–**	**191,612**
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	30	43,208				
ג. נגזרים אחרים(1)						
חוזי Futures	–	–	–	–	25	25
חוזי Forward	–	–	6,143	–	–	6,143
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה						
אופציות שנכתבו	–	–	18	7,324	5	7,347
אופציות שנקנו	–	–	18	7,324	5	7,347
חוזי אופציה אחרים						
אופציות שנכתבו	–	157	760	406	86	1,409
אופציות שנקנו	–	161	755	415	88	1,419
Swaps	–	5,737	515	–	–	6,252
סך–הכל	**–**	**6,055**	**8,209**	**15,469**	**209**	**29,942**
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	–	2,869				
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט						
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט			2,942			

הערות:
(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) סכום נמוך מ–1 מיליון ש"ח.

20. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

	31 בדצמבר 2013					
	חוזי ריבית					
	שקל-מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגדרים[1]						
Swaps	–	1,869	–	–	–	1,869
סך-הכל	**–**	**1,869**	**–**	**–**	**–**	**1,869**
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	–	1,869				
ב. נגזרים ALM[1][2]						
חוזי Futures	–	1,041	–	–	–	1,041
חוזי Forward	6,648	11,582	14,921	–	–	33,151
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה						
אופציות שנכתבו	–	–	1,098	–	–	1,098
אופציות שנקנו	–	–	1,101	–	–	1,101
חוזי אופציה אחרים						
אופציות שנכתבו	–	300	8,702	–	–	9,002
אופציות שנקנו	–	200	8,646	–[3]	–	8,846
Swaps	–	75,336	53,772	–	–	129,108
סך-הכל	**6,648**	**88,459**	**88,240**	**–**	**–**	**183,347**
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	–	38,143				
ג. נגזרים אחרים[1]						
חוזי Futures	–	–	–	–	–	–
חוזי Forward	–	–	1,483	–	6	1,489
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה						
אופציות שנכתבו	–	–	27	13,914	13	13,954
אופציות שנקנו	–	–	27	13,914	13	13,954
חוזי אופציה אחרים						
אופציות שנכתבו	–	89	279	353	153	874
אופציות שנקנו	–	92	277	356	154	879
Swaps	–	5,023	–	–	–	5,023
סך-הכל	**–**	**5,204**	**2,093**	**28,537**	**339**	**36,173**
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	–	2,512				
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט						
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט			2,078			

הערות:

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

20. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

	31 בדצמבר 2014					
	חוזי ריבית					
	שקל–מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגדרים						
שווי הוגן ברוטו חיובי	–	11	–	–	–	11
שווי הוגן ברוטו שלילי	–	67	–	–	–	67
ב. נגזרים ALM[1]						
שווי הוגן ברוטו חיובי	94	1,972	2,218	–[4]	–	4,284
שווי הוגן ברוטו שלילי	113	2,309	1,729	–	–	4,151
ג. נגזרים אחרים						
שווי הוגן ברוטו חיובי	–	48	167	113	–[4]	328
שווי הוגן ברוטו שלילי	–	48	133	111	–[4]	292
ד. סך הכל						
שווי הוגן ברוטו חיובי [2]	94	2,031	2,385	113	–	4,623
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	–	–	–	–	–	–
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[2]	**94**	**2,031**	**2,385**	**113**	**–**	**4,623**
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	–	–[4]	43	83	–[4]	126
שווי הוגן ברוטו שלילי [3]	113	2,424	1,862	111	–	4,510
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	–	–	–	–	–	–
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[3]	**113**	**2,424**	**1,862**	**111**	**–**	**4,510**
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	–	–[4]	77	82	–[4]	159

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

20. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

	31 בדצמבר 2013					
	חוזי ריבית					
	שקל–מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגדרים						
שווי הוגן ברוטו חיובי	–	52	–	–	–	52
שווי הוגן ברוטו שלילי	–	32	–	–	–	32
ב. נגזרים ALM[1]						
שווי הוגן ברוטו חיובי	10	2,341	1,259	–	–	3,610
שווי הוגן ברוטו שלילי	62	2,630	1,712	–	–	4,404
ג. נגזרים אחרים						
שווי הוגן ברוטו חיובי	–	37	16	414	2	469
שווי הוגן ברוטו שלילי	–	36	26	413	2	477
ד. סך הכל						
שווי הוגן ברוטו חיובי[2]	10	2,430	1,275	414	2	4,131
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	–	–	–	–	–	–
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[2]	**10**	**2,430**	**1,275**	**414**	**2**	**4,131**
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	–[4]	–[4]	43[5]	402	1	446
שווי הוגן ברוטו שלילי[3]	62	2,698	1,738	413	2	4,913
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	–	–	–	–	–	–
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[3]	**62**	**2,698**	**1,738**	**413**	**2**	**4,913**
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	–[4]	1	103	397	1[5]	502

הערות:

(1) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך של 27 מיליון ש"ח (31.12.13: 51 מיליון ש"ח).

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך של 35 מיליון ש"ח (31.12.13: 15 מיליון ש"ח).

(4) סכום נמוך מ–1 מיליון ש"ח.

(5) סווג מחדש, בעקבות טיוב הנתונים.

20. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

	בורסה	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים					
	31 בדצמבר 2014					
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[2]	26	3,408	34	–	1,155	4,623
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים	(1)	(2,562)	(12)	–	(430)	(3,005)
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל	–	(650)	–	–	(28)	(678)
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	**25**	**196**	**22**	**–**	**697**	**940**
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים[1][4]	–	239	24	18	365	646
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	**25**	**435**	**46**	**18**	**1,062**	**1,586**
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[3]	32	3,562	57	2	857	4,510
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
מכשירים פיננסיים	(1)	(2,562)	(12)	–	(430)	(3,005)
בטחון במזומן ששועבד	–	(826)	(8)	(2)	–	(836)
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**31**	**174**	**37**	**–**	**427**	**669**
	31 בדצמבר 2013					
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[2]	189	2,857	8	41	1,036	4,131
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים	(1)	(2,629)	(2)	–	(444)	(3,076)
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל	–	(55)	–	(13)	–	(68)
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	**188**	**173**	**6**	**28**	**592**	**987**
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים[1][4]	–	333	28	97	919	1,377
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	**188**	**506**	**34**	**125**	**1,511**	**2,364**
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[3]	213	3,793	11	–	896	4,913
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
מכשירים פיננסיים	(1)	(2,629)	(2)	–	(444)	(3,076)
בטחון במזומן ששועבד	–	(845)	(5)	–	–	(850)
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**212**	**319**	**4**	**–**	**452**	**987**

הערות:

(1) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(2) מזה: יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך של 4,596 מיליון ש"ח, הכלולה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים (31.12.13: 4,080 מיליון ש"ח).

(3) מזה: יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך של 4,475 מיליון ש"ח, הכלולה בסעיף התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (31.12.13: 4,898 מיליון ש"ח).

(4) החל מיום 1 בינואר 2014, יושם תיקון בהוראות לפיו מקדם התוספת (Add-on) הופחת על מנת להתאימו להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203, ולא הכפלה ב-3 כפי שהיה עד כה.

20. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פרעון – סכומים נקובים יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

	עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים				
	31 בדצמבר 2014				
חוזי ריבית					
שקל-מדד	461	2,424	1,879	581	5,345
אחר	8,903	20,742	45,914	18,846	94,405
חוזי מטבע חוץ	62,600	38,917	6,266	3,414	111,197
חוזים בגין מניות	14,463	282	724	–	15,469
חוזי סחורות ואחרים	99	76	34	–	209
סך-הכל	**86,526**	**62,441**	**54,817**	**22,841**	**226,625**
	31 בדצמבר 2013				
חוזי ריבית					
שקל-מדד	1,897	2,454	1,995	302	6,648
אחר	9,435	20,439	43,646	22,012	95,532
חוזי מטבע חוץ	56,517	27,923	4,019	3,952	92,411
חוזים בגין מניות	27,868	225	444	–	28,537
חוזי סחורות ואחרים	43	160	136	–	339
סך-הכל	**95,760**	**51,201**	**50,240**	**26,266**	**223,467**

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. **כללי**

הוראת בנק ישראל בענין הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים (להלן: "ההוראה") יושמה על פי השיטות וההנחות העיקריות שיתוארו להלן. אין בנתונים שיובאו להלן כדי להצביע על שוויו הכלכלי של הבנק, ואין הם מהווים נסיון לאמוד שווי זה.

ב. **שווי הוגן של מכשירים פיננסיים**

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, בהתאם להוראה, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרימי המזומנים המהוונים בריבית נכיון בשיעור המבטא את אומדן רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרימי המזומנים העתידיים וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינם סובייקטיביים. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הנתונים שיובאו להלן אינם בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת תזרימי המזומנים העתידיים נעשתה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה מתחשבת בתנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול ויהיו שונים באופן מהותי. הדברים אמורים בעיקר לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית, ולא נכללה השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה והשפעת המס.

עוד יצויין כי יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין הערכים המוצגים כשווי הוגן לא ימומש כיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי.

יתר על כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, ולאור השיטות וההנחות ששימשו ביישום ההוראה, יש להזהר בבחינת נתוני השווי ההוגן כשלעצמם, ובעריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. **השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים**

פקדונות בבנקים, איגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - שווי שוק, עבור ניירות ערך הנסחרים בשוק פעיל, או ציטוטים של ספקי מחירים בינלאומיים, עבור ניירות ערך הנסחרים בשוק לא פעיל.

אשראי לציבור, נטו - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור נכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (לאחר ניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי) לכל הלוואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון נעשתה, ככל האפשר, בהתבסס על מודל דירוג המשמש כיום את הבנק, אשר בוחן את רמת הסיכון הגלומה בחוב לאור מדדים כספיים ואחרים. יצוין כי ליום 31 בדצמבר 2014 דרג הבנק כ-95% מהחבות אשר יש צורך לדרגה בהתאם להוראות המפקח על בנקים (31.12.2013: כ-98%). שיעורי הריבית ששימשו בהיוון נקבעו, בדרך כלל, לפי שיעורי הריבית לפיהם נעשו בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

בחלק מהמקרים, בהיעדר נתוני דירוג, נעשה הפילוח כאמור בהתבסס על הערכה כוללת של רמת הסיכון בהתאם לענפי המשק בהם מסווגים עסקי הלקוחות. בהקשר זה יוטעם כי רמת הסיכון הכללית הנאמדת לגבי ענף מסויים אינה זהה בהכרח לרמת הסיכון של לקוח מסויים הפועל באותו ענף, כל שכן לרמת הסיכון באשראי שהבנק מעמיד לו.

השווי ההוגן של חובות פגומים – חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

העלאת שיעור ריבית ההיוון ב-1 נקודת האחוז היתה מקטינה את השווי ההוגן של החובות הבעייתיים ב-20 מיליון ש"ח. העלאת שיעור ריבית ההיוון ב-0.1 נקודת האחוז היתה מקטינה את השווי ההוגן של החובות הבעייתיים ב-1 מיליון ש"ח. (לעומת 24 מיליון ש"ח ו-1 מיליון ש"ח, בהתאמה, ביום 31 בדצמבר 2013).

תזרימי המזומנים בגין משכנתאות הוערכו על פי תחזית לפירעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. הוון תזרים המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים, הקטין את השווי ההוגן של המשכנתאות, בעיקר במגזר הצמוד למדד, ב-158 מיליון ש"ח. (לעומת 112 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013). מח"מ הנכסים במגזר הצמוד למדד, על פי התזרים המקורי, שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2014 ל-3.67 שנים, לעומת 3.26 שנים לאחר התחשבות בתחזית לפירעונות מוקדמים.

פקדונות, איגרות חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים, או בהנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות דומים, על ידי הבנק, במועד הדיווח, בהתבסס על פרמטרים כגון: גודל הפקדון, תקופת הפקדון, סוג ההצמדה.

כתבי התחייבות נדחים סחירים מוצגים לפי שווי שוק.

תזרימי המזומנים בגין פקדונות הוערכו על פי תחזית לפירעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. הוון תזרים המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים, הקטין את השווי ההוגן של הפקדונות, בעיקר תוכניות חסכון במגזר הצמוד למדד, ב-44 מיליון ש"ח. (לעומת הקטנה ב-24 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013). מח"מ ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד, על פי התזרים המקורי, שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2014 ל-3.45 שנים, לעומת 3.24 שנים לאחר התחשבות בתחזית לפירעונות מוקדמים.

מכשירים פיננסיים (למעט מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה – חלק מחברות הבת מניחות שהיתרה במאזן משקפת את השווי ההוגן.

מכשירים פיננסיים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק וכאשר קיימים שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי: סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי – השווי ההוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקאות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן. השווי ההוגן של ההתחייבויות הבלתי חוזרות למתן אשראי, שאושרו ועדיין לא ניתנו, אינו שונה מהותית משווין של התחייבויות אלה כפי שהן מוצגות בביאור 19 א'.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. ההרכב במאוחד[3]

	31 בדצמבר 2014				
	יתרה במאזן	שווי הוגן			
		רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סה"כ
	במיליוני שקלים חדשים				
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	31,694	10,074	–	21,617	31,691
ניירות ערך[2]	37,353	20,986	16,063	775	37,824
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	466	–	–	466	466
אשראי לציבור, נטו	120,123	1,888	3	118,921	120,812
אשראי לממשלות	1,533	–	–	1,582	1,582
נכסים בגין מכשירים נגזרים	4,596	104	3,519	973	4,596
נכסים פיננסיים אחרים	1,952	9	27	1,916	1,952
נכסים פיננסים מוחזקים למכירה[4]	4,876	1,977	2,042	857	4,876
סך-כל הנכסים הפיננסיים	**202,593[3]**	**35,038**	**21,654**	**147,107**	**203,799**
התחייבויות פיננסיות					
פקדונות הציבור	152,903	17,822	101,669	33,887	153,378
פקדונות מבנקים	5,547	11	5,239	307	5,557
פקדונות הממשלה	872	–	703	185	888
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	3,984	–	–	4,332	4,332
כתבי התחייבות נדחים	10,638	9,315	44	2,943	12,302
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4,475	104	4,075	296	4,475
התחייבויות פיננסיות אחרות	8,366	233	35	8,098	8,366
התחייבויות פיננסיות מוחזקות למכירה[4]	4,602	1,238	–	3,366	4,604
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות	**191,387[3]**	**28,723**	**111,765**	**53,414**	**193,902**
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	61	–	–	61	61

הערות:

(1) רמה 1 – מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף של היתרה במאזן והשווי ההוגן של ניירות ערך, ראו ביאור 3.

(3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 53,728 מיליון ש"ח ו–73,731 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשוויים ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף בדבר מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה, ראו ביאור 21 ה' 1 ו–21 ה' 2.

(4) ראו ביאור 8א.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. ההרכב במאוחד (המשך)[3]

	31 בדצמבר 2013				
	יתרה במאזן	שווי הוגן			
		רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סה"כ
	במיליוני שקלים חדשים				
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	25,319	6,088	–	19,270	25,358
ניירות ערך[2]	41,325	26,752	14,072	751	41,575
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	102	–	–	102	102
אשראי לציבור, נטו	115,859	2,055	6	114,486	116,547
אשראי לממשלות	1,835	–	–	1,836	1,836
נכסים בגין מכשירים נגזרים	4,080	411	2,881	788	4,080
נכסים פיננסיים אחרים	1,593	4	51	1,538	1,593
נכסים פיננסים מוחזקים למכירה[4]	4,118	[5]1,275	1,935	[5]908	4,118
סך-כל הנכסים הפיננסיים	**[3]194,231**	**36,585**	**18,945**	**139,679**	**195,209**
התחייבויות פיננסיות					
פקדונות הציבור	148,928	14,813	98,918	35,592	149,323
פקדונות מבנקים	4,213	15	3,581	652	4,248
פקדונות הממשלה	972	1	765	220	986
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	3,644	–	–	4,026	4,026
כתבי התחייבות נדחים	11,664	10,894	153	2,318	13,365
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4,898	411	4,037	450	4,898
התחייבויות פיננסיות אחרות	7,699	103	15	7,581	7,699
התחייבויות פיננסיות מוחזקות למכירה[4]	3,887	1,105	–	2,782	3,887
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות	**[3]185,905**	**27,342**	**107,469**	**53,621**	**188,432**
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	81	–	–	81	81

הערות:

(1) רמה 1 – מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף של היתרה במאזן והשווי ההוגן של ניירות ערך, ראו ביאור 3.

(3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 51,571 מיליון ש"ח ו–60,066 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשוויים ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף בדבר מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה, ראו ביאור 21 ה' 1 ו–21 ה' 2.

(4) ראו ביאור 8א.

(5) סווג מחדש, בעקבות סיווג נכסים מסויימים על ידי חברה בת.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. פריטים הנמדדים בשווי הוגן – מאוחד

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

	31 בדצמבר 2014					
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב–					
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך–הכל שווי הוגן	יתרה מאזנית
	במיליוני שקלים חדשים					
נכסים						
ניירות ערך זמינים למכירה						
של ממשלת ישראל	13,678	959	–	–	14,637	14,637
של ממשלות זרות	252	1,286	–	–	1,538	1,538
של מוסדות פיננסיים בישראל	483	63	–	–	546	546
של מוסדות פיננסיים זרים	–	1,919	–	–	1,919	1,919
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	–	7,774	–	–	7,774	7,774
של אחרים בישראל	594	165	–	–	759	759
של אחרים זרים	–	109	–	–	109	109
מניות	906	–	–	–	906	906
סך–הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**15,913**	**12,275**	**–**	**–**	**28,188**	**28,188**
ניירות ערך למסחר						
של ממשלת ישראל	1,057	221	–	–	1,278	1,278
של ממשלות זרות	–	–	–	–	–	–
של מוסדות פיננסיים בישראל	2	–	–	–	2	2
של מוסדות פיננסיים זרים	–	5	–	–	5	5
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	–	60	–	–	60	60
של אחרים בישראל	51	–	–	–	51	51
של אחרים זרים	–	2	–	–	2	2
מניות	11	–	–	–	11	11
סך–הכל ניירות ערך למסחר	**1,121**	**288**	**–**	**–**	**1,409**	**1,409**
אשראי לציבור בגין ניירות ערך שהושאלו	1,888	3	–	–	1,891	1,891
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
חוזי ריבית שקל מדד	–	–	94	–	94	94
חוזי ריבית אחרים	–	1,886	145	–	2,031	2,031
חוזי מטבע חוץ	21	1,603	734	–	2,358	2,358
חוזים בגין מניות	83	30	–	–	113	113
חוזי סחורות ואחרים	–	–	–	–	–	–
סך–הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	104	3,519	973	–	4,596	4,596
אחר	–	27	–	–	27	27
נכסים בגין פעילות בשוק המעוף	9	–	–	–	9	9
סך–הכל נכסים	**19,035**	**16,112**	**973**	**–**	**36,120**	**36,120**
התחייבויות						
פקדונות הציבור בגין ניירות ערך שנשאלו	1,137	25	–	–	1,162	1,162
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
חוזי ריבית שקל מדד	–	–	113	–	113	113
חוזי ריבית אחרים	–	2,421	–	–	2,421	2,421
חוזי מטבע חוץ	21	1,654	183	–	1,858	1,858
חוזים בגין מניות	83	–	–	–	83	83
חוזי סחורות ואחרים	–	–	–	–	–	–
סך–הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	104	4,075	296	–	4,475	4,475
אחר	–	35	–	–	35	35
התחייבות בגין פעילות בשוק המעוף	9	–	–	–	9	9
מכירות בחסר של ניירות ערך	224	–	–	–	224	224
סך–הכל ההתחייבויות	**1,474**	**4,135**	**296**	**–**	**5,905**	**5,905**

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. פריטים הנמדדים בשווי הוגן – מאוחד (המשך)

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

	31 בדצמבר 2013					
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב–					
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך–הכל שווי הוגן	יתרה מאזנית
	במיליוני שקלים חדשים					
נכסים						
ניירות ערך זמינים למכירה						
של ממשלת ישראל	19,119	813	–	–	19,932	19,932
של ממשלות זרות	172	159	–	–	331	331
של מוסדות פיננסיים בישראל	570	58	–	–	628	628
של מוסדות פיננסיים זרים	–	2,748	–	–	2,748	2,748
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	–	6,724	–	–	6,724	6,724
של אחרים בישראל	558	135	–	–	693	693
של אחרים זרים	–	52	–	–	52	52
מניות	101	–	–	–	101	101
סך–הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**20,520**	**10,689**	**–**	**–**	**31,209**	**31,209**
ניירות ערך למסחר						
של ממשלת ישראל	2,019	–	–	–	2,019	2,019
של ממשלות זרות	–	4	–	–	4	4
של מוסדות פיננסיים בישראל	2	–	–	–	2	2
של מוסדות פיננסיים זרים	–	9	–	–	9	9
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	–	50	–	–	50	50
של אחרים בישראל	89	–	–	–	89	89
של אחרים זרים	3	2	–	–	5	5
מניות	12	1	–	–	13	13
סך–הכל ניירות ערך למסחר	**2,125**	**66**	**–**	**–**	**2,191**	**2,191**
אשראי לציבור בגין ניירות ערך שהושאלו	2,055	6	–	–	2,061	2,061
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
חוזי ריבית שקל מדד	–	–	10	–	10	10
חוזי ריבית אחרים	–	2,319	111	–	2,430	2,430
חוזי מטבע חוץ	9	548	667	–	1,224	1,224
חוזים בגין מניות	402	12	–	–	414	414
חוזי סחורות ואחרים	–	2	–	–	2	2
סך–הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	411	2,881	788	–	4,080	4,080
אחר	–	51	–	–	51	51
נכסים בגין פעילות בשוק המעוף	4	–	–	–	4	4
סך–הכל נכסים	**25,115**	**13,693**	**788**	**–**	**39,596**	**39,596**
התחייבויות						
פקדונות הציבור בגין ניירות ערך שנשאלו	1,213	9	–	–	1,222	1,222
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
חוזי ריבית שקל מדד	–	–	62	–	62	62
חוזי ריבית אחרים	–	2,696	–	–	2,696	2,696
חוזי מטבע חוץ	9	1,339	388	–	1,736	1,736
חוזים בגין מניות	402	1	–	–	403	403
חוזי סחורות ואחרים	–	1	–	–	1	1
סך–הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	411	4,037	450	–	4,898	4,898
אחר	–	15	–	–	15	15
התחייבות בגין פעילות בשוק המעוף	4	–	–	–	4	4
מכירות בחסר של ניירות ערך	99	–	–	–	99	99
סך–הכל ההתחייבויות	**1,727**	**4,061**	**450**	**–**	**6,238**	**6,238**

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. פריטים הנמדדים בשווי הוגן – מאוחד (המשך)

2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

	31 בדצמבר 2014				
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל שווי הוגן	רווחים (הפסדים) לשנה שהסתיימה ב–31 בדצמבר 2014
	במיליוני שקלים חדשים				
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	–	–	1,478	1,478	(116)
אחרים	–	–	13	13	2

	31 בדצמבר 2013				
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל שווי הוגן	רווחים (הפסדים) לשנה שהסתיימה ב–31 בדצמבר 2013
	במיליוני שקלים חדשים				
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	–	–	1,761[1]	1,761	(284)
אחרים	–	3	13	16	(3)

הערה:

(1) סווג מחדש – שינוי בתכולת אשראי מותנה בבטחון המוצגת במסגרת הסעיף.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ו. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 – מאוחד

1. לשנת 2014:

	שווי הוגן ליום 31.12.2013	סך-הכל רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד	הנפקות	רכישות	סילוקים	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	שווי הוגן ליום 31.12.2014	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31.12.2014
	במיליוני שקלים חדשים								
נכסים (התחייבויות) בגין מכשירים נגזרים, נטו									
חוזי ריבית שקל-מדד	(52)	50[1]	–	–	(17)	–	–	(19)	29[1]
חוזי ריבית אחרים	111	134[1]	–	–	(99)	(1)	–[2]	145	134[1]
חוזי מטבע חוץ	279	358[1]	2	(121)	42	(7)	(2)	551	484[1]
סך-הכל	**338**	**542**	**2**	**(121)**	**(74)**	**(8)**	**(2)**	**677**	**647**

2. לשנת 2013:

	שווי הוגן ליום 31.12.2012	סך-הכל רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד	הנפקות	רכישות	סילוקים	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	שווי הוגן ליום 31.12.2013	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31.12.2013
	במיליוני שקלים חדשים								
נכסים (התחייבויות) בגין מכשירים נגזרים, נטו									
חוזי ריבית שקל-מדד	(64)	(7)[1]	–	–	19	–	–	(52)	1[1]
חוזי ריבית אחרים	80	63[1]	–	–	(15)	(23)	6	111	98[1]
חוזי מטבע חוץ	(199)	371[1]	2	(110)	216	(1)	–	279	313[1]
סך-הכל	**(183)**	**427**	**2**	**(110)**	**220**	**(24)**	**6**	**338**	**412**

הערות:

(1) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

(2) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ז. העברות בין רמות בהיררכיות השווי ההוגן

בשנים 2013–2014 התבצעו העברות לא מהותיות אל רמה 3 או ממנה, בשל הבהרה של הפיקוח על הבנקים, לפיה מכשירים נגזרים בהם סיכון האשראי נקבע על בסיס נתונים שאינם נצפים יכללו ברמה 3.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ח. מידע נוסף בדבר נתונים לא ניצפים משמעותיים וטכניקות המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

1. מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

	שווי הוגן ליום 31.12.2014	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
	במיליוני ש"ח			באחוזים
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	1,478	היוון תזרימי מזומנים, הערכות שווי ושמאות	שיעורי היוון ונתונים משוק הנדל"ן	
אחר	13	הערכת שווי על ידי מומחה	שווי החברה	
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו				
חוזי ריבית אחרים	145	היוון תזרימי מזומנים	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 9.52% (0.30%)
חוזי מטבע חוץ	551	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-1.59%- עד 3.00% (0.24%)
		היוון תזרימי מזומנים, מודלים לתמחור אופציות	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 17.40% (1.46%)
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו				
חוזי ריבית שקל-מדד	19	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-1.75%- עד 3.00% (0.27%)
			סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 7.90% (2.12%)

	שווי הוגן ליום 31.12.2013	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
	במיליוני ש"ח			באחוזים
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	1,761[1]	היוון תזרימי מזומנים, הערכות שווי ושמאות	שיעורי היוון ונתונים משוק הנדל"ן	
אחר	13	הערכות שווי ושמאות, הערכת שווי על ידי מומחה.	נתונים משוק הנדל"ן, שווי החברה.	
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו				
חוזי ריבית אחרים	111	היוון תזרימי מזומנים	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 3.22% (0.04%)
חוזי מטבע חוץ	279	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-0.09%- עד 1.95% (1.54%)
		היוון תזרימי מזומנים, מודלים לתמחור אופציות	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 18.25% (1.26%)
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו				
חוזי ריבית שקל-מדד	52	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-0.07% עד 1.95% (1.41%)
			סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 9.27% (0.79%)

הערה:
(1) סווג מחדש – שינוי בתכולת אשראי מותנה בבטחון המוצגת במסגרת הסעיף.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ח. מידע נוסף בדבר נתונים לא ניצפים משמעותיים וטכניקות המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

2. מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

הנתונים הלא נצפים המשמעותיים, אשר שימשו במדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, הם ציפיות האינפלציה עד שנה, והתאמות בגין סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA).

ככל שתחזיות האינפלציה עולות (יורדות) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן קטן (גדל). ככל שתחזיות האינפלציה עולות (יורדות) והצד הנגדי לעסקה מחויב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן גדל (קטן).

מקדם סיכון אשראי צד נגדי (CVA) מבטא את ההסתברות לכשל אשראי של הצג הנגדי לעסקה. עליה בהסתברות לכשל מקטינה את השווי ההוגן של העסקה, ולהפך.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

א. יתרות

	31 בדצמבר 2014											
	בעלי ענין[1]										צדדים קשורים המוחזקים ע"י הבנק[1]	
	מחזיקי מניות בעלי שליטה[2]		מחזיקי מניות אחרים[3]		אנשי מפתח ניהוליים[4]		אחרים[5]		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		חברות כלולות[6]	
	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)
	במיליוני שקלים חדשים											
נכסים												
פקדונות בבנקים	–	–			–	–	–	–	–	–	–	62
אשראי לציבור	–	–	–	–	1	1	70	200	277	283	284	349
הפרשה להפסדי אשראי	–	–	–	–	–	–	(9)	(14)	–	–	(2)	(4)
אשראי לציבור נטו	–	–	–	–	1	1	61	186	277	283	282	345
השקעות בחברות כלולות[9]	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	142	1,635
נכסים אחרים	–	–	–	–	–	–	–	2	–	5	60	82
התחייבויות												
פקדונות הציבור	–	–	–	–	8	8	1	17	–	–	51	780
פקדונות מבנקים	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	408
כתבי התחייבות נדחים	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3
התחייבויות אחרות	–	–	–	–	24	25	9	45	–	–	15	26
מניות (כלול בהון)[10]	–	–	–	–	–*	–*	–	–	–	–	–	–
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים[11]	–	–	–	–	4	4	5	9	–	–	88	89

* סכום נמוך מ–1 מיליון ש"ח.

הערות לטבלאות ראו לאחר סעיף ד'.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

א. יתרות (המשך)

	31 בדצמבר 2013											
	בעלי ענין[1]										צדדים קשורים המוחזקים ע"י הבנק[1]	
	מחזיקי מניות בעלי שליטה[2]		מחזיקי מניות אחרים[3]		אנשי מפתח ניהוליים[4]		אחרים[5]		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		חברות כלולות[6]	
	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)
	במיליוני שקלים חדשים											
נכסים												
פקדונות בבנקים	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	97	122
אשראי לציבור	–	–			1	2	390	455	–**	–**	330	377
הפרשה להפסדי אשראי	–	–	–	–	–	–	(16)	(17)	–	–	(3)	(3)
אשראי לציבור נטו	–	–	–		1	2	374	438	–**	–**	327	374
השקעות בחברות כלולות[9]	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1,668	1,822
נכסים אחרים	–	–	–	–	–	–	–	11	–	–	23	38
התחייבויות												
פקדונות הציבור	–	–	485	485	4	4	115	2,053	–	–	68	226
פקדונות מבנקים	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	138	562
כתבי התחייבות נדחים	–	–	–	–	–	–	75	93	–	–	6	7
התחייבויות אחרות	–	–	–	–	38	38	232	241	–	–	25	57
מניות (כלול בהון)[10]	–	–	3,539	3,539	–**	–**	–	–	–	–	–	–
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים[11]	–	–	4	4	3	3	5	13	–	–	53	62

* בנוסף נתן בעל שליטה לשעבר ערבות אישית בסך של 1 מיליון ש"ח לאשראי שקיבל צד ג'.

** סכום נמוך מ–1 מיליון ש"ח.

הערות לטבלאות ראו לאחר סעיף ד'.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי ענין וצדדים קשורים

	בעלי ענין[1]				צדדים קשורים המוחזקים ע"י הבנק[1]
	מחזיקי מניות בעלי שליטה[2]	מחזיקי מניות אחרים[3]	אנשי מפתח ניהוליים[4]	אחרים[5]	חברות כלולות[6]
	במיליוני שקלים חדשים				
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
הכנסות ריבית נטו*	–	–	–	18	(2)
הוצאות בגין הפסדי אשראי	–	–	–	6	5
הכנסות שאינן מריבית	–	–	–	–	50
הוצאות תפעוליות ואחרות**	–	–	(39)	–	(47)
סך-הכל	**–**	**–**	**(39)**	**24**	**6**
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
הכנסות ריבית נטו*	–	(11)	–	8	1
הוצאות בגין הפסדי אשראי	–	–	–	(5)	2
הכנסות שאינן מריבית	–	–	–	(12)	(54)
הוצאות תפעוליות ואחרות**	–	–	(52)	–	(39)
סך-הכל	**–**	**(11)**	**(52)**	**(9)**	**(90)**
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
הכנסות ריבית נטו*	–	–	–	13	(3)[12]
הוצאות בגין הפסדי אשראי	–	–	–	(9)	–
הכנסות שאינן מריבית	–	–	–	(12)	(50)
הוצאות תפעוליות ואחרות**	–	–	(42)	–	(48)[13]
סך-הכל	**–**	**–**	**(42)**	**(8)**	**(101)**

* ראו סעיף ד'.

** ראו סעיף ג'.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי ענין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2014		2013		2012	
	אנשי מפתח ניהוליים[4]		אנשי מפתח ניהוליים[4]		אנשי מפתח ניהוליים[4]	
	סך ההטבות*	מספר מקבלי ההטבה	סך ההטבות**	מספר מקבלי ההטבה	סך ההטבות***	מספר מקבלי ההטבה
	במיליוני שקלים חדשים					
בעלי ענין המועסקים בבנק או מטעמו	34	22	46	19	38	17
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק או מטעמו	5	16	6	11	4	14
סך-הכל	**39**	**38**	**52**	**30**	**42**	**31**

* מזה: הטבות עובד לזמן קצר 29 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 4 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 2 מיליון ש"ח ותשלום מבוסס מניות 2 מיליון ש"ח הקטנת הוצאה.

** מזה: הטבות עובד לזמן קצר 40 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 2 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 5 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 2 מיליון ש"ח ותשלום מבוסס מניות 3 מיליון ש"ח הקטנת הוצאה.

*** מזה: הטבות עובד לזמן קצר 29 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 2 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 5 מיליון ש"ח ותשלום מבוסס מניות 2 מיליון ש"ח.

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי ענין וצדדים קשורים*

	המאוחד			מזה – מחברות כלולות		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
א. בגין נכסים						
מאשראי לציבור	23	27	18	5	11	5
סך-הכל	**23**	**27**	**18**	**5**	**11**	**5**
ב. בגין התחייבויות						
על פקדונות הציבור	(1)	(24)	(1)[12]	(1)	(6)	(1)[12]
על פקדונות מבנקים	(6)	(4)	(7)	(6)	(4)	(7)
על כתבי התחייבות נדחים	–	(1)	–	–	–	–
סך-הכל	**(7)**	**(29)**	**(8)**	**(7)**	**(10)**	**(8)**
סך-הכל הכנסות ריבית נטו	**16**	**(2)**	**10**	**(2)**	**1**	**(3)**

* בגין עסקאות שנעשו באותם תנאים אשר היו מתקיימים גם לו עסקאות אלה היו נעשות עם מי שאינו בעל ענין או צד קשור.

הערות לביאור 22 א', ב', ג' ו ד':

(1) בעל ענין – כהגדרתו בסעיף 80 ד' בהוראת הדיווח לציבור.
צד קשור – כהגדרתו בתקן חשבונאות בינלאומי מס' 24 גילויים בהקשר לצד קשור שאינו בעל עניין.

(2) מחזיק שליטה – כהגדרתו בחוק ניירות ערך.

(3) מחזיקים אחרים – לרבות מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים או את המנהל הכללי.

(4) אנשי מפתח ניהוליים – בהתאם לסעיף 80 ד' (4) בהוראות הדיווח לציבור.

(5) בהתאם לסעיף 80 ד' (5) בהוראות הדיווח לציבור.

(6) חברות כלולות – בהתאם לסעיף 80 ד' (8) בהוראות הדיווח לציבור.

(7) יתרה לתאריך המאזן.

(8) היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה, על בסיס יתרות שהיו בכל סופי החודשים.

(9) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור השקעות בחברות מוחזקות – ביאור 6.

(10) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.

(11) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות לווה.

(12) בעקבות "הרמת מסך", במסגרתה יוחסו נכסים והתחייבויות של צדדים שלישיים, שהחזיק תאגיד נאמנות שהוא צד קשור, עבור אותם צדדים שלישיים, נגרעו נכסים, התחייבויות והתוצאות העסקיות בגינן.

(13) בעקבות טיוב נתונים בחברה מאוחדת.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ה. (1) ביום 31 בינואר 2006 הושלמה העסקה שנחתמה ביום 1 בפברואר 2005, בין נכסים מ.י. בע"מ וממשלת ישראל (להלן: "הממשלה") מצד אחד לבין תאגיד בשליטת משפחת ברונפמן ואחרים ולבין תאגיד בשליטת מר רובין שראן (להלן ביחד: "הרוכשים"), מצד שני, למכירת גרעין השליטה בבנק. בעקבות השלמת העסקה, כאמור, עברה השליטה בבנק לקבוצת ברונפמן–שראן. השליטה בבנק היתה בידי קבוצת ברונפמן–שראן עד ליום 3 בדצמבר 2013 (ראו להלן).

בהיתר שנתן נגיד בנק ישראל לרוכשים, לרכוש ולהחזיק יחד שליטה ואמצעי שליטה בבנק, נקבע בין היתר כי חברי הקבוצה, קרוביהם או תאגידים בשליטתם של מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול או כל תמורה והטבה אחרת, מהבנק או מתאגידים שבשליטת הבנק, אולם הם יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על ידי נותנם ובמחירי שוק, ובתנאי שניתנה מראש ובכתב הודעה למפקח על טיב השירות ועל התמורה, לפחות 14 ימי עסקים לפני מתן השירות; הודיע המפקח כי השירות אינו מסוג הניתן כרגיל לאחרים או כי התמורה בעדו אינה סבירה, לא יינתן השירות.

הוראת סעיף זה לא חלה על גמול לדירקטורים המשולם בסכום זהה לכל הדירקטורים בבנק.

(2) ביום 3 בדצמבר 2013, בעקבות עסקה למכירת מניות, חדלה קבוצת ברונפמן–שראן להיות בעלת שליטה בבנק, והבנק הפך להיות בנק בלא גרעין שליטה.

בנספח להיתר נגידת בנק ישראל להחזקת אמצעי שליטה (להלן: "היתר ההחזקה"), מיום 1 בדצמבר 2013, נקבע כי במהלך תקופת המעבר (כהגדרתה בהיתר ההחזקה) לא יתבצעו כלל עסקאות בין המחזיקים ובין הבנק, אלא באישור ספציפי, מראש ובכתב, של המפקח על הבנקים. כמו כן, בתקופת המעבר, המחזיקים, קרוביהם או תאגידים בשליטתם של מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול או כל תמורה והטבה אחרת, מהבנק או מהתאגידים בשליטת הבנק, אך יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על ידי נותנם, במחירי שוק, אם המפקח אישר זאת, מראש ובכתב.

(3) ביום 9 בפברואר 2014 חתמה נגידת בנק ישראל על תיקון להיתר ההחזקה, שנערך עקב פטירתו של מר אדגר מ. ברונפמן ז"ל, ביום 21 בדצמבר 2013.

(4) ביום 31 בדצמבר 2013 החזיקה קבוצת ברונפמן 10.9% מאמצעי השליטה בבנק ומר שראן החזיק 7.26% מאמצעי השליטה בבנק וכאמור, לא היו עוד בעלי השליטה בבנק. בהתאם, יתרות רלבנטיות הוצגו בסעיף ג' לעיל במסגרת "מחזיקי מניות אחרים" (31 בדצמבר 2012: במסגרת "מחזיקי מנות בעלי שליטה"). עם זאת, כיוון שהשליטה בבנק היתה במהלך רוב שנת 2013 בידי קבוצת ברונפמן–שראן, נתוני תמצית התוצאות העסקיות בשנת 2013, ככל שהיו כאלה, הוצגו בסעיף ב' לעיל במסגרת "מחזיקי מניות בעלי שליטה".

(5) במהלך שנת 2014 מכרו מר שראן וקבוצת ברונפמן מניות נוספות של הבנק, וחדלו מלהיות בעלי ענין בבנק.

ו. תגמול ליו"ר הדירקטוריון ולמנהלת הכללית

חוזה העסקה של יו"ר הדירקטוריון. יו"ר הדירקטוריון של הבנק מכהן בתפקידו החל מיום 3 בינואר 2010. ביום 4 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר שנתקבל לכך אישור ועדת הביקורת של הדירקטוריון ולאחר שנבחנה המלצת ועדה אד הוק של הדירקטוריון, לעניין תגמול יו"ר הדירקטוריון, לאשר את התקשרות הבנק בחוזה עבודה אישי עם יו"ר הדירקטוריון של הבנק. תקופתו של החוזה היתה למשך חמש שנים, החל מיום 3 בינואר 2010 (להלן: "תקופת ההסכם"). חוזה ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון אושר באסיפה כללית מיוחדת מיום 10 בנובמבר 2010.

יו"ר הדירקטוריון מועסק במשרה מלאה, ולא רשאי לעסוק בעיסוק נוסף בשכר מלא, אלא אם קיבל לכך את הסכמת הדירקטוריון. בתמורה למילוי תפקידו זכאי יו"ר הדירקטוריון למשכורת חודשית של 150,000 ש"ח, שתעודכן מידי 3 חודשים על פי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 2010.

יו"ר הדירקטוריון זכאי למענק שנתי, כמפורט בסעיף קטן ז' להלן. יו"ר הדירקטוריון זכאי גם לתגמול הנגזר מביצועי מניית הבנק, מסוג פאנטום, כמפורט בביאור 13 ד (1). ההסכם כולל גם הוראות בדבר חובות המוטלים על יו"ר הדירקטוריון, וביניהן הוראות בדבר תקופת צינון ואי תחרות של ששה חודשים וחובת שמירה על סודיות.

יו"ר הדירקטוריון זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורין כקבוע בדין, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

עם סיום הכהונה זכאי יו"ר הדירקטוריון על פי החוזה לפיצויי פיטורין, כקבוע בדין וזאת בנוסף לזכאותו לכספים ולזכויות שיצטברו לזכותו בגין ההפרשות הפנסיוניות שהבנק יבצע. בנוסף, זכאי יו"ר הדירקטוריון לתקופת הודעה מוקדמת בת 6 חודשים, במהלכה יהיה זכאי לשכר ותנאים נלווים בהתאם לחוזה עמו ולתקופת הסתגלות בת 6 חודשים. ואולם, אם תקופת ההודעה המוקדמת תחל לפני חלוף 3 שנים ממועד תחילת תקופת ההסכם, בעקבות סיום כהונתו ביוזמת הבנק או, לחילופין, בקשר עם העברת השליטה בבנק, אזי תקופת ההסתגלות תהיה בת 9 חודשים. בתקופת ההסתגלות יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי לשכר החודשי ולתנאים הנלווים, כמפורט בחוזה ההעסקה. במקרה שהסכם ההעסקה יסתיים ותקופת ההעסקה לא תוארך, יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי לתקופת הודעה מוקדמת וכן לתקופת הסתגלות בת 6 חודשים. כאמור, הסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון עמד להסתיים ביום 3 בינואר 2015. באסיפה השנתית של הבנק, שהתקיימה ביום 2 באוקטובר 2014, אושרו תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון. בשלב זה, תנאי הכהונה וההעסקה שאושרו אינם כוללים רכיבי תגמול משתנה. רכיבי התגמול המשתנה עבור התקופה החל מחודש ינואר 2015, ייקבעו לאחר שהבנק ישלים את תהליכי התוכנית האסטרטגית, היעדים ותוכניות העבודה שייקבעו על פיה ובהתאם את תוכניות המענקים הנגזרות מהן, ואז יובאו לאישור של האורגנים המוסמכים בבנק, בהתאם למדיניות התגמול של הבנק. תנאי הכהונה וההעסקה משמרים את התגמול הקבוע והסדרי סיום ההעסקה של היו"ר לפי התנאים בהסכם ההעסקה הקודם, בכפוף לתיקונים הנובעים מהוראות חדשות החלות על הבנק וממדיניות התגמול של הבנק (ובתוספת משכורת 13, בדומה לקבוצות עובדים אחרות בבנק).

חוזה ההעסקה של המנהלת הכללית. ביום 17 בפברואר 2014, אישרה אסיפה מיוחדת של בעלי המניות, בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק (ראו ביאור 16 י'), שאושרה באותה אסיפה, את תנאי הכהונה וההעסקה של המנהלת הכללית הנכנסת של הבנק, לאחר שאלה אושרו בידי הדירקטוריון וועדת התגמול, לתקופה של חמש שנים החל מיום תחילת כהונתה. בתקופת ההעסקה תועסק המנהלת הכללית במשרה מלאה ולא תהיה רשאית לעסוק בכל עיסוק נוסף בשכר, אלא אם קיבלה לכך את הסכמת הדירקטוריון מראש.

בתמורה למילוי תפקידה, תהיה המנהלת הכללית זכאית למשכורת חודשית בסך של 180,000 ש"ח, ברוטו, שתעודכן אחת לרבעון על פי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 2014. בכל שנה קלנדרית במהלך תקופת ההעסקה תהיה המנהלת הכללית זכאית למשכורת חודשית נוספת (משכורת 13), שבגינה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות.

בשנת המענק 2014 תהיה המנהלת הכללית זכאית לחלק יחסי של המענק השנתי והמענק השוטף, בגין התקופה בה תעבוד בבנק בשנה זו.

המנהלת הכללית זכאית לימי חופשה (שצבירתם מוגבלת ל–50 ימים), ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (הסדר פנסיוני – ביטוח מנהלים, קופת תגמול ו/או קרן פנסיה, לרבות תגמולים; קרן השתלמות; ביטוח אובדן כושר עבודה), החזר הוצאות מסויימות והטבות נוספות.

המנהלת הכללית זכאית למענק שנתי, מענק שוטף ולמענקים מיוחדים, כמפורט בסעיף ח' להלן. המנהלת הכללית זכאית למענק גיוס חד פעמי, בסך של 500 אלף ש"ח, שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות.

סך התגמול המשתנה בגין שנת מענק לא יעלה על 100% מסך התגמול הקבוע באותה שנה ("תגמול קבוע" ו–"תגמול משתנה" – כמשמעותם בהוראת המפקח על הבנקים). ככל שהתגמול המשתנה לו תהיה זכאית המנהלת הכללית בגין שנת מענק כלשהי יעלה על השיעור האמור, יפחת סך התגמול המשתנה בגין אותה שנה עד לתקרה המותרת. התנאים שאושרו כוללים החרגות מהכלל האמור, בהתייחס למענק הגיוס החד פעמי ולמענק עבור תרומה מיוחדת, ככל שיאושר כזה.

במסגרת סיום יחסי עובד מעביד, ביוזמת המנהלת הכללית או ביוזמת הבנק, תהיה המנהלת הכללית זכאית לפיצויי פיטורין, נוסף על ההפקדות השוטפות בגין פיצויי פיטורין שבוצעו לקופות הסדר פנסיוני שלה במהלך תקופת כהונתה, אשר יחושבו כמכפלת המשכורת האחרונה במספר שנות כהונתה. כמו כן, תהיה זכאית למענק הסתגלות בגובה שש משכורות חודשיות בצירוף ההפרשות הסוציאליות והתנאים הנלווים בגינן.

פיצויי הפיטורין כאמור ומחצית ממענק ההסתגלות כאמור הינם בגדר תנאי פרישה משתנים, אשר הזכאות לקבלתם מותנית בכך שהתשואה הממוצעת להון בתקופת כהונת המנהלת הכללית או בארבע השנים האחרונות לכהונתה, לפי הגבוה, תהיה בשיעור של 4% ומעלה. תשלום תנאי הפרישה המשתנים יבוצע בארבע מנות. מנה ראשונה, בגובה 70% מהסכום, תשולם בסמוך למועד סיום יחסי עובד מעביד. יתרת הסכום תשולם ב–3 מנות שנתיות, בכפוף להעדר חריגות מהותיות מיחסי הלימות ההון והון הליבה המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ז. מענקים ליו"ר הדירקטוריון המכהן ולמנהל הכללי לשעבר

1. **מענקים בגין שנת 2011 ואילך.** החל משנת 2011, עבור כל שנה קלנדרית, או חלקה, שבה יכהן יו"ר הדירקטוריון או המנכ"ל לשעבר, בהתאמה, יוענק המענק השנתי בהתאם לעמידה במדדים המפורטים להלן, אשר היעדים לגביהן יתבססו על היעדים בתוכניות העבודה של הבנק לשנים 2011-2014 בהתייחס ליו"ר הדירקטוריון (2011-2015 בהתייחס למנכ"ל לשעבר) ובהתאם לעקרונות שעיקריהם יובאו להלן. המענק השנתי האמור ליו"ר הדירקטוריון יאושר בכל שנה, בכפוף לכל דין, בין אם על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, בתנאי שקודם לכן יקבעו יעדי סף בגין המדדים הכמותיים (ראו להלן) ויאושרו על ידי האסיפה הכללית, ובין אם על ידי האסיפה הכללית מדי שנה, לאחר אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון.

תקרת המענק השנתי. המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון יהיה מוגבל לסכום שלא יעלה על 2.4 מיליון ש"ח (ברוטו), צמוד למדד המחירים לצרכן בגין חודש דצמבר 2009. המענק השנתי למנכ"ל לשעבר היה מוגבל לסכום שלא יעלה על 2.8 מיליון ש"ח (ברוטו), צמוד למדד המחירים לצרכן בגין חודש נובמבר 2010.

תנאי סף לזכאות. הזכאות בגין שנה קלנדרית מסוימת תהיה מותנית בכך שבאותה שנה קלנדרית יתקיימו כל תנאי הסף המצטברים הבאים:

(1) יעד התשואה לנכסי סיכון שייקבע בתכנית העבודה של שנת המענק (באחוזים) בניכוי התשואה לנכסי סיכון בפועל (כהגדרתה בתוכנית) (להלן: "הפרש התשואה לנכסי סיכון") יהיה בשיעור קטן מ-3%;

(2) יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה בבנק על פי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לאותה שנה, לא יפחתו מיחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה, בהתאמה, כפי שנקבעו בתוכנית העבודה של אותה שנה קלנדרית;

(3) הוענק ליו"ר הדירקטוריון או למנכ"ל, בהתאמה, ציון גבוה מ-"1" לגבי המדד האיכותי.

פריסת תשלומים. תשלום המענק השנתי בגין שנה קלנדרית מסוימת יבוצע ב-3 מנות: סכום בשיעור של 60% מהמענק השנתי ישולם לא יאוחר מ-30 ימים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק, שני תשלומי מענק נדחים, בשיעור של 20% כל אחד, ישולמו לאחר פרסום הדוחות של כל אחת משתי השנים העוקבות לשנת המענק (כשהם צמודים למדד).

בונוס שלילי. בשנה קלנדרית שבה הפרש התשואה לנכסי סיכון יהיה גדול מ-2%, ייזקף "בונוס שלילי", שיחושב כלהלן: הפרש התשואה לנכסי סיכון פחות 2%, מוכפל ב-100, מוכפל ב-"המענק השנתי המצטבר". לעניין זה, "המענק השנתי המצטבר" יהיה שווה למלוא המענק השנתי המחושב בגין אותה שנה קלנדרית (100%) בתוספת תשלומי מענק נדחים בגין שנים קודמות, שאמורים היו להיות משולמים באותה שנה קלדנרית.

סכום הבונוס השלילי לא יעלה בכל מקרה בשנה מסויימת על סכום המענק השנתי המצטבר.

אם הפרש התשואה לנכסי סיכון בשנה קלנדרית מסויימת יהיה בשיעור של 3% או יותר, לא ישולמו בגין אותה שנה קלנדרית מענק שנתי ולא ישולמו תשלומי מענק נדחים משנים קודמות שהיו אמורים להשתלם במועד הענקת המענק השנתי באותה שנה.

חישוב המענק השנתי. המענק השנתי יחושב על בסיס שלושה מדדים המבוססים על ביצועי הבנק (להלן: "המדדים הכמותיים") ועל מדד איכותי נוסף (להלן: "המדד האיכותי").

אם חוזה ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון או של המנכ"ל, יובא לידי סיום במהלך שנה קלנדרית כלשהי, מכל סיבה שהיא, ישולם מענק שנתי יחסי בגין אותה שנה עד למועד תום תקופת ההודעה המוקדמת (לא תהיה זכאות למענק שנתי, כולו או חלקו, בגין תקופת ההסתגלות). באותו מועד ישולמו גם כל תשלומי מענק נדחים, גם אם מועד תשלומם טרם הגיע.

המדדים הכמותיים. לכל מדד כמותי יקבע בתחילת השנה על ידי הדירקטוריון יעד מטרה אשר לפיו יחושבו יעד סף ויעד מקסימום. עמידה ביעד הסף בשנה מסוימת תזכה ב-50% מתקרת המענק השנתי המתייחסת לאותו מדד. ככל שהיעד שיושג יהיה גבוה יותר מיעד הסף יגדל שיעור הזיכוי מתקרת המענק כאמור, על פי נוסחאות שפורטו בתוכנית.

עמידה ביעד המטרה תזכה ב-100% מתקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד.

עמידה ביעד העולה על יעד המטרה ועד ליעד המקסימום תגדיל את חלק המענק המתייחס לאותו מדד, עד ל-112.5% מהחלק היחסי של תקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד, ובתנאי שסך המענק השנתי לא יעלה על תקרת המענק השנתי.

בסמוך לתחילת כל שנה יקבעו על ידי הדירקטוריון יעדי המטרה לאותה שנה בתוכנית העבודה. אופן מדידתם יהיה זהה לאופן בו הם נמדדים במסגרת תוכנית העבודה.

אם לאחר קביעת המדדים ו/או היעדים בתוכנית העבודה (להלן: "היעדים המקוריים") יחליט דירקטוריון הבנק לשנות את היעדים בתוכנית העבודה של הבנק, לא יהיה בכך כדי לשנות את היעדים לצורך חישוב המענק השנתי באותה שנה. על אף האמור לעיל, בשנה כלשהי בה ישנה הדירקטוריון את היעדים, כאמור, בשל נסיבות חיצוניות המשפיעות על כלל המערכת הבנקאית בישראל, יהיה הדירקטוריון רשאי להחליט להקטין או לבטל את הבונוס השלילי באותה שנה, אם יחול כזה על פי היעדים המקוריים.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

להלן המדדים הכמותיים:

(1) תשואה לנכסי סיכון בפועל.

(2) יחס יעילות. מדד זה מחושב כיחס בין סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנה קלנדרית מסויימת (על פי הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה) לבין סכום של הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי (הפרשה לחובות מסופקים) ושל סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות באותה שנה (על פי הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה).

(3) הכנסות תפעוליות ואחרות. מדד זה מחושב כסך ההכנסות התפעוליות והאחרות בשנה קלנדרית מסויימת על פי הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה.

המדד האיכותי. בתום כל שנה יקבע דיון הערכה איכותי, על פי הקריטריונים שעיקריהם יובאו להלן ועל פי סולם של 1-3: ציון "1" – ביצוע חסר במדד האיכותי; ציון "2" – ביצוע סביר במדד האיכותי; ציון "3" – עמידה טובה במדד האיכותי.

הענקת ציון "1" תשלול את כל (100%) המענק השנתי; הענקת ציון "3", תזכה במלוא סכום המענק אותו ניתן להעמיד בגין המדד האיכותי. המדד האיכותי יעניק זכאות לעד 20% מתקרת המענק השנתי. כל ציון בין "1" לבין "3" יזכה בחלק יחסי מהסכום המירבי שניתן להעניק בגין המדד האיכותי, שיחושב בהתאם לנוסחה הקבועה בתוכנית.

ציון ההערכה האיכותי יחושב כממוצע הציונים שיקבעו על ידי כל חברי הדירקטוריון של הבנק, במסגרת שאלון שימולא על ידי כל אחד מהם על פי הסולם האמור ולפי הקריטריונים שלהלן ויהיה טעון אישור של ועדת הביקורת והדירקטוריון של הבנק.

הקריטריונים שעל בסיסם יקבע ציון ההערכה האיכותי האמור הינם תרומת יו"ר הדירקטוריון לפיקוח ולבקרה בתחומים של: ממשל תאגידי, הוראות המפקח על הבנקים (ובכלל זה ההוראות בנושא "באזל 2"), ביקורת פנימית ודוחות של רגולטורים (כגון בנק ישראל ורשות ניירות ערך), סיכונים תפעוליים ושליטה ברמות הסיכון בקבוצת הבנק; או תרומת המנכ"ל לגיבוש יעדים ולהובלה, לקידום וליישום תהליכים למימושם בתחומים האמורים, בהתאמה.

2. **סכום המענק השנתי בגין שנת 2011.** יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי לשעבר היו זכאים למענק שנתי בגין שנת 2011 בסכום כולל של כ–1,629 אלף ש"ח וכ–1,889 אלף ש"ח, בהתאמה. בהתאם לתנאי התוכנית, מתוך הסכום האמור סך של כ–977 אלף ש"ח וכ–1,133 אלף ש"ח, בהתאמה, שולם בשנת 2012, והיתרה התחלקה, בהתאמה, לשני תשלומים נדחים שתשלומם מתבצע בהתאם למנגנון "פריסת התשלומים", וכפוף למנגנון "בונוס שלילי", הכל כמפורט לעיל.

הזכאות למענק קמה נוכח העמידה בכל תנאי הסף שנקבעו. סכום המענק נקבע בשים לב למידת העמידה במדדים הכמותיים ובמדד האיכותי.

המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון ולמנהל הכללי לשעבר אושר בוועדת הביקורת בימים 21 ו–26 במרס 2012. המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון בגין שנת 2011, אושר בדירקטוריון ביום 28 במרס 2012, ובאסיפה הכללית ביום 12 ביוני 2012. בשנים 2012 ו–2013 קמה הזכאות לתשלומים הנדחים כאמור, נוכח העמידה בתנאי הסף שנקבעו.

3. **ויתור על המענק בגין שנת 2012.** בחודש יולי 2012 הודיעו יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי לשעבר, יחד עם חברי הנהלת הבנק והמבקר הפנימי של הבנק (ראו ביאור 16 י' לעיל) כי החליטו, כל אחד על פי בחירתו, לוותר על המענק השנתי המגיע להם בגין שנת 2012, אם וככל שיגיע להם. זאת, בהמשך ובהלימה לצעדי החיסכון וההתייעלות בהם נוקט הבנק ותוך שימת לב לרוח הציבורית הקיימת.

4. **סכום המענק השנתי בגין שנת 2013.** יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי לשעבר זכאים למענק שנתי בגין שנת 2013 בסכום כולל של כ–2,160 אלף ש"ח וכ–2,888 אלף ש"ח, בהתאמה (הדירקטוריון וועדת התגמול הקטינו את המענק ליו"ר הדירקטוריון מסך של 2,552 אלף ש"ח לסך של 2,160 אלף ש"ח). התשלום למנהל הכללי לשעבר יתבצע בהתאם להוראות שנקבעו בתוכנית לענין סיום חוזה ההעסקה (ראו להלן). התשלום ליו"ר הדירקטוריון יתבצע כלהלן: סך של כ–1,296 אלף ש"ח, ישולם בחודש אפריל 2014, בכפוף לאישור האסיפה הכללית, והיתרה תתחלק, בהתאמה, לשני תשלומים נדחים שתשלומם יתבצע בהתאם למנגנון "פריסת התשלומים", ויהיה כפוף למנגנון "בונוס שלילי", הכל כמפורט לעיל.

הזכאות למענק קמה נוכח העמידה בכל תנאי הסף שנקבעו. סכום המענק נקבע בשים לב למידת העמידה במדדים הכמותיים ובמדד האיכותי.

המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון ולמנהל הכללי לשעבר אושר בוועדת התגמול ביום 4 במרס 2014 ובדירקטוריון ביום 13 במרס 2014. בחודש יוני 2014 הודיע יו"ר הדירקטוריון כי הוא מוותר על המענק השנתי בגין שנת 2013.

5. **המענק השנתי בגין שנת 2014.** דירקטוריון הבנק החליט כי בשנת 2014 לא ישולמו מענקים לנושאי משרה בבנק.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ח. מענקים למנהלת הכללית. כאמור, המנהלת הכללית תהיה זכאית, בין היתר, למענק שנתי, מענק שוטף ולמענקים מיוחדים, כמפורט להלן:

(1) **המענק השנתי.** במשך תקופת ההעסקה תהיה המנהלת הכללית זכאית למענק שנתי בגין כל שנת מענק, אשר יוגבל בתקרה בסך של 2.2 מיליון ש"ח, צמודה למדד בגין חודש דצמבר 2013.

תנאי הסף לזכאות למענק השנתי. הזכאות למענק שנתי בגין שנת מענק מסויימת מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו במצטבר כל תנאי הסף המפורטים להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מהגבוה מבין 7% והתשואה להון המשוקללת בארבעת הבנקים הגדולים האחרים בשנת המענק, בניכוי 2%;
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה של הבנק, על פי הדוחות הכספיים השנתיים לשנת המענק, לא יפחתו מהשיעורים המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים;
- הוענק למנהלת הכללית ציון "2" לפחות במדד האיכותי לשנת המענק, כמפורט להלן.

חישוב המענק השנתי. המענק השנתי יחושב על בסיס תוצאות חמישה מדדים, בעלי משקל זהה, המבוססים על ביצועי הבנק (להלן: "המדדים הכמותיים") ועל מדד איכותי המבוסס על הערכת תפקוד המנהלת הכללית על ידי הדירקטוריון (להלן: "המדד האיכותי"). ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להחליט, כי לגבי שנת מענק מסויימת, יתבסס המענק רק על המדדים הכמותיים.

המדדים הכמותיים. לכל מדד כמותי יקבע בתחילת השנה על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון יעד מטרה אשר לפיו יחושבו יעד מינימום ויעד מקסימום. עמידה ביעד המינימום בשנת מענק מסוימת תזכה ב-30% מתקרת המענק השנתי המתייחסת לאותו מדד. עמידה ביעד העולה על יעד המינימום ועד ליעד המטרה תגדיל את חלק המענק המתייחס לאותו מדד, עד ל-100% מהחלק היחסי של תקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד. עמידה ביעד העולה על יעד המטרה ועד ליעד המקסימום תגדיל את חלק המענק המתייחס לאותו מדד, עד ל-110% מהחלק היחסי של תקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד, ובתנאי שסך המענק השנתי לא יעלה על תקרת המענק השנתי.

להלן המדדים הכמותיים:

(1) תשואה להון – התשואה להון בפועל בשנת המענק. יעד המטרה למדד זה ייקבעו על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון , אך לא פחות מ-7.5%.

(2) יחס יעילות – יחושב בהתאם לאופן שבו יחס היעילות נמדד ומדווח בדוחות הכספיים לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים.

(3) עמלות והכנסות אחרות – יחושב על פי סך ההכנסות מעמלות וההכנסות האחרות, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, בשנת המענק, על פי הדוחות הכספיים לשנת המענק.

(4) יחס הון הליבה – מחושב על פי יחס הון הליבה בפועל בשנת המענק. יעד המינימום לא יפחת מהיחס המינימלי שנקבע בהוראות המפקח על הבנקים.

בתוכנית נקבעו הטווחים, במונחי נקודות אחוז, של יעד המינימום ויעד המקסימום, בהתייחס ליעד המטרה.

המדד האיכותי. בתום כל שנת מענק יקבע ציון הערכה איכותי לתפקוד המנהלת הכללית, על פי סולם של 1-3: ציון "1" – ביצוע חסר במדד האיכותי; ציון "2" – ביצוע סביר במדד האיכותי; ציון "3" – עמידה טובה במדד האיכותי.

הענקת ציון "3", תזכה את המנהלת הכללית ב-100% ממשקל המדד האיכותי מתקרת המענק השנתי. הענקת ציון "2", תזכה את המנהלת הכללית ב-30% ממשקל המדד האיכותי מתקרת המענק השנתי. כל ציון בין "2" לבין "3" יזכה בחלק יחסי מהסכום המירבי שניתן להעניק בגין המדד האיכותי, שיחושב בהתאם לנוסחה הקבועה בתוכנית.

ציון ההערכה האיכותי יחושב כממוצע הציונים שיקבעו באמצעות שאלון שימולא על ידי כל חברי הדירקטוריון בתום שנת המענק, במסגרתו יוענק ציון לתפקודה של המנהלת הכללית בכל אחד מהקריטריונים שלהלן על בסיס הסולם האמור.

הקריטריונים שעל בסיסם יקבע ציון ההערכה האיכותי הינם: תרומת המנהלת הכללית לגיבוש יעדים והובלה, קידום ויישום תהליכים בתחומים של ממשל תאגידי, שיפור הניהול הקבוצתי, עמידה בהוראות המפקח על הבנקים, בקרה פנימית ודוחות של רגולטורים (כגון בנק ישראל ורשות ניירות ערך), סיכונים תפעוליים ושליטה ברמות הסיכון בקבוצת הבנק. עם זאת, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים, מעת לעת, לקבוע קריטריונים אחרים לקביעת ציון ההערכה האיכותית.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

(2) **המענק השוטף.** המנהלת הכללית תהיה זכאית למענק שוטף בגין כל שנת מענק, בסך של 900 אלף ש"ח צמודים למדד, בכפוף לתנאי הזכאות כמפורט להלן.

תנאי הזכאות למענק השוטף. הזכאות למענק שוטף בגין שנת מענק מסויימת מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו, במצטבר, כל תנאי הזכאות, כלהלן:

- יחס הלימות הון הליבה, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים, לא פחת מהיחס שנקבע בתוכנית העבודה לשנת המענק.
- יחס היעילות בפועל, כפי שחושב על בסיס הדוחות הכספיים "סולו" של הבנק לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, לא עלה על יעד אותו יחס יעילות, אשר ייקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת שנת המענק, בהתאם לתוכניות העבודה של הבנק.
- הוענק למנהלת הכללית ציון "2" לפחות במדד האיכותי לשנת המענק.

(3) **מענקים מיוחדים**

3.1 **מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים.** ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לקבוע למנהלת הכללית מענק מיוחד, חיובי או שלילי, עבור רווחים או הפסדים מיוחדים. המענק יחושב כהפרש שבין המענק השנתי לשנת המענק לבין המענק השנתי, כפי שהיה מחושב אילו לא נוטרלו רווחים או הפסדים מיוחדים לצורך חישוב המדדים הכמותיים שצויינו לעיל, בתוספת של 20% מההפרש האמור, ובלבד שלא יעלה על 700 אלף ש"ח צמוד למדד. סכום המענק השלילי לא יעלה על גובה הזכאות למענק שנתי.

3.2 **מענק עבור תרומה מיוחדת.** בנסיבות חריגות לטובה, בשל אירוע עסקי חריג ו/או תרומה מיוחדת, אשר יוגדרו מראש על ידי הדירקטוריון לפי קריטריונים הניתנים למדידה, יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנהלת הכללית מענק מיוחד, בסכום שלא יעלה על 700 אלף ש"ח, צמוד למדד. המענק עבור התרומה המיוחדת יוענק בכפוף לכל אישור או גילוי שידרש על פי הדין. המענק עבור תרומה מיוחדת לא יוענק יותר מפעם אחת בכל שלוש שנים.

3.3 **מענק בנסיבות מיוחדות.** ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנהלת הכללית מענק שנתי בסך כספי שלא יעלה על סך של שתי משכורות חודשיות, אם לא התקיימו תנאי הסף למענק השנתי, ובלבד שהתקיימו שני התנאים המצטברים הבאים:

- ועדת התגמול והדירקטוריון מצאו כי באותה שנה התקיימו נסיבות מיוחדות בבנק עצמו או במערכת הבנקאית בישראל או במצב המקרו כלכלי;
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה, על פי הדוחות השנתיים המאוחדים לשנת המענק, לא פחתו מהיחסים המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים.

(4) ביום 2 בפברואר 2015, קיבל דירקטוריון הבנק את המלצת ועדת ביקורת ואישר את היעדים לצורך חישוב המענק השנתי של המנהלת הכללית לשנים 2015–2016.

(5) **המענק השנתי בגין שנת 2014.** המנהלת הכללית הודיעה כי היא מוותרת על המענק לו הייתה זכאית בגין שנת 2014, בסך של 785 אלף ש"ח.

ט. חוזה ההעסקה של המנהל הכללי לשעבר. ביום 20 בדצמבר 2010 החליטו ועדת הביקורת של הדירקטוריון והדירקטוריון לאשר את התקשרות הבנק בחוזה עבודה אישי עם המנהל הכללי אשר כיהן עד ליום 19 בפברואר 2014 ("המנכ"ל לשעבר") כמנכ"ל הבנק (סיום יחסי עובד מעביד ביום 31 במרס 2014). תקופתו של החוזה היתה למשך חמש שנים, החל מיום 1 בינואר 2011 (להלן: "תקופת ההסכם").

המנכ"ל לשעבר הועסק במשרה מלאה, ולא היה רשאי לעסוק בעיסוק נוסף בשכר, אלא אם קיבל לכך את הסכמת הדירקטוריון. בתמורה למילוי תפקידו היה המנכ"ל זכאי למשכורת חודשית של 167,500 ש"ח, שהתעדכנה מידי 3 חודשים על פי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, לעומת המדד שפורסם בחודש דצמבר 2010.

המנכ"ל לשעבר היה זכאי למענק שנתי, כמפורט בסעיף קטן ז' לעיל. המנכ"ל לשעבר היה זכאי גם לתגמול הנגזר מביצועי מניית הבנק, מסוג פאנטום, כמפורט בביאור 13 ד (1). ההסכם כולל גם הוראות בדבר חובות שהוטלו על המנכ"ל לשעבר, וביניהן הוראות בדבר תקופת צינון ואי תחרות של ששה חודשים וחובת שמירה על סודיות.

הבנק נשא בעלות שכר דירה עבור המנכ"ל לשעבר בסכום של עד 90 אלף ש"ח בגין תקופת שכירות שתחל ביום תחילת כהונתו של המנכ"ל בבנק ונמשכה עד ליום 31 באוגוסט 2011. כל תשלומי המס שיחולו על המענק האמור, ככל שיחולו, יגולמו על ידי הבנק וישולמו על חשבונו.

המנכ"ל לשעבר היה זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורין כקבוע בדין, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

עם סיום הכהונה זכאי המנכ"ל לשעבר על פי החוזה לפיצויי פיטורין, כקבוע בדין וזאת בנוסף לזכאותו לכספים ולזכויות שיצטברו לזכותו בגין ההפרשות הפנסיוניות שביצע הבנק. בנוסף, זכאי המנכ"ל לשעבר לתקופת הודעה מוקדמת בת 6 חודשים, במהלכה היה זכאי לשכר ותנאים נלווים בהתאם לחוזה עמו (גם אם הבנק החליט שלא לעשות שימוש בשירותיו בתקופה זו או בחלקה) ולתקופת הסתגלות בת 6 חודשים (אם סיום הכהונה יהיה ביוזמת המנכ"ל). בתקופת ההסתגלות זכאי המנכ"ל לשעבר לשכר החודשי ולתנאים הנלווים בהתאם לחוזה ההעסקה, אך לא יהיה זכאי בגינה למענק שנתי כלשהו (או לחלק ממנו).

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

בתקופה שבין 1 בינואר 2011 ועד 28 בפברואר 2011, המשיך המנכ"ל לשעבר לכהן גם כ–CEO של אי די בי ניו יורק. במהלך התקופה האמורה היה המנכ"ל לשעבר זכאי לשכר בהיקף של 80% משכרו החודשי בבנק. שכרו החודשי מהבנק, כאמור, נוכה בתקופה האמורה מהשכר לו היה זכאי מהחברה הבת. (בהתאם, שכרו החודשי ברוטו מהחברה הבת הסתכם בסך של כ–104,000 ש"ח).

י. ביום 23 במאי 2006 התקשר הבנק (אשר לאחר מכן העביר את זכויותיו לבנק מרכנתיל דיסקונט) עם צד ג', שהינו הבעלים של מרכז מסחרי בביתר עילית, על מנת לשכור ממנו שטח של כ–250 מ"ר, לצורך פתיחת סניף. כחודש לאחר מכן מכר אותו צד ג' את המרכז המסחרי לחברה אשר מר מתיו ברונפמן מחזיק 35% ממניותיה. דמי השכירות שנקבעו היו בסך של 20 דולר למ"ר לחודש צמודים למדד מיום החתימה, ותקופת השכירות היתה חמש שנים. קיימת אופציה לשוכר להאריך את ההסכם בשתי תקופות בנות 5 שנים כל אחת. דמי הניהול משולמים בהתאם לעלויות בפועל. לקראת תום תקופת השכירות הוארך ההסכם לתקופה בת חמש שנים. דמי השכירות לתקופה הנוספת עלו, בהתאם לתנאי ההסכם, בשיעור של 20%. שאר תנאי השכירות נותרו ללא שינוי.

יא. הבנק התחייב לשלם בזמן הפרעון, במישרין, לבעלי כתבי ההתחייבויות נדחים של דיסקונט מנפיקים בע"מ את סכומי הקרן בתוספת ריבית והצמדה שנצברו עליהם. ההתחייבות הינה בגין פרעון כתבי התחייבויות נדחים שתמורתם הופקדה בבנק. סכום ההתחייבות האמורה ליום 31 בדצמבר 2014, הגיע ל–6,639 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 – 7,339 מיליון ש"ח).

יב. הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט נתנו התחייבויות לבורסה לניירות ערך בתל–אביב ולמסלקת מעו"ף כאמור בביאור 19 ג 4 ובביאור 19 ג 5.

יג. במסגרת ההתחייבות שנתן הבנק לויזה אירופה ולמסטרקארד, כאמור בביאור 19 ג 10 א' ו–ב'. נכללו גם חברות מוחזקות של הבנק.

יד. לעניין שיפויים לבעלי עניין וצדדים קשורים ולפרטים בדבר הסדרים לביטוח, פטור ושיפוי דירקטורים בבנק או שמונו על ידי הבנק לכהן בחברות בת מסויימות, ובכלל זה שני נושאי משרה לשעבר, שכיהנו כדירקטורים בחברות מאוחדות, שבמועדים הרלבנטיים היו בעלי שליטה בבנק, ראו ביאור 19 ג' 8, סעיפים יד' ו–טו'.

טו. בעת מתן היתר השליטה בבנק קיבל מר מילשטיין, אחד מבעלי השליטה בבנק באותו מועד ועד ליום 3 בדצמבר 2013, פטור מלדווח על תאגידים הקשורים לו לעניין הוראת ניהול בנקאי תקין 312, עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים, בכפוף לתנאים מסויימים.

לאור האמור, הודיע הפיקוח על הבנקים כי הבנק יקבל ממר מילשטיין את הפרטים הבאים לגבי תאגידים הקשורים לו, אשר עשויים להיחשב כבעלי עניין או כצדדים קשורים של הבנק, אף לעניין הדוח הכספי לציבור:

- הצהרה בכתב ממר מילשטיין בכל שנה, כחודש לפי מועד פרסום הדוח הכספי לציבור, לפיה:

(1) מר מילשטיין, זוגתו, ילדיו, בני זוגם ותאגידים המוחזקים על ידם ואשר הינם בעלי עניין בבנק או צדדים קשורים של הבנק לא ביצעו כל עסקה עם הבנק בשלוש השנים החולפות שהסתיימו במועד הדיווח, או לחילופין על פרטי כל העסקאות שבוצעו כאמור.

(2) לסוף שנת הדיווח ולסוף שנת הדיווח הקודמת אין למר מילשטיין, לזוגתו, ילדיו, בני זוגם ותאגידים המוחזקים על ידם ואשר הינם בעלי עניין בבנק או צדדים קשורים של הבנק כל חובות ואין להם כל פיקדון או יתרת זכות אחרת בבנק דיסקונט או בתאגיד בשליטתו, או לחילופין פרטי כל חבות או פיקדון כאמור.

- מעבר לאמור לעיל, מר מילשטיין ידווח באופן מיידי למזכירות הבנק ולחשבונאי הראשי של הבנק על כל עסקה או חבות כאמור שלו, זוגתו, ילדיו, בני זוגם ותאגידים המוחזקים על ידם ואשר הינם בעלי עניין בבנק או צדדים קשורים של הבנק.

לעניין סעיף זה, בעלי עניין וצדדים קשורים כהגדרת מונחים אלה בהוראות הדיווח לציבור.

- בדיווח לציבור יינתן גילוי נאות להסדר זה.

הבנק קיבל ממר מילשטיין הצהרה כנדרש בהתייחס לשנת 2013.

טז. ביום 6 ביולי 2008, אישר הדירקטוריון, לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת, תשלום גמול שנתי וגמול השתתפות בישיבה לדירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים המכהנים ושיכהנו בבנק (למעט יו"ר הדירקטוריון), בגובה "הסכום המירבי" הקבוע בתוספת השניה ובתוספת השלישית לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס–2000, כפי שתוקנו בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני) (תיקון), התשס"ח–2008, על פי דרגת הבנק. הגמול המעודכן האמור שולם רטרואקטיבית, מיום 1 באפריל 2008, או מיום תחילת כהונתו של דירקטור, לפי המאוחר.

יז. תנאי העסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך עסקים רגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

יח. לפרטים בדבר תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק (2011–2013), ראו ביאור 16 ט'. לפרטים בדבר מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, ראו ביאור 16 י'. לפרטים בדבר תוכנית מענקים לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (2015–2016), ראו ביאור 16 יא'.

23. הכנסות והוצאות ריבית

	מאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
א. הכנסות ריבית[2]						
מאשראי לציבור[4]	4,744	5,372	5,937	2,958	3,610	4,066
מאשראי לממשלות	15	41	26	12	38	24
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים	88	175	415	70	154	368
מפקדונות בבנקים	36	53	64	13	26	69
מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	2	4	7	2	4	7
מאיגרות חוב[1]	825	1,143	1,360	392	648	741
מנכסים אחרים	26	34	38	1	14	11
סך-כל הכנסות הריבית	**5,736**	**6,822**	**7,847**	**3,448**	**4,494**	**5,286**
ב. הוצאות ריבית[2]						
על פקדונות הציבור	(765)	(1,522)	(2,254)	(816)	(1,530)	(2,150)
על פקדונות הממשלה	(8)	(10)	(11)	(1)	(1)	(2)
על פקדונות מבנקים	(46)	(66)	(98)	(17)	(36)	(61)
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	(143)	(164)	(227)	–	–	–
על כתבי התחייבויות נדחים	(552)	(802)	(789)	(185)	(281)	(274)
על התחייבויות אחרות	(4)	(8)	(9)	(4)	(7)	(4)
סך-כל הוצאות הריבית	**(1,518)**	**(2,572)**	**(3,388)**	**(1,023)**	**(1,855)**	**(2,491)**
סך הכנסות ריבית, נטו	**4,218**	**4,250**	**4,459**	**2,425**	**2,639**	**2,795**
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית:						
הכנסות (הוצאות) ריבית[3]	(100)	60	(28)	(100)	60	(28)
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב:						
מוחזקות לפדיון	235	270	260	113	136	116
זמינות למכירה	567	796	1,019	261	441	554
למסחר	23	77	81	18	71	71
סך-הכל כלול בהכנסות ריבית	825	1,143	1,360	392	648	741
הכנסות המימון מניירות ערך מגובי משכנתא (MBS) – במיליוני דולר	52	41	67	–	–	–
הכנסות המימון מניירות ערך מגובי משכנתא (MBS) – במיליוני ש"ח	185	148	258	–	–	–

הערות:

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א.

(3) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25).

24. הכנסות מימון שאינן מריבית

	מאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר						
1. מפעילות במכשירים נגזרים						
הכנסות (הוצאות) נטו, בגין מכשירים נגזרים ALM[4]	821	(607)	(367)	743	(589)	(361)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	**821**	**(607)**	**(367)**	**743**	**(589)**	**(361)**
2. מהשקעה באיגרות חוב [3]:						
רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה	387	420	336	303	333	215
הפסדים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה	(57)	(9)	(12)	–	–	(2)
הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה	(68)	(21)	(17)	(12)	(3)	–
סך הכל מהשקעה באיגרות חוב	**262**	**390**	**307**	**291**	**330**	**213**
3. הפרשי שער, נטו	**(675)**	**642**	**265**	**(632)**	**599**	**245**
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות:						
רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה[3]	64	108	75	–	–	6
הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה[3]	(6)	(8)	–	(6)	(6)	–
הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה[3]	(54)	(12)	(11)	(55)	–	–
דיבידנד ממניות זמינות למכירה	67	26	18	44	–	–
רווח ממכירת מניות ופעילות של חברות מוחזקות	–	23	–	–	–	–
סך הכל מהשקעה במניות	**71**	**137**	**82**	**(17)**	**(6)**	**6**
5. רווחים, נטו בגין הלוואות שנמכרו	**–[7]**	**30**	**(1)**	**–**	**28**	**–**
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	**479**	**592**	**286**	**385**	**362**	**103**
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר[5]:						
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	33	30	34	10	10	8
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו[1]	45	10	34	39	7	27
הפסדים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו[2]	(8)	–[7]	(2)	(7)	–[7]	–[7]
סך הכל מפעילויות מסחר[6]	**70**	**40**	**66**	**42**	**17**	**35**
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון:						
חשיפת ריבית	55	22	56	39	7	26
חשיפת מטבע חוץ	13	8	–	–	–	–
חשיפה למניות	2	10	10	3	10	9
סך הכל לפי חשיפת סיכון	**70**	**40**	**66**	**42**	**17**	**35**
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית	**549**	**632**	**352**	**427**	**379**	**138**

הערות:

(1) מזה, חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאיגרות חוב למסחר שעדין מוחזקות ליום המאזן	18	(3)	6	17	(1)	4
(2) מזה, חלק ההפסדים הקשורים למניות למסחר שעדין מוחזקות ליום המאזן	(1)	–[7]	–[7]	(1)	–[7]	–[7]
(3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר, ראו ביאור 33:						
מזה, רווחים, נטו מהשקעה באגרות חוב	262	390	307	291	330	213
מזה, מהשקעה במניות	(54)	–	–	(61)	–	–

(4) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(5) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
(6) להכנסות ריבית מהשקעה באיגרות חוב למסחר, ראו ביאור 23 לעיל.
(7) סכום נמוך מ–1 מיליון ש"ח.

25. עמלות

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
ניהול חשבון	571	591	605	335	353	369
כרטיסי אשראי	935	917	924	136	136	90
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	338	305	288	216	191	196
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	138	116	100	128	109	93
ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים	15	17	21	–	–	–
טיפול באשראי[1]	123	288	311	90	190	213
הפרשי המרה	139	129	108	109	101	80
פעילות סחר חוץ[1]	51	53	55	41	43	45
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	16	17	18	14	14	15
עמלות מעסקי מימון[1]	163	180	174	109	125	115
עמלות אחרות	97	91	81	46	50	52
סך-כל העמלות	**2,586**	**2,704**	**2,685**	**1,224**	**1,312**	**1,268**

הערה:

(1) לפרטים אודות השפעת יישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (סיווג עמלות מסויימות), ראו ביאור 1 ד' (25).

26. הכנסות אחרות

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
דמי ניהול מחברות מאוחדות	–	–	–	6	8	6
רווחים מקופות פיצויים	101	163	178	96	151	162
רווח הון ממכירת בניינים וציוד	5	5	31	5	1	8
הפסד הון ממכירת בניינים וציוד	–	(5)	(4)	–	–	(1)
ביטול הפרשה לירידת ערך בניינים וציוד	–	2	3	–	2	3
הכנסות אחרות	13	18	12	57	58	55
סך-כל ההכנסות האחרות	**119**	**183**	**220**	**164**	**220**	**233**

27. משכורות והוצאות נלוות

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
משכורות	2,309	2,410	2,253	1,432	1,547	1,394
הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות[1]	(2)	(3)	1	(2)	(3)	1
פיצויים, פנסיה, קרן השתלמות, יובלות, חופשות, תגמולים והטבות לגמלאים	440[3]	505	561	218[3]	390	396
ביטוח לאומי ומס שכר	575	577	508	426	437	381
הוצאות נלוות אחרות	118	130	121	40	43	47
הוצאות פרישה מרצון[2]	548	–	–	515	–	–
סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות	**3,988**	**3,619**	**3,444**	**2,629**	**2,414**	**2,219**
מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל	511	383	464	16	14	16

הערות:

(1) ראו ביאור 13 ד'.

(2) כולל מס שכר.

(3) לאחר השפעת שינוי אמדן בסך של 111 מיליון ש"ח, ראו ביאור 1 ג' 4.

28. הוצאות אחרות

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
פרסום	202	220	220	53	68	63
תקשורת	121	121	123	64	65	65
מחשב	126	106	123	59	43	53
משרדיות	32	32	32	18	19	18
ביטוח	49	50	56	7	6	9
שירותים מקצועיים	151	133	151	70	61	70
שכר חברי דירקטוריון	14	14	14	5	6	5
הדרכה והשתלמויות	9	14	15	5	10	12
עמלות	160	157	156	28	29	29
אחרות	307[1]	305	234	82	140	103
סך-כל ההוצאות האחרות	**1,171**	**1,152**	**1,124**	**391**	**447**	**427**

הערה:
(1) כולל הפרשה להפסד צפוי מהסכם למכירת פעילות DBLA, בסך של 66 מיליון ש"ח, ראו ביאור 8א.

29. הפרשה למסים על הרווח

א. הרכב הסעיף

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
מסים שוטפים בגין שנת החשבון[2]	453	501	490	193	235	181
מסים שוטפים בגין שנים קודמות	(160)	(141)	(69)	(59)	(140)	(69)
סך-כל המסים השוטפים	**293**	**360**	**421**	**134**	**95**	**112**
בתוספת (בניכוי):						
מסים נדחים בגין שנת החשבון	(167)	(176)	(104)	(118)	(141)	(75)
מסים נדחים בגין שנים קודמות	198	121	90	89	115	84
סך-כל המסים הנדחים[1]	**31**	**(55)**	**(14)**	**(29)**	**(26)**	**9**
סך-כל ההפרשה למסים על הרווח	**324**	**305**	**407**	**105**	**69**	**121**
מזה : הפרשה למסים (חסכון במס) בחו"ל	40	74	75	7	4	(16)

הערות:
(1) **מסים נדחים:**

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
	במיליוני שקלים חדשים					
יצירה והיפוך של הפרשים זמניים	31	5	10	(29)	19	28
שינוי בשיעור המס	–	(60)	(24)	–	(45)	(19)
סך-כל המסים הנדחים	**31**	**(55)**	**(14)**	**(29)**	**(26)**	**9**
(2) מתוכם סכום הטבה הנובע מהפסד לצורך מס, זיכוי מס או הפרש זמני מתקופה קודמת שלא הוכר בעבר ואשר שימש להפחתת הוצאות מסים שוטפים	17	10	9	–	–	–

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטורי החל על תאגיד בנקאי בישראל, לבין ההפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

	המאוחד			הבנק		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
שיעור המס החל על בנק בישראל	**37.71%**	**36.22%**	**35.53%**	**37.71%**	**36.22%**	**35.53%**
	במיליוני שקלים חדשים					
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי	353	424	413	100	129	105
מס (חיסכון במס) בגין:						
הכנסות חברות בת בחו"ל	(7)	(5)	15	–	–	–
הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל	(56)	(4)	13	(50)	8	15
הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון	22	1	(1)	22	–	–
הוצאות אחרות לא מוכרות	4	14	15	4	14	8
הפסדים והפרשי עיתוי (ניצול), נטו שלא נרשם בגינם מסים נדחים	(17)	(10)	(9)	–	–	–
שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס	–	(72)	(27)	–	(57)	(22)
מסים בגין שנים קודמות	22	(32)	9	16	(34)	6
סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים	16	12	12	14	9	9
הכנסות של חברות בת בישראל	(13)	(23)	(33)	(1)	–	–
הפרשה למסים על הרווח	**324**	**305**	**407**	**105**	**69**	**121**

ג. (1) לבנק הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2009. בגין שנת 2010 הוצאה לבנק שומה בהסכמה, למעט נושא אחד שלגביו הוסכם שהבנק יגיש השגה. שומות ניכויים סופיות הוצאו לבנק עד וכולל שנת המס 2010.

(2) עקב סגירת שומת המס לשנים 2009–2010, בוטלו בשנת 2013 הפרשות עודפות למס, בסך של 31 מיליון ש"ח.

(3) לחברות המאוחדות העיקריות שומות סופיות, או כאלה שנחשבות כסופיות, לשנים בין 2006 ועד 2012.

ד. יתרת ההפסדים והניכויים המועברים לצרכי מס והפרשי עיתוי, שלא נרשמו בגינם מסים נדחים לקבל, נטו ליום 31 בדצמבר 2014 במאוחד 113 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013 – 173 מיליון ש"ח).

ה. ביום 9 בפברואר 2000 הועברו מניות הבנק בחברת אי די בי ניו יורק לדיסקונט בנקורפ אינק. (להלן: "בנקורפ") חברת אחזקות בבעלות ושליטה מלאה של הבנק, שהוקמה במדינת דלאוור בארה"ב. העברת המניות לבנקורפ נעשתה לפי ערכן בספרי הבנק בתמורה להקצאת מניות בבנקורפ. העברת המניות נעשתה בהתאם להוראות סעיף 104 א' לפקודת מס הכנסה. הבנק התחייב לשלם מס בישראל בגין מכירת מניות אי די בי ניו יורק שהועברו לבנקורפ, אם וכאשר תימכרנה. הבנק המציא לנציבות מס הכנסה כתב ערבות לתשלום המס כאמור.

ו. **התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו**

ליום 31 בדצמבר 2014, לא נכללו התחייבויות מסים נדחים, בסך של 453 מיליון ש"ח, בגין הפרשים זמניים, בסך של 1,831 מיליון ש"ח, המתייחסים להשקעה בחברות בת, מאחר ואין בכוונת הבנק לממשן בעתיד הנראה לעין. (31 בדצמבר 2013 – 358 מיליון ש"ח ו–1,391 מיליון ש"ח, בהתאמה).

ז. פריטים שבגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים לא הוכרו בגין הפריטים הבאים:

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר			
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
הפרשים זמניים הניתנים לניכוי	1	1	–	–
הפסדים לצורך מס	29	45	1	1
	30	**46**	**1**	**1**

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ח. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים:

1. המאוחד

	מסים נדחים לקבל				עתודה למסים נדחים			
	יתרה		שיעור מס ממוצע		יתרה		שיעור מס ממוצע	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים	
מהפרשה להפסדי אשראי	631	679	37.7	37.7	–	–	–	–
מההפרשה לחופשות, למענקי יובלות והפרשה בגין גימלאים	540	489	37.6	37.6	–	–	–	–
מעודף עתודה לפיצויים	154	120	37.5	37.6	–	–	–	–
מניכויים והפסדים מועברים לצורך מס	41	57	26.5	26.5	–	–	–	–
מפעילות בחו"ל	157	337	44.9	42.1	–	–	–	–
מניירות ערך	–	–	–	–	9	13	33.2	29.8
מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת	–	–	–	–	156	178	34.9	35.3
מנכסים כספיים אחרים	57	56	34.4	33.4	–	–	–	–
עתודה למס על רווחי חברות מוחזקות	–	–	–	–	11	5	11.4	11.6
סך-הכל, נטו	**1,580**	**1,738**	**38.2**	**37.5**	**176**	**196**	**30.8**	**33.3**

2. הבנק

	מסים נדחים לקבל				עתודה למסים נדחים			
	יתרה		שיעור מס ממוצע		יתרה		שיעור מס ממוצע	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים	
מהפרשה להפסדי אשראי	468	506	37.7	37.7	–	–	–	–
מההפרשה לחופשות, למענקי יובלות והפרשה בגין גימלאים	469	418	37.7	37.7	–	–	–	–
מעודף עתודה לפיצויים	87	73	37.7	37.7	–	–	–	–
מניכויים והפסדים מועברים לצורך מס	41	57	26.5	26.5	–	–	–	–
מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת	–	–	–	–	132	153	35.3	35.7
מנכסים כספיים אחרים	37	40	37.7	37.7	–	–	–	–
עתודה למס על רווחי חברות מוחזקות	–	–	–	–	10	4	11.2	11.2
סך-הכל, נטו	**1,102**	**1,094**	**36.9**	**37.1**	**142**	**157**	**30.7**	**34.0**

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ט. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים (המשך):

התנועה בנכסים והתחייבויות המסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

1. המאוחד

	הפרשה להפסדי אשראי	ריבית וניירות ערך	השקעות בחברות מוחזקות	פעילות בחו"ל	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	הטבות לעובדים	ניכויים מועברים לצורך מס	אחרים	סך הכל
	במיליוני שקלים חדשים								
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2014	679	(13)	(5)	337	(178)	609	57	56	1,542
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	(48)	(7)	(6)	(62)	22	85	(16)	1	(31)
שינויים אשר נזקפו להון	–	11	–	(137)	–	–	–	–	(126)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	–	–	–	15	–	–	–	–	15
העברה לנכסים המסווגים כמוחזקים למכירה	–	–	–	4	–	–	–	–	4
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014[1][2]	**631**	**(9)**	**(11)**	**157**	**(156)**	**694**	**41**	**57**	**1,404**
[1] נכס מס נדחה	631	–	–	157	–	694	41	57	1,580
יתרות הניתנות לקיזוז									(154)
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									**1,426**
[2] התחייבות מס נדחה	–	(1)	(1)	–	(20)	–	–	–	(22)
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									**(22)**
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2013	704	(4)	(74)	247	(191)	542	71	46	1,341
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	(60)	(18)	82	7	22	40	(17)	9	65
השפעת השינוי בשיעור המס	35	3	–	–	(9)	27	3	1	60
שינויים אשר נזקפו להון	–	6	(13)	105	–	–	–	–	98
התאמות מתרגום דוחות כספיים				(13)					(13)
העברה לקבוצת נכסים מיועדים למימוש				(9)					(9)
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013[1][2]	**679**	**(13)**	**(5)**	**337**	**(178)**	**609**	**57**	**56**	**1,542**
[1] נכס מס נדחה	679	–	–	337	–	609	57	56	1,738
יתרות הניתנות לקיזוז									(177)
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013									**1,561**
[2] התחייבות מס נדחה	–	(2)	(1)	–	(16)	–	–	–	(19)
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013									**(19)**

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ט. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים (המשך):

התנועה בנכסים והתחייבויות המסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים (המשך):

2. הבנק

	הפרשה להפסדי אשראי	השקעות בחברות מוחזקות	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	הטבות לעובדים	ניכויים מועברים לצורך מס	אחרים	סך הכל
	במיליוני שקלים חדשים						
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2014	506	(4)	(153)	491	57	40	937
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	(38)	(6)	21	65	(16)	(3)	23
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014[1][2]	**468**	**(10)**	**(132)**	**556**	**41**	**37**	**960**
[1] נכס מס נדחה	468	–	–	556	41	37	1,102
יתרות הניתנות לקיזוז							(122)
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014							**980**
[2] התחייבות מס נדחה	–	–	(20)	–	–	–	(20)
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014							**(20)**
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2013	545	(74)	(166)	441	71	24	841
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	(66)	83	21	28	(17)	15	64
השפעת השינוי בשיעור המס	27	–	(8)	22	3	1	45
שינויים אשר נזקפו להון	–	(13)	–	–	–	–	(13)
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013[1][2]	**506**	**(4)**	**(153)**	**491**	**57**	**40**	**937**
[1] נכס מס נדחה	506	–	–	491	57	40	1,094
יתרות הניתנות לקיזוז							(141)
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013							**953**
[2] התחייבות מס נדחה	–	–	(16)	–	–	–	(16)
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013							**(16)**

י. **שינויי חקיקה בתחום המסים**

שנת 2012. ביום 13 באוגוסט 2012, פורסם החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב–2012 (להלן: "החוק"). במסגרת החוק נקבעו מספר שינויים בתחומי המיסוי, ובכלל זה העלאת שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים. החל מחודש ינואר 2013 עלה שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק, משיעור של 5.9% באותו מועד לשיעור של 6.5%. בחודש ינואר 2014 עלה השיעור האמור לשיעור של 7% ובחודש ינואר 2015 יעלה השיעור האמור לשיעור של 7.5%.

ביום 2 באוגוסט 2012, פורסם צו מס ערך מוסף אשר מעדכן את שיעור מס ערך מוסף, בגין עסקה ויבוא טובין, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012.

ביום 30 באוגוסט 2012, פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים)(תיקון), התשע"ב–2012, על פיו עלו מס שכר ומס רווח, החל מיום 1 בספטמבר 2012, לשיעור של 17%.

כתוצאה מהתיקון האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה בשנת 2012 לשיעור של 35.53%, ומשנת 2013 ואילך עלה לשיעור של 35.9%. בנוסף, שיעור מס שכר אשר חל על מוסדות כספיים עלה לשיעור של 17% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה מחודש ספטמבר 2012 ואילך, וזאת במקום שיעור של 16% לשנת 2012 ו–15.5% לשנת 2013 ואילך.

בדוחות הכספיים נרשם גידול ביתרת נכסי מסים נדחים, וכתוצאה מכך נרשמה בשנת 2012 הכנסה בסך של כ–25 מיליון ש"ח.

במקביל, גדלו תשלומי המס השוטפים (מס רווח ומס שכר) והתשלומים לביטוח הלאומי, של הבנק ושל חברות הבת בארץ ושאר הוצאות הבנק, בגין העליה בשיעור המע"מ.

שנת 2013. ביום 27 במאי 2013 חתם שר האוצר על צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין)(תיקון), התשע"ג–2013, לפיו שיעור המע"מ יהיה 18% החל מיום 2 ביוני 2013.

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ביום 2 ביוני 2013 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים)(תיקון), התשע"ג–2013. בהתאם לצו, מס שכר יעלה לשיעור של 18% והוא יחול על שכר שישולם בעד עבודה בחודש יוני 2013 ואילך. בנוסף, מס רווח יעלה לשיעור של 18% והוא יחול על החלק היחסי של הרווחים בשנת 2013.

ביום 30 ביולי 2013 אישרה הכנסת את החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו–2014), התשע"ג–2013, במסגרתו הועלה מס החברות ל–26.5%, מיום 1 בינואר 2014.

תיקוני החקיקה צפויים להגדיל את תשלומי המס השוטפים של הבנק ושל חברות הבת בארץ, חלקם באופן מיידי (מס שכר, מס רווח ומע"מ בגין רכישת שירותים ומוצרים) וחלקם מתחילת שנת 2014 (מס חברות).

בעקבות העלאת שיעורי המס כאמור, עלה שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2013 משיעור של 35.89% לשיעור של 36.22%. מתחילת שנת 2014 עלה שיעור המס הסטטוטורי לשיעור של 37.71%.

בעקבות העליה בשיעור מס שכר, חישב הבנק מחדש את התחייבויותיו לתשלום זכויות עובדים מסוימות. עדכון החישוב כאמור, הגדיל את הפרשות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט ליום 30 ביוני 2013, בגין התחייבויות אלה, בסך של כ–13 מיליון ש"ח. במקביל, נוכח הגידול בשיעור המס הסטטוטורי בשנת 2013, עדכנו הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט את שיעורי המס לפיהם מחושבות ההפרשות למסים נדחים. עדכון ההפרשות כאמור הקטין את הוצאות המס ליום 30 ביוני 2013 בסך של כ–22 מיליון ש"ח.

השינוי בשיעור מס חברות, הגדיל את יתרת מסים נדחים לקבל ליום 30 בספטמבר 2013, בסכום של כ–45 מיליון ש"ח, ובאותו סכום את הרווח לרבעון השלישי של השנה (מחושב על היתרות ליום 30 ביוני 2013).

יא. **מיזוג בין הבנק לבין בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (בדמ"ש)**

החלטת רשות המסים. ביום 10 במאי 2012, נחתמה החלטת רשות המסים ("החלטת המיסוי"), בענין מיזוג בדמ"ש לתוך הבנק – מיזוג לפי סעיף 103ב לפקודה (דהיינו, מיזוג פטור), לפיה, בכפוף להתקיימות התנאים המפורטים בפקודה ובהחלטת המיסוי, פרטי תוכנית המיזוג, כפי שנמסרו בבקשה שהוגשה לרשות המסים, עומדים בתנאים הקבועים בסעיפים 103ג(1) ו–(7) לפקודה, ומועד המיזוג יהיה ביום 31 בדצמבר 2011.

בהחלטת המיסוי נקבע, בין היתר, כי מקדמות בשל הוצאות עודפות שהיו בידי הבנק ערב המיזוג, תהיינה ניתנות לקיזוז כנגד מס או מס שבח בבנק (לאחר המיזוג) בחלקים שווים לאורך תקופה של 5 שנים שתחל במועד המיזוג (20% כל שנה).

יב. **מיסוי חברות הבת הבנקאיות בחו"ל**. על פי הסכם עם רשויות המס בישראל, הכנסות חברות הבת הבנקאיות בחו"ל מתווספות להכנסה החייבת של הבנק, באופן שהבנק משלים את המס ששולם בחו"ל על הרווח החשבונאי לפני מס של חברות הבת בחו"ל, לסכום המס שהיה משולם בארץ בהתאם לשיעור המס שחל על הבנק בארץ.

יג. לפרטים בדבר מסים על הכנסה שהוכרו לרווח כולל אחר, ראו ביאור 33 ב' להלן.

30. יוזמות חקיקה

קיימים מספר דברי חקיקה (חוקים, תקנות והוראות נוהל) בשלבי חקיקה שונים, שלחלקם עלולה להיות השפעה שלילית על פעילות הבנק והחברות המאוחדות שלו ועל תוצאות פעולותיהם בעתיד. אין באפשרות הבנק להעריך את היקף ההשפעה האמורה.

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים

א. כללי

בחודש דצמבר 2001 פרסם המפקח על הבנקים הוראות בדבר דיווח על מגזרי פעילות בתאגיד בנקאי, אשר קובעות, בין היתר, את דרישות הגילוי ואת אופן הצגת התוצאות הכספיות של המגזרים בדוחות הכספיים.

בחודש יולי 2005 פרסם הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות בעניין הגילוי על מגזרי פעילות. בקובץ האמור נקבע, בין היתר, כי המגזרים שנדרש גילוי עליהם בביאור הם אלה: משקי בית, בנקאות פרטית, עסקים קטנים, בנקאות מסחרית, בנקאות עסקית, ניהול פיננסי ואחר (אם קיים, על בסיס ספציפי בתאגיד הבנקאי המדווח). המגזרים המתייחסים למוצרים בנקאיים (כרטיסי אשראי, פעילות בשוק ההון, משכנתאות ובניה ונדל"ן) יוצגו במגזרי הלקוחות הרלבנטיים ויחד עם זאת, נדרש לתת בדוח הדירקטוריון את הגילוי על המוצר הבנקאי לגבי כל מגזר בטור נפרד. בקובץ האמור הובהר גם שיש לפצל את נתוני מגזר הפעילות הבינלאומית בחתך המגזרים של פעילות הקבוצה בארץ.

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

פעילות הקבוצה כוללת שישה מגזרי פעילות עיקריים, כמפורט להלן. מגזרים אלה כוללים, כאמור, גם את החלק המתייחס בפעילות של מגזרי המוצרים (כרטיסי אשראי, פעילות בשוק ההון, משכנתאות ובניה ונדל"ן).

יצויין כי מגזרי פעילות אלה אינם חופפים את המבנה הארגוני, בעיקר בשל העובדה שפעילויות מסויימות מוצגות במגזרים השונים, דוגמת הפעילות בכרטיסי אשראי ופעילות שוק ההון, ולא במסגרת הארגונית בה הם מופעלים.

- **בנקאות קמעונאית – מגזר משקי הבית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק בזירת הלקוחות הפרטיים המוגדרים כפרטיים מקבלי משכורת, צמיחה ואח"מ (להוציא לקוחות המרכזים לבנקאות פרטית). כן כולל המגזר את לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט במגזר משקי הבית – לקוחות פרטיים של בנק מרכנתיל דיסקונט, שסממני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 300 אלף ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלף ש"ח.
- **בנקאות קמעונאית – מגזר עסקים קטנים:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק ולקוחות של בנק מרכנתיל דיסקונט המוגדרים כחברות קטנות ועסקים קטנים בעלי מחזור שנתי של עד 15 מיליון ש"ח ובעלי חבות של עד 5 מיליון ש"ח.
- **בנקאות עסקית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה העסקית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי העולה על 150 מיליון ש"ח או חבות העולה על סך של 50 מיליון ש"ח, שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות העסקית של אי די בי ניו יורק.
- **בנקאות מסחרית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות האגף המסחרי בחטיבה הבנקאית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי של 15 עד 150 מיליון ש"ח ובעלי חבות של 5 עד 50 מיליון ש"ח, שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות המסחרית של אי די בי ניו יורק.
- **בנקאות פרטית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות הבנק, (יחידים ותאגידים) המקבלים שירות בנקאי במרכזים לבנקאות פרטית. לקוחות אלה הינם, בדרך כלל, לקוחות ישראליים בעלי עושר פיננסי בבנק של 4 מיליון ש"ח ומעלה ולקוחות תושבי חוץ, בעלי עושר פיננסי בבנק של 1 מיליון דולר ומעלה. כן כולל המגזר לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה בבנק מרכנתיל דיסקונט ובסניף לונדון, כל פעילות חברת הבת אידיבי (סוויס) בנק ופעילות לקוחות הבנקאות הפרטית באי די בי ניו יורק, לרבות כל פעילותה של חברת הבת דיסקונט בנק לטין אמריקה.
- **מגזר הניהול הפיננסי:** מגזר זה כולל פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לפעילותם מול חדר עסקות ופרט לתאגידים בנקאיים), אשר כוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכנתיל דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכוני שוק ונזילות, ופעילות חדר עסקות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי (עד ליום 31 במרס 2014) וברווחי חברות כלולות שהן תאגידי עזר. כן כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות. תת המגזר כולל בעיקר השקעות המבוצעות על ידי חברת הבת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות ועל ידי הבנק במישרין.

לפרטים בדבר הוראה בעניין מגזרי פעילות פיקוחיים, אשר תיושם החל מדוח שנתי 2015, ראו ביאור 1 ה' 3 לעיל.

ב. שינויי סיווג

(1) טיוב נתוני היתרות הממוצעות בסניף לונדון;

(2) הכללת היתרה הממוצעת של אשראי ללא ריבית במסגרת היתרה הממוצעת של נכסים;

(3) טיוב סיווג יתרת אשראי בכרטיסי אשראי בין המגזרים המתייחסים;

(4) טיוב חישוב יתרה ממוצעת של ניירות ערך ויתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול;

(5) נטרול ניירות ערך של לקוח שטרם הונפקו ("מחסנית") מיתרת ניירות ערך;

(6) טיוב נתוני יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול בגין חברה בת בחו"ל.

ג. עיקרי ההנחות, האומדנים ועקרונות הדיווח אשר שימשו בהכנת הנתונים

סיווג התוצאות העסקיות של הקבוצה למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, נערך בהתאם לעקרונות, להנחות ולאומדנים שיפורטו להלן:

1. הכנסות

רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי. מגזר הפעילות מזוכה במרווח המתקבל מההפרש בין הריבית האפקטיבית על ההלוואות שהועמדו ללקוחות המגזר והפקדונות שגוייסו מלקוחות המגזר לבין מחירי העברה. מחירי העברה משקפים את העלות האלטרנטיבית השולית לגיוס המקורות או לשימושים בהם. המרווחים נקבעים במועד הקמת העסקאות, תקפים במהלך כל חייהן ומנוטרלים סיכוני שוק. על פי מתודולוגיה זו, רווחים או הפסדים מפעולות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, נזקפים למגזר "הניהול הפיננסי".

הכנסות מניירות ערך שהבנק מקבל (נוסטרו) ומפקדונות בבנקים נזקפות למגזר הניהול הפיננסי.

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

הוצאות בגין הפסדי אשראי. נזקפות למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה נרשמו ההוצאות. באופן דומה, גביה, מיוחסת אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הכנסות תפעוליות. ההכנסות התפעוליות והאחרות שהבנק גובה מלקוחותיו נזקפות ישירות למגזר הפעילות של הלקוח. חלק מההכנסות מפעילות במט"ח עם הלקוח נזקפות לחדר עסקות.

2. הוצאות

הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי נזקפות באופן ספציפי וישיר ללקוחות של מגזרי הפעילות השונים.

הוצאות תקורה (עיקרן משרד ראשי) שאינן ניתנות לייחוס מגזרי ספציפי, מועמסות על לקוחות מגזרי הפעילות בדרך של אומדן המתבסס על מפתחות העמסה שונים, בעיקרם בהתבסס על מדדים של כמות פעולות ושל נפח פעילות ומיעוטן על בסיס אומדנים והערכות של היחידות השונות בבנק. (ראו פירוט בסעיף 4 להלן).

הוצאות פחת והפחתות נזקפות כחלק מהוצאות התקורה.

מודל העמסת ההוצאות המשמש בחישוב הנתונים כולל הקצאת עלויות בין מגזריות, בעיקר לעניין השירותים התפעוליים הניתנים על ידי מערך הסניפים ללקוחות המשוייכים למגזרי פעילות אחרים, בדרך של העמדת כלל הוצאות הסניפים ללקוחות המנהלים את חשבונם בסניף אף אם אין הם נמנים עם לקוחות החטיבה הבנקאית. כאמור לעיל, העמסה זו מתבצעת בדרך של אומדן המבוסס בעיקרו על מדדים של כמות הפעולות של הלקוחות בסניפי הבנק ועל הנפח שלהן.

מיסים על הכנסה. בכדי לנטרל את השפעת ניצול ההפסדים לצרכי מס מהעבר שלא נרשמו בגינם מסים נדחים לקבל, על מדידת הרווחיות לפי מגזרים, נערך חישוב מס תיאורטי כלהלן:

ההפרשה למס של מגזרי הפעילות השונים חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי 37.71% (2013: 36.22%). למגזרי פעילות בהם נרשם הפסד נזקפה הכנסת מס, אשר חושבה אף היא על פי שיעור המס הסטטוטורי.

ההפרש בין המס שנזקף למגזרי הפעילות, נטו, לבין ההפרשה למס כפי שנרשמה בדוח הרווח וההפסד, נזקף למגזר "הניהול הפיננסי".

3. הקצאת הון וחישוב תשואה

בגין נכסי הסיכון של כל מגזר, מיוחס לכל מגזר הון עצמי וכתבי התחייבות נדחים, המהווים חלק ממקורות המימון של האשראי. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מגזרי הפעילות מזוכים בריבית תיאורטית על ההון העצמי המיוחס להם, על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים למגזר.

היתרה הממוצעת של נכסי סיכון המוצגת בביאור חושבה בשנת 2014 בהתייחס לנכסי הסיכון המחושבים לפי עקרונות באזל III (עד 31 בדצמבר 2013 – לפי עקרונות באזל II).

חישוב התשואה בכל מגזר נעשה בהתאם להון העצמי אשר יוחס כאמור למגזר. החל משנת 2011, נזקף הון בשיעור של 7.5%, החל משנת 2013 8.0%, והחל משנת 2014 8.5%, בהתאם ליעדים שקבע דירקטוריון הבנק.

4. הצגת הכנסות והוצאות בינמגזריות

ה"התחשבנות" בין מרכזי הרווח בבנק נעשית באמצעות מנגנון הקצאת מלוא ההוצאות ללקוחות הבנק, בהתאם למדדי פעילות שונים, ולא בדרך של הקצאתן למרכזי רווח (ו"מכירת" שירותים בינמגזריים). שיטת הקצאת ההוצאות שהונהגה בבנק היא, כאמור לעיל, רב שלבית. בשלב הראשון מייחסים את ההוצאות הישירות של הסניף לכלל הלקוחות שחשבונותיהם מתנהלים בו, (לקוחות באחריות מגזרים שונים). בשלב השני מייחסים את ההוצאות של יחידות ייעודיות לפי אומדן חלוקת השירות למטות השונים ואת כלל הוצאות המינהלות והמטות ללקוחות אותם הם משרתים. ולבסוף, מקצים את העלויות של יחידות המטה הכלליות (הנהלה, משאבי אנוש, חשבות, תפעול ושירותי מחשב וכד') לכלל לקוחות הבנק.

בהתאם לשיטה המתוארת לעיל, כל לקוח "נושא עימו" את ההוצאות הרלבנטיות לו, אשר נצברות למגזרים השונים בהתאם להשתייכות הלקוחות למגזרים אלה.

במתכונת שתוארה לעיל לא ניתן לקבוע איזה הוצאות של מגזר אחד הועמסו על מגזר אחר (מה שמכונה במתכונת הדיווח "פעילות בין מגזרית"). המפקח על הבנקים אישר לבנק לדווח על פי המנגנון שקבע לעצמו לצורך הקצאת הכנסות והוצאות וכפועל יוצא מכך שלא ליתן דיווח בנוגע להעברות בינמגזריות.

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
						פיננסי		
	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	חברות ריאליות	ניהול פיננסי	סך-הכל מאוחד
	במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו								
- מחיצוניים	1,162	834	1,139	727	32	1	323	4,218
- בינמגזרי	16	(37)	(246)	(148)	296	-	119	-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	1,178	797	893	579	328	1	442	4,218
הכנסות מימון שאינן מריבית	15	6	38	8	9	82	391	549
עמלות והכנסות אחרות	1,523	390	357	155	281	2	(3)	2,705
סך-הכל הכנסות	**2,716**	**1,193**	**1,288**	**742**	**618**	**85**	**830**	**7,472**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	128	39	(60)	63	16	-	(22)	164
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,847	838	722	433	641	7	883	6,371
רווח (הפסד) לפני מסים	(259)	316	626	246	(39)	78	(31)	937
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	(109)	119	250	90	(14)	2	(14)	324
רווח (הפסד) לאחר מסים	(150)	197	376	156	(25)	76	(17)	613
חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות	2	-	-	-	-	2	23	27
רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(30)	(5)	(6)	(3)	-	-	-	(44)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**(178)**	**192**	**370**	**153**	**(25)**	**78**	**6**	**596**
תשואה להון (אחוזים)	**(7.1)**	**18.4**	**9.1**	**7.7**	**(5.1)**	**63.4**	**0.2**	**4.7**
יתרה ממוצעת של נכסים	39,823	13,624	39,528	20,214	5,019	1,023	78,181	197,412
מזה- השקעות בחברות כלולות	49	-	-	-	-	58	273	380
יתרה ממוצעת של התחייבויות	68,058	16,088	20,792	11,281	35,211	729	32,597	184,756
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	29,761	12,335	47,616	23,461	5,680	1,446	18,993	139,292
יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות	-	-	-	-	-	-	2,093	2,093
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	44,557	8,449	79,061	7,308	33,850	-	665	173,890
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	5,407	611	648	843	3,204	-	-	10,713
מרווח מפעילות מתן אשראי	872	729	809	511	76			
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	306	68	84	68	252			
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**1,178**	**797**	**893**	**579**	**328**	**1**	**442**	**4,218**

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013								
							פיננסי		
	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	חברות ריאליות	ניהול פיננסי	סך-הכל מאוחד
	במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו								
- מחיצוניים	1,105	746	1,330	734	(42)	2	375	4,250
- בינמגזרי	163	(3)	(347)	(184)	362	-	9	-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	1,268	743	983	550	320	2	384	4,250
הכנסות מימון שאינן מריבית	15	3	74	15	17	113	395	632
עמלות והכנסות אחרות	1,520	482	418	190	246	2	29	2,887
סך-הכל הכנסות	**2,803**	**1,228**	**1,475**	**755**	**583**	**117**	**808**	**7,769**
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	48	94	322	123	4	-	(11)	580
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,764	815	720	388	548	7	776	6,018
רווח (הפסד) לפני מסים	(9)	319	433	244	31	110	43	1,171
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	(7)	111	150	73	44	8	(74)	305
רווח (הפסד) לאחר מסים	(2)	208	283	171	(13)	102	117	866
חלקו של הבנק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות	7	-	-	-	-	(6)	44	45
רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(25)	(6)	(5)	(1)	-	-	-	(37)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**(20)**	**202**	**278**	**170**	**(13)**	**96**	**161**	**874**
תשואה להון (אחוזים)	**(0.9)**	**21.4**	**6.7**	**9.7**	**(3.0)**	**80.1**	**6.6**	**7.3**
יתרה ממוצעת של נכסים	38,173[1]	12,495[1]	42,766	19,286	4,191[1]	1,027	81,229	199,167
מזה- השקעות בחברות כלולות	46	-	-	-	-	47	1,660	1,753
יתרה ממוצעת של התחייבויות	68,661	16,961	23,265	10,118	33,150	756	34,186	187,097
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	27,500	11,801	51,903	21,887	5,374	1,507	13,077	133,049
יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות	-	-	-	-	-	-	2,081	2,081
יתרה ממוצעת של ניירות ערך[2]	37,889	8,529	73,412[3]	8,891	27,494	-	598	156,813
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול[2][4]	4,804	489	689	1,220	2,097	-	-	9,299
מרווח מפעילות מתן אשראי	823	643	901	479	66			
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	445	100	82	71	254			
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**1,268**	**743**	**983**	**550**	**320**	**2**	**384**	**4,250**

הערות:

(1) סווג מחדש - הכללת היתרה הממוצעת של אשראי ללא ריבית במסגרת היתרה הממוצעת של נכסים.

(2) סווג מחדש - טיוב חישוב יתרה ממוצעת של ניירות ערך ויתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול.

(3) סווג מחדש - נטרול ניירות ערך של לקוח שטרם הונפקו ("מחסנית") מיתרת ניירות ערך.

(4) סווג מחדש - טיוב נתוני יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול בגין חברה בת בחו"ל.

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012							
						פיננסי		
	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית[1]	בנקאות פרטית[1]	חברות ריאליות	ניהול פיננסי	סך-הכל מאוחד
	במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו								
- מחיצוניים	237	751	1,453	775	(30)	2	1,271	4,459
- בינמגזרי	1,205	26	(421)	(169)	413	-	(1,054)	-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	1,442	777	1,032	606	383	2	217	4,459
הכנסות מימון שאינן מריבית	27	6	50	14	11	61	183	352
עמלות והכנסות אחרות	1,497	492	442	185	230	2	57	2,905
סך-הכל הכנסות	**2,966**	**1,275**	**1,524**	**805**	**624**	**65**	**457**	**7,716**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	19	98	467	127	10	-	5	726
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,600	777	675	416	574	7	777	5,826
רווח (הפסד) לפני מסים	347	400	382	262	40	58	(325)	1,164
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	88	128	127	86	17	7	(46)	407
רווח (הפסד) לאחר מסים	259	272	255	176	23	51	(279)	757
חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות	3	-	-	-	-	1	100	104
רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(38)	(9)	(10)	(2)	-	-	-	(59)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**224**	**263**	**245**	**174**	**23**	**52**	**(179)**	**802**
תשואה להון (אחוזים)	**10.7**	**29.5**	**5.9**	**10.2**	**6.1**	**54.6**	**(9.4)**	**7.1**
יתרה ממוצעת של נכסים[1]	37,270	12,372	46,812[3]	20,049[3]	3,995[3]	824	81,879[1][2][3]	203,201
מזה- השקעות בחברות כלולות	10	(2)	-	-	-	29	1,570	1,607
יתרה ממוצעת של התחייבויות	68,692	16,085	27,371	9,458	35,473	729	33,912[1][2]	191,720
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[1]	28,032	11,852	55,535	22,703	5,179	1,271	14,593	139,165
יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות	-	-	-	-	-	-	1,977	1,977
יתרה ממוצעת של ניירות ערך[4]	33,987	7,073	64,873[5]	8,673	25,229	-	723	140,558
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול[4][6]	4,574	412	708	2,078	1,272	-	-	9,044
מרווח מפעילות מתן אשראי	814	643	950	527	89			-
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	628	134	82	79	294			-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	**1,442**	**777**	**1,032**	**606**	**383**	**2**	**217**	**4,459**

הערה:

(1) סווג מחדש - מיון יתרה ממוצעת של הפרשה בגין תלויות, מנכסים אחרים (שם קוזזה מנכס בעל אופי דומה) להתחייבויות אחרות.

(2) סווג מחדש - טיוב הייחוס של פריטים מסויימים, אשר סווגו למגזר "ניהול פיננסי".

(3) סווג מחדש בעקבות סיווג מחדש בבנק מרכנתיל דיסקונט, שנועד לשקף מיון פקדונות מוסדיים וגדולים ממגזר הבנקאות הפרטית למגזר הבנקאות המסחרית ושינוי היתרות הממוצעות של ההתחייבות בגין כרטיסי אשראי.

(4) טיוב חישוב יתרה ממוצעת של ניירות ערך ויתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול.

(5) נטרול ניירות ערך של לקוח שטרם הונפקו ("מחסנית") מיתרת ניירות ערך.

(6) טיוב נתוני יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול בגין חברה בת בחו"ל.

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ה. מידע על אזורים גאוגרפיים

	הכנסות[1]			רווח נקי		סך נכסים	
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					ליום 31 בדצמבר	
	2014	2013	2012	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים						
ישראל	6,454	6,814	6,638	519	720	[2]733	163,849	161,836
אירופה	140	120	126	19	7	(52)	5,045	5,260
צפון אמריקה	767	675	773	111	176	[2]106	33,188	29,205
דרום אמריקה	111	160	179	(53)	(29)	[2]15	4,864	4,206
סך הכל מחוץ לישראל	**1,018**	**955**	**1,078**	**77**	**154**	**69**	**43,097**	**38,671**
סך-הכל מאוחד	**7,472**	**7,769**	**7,716**	**596**	**874**	**802**	**206,946**	**200,507**

הערות:

(1) הכנסות – הכנסות ריבית, נטו לפני הוצאות להפסדי אשראי והכנסות שאינן מריבית.

(2) סווג מחדש – סיווג יתרות בין מדינות שונות, בעקבות טיוב נתונים בחברה מאוחדת.

32. פקדונות מיועדים, אשראים ופקדונות מפקדונות מיועדים

	המאוחד		הבנק	
	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2014	2013	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים			
אשראי ופקדונות מפקדונות מיועדים				
אשראי לציבור	131	175	131	175
סך-הכל	**131**	**175**	**131**	**175**
פקדונות מיועדים				
פקדונות הציבור	2	2	2	2
פקדונות הממשלה	132	176	132	176
סך-הכל	**134**	**178**	**134**	**178**

33. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר

	רווח כולל אחר, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
	התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום, נטו לאחר השפעת גידורים[2]	הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	סך-הכל
	במיליוני שקלים חדשים			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	2	(4)	(8)	(10)
שינוי נטו במהלך השנה	413	(77)	(2)	334
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	**415**	**(81)**	**(10)**	**324**
שינוי נטו במהלך השנה	(236)	(224)	4	(456)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	**179**	**(305)**	**(6)**	**(132)**
שינוי נטו במהלך השנה	82	337	3	422
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	**261**	**32**	**(3)**	**290**

הערות:

(1) אין סכומים המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה.

(2) כולל התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברה מאוחדת – דיסקונט בנקורפ אינק., אשר מטבע פעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

33. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. שינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר

	2014			2013			2012		
	לפני מס	השפעת המס	לאחר מס	לפני מס	השפעת המס	לאחר מס	לפני מס	השפעת המס	לאחר מס
	במיליוני שקלים חדשים								
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן									
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	436	(222)	214	27	10	37	1,040	(391)	649
הפסדים (רווחים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד[3]	(246)	114	(132)	(434)	161	(273)	(367)	131	(236)
שינוי נטו במהלך השנה	**190**	**(108)**	**82**	**(407)**	**171**	**(236)**	**673**	**(260)**	**413**
התאמות מתרגום									
התאמות מתרגום דוחות כספיים[2]	336	1	337	(227)	–	(227)	(76)	–	(76)
גידורים	–	–	–	4	(1)	3	(1)	–	(1)
שינוי נטו במהלך השנה	**336**	**1**	**337**	**(223)**	**(1)**	**(224)**	**(77)**	**–**	**(77)**
גידור תזרימי מזומנים									
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	12	(5)	7	1	–	1	(10)	4	(6)
(רווחים) הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד	(7)	3	(4)	6	(3)	3	7	(3)	4
שינוי נטו במהלך השנה	**5**	**(2)**	**3**	**7**	**(3)**	**4**	**(3)**	**1**	**(2)**
סך–הכל השינוי נטו במהלך השנה	**531**	**(109)**	**422**	**(623)**	**167**	**(456)**	**593**	**(259)**	**334**

הערות:

(1) אין סכומים המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה.

(2) כולל התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברה מאוחדת – דיסקונט בנקורפ אינק., אשר מטבע פעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראו ביאור 24 לעיל.

34. פעילות בתחום כרטיסי אשראי

א. החזקת אמצעי שליטה בדיינרס

הקמת מועדון לקוחות you ומכירת אמצעי שליטה בדיינרס. על פי הסכם מיום 29 בנובמבר 2005, מכרה כאל לדור–אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ ולרבוע כחול–ישראל בע"מ (להלן ביחד: "הרוכשים") מניות המקנות 49% מהון המניות המונפק ונפרע של דיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן: "דיינרס"). במקביל התקשרה דיינרס עם הרוכשים בהסכמים להקמת מועדון לקוחות. ביום 18 בדצמבר 2006 הושלמה העסקה. במסגרת מהלך להידוק שיתוף הפעולה והעמקת החדירה של מועדון You, נחתמה ביום 31 באוגוסט 2011 תוספת למערכת ההסכמים בין כאל לבין רבוע כחול ישראל בע"מ, מגה קמעונאות בע"מ, דור אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ, דור אלון פיננסים בע"מ ומועדון לקוחות רבוע כחול – דור אלון (להלן: "קבוצת אלון") בנושא המשך הבעלות המשותפת בדיינרס. על פי התוספת שונה ההסכם הקיים בנושא הפעילות המשותפת בדיינרס וכן הוארך הסכם מועדון You עד תום שנת 2015. התוספת מתווה מחדש את חלוקת רווחי דיינרס כך שלא תהיה מותנית בהשגת יעד כמותי של פעילות מועדון You. כמו כן, הקנתה התוספת להסכם לקבוצת אלון זכות למימוש השקעתם בדיינרס, החל מיום 31 בדצמבר 2015, לפי שווי שנקבע בהסכם (אופציית put).

ביום 23 בספטמבר 2014 אישרו כאל, דיינרס ודור אלון הריבוע הכחול בע"מ שינויים בתנאי ההסכם למכירת מניות דיינרס לקבוצת דור אלון ובתנאי הסכם מועדון YOU, כלהלן:

- הסכם המועדון יוארך עד ליום 15 ביולי 2019;
- שינויים באופן קביעת שווי מניות דיינרס בהתרחש נסיבות מסוימות הקבועות בהסכם, כמפורט להלן, כך שהן תוערכנה לפי הערכת שווי שתקבע בעת מימוש הזכות על ידי מעריך שווי מוסכם. בנוסף, תבוטל הזכות למכירה כפויה שהייתה לקבוצת דור אלון במקרה בו במועד חידוש הסכם המועדון היא תבחר שלא לחדש את ההסכם וכן במקרה בו כאל תבטל את הסכם המועדון עקב הפרתו על ידי קבוצת דור אלון;

34. פעילות בתחום כרטיסי אשראי (המשך)

בהתאם להבנות אליהם הגיעו הצדדים במסגרת השינויים בתנאי ההסכם, חילקה דיינרס ביום 30 בספטמבר דיבידנד בסך של 100 מיליון ש"ח, על פי המפתחות הקבועים בהסכם למכירת המניות כאמור, לפיהם עד לחלוקת "יתרת הון כאל" (רווחי דיינרס שאינם מיוחסים לפעילות YOU, אשר נצברו בדיינרס מיום חתימת ההסכם המקורי ועד ליום 31 בדצמבר 2010) כאל תהיה זכאית ל-75.5% מכל חלוקה וקבוצת דור אלון ל-24.5%, ולאחר חלוקת הדיבידנד כאמור, "יתרת הון כאל" עומדת על 25 מיליון ש"ח.

נוכח צמצום זכות המכר של קבוצת דור אלון, כמפורט לעיל, השתנה הטיפול החשבונאי (החל מיום 30 בספטמבר 2014): אופציית המכר אינה מוצגת עוד כהתחייבות (סך של 83 מיליון ש"ח מוין בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2014, מ"התחייבויות" ל"זכויות שאינן מקנות שליטה"). במקביל, הופסקה הצגת שינויים בערך ההתחייבות כהוצאה ברווח והפסד, ונרשם חלק בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה ברווח וכאל רושמת את חלקה ברווח בהתאם לשיעור לו היא זכאית (סך של 11 מיליון ש"ח מוין בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2014, מ-"עודפים" ל-"זכויות שאינן מקנות שליטה").

ב. הסדרים בין חברות כרטיסי האשראי ובינן לבין הבנקים

1. **הסדרים בין חברות כרטיסי אשראי - כרטיסי ויזה.** בתחילת חודש ספטמבר 2001 הגישו כאל, הבנק הבינלאומי, בנק דיסקונט, בנק לאומי לישראל בע"מ ולאומי קארד בע"מ (כולם ביחד להלן: "המבקשים") לבית הדין להגבלים עסקיים (להלן: "בית הדין"), בקשות לאישור הסדר כובל ביניהם בנוגע לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה. במרוצת השנים העניק בית הדין למבקשים היתרים ארעיים וזמניים המאשרים להם לגבות עמלות מנפיק בשיעורים שהוסכמו. במקביל הוארך תוקפו של הפטור הכללי מעת לעת.

הסכם משולש לסליקה צולבת. ביום 30 באוקטובר 2006 נחתם בין הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") לבין חברות כרטיסי האשראי והבנקים בעלי המניות בחברות כרטיסי האשראי, הסכם לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה ו-MasterCard (להלן: "ההסכם"). ההסכם נכנס לתוקף עם מתן היתר ארעי להסכם על ידי בית הדין להגבלים עסקיים. היתר זה הוארך מעת לעת על ידי בית הדין.

הסדר סליקה צולבת מתוקן - הפחתת שיעור עמלת מנפיק. ביום 28 בדצמבר 2011, הוגשה לאישורו של בית הדין, על ידי הממונה והמבקשים, בקשה למתן תוקף של פסק דין להסכם פשרה ביניהם, אשר אליו צורף הסדר סליקה צולבת מתוקן (להלן: "בקשה למתן תוקף" ו-"ההסדר המתוקן", בהתאמה). הסכם הפשרה קובע, בין היתר, כלהלן:

- הממונה מודיע, כי לאור שינויים אקסוגניים שחלו מאז הוגשה חוות הדעת המשלימה לבית הדין, ולאחר שבחן את הטענות המפורטות בחוות הדעת המשלימה, הוא סבור, כי עמלת מנפיק בגובה 0.7% היא עמלה ראויה להסכם פשרה;
- ההפחתה בעמלת המנפיק לגובה של 0.7%, תתבצע במדורג כמפורט בהסדר המתוקן, כך:
  (1) עד ליום 30 ביוני 2012, תעמוד עמלת המנפיק על שיעור ממוצע שלא יעלה על 0.875%;
  (2) מיום 1 ביולי 2012, תרד עמלת המנפיק למשך שישה חודשים, לשיעור ממוצע שלא יעלה על 0.8%. כמו כן, תבוטל התוספת בגין עסקאות שבהן הפס המגנטי של כרטיס האשראי או הכרטיס החכם לא נקרא בנקודת הקצה האלקטרונית (P.O.S) בגובה 0.15%;
  (3) מיום 1 בינואר 2013, תרד עמלת המנפיק למשך שישה חודשים, לשיעור ממוצע שלא יעלה על 0.75%;
  (4) מיום 1 ביולי 2013, תרד עמלת המנפיק למשך שנה, לשיעור ממוצע שלא יעלה על 0.735%;
  (5) מיום 1 ביולי 2014, ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018), תרד עמלת המנפיק ותעמוד על שיעור ממוצע שלא יעלה על 0.7%.

חמשת השלבים, כמפורט לעיל, יושמו במועדם.

2. **הסדר לסליקת כרטיסי "ישראכרט".** ביום 14 במאי 2012, נחתם בין ישראכרט בע"מ לבין כאל הסכם רשיון, על פיו הוענק לכאל רשיון, לא בלעדי, לסליקת עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי "ישראכרט" בישראל. בהתאם לרשיון תהיה כאל רשאית לסלוק עסקאות שבוצעו בבתי עסק בישראל באמצעות כרטיסי ישראכרט, בממשק הסליקה הצולבת, ולמטרה זו - להתקשר עם בתי עסק בישראל בהסכמים למתן שירותי סליקה, ולספק שירותים נלווים לסליקה של עסקאות שבוצעו באמצעות הכרטיסים (Card services). תקופת ההסכם היא לתקופה שתחילתה ביום 15 במאי 2012, וסיומה ביום 15 במאי 2017. תמורת הרשיון התחייבה כאל לשלם דמי רשיון חד פעמיים ותשלומים שנתיים, שיחושבו בהתאם למנגנון שנקבע בהסכם (כפונקציה של מחזור הסליקה).

במקביל, חתמו הצדדים על הסכם לסליקה צולבת, בקשר לסליקת עסקאות שיבוצעו באמצעות כרטיסי "ישראכרט", על פיו הסליקה כאמור תתבצע בממשק המשותף, בהתאם להוראות ההסדר המתייחסות לסליקת עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי המותגים "ויזה" ו-"Master Card" (כפי שתהיינה מעת לעת) (להלן: "ההסדר").

הסכם הסליקה הצולבת נכנס לתוקף במועד אישורו בהתאם לחוק ההגבלים העסקיים, ויפקע במועד פקיעת הסכם הרשיון או במועד פקיעת ההסדר, לפי המוקדם ביניהם.

34. פעילות בתחום כרטיסי אשראי (המשך)

ביום 13 בספטמבר 2012, העניק הממונה על ההגבלים העסקיים פטור, לתקופה של שלוש שנים, להסדר שבין החברה לבין ישראכרט בע"מ וכן להסדר שבין לאומיקארד בע"מ וישראכרט בע"מ, בתנאים שנמנו בהחלטת הממונה, ובכלל זה:

- ישראכרט לא תגבה מהחברה ומלאומיקארד כל תשלום נוסף מעבר לעמלת המנפיק, לדמי רשיון חד פעמיים, ולתשלום נוסף כאחוז ממחזור סליקת כרטיסי "ישראכרט" הקבוע בפטור;
- שיעורי העמלה הצולבת ("עמלת המנפיק") שיעביר סולק של המותג "ישראכרט" למנפיק של המותג, לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסדר הסליקה הצולבת שאושר בפסק הדין מיום 7 במרס 2012, של בית הדין להגבלים עסקיים;
- הסליקה הצולבת של המותג "ישראכרט" תהיה כפופה לתנאים לאישור הסדר הסליקה הצולבת של המותגים MasterCard ו–ויזה, שאושרו בפסק הדין.

ביום 7 בפברואר 2013 פנתה ישראכרט לבית הדין להגבלים עסקיים בבקשה לאישור תנאי ההסדר בהתאם לקבוע בהסכם שבינה לבין כאל, חלף התנאים שנקבעו בהחלטת הממונה. ביום 9 במרס 2014 פסק בית הדין להגבלים עסקיים כי הוא מקבל את עמדת הממונה על ההגבלים העסקיים.

3. **הסכם הנפקה משותפת בין כאל ובין בנקים בעלים.** ביום 30 בספטמבר 2013 חתמה כאל עם הבנק מזה ועם קבוצת הבנק הבינלאומי מזה, על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי ויזה ומסטרקארד, וקביעת הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל לכרטיסים שיונפקו על ידה ויופצו על ידי הבנקים האמורים ללקוחותיהם. הסכם זה מחליף הסכמים קודמים בין הצדדים. על פי ההסכמים האמורים, חל גידול מהותי בשיעור התמלוגים המשולם לבנק הבינלאומי ולבנק. השינויים בתנאי הסכם ההנפקה המשותפת עם הבנק הבינלאומי, יושמו בתוקף מתחילת שנת 2012, ואילו השינויים בתנאי הסכם ההנפקה המשותפת עם הבנק יושמו בתוקף מתחילת שנת 2013. הסכמי ההנפקה יהיו בתוקף לתקופות של 5 שנים, והם ניתנים להארכה בנסיבות מסוימות שנקבעו בהסכמים.

מתן אופציה לבנק הבינלאומי לרכישת עד 10% מהון המניות של כאל. במסגרת הסכם הנפקה משותפת שתואר לעיל, ניתנה לבנק הבינלאומי אופציה לרכוש מכאל, על דרך של הקצאה, עד 121,978 מניות רגילות של כאל אשר מהוות, נכון למועד חתימת ההסכם, 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא. כמות המניות המוקצית עשויה להיות גדולה יותר במקרה שקודם למימוש האופציה תבצע כאל הקצאה במחיר המגלם מחיר נמוך משווי שוק, על פי נוסחה הקבועה בהסכם.

האופציה תהיה ניתנת למימוש בכפוף לכך שקודם לכן מימש הבנק הבינלאומי את עיקר החזקותיו בכאל וירד לשיעור החזקה נמוך מ–10%. האופציה תהיה ניתנת למימוש באופן חד פעמי, לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2017, בכל עת לאחר שמחזור שימושי האשראי החודשי הממוצע שביצעו לקוחות הבנק הבינלאומי יגיע לסכום מינימלי שנקבע בהסכם. כמות המניות הרגילות אשר תוקצה במסגרת מימוש האופציה תחושב לפי נוסחה שנקבעה בהסכם, אשר מושפעת מהיקפי הפעילות שיבוצעו בכרטיסי הבנק הבינלאומי.

תמורת מימוש האופציה ישלם הבנק הבינלאומי תוספת מימוש על פי נוסחה שנקבעה בהסכם, המשקפת שווי חברה נוכחי והתאמות מסוימות נוספות שנקבעו בהסכם.

האופציה עשויה להיות מומרת לתשלום במזומן לבנק הבינלאומי, שהנוסחה לחישובו נקבע בהסכם, בניכוי תוספת המימוש כאמור. הסכום שישולם תמורת פדיון האופציה לא יעלה על סך של 36 מיליון ש"ח (סכום מקסימלי זה ייקבע בהתאם לשיעור ההקצאה מתוך כמות מניות האופציה במועד המימוש).

אופן מימוש האופציה (במזומן או בדרך של הקצאת מניות) יהא טעון את אישורו של דירקטוריון הבנק.

4. **הסכם הנפקה משותפת עם בנק מזרחי–טפחות ועדכון תנאיו.** בהמשך להסכם הנפקה משותפת בין כאל ודיינרס לבין בנק מזרחי טפחות, מיום 18 בנובמבר 2008 (להלן: "ההסכם הקודם"), חתמו הצדדים ביום 2 במרס 2014 על הסכם לפיו יוארך ההסכם הקודם, תוך עדכונו (להלן: "ההסכם המעודכן"). תוקף ההסכם המעודכן הינו ל–5 שנים, מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 31 בדצמבר 2018.

ההסכם המעודכן כולל התייחסות ועדכון להוראות שנקבעו בהסכם הקודם, כגון הסדרי תפעול ומתן שירותים ותמלוגים ומענקים שישולמו על ידי כאל ודיינרס לבנק מזרחי טפחות וכן מכשיר תגמול חלף אופציה לרכישת עד 10% ממניות כאל שהיתה קבועה בהסכם הקודם, לפיו יקבל בנק מזרחי טפחות תגמול כספי התלוי בגידול במחזורי השימוש של הכרטיסים בהנפקה משותפת, לעומת המחזור בשנת 2013.

5. **הסכם הנפקה משותפת עם בנק איגוד.** ביום 1 ביולי 2010 נחתמו הסכמים בין כאל ודיינרס לבין בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק איגוד"). ההסכמים הינם לתקופה של 10 שנים, והם מחליפים ובאים במקום הסכם קודם בין הצדדים, שהגיע לסיומו במועד זה. במסגרת ההסכם ינפיקו כאל ודיינרס כרטיסי אשראי, כרטיסי בנק וכרטיסים משולבים ללקוחות בנק איגוד. במסגרת ההסכם נקבעו הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל ו/או דיינרס לכרטיסי חיוב שיונפקו על ידן ויופצו עד ידי בנק איגוד ללקוחותיו.

34. פעילות בתחום כרטיסי אשראי (המשך)

מתן אופציה לבנק איגוד לרכישת 3% מהון המניות של כאל. במסגרת ההסכם שתואר לעיל, ניתנה לבנק איגוד אופציה בלתי עבירה, לרכוש מכאל 32,934 מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח של כאל, שהיוו נכון למועד חתימת ההסכם 3% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע של כאל, בכפוף לאירועי התאמה שנקבעו בהסכם, וזאת במועד ההשלמה של הנפקה לציבור של ניירות ערך של כאל, אם וככל שתהיה כזו, ובכפוף להשלמת ההנפקה. מחיר המימוש של האופציות משקף הנחה של 25% על מחיר המניה ברוטו כפי שייקבע בתשקיף ההצעה לציבור. לכאל זכות, לפי שיקול דעתה, להמיר את מניות האופציה בתשלום חד פעמי, בסכום השווה למחיר המימוש במספר הכולל של מניות האופציה כאילו האופציה מומשה במלואה.

המניות שתנבענה ממימוש האופציה, ככל שתמומש, לא תהיינה ניתנות להעברה למתחרה של כאל.

תוקף האופציה במשך תקופת ההסכם מותנה בשורה של תנאים עסקיים כפי שנקבעו במסגרת ההסכם.

החלטת כאל להקצות לבנק איגוד מניות, תהיה טעונה אישור של דירקטוריון הבנק.

ג. (1) אירועים בתחום סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי ובעניינים נוספים. במחצית השניה של שנת 2009 ובתחילת שנת 2010, עמדה כאל בפני טענות של ויזה אירופה וארגון מאסטרקארד העולמי (להלן: "הארגונים הבינלאומיים") בדבר הפרות לכאורה של הכללים של ארגונים אלה בתחום סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי, בעסקאות שנסלקו על ידי חברה בת של כאל, כאל אינטרנשיונל (שמוזגה בינתיים עם ולתוך כאל). במסגרת זו, הוטלו על כאל קנסות ופעילותה בתחום זה הוגבלה לתקופה של מספר חודשים.

כאל פעלה מיידית ליישום תכנית הפחתה לצורך עמידה בדרישות הארגונים הבינלאומיים, אשר במסגרתה ננקטו על ידה צעדים שונים, ובכלל זה שינויים בהנהלת החברה.

מספר בתי עסק ומאגדים העלו דרישות בגין העמסת הסנקציות הכספיות עליהם וצמצום פעילות סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי עימם, שהסבה להם, לטענתם, נזקים כבדים.

(2) חקירת המשטרה. במהלך החודשים דצמבר 2011 – פברואר 2012 הגיעו חוקרים של משטרת ישראל למשרדי כאל בגבעתיים ותפסו מסמכים וחומר מחשב. הצו אותו הציגו החוקרים הצביע על חקירה בעניין "...חשד סביר לעבירת רישום כוזב במסמכי תאגיד, הלבנת הון וקבלת דבר במרמה".

(3) הודעת פרקליטות המדינה. ביום 3 בדצמבר 2014 התקבלה בכאל הודעה מטעם המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה, לפיה תיק בו נחקרו חשדות כלפי כאל, הועבר לעיון הפרקליטות. עוד צוין, כי ככל שבחינת חומר החקירה בתיק תעלה כי יש מקום להגיש כתב אישום נגד כאל, הדבר יובא לידיעת כאל, וכאל תוזמן, ככל שתחפוץ בכך, לפנות בכתב בבקשה מנומקת מדוע להימנע מהגשת כתב אישום נגדה או לערוך שימוע בעל פה באמצעות באי כוחה.

פרט לאמור בסעיף 2 לעיל, לכאל ולבנק אין ידיעה אלו חשדות חקרה המשטרה, אלו ממצאים העלתה החקירה ומהן המלצות המשטרה לפרקליטות. בהתאם, לא ניתן להעריך אם יוגש כתב אישום, באלו אישומים וכנגד אלו גורמים. נוכח האמור, בשלב זה, לא ניתן להעריך מה תהיינה תוצאות ההליך שיינקט, ככל שיינקט, והשלכותיו על כאל.

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

ביום 19 במרס 2013, הוגש הדוח הסופי של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, בראשות המפקח על הבנקים ("ועדת זקן"), אשר מונה בחודש דצמבר 2011, על ידי נגיד בנק ישראל ושר האוצר, בעקבות המלצת הוועדה לשינוי כלכלי–חברתי ("ועדת טרכטנברג").

הצוות בחן את הדרכים להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, בדגש על השירותים הניתנים למשקי הבית ולעסקים קטנים. הדוח הסופי כולל המלצות בנושאים שונים, שנועדו להגברת התחרות במערכת הבנקאית וביניהם הגדלת מספר השחקנים בשוק, שיפור תחום נתוני אשראי, העצמת כוחו של הלקוח ופישוט המוצר הבנקאי.

הדוח הסופי כולל את המלצות דוח הביניים וכן התייחסות לנושאים הנוגעים ליישום ההמלצות, ובכלל זה:

1) הקלות על סגירת חשבון ומעבר לבנק אחר, באמצעות שיפור וייעול תהליך העברת ההרשאות לחיוב חשבון;
2) הקמת צוות בינמשרדי בראשות אגף שוק ההון, חיסכון וביטוח במשרד האוצר, לגיבוש צעדים להעמדת אשראי קמעונאי ממקורות החיסכון הפנסיוני והסרת החסמים הרגולטוריים הקיימים כיום;
3) המלצה לשינוי הגדרת אוכלוסיית העסקים הקטנים אשר עליה יחול התעריפון הקמעונאי.

מאז פרסום דוח הביניים החל הצוות לפעול ליישום ההמלצות, שיישומן כרוך בתיקון הוראות שבסמכות המפקח על הבנקים ונגיד בנק ישראל. במקביל פועל הצוות לקידום יישום ההמלצות, אשר יישומן טעון שנוי חקיקה ראשית. כמו כן, הפיקוח על הבנקים נוקט בצעדים נוספים, שמטרתם שיפור התחרות והגברת השקיפות בניהול חשבון העו"ש.

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית (המשך)

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון מס' 2), התשע"ג–2012. ביום 24 ביוני 2013 פורסם התיקון ברשומות.

עיקרי התיקון:

- שינוי הגדרת "עסק קטן" – העלאת התקרה של מחזור העסקים של עסק קטן מ–1 מיליון ש"ח ל–5 מיליון ש"ח;
- קביעה לפיה, עמלה שרשאי תאגיד בנקאי לגבות בעד שירות הכלול בתעריפון המלא, תחושב באופן שלא תעלה על סכום או שיעור העמלה הנגבית בעד אותו שירות מתאגיד שאינו עסק קטן.

התיקון נכנס לתוקף ביום 1 באוגוסט 2013. הבנק ביצע את השינויים הנדרשים כתוצאה מהתיקון.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 19), התשע"ג–2013. ביום 8 ביולי 2013, הפיץ המפקח על הבנקים את הצעת החוק.

עיקרי הצעת החוק:

- שינוי הגדרת "לקוח" – על פי השינוי לקוח יהיה יחיד שאינו עסק וכן עסק קטן כפי שקבע הנגיד בכללים (בשים לב למחזור עסקיו);
- מתן סמכות למפקח לפרסם נתונים אודות ריביות של הבנקים בעד פקדונות ואשראים.

תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח–2008. ביום 28 בנובמבר 2013, פורסם התיקון ברשומות. תחילתו של התיקון ביום 1 באפריל 2014. עם זאת תחילתו של הסעיף העוסק בשינוי ההגדרה של "עסק קטן", נדחה עד למועד תחילתו של הסעיף הרלבנטי בתיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981 (ראו לעיל).

עיקרי התיקון:

- שינוי ההגדרה של "עסק קטן" – על פי התיקון גם לקוחות יחידים, שהינם עסק, יסווגו כ–"עסק קטן", ובלבד שהתאגיד הבנקאי לא מצא שמחזור העסקים שלהם עולה על 5 מיליון ש"ח. לצורך כך, בנסיבות המפורטות בתיקון, התאגיד הבנקאי יהיה רשאי לדרוש מיחיד כאמור למסור לו דוח שנתי, כהגדרתו בכללים ואם לא נענתה דרישתו יהא התאגיד הבנקאי רשאי לסווגו כעסק שאינו עסק קטן;
- הפחתת עמלת המינימום בקשר עם פעולה בערוץ ישיר ופעולת פקיד – נקבע כי מחיר של עמלת המינימום יהיה בסכום שאינו עולה על מחירה של פעולה אחת על ידי פקיד (במקום שתי פעולות פקיד);
- מסלולי עמלות:
  - חיוב התאגיד הבנקאי להציע ללקוחות (יחיד/עסק קטן) שני מסלולי עמלות (סלי שירותים אחידים לניהול חשבון העו"ש): מסלול בסיסי (שיכלול פעולה אחת על ידי פקיד אחת ועד 10 פעולות בערוץ ישיר) ומסלול מורחב (שיכלול עד 10 פעולות על ידי פקיד ועד 50 פעולות בערוץ ישיר);
  - בנוסף, התאגיד הבנקאי יהיה רשאי להציע מסלול שלישי: מסלול מורחב פלוס (שיכלול את השירותים הניתנים במסלול המורחב וכן שירותים נוספים, לפי פירוט שיקבע התאגיד הבנקאי);
  - ביום 8 באוקטובר 2013, הפיץ המפקח על הבנקים מכתב בנושא שירות המסלולים, לפיו ביום 1 באפריל 2014 ייכנס לתוקף התיקון בנוסחו הסופי כפי שיפורסם ברשומות. על פי האמור במכתב, על תאגיד בנקאי למסור למפקח, עד ליום 10 בפברואר 2014, נתונים בדבר מחירו של כל מסלול של התאגיד הבנקאי, אופן קביעת התמחור בכל מסלול והנימוקים לכך וכן רשימת השירותים הכלולים במסלול המורחב פלוס (ככל שהתאגיד הבנקאי יציע מסלול כזה). הבנק מסר למפקח את המידע האמור.

צו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות מסלול בסיסי), התשע"ד–2014. ביום 26 במרס 2014 פורסם ברשומות הצו המטיל פיקוח על שירות מסלול בסיסי וקובע, כי מחירו המרבי יהיה 10 ש"ח. תחילתו של הצו ביום 1 באפריל 2014.

הבנק נערך ליישום של התיקון לכללי העמלות והצו האמור ובהתאם, ביום 1 באפריל 2014 נכנסו לתוקף מסלולי העמלות בבנק.

מכתב סגנית המפקח על הבנקים בנושא שירות המסלולים. במטרה לוודא שהתאגידים הבנקאיים פועלים להטמעת התיקון הנוגע למסלולי העמלות והנגשתו לציבור, ביום 7 במאי 2014 הורתה סגנית המפקח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים לנקוט מספר פעולות: לשלוח ללקוחות התאגיד הבנקאי, שחלים עליהם כללי העמלות, עד ליום 31 במאי 2014, דף הסבר אודות המסלול הבסיסי והמורחב וכן לפרסם את תוכנו של דף ההסבר באתר התאגיד הבנקאי עד ליום 21 במאי 2014; להעביר לפיקוח על הבנקים מידי חודש מידע ונתונים בקשר עם כמות המצטרפים למסלולים; ההנחיות שניתנו לנציגי התאגיד הבנקאי באשר לאופן ההצטרפות למסלולים; פעולות הבקרה שננקטו בקשר עם ההנחיות; פעולות השיווק או הפרסום שננקטו במטרה ליידע את הלקוחות בדבר שירות המסלולים.

הבנק נערך ליישום האמור במכתב.

ביום 20 באוקטובר 2014, החל הפיקוח על הבנקים בתוכנית הסברה באמצעות המדיה, שמטרתה העלאת מודעות הציבור לשירות המסלולים. התאגידים הבנקאיים התבקשו להיערך למתן מענה הולם ומהיר ללקוחות המבקשים להצטרף למסלולים, תוך מסירת כל המידע הדרוש להם.

תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח–2008. ביום 21 בינואר 2015 אישרה הנגידה את התיקון. התיקון נכנס לתוקף ביום 1 בפברואר 2015 (למעט הוראות מסוימות שייכנסו לתוקף לאחר מכן, ר' להלן).

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית (המשך)

עיקרי התיקון:

- מסלולי עמלות: על התאגיד הבנקאי לאפשר לכל לקוח להצטרף למסלולי העמלות באמצעות מתן הודעה לתאגיד הבנקאי שתימסר בסניף או באמצעות פקס או באמצעות חשבון הלקוח באתר האינטרנט או בשיחה מוקלטת. הלקוח יהיה רשאי לבטל הצטרפותו במסירת הודעה באותם האמצעים כאמור; על הפעולות החורגות ממכסת הפעולות הכלולות במסלולי העמלות הוחלו ההערות הכלולות בתעריפון המלא הנוגעות לביצוע פעולות פקיד במחיר פעולה בערוץ ישיר; סך העמלות שהבנק רשאי לגבות בשל פעולות לסגירת חשבון המפורטות בתעריפון המלא אינו כולל עמלות בגין מסלול; נוספה התייחסות בתעריפון המלא להיותו של המסלול הבסיסי בפיקוח;
- **שינוי בהגדרת "עסק קטן" –** סיווג תאגיד כ–"עסק קטן" לא יהיה מוגבל לשנה והתאגיד לא יידרש להמציא לבנק דוח שנתי נוסף לצורך המשך הסיווג (אלא בנסיבות כמפורט להלן); אם היה לתאגיד הבנקאי יסוד סביר להניח שמחזור העסקים של אותו תאגיד בשנה האחרונה עולה על 5 מיליון ש"ח, הוא יהיה רשאי לדרוש בכתב מהתאגיד שימסור לו דוח שנתי. בהעדר מענה של התאגיד לדרישת הבנק, יהיה הבנק רשאי לסווגו כעסק שאינו עסק קטן;
- בגין העברה במערכת RTGS עד סכום של מיליון ש"ח תיגבה עמלת פעולה על ידי פקיד והעמלה הקבועה בתעריפון המלא בגין העברה במערכת RTGS תיגבה בהעברות מעל מיליון ש"ח;
- תאסר גביית עמלה בעד פעולה בערוץ ישיר בגין פעולת חיוב בכרטיס חיוב מיידי;
- עמלת טיפול במזומנים על ידי פקיד – במקרה של קבלת שירות הכולל שילוב של שתיים או יותר מהפעולות הכלולות בשירות, יהיה הבנק רשאי לגבות עמלה אחת בלבד, הגבוהה מבין העמלות בעד פעולות אלו;
- ניתן יהיה לגבות עמלה בגין אישור בעלות החל מהאישור השני במהלך שנה קלנדרית;
- יבוטלו דמי ניהול הלוואה לדיור ודמי גביה בשל הלוואות שאינן לדיור, שתועמדנה ערב תחילתם של הכללים החדשים;
- שינוי בהגדרת "עסק קטן" לעניין תחולת חלקי התעריפון החלים על סליקת עסקאות בכרטיס חיוב ושירותי ניכיון לבתי עסק. לענין זה, יראו כעסק קטן עסק של יחיד או של תאגיד שטרם חלפה שנה מיום תחילת פעילותו, או שמחזור הסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב שנעשית עבורו על ידי התאגיד הבנקאי אינו עולה על שלושה מליון ש"ח. בדיקת מחזור הסליקה תיעשה בהתאם לנתונים המצויים בידי התאגיד הבנקאי;
- נוספה הגדרת "פריטה" – מסירת שטר או מעה צירוף של שניהם כנגד קבלת שטר או מעה או צירוף של שניהם בערך שווה לסכום הנקוב בהם, למעט החלפת הילך ישן בחדש;
- תוספת להגדרת "תחילת קבלת השירות" בסליקת כרטיסי חיוב – בעת חתימת הלקוח על חוזה הסליקה. השינוי ייכנס לתוקף ביום 1 בפברואר 2015;
- החרגת עמלה בעד שירות סליקה של עסקאות חיוב מהכלל לפיו עמלה שרשאי תאגיד בנקאי לגבות בעד שירות הכלול בתעריפון עסק קטן לא תעלה על זו הקבועה בתעריפון עסק גדול. ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015;
- נקבעה חובת הצגת תעריפון מצומצם גם ללקוחות המקבלים מהתאגיד שירות סליקה של עסקאות בכרטיס חיוב, והתווספה תוספת לכללים, של נוסח התעריפון המצומצם;
- חלק כרטיסי אשראי בתעריפון המלא: תבוטל עמלת תשלום נדחה; נקבעו שינויים בהתייחס לעמלה בעד שירות המרת מטבע בשל עסקאות בחו"ל ובשל משיכות מזומן מכשיר אוטומטי ובהתייחס לעמלה בגין משיכה בחו"ל. השינויים יכנסו לתוקף ביום 1 באפריל 2015;
- בחלק 12 לתעריפון המלא נקבעה רשימת השירותים בתחום סליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב, בגינם ניתן לגבות עמלות בהתאם לתעריפון;
- התווסף חלק 13 לתעריפון– "שירותי נכיון לבתי עסק";
- התווסף תעריפון מצומצם ללקוחות המקבלים מהתאגיד הבנקאי שירותים בתחום סליקה של עסקאות בכרטיס חיוב;
- תחולת חלקים 12 ו–13 לתעריפון, הצגת תעריפון מצומצם ללקוחות המקבלים שירותי סליקה, והשינוי בהגדרת "עסק קטן" ביחס לחלקים 12 ו–13 לתעריפון יכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2015.

טיוטה לתיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח–2008. ביום 22 בפברואר 2015 דנה ועדת בנק לקוח בפיקוח על הבנקים בטיוטת תיקון נוסף לכללי העמלות. בטיוטה מוצע:

- לבטל את עמלת "חיוב מפקיד בהחזרת שיק";
- להכניס את עמלת "הודעות" תחת פיקוח, כשבכוונת הפיקוח על הבנקים לקבוע מחיר מקסימלי לעמלה זו, בהתאם לעלויות הישירות הכרוכות בה.;
- לקבוע כי עמלת "דמי כרטיס" לא תיגבה בעד כרטיס חיוב מיידי שהונפק ללקוח שברשותו כרטיס אשראי שהונפק על ידי אותו תאגיד בנקאי.

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית (המשך)

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים)(תיקון), התשע"ה–2014. ביום 7 באוקטובר 2014 פורסם התיקון לכללים.

עיקרי התיקון:

- חיוב התאגיד הבנקאי לפרסם גם באתר האינטרנט שלו נתונים שונים, שמכוח הכללים הוא נדרש לפרסמם על גבי לוח בסניף;
- חיוב התאגיד הבנקאי למסור לכל אדם המבקש לפתוח חשבון למטרת עסק, דף הסבר, במסמך נפרד, אשר יכלול, בין היתר, הבהרות בדבר המשמעות המעשית של סיווג החשבון כחשבון "עסק קטן" לעניין תעריפון השירותים;
- חיוב התאגיד הבנקאי למסור לכל לקוח המבקש להצטרף למסלול, טרם הצטרפותו, מידע בכתב על סכומי העמלות שנגבו ממנו במהלך הרבעון שלפני הרבעון שקדם למועד הגשת בקשת ההצטרפות, בעד השירותים הכלולים במסלול באופן שפורט בתיקון;
- מתן סמכות למפקח על הבנקים לקבוע הוראות שונות לעניין המידע שיימסר ללקוח כאמור.

התיקון נכנס לתוקף במלואו ביום 7 בנובמבר 2014.

תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב–1992. ביום 30 בדצמבר 2014, התיקון פורסם ברשומות.

עיקרי התיקון:

- מתן סמכות למפקח לקבוע סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימת לקוח על הסכמים מסוגים מסוימים המפורטים בכללים;
- חיוב התאגיד הבנקאי לפרסם באתר האינטרנט שלו הסכמים מן הסוגים המסוימים המפורטים בכללים ואשר הינם בבחינת חוזה אחיד כהגדרתו בדין;
- חיוב התאגיד הבנקאי למסור ללקוח או להציג בחשבון הלקוח באתר התאגיד הבנקאי העתק מהסכם או מסמך מהסוגים המפורטים בכללים, שלא נדרשה חתימת הלקוח עליהם, סמוך לאחר קבלת הסכמתו לתוכנם או לחלופין להציגו בחשבונו של הלקוח באתר הבנקאי או שליחתן באמצעות דואר אלקטרוני, בכפוף לכך שניתנה לו האפשרות להדפיס ולשמור את ההסכם/המסמך כאמור. בהתייחס להסכם או מסמך שנערך בנוכחות הלקוח, נוספה אפשרות להציגו בחשבון הלקוח באתר הבנקאי או שליחתו באמצעות דואר אלקטרוני, בכפוף לכך שהלקוח נתן הסכמתו בכתב ובנפרד למסירה בדרך כאמור.
- קביעת שינויים שונים בקשר עם ההודעות שעל התאגיד הבנקאי ליתן ללקוחות בדבר שינויים הנוגעים לתנאי ניהול חשבונותיהם;
- קביעת חריג נוסף להוראה בדבר אי משלוח הודעות מכוח הכללים ללקוח שמקום מושבו בחו"ל ושלא מסר כתובת בישראל למשלוח הודעות, וזאת במקרה בו הלקוח ביקש לקבל את ההודעות באמצעות אתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי;
- קביעה כי על התאגיד הבנקאי להודיע את הנתונים שיש למסור מכוח הכללים בקשר עם הלוואה לתקופה העולה על שנה, הנפרעת בתשלומים, אחת לשנה ולא יאוחר מיום 28 בפברואר.

תחילת תוקפם של הכללים ביום 1 בינואר 2015, למעט הסעיפים העוסקים בסוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימת לקוח על הסכמים מסוגים מסוימים ובהצגת הסכמים או מסמכים בחשבונו של הלקוח באתר הבנקאי או שליחתו באמצעות דואר אלקטרוני.

תחילת תוקפו של התיקון הנוגע להודעות ללקוחות מסויימים בדבר שינויים הנוגעים לתנאי ניהול חשבונותיהם, יהיה מיום 1 באפריל 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 414 בנושא גילוי עלות שירותים בניירות ערך. ביום 3 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראה.

עיקרי ההוראה: חובה להציג ללקוח שחויב בעמלות ניירות ערך ישראליים ו/או זרים במסגרת ההודעה החצי שנתית על עמלות, מידע השוואתי בדבר העמלות ששילמו לקוחות אשר מחזיקים פקדונות בשווי דומה לשווי הפיקדון שמחזיק הלקוח וזאת באופן כמפורט בהוראה; חובה להציג באתר האינטרנט של הבנק את המידע ההשוואתי כאמור בהתייחס לנתוני תקופה של שישה חודשים; חובה להציג ללקוח, במסגרת ההודעה החצי שנתית על עמלות, מידע מפורט על עמלות ניירות ערך בהן חויב במהלך תקופה של שישה חודשים באופן כמפורט בהוראה. מועד תחילתה של ההוראה יהיה ביום 1 בינואר 2015. הבנק מיישם את הנדרש בהתאם להוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 421 בנושא הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית. ביום 9 בספטמבר 2013, פרסם המפקח על הבנקים את ההוראה. עיקרי ההוראה: שמירת הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית, שניתנה ללקוח בעת מתן אשראי, הלוואה, מסגרת אשראי או בעת הפקדת כספים בפיקדון, גם במועדי שינוי הריבית או חידוש הפיקדון. תחילתה של ההוראה תהיה ביום 1 בינואר 2014. המפקח על הבנקים דחה את מועד תחילת ההוראה על פקדונות, עד ליום 1 ביולי 2014.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 425 בנושא "דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים". ביום 19 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין בעניין "דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים", אשר מהווה יישום של המלצות ועדת זקן בנושא תעודת זהות בנקאית.

ההוראה נועדה להסדיר חובת דיווח שנתית של התאגיד ללקוחות העונים על הגדרת "יחיד" ו–"עסק קטן" אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך ההכנסות וההוצאות במהלך השנה, בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון.

הדוח השנתי נועד לסייע ללקוחות בקבלת החלטות צרכניות מושכלות, לשפר את יכולת המעקב של הלקוחות אחר פעילותם בחשבון, ולהגביר את יכולת ההשוואה בין מוצרים ושירותים בנקאיים שונים.

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית (המשך)

הפיקוח על הבנקים ציין כי ההוראה מצריכה ביצוע תיקונים עקיפים והתאמות מסויימות בכללי גילוי נאות, אשר יבוצעו בהמשך.

יצויין כי יישום המהלכים השונים, כמתואר לעיל, יחייב את הבנק להיערכות מיכונית רחבת היקף, להדרכות ולקביעת נהלי עבודה והטמעתם, בעלות כספית שלא ניתן להעריכה בשלב זה, והכל בפרק זמן קצר יחסית.

תחילתה של ההוראה ביום 28 בפברואר 2016 בהתייחס לדוח שנתי 2015. יחד עם זאת נקבע בהוראה, כי הנתונים ביחס לדרוג האשראי לא יוצגו עד להוראה מפורשת של המפקח על הבנקים, אך יהיה על הבנקים להיות ערוכים להציג נתונים אלה החל מהמועד האמור.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 439 בנושא חיובים על פי הרשאה. ביום 1 בספטמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים את התיקון להוראה. מטרת התיקון היא להתמודד עם הקשיים הכרוכים בתהליך העברת חיובים על פי הרשאה מחשבון ישן לחשבון חדש בבנק אחר, שזוהה כחסם מרכזי בפני לקוחות המעוניינים להעביר חשבונם מבנק לבנק. עיקרי התיקון: נקבע פרק "הגשת בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון", המסדיר את תהליך הגשת הבקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון באמצעות לקוח, במישרין או על ידי מוטב (בכפוף לקבלת העתק מהסכמת הלקוח בכתב). בפרק זה נקבע בין היתר, מנגנון של העברת רשימת פרטים מהלקוח או המוטב אל הבנק, בכל אחד מאמצעי ההתקשרות שהוגדרו בתיקון; נקבעו הוראות המסדירות את מתן התשובה למוטב וללקוח בתוך חמישה ימי עסקים ונקבע כי מקום שהתשובה חיובית על הבנק להקים ההרשאה בתוך פרק הזמן כאמור; פרק "בקשה לשינוי חשבון המחויב על פי הרשאה" עודכן ובמסגרתו נקבע תהליך חדש להעברת הרשאות לחיוב חשבון מבנק לבנק הכולל מס' שלבים: הגשת בקשה להעברת חיובים ע"פ הרשאה על ידי הלקוח, בדיקת נתוני ההרשאות והקמתן והעברת מידע למוטב.

המועד לתחילת התיקון נקבע ליום 1 באוקטובר 2015.

תזכיר חוק – חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 3) (מלווים מוסדיים, ריבית מרבית ועונשין), התשע"ד– 2014. בחודש פברואר 2014 הפיץ משרד המשפטים להערות הציבור את תזכיר החוק, שהוכן בעקבות המלצות ועדת זקן. במסגרת התזכיר מוצע להחיל גם על הבנקים את המגבלות הקיימות בחוק ביחס לגופים חוץ בנקאיים. בשלב זה לא ניתן עדיין להעריך את השפעת התיקון על הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 418 בדבר פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט. ביום 15 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים את ההוראה, אשר מהווה נדבך נוסף באימוץ המלצות ועדת זקן. ההוראה מפרטת את הדרישות מתאגידים בנקאיים המעוניינים לאפשר פתיחת חשבון עבור לקוחות באופן מקוון וכן קובעת מגבלות על פעילות בחשבון כאמור, שמטרתן להקטין הסיכונים הכרוכים בניהול חשבון מקוון. על פי ההוראה, פתיחת החשבונות תתאפשר באמצעות העתק של תעודת הזהות, העתק של מסמך זיהוי נוסף וחתימה על הצהרה מכוח צו איסור הלבנת הון באופן מקוון. בנוסף, הזיהוי של הלקוח יבוצע בדרך של היוועדות חזותית תוך ביצוע "הכר את הלקוח" מוגבר.

חשבונות מסוג זה יהיו מוגבלים בהיקף הפעילות הכספית בחשבון. בנוסף, לא ניתן יהיה למנות "מורשה חתימה" בחשבון כאמור והשקים שיוצאו ללקוחות, שיפתחו חשבון מסוג זה, יוגבלו בסחירותם. ההגבלות יוסרו רק לאחר שיבוצע זיהוי מלא (פנים אל פנים) של הלקוח בסניף בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א–2001. יישום ההוראה נדחה עד לכניסה לתוקף של התיקון בכללי גילוי נאות מיום 30 בדצמבר 2014 (ר' לעיל) ולפרסום חוזר המפקח מיום 4 בינואר 2015, בענין סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם.

חוזר המפקח בעניין סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימת הלקוח על הסכם. בהמשך לתיקון כללי גילוי נאות (ר' לעיל), פורסם ביום 4 בינואר 2015 החוזר שנכנס לתוקף עם פרסומו, וקבע כי ביחס להסכמים כמפורט להלן לא תידרש חתימת הלקוח ובלבד שהלקוח יוכל לאשר באתר התאגיד הבנקאי כי ניתנה לו האפשרות לעיין בהסכם:

הסכמים לתנאי עסק כלליים או לפתיחת חשבון עו"ש וניהולו, לרבות הסכם הכולל תנאים כלליים למתן שירותים בנקאיים שונים, המנויים בכללי גילוי נאות, שנפתח באפן מקוון כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 418; הסכם להפקדת כספים לזמן קצוב לתקופה העולה על שנה; הסכם בנושא הוראות טלפוניות.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 435 בעניין הוראות טלפוניות. התיקון להוראה פורסם ביום 4 ינואר 2015 ונכנס לתוקף במועד פרסומו. על פי התיקון ניתן להציג ללקוח באתר האינטרנט הסכם למתן הוראות טלפוניות ואישור הלקוח באתר, כאמור, כי ניתנה לו האפשרות לעיין בהסכם יהיה תחליף לחתימתו על ההסכם.

טיוטה בנושא תהליך רישוי והקמת אגודות בנקאיות בישראל. ביום 16 ביוני 2014 פרסם המפקח על הבנקים טיוטה הכוללת מתווה להקמת אגודות בנקאיות בישראל. צעד זה הוא נדבך נוסף באימוץ המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות. הטיוטה נועדה להסדיר את תהליך הרישוי של הקמת אגודות בנקאיות והדרישות שיחולו עליהן, במטרה להגביר את התחרות בתחום מתן שירותים בנקאיים קמעונאיים. פרטים בדבר כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ג–2012 ומכתב המפקח על הבנקים בנושא תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך, שנכנסו לתוקף בתחילת שנת 2013, הובאו בדוח שנתי 2013.

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית (המשך)

בשלב זה, טרם השלמת מהלכי החקיקה והתקינה הנדרשים, לא ניתן להעריך את השפעת המהלכים השונים. להערכת הבנק, הפגיעה בהכנסות הקבוצה תסתכם בסכום הנאמד בכ–100 מיליון ש"ח לשנה.

36. רווח למניה רגילה

	המאוחד		
	2014	2013	2012
רווח בסיסי למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)			
סך–הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	0.57	0.83	0.76
מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)	1,053,869	1,053,869	1,053,869

37. מידע על בסיס נתונים נומינליים לצרכי מס – בבנק

	ליום 31 בדצמבר	
	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים	
מאזן		
סך–כל הנכסים	140,786	139,119
סך–כל ההתחייבויות	127,806	127,208
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	12,980	11,911

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2014	2013
	במיליוני שקלים חדשים	
דוח רווח והפסד		
רווח נקי	659	884

38. פרסום תשקיף מדף

ביום 23 במאי 2014, פורסם תשקיף מדף, על פיו ניתן יהיה לגייס מקורות במגוון מכשירים. יצוין כי בשלב זה אין לבנק תוכנית לגיוס על פי תשקיף המדף.

המשרד הראשי

תל אביב, רחוב יהודה הלוי 23
website: www.discountbank.com

חברות בת בישראל

בנקאות
בנק מרכנתיל דיסקונט

שוק ההון והשקעות
תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות
דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות
דיסקונט חיתום והנפקות

פיננסים
כרטיסי אשראי לישראל
דיינרס קלאב
דיסקונט מנפיקים

נאמנות
דיסקונט נאמנות

סניף בחו"ל

London, United Kingdom: 65 Curzon Street

חברות בת בנקאיות בחו"ל

Israel Discount Bank of New York, USA
website: www.idbbank.com
Head Office: 511 Fifth Avenue, New York
Staten Island, NY Branch:
201 Edward Curry Avenue, Suite 204
Brooklyn, NY Branch:
705 Avenue U
Short Hills, NJ Branch:
150 JFK Parkway
Beverly Hills, CA Branch:
9401 Wilshire Boulevard, Suite 600
Downtown Los Angeles, CA Branch:
888 South Figueroa Street, Suite 550
Aventura, FL Branch:
Harbour Centre, 18851 NE 29th Avenue,
Suite 600
Grand Cayman, B.W.I. Branch:
P.O.Box 694GT, George Town

משרדי נציגות: ישראל / צ'ילה / פרו /
מקסיקו / אורוגוואי

Discount Bank Latin America, Uruguay
Head Office: Rincon 390, Montevideo

סניפים באורוגוואי

IDB (Swiss) Bank Ltd., Switzerland
Head Office: 100 Rue du Rhone, Geneva

משרד נציגות: ישראל